

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**225 NUMARALI BURDUR ŞER'İYYE SİCİLİ
(H.1314-1316/ M. 1897-1898)**

Gülsüm TOP

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Hakan KARAGÖZ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TARİH ANABİLİM DALI**

ISPARTA – 2016

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “225 NUMARALI BURDUR ŞER’İYYE SİCİLİ(H.1314-1316/ M. 1897-1898)” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Gülsüm TOP

20.10.2016

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Gülsüm TOP', written over the date '20.10.2016'.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin Adı Soyadı	Gülsüm TOP	
Anabilim Dalı	Tarih	
Tez Başlığı	225 NUMARALI (H. 1314-1319/M. 1869-1902) TARİHLİ ŞERİYYE SİCİLİ DEFTERİNE GÖRE BURDUR'UN SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI	
Yeni Tez Başlığı ¹ (Eğer değişmesi önerildi ise)	225 NUMARALI BURDUR ŞER'İYYE SİCİLİ (H. 1314-1316/M. 1897-1898)	
<p>Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan Yüksek Lisans Tez Savunma Sınavında Jürimiz 26/09/2016 tarihinde toplanmış ve yukarıda adı geçen öğrencinin Yüksek Lisans tezi için;</p> <p>☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUĞU²</p> <p>ile aşağıdaki kararı almıştır.</p> <p>☒ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarılı bulunmuş ve tez KABUL edilmiştir. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ³ kararlaştırılmıştır. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarısız bulunmuş ve tezinin REDDEDİLMESİ⁴ kararlaştırılmıştır.</p>		
TEZ SINAV JÜRİSİ	Adı Soyadı/Üniversitesi	İmza
Danışman	Doç.Dr.Hakan KARAGÖZ	
Jüri Üyesi	Prof.Dr.Behset KARACA	
Jüri Üyesi	Doç.Dr.Celal ERDÖNMEZ	
Jüri Üyesi		
Jüri Üyesi		

¹ Tez başlığının DEĞİŞTİRİLMESİ ÖNERİLDİ ise yeni tez başlığı ilgili alana yazılacaktır. Değişme yoksa çizgi (-) konacaktır.

² OY ÇOKLUĞU ile alınan karar için muhalefet gerekçesi raporu eklenmelidir.

³ DÜZELTME kararı için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır.

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ Madde 28-(4) Tezi hakkında DÜZELTME kararı verilen öğrenci sınav tarihinden itibaren en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur.

⁴ Tezi REDDEDİLEN öğrenciler için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır. Tezi reddedilen öğrenci, yeni tez konusu belirler.

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nin adalet ve hukuk yapısını esas alan Şer'iyye Sicilleri, içerisinde yer alan bilgiler bakımından önemli bir yer teşkil eder. Tarihte beş asırlık bir zaman dilimini kapsayan Şer'iyye Sicilleri Türk kültürünün ana kaynağı olarak görülmüş, Osmanlı tarihi ve sosyolojisi hakkında bilgi veren temel unsur olarak değerlendirilmiştir. Halkın şikâyetleri dile getirildiği sicillerde sadece Osmanlı kanunlarının uygulanması söz konusu değildir. Aynı zamanda verilen tarih ve yerin sosyo-kültürel olarak incelenmesini sağlayan siciller sosyal hayatı, ekonomik ilişkileri, siyasi-sosyal müesseseleri, etnik yapıda ayırım gözetmeden içerisinde barındırdığı için vazgeçilmez yerel arşiv kaynağımızdır.

Tezimizde, daha önce herhangi bir çalışmaya tabi tutulmayan 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili'nin (H.1314-1316/M.1897-1898) transkripsiyon ve değerlendirmesi yapılmıştır. Defterden alınan veriler ışığında, Burdur'un 1897-1898 tarihleri arasında idari, sosyal ve ekonomik hayatı hakkında kayda değer tespitlerde bulunulmuştur. Meşrutiyet Dönemi'nde merkezde olan değişikliklerin yanı sıra taşrada da bazı değişikliklerin olduğu görülmüştür. 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili de, Osmanlı taşrasından biri olan Burdur Sancağı'nın değişen yapısını, aksayan yönlerini, halkın değişim sürecinde yaşadığı sorunları sosyo-ekonomik ve idari açıdan inceleme yapmamıza yardımcı olmuştur.

Yüksek lisans olarak sunduğum bu tezimde, çalışmam esnasında bana destek olan danışman hocam Doç. Dr. Hakan KARAGÖZ'e, Tarih Bölüm Başkanımız değerli hocam Prof. Dr. Behset KARACA'ya, yardımlarını benden esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Celal ERDÖNMEZ'e teşekkürü bir borç bilirim. Araştırmalarımnda her zaman yol gösteren kıymetli hocam Osman KOÇİBAY'a, çalışmam esnasında çeşitli kaynakları temin etmemi sağlayan Burdur Halk Kütüphanesi ve Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü çalışanlarına sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca eğitim sürecim boyunca sabırla destek olan ve bana anlayış gösteren aileme teşekkür ederim.

Gülsüm TOP

Isparta 2016

ÖZET

225 NUMARALI BURDUR ŞER'İYYE SİCİLİ

(H.1314-1316 / M.1897-1898)

GÜLSÜM TOP

Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı,
Yüksek Lisans Tezi, 132 Sayfa, Ağustos 2016.

Danışman: Doç Dr. Hakan KARAGÖZ

Osmanlı toplum yapısının aydınlatılmasında büyük bir yeri olan Şer'iyye Sicilleri zengin içeriği bakımından tarihi birçok alanda birinci elden vazgeçilmez kaynak olarak nitelendirilmektedir. Osmanlı Devleti'nin sosyal, iktisadi, idari ve kültürel açıdan değerlendirme yapılmasında başvurulacak belgeler niteliğinde olması Şer'iyye Sicilleri'nin değerini bir kat daha artırmaktadır.

“H. 1314-1316 / M.1897-1898” tarihli 225 Numaralı Şer'iyye Sicili'ne Göre Burdur'un İdari, Sosyal ve Ekonomik Hayatı” başlığı altında ele alınan defter inceleme içerisine alınmıştır. Burdur'un aile yapısı, ekonomik uğraşları, vakıfları, gayrimüslim unsurları, kadının sosyal statüsü, meslekleri, mimari eserleri, dönemin önemli kurum ve kuruluşları, devlet görevlileri gibi daha birçok konuyu esas alarak Burdur'un sosyal ve ekonomik hayatı ortaya konulmaya çalışıldı. Defterde bulunan kayıtların konuları, tablo halinde, sayfa numarası beyan edilerek uygun başlıklar altında okuyucuya sunulmuştur.

Giriş bölümünde; çalışmamız esnasında yararlanmış olduğumuz konu ve kaynaklar açıklanarak, 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili muhtevası hakkında genel bir değerlendirme yapıldı. Osmanlı Hukuku ve adalet yapısında büyük bir ehemmiyet arz eden Şer'iyye mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri hakkında genel bilgi verilerek, sicillerde bulunan belge türlerinden bahsedildi. Giriş bölümünün diğer aşamasında Burdur'un tarihçesi ele alındı. İki başlık altına alınan bu kısımda, öncelikle, ilkçağdan Osmanlı idaresine kadar Burdur'un geçirmiş olduğu siyasi durum anlatıldı. İkinci kısımda ise, Osmanlı hâkimiyetinde bulunan Burdur'un genel durumu incelendi.

Birinci bölümde Osmanlı Devleti'nin idari teşkilatının geçirdiği süreçler hakkında genel bir değerlendirme yapıldı. Osmanlı Devleti'nin Tanzimat sonrasında idari alanda yapılan değişikliklerden bahsedilerek, 19. yüzyılda idari sistemin işleyişi hakkında bilgi verildi. Sicil defterindeki bilgiler esas alınarak sancak statüsünde olan Burdur'un, kazaları, nahiyeleri, köyleri, mahalleleri ve bu dönemde idari birimlerde görev yapan devlet adamları ön planda tutularak, Burdur'un idari yapısı hakkında incelemeler yapıldı.

İkinci bölümde söz konusu araştırmaya konu olan Şer'iyye Sicil defterinin içerisinde barındırdığı, evlenme, boşanma, nafaka, ölüm, miras gibi kayıtlar sayesinde Burdur'da yaşayan halkın aile hayatı, kişiler arası ilişkileri, yeme-içme kültürü, takı-süs anlayışı, giyim-kuşam anlayışı gibi birçok alanda bilgi sahibi olmamızı sağladı.

Üçüncü bölümde Burdur'un ekonomik hayatı esas alınarak, halkın ekonomik uğraşları, mülk satışları ve alacak davaları gibi kayıtlara göre tespit edilmeye çalışıldı. İncelemiş olduğumuz sicil defterinden yola çıkarak Burdur'da tarım alanında kullanılan çiftlikler, bağ ve bahçeler, araziler, yetiştirilen tarım ürünleri hakkında bilgi verilerek, 1897-1898 tarihleri arasında Burdur'da bulunan zanaat ve esnaflardan bahsedilmiştir. Ayrıca çalışmamızın sonuna 225 Numaralı Şer'iyye Sicili transkripsiyonunu da dâhil ettik.

Anahtar kelimeler; Osmanlı, Burdur, Şer'iyye Sicilleri, Sosyal Tarih.

ABSTRACT

NUMBER 225 BURDUR SHARİA RECORD

(H.1314-1316 / M.1897-1898)

Sharia registrations which have great importance on illuminating the social structure of Ottoman Empire, are qualified as first-hand, indispensable resources in many historical research fields in point of their rich content. Being qualified as the reference guide on evaluation of social, economical, administrative and cultural structures of Ottoman Empire, increases the importance of Sharia registrations, as well.

According to sharia registrations whose dates are H.1314 – 1316 / G. 1897 1898 and the number is 225, the registry book which is examined under the title of the administrative and social and economical life of Burdur was analysed scrupulously. The social and economical life of Burdur was tried to be described based on the family structure, economical actions, foundations, non-moslem constitutions, the social statute of women, occupations, architectural structures, the main institutions and organizations of related period. The topics on the registry book are presented in tables with relevant titles by giving reference on page number.

In introduction part, a general evaluation was made about the content of the No: 225 Burdur Sharia registry by explaining the topics and the resources that we referred during the process of our research. The document types where can be seen in registry were defined by giving general information about Sharia courts and Sharia registry which offer a great significancy of Ottoman judicial system and the justice structure. In another part of the introduction, the history of Burdur was examined. In this part which consists of two titles; primarily, the political process of Burdur from the first age to the Ottoman era was explained. In the second part, the general condition of Burdur under the Ottoman control was examined.

In the first part, a general evaluation was made about the process of the Ottoman administrative organizations. Brief information about mechanism of administrative organizations in 19th century by defining the changes in administrative fields after the reformation movements in the Ottoman Empire was given. Based on the information

on registry book, prioritising the districts, sub-districts, villages, settlements of the Burdur Sanjak and the officials who were assigned to these administrative units in that century, inspections on administrative structures of Burdur were made.

In the second part, based on the registry which is the main topic of this research, using the records such as marriage, divorce, alimony, death and heritage, we had information about the family life, relations, the number of children, cuisine, accessories, clothing etc. of people who lived in Burdur.

In the third part, based on the economic life of Burdur, financial actions were tried to be ascertained by referring to the records of sales of goods and actions of debts. Considering the registry book that we examined, the information was given about farms that were used in agriculture, gardens, yards, terrains and agricultural products. Craftsmen and tradesmen in between 1897 and 1898 were introduced. Finally, the transcript of Sharia registry no: 225 was attached at the end of our research.

Keywords: Ottoman, Burdur, Sharia registry, social history

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	VI
KISALTMALAR	VIII
TABLolar	IX
GİRİŞ	1
A. KONU VE KAYNAKLAR.....	1
225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili	4
B. ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ	7
C. BURDUR'UN TARİHÇESİ	13
1. Osmanlı Hakimiyetinde Burdur	13
BİRİNCİ BÖLÜM	15
BURDUR'UN İDARİ YAPISI.....	15
Burdur'un İdari Statüsü.....	15
A. Sancak	17
D. Kazalar	21
C. Nahiyeler	22
D. Köyler.....	24
E. Mahalleler.....	30
İKİNCİ BÖLÜM	37
BURDUR'DA SOSYAL HAYAT	37
1. BURDUR'UN AİLE YAPISI.....	37
A. Evlenme	43
B. Boşanma.....	51
C. Nafaka ve Vasi tayinleri.....	54
D. Ölüm – Veraset	58
E. Vasiyetname	65
F. Malın Gaspı ve Mala tecavüz	67
G. Kaçırılma Ve Cinayet Olayları.....	75
2. BURDUR'DA AŞİRETLER	76
3. BURDUR'DA VAKIFLAR.....	79
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	85
BURDUR'DA EKONOMİK HAYAT	85

A. Tarım ve Hayvancılık.....	85
B. Zanaatlar.....	90
C. Mülk Satışı	92
D. Alacak Davaları.....	106
SONUÇ.....	111
KAYNAKÇA	116
EKLER.....	128
225 Numaralı Burdur Şer' iyye Sicili Transkripsiyonu	133
ÖZGEÇMİŞ.....	430

KISALTMALAR

a.g.e.: Adı Geçen Eser.

a.g.m.: Adı Geçen Makale.

a.g.t.: Adı Geçen Tez

bkz.: Bakınız.

B.Ş.S.: Burdur Şer'iyeye Sicili

C.: Cilt.

ev.; eviren.

BİA.: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.

H.: Hicri.

h.: Hüküm

İ.A.: Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi.

M.: Miladi.

M.Ö.: Milattan nce.

No.: Numara

S.; Sayı.

s. : Sayfa

S.B.F.: Sosyal Bilimler Fakültesi

TABLÖLAR

TABLO 1: 225 Numaralı Burdur Şer'yye Sicili'nde Bulunan Konuların Dağılımı.

TABLO 2: 225 Numaralı Burdur Şer'yye Sicili'nde İsmi Geçen Burdur Sancağı'na Bağlı Köyler

TABLO 3: 225 Numaralı Burdur Şer'yye Sicili'nde İsmi Geçen Burdur Sancağı'na Bağlı Mahalleler

TABLO 4: 225 Numaralı Burdur Şer'yye Sicili'nde İsmi Geçen Çeşitli Aile ve Sülale Adları

TABLO 5: Helvacı Rikeş Basmazoğlu Hacı Ömer'in Miras Dağılımı

TABLO 6: Berberzade Hacı Abdullah Efendi'nin Mirasının Paylaşımı

TABLO 7: Bölük Ağası Hüseyin Ağa'nın oğlu Ali'ye Sünnetlik olarak bıraktığı miras

TABLO 8: 225 Numaralı Burdur Şer'yye Sicili'nde Yer Alan Gasp Kayıtları

TABLO 9: 225 Numaralı Deftere Göre Burdur'daki Çiftlikler ve Buldukları Yerler

TABLO 10: Hatice Hanım Bint-i Kasım Bey İbn-i Ahmet'in Gökçeyaka Çiftliği Mülk Satışı

TABLO 11: Latife Hatun'un Hacı Abdullah Ağa'ya Mülk Satışı

TABLO 12: 225 Numaralı Burdur Şer'yye Sicili'ne Göre Mülk Satışı Kayıtlarının Yer Aldığı Sayfalar

TABLO 13: 225 Numaralı Burdur Şer'yye Sicili'ne Göre Alacak Kayıtlarının Yer Aldığı Sayfalar

GİRİŞ

A. KONU VE KAYNAKLAR

Bu çalışmamızda 1897 - 1898 yılları arasında Burdur şehrinin idari, sosyal ve ekonomik durumu hakkında bazı tespitlerde bulunulmuştur.

Çalışmanın temel kaynağını H. 1314-1316/ M. 1897-1898 Tarihli 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicil defteri oluşturmaktadır. Burdur Şer'iyye Sicilleri'nin en eskisi 198 Numaralı H. 1160-1220 / M. 1747-1806 tarihli defter olarak bilinmekte iken, günümüze en yakın defter ise, 229 Numaralı H. 1331-1334/ M. 1912-1915 tarihli olanıdır. Toplamda 32 adet Burdur Şer'iyye Sicili mevcuttur¹. Bekir Şahin'in belirttiğine göre, şimdiye kadar sayısı 32 adet olarak bilinen Burdur Şer'iyye Sicilleri, kataloglarda yer almayan başka bir defterle birlikte 33'e ulaştığı görülmektedir. Bu sicilin gözaltına alınan bir zanlıda bulunduğu tespit edilmiştir. 1267 tarihli olan defter Şeyh Ali Zade es Seyyit Hüseyin Esat Efendi'nin bina ettiği kütüphanenin içerisindeki kitaplar hakkında bilgi vermektedir².

Şer'iyye Sicilleri ile en önemli çalışmalardan biri Ahmet Akgündüz'e ait "Şer'iyye Sicilleri Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler" adındaki iki ciltlik eserdir. Ayrıca, Halil İnancık, Suraiya Farqhi, İlber Ortaylı, Fethi Gedikli, Necdet Gök, Şahin Demirbaş gibi tarihçilerin eserlerinden yararlandık. Mehmet Akif Aydın ise, yaptığı çalışmalar ile Osmanlı hukukunun genel yapısı hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamıştır.

Burdur şehrinin yeterli kaynağa sahip olmaması bizi şehrin il yıllıklarına, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları ile hazırlanan "Geçmişten Geleceğe Burdur Halk Kültürü ve Turizm Sempozyumu 1-2" adı altında yayınlanan makale ve eserlere, Hamid Sancağı adı altında yapılan çalışmalara yönlendirmiştir. Teke ve Hamid sancağı ile önemli çalışmalar ve araştırmalar yapan SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölüm

¹ Yusuf Oğuzoğlu, "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", *Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 14, S. 25, Ankara 1981, s. 358-359.

² Bekir Şahin, "Katalogda Yer Almayan ve Ortaya Yeni Çıkan Burdur Şer'iyye Sicili, 1. *Burdur Sempozyumu Bildiriler (16-19 Kasım 2005)*, C. 1, s. 51.

Başkanı değerli hocam Behset Karaca'nın yazmış olduğu eserler ve makaleler çalışmamızda idari ve sosyal alanda fayda sağlamıştır.

Burdur'un sosyal hayatı incelenirken, İlber Ortaylı, Ziya Gökalp, Ömer Lütfü Barkan, Yusuf Halaçoğlu, Fuat Köprülü, Halil Cin, Gül Akyılmaz, Mehmet Akif Aydın, Celal Erdönmez, Said Öztürk, Mesut Bayar, İbrahim Paçacı, Celal Erbay, Mehmet Ak, İsmail Kıvrım, Evren Gökçe gibi önemli isimlerin Osmanlı Aile yapısı ve sosyal hayatı hakkında kaleme aldıkları çalışmalardan da istifade edilerek 225 Numaralı Şer'iyye Sicili'nin verileri ışığında Burdur aile hayatı hakkında bazı izlenimlerde bulunulmuştur.

Burdur'un idari hayatı, 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili'ni esas alarak, Burdur İl Yıllıkları, Konya Vilayet Salnameleri gibi kaynaklardan faydalanılmıştır. Ayrıca Osmanlı tarihinin idari teşkilatı hakkında çalışmalar yapan önemli tarihçiler; İlber Ortaylı, Suraiya Farhi, Musa Çadircı, Ferudun Emecen, Ahmet Tabakoğlu, Mehmet Ali Ünal, Behset Karaca, Kemal Beydilli, Nazif Öztürk, Mehmet Bayartan, Ömer Düzbakar, Bilal Eryılmaz, Mustafa Gençoğlu, Tülay Ercoşkun gibi isimlerden faydalanılmıştır.

Burdur'un ekonomik hayatı incelenirken, kayıtlarda geçen tereke, alacak davaları, mülk satışı gibi kayıtlar ön planda tutulmuştur. Ayrıca Osmanlı ekonomik yapısı hakkında çalışmalar yapan, Suraiya Farhi, Ramazan Günay, Said Öztürk, İbrahim Solak, Murad Baskıcı gibi önemli tarihçilerin eserlerinden yararlanılmıştır.

Defterimizde geçen kayıtlara göre Burdur'da bulunan vakıfların vakfediliş şekli hakkında bazı bilgilere ulaşılmıştır.

Burdur Şer'iyye Sicili ile yapılan çalışmalar az sayıda olup, Bunlardan biri "210 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre 1839-1845 tarihli Burdur'un Sosyal kültürel ekonomik hayatını" Yüksek Lisans tezi³ olarak çalışan Hasan Kür'e aittir. Diğer bir çalışma ise,

³ Hasan Kür, *210 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre Burdur'da Sosyal, Kültürel, Ekonomik Hayat(1839-1845)*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2008.

“220 ve 221 Numaralı Şer’iyye Sicillerine göre Burdur’un Sosyo-Ekonomik Tarihi (1889-1893)” adıyla araştıran Güngör Gcer’e aittir⁴.

Burdur Temettuat Defterleri ile ilgili ilk ve tek çalışmayı: “Temettuat Defterine Göre Burdur’un Sosyal ve Ekonomik Yapısı (H. 1260- M. 1844)” adıyla şevket Bütün kaleme almıřtır⁵.

Mehmet Ali Uysal’ın *Salnamelere Göre Burdur (1868-1914)* yüksek lisans tezi salnamelerdeki kayıtların ışığında Burdur’un tarihini aydınlatmak üzere ele alınmıřtır⁶.

⁴ Güngör Gcer, *220 ve 221 Numaralı Şer’iyye Sicillerine Göre Burdur’un Sosyo-Ekonomik Tarihi (1880-1893)*, SD Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2010.

⁵ şevket Bütün, *Temettuat Defterine Göre (H. 1260- M. 1844) Burdur’un Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, SD Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2001.

⁶M. Ali Uysal, *Salnamelere Göre Burdur (1868-1914)*, SD Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 1998.

225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili

Burdur Şer'iyye Sicil Defterleri günümüzde Şer'iyye Sicilleri Toplu Katalogu oluşturma çabaları çerçevesinde Ankara Milli Kütüphanesi'nde toplanmıştır. Burdur Şer'iyye Sicilleri'nin orijinal halleri Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Çalışmamızda kullandığımız defterin mikro filmlerini Burdur Halk Kütüphanesi'nden temin ettik. 225 Numaralı Şer'iyye Sicil defteri, Hicri 15 Şaban 1314 tarihli kayıt ile başlamış Hicri 12 Şaban 1316 tarihli kayıt ile son bulmuştur. Toplam 140 sayfadan oluşan 225 numaralı Şer'iyye Sicilinde, farklı dönemlerde görev yapan kadılar tarafından görülen davalar ile yine bu dönemde merkezden gelen yazılar ve bunlarla ilgili meseleleri ihtiva eden belgeler yer almaktadır. İlk sayfası Milli Kütüphane Başkanlığı tarafından etiketlenen ve 78 poz numarası ile numaralandırılan bu defter, toplam 70 poz filmde meydana gelmiştir. Defterin bazı bölümleri, çekimler esnasında pozlar alınırken tam olarak açılmadığı için ayrıca sayfalarda bulunan mürekkep lekelerinin mevcudiyeti nedeniyle okunamamıştır. Defterde mükerrer sayfalar ve yarım bırakılmış sicil kayıtları mevcuttur.

Defterimizin yazı türü rikadır. Fakat bizi şaşırtan olaydan birisi de Latin harfleri kullanılarak sicil içerisinde günümüz kelimelerinin mevcut olmasıdır. Okunamayan yerler boş (...) olarak geçilmiştir. Silik olan kısımlar (*silik*) olarak ifade edilmiştir. Sicilde geçen pullar, sayfalarda yatay ve dikey olarak yer almıştır. Ağırlıklı olarak yuvarlak şekilde pullar bulunmasına rağmen, kare şeklinde de pullara rastlanmıştır. Pulların genelinde günümüz rakamları ile "10" rakamı kullanılmıştır. Bu durum ağırlıklı olarak on kuruşluk pulların kullanıldığını göstermektedir. Pulların üstünde "*Timere*", "*Timbre*" gibi kelimeler bulunmaktadır. Defterimizin içerisinde yer alan vekâlet mühürleri çoğunluğu okunaklı olmasına rağmen bazı kısımlarında mürekkep fazlalığı veya silik alanlar bulunmaktadır.

140 sayfadan oluşan defterin içerisinde 201 adet dava kaydı bulunmaktadır. Bunlardan 54 kayıt, kişinin mülkiyetine, malına, parasına, eşyasına, alacağına el koyma (gasp) konularıyla ilgilidir. Gasp olayı kayıtlarda genellikle tereke veya boşanmadan sonra kadınların nafakasını, eşyalarını, alacaklarını talep etmeleriyle ortaya çıkmıştır. Kayıtlarda "*fuzuli ve bigayr-i müdahale ve ta'arruz itmekte olmasıyla*" ifadesi kullanılmış ve mağdurun hakkını alması için mahkemeye başvurarak dava vekili tayin

etmesiyle devam etmiştir. Halkın genellikle miras paylaşımında anlaşmazlığa düşmesi gaspın tereke kayıtlarında yoğun bir şekilde görülmesine sebep olmuştur. Tereke kayıtlarından anlaşıldığına göre kişinin annesinden, babasından, kardeşinden ve çeşitli akrabalarından kalan mülkiyetine başka birinin müdahalesi söz konusu olabiliyordu. Bu durumu düzelterip haksızlığı önlemek ise ancak mahkeme ile sağlanabiliyordu. Bu sebeple Şer’iyye Sicilleri’nde önemi yadsınamayan tereke kayıtları defterimizde de önemli bir yer tutmuştur. Defterimizde 37 farklı tereke kaydı bulunmaktadır. Tereke kayıtlarının içeriğinde ölen kişi hakkında bilgilere ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir. Kayıtlarda kişinin mirasından kalan mal ve mülk miktarı, bunların nerede olduğu, kime nasıl paylaşılacağı ifade edilmiştir. Tereke kayıtları ile ilgili bilgileri ve kayıtlardan örnekleri ölüm-veraset bölümünde ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Defterimizde kişiler aleyhinde açılan davaya itiraz edip tekrar dava açtığı görülmüştür. Kayıtlarımızda bulunan itiraz davalarının sayısı 32 adettir. Genellikle şahsi olarak açılan itiraz davaları boşanma sonrasında kadının nafaka istediğine erkeğin karşı çıkmasıyla vuku bulmuştur. Ayrıca miras, alacak, satış işlemlerinde alınan kararlara ya da yapılan işlemlere karşı insanların kendisini savunmak, temsil etmek açısından şahsi veya kurumlara yönelik şikâyetleri bu kayıtlar içerisinde yer almıştır. Kayıtlar içerisinde “*aleyhimde ikame olunan ... davasının*” ifadeleri kullanılarak konu ile ilgili davanın ismi, mahkeme kaydı, hücceti, dava ile alakalı kişilerin isimleri tek tek belirtilerek mahkemeye açıkça sunulmuştur.

Alacak davaları konusunda defterimizde 28 adet kayda rastlanmış olup, “Burdur’un Ekonomik Durumu” ana başlığı altında ele alınmıştır. Bu davalar genellikle kişiler arasında alacaklı-borçlu şeklinde geçmiştir. Kişilerin alacaklarını garanti altına almak amacıyla senet kullandıkları bilirse de bu durum bütün kayıtlarda geçmemektedir. Mahkeme karşısında senet bulundurmamak alacağını ispatlamak açısından büyük bir ehemmiyet taşımaktadır. Fakat senetsiz olan kişilerin durumunun ispatında da genellikle şahitler mahkeme huzurunda hazır bekletilmiş, onların verecekleri ifadeler büyük ölçüde esas alınmıştır. Şahsi alacak-verecek davasının yanında bazen kişinin kurum ve kuruluşlardan alacak veya borçlu oldukları durumlar da vardır.

Defterimizde Burdur’un sosyal hayatı hakkında bilgi sahibi olmamıza yardımcı olan nafaka ile ilgili 21 adet kayıt bulunmaktadır. Bu durum Burdur’da boşanma olaylarının az olmadığını göstermektedir. Kadınlar boşandıktan sonra alacaklarını,

mehirlerini, eşyalarını ve nafakalarını kanun karşısında eşlerinden talep etmek için mahkemeye başvurmuşlardır. Boşanmak için mahkemeye başvurmaya gerek duyulmamasına rağmen, kadınlar geçimlerini sağlamak ve kendilerinde kalan çocukların bakımını sağlamak için mahkemeye başvurmaları esnasında boşandıklarını beyan etmişlerdir. Kadının nafaka talebi için mahkemeye başvurması boşanma işleminin kayda geçirilmesinde yardımcı olmuştur.

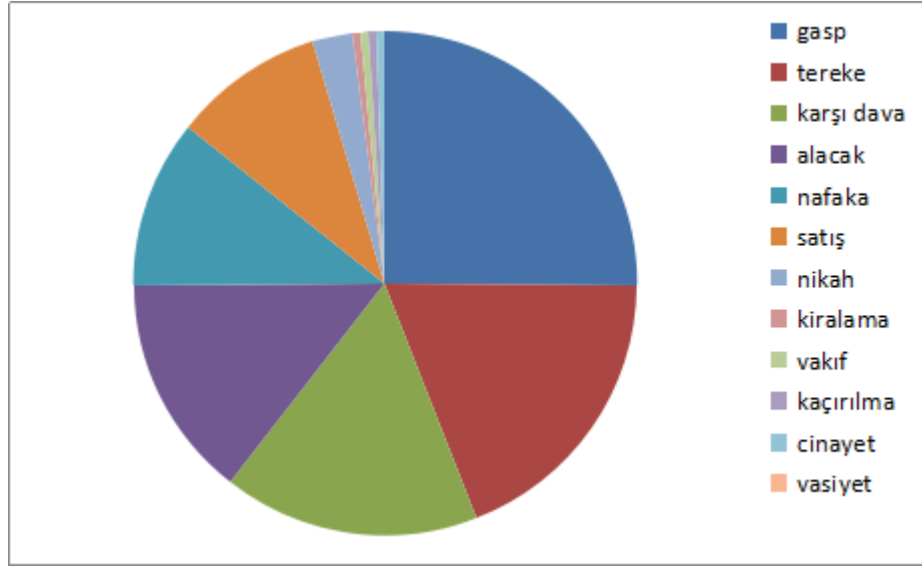
Defterimizde 19 adet satış kaydı bulunmaktadır. Satış işlemi ağırlıklı olarak tarla, bağ, bahçe, arsa, ev, hamam vs. mülkler üzerinde yapılmıştır. Genellikle tereke olan mülkün satışı yapılmıştır. Satış süreci büyük bir titizlik ile alıcı, satıcı hakkında ayrıntılı bilgiler, mülkün cinsi, adresi, miktarı, ne kadara satıldığı, iki tarafın bunu kabul edip etmediği kısacası her türlü satış bilgileri tüm ayrıntılarıyla kayıtlara geçmiştir.

Nikâh ile ilgili kayıtlar 5 adettir. Bu durum evlenme olayının olmadığı gibi bir düşünce aksettirmemelidir. Nikâhların genellikle mahalle muhtarları, imamaları veya tanınan kişiler huzurunda yapıldığı nikâhlanmak için mahkemeye çoğu zaman başvurulmadığı bilinmektedir. Defterimizde geçen nikâh kayıtları, genellikle yaşı tutmayan kızların aile büyüklerinin onayı ile yapılan evlilikler sonucu tutulmuştur. Bu durum ileride çıkabilecek karışıklıkları önlemek amacıyla yapılmıştır.

Defterimizde 1 adet icar kaydı da toprak üzerinde kiralama usulünün örneğidir. Kişinin kendisine ait tarlayı kullanmayıp belirli süreliğine başkasına vererek kullanıma açmasıdır. Kiralayan kişi belirlenen bir meblağ karşısında arazinin ekim-dikim işini yaparak geçimini sağlamaktadır. Kayıt icar yapılan tarlanın kira bedelinin ödenmediği veya icarın süresi bittiği halde kiralayan kişinin araziye sahibine teslim etmemesiyle mahkemeye intikal etmiştir.

Burdur'un önemli tarihi kalıntılarında olan Hoca Bali Hamamı'nın tereke yolu ile vakfedilmesi hususu, defterimizde geçen bir diğer kayıt olup, devir işlemi ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Defterimizde bir adet kaçırılma ve bir adette cinayet kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlar haricinde olağanüstü bir olay kayıtlara geçmemiştir. Defterimizde bir adet de vasiyet kaydı bulunmaktadır.

TABLO 1: 225 Numaralı Burdur Şer’iyye Sicili’nde Bulunan Konuların Dağılımı

B. ŞER’İYYE MAHKEMELERİ VE ŞER’İYYE SİCİLLERİ

Geniş bir coğrafyaya yayılan ve birçok farklı etnik, dinî ve kültürel unsuru bir arada barındıran Osmanlı Devleti’nin hukuk alanında şanslı olduğu noktalardan biri oturmuş hukukî yapı ve işleyiş mirası üzerine kurulmuş olmasıdır⁷. Bu durum Osmanlı Devleti’nin kuruluşuyla birlikte yeni ve orijinal bir hukuk sisteminin de başladığını göstermemektedir. Aksine devleti kuranlar, daha önce kurulmuş Türk-İslam devletlerinden birçok şeyin yanı sıra, o zamana kadar yürürlükte olan ve büyük ölçüde birlik arz eden bir hukuki yapıyı da almışlardır⁸. Bu sebeple bu devleti kuranlar Roma hukukunda olduğu gibi yeni bir hukukî yapı kurmak zorunda kalmamışlardır. Osmanlı Devleti mirasçısı olduğu ve büyük ölçüde hukukî ve kültürel mirasını devraldığı Anadolu Selçuklu, Büyük Selçuklu ve Abbasi Devletleri, İslam hukukuna ve sonuncusu hariç olmak üzere belirli ölçüde de Türk-Moğol hukukuna dayanan bir hukuk düzenine sahiptiler. Dolayısıyla bir sentezi devralan Osmanlıların yaptığı şey, bir taraftan bu hukukî düzeni kısmen dönemin ihtiyaçları ışığında yeniden yorumlamak, diğer taraftan

⁷ Mehmet Akif Aydın, “Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi”, *Türkler*, C. X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 15.

⁸ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 2005, s. 69.

da bu hukuk düzenini etkin bir tarzda hayata geçirmek olmuştur. Osmanlı mozaikini uzun süre bir arada tutan asıl faktörün bu etkinlik olduğu söylenebilir⁹.

Osmanlı hukukunun temeli iki kısımdır: bunlar kaynağını dinden alan şer’i hukuk ile insanların yasayışından doğan ve zamanın yöneticileri tarafından uygulanan örfi hukuktur. Şer’i hukuk, İslam devletlerinde temel hukuk olarak kabul edilirken bazı zamanlarda yönetimin etkisinde kalmadan uygulanmıştır. Bu nedenle şer’i hukuk insanın müdahale edemediği Tanrı buyruğudur¹⁰. Esasen Osmanlı Devleti’nde her iki hukukun aynı kaza mercii tarafından tatbiki, yani örfi hukuk için ayrı mahkemeler kurulmayıp Şer’iyye mahkemelerince uygulanması, bu iki hukukun belli bir bütünlük dâhilinde yürütülmesinde müspet bir rol oynamıştır. Şer’i ve örfi hukukun bu bütünlüğü 16. asra ait kanunnamelerde veya ferman ve hükümlerde, şer’i ve örfi hukukun birlikte zikredilmesinde de görülmektedir. 17. asra ait teşkilat kanunlarında da şer’i ve örfi hukuk birlikte dile getirilmektedir¹¹. 225 Numaralı Burdur Şer’iyye Sicili’nde geçen mahkeme isimlerinde şer’i ve örfi hukuk bir arada kullanılmıştır. Kayıtlarda “*şer’î ve nizâmî mahkemelerinde..*” ifadeleri yer almıştır¹².

Devletin içerisinde farklı statülerde birçok mahkemesi vardı. Defterimizde geçen mahkeme isimleri Şer’i, Bidayet¹³, Ceza¹⁴ ve Ticaret¹⁵ Mahkemeleri’dir. Defter içerisinde geçen ticaret mahkemesi Belediye malından menafi sandığına para aktarılması sonucu ismi zikredilmiştir¹⁶. Ceza mahkemesi ise darp ve gasp olayında yer almıştır¹⁷. Bunlardan en yaygın olanı Şer’iyye mahkemeleriydi. Bu mahkeme Meclis-i Şer’i, Mehakimi Şer’iyye, Meclis-i Enver, gibi isimler almıştı¹⁸. Tek kadının görev yaptığı bu usule Şer’iyye Mahkemeleri adı verilmektedir. Şer’iyye mahkemelerinin belli bir makam binası yoktur. Ancak bu şer’i meclis adıyla yargılamanın yapıldığı belirli bir yerin olmadığı şeklinde de algılanmamalıdır. Kadıların yargı işlerini yürütebilecekleri ve tarafların her an kendilerine ulaşabilecekleri muayyen bir yerleri vardır. Bu kadının evi, cami, mescit veya medreselerin belli odaları olabilir. Bayram ve cuma günleri

⁹ M. Akif Aydın, *a.g.m.*, s. 15.

¹⁰ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 1996, XIX, s. 73-74.

¹¹ Aydın, *a.g.e.*, s. 46.

¹² Burdur Şer’iyye Sicili, 225 Numaralı/ s. 65/ Hüküm 1, H. 10 C.Ahir 1315 / M. 6 Kasım 1897.

¹³ BŞS., 225/2/1, H. 15 Şaban 1314 / M. 19 Ocak 1897.

¹⁴ BŞS., 225/103/2, H. 2 R. Evvel 1316, M. 21 Temmuz 1898.

¹⁵ BŞS., 225/10/2, H. 2 Ramazan 1314 / M. 4 Şubat 1897.

¹⁶ BŞS., 225/10/2, H. 2 Ramazan 1314 / M. 4 Şubat 1897.

¹⁷ BŞS., 225/103/2, H. 2 R. Evvel 1316, M. 21 Temmuz 1898.

¹⁸ İbrahim Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, Ankara 1988, s. 121.

dışında her zaman yargı görevlerini ifa ederler¹⁹. 17. Yüzyılda büyük kasaba ve şehirlerde birer mahkeme binasının olduğu, bu binaların iki avlu etrafına dizilmiş odalardan oluşan varlıklı bir binayı gösterdiği bilinmektedir²⁰. Defterimizdeki kayıtlar arasında Şer’i Mahkemeye ait Adliye Binasının olduğu bilinmektedir²¹.

İslâm ortaçağında idari ve adli görev olarak ortaya çıkan Kadılık, İslâm hukuk tarihinin merkezinde yer alan bir memuriyet olarak bilinmektedir. Osmanlı devletinde ise kadı, genişleyen görevleriyle son Osmanlı dönemine kadar en önemli mülkî amir ve yargıçtır²². Osmanlı adli teşkilatının temeli sayılan kadılar buldukları yerin hâkimi, belediye başkanı emniyet amiri, mülki amiri veya halkın her konuda müracaat edeceği bir makamı olmuştur²³. Osmanlı hukukçuları, kadıyı, insanlar arasında meydana gelen dava ve anlaşmazlıkları şer’î hükümlere göre karara bağlamak için devletin en yüksek icra makamı (sultanlar veya yetkili kıldığı şahıslar) tarafından tayin edilen şahıs diye tarif etmektedir. İslamî hükümler çerçevesinde müesseselerini oluşturan Osmanlı Devleti’nde kadılık, beylik döneminden itibaren uygulamada yerini almış ve kadının görev ve sorumluluk alanı genişletilmiştir²⁴. Kadılara *hâkim* veya *hakim’ül-er’* de denilir²⁵. Üst düzey memur konumunda olan Kadı²⁶ yerine getirdiği fonksiyonlar açısından padişahın temsilcisi olduğu gibi, yetki alanındaki icrai gücünü de padişahın otoritesinden almaktaydı. Osmanlı Devleti’nde idari alanda zahîre ve amele tedariki, hayvan sevki, menzil emirleri, asker toplanması, iktisadi işler, mahallî rayice göre eşyaya narh konması, beledi işlerinin temini gibi görevler kadılar tarafından icra edilirdi²⁷. Kadı görev yaptığı bir diğer alan ise, bulunduğu bölgede noter olarak da hizmet vermesidir. Osmanlı Devleti’nde kadı haricinde noter olarak görev yapan başka bir görevli daha bulunmamaktaydı. Kadı, noterlik hizmetleri olan vakfiye düzenleme, varis atama, alacak verecek senetleri yapmak, yetim mallarının nasıl idare edileceğini belirleme, tapu kayıtlarını düzenlemek, evlenme, boşanma gibi görevleri yerine

¹⁹ Ahmet Akgündüz, “İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer’iye Mahkemeleri ve Şer’iyye Sicilleri”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S.14, 2009, s.14.

²⁰ Suraiya Faroqhi, *Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir*, Tarih Vakfı Türk Yayınları, İstanbul 2003, s. 57.

²¹ BŞS., 225/65/1, H. 10 C.Ahir 1315 / M. 6 Kasım 1897.

²² İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı*, Ankara 1994, s. 4.

²³ Said Öztürk, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)*, İstanbul 1995, s. 48.

²⁴ İlber Ortaylı, “Kadı”, *DİA*, C. XXVI, İstanbul 2001, s. 69.

²⁵ Akgündüz, *a.g.m.* s. 19.

²⁶ Halil İnalçık, “Mahkeme”, *DİA*, C. 7, İstanbul 1970, s. 149.

²⁷ İsmail H. Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmîye Teşkilatı*, Ankara 1965, s.108-109.

getirmekteydi²⁸. Kadı olarak tayin edilen kişi, medrese eğitimi görmüş, Müslüman ve yetişkin olmalıydı. Hukuki yönden karar verebilecek durumda olan kadı, temyiz kudretine sahip olan, tarafsız ve iman sahibi erkek olma zorunluluğu vardı²⁹.

Osmanlı hukuk nizamı hakkında mevcut olan çelişkili görüşler arasında doğruyu tespit etmemize yarayacak en önemli delil, Şer'iyeye mahkemelerinde tutulan ve bize kadar intikal eden şer'iyeye sicilleridir³⁰. Şer'iyeye sicilleri “kadı defteri”, “kadı sicili”, “kadı sicilleri”, “zabt-ı vekayi” veya “şer'iyeye sicil defterleri” gibi çeşitli şekillerde adlandırılmaktadır. Zaman zaman bunlardan “Osmanlı mahkeme kayıtları” veya “Osmanlı mahkeme sicilleri” diye de söz edilmektedir. Bunlar Osmanlı İmparatorluğu'ndan bize kalan muazzam ve paha biçilmez değerdeki arşivin çok önemli bir kısmını oluşturmaktadır³¹. Siciller kadılar tarafından tutulan kayıtlar olup, halkın günlük hayatını, yiyecek ve içecek fiyatlarını, çeşitli müesseselerini, mahalle ve köyleri, örf ve adetlerini, o zamanki hukuk ve tatbikatını, vakıflarını, ödedikleri vergileri ve benzeri konularda durumlarını gösteren bilgiler ihtiva etmektedir³². Böylece mahkeme kayıtları olarak bilinen siciller sadece Osmanlı kanunlarının uygulanmasını değil, gündelik hayatın sosyal ve siyasal müesseselerini en gelişmiş şekliyle yansıtabilme özelliğine sahiptir³³. Bu sebeble kadı sicilleri sadece Türkiye için önemli kaynak olmaktan çıkarak, Osmanlı Devleti'nin hâkim olduğu bütün şehirlerin tarihine kaynaklık etmiştir³⁴.

Osmanlı toplumu ile alakalı kapalı kalan birçok yönün aydınlığa kavuşmasına katkı sağlayan siciller³⁵, sosyal tarih kaynağı olarak nitelendirilmiş ve evlilik tipleri, ailenin büyüklüğü, kadın ve erkeklerin ailedeki rolü ve idareleri gibi önemli konular

²⁸ Hamiyet Sezer Feyzioğlu, *Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu ve Şer'i Mahkemelerde Düzenlemeler*, İstanbul 2010, s. 14.

²⁹ Yaşar Şahin Anıl, *Osmanlı'da Kadılık*, İstanbul 1993, s. 58- 59.

³⁰ Akgündüz, a.g.m., s. 19.

³¹ Fethi Gedikli, “Şer'iyeye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar”, *Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Tespitler-Problemler-Teklifler*, İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul 2007, s. 73.

³² İbrahim Yılmazçelik, “Şer'iyeye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülâhazalar”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumuna Sunulan Bildiriler*, İstanbul 1985, s.160.

³³ Halil İnalçık, “Eyüp Sultan Tarihi Ön Araştırma Projesi”, *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, İstanbul Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1988, s. 5.

³⁴ Halil İnalçık, “Osmanlı Arşivlerinin Türk ve Dünya Tarihi İçin Önemi”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu 17 Mayıs 1985*, İstanbul ts., s. 36.

³⁵ Hayri Erten, “Sosyolojik Veri olarak Şer'iyeye Sicillerinin Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Konya 2000, S. X, s. 532.

hakkında ayrıntılı ve gerçekçi bilgiler sunmuştur³⁶. Aynı zamanda buldukları yerin iktisadi hayatını anlatan orijinal vesikalar olan siciller, çeşitli etnik ve dini toplulukların birbiriyle ve yerel yargı ve yönetim organıyla ilişkilerindeki görece konumlarını, yerel kamu görevlilerinin, tüccarların, şehirli zanaatçıların, köylü üreticilerin ve topraksız köylünün Osmanlı Devleti içinde iktisadi konumlarını anlatan kaynaklardır³⁷. Şer'iyye Sicilleri'ndeki tereke kayıtlarından ve varisler arasında çıkan anlaşmazlık neticesi ile mahkemeye intikal edip kaydedilen davalardan hareketle kişilerin gelirlerini tespit etmek mümkündür. Dolayısıyla Şer'iyye Sicilleri'nin ilgili olduğu bölgede toplumun ekonomik bakımdan gelir düzeyi ve tabakalaşması hakkında bilgi edinme ve daha gerçekçi değerlendirmeleri otantik kaynaklara dayanarak yapma fırsatı verir³⁸.

Sicillerde merkezden gönderilen her türlü ferman, berat ve mektuplar, mahalli yöneticilerin yayımladıkları buyruhdular ile bunların icraatlarını gösterir kayıtlar kadıların (naiplerin) çeşitli konularda merkeze gönderdikleri ilamlar ile şehir yönetiminde kişi ya da kurumlar arasında doğan anlaşmazlıkları çözmek için verdikleri hüccetler yer almaktaydı. Ayrıca imar faaliyetleri, şehir nüfusunun ırki ve dini yönden ayrımı, şehirlerdeki esnaf grupları, vergi miktarları, tereke kayıtları ve bunların dışında mahkeme tarafından önemli görülüp de sicillere kaydedilen çok çeşitli konuları kapsayan kayıtlar³⁹ bulunmaktaydı.

Görüldüğü üzere siciller, ekonomi, sosyal tarih, antroponimi ve toponimi gibi hemen tüm toplum sosyal bilimlerin gereksinim duyduğu istatistiklere imkân verebilen oldukça geniş bir veri tabanının mevcut olduğu defterlerdir⁴⁰.

Bu defterler belli bir usul ve kaide üzere müstakil şekilde boyu uzun eni dar olurlardı. Yazıları çoğu zaman ta'lik veya ta'lik kırması dediğimiz yazı şeklindedir. Kâğıtları çok sağlam ve mürekkepleri bugün bile parlaklıklarını koruyacak kadar sabittir⁴¹. Şer'iyye Sicil defterlerinin anlaşılmasında belki de en önemli husus söz konusu defterlerde yer alan belge türlerinin neler olduğudur. Özellikle hangi belgenin

³⁶ Hayri Erten, *Konya Şer'iyye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı*, Ankara 2001, s. 8.

³⁷ İmran Demirbaş Şahin, "Şer'iyye Sicillerinin Önemi ve Çanakkale Şer'iyye Sicilleri", *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Dergisi*, Mart 2005, S. 3, s. 139.

³⁸ Erten, a.g.m., s. 533-534.

³⁹ Rifat Özdemir, "Şer'iyye Sicillerinin Sosyo-Ekonomik Tarihi ve Halk Kültürü Açısından Önemi", *Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu'na Sunulan Bildiriler*, Malatya 1986, s. 180-181.

⁴⁰ Nejdet Ertuğ, "18. Asır İstanbul Şer'iyye Sicillerinde, Miras ve Satış Hüccetlerindeki, Sosyal Nitelikli Verilerin Değerlendirilmesi", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S. 11, İstanbul 2004, s. 29.

⁴¹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Şer'î Mahkeme Sicilleri", *Ülkü*, C. 5, S. 29, Ankara 1935, s. 366.

hangi kurum ve merci tarafından gönderildiği veya kaleme alındığının bilinmesi, muhteviyatın kısa sürede anlaşılmasını sağlayacaktır. Burada hemen şunu belirtmek gerekir ki, Tanzimat Dönemi'ne kadarki süreçte sicillerde yer alan belgelerin türleri pek değişime maruz kalmamıştır. Yani sicillerde, klasik Osmanlı kurumlarının belge türlerini ve yazışma usullerini görmekteyiz⁴².

Şer'iyye Sicillerinde geçen başlıca belge türleri arasında, ferman⁴³, berat⁴⁴, buyruldu⁴⁵, hüccet⁴⁶, i'lâm⁴⁷, tezkereler⁴⁸ ve temessükler⁴⁹ yer almaktadır.

⁴² Muhammet Ceyhan, "Tanzimat Dönemi Sonrası Şer'iyye Sicil Defterlerinin Muhteva ve Diplomatik Açından Tahlili", *OTAM*, S. 29, Bahar 2011, s. 54.

⁴³ Padişahın umumi veya şahsî ilgilendiren konularla ilgili kadılara gönderdiği yazılara denir. Bunlar vazife tevcihi, tımar tevcihi, ticaret berâtı gibi belgeler olup kadılara gönderilen ve sicile geçirilip halka duyurulan belgelerdir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, C.1, İstanbul 1988, s. 37.

⁴⁴ Şahıs veya hükmi şahıslara, bir yetki veya imtiyaz sağlayan veya devlete ait mallar üzerinde tasarruf veya mülkiyet hakkı te'sis eden ve bu ayrıcalıkları üçüncü şahıslar karşısında tasdik ve emreden sultanî hükümlerdir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Necdet Gök, "Osmanlı Diplomatasında Ferman Ve Berat Arasında Benzerlik Ve Farklar", *Bilkent Üniversitesi Ders Notları (1995-96)*, s.217-218.

⁴⁵ Beylerbeyiler tarafından yazılan yazıların bir grubuna mektup, diğer bir grubuna buyruldu deniliyor ki bunlar verdikleri emirler demektir. "Emredildi" "buyruldu" anlamına gelmekteydi. Ayrıntılı bilgi için bkz. Tayyip Gökbilgin, *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, İstanbul 1992, s. 99.

⁴⁶ Osmanlı hukuk terminolojisinde ise hüccetin iki manası mevcuttur: Birincisi; şahitlik, ikrar, yemin veya yeminden nükûl gibi bir davayı ispat eden hukukî delillere denir. Bu manada beyyinen müradifidir. Bu mana konumuzla doğrudan ilgili değildir. İkincisi, Şer'îye sicillerindeki manasıdır. Kadının hükmünü (kararını) ihtiva etmeyen, taraflardan birinin ikrarını ve diğerinin bu ikrarı tasdikini havi bulunan ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve imzasını tanıyan yazılı belgeye hüccet denir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Akgündüz, *a.g.m.*, s.28.

⁴⁷ İ'lâm, sözlükte "bildirmek" manasına gelmektedir. Terim olarak ise şer'î bir hükmü içeren, altında hükmü veren kadının imza ve mühürünü taşıyan yazılı belgeye i'lâm adı verilir. Bir i'lâm belgesi, davacının iddiasını, dayandığı delilleri, davalının cevâbını ve def'i söz konusu ise def'inin sebeplerini, son kısımda verilen kararın gerekçelerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları içerir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Tahir Bilirli, "*111 Nolu Tokat Şer'îye Sicilinin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*", Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006, s. 18.

⁴⁸ Doğrudan doğruya sadrazama bağlı olup, Anadolu ve Rumeli defterdarlıklarındaki kalemlerin verdiği belgeler olup suretleri sicillerde kayıtlıdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Tarih Sözlüğü*, C. 3, İstanbul 1993, s. 492.

⁴⁹ Sözlük anlamı; tutunma, sarılma, sıkıca tutma, hüccet ve delil ortaya koymak olan temessükler, miri arazide ve gayri sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belgelerdir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, s. 48.

C. BURDUR'UN TARİHÇESİ

1. Osmanlı Hâkimiyetinde Burdur

Şehirlerin kuruldukları sahâlâr incelendiğinde coğrafi ve topografik açıdan birtakım farklılıkları dikkat çekmektedir. Burdur şehri de bu farklılıkları yansıtmaları açısından ilgi çekicidir⁵⁰. Burdur ili Akdeniz Bölgesi'nde Göller Yöresi adı verilen bölgede yer alır. Burdur ilinin merkezinde aynı isimle adlandırılan ve deniz seviyesinden 854 m. yükseklikte yer alan Burdur Gölü bulunmaktadır⁵¹. Burdur, gölün güneydoğu kıyısında bulunan Kurna Deresi üzerinde, deniz seviyesinden 940-1030 m. yüksek meyilli bir yüzeyde⁵², dağlık ve engebeli bir saha ile içeride kalan, verimli ovalar arasında geçişi sağlayan önemli bir ulaşım hattı üzerinde kurulmuştur⁵³.

I. Murat, Karamanoğulları ile yapmış olduğu sefer sonunda üstünlük sağlayarak, beyliğin diğer beylikler nezdinde imajını sarsmıştır. Bu durumdan faydalanan Hamidoğlu İlyas Bey kendi adına hutbe okutup Felekabad'da sikke kestirerek Karamanoğlu Alaaddin Bey'e karşı çıktığını açıkça beyan etmiştir⁵⁴. Aynı zamanda I. Murad şehzade Bayezid'ı Germiyan (Kütahya) Beyi Süleyman Şah kızı ile evlenmesi sırasında Bursa'daki düğüne Kemalettin Bey'in elçileri iştirak etmiştir. Bu durumu fırsat bilen I. Murat elçilere Karamanoğullarının taarruzlarına karşılık, tedbir amaçlı Hamidoğulları topraklarından bir kısmını satın almak istediğini beyan etmiştir⁵⁵. Bu teklif Hamidoğlu Hüseyin Bey nezdinde tuhaf gelse de, sonrasında karşılıklı anlaşma imzalanarak Yalvaç, Karaağaç, Beyşehir, Seydişehir, Akşehir ve Isparta ile birlikte Burdur'da toplamda 85 bin altın karşılığında I. Murad'ın ısrarı ve isteğiyle Osmanlı Devleti'ne satılmıştır⁵⁶. I. Murad'ın Kosova Savaşı'nda şehit düşmesi ile başa geçen Bayezid zamanında Anadolu'da karışıklıklar yaşanmış, beylikler devlete karşı savaş açmışlardır. Beylikler üzerine yürüyen Bayezid Hamit ili'ne de saldırarak beyliğin tüm

⁵⁰ Yıldırım Atayeter, "Burdur İli'nin Coğrafi Konumu ve Tarihi Dönemler içerisindeki Önemi Hakkında bir Değerlendirme", *Geçmişten Geleceğe Burdur Halk Kültürü ve Turizm Sempozyumu (2. Burdur Sempozyumu)*, Ankara 2010, s. 30.

⁵¹ Atayeter, *a.g.m.*, s. 27.

⁵² Metin Tuncel, "Burdur", *İslam Ansiklopedisi*, C.6, İstanbul 1992, s. 426.

⁵³ Atayeter, *a.g.m.*, s. 30.

⁵⁴ Ferudun Emecen, "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşundan Fetret Dönemine", *Türkler*, Ankara 2002, C. IX, s. 27.

⁵⁵ *1967 Burdur İl Yıllığı*, İstanbul 1967, s. 118.

⁵⁶ Osman Yalçın, *1960 Burdur İl Yıllığı*, İstanbul 1960, s. 7.

topraklarını Osmanlı hâkimiyetine tekrar dâhil ederek bu bölgeyi Anadolu beylerbeyi merkezi olan Kütahya'ya bağlamıştır⁵⁷. Osmanlı Devleti bu bölgeyi ele geçirdiğinde diğer yerlerde yaptığı gibi buraları da tahrire tabi tutmuştur. Ancak Hamid-ilinde ilk Osmanlı tahririnin ne zaman yapıldığı hakkında kesin bir bilgi bulunmamasına rağmen bölgenin Osmanlı Devletinin eline geçmesinden sonra bu yolda birtakım işlemlere girişildiğini söylemek mümkündür⁵⁸.

Bölge, Osmanlı hâkimiyetinde bulunduğu süre içinde iç karışıklıklar haricinde coğrafi konumu nedeniyle herhangi bir tarihi olaya sahne olmamıştır⁵⁹. II. Bayezid zamanında Şah Kulu isyanı dışında önemli herhangi bir siyasi gelişme meydana gelmemiştir⁶⁰. Burdur, 1839 Gülhane Hattı Hümayunundan sonra yapılan mülki teşkilatlanma ile Kütahya ilinden alınarak Isparta kaymakamlığına bağlanmıştır. 1849 yılına kadar nahiye merkezi olarak kalan Burdur 1872 yılında kadar kaza merkezi olarak kalmıştır. Kaza merkezi 1872'den 1923 senesine kadar Konya vilayetine bağlı mutasarrıflık olarak idare edilmiştir⁶¹.

⁵⁷ 1973 Burdur İl Yıllığı, İstanbul 1973, s. 12.

⁵⁸ Behset Karaca, "XVI. Yüzyılda Gölhisar Kazasının Sosyal ve Ekonomik Durumu", *I. Burdur Sempozyumu*, Burdur 2007, C. 1, s. 759-774.

⁵⁹ 1967 Burdur İl Yıllığı, s. 118.

⁶⁰ Mustafa Murat Bozcu, *Burdur İlinde Türk Mimarisi Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı Eserleri*, Burdur 2013, s. 6.

⁶¹ 1967 Burdur İl Yıllığı, s. 118.

BİRİNCİ BÖLÜM

BURDUR'UN İDARİ YAPISI

Burdur'un İdari Statüsü

Osmanlı Devleti birçok alanda olduğu gibi idarî teşkilat alanında da İslamiyet'ten önceki Türk devletleri ile Müslüman Türk devletlerin birikimlerinin başarılı bir senteziyle teşekkül etmiştir⁶². Osmanlılar ilk devlet teşkilatını düzenlerken Selçuklular ve İlhanlıların devlet teşkilatını örnek almışlardır⁶³. En büyük pay, Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasıyla Osmanlı hizmetine giren Anadolu Selçuklu devlet adamlarına aittir. Devlet adamları, yönetim konusundaki bilgi ve tecrübelerini akılcı bir şekilde kullanarak Osmanlı Devleti'nin teşkilatlanmasında büyük bir rol oynamışlardır⁶⁴.

Osmanlı Devleti'nin merkezi ve taşra yönetimi fetih idealine göre örgütlendirilmiştir. Zira taşranın yönetimi, askerlik hizmetleri karşılığında kendilerine dirlikler tahsis edilen kamu görevlerine bırakılmıştır. Böylece Osmanlı yönetim sisteminde toprak reji mi ile taşra yönetimi hem idari hem de hukuki bir bütünlük arz etmiştir. Bu farklı özelliğe uygun olarak Osmanlı taşra yönetimi sırası ile eyaletler, sancaklar kazalar ve nahiyeler şeklinde örgütlendirilmiştir⁶⁵. Fakat bu örgütlenme zaman içerisinde içte ve dışta yaşanan sorunlar nedeniyle etkisini kaybederek çözülmeye başlamıştır. XVII. ve XVIII. yüzyılda ayan ve eşraf sınıfı güçlenmiş, vali ve kadı gibi idareciler geri plana itilmiş; tebaanın ve devletin geleceği nerede ne yapacağı belli olmayan mahallî unsurlardan sorulur olmuştur. Devlet geçirmiş olduğu zorlu süreçten edinmiş olduğu deneyimi, XVIII. yüzyıl sonlarından itibaren âdemi merkeziyetçi yapılanmaları ortadan kaldırmada kullanmış ve bu münasebetle, XIX.

⁶² Halil Cin - S. Gül Akyılmaz, "Tarihte Toplum ve Yönetim Tarzı Olarak Feodalite ve Osmanlı Düzeni", *Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları*, Adana 2000, s. 169.

⁶³ Yaşar Yücel- Ali Sevim, *Türkiye Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1990, C. II, s. 307.

⁶⁴ Abdüllatif Armağan, "Klasik Dönemde Osmanlılarda Devlet Yönetim Anlayışına Dair Bazı Düşünceler", *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, C. 5, S. 9, 2011, s. 141.

⁶⁵ Yakup Altan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat Dönemi Reform Çabaları ve Osmanlı Kamu Yönetimi Teşkilatı*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 1998, s. 16.

yüzyıl modernleşme hareketleri merkezileşme öncülüğünde yol almıştır⁶⁶. XIX. yüzyılla birlikte Osmanlı taşra idaresindeki düzensizliklerin giderilmesi için ciddi çabalar sarf edilmiş, ancak sorunlar tümüyle giderilememiştir⁶⁷. Devlet bakanlıklar biçiminde örgütlenmiş ve taşra birimleri oluşturulmuştur. Vilâyet kanunlarının hazırlanması, taşra idare kurullarının oluşturulması, modernleşme hareketlerinin modern merkeziyetçi devlet olma önceliğinde yol aldığı XIX. yüzyılda ve özellikle de Tanzimat'tan sonra başlamış, Cumhuriyet Türkiye'sinde de devam etmiştir. XIX. yüzyıl ıslahatları ile başta hükümet örgütü olmak üzere hemen bütün kurumlarda yeni düzenlemeler yapılmış; hükümet biçiminde görünürde batıya benzeme gerçekleştirilmiş olmakla birlikte, yetişmiş, bilgili eleman yokluğu, geleneklere bağlılık gibi benzeri nedenler uygulamada bazı geleneksel özelliklerin devam ettiği görülmüştür⁶⁸. Bu nedenle Osmanlı taşra teşkilâtında daha köklü bir yapılanma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. 1864 ve 1871 vilayet nizamnameleriyle bu ihtiyaca cevap verilmeye çalışılmıştır⁶⁹. 1871 tarihli nizamname vilayetleri livalara, livaları kazalara, kazaları nahiyelere, nahiyeleri köylere ayırmıştır. Bu idari birimlere sırasıyla valilerin, mutasarrıfların, kaymakamların, müdürlerin, muhtarların tayin edilmesi kararı alınmıştır⁷⁰. Görevleri ise; taşradaki idarecilerin yetkisini kısıtlamak ve yönetim alanında Müslüman-gayrimüslim halktan oluşan meclisler açmaktır. Buradaki amaç, taşradaki idari kadroları merkeze daha fazla bağlayarak merkezin otoritesini güçlendirmek, gayrimüslim halkın aktif bir şekilde yönetime katılmasını sağlamaktır⁷¹.

⁶⁶ Necmettin Aygün, "Osmanlı Devleti'nde İdarî Taksimat Alanındaki Düzenlemelerin Taşradaki Yansımaları: Vakıfkebir, Şarlı Ve Tonya Örneği (1840–1918)", *Karadeniz Araştırmaları*, 2010, S.26, s. 35-36.

⁶⁷ Mustafa Gençoğlu, "1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 2, S. 1, s. 32.

⁶⁸ Aygün, *a.g.m.*, s. 36-37.

⁶⁹ Gençoğlu, *a.g.m.*, s. 32.

⁷⁰ Biray Çakmak, "Uşak Kazası'nda Mekânın Mülkî-İdarî-Askerî-Adlî-Ticarî Organizasyonu ve Mülkî Nahiyelerin Yönetimi (1870-1908)", *Edebiyat Fakültesi Dergisi/ Journal of Faculty of Letters*, Aralık 2014, C. 31 S. 2, s. 49.

⁷¹ Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, Ankara 1991, s. 192.

A. Sancak

Sancak kelime anlamı ile bayrak anlamına gelmektedir. Arapça olarak ise liva olarak adlandırılmıştır⁷². Diğer bir anlamı ise, Osmanlı Devlet teşkilatının temel idari birimi olarak kabul edilmiştir. Sancak, ülkenin ve devlet teşkilatının düzenlenmesinde ve taşra ordusunun yetiştirilmesinde muayyen bir coğrafi bölgeyi kapsamı açısından son derece önemli bir idari teşkilattır⁷³.

Kazaların birleşmesiyle meydana gelen sancakları devletin istediği istikamette sancakbeyleri idare ediyordu. Onlar bütün askeri ve mülkî erkânın reisi konumundaydı. Bunun yanında sancakta asayişî sağlamak, kalpazanlıkla mücadele etmek ve özel görevle gelen devlet memurlarına da yardımcı olmak gibi görevleri vardı. Kısaca sancakta kamu düzenini ve asayişini sağlamak için görevlendirilmişlerdi. Sancakbeyi bir savaş esnasında sancak dâhilinde bulunan tımarlı sipahilerle birlikte tabi olduğu beylerbeyinin komutası altına girmek zorunluluğu bulunmaktaydı. Yine sınırda bulunan Sancakbeyleri, yabancı devletlerle ilişkilerin antlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ile de görevliydi. Sancakta suçluların cezalandırılma işi de sancakbeyine verilmiştir.

İdare sisteminde sancak temeline dayanan bölümlenme, eyalet birimlerine rağmen XIX. yüzyıla kadar devam etmiş, Tanzimat'tan sonra taşradaki örgütlenme vilayet esasına göre düzenlenmiştir⁷⁴. 8 Kasım 1864 tarihinde yürürlüğe konulan nizamname ile eyaletin ismi vilayet olmuş, vilayetler de sancaklara ayrılmıştı. Vilayetlerin idaresi valilere, sancaklar ise kaymakamlara verilmiştir. Daha sonrasında ise ülke idaresini daha sistemli hale getirmek amacıyla devlet idari taksimatta düzenlemeye gitmiş ve düzenleme 1913 yılına kadar sürmüştür. Bu düzenlemede göze çarpan unsur nahiye kavramının köy ve kaza arasında bulunarak yeni bir idari birim oluşturmasıydı. Livâ olarak bilinen sancak biriminde mutasarrıf görev yapmıştır⁷⁵. Vilayetlerde olduğu gibi liva ve kazalarda da idare meclisleri bulunmaktaydı. Sancak idare meclisi, hukuki

⁷² Nejat Göyünç, "Osmanlı Devletinde Taşra Teşkilatı (Tanzimat'a Kadar), *Osmanlı Ansiklopedisi*, Ankara 1999, C. 6, s. 82.

⁷³ Mehmet Ali Ünal, "Osmanlı Devleti'nde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı", *Osmanlı Ansiklopedisi*, Ankara 1999, C. 6, s. 115.

⁷⁴ İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Ankara 2007, s. 251.

⁷⁵ Fatih Sadık Torun, "Osmanlı Taşra İdaresinin Yeniden Yapılanma Süreci (1842-1876), *Karadeniz Araştırmaları*, Kış 2012, S. 32, s. 93-94.

meselelere ve adli davalara karışmazdı. Bu meclisler kaza ve nahiye meclislerinin üst organı olduğu için, kendisinin altında bulunan idari teşkilatı ve devlet adamlarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bu meclisin başkanlığını mutasarrıf yapmaktaydı⁷⁶. Livada mutasarrıfın kazada kaymakamın maiyetinde memurlar vardı. Bu memurlar mülki amirlerine karşı sorumlu oldukları gibi bir üst birimde görev yapan amirleri tarafından denetleniyorlardı⁷⁷.

1872 tarihinde sancak statüsü kazanan Burdur'un ilk mutasarrıfı Mehmet İzzet Paşa olmuştur⁷⁸. 1896 tarihli Salnameye göre Burdur için sancak ifadesi kullanılmakta ve Kemer ve Ağlasun Nahiyesi olduğunu, Gölhisar'ın ise Tefenni'ye tabi olduğunu belirtmiştir⁷⁹. Defterimizde de sancak ifadesi kullanıldığı için bu dönemde Burdur'un sancak statüsünde bir idari birim olduğu görülmektedir. Bazı kayıtlar da ise "Burdur Kasabası" ifadesi bulunmaktadır. Ayrıca defterimizde çeşitli sancak isimleri de bulunmaktadır. Teke Sancağı, Hamid Sancağı, Denizli Sancağı, Isparta Sancağı, Niğde Sancağı, Hamidabad Sancağı, Kütahya Sancağı, Güzelhisar Sancağı, Karahisar-ı sahib ismiyle geçen kayıtlar mevcuttur.

225 Numaralı Şer'iyye Sicil kayıtlarından edindiğimiz bilgiler dâhilinde Burdur sancağında bulunan kurum ve kuruluşlar arasında belediye teşkilatının varlığından bahsedilmektedir. Belediye reisi olarak Hafız Süleyman *ibn-i el-Hâc Hamid Bey* geçmektedir⁸⁰. 1883 tarihinde Nazif Bey adında bir kişinin muavin adında belediye reisi olarak görev yaptığı bilinmektedir⁸¹. 1899 Konya Vilayet Salnamesinde de belediye reisi Hacı Süleyman Efendi'nin ismi yer almaktadır. Ayrıca belediye teşkilatında görevli olan diğer kişilerin isimleri şöyledir. Aza Avadis Efendi, Doktor Halil Hüseyin Bey, Aşı memuru Ömer Efendi, Kâtip Ömer Efendi, Sandık Emmini Süleyman Efendi, Nuri Efendi, Hacı İsmail Efendi, Hacı Mustafa Efendi, Edhem Efendi, Nikola Efendi isimleri zikredilmiştir⁸². Konuya yabancı olmamak adına Osmanlı Devleti'nde belediye teşkilatı hakkında genel bilgi vermemiz gerekirse; Tanzimat döneminde kurulan belediye teşkilatı kadının görevleri arasında bulunan beledi işlemlerinin (çarşı Pazar

⁷⁶ Gençoğlu, *a.g.m.*, s. 40.

⁷⁷ Gençoğlu, *a.g.m.*, s. 38.

⁷⁸ M. Ali Uysal, *a.g.e.*, s. 45.

⁷⁹ *1896 Konya Vilayet Salnamesi*, s. 254-255.

⁸⁰ BŞS., 225/10/ 2, H. 2 Ramazan 1314 / M. 4 Şubat 1897.

⁸¹ *Konya Vilayet Salnamesi*, H. 1300 – M. 1883, s. 134.

⁸² *Konya Vilayet Salnamesi*, H. 1317 / M. 1899, s. 261.

denetlemesi vs.) 1826 İhtisap nezaretinin kurulmasıyla belediye teşkilatına devredildiği bilinmektedir⁸³. Osmanlı belediyesi esas itibarıyla kentin yönetimi veya tüzel kişilik anlamına gelmemektedir. Zira “Belediye” kavramının etimolojisi; şehre ya da beldeye ait işler olarak bilinir⁸⁴.

Belediye teşkilatı hakkında bilmemiz gereken bir diğer unsur ise belediye meclisinin varlığıdır. Her belediyenin halk tarafından seçilen ve sayısı 6-12 arasında olan belediye meclis heyeti bulunmakta ve belediye reisinin başkanlığında bu meclis toplanmaktaydı. Belediye, belediye meclisi ile bir kâtip ve bir sandık emminden, belediyenin zabıta hizmetini gören belediye çavuşlarından oluşmuştur⁸⁵. Meclisin düzeni ve görüşmelerinden belediye reisi sorumlu idi. Belediyede bulunan memur ve çavuşların tayinini gerçekleştirir, meclis kararlarının onaylanması, bunlardan gerekeni vilayet meclisine teklif etmesi, belediye işlerine dair hüküm ve kararların duyurulması, bütçe ve yıllık muhasebe kayıtlarının meclise gönderilmesi gibi sorumlulukları vardı. Reisin yanında emlak kira ve satışlarının kanunlara uygunluğunu denetleyen ve bunu deftere kayıt eden *kontrato memuru* bulunmaktaydı. Söz konusu görevliler incelemiş olduğumuz defterde daha çok mülk satışı ile ilgili kayıtlarda zikredilmiştir⁸⁶.

Belediye teşkilatının sorumluluğu altında bulunan bir diğer idari kurum, Osmanlı devleti içinde yetiştirilen tütünden sorumlu reji idaresidir⁸⁷. Bu işle sorumlu reji idaresi memuru kayıtlarımızda mülk satışları ile ilgili konularda zikredilmiştir. Hamidabad sancağında Isparta'nın Uluborlu kazâsında sâkin hâlen *Reji İdâresi Me'mûru* Nikolaki Güzelliklioğlu adında kişinin ismi geçmektedir⁸⁸.

Kayıtlar arasında sıkça rastladığımız idari kurumlardan biri de evkaf nezaretidir. Osmanlı Devletinin kurulup genişlemesinden sonra, Osmanlı idaresine dâhil olan İslâm beldelerinde bulunan vakıflarının sayımı yapılmıştır. Daha sonra bu vakıfların üstüne fethedilen şehirlerde Osmanlılar tarafından birçok vakıf daha kurulmuştur. O dönemde

⁸³ Bilal Eryılmaz, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İstanbul 2010, İşaret Yayınları, s. 201.

⁸⁴ Cengiz Sunay, “Belediyeciliğin Doğuşu Sürecinde Osmanlı Mirası”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 3, 2002, s. 123.

⁸⁵ Tural, *a.g.e.*, s. 374.

⁸⁶ BŞS., 225/67/1, H. 4 Receb 1315 / M. 29 Kasım 1897.

⁸⁷ Ayrıntılı bilgi için Bkz. Erdoğan Keskinliç, “Bir Osmanlı Özelleştirme Modeli: Reji- Tütün İdaresi”, *Liberal Düşünce*, Mayıs 1999, s. 151-154.

⁸⁸ BŞS., 225/120/1, H. 28 R.Ahir 1316 / M. 15 Eylül 1898.

bu vakıfların yönetimine oldukça fazla önem verildiğinden, vakıflara nâzır ve müfettişler tâyin olunmuştur⁸⁹.

Burdur'da kayıtlar arasında ismi geçen önemli kurumlardan bir diğeri ise Ziraat Bankası'dır. Çiftçiyi desteklemek adına kurulan bankanın mülk satış işlemi sırasında alacaklı adına para yatırılması ile aksetmiştir⁹⁰.

Burdur idari sistemi içerisinde bulunan, devlet görevlilerin isimleri ve unvanları hakkında defter kayıtlarımızı esas alarak bilgi sahibi olmaya çalıştık. 1897-1898 tarihleri arasında defterde ismi geçen kadı ve naiblerin isimleri şu şekildedir: Bereketzâde Es-Seyyid Cemaleddin Efendi⁹¹ adıyla Mısır Mahkeme-i Şer'iyeye-i Kübra-i Kadısı olarak bilinmektedir. Mehmet Rüştü Efendi Efendi⁹², Ali Murtaza Efendi⁹³, Âdem Fehmi Efendi⁹⁴, Ali Fehmi Efendi⁹⁵ adıyla Burdur Naib-i Şer'ileri olarak zikredilmektedir. Tavas Naib-i Şer'isi olarak da Ahmet Arslan ismi kayıtlarda geçmektedir⁹⁶. Bidayet Mahkemesi azaları olarak Esseyyid Mehmet Efendi ibn-i Ömer Lütfi Efendi⁹⁷ ve Ömer Efendi ibn-i Süleyman⁹⁸ adları zikredilmiştir. Burdur Sancağı Belediye Reisi olarak Hafız Süleyman Bey görev aldığı bilinmektedir⁹⁹. Burdur Evkaf Müdürü olarak Ahmet Cemil Efendi ibn-i Halil¹⁰⁰ bilinmektedir. Eytam müdürlerinin ismi ise; Hacı Hasan Efendi ibn-i Abdullah¹⁰¹ ve Hafız Süleyman bin Hüseyin¹⁰² olarak kayıtlarda geçmiştir. Ayrıca 1899 tarihinde Evkaf Müdürü olarak Mehmet Şevki Efendi'nin Burdur'da görev yaptığı kayıtlarda yer almaktadır¹⁰³. Nüfus Kâtibi olarak İbrahim Edhem Efendi ibn-i Ömer¹⁰⁴ kaydedilmiştir. Burdur Zabtiye Neferatı olarak Mehmet Çavuş¹⁰⁵ ve Berber Hacıoğlu Mustafa, Zabtiye Halil Ağa ibn-i Hasan¹⁰⁶,

⁸⁹ Nazif Öztürk. "Evkâf-ı Hümâyün Nezareti'nin Kuruluş Tarihi ve Nazırlarının Hal Tercümelere İ". *Vakıflar Dergisi*, S. 15, 1982, s. 91.

⁹⁰ BŞS., 225/117/1, H. 19 Rebiülahir 1316 / M. 6 Eylül 1898.

⁹¹ BŞS., 225/59/1, H. 14 C. Evvel 1313 / M. 2 Kasım 1895.

⁹² BŞS., 225/3/1, H. 17 Şaban 1314 / M. 21 Ocak 1897.

⁹³ BŞS., 225/3/1, H. 17 Şaban 1314 / M. 21 Ocak 1897.

⁹⁴ BŞS., 225/36/1, H. 21 Safer 1315 / M. 22 Temmuz 1897.

⁹⁵ BŞS., 225/2/1, H. 15 Şaban 1314 / M. 19 Ocak 1897.

⁹⁶ BŞS., 225/2/1, H. 15 Şaban 1314 / M. 19 Ocak 1897.

⁹⁷ BŞS., 225/2/1, H. 15 Şaban 1314 / M. 19 Ocak 1897.

⁹⁸ BŞS., 225/21/1, 29 Şevval 1314 / M. 2 Nisan 1897.

⁹⁹ BŞS., 225/10/2, H. 2 Ramazan 1314 / M. 4 Şubat 1897

¹⁰⁰ BŞS., 225/19/1, H. 26 Şevval 1314 / M. 2 Nisan 1897.

¹⁰¹ BŞS., 225/22/1, H. 7 Zilkade 1315 / M. 9 Nisan 1897.

¹⁰² BŞS., 225/32/1, H. 1 Muharrem 1315 / M. 2 Haziran 1897.

¹⁰³ *Konya Vilayet Salnamesi*, H. 1317 / M. 1899, s. 259.

¹⁰⁴ BŞS., 225/24/1, H. 18 Zilkade 1316 / M. 30 Mart 1899.

¹⁰⁵ BŞS., 225/101/2, H. 2 R.Evvel 1316 / M. 21 Temmuz 1898.

Zabtiye Mülazımı olarak da Bekir Ağa ibn-i Hafız İshak¹⁰⁷ kayıtlara geçmiştir. Gölhisar Nahiye Müdürü olarak Ali Rıza Efendi ibn-i Ahmet¹⁰⁸ olarak zikredilmiştir. Hacı Ahmet Mahallesi Muhtar-ı evveli Abdurrahman bin Mustafa¹⁰⁹ ve Derslik Mahallesi muhtarı Ali Ağa ibn-i Hasan¹¹⁰ kayıtlara geçmiştir.

D. Kazalar

Kaza ticari ve kültürel üstünlüğü olan bir kasaba veya şehir veyahut topluluk merkezini çevreleyen köylerden oluşan idari birim olarak bilinmektedir. Bu sebeple kazaların doğuşu, iktisadi, içtimai, coğrafi ve kültürel şartlar esas alınarak tarihi bir seyir halinde vuku bulmuştur. Osmanlı devleti içerisinde adli teşkilat bakımından birçok kaza bulunmakla birlikte bütün kazalar merkeze bağlı bulunmaktaydı¹¹¹.

Osmanlı kamu yönetiminde mülki idari birim olan “kaza”, kadı'nın yargı ve yönetim alanı olarak biliniyordu. Kadının yanında belediye işlerinden sorumlu olan yardımcısı muhtesip bulunmaktaydı. Muhtesip, çarşı- pazar işleriyle uğraşmaktaydı. Muhtesipten başka, şehremini, şehir naibi, ayan ya da şehir kethüdası, köy kethüdası, çöplük subaşısı gibi görevliler bulunmaktaydı¹¹².

Günümüzde idari anlamda kaza denildiği zaman akla ilin bir alt birimi olan ilçeler gelmektedir. Çünkü Tazimat'tan sonra yapılan bir düzenleme ile kaza, eyalet ve sancaktan sonra gelen idari bir birim haline gelmiş ve çeşitli tarihlerde yapılan düzenlemeler ile günümüze kadar varlığını korumuştur¹¹³.

Padişah Abdülmecit zamanında hazırlanan Hattı Hümayuna dayanılarak, dönem içerisinde halkın vergi toplayan çok sayıda muhassıllardan şikâyetçi olması ve onlar yüzünden mahsulden zarar etmeleri nedeniyle, halkın güvenlik ve refahının sağlanması

¹⁰⁶ BŞS., 225/28/2, H. 23 Zilhicce 1314 / M. 25 Mayıs 1897.

¹⁰⁷ BŞS., 225/30/1, H. 25 Zilhicce 1314 / M. 25 Mayıs 1897.

¹⁰⁸ BŞS., 225/31/2, H. 16 R.Ahir 1315 / M. 18 Temmuz 1897.

¹⁰⁹ BŞS., 225/61/1, H. 25 C.Evvel 1315 / M. 22 Ekim 1897.

¹¹⁰ BŞS., 225/105/1, H. 4 R.Evvel 1314 / M. 13 Ağustos 1896.

¹¹¹ Ünal, *a.g.m.*, s. 118.

¹¹² Eryılmaz, *a.g.e.*, s. 214.

¹¹³ Sadık Fatih Torun, *Tanzimat'tan Meşrutiyet'e Türkiye'de Kaza Yönetimi (1842-1876)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2005, s. 38.

için kazalara müdürler atanmıştır. 1842 yılında Meclis-i Vala kararları neticesiyle kaza idaresi içerisinde ileri gelenler toplanarak iyi huylu, halkın ve devletin yararını kollayacak, becerikli, iş bilir olma şartı temel koşul gösterilerek müdür seçimi yapılmıştır. Buldukları kazanın büyüklüğüne bağlı olarak, halk tarafından karşılanmak amacıyla müdürlere aylık bağlanmıştır. En temel görevleri ise, kazasına bağlı köylerin vergilerini toplamak, halkın güvenliğini sağlamak, yıllık muhasebesini her yılın başında kaymakam başkanlığında bulunan sancak merkezine iletirlerdi. Tuna vilayet nizamnamesi ile idari alanda çok büyük bir yeniliğe gidilmesine de, kazaların başına müdür yerine kaymakam getirilmiştir. 1871 tarihinde yayınlanan İdare-i Umumiyye-i Vilayet Nizamnamesinde ise aynen benimsenerek imparatorluğun dağılışına kadar yürürlükte kalmıştır¹¹⁴. Kaymakamlar, vali; müdürlere kaymakamlara bağlı olup, bazı özel durumlar dışında hükümet merkezi ile irtibat kurmaya yetkili değillerdir¹¹⁵. Kaymakam başkanlığında oluşturulan kaza idare meclisi Mal Müdürü, Tahrirat Kâtibi, Kaza Hâkimi (naib), Müftü ve gayrimüslim cemaatin ruhani reisleri gibi tabii üyeler ve ikisi Müslüman ikisi de gayrimüslim dört üyeden müteşekkildir¹¹⁶.

Defterimizde geçen kaza isimleri; Burdur'a bağlı Tefenni¹¹⁷, Isparta'ya bağlı Eğirdir¹¹⁸ ve Uluborlu¹¹⁹, Denizli'ye bağlı olan Karaağaç¹²⁰'ın kaza statüsünde olduğu görülmektedir. Ayrıca Aydın vilayetine bağlı Denizli Sancağı'nın diğer kazası olarak Tavas¹²¹'tan bahsedilmektedir.

C. Nahiyeler

Nahiye “Yan, yöre, taraf, cihet, kenar, bölge” anlamlarına gelmektedir. Büyük kazaların müdür hâkimiyeti ile idare olunmasını ifade eder. Nahiye, şehir mıntıkaları içerisinde birkaç mahalleyi ihtiva eden bir birimdir¹²².

¹¹⁴ Musa Çadircı, *Tanzimat Süresince Türkiye: Ülke Yönetimi*, Ankara 2007, İmge Kitapevi Yayınları, s. 231-252.

¹¹⁵ Selda Kılıç, “Tanzimat'ın İlanından 1864 Düzenlemesinin Uygulanmasına Kadar Geçen Dönemde Valilik Kurumu”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, Ankara 2009, s. 59.

¹¹⁶ Gençoğlu, *a.g.m.*, s. 41.

¹¹⁷BŞS., 225/4/2, H. 19 Şaban 1316 / M. 2 Ocak 1899.

¹¹⁸BŞS., 225/18/1, H. 20 Şevval 1314 / M. 24 Mart 1897.

¹¹⁹ BŞS., 225/120/1, H. 28 R.Ahir 1316 / M. 15 Eylül 1898.

¹²⁰ BŞS., 225/118/1, H. 20 R.Ahir 1316 / M. 7 Eylül 1898.

¹²¹ BŞS., 225/2/1, H. 15 Şaban 1315 / M. 9 Ocak 1898.

¹²² Mehmet Canatar, *a.g.m.*, s. 285.

Osmanlı idari sistemi, 1871 Nizamnamesi ile kaza ile köy arasında idarî birim olarak beş yüz kişiden fazla olan köy ve çiftlikleri bir nahiye olarak düzenlemiştir. Nahiyeler ayrıca, bir kazâ içerisindeki köy ve çiftliklerin yakınlıkları ve ilişkileri göz önünde bulundurularak belirlenecekti. Nahiye müdürü kendisine bağlı köylerin ihtiyar meclislerinden seçilen dörder üyenin katılımıyla oluşan nahiye meclisi ile birlikte karar alarak yönetimi yürütecekti¹²³. Köy birimi üzerinde hiçbir denetim ve müdahale yetkisi olmayan nahiyeler, mahalli ahaliden kurulan bir meclis bulunur ve meclisin başkanlığını nahiye müdürü yapmıştır¹²⁴. Nahiye müdürü olacak kişilerin cinayet dolayısıyla mahkûm veya medeni mahrumiyetinin bulunmaması gerekmektedir. Okuryazar olması, kötü bir olayla adının duyulmaması, 25 yaşını geçmemiş olması temel şarttı. Görevleri arasında kanun ve nizamları, devletin emir ve tembihlerini yerine getirmekle mükelleflerdir. Muhtarların yapmış olduğu doğum ve ölüm sayımlarını, boş ve kullanılmayan arazilerin tespitini yaparlardı. Ayrıca muhtar ve ihtiyar meclisinin denetlenmesini, halkın muhtar ve ihtiyar meclisine karşı yaptığı şikâyetleri dinlemek, gerekli olan tahkikatı yaparak kaymakama bildirirlerdi. Nahiye içerisinde oluşan cinayet olaylarında ilk tahkikatı yaparak kazaya bildirme gibi zabıta görevleri de bulunmaktaydı¹²⁵.

İmparatorluğun içerisinde bulunan sosyo-ekonomik durum, nahiye teşkilatının uygulanması için uygun değildi. Çeşitli sebeplerden dolayı nahiye teşkilatı oluşturulamadığı gibi, meclisler de gerektiği gibi toplanamadı. 6 Nisan 1876 tarihinde hazırlanan nizamname ile etnik ve dini grupların temsili, müdürlerin seçimle başa getirilmesi gibi unsurlar tekrar düzenlendi ise de tam bir başarı sağlanamadı. Çünkü oluşturulan kurallar kâğıt üzerinde kaldı¹²⁶.

Defterimizde geçen nahiyelerin isimleri hakkında bilgi vermek gerekirse; Burdur'a bağlı, Ağlasun¹²⁷ nahiye olarak kaydedilmiştir. 1478 tarihinde nahiye olarak geçen Ağlasun, 1501 tarihinde kaza statüsü kazanmış ve kayıtlardan anlaşıldığı üzere

¹²³ Mehmet Seyitdanlıoğlu, "Yerel Yönetim Metinleri VI: 1871 Vilayet Nizamnamesi ve Getirdikleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Eylül 1996, C. 5, S. 5, s. 90.

¹²⁴ Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdari Tar.*, s. 432.

¹²⁵ Mutullah Sungur, "XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Taşra İdaresi ve Vilayet Yönetimi", *Türkler*, C. XV, Ankara 2002, s. 757.

¹²⁶ Musa Çadırıcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK, Ankara 2013, s. 253.

¹²⁷ BŞŞ., 225/14/2, H. 17 Ramazan 1315 / M. 9 Şubat 1898.

1523 tarihinde kaza statüsü devam etmiştir¹²⁸. Ayrıca nahiye olarak Kemer¹²⁹ ve Gölhisar¹³⁰, Teke Sancağına bağlı Astanos¹³¹, Denizli sancağına bağlı Irla¹³², İzmir'e bağlı Bornova (Burunova)¹³³ zikredilmiştir. Kemer Nahiye'si, 1890, 1892, 1895, 1896, 1899 tarihlerinde Mehmet Efendi adındaki Nahiye Müdürü tarafından yönetildiği bilinmektedir¹³⁴. Nahiye statüsünde olan yerlerin, kayıtlarda idari statüsü değişmemiştir. Ancak Ağlasun nahiyesi, defterimizde bulunan bir kayıtta kaza statüsünde geçmiştir¹³⁵.

Nahiyelerde müdür olarak görev yapan kişiler hakkında bilgi verilmemiştir.

Sadece Gölhisar Nahiye Müdürü Ali Rıza Efendi¹³⁶'nin ismi yer almaktadır.

D. Köyler

Kır iskânının en önemli bölümünü oluşturan köyler, toplumsal varlık olarak insanın ilk sosyal bir organizasyonu meydana getirmesi açısından önemlidir¹³⁷. Tahrir defterlerinde, idari bir birim olarak “karye” ismiyle yazılan köyler, insanların yerleşik hayata geçmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır¹³⁸. Osmanlı köy kesimi, Selçuklu köy kesiminin devamı niteliğinde olmuştur¹³⁹. Osmanlı yönetiminde köyler cemaat esasına göre örgütlendirilmişti. Aynı köyde yaşayan ayrı dinden iki cemaatin bile, köy yönetimleri ayrı oluyordu. Bundan başka, en alt birimde bile seçme ve seçilme şartı olarak, belirli bir servete sahip olma şartının aranması, Osmanlı yönetiminin yerel kurullardaki yetkili temsilcilerin tayininde sürekli uyguladığı bir ilkeydi. Bu iki kural

¹²⁸ Behset Karaca, “XV. Ve XVI. Yüzyıllarda Ağlasun Kazası”, *1. Teke Yöresi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, C. 2, 04-06 Mart 2015, s. 923.

¹²⁹ BŞS., 225/68/2, H. 14 Receb 1315 / M. 9 Aralık 1898.

¹³⁰ BŞS., 225/31/2, H. 16 R.Ahir 1315 / M. 18 Temmuz 1897.

¹³¹ BŞS., 225/20/2, H. 23 Şevval 1314 / M. 27 Mart 1897.

¹³² BŞS., 225/23/1, H. 16 Zilkade 1314 - M. 18 Nisan 1897.

¹³³ BŞS., 225/67/1, H. 4 Receb 1315 - M. 29 Kasım 1898.

¹³⁴ *Konya Vilayet Salnamesi*, H. 1308 – M. 1890, s. 196, 198 ; H. 1310 – M. 1892 s. 202, 204; H. 1314 – M. 1896, s. 201; H. 1317 – M. 1899, s. 266, 267.

¹³⁵ BŞS., 225/123/1, H.25 C. Evvel 1316 – M. 11 Ekim 1898.

¹³⁶ BŞS., 225/31/2, H. 16 R.Ahir 1315 / M. 18 Temmuz 1897.

¹³⁷ Rafet Metin, *XVI. Yüzyılda Orta Anadolu'da Nüfus ve Yerleşme*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2007, s. 35.

¹³⁸ Alpaslan Demir, *XVI. Yüzyılda Samsun-Ayıntab Hattı Boyunca Yerleşme, Nüfus ve Ekonomik Yapı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2007, s. 102.

¹³⁹ Ahmet Tabakoğlu, “Osmanlı İctimai Yapısının Ana Hatları”, *Osmanlı*, C. IV, Ankara 1999, s. 28.

sayesinde devlet, en alt yerleşme birimlerinde bile kontrolü elde tutmayı amaçlamıştır¹⁴⁰.

Köylerin 1871 Vilayet Nizamnamesine göre sorumlu oldukları mercii kaza olmaktan çıkmış, nahiyelerin sorumluluğu altına girmiştir. Köy sorumlusu muhtarlarla ihtiyar meclisinin yetki ve görevleri genişletilmiştir. Muhtarlar, nahiye müdürü tarafından kendilerine verilen kanunu, hükümet emirlerini köylerde ilan etmekle görevlendirilmiş, köy halkı için mükellef olunan vergilerin toplanması muhtarların görevi olmuştur. Hükümet tarafından gönderilen pusulaları tebliğ etmek, doğum-ölüm gibi olayları zamanında nahiyeye bildirmek, suçluların hükümete teslimine kendi imkânları dâhilinde yardımcı olmak gibi sorumluluklar muhtarlara yüklenmiştir. Köy içerisinde muhtara yardımcı olan ihtiyar meclisinin görevleri iki temel grupta toplanıyordu. Köy halkı arasında çıkan davaları sulhen görmek ve köyün hususi ihtiyaçlarına ait işleri yerine getirmektir¹⁴¹. Köyün nüfusuna göre 3-12 kişi arasında değişen meclisin içerisinde bekçi, korucu, zabıta gibi memurların tayin işleri ve yönetimi ile uğraşan, vergi toplayan, beledi hizmetleri gören kişiler bulunmaktaydı¹⁴².

Defterimizdeki kayıtlardan yola çıkarak, Burdur'a bağlı köylerin 1897-1898 tarihleri arasında sayısının 45 olduğu ortaya çıkmıştır. Burdur Sancağı'na bağlı 20 köy, Tefenni Kazası'na ait 1 köy, Göllhisar Nahiyesi'ne ait 3 köy, Kemer Nahiyesi'ne ait 11 köy, Ağlasun Nahiyesi'ne ait 9 adet köy ismi kayıtlarda yer almaktadır. Nüfusları hakkında yeterli bilgi sahibi olamasak da tabloda ismi geçen köy halkının uğraş alanlarının genellikle tarım ve hayvancılık olduğu görülmüştür.

Burdur'da bulunan köy isimleri Anadolu'nun Türkler tarafından fethedilmesiyle paralel olarak bazı yerler tarihi olarak isimlendirilmiştir. Türkmen olarak geçen Düğer Köyü, Yörük taifesinden olan Dirmil, Oğuzların kolundan olan Bayındır'a itafen Bayındır Köyü'nün ismi örnek olarak gösterilebilir. Tarihi olarak adlandırılan yerlerin yanında coğrafi özellikler, yörenin jeopolitik yapısı, jeomorfolojik özellikleri de köy isimlerinin oluşmasında büyük bir etkisi olmuştur¹⁴³. Ovacık, Kaya, Marmara, Taş, Dere gibi köy isimleri bunlara örnek olarak verilebilir. Aynı zamanda bazı köyler de tarım ürünleri ile ilgili isimlerle adlandırılmıştır. Kaya ve Taş Köyü'nde genellikle

¹⁴⁰ Gençoğlu, *a.g.m.*, s. 47.

¹⁴¹ Eryılmaz, *a.g.e.*, s. 224.

¹⁴² Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdari Tar.*, s. 433

¹⁴³ Hilmi Demirkaya – Kenan Arıbaş, “Göllhisar, Çavdır ve Altınyayla (Burdur) İlçelerindeki Kırsal Yerleşme Adlarının Kaynakları”, *Türk Coğrafya Dergisi*, S. 46, İstanbul 2006, s. 79-80.

kayaç bakımından zengin köyler olarak kabul edilen yerler olsa da, Kaya Köyü'nün bir diğer özelliği Oğuzların Kayı boyuna itafen konulan tarihi bir isim olarak bilinmektedir. Elmacık, Çam, Payamlı, Bademli, Nar gibi köy isimleri buna örnektir. Burdur'da boy ve soylardan alınan köy isimleri bulunmaktadır¹⁴⁴. Buna en güzel örnek Yusufça Köyü'dür.

¹⁴⁴ Hilmi Demirkaya, *a.g.m.*, s. 84.

TABLO 2: 225 Numaralı Burdur Şer'iyeye Sicili'nde İsmi Geçen Burdur Sancağı'na Bağlı Köyler

NO	KÖY İSMİ	BAĞLI OLDUĞU İDARİ BİRİM
1.	YAZI	BURDUR SANCAĞI
2.	ÇENTİK	BURDUR SANCAĞI
3.	KIŞLA	BURDUR SANCAĞI
4.	DÜĞER	BURDUR SANCAĞI
5.	ARVALLI	BURDUR SANCAĞI
6.	YASSIGÜME	BURDUR SANCAĞI
7.	YAR	BURDUR SANCAĞI
8.	BAYINDIR	BURDUR SANCAĞI
9.	NAR	BURDUR SANCAĞI
10.	SALA	BURDUR SANCAĞI
11.	ORTA	BURDUR SANCAĞI
12.	GURNA	BURDUR SANCAĞI
13.	OVACIK	BURDUR SANCAĞI
14.	MARMARA	BURDUR SANCAĞI
15.	MANDIRNA	BURDUR SANCAĞI
16.	ÇERÇİN	BURDUR SANCAĞI
17.	LENGÜME	BURDUR SANCAĞI
18.	GRAVGAZ	BURDUR SANCAĞI

19.	KARAÇAL	BURDUR SANCAĞI
20.	BÜĞDÜZ	BURDUR SANCAĞI
21.	SEYDİLER	TEFENNİ KAZASI
22.	ÇAM	GÖLHİSAR NAHİYESİ
23.	YUSUFÇA	GÖLHİSAR NAHİYESİ
24.	SAK	GÖLHİSAR NAHİYESİ
25.	BEYLER	KEMER NAHİYESİ
26.	KAYA	KEMER NAHİYESİ
27.	ELMACIK	KEMER NAHİYESİ
28.	BELENLİ	KEMER NAHİYESİ
29.	BÖBEKLER	KEMER NAHİYESİ
30.	KOZCALIK	KEMER NAHİYESİ
31.	AKVİRAN	KEMER NAHİYESİ
32.	MÜRSELLER	KEMER NAHİYESİ
33.	BADEMLİ	KEMER NAHİYESİ
34.	PAYAMLI	KEMER NAHİYESİ
35.	EĞNEŞ	KEMER NAHİYESİ
36.	KAYIŞ	AĞLASUN NAHİYESİ
37.	MAMAK	AĞLASUN NAHİYESİ
38.	TAŞ	AĞLASUN NAHİYESİ
39.	HABEŞ	AĞLASUN NAHİYESİ

40.	DERE	AĞLASUN NAHİYESİ
41.	ERVAİ	AĞLASUN NAHİYESİ
42.	İNCİRDERE	AĞLASUN NAHİYESİ
43.	ORAKİL	AĞLASUN NAHİYESİ
44.	KAPAKLI	AĞLASUN NAHİYESİ

E. Mahalleler

Mahalle tabiri ilk olarak “konaklanan yer” anlamında Araplar tarafından kullanılmıştır. Araplardan Türklere ise deyim ve teşkilat olarak geçmiştir. Ancak Osmanlı kültüründe mahalle sakinleri arasındaki akrabalık derecesinde olan dayanışma nedeniyle birey için mahalle ailesinden sonra gelen ilk topluluk olarak kabul edilmiştir¹⁴⁵. Osmanlı idaresi içinde mahalle, birbirini tanıyan, belli ölçüde birbirlerinin davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma ve yardımlaşma içinde olan kişilerden oluşmuş topluluğun yaşadığı yerdir. Bir başka ifadeyle, aynı mescitte ibadet eden cemaatin aileleriyle birlikte yerleştikleri idari birimdir¹⁴⁶.

Osmanlı şehrinin en önemli özelliği, fiziksel ve sosyal yönden klâsik İslâm şehri gibi mahallelere bölünmesidir. Bu bölünme toplumdaki dini ayrılıklardan kaynaklanmaktadır¹⁴⁷. Dini farklılıklardan başka dil, etnik gibi kavramlar mahalle oluşumunu bozmamış, toplumun her kesiminden insan birlikte yaşamıştır¹⁴⁸. XVIII. yüzyıl ve XIX. yüzyıl başlarında büyük şehirlerin mahallelerinin bile toplumsal sınıflaşmaya bağlı olarak belirgin bir mekân farklılaşması yoktu. Mahallede her sınıf insan, dinsel farklılıklar haricinde belirli kurallar ve etiket çerçevesinde birlikte yaşamışlardır¹⁴⁹. Bu yüzden mahalle kavramını Surayıya Faroqhı, cemaatlere bağlı kılmıştır. Aynı cemaate mensup insanların aynı mahallede yaşadıklarından bahsetmiştir¹⁵⁰.

225 Numaralı Burdur Şer’iyye Sicili’nde “mahalle” kavramı üzerinde genel bir değerlendirme yaparsak, Osmanlı toplumunda görülen sosyal dayanışma ve yardımlaşmanın Burdur’da da hâkim olduğundan bahsetmek gerekir.

Bidayet Mahkemesi Azası Hasan Bey, Divanbaba Mahallesi’nden Hatibzade Hacı Mustafa Ağa, Burç Mahallesi’nden Kallubioğlu Hasan Ağa, Kürtoğlu Emin Ağa, Çiftbaşoğlu Mustafa Ağa, Kara Hüseyinoğlu Hüseyin ve Kadioğlu Salih, Çiftbaşoğlu Mehmet, Hacıoğlu İsmail, Koca Mestanoğlu Mestan Ağa, Saroğlu Emin Ağa’nın

¹⁴⁵ Erol Özbilgen, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, İstanbul 2010, s. 456.

¹⁴⁶ Özer Ergenç, “Osmanlı Şehrindeki Mahalle’nin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine”, *Osmanlı Araştırmaları IV*, İstanbul 1984, s. 69.

¹⁴⁷ Doğan Kuban, “Anadolu Kentlerinin Tarihsel Gelişimi ve Yapısı Üzerine Gözlemler”, *Türk ve İslâm Sanatı Üzerine Denemeler*, İstanbul 1995, s. 166.

¹⁴⁸ İlber Ortaylı, *Osmanlı Toplumunda Aile*, İstanbul 2000, s. 22.

¹⁴⁹ İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tar.*, s. 305-306.

¹⁵⁰ Surayıya Faroqhı, “Tartışma”, *Kent Tarihi Sempozyumu*, İstanbul 1994, s. 100.

birlikte mahkemeye başvurmaları söz konusudur. İfadelerinde Burdur Manastır Mahallesi ahalisi olduklarını, Üçdibek Mahallesi'nden Nesimizade Sıdkı Efendi'nin un değirmeni inşa ettiğini, değirmene su çarkı yaptırdığını; fakat bunun sağlam olmadığını düşünerek yeniden bir çark yaptırdığını belirtirler. Değirmen ve çarkın mahalle suyunu engellediği, mahallede bulunan hayvanların ve arabaların geçmesine engel olması nedeniyle şikâyetçi olduklarından bahsetmişlerdir¹⁵¹. Bu durumda halk mahalleye gelebilecek zararlara, tehlikelere karşı birlik ve beraberlik içinde olmuştur. Görüldüğü gibi mahalle esas alınarak oluşturulan otokontrol sistemi ile mahalle halkı kendi kaderi üzerinde söz söyleyebilen, gerektiğinde olayların seyrine müdahale edebilen bir topluluk özelliği taşımaktadır. Birbirlerinin haklarına riayet ettikleri gibi suçluların tespiti ve cezalandırılması, alınacak vergilerin tespiti, görevli olan kişilerin kontrolleri, gerektiğinde bu kişilerin görevlerinden alınması, ihtiyaç duyulan hizmetlerin yerine getirilmesi gibi pek çok konuda etkin rol oynamışlardır¹⁵².

Osmanlı şehir idaresinde mahalle; mektebi, medresesi, mescidi, meydanı, çeşmesi, kahvehanesi, pazarı ve hatta hamamı ile bir bütün olarak bilinmekteydi. Mahalleler isimlerini içinde yürütülen iktisadi faaliyetlerden, devlet büyüklerinin isimlerinden ya da orada bulunan tarihi bir eserden almaktaydı¹⁵³. Camiler imamların karargâhı olarak bilinmekteydi. Çünkü kendisine verilen Arapça isimden de anlaşıldığına göre cami, halkı toplayan veya halkın toplantı yeri olarak bilinmektedir¹⁵⁴. Camiye sürekli gelme mahalleli için, komşularının göz önünde kendisinin tanınır ve güvenilir olup olmadığının ölçüsüdür¹⁵⁵. Özellikle akşam ve yatsı namazları mahallenin bütün erkeklerinin katılmasıyla kılınır. Mahalleli, cami veya mescidin devamlısı olduğu için, belgelerde mahalle ahalisi genellikle cemaat olarak anılmaktadır. Bu nedenle de imam mahallenin temsilcisi durumundadır¹⁵⁶. Osmanlı mahalle cami ve mescitlerinde görev alan imamlar, Şehrin idarecisi olan kadı, kazasker tarafından atanırken, onlar bizzat padişah tarafından beratla tayin edilmektedir. Bu da onun devlet ve halk

¹⁵¹ BŞS, 225/34/1, H. 7 Muharrem 1315 / M. 8 Haziran 1897.

¹⁵² Ömer Düzbakar, "Osmanlı Döneminde Mahalle ve İşlevleri", *U.Ü.Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2003, S.5, s. 107.

¹⁵³ Eryılmaz, *a.g.e.*, s. 216-217.

¹⁵⁴ Mehmet Bayartan, "Osmanlı Şehrinde bir İdari Birim: Mahalle", *İ.Ü.Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, İstanbul 2005, S.13, s. 99.

¹⁵⁵ Ergenç, *a.g.m.*, s.73.

¹⁵⁶ Ergenç, *a.g.m.*, s.73.

nazarında ne derece büyük bir öneme sahip olduğunu gösterir¹⁵⁷. Tanzimat devrine gelinceye kadar imam, devleti temsil etmek üzere mahallenin önde gelen sorumlusuydu. İmamlar, kadıların yerine getirmesi gereken birçok işte onların tabii yardımcısı konumundaydı. Görevlerinin ifası sırasında kadılar tarafından teftiş edilirdi. Ahali tarafından haklarında vaki şikâyetleri azillerine sebebiyet verebilir ayrıca cezalandırılmalarına da sebep olabilirdi. Dolayısıyla belirli bir kontrol altında bulunurlardı¹⁵⁸.

İmamlar, Padişah'ın beratı ile dini bilgi bakımından yeterli, güvenilir ve sevilen kimseler arasından atanırlar, yapacakları hizmet karşılığında da “vazife” denilen bir ücret alırlardı. Gündelik olarak hesaplanan bu ücret çoğunlukla vakıflar tarafından karşılanırdı¹⁵⁹. 225 Numaralı Burdur Şer'iyeye Sicili'nde imamın almış olduğu yevmiye miktarı hakkında; Eski Yeni Câmi'de görevli olan bir imamın vakıf yoluyla karşılanmış yevmiyesinin bir akçe olduğu¹⁶⁰, 1843 tarihinde ise Burdur'un Derslik Mahallesi'nde vakıf tarafından yaptırılan camide görev yapacak imamların almış olduğu yevmiye miktarının otuz akçe olarak tespit edilmiştir¹⁶¹.

Köylerden sorumlu olan bir diğer devlet görevlisi ise muhtarlardır. II. Mahmut zamanında kurulmaya başlanan muhtarlık teşkilâtı ile imamların yöneticilik görevleri giderek ikinci plâna düşmüştür. 1829 yılında başlanılan muhtar seçme işi, asırlardır mahalle işleriyle uğraşan imamların, bu vazifelerine tedrici bir surette son vermiştir¹⁶².

Sözlükte “seçilmiş” anlamına gelen muhtar kelimesi, terim olarak mahalle veya köyün sakinlerini yönetmek için atanmış idareci manasındadır. Muhtar kelimesi, muhtarlık teşkilatı kurulmadan önce mahalle, köy ve kasabanın önde gelen güvenilir kişileriyle esnafın ileri gelenleri olarak bilinmekteydi¹⁶³. Muhtarların başlıca görevleri mahalle ve köylerde güvenliği sağlamak, verginin toplanmasına yardımcı olmaktır. Muhtarlar mahalleye gelip gidenleri denetim altında tutar, gelenlerin mürur tezkirelerini kontrol ederek kanunlara uygun olarak yerleşmek isteyenlere yer gösterir, kefil bulur ya

¹⁵⁷ İsmail Kıvrım, “Osmanlı Mahallesinde Gündelik Hayat (17. Yüzyılda Gaziantep Örneği)”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 8, 2009, s. 233.

¹⁵⁸ Kemal Beydilli, “İmam: Osmanlı Devleti'nde İmamlık”, *DİA*. C.XXII. İstanbul 2000, s.181.

¹⁵⁹ Hasan Kür, *a.g.t.*, s. 16.

¹⁶⁰ BŞS., 225/10/1, H. 2 Ramazan 1314/ M. 4 Şubat 1897.

¹⁶¹ Hasan Kür, *a.g.t.*, s. 16.

¹⁶² Musa Çadırcı, “Türkiye’de Muhtarlık Teşkilâtının Kurulması Üzerine Bir İnceleme” *Belleten*, Ankara 1970, C. XXXVI, S. 135, s. 412.

¹⁶³ Ali Akyıldız, “Muhtar”, *DİA*., C.XXXI, Ankara 2003, s.51.

da bizzat kendisi kefil olurdu. Yeni gelenlerin ismini nüfus defterine kaydeder, doğan, ölen başka yere göç eden veya gelenlerin kayıtlarını tutarak defter nazırına bildirirdi¹⁶⁴.

II. Mahmud her mahallede halk nezdinde saygınlığı olan, tecrübeli, namuslu ve becerikli kimselerden seçtiği iki kişiyi "muhtar-ı evvel" ve "muhtar-ı sani" adıyla tayin etti¹⁶⁵. Böylece kırsal kesimde, halkı Müslüman olan her köyde yine halkın katılımıyla birinci ve ikinci muhtar olmak üzere iki kişi belirlenmiş, bunlar hükümetin onayı alındıktan sonra kendilerine verilen resmî mühürlerini alarak görevlerine başlamışlardır¹⁶⁶. Defterimizde bulunan kayıtlara göre muhtarlık kavramı birinci ve ikinci muhtar olarak geçmektedir. Ali Ağa ibn-i Hasan adındaki şahsın Derslik Mahallesi muhtar-ı evveli¹⁶⁷ olduğu belirtilirken, Hacı Ahmet Mahallesi Muhtar-ı Evveli¹⁶⁸ ise Abdurrahman bin Mustafa olarak kayda geçmiştir.

Burdur'un Kemer Nahiyesi'nde Yenice Çiftliği pınarının tamiri için ayrılmış olan paraya muhtarlar ve halkın ileri gelenleri tarafından usulsuz olarak el konulmuştur. Ayrıca inşaatta çalışan kişilerin paralarının da verilmediğini belirtilir¹⁶⁹. Bu ifadede bakmamız gereken bir diğer husus ise muhtarların yapmış olduğu işlemlerde şahitler huzurunda ve muhasebe kayıtları dikkate alınarak görevlerini yerine getirme zorunluluklarının olmasıdır. Çünkü her yapılan işlemin devlet tarafından kontrolü sağlanıyordu. 1852 yılında ülke geneline gönderilen bir tebligatta köy muhtarlarının devlet adına halktan tahsil edecekleri paraları zimmetlerine geçirmemeleri için kaza müdürleri gibi onlar için de "kefâlet" usulünün uygulanması ve buna dair senet alınması, halk tarafından seçilirlerken kendilerine kavî kefiller gösterilmesi isteniyordu. Teslim ettikleri devlet gelirleri, üç ayda bir kaza müdürlerince incelenerek eğer zimmetlerine geçirdikleri anlaşılırsa kefilıyla ve onu seçen halktan tahsil edilmesi gerektiği, buna teşebbüs edenlerin de sürgüne gönderilmesi buyruluyordu¹⁷⁰.

Gayrimüslim köylerinin ve mahallelerinin kocabaşlar tarafından yönetildiği ifade edilmiştir. Daha sonra bu bölgelere kısa süreliğine kâhyalar tayin edilmiştir. Nitekim kâhyaların bazı yolsuzluklara karışması gibi problemler sebebi ile gayrimüslim

¹⁶⁴ Ali Akyıldız, "Türkiye'de Muhtarlık Teşkilâtının Kuruluşu ve Gelişimine Genel Bir Bakış", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S. 14, 2006, s. 17-18.

¹⁶⁵ Ali Akyıldız, *a.g.m.*, s.52.

¹⁶⁶ Tülay Ercoşkun, Osmanlı Devleti'nde Muhtarlık Kurumunun İşleyişine İlişkin Düzenlemeler ve Gözlemler, *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 60, Kış 2012, s. 132.

¹⁶⁷ BŞS., 225/105/1, H. 4 R.Evvel 1314 – M. 13 Ağustos 1896.

¹⁶⁸ BŞS., 225/61/1, H. 25 C. Evvel 1315- M. 22 Ekim 1897.

¹⁶⁹ BŞS., 225/74/1, H. 9 Şaban 1315/ M. 3 Ocak 1898.

¹⁷⁰ Tülay Ercoşkun, *a.g.m.*, s.134; BOA Ayniyat, 1852, Defter No: 424, s. 89.

mahalle ve köylerin eskiden olduğu gibi kocabaşılarca yönetilmesi sürdürüldü ve ancak 1860'ta Rumeli'de bulunan muhbir ve kocabaşılıklar muhtarlığa dönüştürüldü¹⁷¹.

210 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili'nde geçen mahalle isimleri ile çalışmış olduğumuz defterde bulunan mahalle isimleri tarihler arası farklılık olmasına rağmen çoğunluğu aynıdır. 1839 – 1845 tarihleri arasında sicil defterine bağlı kalınarak ortaya çıkan mahalle sayısı 19 olarak görülmüştür¹⁷². Bir diğer Burdur Şer'iyye Sicilleri çalışmalarından biri olan 1889- 1893 tarihli 220 ve 221 Numaralı defterlerde ise mahalle sayısı 20 olarak geçmiştir¹⁷³. Defterimizden elde ettiğimiz kayıtlar neticesi ile 1897- 1898 tarihlerinde Burdur'da 25 adet mahalle sayısına rastlanmıştır. Burdur ile yapılan Şer'iyye Sicilleri ışığında, mahalleler dini boyutta şekillenmiştir. Gayri Müslim mahalleri Ermeni ve Rum olarak Müslim mahallelerinden ayrı tutulmuştur. Bu durum mahalleler arasında iletişimsizliği göstermemektedir. Aksine Rum veya Ermeni olan gayrimüslim halkın Müslüman halka vekillik yaptığı böylece mahalleler arasında hukuki bir iletişim sağlandığı görülmüştür. Kayıtlardan konu ile ilgili bir örneği bu duruma şahit olarak göstermemiz gerekirse; Ermeni Hacı Ağop Efendi'nin, Cami-i Kebir Mahallesi'nden Müslüman Nebevîzade Nebevî Efendi'nin alacak davasında vekillik yaptığı görülmektedir¹⁷⁴.

Mahalle isimlerinde “*baba*”, “*dede*”, “*hacı*”, “*bey*” gibi kelimeler kullanılması da dikkat edilecek bir diğer durumdur. Bu durum halkın tasavvuf erbabına bağlılığı nedeniyle zaviye ve türbe gibi yerlerin etrafında mahalle kurulmasına sebebiyet vermiştir¹⁷⁵. Mahalle isimlerinde meslek grubu isimleri de bulunmaktadır. Debbağhane Mahallesi buna bir örnek olarak gösterilebilir.

¹⁷¹ Akyıldız, *a.g.m.*, s. 52.

¹⁷² Kür, *a.g.t.*, s. 15.

¹⁷³ Göçer, *a.g.t.*, s. 19.

¹⁷⁴ BŞS., 225/42/1, 15 Temmuz 1313.

¹⁷⁵ Mehmet Canatar, “1009 / 1600 Tarihli İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri'ne Göre Nefs-i İstanbul'da Bulunan Mahalleler ve Özelliklerine Dair Gözlemler”, *Osmanlı İstanbulu I, I. Uluslar Arası Osmanlı İstanbulu Sempozyumu*, İstanbul 29 Mayıs – 1 Haziran 2013, s. 288.

TABLO 3: 225 Numaralı Burdur Şer'iyeye Sicili'nde İsmi Geçen Burdur Sancağı'na Bağlı Mahalleler

NO	MAHALLE İSMİ
1.	DİVANBABA
2.	YENİCE
3.	ŞEYH SİNAN
4.	BURÇ
5.	DERSLİK
6.	RUM
7.	ERMENİ
8.	CAMİ-İ KEBİR
9.	ERÇEK
10.	HACI İBRAHİM
11.	HACI ÖMER
12.	HACI AHMED
13.	HEÇİN DEDE
14.	HEÇİN
15.	YOĞURTÇU
16.	MANASTIR
17.	EVHAD BEY
18.	KARASEKİ

19.	KAPI
20.	RECEP
21.	ÜÇDİBEK
22.	DEBBAĞHANE
23.	KARASENİR
24.	HACI MEHMED
25.	DİRSEK

İKİNCİ BÖLÜM

BURDUR'DA SOSYAL HAYAT

1. BURDUR'UN AİLE YAPISI

Kan bağı ile birbirine bağlanan fertlerin akrabalık ilişkileri içerisinde bir araya getirdiği topluluğa aile adı verilir¹⁷⁶. Geçmişten mirâs aldığı gelenek ve göreneklerini kuşaktan kuşağa aktaran aile ünitesinin yapısı toplumdan topluma içinde bulunduğu kültür ve medeniyete göre farklılıklar arz etmiş¹⁷⁷ olsa da insanlığın sosyal kurumlarından birisi olarak, toplumların vazgeçilmez sosyal ünitesi olma görevini daima korumuştur¹⁷⁸. Aile müessesesi, aynı zamanda dînî değer ve yaşayışın korunmasında, millî varlık ve benliğin muhafazasında, geliştirilip devam ettirilmesinde önemli rol üstlenmektedir¹⁷⁹. En genel ifadeyle, toplumun en eski birimlerinden biri olan aile kurumu idari, mali, kültürel ve sosyal birlik olarak kabul edilmiştir¹⁸⁰. İslamiyetten önce Türk aile kavramını öğrenmek için, Eski Türk hukukunun incelenmesi gerekmektedir. Fakat Eski Türk hukukunda yeterli kaynağa sahip olmadığımız için komşu olan toplumların ve seyyahların Türk toplumunda yapmış olduğu gözlemlerden yola çıkarak çıkarımlarda bulunulmuştur¹⁸¹.

Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen Türk ailesi, kendine özgü karakterini birlikte getirmiş, çeşitli dış tesirler neticesinde değişmeler geçirerek günümüzdeki şeklini almıştır. Bu tesirler arasında en etkili olanlardan birisi İslam dininin kabulüdür. İslamiyetin kabulünden sonra Malazgirt Savaşı'yla birlikte Anadolu'yu kendisine yurt edinen Türk milleti, gerek Selçuklu gerekse Osmanlı dönemlerinde Orta Asya'dan ve

¹⁷⁶ Mehmet Akif Aydın, "Aile", *İ.A.*, İstanbul 1989, C. 2., s. 196.

¹⁷⁷ Evren Gökçe, "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Hamid Sancağında Ailenin Oluşumu Üzerine Bazı Gözlemler", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2014/1, S. 19, s. 36.

¹⁷⁸ Mehmet Aydın, "İslamda Ailenin Yeri ve Önemi", *TDV İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)*, Mehir, 1998, S. 2, s. 26.

¹⁷⁹ İbrahim Paçacı, "Sosyal Hayattaki Değişim Sürecinde İslam Aile Hukuku (Evlenme ve Boşanma Örneği)", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 2008, S. 11, s. 62.

¹⁸⁰ İlber Ortaylı, "Türk Osmanlı Aile Yapısı", *Perşembe Konferansları*, Haziran 2001, s. 29 -31.

¹⁸¹ Halil Cin, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Konya 1988, s. 272.

Anadolu'dan edindiği gelenek ve görenekleriyle birlikte, İslamî esas ve kaideler çerçevesinde yaşam sürdüren bir toplum olma kimliği kazanmıştır¹⁸². Türk ailesi üç sınıf halinde değerlendirilmiştir. İslamiyet öncesi Türk ailesi, İslam kimliği içerisinde Türk ailesi ve Batı uygarlığı etkisinde Türk ailesi olarak sınıflandırılmıştır¹⁸³.

İslam esaslarını benimseyen Osmanlı hukuk sistemi içerisinde aile hukuku ağırlıklı olarak uygulanmış ve devletin resmi mezhebi hanefi olduğu için genellikle problemler Hanefi içtihatlarına göre çözümlenmiş¹⁸⁴ ayrıca ailenin devamlılığına çok önem verilmiştir. Bunun için ailenin kurulmasını ifade eden nikâh akdi, ciddi bir hukuki işlem¹⁸⁵ olması nedeniyle eşlere karşılıklı hak ve sorumluluklar yüklemiştir. İslâm dini, bu görev ve sorumlulukları karı-kocanın kendi fiziksel ve duygusal yapılarını göz önünde bulundurarak, onlara aile düzenini sağlamaları konusunda yol göstermiştir¹⁸⁶.

Osmanlı aile tipini, “geniş aile” şeklinde tanımlamak doğru değildir. Çünkü, aile kurumu hakkında yapılan incelemeler sonucunda elde edilen bilgiler, Osmanlı aile yapısının sanıldığı kadar geniş olmadığını, aksine bir durum sergilediğini göstermektedir. Bunun en önemli delilleri, ölen kişilerin terekelerinden çıkarılan bilgiler olmalıdır. Ölen kişilerin bıraktıkları eşya, mal, mülk, para gibi maddi durumlarını içeren terekelerin hukukî olarak hak sahiplerine intikalini gösteren “Şer’iyye Sicilleri”ndeki kayıtlar, Osmanlı devrindeki aile kurumu ve bunun büyüklüğü hakkında bize önemli bilgiler vermektedir¹⁸⁷.

Tereke, Osmanlı aile kurumunda eş durumunu, eş sayısını ve çok eşliliği tespit edebilmede bize önemli ipuçları sunmaktadır. Aynı zamanda aile içinde mirastan hakkı olan çocukların isimleri verildiği için, ailenin çocuk sayısı ve dönem içinde çocuk ortalamasının belirlenmesi açısından önemlidir. Ailenin; ekonomik durumu, geçim kaynakları, mutfak ve yemek kültürü, beslenme alışkanlıkları, giyim- kuşama, hane durumu, etnografik özellikleri, takı-süs gibi el sanatları, eğitim ve kültür düzeyleri gibi

¹⁸² Evren Gökçe, *a.g.m.*, s. 36.

¹⁸³ Orhan Türkdoğan, “Türk Ailesinin Genel Yapısı”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara 1992, C. 1, s. 22.

¹⁸⁴ Gül Akyılmaz, “Osmanlı Aile Hukukunda Kadın”, *Türkler*, C. X, Ankara 2002, s. 365.

¹⁸⁵ Mesut Bayar, İslam Aile Hukukunda Karı-Koca Arasında Meydana Gelen Anlaşmalara Önerilen Çözümler, *e-Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi*, S. V, Nisan 2011, s. 91.

¹⁸⁶ Mesut Bayar, *a.g.m.*, s. 88.

¹⁸⁷ İbrahim Güler, “XVIII. Yüzyılda Aile: Sinop Örneği”, *Türkler*, C. 14, Ankara 2002, s. 28.

pek çok alanlarda bilgiye ulaşmamızı sağlamıştır¹⁸⁸. Defterimizin içinde bulunan tereke kayıtları, Burdur’da sosyal hayatın incelenmesinde yardımcı olmuştur.

Türklerde aile isimleri Ziya Gökalp’e göre aldığı muhtelif şekillere göre şöyle sıralanmıştır. Öncelikle boy devri olarak adlandırdığı, eski Oğuzlarda yirmi dört boydan oluşan topluluktur. Boy eski Türklerde ailede en büyük ve en çok tenasütlü kurumu olarak kabul edilmiş, boy adı isimden önce yer almıştır. Boyların ortadan kalkmasından sonra, boyların yerine soy kullanılmaya başlamıştır. Soy ismi getirilerek sonuna “oğulları” veya “oğlu” tabiri kullanılmıştır. Osmanlı Devleti zamanında “oğlu” yerine “zade” ifadesi kullanılmıştır¹⁸⁹. Defterimizdeki kayıtlarda geçen aile isimlerini inceleyince dönem içerisinde de “oğlu”, “zade”, “oğulları” gibi kavramlarla karşılaşmıştır. Müslim gayrimüslim unsurlar arasında fark gözetilmeden aile isimlerinde kavramlar aynı şekilde kullanılmıştır. Aile ve kişi isimlerinde dini unsurları fark etmemiz açısından başında hangi milletten olduğu belirtilmiştir. “*Tebe’a-i Devlet-i Aliyye’nin Rum milleti nisvânından*¹⁹⁰” gibi ifadeler bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Aile veya sülale isimlerinin yanında, kişinin ismi, babasının ismi ve gerek duyurulursa karışıklığı önlemek amacıyla dedesinin ismi de yazılmıştır.

¹⁸⁸ Nuri Köstüklü, “Osmanlı- Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri Ve Önemi (19. Yy. Örnekleri Çerçevesinde)”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 1, Uşak 2008, s 25.

¹⁸⁹ Ziya Gökalp, “Makaleler IX Yenigün, Yeni Türkiye, Cumhuriyet Gazetelerindeki Yazılar”, Hazırlayan; Şevket Beysanoğlu, *Ziya Gökalp Serisi 15*, Kültür Bakanlığı Yayınları 359, s. 117-118.

¹⁹⁰ BŞS., 225/31/1, H. 29 Zilhicce 1314 – M. 31 Mayıs 1897.

TABLO 4: 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili'nde İsmi Geçen Bazı Aile ve Sülaleler

AİLE İSMİ	İKAMET ETTİKLERİ YER	DİNİ
ARTIKOĞLU	Yenice Mahallesi	Müslim
AVADİKYAN	Ermeni Mahallesi	Gayrimüslim
BALMUMCU	Üçdibek Mahallesi	Müslim
BASMAZOĞLU	Hacı İbrahim Mahallesi	Müslim
BAYRAKTAROĞULLARI	Derslik Mahallesi	Müslim
BEDİRZADE	Çentik Köyü	Müslim
BEYOĞLU	Yenice Mahallesi	Müslim
BEYZADE	Derslik Mahallesi	Müslim
BOZOĞLU	Kışla Köyü	Müslim
BUCAKLIOĞLU	Divanbaba Mahallesi	Müslim
CEBELZADE	Hacı Ahmet Mahallesi	Müslim
CEMALOĞLU	Ağlasun Kayış Köyü	Müslim
CEZAYİRLİZADE	Derslik Mahallesi	Müslim
ÇENTİKLİ	Divanbaba Mahallesi	Müslim
ÇİFTBAŞOĞLU	Divanbaba Mahallesi	Müslim
ÇOLAKOĞLU	Manastr Mahallesi	Müslim
DEDEOĞLU	Derslik Mahallesi	Müslim
DELİ MEHMETOĞLU	Kemer Kozcalık Köyü	Müslim
DEVECİ	Yenice Mahallesi	Müslim
DİBABOĞLU	Rum Mahallesi	Gayrimüslim
DOKUZZADE	Hacı İbrahim Mahallesi	Müslim
EMİR ALİZADE	Üçdibek Mahallesi	Müslim
EMİROĞLU	Yenice Mahallesi	Müslim
ENDAZOĞULLARI	Yenice Mahallesi	Müslim
ETMEKÇİ	Yenice Mahallesi	Müslim
GİRİDLİOĞLU	Üçdibek Mahallesi	Müslim
GÖMLEKSİZ	Karahacılı Aşireti	Müslim

HACI HAMZAZADE	Yoğurtçu Mahallesi	Müslim
HAFFAFZADE	Üçdibek Mahallesi	Müslim
HASANZADE	Derslik Mahallesi	Müslim
HATİBZADE	Divanbaba Mahallesi	Müslim
HELVACIZADE	Derslik Mahallesi	Müslim
HOCAZADE	Heçin Dede Mahallesi	Müslim
KADIOĞLU	Yenice Mahallesi	Müslim
KALENDEROĞLU	Ağlasun Kayış Köyü	Müslim
KALKANİZADE	Şeyh Sinan Mahallesi	Müslim
KARAGÖZZADE	Hacı İbrahim Mahallesi	Müslim
KAYYIMZADE	Derslik Mahallesi	Müslim
KIRMIZIOĞLU	Rum Mahallesi	Gayrimüslim
KOCATABANOĞLU	Ermeni Mahallesi	Gayrimüslim
KOKANOĞLU	Ermeni Mahallesi	Gayrimüslim
KÜRTOĞLU	Divanbaba Mahallesi	Müslim
MARADOĞLU	Rum Mahallesi	Gayrimüslim
MARDOROS	Ermeni Mahallesi	Gayrimüslim
MESTANOĞLU	Derslik Mahallesi	Müslim
MÜFTİZADE	Üçdibek Mahallesi	Müslim
NESİMİZADE	Üçdibek Mahallesi	Müslim
NESLİOĞLU	Hacı İbrahim Mahallesi	Müslim
PAYANOTOĞULLARI	Rum Mahallesi	Gayrimüslim
PAZARAĞASIZADE	Hacı İbrahim Mahallesi	Müslim
PİRİMOĞULLARI	Gravgaz Köyü	Müslim
PORTAKALOĞLU	Rum Mahallesi	Gayrimüslim
SAADETZADE	Üçdibek Mahallesi	Müslim
SAHAKOĞLU	Ermeni Mahallesi	Gayrimüslim
SALALI	Divanbaba Mahallesi	Müslim
SERKİZOĞLU	Ermeni Mahallesi	Gayrimüslim
SİPAHİOĞLU	Hacı İbrahim Mahallesi	Müslim
SOLAKOĞLU	Derslik Mahallesi	Müslim

SULTANOĞLU	Yar K�y�	M�slim
S�ND�KOĞLU	Kemer Bademli K�y�	M�slim
S�ZEKOĞLU	Yenice Mahallesi	M�slim
TEKEC�OĞLU	Yenice Mahallesi	M�slim
TEKNEC�ZADE	Divanbaba Mahallesi	M�slim
TEKYENİŐ	Tefenni Kazası	M�slim
T�MURZADE	Divanbaba Mahallesi	Müslim
TOKLUOĞLU	Dere Mahallesi	Müslim
TÜRKMENOĞLU	Kemer Elmacık Köyü	Müslim
YAĞLIK�ZADE	Cami-i Kebir Mahallesi	Müslim
YEŐ�LZADE	Derslik Mahallesi	Müslim
Z�BZADE	He�in Dede Mahallesi	Müslim

A. Evlenme

Evlilik aile kurumunun temelini oluşturmaktadır. Bir ailenin doğuşu ancak evlilik yolu ile gerçekleşir. Evlilik, toplumun yapısı, kültürü, dini, örf ve âdetleri gibi özelliklerine göre farklılıklar göstermesine rağmen tarih boyunca bütün toplumlarda süregelen uygulamalardan biri olma özelliğini korumuştur. Evlilik aynı zamanda hukukî bağlayıcılığı olan bir akit niteliğinde olup, kadın-erkek olarak her iki tarafa belli yükümlülükler ve görevler yükleyen bir sözleşmedir¹⁹¹.

İslam dini Kur'ân-ı Kerim'de ve Hz. Peygamberin hadislerinde bireyleri evliliğe teşvik ederek, evlenmenin önemi ile bireysel ve toplumsal faydalarına dair pek çok deliller ortaya koymaktadır. Böylece her türlü nikâhsız beraberlikleri ve gayr-ı meşru ilişkileri suç sayarak bu fiili gerçekleştirenlere maddî ve mânevî cezalar getirilirken nikâhlı evlilik teşvik edilmiştir. Bu sebeple evlilik kurumuna ilişkin düzenlemeler yapmış aynı zamanda bunun meşru şekilde nasıl gerçekleştirileceğine dair ilkeler ortaya koymuştur¹⁹². Evlilik akdinin gerçekleşebilmesi için kadın ve erkeğin bazı niteliklere sahip olmasını şart koşmuştur. Bunlar arasında, aynı dinden olma, bekâret, velî izni ve rızâ gibi bazı koşullar nikâh akitlerinde göz önünde bulundurulmaktaydı. Bu kıstasların yanı sıra, evlenmenin geçerli bir şekilde yapılabilmesi için evlenecek kimselerin ya da taraflarından atanan temsilcilerinin iki erkek veya bir erkek-iki kadından ibaret olan hür şahitler arasında evlenmek istediklerini açıkça bildirmelerine bağlıdır¹⁹³. Bu sebeple aile müesseselerinin teşekkülünde nikâh en önemli adım olarak görülmüştür¹⁹⁴.

Nikâhlarda kültürel, dinî ve geleneksel açıdan toplumdan topluma değişen örnek ve uygulamalar söz konusu olsa da Osmanlı toplumu için nikâh denince akla ilk olarak İslam hukûk kuralları gelmektedir. Osmanlı toplumunda evlilik, şerî hükümlerin çizdiği sınırlara göre hareket etmektedir¹⁹⁵. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren nikâh akitleri kadılar veya kadıların izin verdiğini beyan eden izinname ile yetkili kılınan din

¹⁹¹ Latife Çakır, "İslam Hukuku Kaynaklarında Evlilikte Denklik Meselesi Ve Günümüz Türk Toplumundaki Yansıması", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana 2006, s. 36-37.

¹⁹² Çakır, a.g.t., s. 37.

¹⁹³ Gökçe, a.g.m., s. 46.

¹⁹⁴ Nuri Köstüklü, *Sosyal Tarih Perspektifinden Yalvaç'ta Aile (1892-1908)*, Konya 1996, s. 27.

¹⁹⁵ Gökçe, a.g.m., s. 46.

adamları tarafından yapılmıştır¹⁹⁶. Fakat bu işle görevlendirilmiş özel bir nikâh memuru yoktur. Ayrıca devlet mal paylaşım konusunun uygun bir şekilde çözülebilmesi için nikâhların mahkemelerde kıydırılması için teşvik etmiştir. Osmanlı Hukuk-u Aile Kararnamesinde, evlenme ve boşanma hususunda devlet kontrolü artırmış, bu anlamda, Osmanlı devletinin kuruluşundan beri devam eden nikâhın hâkim veya vekilinin huzurunda kıyılması ve mahkemece tescili esasını getirmiştir¹⁹⁷. Böylece Osmanlı Devleti'nde evlilik kurumu devletin denetiminden uzak kalmamıştır¹⁹⁸.

Osmanlı Devleti'nde nikâh akitlerinin belirli bölümünün mahkemelerde yapıldığı, bunun için de tarafların ya bizzat veya vekilleri vasıtasıyla mahkemeye başvurdukları anlaşılmaktadır. Bu durumda kadı, tarafların evlenmeye ehliyetine sahip olup olmadıklarını, bir evlenme engelinin bulunup bulunmadığını araştırmakta, bütün şartlar gerçekleşmişse nikâhı kıyarak mahkeme defterine kaydetmekteydi¹⁹⁹. Kadı tarafından işlenen sicillerde yer alan nikâh işlemlerinde öncelikle; kız veya kızın vekili mahkemeye gelerek kendisine "taleb ve ragıb" olan kişi ile evlenmeye şer'i olarak manisi olmadığını ve adı geçen kişi ile evlenmeyi "kendi hüsn-i rızası" ile kabul ettiğini, "mehr-i müeccel ile mehr-i muaccel"nin tespit edildiğini beyanla evlenmeyi kabul ettiğini ifade ediyordu. Erkek ise kızın söylediklerini kabul ederek onu, "tenkih, tezevvüc ve duhul" ettiğini yani nikâhına kabul ettiğini mahkeme huzurunda beyan ediyordu. Nikâh işlemlerinin kayıt altına alınması sırasında mahkemede hazır bulunan mahkeme görevlilerinin, imamın, eğer o anda mecliste hazır ise velisi sıfatıyla kızın babasının veya annesinin ve şahitlerin isimleri tek tek yazılırdı²⁰⁰.

Çeşitli sebeplerle kadıya başvuramayanların nikâhları ise, kadı tarafından olmasa da yine kadı kontrolünde yapılmaktadır. Nikâhın mahkemede kadı tarafından kıyılmadığı durumlarda bu vazife bir din adamı, çoğu kere mahallenin imamı tarafından yapılmaktadır. Fakat imamlar her istendiğinde nikâh kıyamazlar, tarafların buldukları

¹⁹⁶ Mehmet Akif Aydın, "Osmanlılarda Ailenin Tarihi Tekâmülü", *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, C. II, Ankara 1992, s. 438.

¹⁹⁷ Abdurrahman Yazıcı, "Osmanlı Hukûk-ı Âile Kararnâmesi (1917) Ve Sadreddin Efendi'nin Eleştirileri", *Ekev Akademi Dergisi*, S. 62, Bahar 2015, Yıl 19, s. 572.

¹⁹⁸ Erol Özbilgen, *a.g.e.*, s. 450.

¹⁹⁹ M. Âkif Aydın, "Osmanlı Hukukunda Nikâh Akitleri", *Osmanlı Araştırmaları*, III, İstanbul, 1982, s. 5.

²⁰⁰ Erdoğan Keleş, "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Muğla'da Evlilik Kurumu", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C. 21, S. 1, Ankara 2004, s. 189.

yerin mahkemesinden nikâh için gerekli izni almaları gerekmektedir²⁰¹. Nikâhı yapılacak olan kişiler, kadılardan “izinname”, “izin belgesi” veya “izinname-i şeriyeye” olarak adlandırılan resmi bir belge alırlardı²⁰². İmama hitaben gelen izin kâğıdı (izinname) ile birlikte vazife yerine getirilirdi. Burada kadı izninin aranması evlenme şartlarının gerçekleşmiş olduğunun, bir başka ifadeyle tarafların evlenmeye mani bir durumun bulunmadığının yetkili bir hâkim tarafından tesbit edilmesi gayesiyledir. Çünkü nikâh akdedecek din adamı her durumda evlenmeye mani bir durumun var olup olmadığını kontrol ehliyetine sahip olamayacağı gibi, esasen kazai bir karar da veremeyeceğinden, bu karar ilerde tekrar kolaylıkla dava ve ihtilaf konusu olabilecektir. İşte bütün bunlara mani olabilmek için taraflar önce kadıya başvurmakta, oradan aldıkları bir izinname ile buldukları mahallenin imamına nikâh kıydırmaktadırlar. Bu yönde bir tatbikat kadı tarafından kısılmayan nikâhlarda da devlet kontrolünün kaybolmadığını, bunların da devleti temsil eden kadının kontrolünde kısıldığını göstermesi bakımından önemlidir²⁰³.

İslam Hukukunda evlilikte kadının velayet yetkisini kısıtlayan veya engelleyen açık bir nass yoktur. Kadınların kararlarına engel olma noktasında veya onları istemedikleri kişilerle zorla evlendirmede veliler yetkili değildir. Velilerin görevi bu hususta kadına danışarak onların *rızası* ile evliliğin gerçekleşmesine yardımcı olmaktır. Bu şekildeki bir evlilikle hem kadının hakları güvence altına alınır hem de rızası ve isteği doğrultusunda herhangi bir zorlama olmaksızın bu evliliğin gerçekleşmesi sağlanırdı²⁰⁴. İslâm Hukukunda nikâhta velâyet iki kısma ayrılıyordu. Birincisi, sadece buluğa eren kızlar üzerinde uygulanan ihtiyari velâyet, diğeri ise veliye velâyeti altındaki küçüğü rızasına aykırı olarak evlendirme yetkisi veren zorlayıcı velâyettir. Zorlayıcı olmayan velâyet ancak buluğa ermiş kızlar üzerinde uygulanabilir. Bu velâyet şeklinde veli kızın rızasını almadan onu evlendiremezdi²⁰⁵. Bu durum sadece İslâm hukukuna ait bir uygulama olarak kabul edilmeyip aynı zamanda İlk ve Ortaçağ toplumlarında hatta İslâmiyet’ten önce Arap ve Musevilerde de görülmektedir²⁰⁶.

²⁰¹ Aydın, “Osmanlı Hukukunda Nikâh Akitleri”, s. 6.

²⁰² Aydın, “Osmanlılarda Ailenin Tarihi Tekâmülü”, s. 438.

²⁰³ Aydın, “Osmanlı Hukukunda Nikâh Akitleri”, s. 6.

²⁰⁴ Muhammet Ali Danışman, “İslam Hukukuna Göre Evlilikte Velayet ve Kapsamı”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 8, 2006, s. 257.

²⁰⁵ Halil Cin-Gül Akyılmaz, *Türk Hukuk Tarihi*, Konya 2003, s. 320.

²⁰⁶ Cin, *Evlenme*, s. 77.

Hukukçular küçük yaşta evlendirmeyi, velinin bir hâkimiyet hakkı değil, küçükleri korumak için tanınmış bir himaye yetkisi olarak kabul ederler. Küçükleri evlendirme hakkına sahip veli, bu hakkı kendi şahsi menfaatine değil, sadece çocuğun menfaatine kullanmak zorundadır²⁰⁷. Hanefi hukukuna göre, evlenmede veli olabilecek asabe (baba tarafından akraba olanlar) küçükleri evlendirme yetkisine sahiptir. Buna “veliyy-i has” denir. Bunlar sırasıyla; birinci derecede, usul yani baba, babanın babası dede, ikinci derecede, ana baba bir erkek kardeşler, baba bir erkek kardeşler ve bunların oğulları, üçüncü derecede ana baba bir amcalar, baba bir amcalar ve bunların oğullarıdır²⁰⁸.

Burdur Karaçalı Çiftliği ahalisinden Hacı Veliyüddin Oğlu Osman’ın Burdur’un Yenice Mahallesi’nden Ekneşli Bacaksız Hacı Ali kızı Atiye ile akd-i nikâh yaptıklarını fakat nikâh yapılırken Atiye’nin yaşı küçük olduğu için dedesi Koca Osman’ın rızası ile izinname-i şer’iyye belgesini aldıklarından bahseder²⁰⁹. Dedesinin rızasının alınmasındaki sebep Atiye’nin babasının vefat etmesinden dolayıdır. Mahkeme kaydında babasının vefat ettiği belirtilmiştir.

Burdur Ağlasun Kapaklı Çiftliği’nde Ayşe Hatun, babasının vefat ettiğini, kendi ihtiyaçlarını karşılamak için Kapaklı Köyü’nden Sarı Hasan’ın evinde hizmet ettiğini belirtmiştir. Ayşe Hatun Pehlivan oğlu Molla Mehmet ile nikâhlanmak istese de, Sarı Hasan kırk yaşını geçen kardeşi Ali’ye izinname ve ilmühaber aracılığıyla Ayşe Hatun’u nikâhlamak istemiştir.²¹⁰ Kayıttan edindiğimiz bilgiler bize, mahkeme huzurunda evlenen veya evlendirilmek zorunda bırakılan kızların genellikle akl-i baliğ veya buluş çağına tam olarak gelmediklerini göstermektedir. Uygulamada evlendirilme yaşının belirli bir sınırı olmasa da genellikle vücudun yeterli olgunluğa gelmesi esas alınmıştır. Öte yandan kız çocuklarının belirli bir yaşa geldikten sonra nikâhı reddetme hakları her zaman bulunmaktaydı. Ayrıca babası vefat eden Ayşe Hatun’un vasiliğini hizmet yaptığı çiftliğin sahibi Sarı Hasan’da olması, izinname belgesinin kendi ailesinden bir başkasına verildiğini göstermesi açısından önemlidir.

İncelediğimiz sicil defterinde Aydın’a bağlı Denizli Sancağı Karaağaç Kazası’nın Kayadibi Köyü’nden Çil Ayanoğlu Mehmet ve Burdur Sancağı’nın Üçdibek Mahallesi’nden Saadetzade Rıza Efendi’nin şahit olmalarıyla Kayadibi Köyü’nden

²⁰⁷ Cin, *Evlence*, s. 78.

²⁰⁸ Cin, *Evlence*, s. 71.

²⁰⁹ BŞS., 225/63/2, H. 2 Cemâziyelahir 1315/ M. 29 Ekim1897.

²¹⁰ BŞS., 225/134/2, H. 25 Receb 1316 / M. 9 Aralık 1898.

Feyzullah Efendi'nin Burdur Adliye Dairesinde ifadesinin alındığı belirtilmiştir. Feyzullah Efendi, Kayadibi Köyü'nden Saliha ile nikâhlandıklarını belirtmiştir. Evlendikten iki ay sonra akl-i baliğ olan Saliha'nın nikâhı reddettiğini davanın görülmesi için Tavas Kazası'na bağlı Kızılca Köyü'nden Onbaşı Mustafa Ağazade Halil Rıfat Efendi'yi vekil tayin ettiği anlaşılmıştır²¹¹.

Geçmiş din ve kültürle bakıldığında hemen hemen her toplumda evlenecek olan kadına veya ailesine bir miktar para veya mal verildiği bilinmektedir. Eski Türk kültürü incelendiğinde farklı isimler altında (kalın, kalın, sülüs, başlık, ağırlık, namzetlik akçesi vs.) evlenecek kızın ailesine veya yakınlarına çeşitli ödemelerin yapıldığı görülür. İslam Hukukunda mehir, evlenecek kadının ailesine veya yakınlarına değil, bizzat kendisine yapılması gereken bir ödemedir. Bu yönüyle Eski Türklerdeki kalından ve günümüzde kırsal kesimlerde varlığını sürdüren başlıktan ayrılır. İslam Aile hukukunda mehir kadının hakkıdır ve bu hak, kadının rızası olmadan başka bir yakınına devredilemez. Söz konusu ödeme nakit olabileceği gibi mal ya da mülk de olabilmektedir²¹².

Evlilik kurumunun içinde yer alan mehir; zevcenin nikâh akdi ile müstahak olduğu mal için kullanılan bir tabir olup, evlilik akdinin şartlarından biridir²¹³. Kadın dilerse, mehrin bir kısmını veya tamamını kocasına bağışlayabilir. Nikâh esnasında mehirden hiç bahsedilmemiş ya da koca mehir veremeyeceğini söylemiş olsa bile kadın mehre hak kazanır. Ayrıca İslam Hukukunda mehir o kadar önemlidir ki²¹⁴; hayatta iken ödenmez ise, kocanın ölmesi ile borç olarak terekeye geçer. Terekeye uygulanacak hükümler uyarınca, terekenin mirasçılar arasında dağıtımından önce vefat edenin borçlarının ödenmesi gerektiğinden, ölen eşin hanımı terekeden mehir hakkını öncelikli olarak alır, daha sonra kalan kısım mirasçılar arasında taksim edilir²¹⁵.

Tarihi vesikalara bakıldığında kadınlara verilen mehir miktarlarının zamana ve bölgelere göre değişiklik gösterdiği anlaşılmaktadır²¹⁶. Mehir vermeye uygun olan şeyler menkul ve gayrimenkul mallar, ziynet eşyaları, hayvanlar, misli şeyler ve hatta

²¹¹ BŞS., 225/89/1, H. 5 Muharrem 1316 / M. 26 Mayıs 1898.

²¹² Saliha Okur Gümrükçüoğlu, "İslam Aile Hukukunda Kadının Mehir Hakkına Toplumun Bakış Açısı Üzerine Bir Değerlendirme", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XVII, , S. 4, 2013, s. 224-228.

²¹³ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*, İstanbul, 1983, s. 443.

²¹⁴ Gül Akyılmaz, *a.g.m.*, s.368.

²¹⁵ Ali Kaya, "17. Yüzyıl Bursa Şer'iyeye Sicilleri'nin İslam Aile Hukuku Açısından Tahlili", *U.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 17, S.1, 2008, s. 87.

²¹⁶ Halit Ogan, *Ankara'nın İki Numaralı Şer'iyeye Sicili*, No 307, Ankara 1974, s. 24.

menkul ve gayrimenkul bir malın intifa hakkı mehir olarak verilebilir²¹⁷. Mehir evlenmenin akdi anında taraflarca veya bir başkası tarafından tesbit edilip edilmemesine göre muhtelif kısımlara ayrılır. Mehir taraflarca tayin edilmişse “mehr-i müsemma” adını alır. Aksine mehir tesbit edilmemiş veya hiç mehir verilmeyeceği kararlaştırılmış yahut mehre elverişli olmayan bir şey tayin edilmişse kadına “mehr-i misil” verilmesi gerekir. “Mehr-i Müsemma”, kararlaştırılan ödenme şekline göre iki kısma ayrılır. Tesbit edilen mehir peşin ödenecekse, “mehr-i muaccel” bahse konu olur. Mehrin kısmen veya tamamen ödenmesi ilerdeki bir tarihte olacaksa, buna “mehr-i müeccel” adı verilir²¹⁸.

Mehir hâlâ memleketimizde imam nikâhı ile birlikte yaşamaktadır. Resmî nikâh yapılmadan imam önünde ve iki şahit huzurunda evlenen erkek karısına mehir olarak muayyen bir para ödemeyi taahhüt eder. Bu çoğu zaman bir mücerret borç ikrarı şeklinde olmaktadır; senete bağlanmış olan bu borcun vadesi boşanma ile sona erer. Anadolu'nun bilhassa doğu ve güneydoğu bölgelerinde görülen bu usul, boşanmadan sonra kadının geleceğini temin gayesine hizmet etmiştir²¹⁹.

İncelemiş olduğumuz defterde ise “mehr” kavramı genellikle tereke kayıtlarında ve boşanma davalarında geçmiştir.

Mehir kavramının geçtiği kayıtlardan bahsedecek olursak; Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Zeynep Hatun'un mahkemeye başvurarak eşi Berber Hacı oğlu Mustafa ile on yedi gün önce boşanmasına rağmen hakkı olan nafakasını yani mehr-i mü'eccelini alamadığı için şikâyetçi olduğu ifade edilmiştir²²⁰. Boşanma davalarından sonra eşe açılan davaların sebebi genellikle mehir talep etme şeklinde olmuştur.

Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nde oturan Hacı Hatice Hatun eşi Salalı Hacı İshak Efendi'den boşandığını belirterek, eşinden mehr-i muaccesini, kendisine ait elbise, dikiş makinesi ve alacak nakit parasının temini için mahkemeye başvurmuştur²²¹. Bu durumda kadının mehir hakkının yanında diğer eşyaları almak için de istekte bulunduğu görülmektedir.

²¹⁷ Halil Cin, *Evlenme*, s. 215.

²¹⁸ Halil Cin, “İslam Hukukunda Mehir”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 29, S. 1-2, s. 207.

²¹⁹ Halil Cin, *a.g.m.*, s. 224.

²²⁰ BŞS., 225/40/1, H.17 Safer sene 1315/ M. 18 Temmuz 1897.

²²¹ BŞS., 225/100/1, H. 19 Safer 1316 / M. 22 Temmuz 1898.

Burdur'un Manastır Mahallesi'nde oturan Zeynep Hatun mahkemeye başvurarak Divanbaba Mahallesi'nde oturan Sarracoğlu Hacı Ömer'in eşi olduğu beş gün önce eşinin kendisini boşadığını beyan etmiştir. Mehir isteğinin yanında kendisine ait olan eşyaları, afyon ve haşhaş akçesini ve nakit alacak hakkını istemiştir²²².

Burdur'un Kayış Köyü'nde oturan Hatice Hatun, Celil oğlu Molla Hüseyin'in eşi olduğunu, altı gün önce boşandıklarını belirtmiştir. Taraflar arasında mehri mu'accel bedelinin altı yüz guruşla, beş yirmilik altın, bir kat yatak, bir çul takım elbise olarak kararlaştırıldığını belirtmiştir²²³. Kayıttan da anlaşıldığı üzere mehrin, para, altın, elbise, eşya şeklinde gerçekleştiği görülmektedir. Aynı zamanda mehir bedelinin belirtildiği tek kayıt olması nedeniyle önemlidir.

Evlenme içerisinde bekleme süresi olarak bilinen "iddet"²²⁴ evlilik akdinin ölüm, boşanma (talak) veya fesih sebeplerinden biriyle sona ermesi durumunda, yeniden evlenebilmek için kadının beklemesi gereken süredir. Var olan bu süre, evliliğin ölüm ile son bulması halinde 4 ay 10 gün; evliliğin boşanma ile sona ermesi durumunda 3 hayız süresidir²²⁵.

Burdur'un Sala Köyü'nde oturan Havva'yı, Hatipoğlu İbrahim ile nikâhladıkları anlaşılmaktadır. Hatipoğlu İbrahim'e kura isabet ettiği için dört yıllığına askere gitmek zorunda kaldığını belirtir. Geriye döndüğünde ise, Havva'yı Macaroğlu İsmail'in nikâhına aldığını ifade eden İbrahim, bu durumun men edilmesini şahitler huzurunda mahkemeye başvurarak beyan etmiştir²²⁶.

Evlenme konusunda merak edilen bir diğer konu ise eş sayısıdır. Osmanlı toplumunda çok eşliliğin temel sebebi ilk eşten çocuklarının olmamasıdır. Evlilikte çocuğun olmayışının sebeplerinin kadından kaynaklandığı düşüncesi hâkimdir. Birden fazla evliliğin temel sebebi nesep devam ettirme düşüncesidir. Osmanlı ailesi bir İslâm ailesi örneği olarak çok eşliliğe izin vermesine rağmen, genellikle tek eşli bir mahiyet taşımaktadır. Gerek arşiv kaynakları, gerek seyahatnameler aynı anda birden fazla eşle

²²²BŞS., 225/99/1, H. 18 Safer 1316/ M. 21 Temmuz 1898.

²²³BŞS.,225/71/1, H. 4 Şa'bân 1315/ M. 29 Aralık 1897.

²²⁴ Halil Cin, *Eski Hukukumuzda Boşanma*, Konya 1988, s. 62.

²²⁵ Sezen Kama, "Osmanlı Hukukunda Evlilik Akdi Ve Söz Konusu Akdin 1869 Tarihli Tabiiyyet-İ Osmaniyye Kanunnamesine Göre Osmanlı Tabiiyyetine Etkisi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2013, C. LXXI, S. 1, s. 688.

²²⁶BŞS., 225/133/2, H. 20 Receb 1316/ M. 4 Aralık 1898.

yapılan evliliklerin çok olmadığını göstermektedir²²⁷. Kısaca çok eşlilik sadece zaruret halinde müsaade edilen bir çıkış yolu olmuştur. Kadınlara adaletli davranma şartına bağlanmıştır²²⁸.

Çalıştığımız Burdur Şer'iyye Sicil defterinde birden fazla evlilik durumunun bazı tereke kayıtlarında “*diğer zevce-i menkâha-i metrûkesi gâibe-i ani'l-beled*”²²⁹ ifadesi ile geçmektedir.

Bu ifadelerden de anlaşıldığına göre Batı toplumunda veya dünya genelinde yanlış anlaşılan Osmanlı Devleti'nde *çok evlilik kavramı* sanıldığı gibi doğru olan bir kavram değildir. Osmanlı aile yapısının etkin bir şekilde ortaya serilmesini sağlayan tereke kayıtları bize bu konu hakkında da bilgi vermektedir. Tereke kayıtlarında mirasçılarının durumuna göz atacak olursak, nadir de olsa çok eşlilik durumunun görüldüğü ve eşlerin hepsine mirastan hisse alma hakkı tanındığı bilinmektedir. Bu duruma örnek vermek gerekirse; Burdur'un Büyük Cami Mahallesi'nde icra memuru Abdülhamid Efendi'nin evinde Hilebaz Mahallesi'nde oturan Ispartalı Semerci oğlu Mehmet Efendi'nin eşi olduğunu beyan eden Şerife Hatun, vermiş olduğu ifade de eşinin bir başka eşi daha olduğundan bahsetmiştir²³⁰.

Bir diğer kayıta ise; Burdur'un Manastır Mahallesi'nde oturan Zeynep Hatun, Sarracoğlu Hacı Ömer'in eşi olduğunu ve beş gün önce Ömer'in bütün cariyelerini boşadığını söylemiştir²³¹.

Toplumda çok eşliliğin hoş karşılanmaması kişilerin tek kadınla aile hayatlarını sürmelerinde etkili olmuştur. Çok eşlilik Osmanlı toplumunda hoş karşılanmıyordu. Kabul edilen bir yaşam biçimi değildi. Diğer taraftan ailenin huzur ve saadetini zedeleme korkusu kişilerin ikinci evlilik konusunda daha dikkatli davranmalarını gerekli kılıyordu²³².

²²⁷ Ömer Düzbakar, “Osmanlı Toplumunda Çok Eşlilik: 1670-1698 Yılları Arasında Bursa Örneği”, *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, Ankara 2008, S. 23, s. 91-92.

²²⁸ Said Öztürk, “Osmanlı'da Çok Evlilik”, *Türkler*, C.10, Ankara 2002, s.375.

²²⁹ BŞS., 225/21/2, H. 7 Zilkade 1314 – M. 9 Nisan 1897.

²³⁰ BŞS., 225/21-22, H. 29 Şevval 1314 / M. 2 Nisan 1897.

²³¹ BŞS., 225/99/1, H. 18 Safer 1316/ M. 21 Temmuz 1898.

²³² Said Öztürk, *a.g.m.*, s.381.

B. Boşanma

Eşlerin kurdukları yuvayı, ölünceye kadar yaşatmaları ve evliliğin ölümle son bulması esastır. Ancak eşler arası geçimsizlik bazen ileri dereceye ulaşır ve boşanma tek çare olarak görülebilir²³³.

Osmanlı aile hukukunun temeli olan İslâm hukukuna göre boşama hakkı erkeğe aittir. Erkeğin tek taraflı iradesiyle karısından boşandığını söz ile bildirmesi bile yeterli görülmüştür. Durumu mahkemeye kaydettirmesi hukuken şart koşulmasa da mahkeme sicillerinde karşımıza çıkan çok sayıda boşanma belgesi, Osmanlı toplumunda boşanmaların kayda geçirildiğini göstermektedir²³⁴.

Osmanlı mahkemelerinde kadı önünde görülen davaların kayıtları olan Şer‘iyye Sicillerinde evliliğin sona ermesi üç şekilde görülmektedir: İlki, erkeğin tek taraflı irade beyanı olan (*bâin veya şartlı talak*), ikincisi kadının mehr-i müeccel ve iddet nafakası gibi bazı haklarından vazgeçmesi yoluyla gerçekleşen *muhâlaa* ve üçüncü olarak hakim kararıyla boşanma anlamına gelen *tefrik*dir. Bunlardan talak, tamamen erkeğin isteğiyle gerçekleşirken, muhâlaa ve tefrikde boşanma isteği genellikle kadın tarafından gelmektedir²³⁵.

İslâm hukukunda talak, evliliğin koca ve çok sık rastlanmasa da bazı durumlarda kadın tarafından tek taraflı irade beyanı ile sona erdirilmesini ifade eder²³⁶. Kadın önceden verilen bir yetkiye sahipse boşanmak için hak iddia edebilir²³⁷. Talakta karşı tarafın onayını almak zorunluluğu olmadığı gibi hâkimin kararına da gerek duyulmamıştır²³⁸. İslâm-Osmanlı hukukunda talakın fazla rastlanan şekillerinden biri de *şartlı talak*dir. Bu talakta koca, karısını boşamayı sözlü veya yazılı olarak belli bir şartın gerçekleşmesine ya da belli bir sürenin tamamlanmasına bağlayabilir. Kadın gerçekten evli veya boşanmadan dolayı iddet süresi içindeyken meydana gelirse şartlı talak gerçekleşir. Evlilik bağının kopmasından sonra gerçekleşen şartların herhangi bir hükmü yoktur²³⁹. Kadı sicillerinde rastlanan şartlı talakların çoğunda boşama eyleminin

²³³ İbrahim Paçacı, *a.g.m.*, s. 82.

²³⁴ Saadet Maydaer, “Klâsik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma (Bursa Şer‘iyye Sicillerine Göre)”, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 16. , S. 1, 2007, s. 300-301.

²³⁵ Maydaer, *a.g.m.*, s. 301.

²³⁶ H. İbrahim Acar, “Talak”, *DİA*, C. XXXIX, İstanbul 2010, s. 496.

²³⁷ Halil Cin -Ahmed Akgündüz, *Türk-İslâm Hukuk Tarihi*, C. 2, İstanbul 1990, s. 101.

²³⁸ Mehmet Akif Aydın, *İslâm-Osmanlı Aile Hukuku*, İstanbul, 1985, s. 14.

²³⁹ Ahmet Akgündüz, *Mukayeseli İslâm ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı*, Diyarbakır 1986, s.203-204.

belli bir süreye bağlandığı görülmüştür. Özellikle çalışmak için ya da başka amaçlarla bulunduğu yerden başka bir yere giden koca, yola çıkmadan ortaya koyduğu süre ile karısından *bâin talak* ya da *talak-ı selâse* ile boşanacağı belirtilir. Bu söz karı-koca ve şahitler arasında sarf edilip, kayıtlara geçirilmeyebilir. Koca gerçekten gittiği yerden belirttiği süre içinde dönmezse, kadın mahkemeye başvurarak şartlı boşanmanın gerçekleşmesini talep etme hakkına sahiptir²⁴⁰.

Nitekim Burdur'un Kuyu Mahallesi'nde oturan Atiye Hatun Şeyh Mehmet'in eşidir. Şartlı bir şekilde boşandıklarını beyan etmiştir. Eşinden eşyasını, mehrini, akçesini, elbisesini ve diğer eşyalarını almak için mahkemeye başvurmuştur²⁴¹. Kayıtta "*nefsimi şartla tatlik eylediği esnâda..*" ifadesi ile boşanma şarta bağlı şekilde gerçekleşmiştir.

Burdur'a bağlı Çerçin Köyü'nde oturan Hatice Hatun, Hatiboğlu Mehmet'in eşi olduğunu beyan ederek, eşinin kendisini boşadığını belirtir. Hatice Hatun, mehrini, elbiselerini ve eşyalarını eşinden almak için mahkemeye başvurmuştur²⁴². Hatice Hatun'un ifadesinde "*..nâm kimesne beni tatlik itmekle..*" ifadesi kullanılarak, Hatiboğlu Mehmet'in eşini boşama sebebi belirtilmemiştir.

Burdur'un Kayış Köyü'nde oturan Hatice Hatun Celil oğlu Molla Hüseyin ile evli olduğunu beyan etmiştir. Altı gün önce Hatice Hatun'un annesinin evine eşi Molla Hüseyin gelerek "*senin gibi karı bana lazım değildir.*" Diyerek Hatice'yi boşamıştır. Hatice Hatun altı yüz kuruşla, beş yirmilik altın bedeli olan mehrini, bir kat yatak, bir çul takım elbisenin eşi tarafından ödenmesi için mahkemeye başvurmuştur²⁴³. Bu durumdan da anlaşıldığı üzere Osmanlı toplumunda erkek eş istediği zaman ve gerekçe göstermeden karısını boşayabilmektedir. Kinayeli sözcükler, kesin olarak boşanmayı ifade etmeselerde, kinayeli söz kullanan kişide gerçekten boşama niyetinin olup olmadığına bakılır. Koca kullandığı sözcüklerle evlenmeye son vermek amacı taşımaktaysa da, boşanma geçerli sayılır²⁴⁴.

Bazı evliliklerin kadının girişimiyle sona ermesi de mümkündür. Boşanmayı koca istemiş ise, kadının miktarı daha evlenirken kararlaştırılmış olan bir meblağı ve ayrıca üç aylık geçimine yetecek kadar parayı istemeye hakkı vardır. Boşanmak isteyen

²⁴⁰ Gül Akyılmaz, *a.g.m.*, s. 369.

²⁴¹ BŞS., 225/108/1, H. 7 Rebiülevvel 1316/26 Temmuz 1898.

²⁴² BŞS., 225/125/1, H. 7 Cemaziyelahir 1316/ 3 Ekim 1898.

²⁴³ BŞS., 225/71/1, H. 4 Şa'bân 1315/ M. 29 Aralık 1897.

²⁴⁴ Halil Cin, *Boşanma*, s. 50.

bir kadının kocasına bir miktar para ödemesi de çok karşılaşılan bir durumdur. Ya da boşanmak isteyen kadının en azından kocasından hiçbir maddi istekte bulunmamayı kabul etmesi gerekirdi²⁴⁵. Fakat 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili'ni incelediğimizde boşanmaların hepsi erkeğin isteği üzerine olmuştur. Kadının isteği ile mahkemeye başvurup eşinden ayrılmak istemesi gibi bir durum söz konusu değildir.

²⁴⁵ Celal Erdönmez, *XIX.Yüzyıl Ortalarında Kıbrıs'ta Toplum Yapısı (1839-1856)*, SDÜ Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta 2004, s. 163-164.

C. Nafaka ve Vasi tayinleri

İslâm Hukuku, mehre ilâve olarak, evlilik devam ettiği sürece erkeği karısının nafakasını karşılamakla yükümlü kılmıştır. İmam Muhammed'e göre nafaka yükümlülüğü nikâh akdiyle başlar, Ebu Yusuf'a göre ise nafaka yükümlülüğü, kadın kocasının evine gittiği andan itibaren başlar. Kocanın bu sorumluluğu, kadının ölümüne kadar ya da boşanma veya kocanın ölümü halinde iddet bitimine kadar devam eder²⁴⁶. İslâm hukukçuları, nafakayı kocanın kadını evinde tutmasının bir bedeli ya da telâfisi olarak değerlendirmişlerdir. Nafaka borcunu ödemeyen koca, karısı tarafından mahkemeye başvurularak bu borcu ödemeye zorlanabilir²⁴⁷. Boşanan eşlerin çocuklarının yiyecek, giyim ve ev masraflarından oluşan nafakasını baba sağlamakla yükümlüdür. Erkek çocuk, kendi çalışmalarıyla hayatını kazanıncaya kadar, kız çocuk ise evleninceye kadar baba nafaka vermeye devam eder. Çalışamayacak kadar hasta, fakir ve reşit olan erkek çocuğun giderleri yine babaları tarafından karşılanır. Fakir ve reşit olan kız çocuklarının da evleninceye kadar nafakaları babaları tarafından temin edilir²⁴⁸. Baba çocuğun nafakasını ödemediği veya ödemekten kaçındığı durumda, onun bakımını üstlenen anne, onun adına mahkemeye başvurarak nafaka takdir ettirebilir ve hukukî yollarla bunun ödenmesini sağlayabilir²⁴⁹. Çocuğun bakım ve eğitimi kendisine bırakılan anne, maliki mezhebine göre sadece masraflarını talep edebilir, ayrıca bir ücret isteyemez²⁵⁰.

Boşanmalarda ya da anne- babadan birinin ölümü durumunda maddî ve mânevî olarak en fazla mağdur olanlar küçük çocuklardır. Bu nedenle Osmanlı toplumunda anne veya babası vefat eden ve kimsesi olmayan çocukların gelecekleri için bir takım tedbirlerin alındığı bilinmektedir. Bu gibi durumlarda çocukların hisselerini korumak ve mallarını idare etmek üzere “vasî” tayin edilmekteydi. Bu kişiler içten bağlılığı ve doğruluğu ile tanınıp her yönden vesâyet işlerini yürütebilecek güvenilirliği herkes tarafından bilinen kişiler olmak zorunda idiler. Belgelerde bunlar için “*sadakât ve*

²⁴⁶ Celal Erbay, *İslâm Hukukunda Evlilik ve Hısımlık Nafakası*, Bakü, 1995, s. 14-21.

²⁴⁷ Esra Yakut, Klasik Dönem Osmanlı Aile Hukukunda Kadının Konumu, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1., S. 1, 2015, s. 9.

²⁴⁸ Esra Yakut, “Çatalcalı Ali Efendi'nin Fetva Mecmuasına Göre Aile Kurumunun Ortaya Çıkışı ve Dağılımı”, *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, S.7, Ankara, 1996, s. 313-314.

²⁴⁹ Ali Kaya, *a.g.m.*, s. 10.

²⁵⁰ Halil Cin, *Boşanma*, s. 119.

istikamet ile ma'rûf ve her vechile umûr-ı vesâyeti rü'yete kadir idüğü zeyl-i hüccetde muharrerü'l-esâmi-i müslimîn ihbârlarıyla zâhir ve mütehakkık" ibaresi yer almaktadır²⁵¹.

Vasîlik görevi genellikle babanın ölümü üzerine, çocuklarına bakmakla yükümlü olan anneye verilmektedir. Bazen de akrabalardan ya da mahalleden güvenilir bulunan kişilere de vasîlik görevi verilmiştir²⁵². Kayıtlarda çocukların vasiliği çoğunluklu olarak annede kalmıştır. Babaya çocukların bakımı için herhangi bir vasilik verilmemiştir, fakat maddi açıdan ihtiyaçların karşılanması için babadan nafaka talep edilmiştir.

İncelediğimiz sicillerde 21 adet nafaka talebi için açılan dava kaydı bulunmaktadır. Kayıtlarda geçen "*sadrî evlâdım olup hakk-ı hisâneleri bana âid olmağla ol vecihle hâlen hânemde ve hicr ü terbiyemde bulunmalarıyla*" ifadeleri genellikle boşanma gerçekleşikten sonra kadının nafaka talebinde bulunmak için mahkemeye gittiğinde çocuklarının bakımının kendi evinde ve bizzat kendisi tarafından yapıldığını göstermektedir. Ayrıca "*tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den vasiyy-i mansûbeleri*" ifadeleri ile çocukların vasiliğinin kime ait olduğu hakkında bilgi verilmiştir. "*Tesviye-i umûruna bâ-hüccet-i şer'iyye vasiyy-i mansûbesi vâlidesi zâtı*" ifadesinde de hüccet-i şer'iyye ile kişinin validesine vasiliği verildiği anlaşılmaktadır²⁵³.

Burdur'un Yenice Mahallesi'nde oturan Zeynep Hatun Berber Hacıoğlu Mustafa'nın eşi olduğunu, kendisini on yedi gün önce boşadığını, eşinin nafakasını ve boşanma bedelini vermediğini belirtir. İki yaşında olan kızı Hayriye'ye nafaka verilmesi için mahkemeye başvurmuştur²⁵⁴.

Bir başka kayıta, Burdur'un Hacı Ahmet Mahallesi'nden Rahke Hatun'un Kartoğlu Ali'nin eşi olduğunu ve bir hafta önce kendisini boşadığını, onun zimmetinde bulunan elbise, eşya ve nafakasını ayrıca kızı Lütfiye'nin bakımı için gerekli olan parayı vermediğini bunların alınması için Ahmet Efendi'yi kendisine vekil tayin ettiğini belirtmiştir²⁵⁵.

²⁵¹ Güven Dinç, "Şer'iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Antalya'da Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi (OTAM)*, 2005, S. 17, s. 8.

²⁵² Hatice Sevcici, *54 Numaralı Konya Şer'iyye Sicili'nin (1-190) Değerlendirme Ve Transkripsiyonu (H. 1150 1152 / M. 1738-1740)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2011.

²⁵³ BŞS., 225/59/1, H. 14 C.Evvel 1313 / M. 2 Kasım 1895.

²⁵⁴ BŞS., 225/40/1, H. 17 Safer 1315/M. 18 Temmuz 1897.

²⁵⁵ BŞS., 225/90/1, H. 22 Muharrem 1316/ M. 12 Haziran 1898.

Burdur'un Receb Mahallesi'nde oturan Zehra Hatun ise eşi Süleyman'ın yaklaşık bir ay önce kendisini boşamak istemesi üzerine evden kovduğunu belirtmiştir. Ayrıca Zeynep babasının evine gelerek burada ikamet ettiğini ve on sekiz aylık Huriye adındaki kızının eşi Süleyman tarafından zapt edilip verilmediğini bildirmiştir. Sekiz aylık hamile olan Zeynep mehrinin ve nafakasının alınması için şahitler huzurunda mahkemeye başvurmuştur²⁵⁶. Defterde görülen vasiliğin anne tarafından yerine getirildiğinin bir ispatı da bu kayıta yer almaktadır.

Kadınlar, kocalarının kendilerini boşadıklarını duydukları zaman değil de, nafakaya ihtiyaç duydukları veya bir başkasıyla evlenmek istediklerinde mahkemeye müracaat etmektedirler. Kadınlar, eşleri tarafından boşandıklarını, haberi getiren veya bu duruma şahit olanlarla ispatlamaya çalışmaktadırlar. Bu durumdaki kadınların fizyolojik, psikolojik ve sosyo-ekonomik yönden mağduriyetleri söz konusudur. Ayrıca bu kadınların evlerinde tek başlarına kalmalarının güvenlik açısından zor olduğu gibi, yanlarında kaldıkları yakınlarına malî açıdan fazla yük olmamak için yeniden evlenmek istedikleri görülmektedir²⁵⁷.

Burdur'un Hacı Ahmet Mahallesi'nden Zekiye Hanım, eşi Cebelzade Sıdkı Ağa'nın vefat ettiğini belirtmiştir. Hamdi adında bir oğlu ve Naime ile Melek adında kızlarının olduğunu söyleyen Zekiye Hanım, evlatlarının vasiliğini kendisinde olduğunu, çocuklarına mahkeme ile kararlaştırılan aylık yüz ellışer kuruştan toplam dört yüz rayic akçe nafakayı eşinin terekesinden temin ettiğini beyan etmiştir. Ayrıca eşinden gayr-i mülk kaldığını ve bunların amcaları Cebelzade Ahmed Ağa tarafından kullanıldığını belirtir. Zekiye, eşinin annesi olan Şerife Hatun ile eşinin kardeşi Cebelzade Ahmed Efendi'nin çocuklarına gelen nafakaya oyun ve hile el koyduklarını hisselerine düşen payın verilmediği için mahkemeye başvurduklarını ifade etmiştir²⁵⁸. Kadın çocuklarının vasiliğini yaptığı için hiç çekinmeden haklarına düşen payın alınması için mahkemeye müracaat etmiştir. Görüldüğü üzere babası vefat eden çocukların mirastaki payları reşit olana kadar anneleri veya yakın akrabaları olan dedeleri, neneleri, kardeşleri tarafından vasi yolu ile idare ediliyordu. Çocukların mallarının reşit olana kadar idare edilmesi ve korunması için tayin edilen vasîler, yakın

²⁵⁶BŞS., 225/122/2, H. 22 Cemaziyelevvel 1316/ M. 8 Ekim1898.

²⁵⁷ İsmail Kıvrım, 17. yüzyılda Osmanlı Toplumunda Boşanma Hadiseleri (Ayıntâb Örneği; Talâk, Muhâla'a ve Tefrik), *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2011, C. 10, S. 1, s. 378-379.

²⁵⁸ BŞS., 225/25/1, H. 25 Zilkade 1314 / M.27 Nisan 1897.

akraba olabileceği gibi, kadı tarafından akraba olmayan kişilerden de tayin edilebildiği görölmektedir²⁵⁹

Burdur Gölhisar Nahiyesi Müdürü Rıza Efendi, eşi ile ayrıldıklarını İstanbul Mahkeme-i Şer’iyyesi 93 numaralı hücceti ile, oğlu Ahmet Tevfik’e ihtiyaçlarının karşılanması için nafaka verdiğini ifade etmiştir. Rıza Efendi, oğlunun on yedi yaşına geldiğini beyan ederek ödemiş olduğu nafakanın iptal edilmesini istemiştir²⁶⁰. Bu durumda on yedi yaşına giren erkek çocuğa nafaka ödeme mecburiyeti olmadığını görmekteyiz.

²⁵⁹ Mehmet Çanlı, “Eytam İdaresi ve Sandıkları (1851-1926)”, *Türkler*, C. XIV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 59.

²⁶⁰ BŞS., 225/51/2, H. 16 R.Ahir 1315 / M. 14 Eylül 1897.

D. Ölüm – Veraset

Kur'an-ı Kerimde, açık ve geniş olarak bildirilen husus mirasın nasıl dağıtılacağıdır. Mirasa *feraiiz* de denir. Feraiz, farızanın cem'i (çoğulu) olup, verilmesi farz olan hisseler demektir²⁶¹. Osmanlı Devletinde de mülk olan her türlü menkul ve gayrimenkul malın paylaşımında istisnasız feraiz kurallarına uyulmuştur²⁶².

“Tereke” kelime olarak ölen kişinin hayatta kalan yakınlarına bıraktığı mal anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nin sosyo-ekonomik tarihinin aydınlatılmasında mühim bir kaynak olan tereke defterleri, vefat eden kimselerin geride bıraktıkları menkul ve gayrimenkul her türlü malların ve alacak, borç, vasiyet, hibe gibi tasarruflarla meydana gelen hakların ayrıntılı bir şekilde tespitinin yapılarak²⁶³ şer'i hüküm ve kaideler çerçevesinde paylaşılmasını kolaylaştırmışlardır²⁶⁴. Kadının görevleri arasında vefat eden şahısların mallarını hak sahipleri arasında şer'i hükümler ışığında paylaşmak da vardır. Kadı, varislerin talebi üzerine terekeyi mirasçılar arasında paylaşırdı yahut mirasçı rüşt çağına (reşit) erişmemiş bir çocuk ise, yetimin hakkını korumak adına terekeye kendiliğinden müdahale edebilirdi. Kadıların maiyetlerinde çalışan kassamlar, terekeyi ayrıntılı olarak tespit ve taksim eder ve bunlar sicille işlerlerdi²⁶⁵. Terekeler, kadı sicillerinin içerisinde dağınık halde bulunduğu gibi bazı büyük kadılıklarda müstakil defterler halinde düzenlenmiş ve “metrûkât”, “kassam” veya “muhallefat” adıyla defterlere kaydedilmiştir²⁶⁶.

Şer'i hükümleri doğrultusunda uygulanan Osmanlı miras hukukunda mirasın varisler arasında taksimine geçilmeden önce vefat eden kişinin teçhiz ve tekfin masrafları tereke içerisinde karşılanırdı. Eğer tereke teçhiz ve tekfin masraflarını karşılamıyorsa, masraflar vefat eden şahsın nafakası üzerine vacip olan kimseye yani akrabası veya vasisi olan kişi varsa ona düşer, hiç kimsesi yoksa devlet hazinesinden

²⁶¹ Ekrem Buğra Ekinci, *Osmanlı Hususi Hukuku*, Ankara 2008, s. 462.

²⁶² Gül Akyılmaz, “Osmanlı Miras Hukukunda Kadının Statüsü”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XI, S. 1-2, 2007, s. 484.

²⁶³ Ömer Lütfü Barkan, “Edirne kassamına ait tereke defterleri (1545–1659)”, *Belgeler* III/5-6, Ankara 1966, s. 1.

²⁶⁴ Halil İnalçık, “15. Asır Türkiye İktisadi ve İctimai Tarihi Kaynakları”, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi Arşiv Çalışmaları, İncelemeler*, İstanbul 1983, s. 188.

²⁶⁵ Ali Aktan, “Kayseri Kadı Sicillerindeki Tereke Kayıtları Üzerinde Bazı Değerlendirmeler (1738-1749)”, *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu (16-17 Nisan 1998) 'na Sunulan Bildiriler* (Kayseri 1998), s. 47.

²⁶⁶ Barkan, *a.g.m.*, s. 1

karşılırdı²⁶⁷. Terekeden techiz-tekfin masrafları, borçları, vasiyeti ve resmi çıkarıldıktan sonra tereke hak sahipleri arasında taksim edildi.

Terekeden hak sahibi olanlar; Ashab-ı feraiz (ana-baba, eşlerden biri), Neseb yönünden asabe olan mirasçılar (çocuklar, torunlar, erkek ve kız kardeşler, amcalar), Sebep yönünden asabe (Sahibi olduğu köleyi “ivazlı veya ivazsız²⁶⁸” olarak azad etmiş olan kimseler. Bu asabeliğin sebebi azad eden efendinin kölesine yaptığı ihsandır.), Sebep yönünden asabe olan kimsenin asabe binefsihi grubunu teşkil eden mirasçıları, terekeden geriye kalan kısım, belirli olan payları nispetinde farz sahibi olan mirasçılara tevzi edilir. Ayrıca Zevi’l-erham²⁶⁹, Mukaveleli vâris (bu iki şahsın birbirine mirasçı olma mevzuunda anlaşmalarıyla doğan hukukî münasebete denir.), nesebi ikrar yoluyla başkasına nisbet edilen hısımlar, kendisine terekenin tamamı vasiyet edilenler ve Beytü’l-mal (varis olmadığı veya naib olduğunda muhafaza etmek için devlet hazinesine teslim edilir)²⁷⁰ terekeden hak sahibidir.

Miras intikalinin bir esasa bağlanmasındaki hedeflerden en önemlisi, hakların korunması suretiyle, paylaşım sırasında akraba arasında çıkabilecek ve huzuru bozacak anlaşmazlıkları önlemektir. Bu hedefe de ancak tespit edilen paylara mirasçıların razı olması ve ilgili hükümlerin uygulanması ile ulaşmanın mümkün olacağı açıktır²⁷¹.

İncelemiş olduğumuz kayıtlarda, tereke kaydı tutulurken, defterimizde izlenen yollardan ilki, ölen kişinin nerede ikamet ettiğini belirtmek olmuştur. Nahiye, köy, mahalle bilgisi verildikten sonra ölen kişinin ismi, babasının ve biliniyorsa dedesinin ismi belirtilmiştir. Ayrıca kişinin daha iyi tanınması ve herhangi bir karışıklığa sebebiyet vermemesi açısından, toplumda herkes tarafından bilinen lakap veya unvanı varsa isminin önünde zikredilmiştir. Gayri müslim veya Müslüman olup olmadığı

²⁶⁷ Halil Cin-Gül Akyılmaz, *Türk Hukuk Tarihi*, Konya 2003, s. 388.

²⁶⁸ İvaz: Borçlar hukukunda iki taraflı borç doğuran bir akit ilişki söz konusu olduğundan taraflardan birinin diğerine ödemesi gereken karşılığın adıdır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Bilal Aybakan, “İvaz”, *Türkiye DİA*, C. 23, s. 488.

²⁶⁹ Sözlükte “rahim veya neseb bağıyla birbirine bağlı akrabalar” anlamındaki zevi’l-erhâm (tekili zü’r-rahim/zî-rahim) terkibi, İslâm miras hukukunda ashâb-ı ferâizle asabe gruplarına dahil olmayan kan hısımlarını ifade eder. Meselâ anne tarafından dedeler, kızın çocukları, yeğenler, dayı, teyze, hala, anne bir amca bu grupta yer alır. Bunların çoğu, kişinin annesi veya kızı yoluyla kan bağı bulunan akrabalarından oluşmakla birlikte hala gibi erkek tarafından bazı akrabaları da içerir. Ayrıntılı bilgi için Bkz., Hamza Aktan, “Zevi’l-erham”, *DİA*, 2013, C. 44, s. 307-308.

²⁷⁰ Akgündüz, “*Mukayeseli İslam ve Osmanlı Külliyatı*”, s. 282-283.

²⁷¹ Ahmet Efe, İslam Miras Hukukunda Kadın-Erkek Hisselerinin Farklı Oluşu Üzerine Bir Değerlendirme, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 18, 2011, s. 159.

hakkında bilgi verilerek, farklı bir şekilde ölüm gerçekleşmiş ise yani öldürülme, savaş, sefer, şehit v.s gibi normal olmayan bir ölümle karşılaşılır ise kayıta belirtilmiştir.

Tereke kayıtlarında ölen kişi hakkında bilgi sahibi olunduktan sonra, mirasçılar hakkında da bilgi sahibi olunmuştur. İlk olarak ölen kişinin eşi, *zevc* veya *zevce* olarak yer almış kişinin ismi, baba ve varsa dede adı verilmiştir. Ölen kişinin diğer eşleri bulunuyorsa mutlaka kayıt altına alınıp, hakkında da ayrıntılı olarak bilgi sahibi olunmuştur. Daha sonra ölen kişinin çocukları, sayısı, cinsiyetleri, bazen yaşları, küçük olanların vasiliğini kimler yaptığı hakkında bilgi verilir. Gerekli ise ölen kişilerin anneleri, babaları, kardeşleri hatta bazı kayıtlarda amcaları hakkında bilgi bulunmaktadır. Bu durum ölen kişilerin aile bilgisini vermesi açısından önemlidir. Merhumun hayatta iken kimsesi kalmamışsa bu durum da mahkemede tespit edilip gerekli masrafları ve işlemleri tamamlandıktan sonra kalan malın mülkün devlet tarafından himaye altına alındığı bilinmektedir.

Ölen kişiden kalan mal, mülk, eşya her türlü maddi nitelikteki unsurlar teker teker kayıt altına alınırdı. Bunun sebebi ise oluşabilecek olumsuz durumları ortadan kaldırmak ve haksızlığı önlemek amacıyla yapıldığı fikrini ortaya çıkarır. Defterimizde genellikle terekeden kalan miras taşınmaz nitelikte olmuştur. Tereke kayıtları arasında fazla tekrar eden tarla, bağ, bahçe ve ev, arsa şeklinde gerçekleşmiştir. Bunlar da büyük bir titizlikle yerleri, miktarları, fiyatları, sulu-susuz olup olmadıkları deftere işlenmiştir.

Tereke defteri içerisinde görülen bir diğer husus ise ölen kişinin hayatta iken yapmış olduğu borçlardır. Kişi evli ise, ilk olarak karısına borcunu ödemekle mükellef tutulmuş bu yüzden defter içinde geçen bazı davalarda kadının eşinin terekesinden alacaklı olarak mehrini istemiştir. Bunun dışında merhumun başka kişilere olan borcu ise yine terekesinden karşılanmıştır. Alacağı olduğu durumlarda da aynı işlem gerçekleştirilmiştir. Bazen ölen kişinin akrabalarından eşi, kızı, oğlu, babası, annesi yani yakın akrabaları daha sonra mahkemeye alacağını temini için başvurmuşlardır.

Defterimizde tereke ile geçen ifadelerden bahsedecek olursak ölen kişiyi tanımlarken “*vefat eden*” veya “*müteveffâ-müteveffât*” ibareleri yer almıştır. Bu ifadeler hem müslüman hem de gayrimüslim isimleri için kullanılmıştır. Gayrimüslim terekelerini belirtmek amacıyla “*tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin Rum milleti nisvânından*²⁷²” ifadesi kullanılarak kişinin rum veya ermeni oldukları hakkında bilgi

²⁷² BŞS., 225/31/1, H. 29 Zilhicce 1314 – M. 31 Mayıs 1897.

verilmiştir. Ayrıca “*sulbî kebîr oğlu- sulbiye kebîre kızı*” ifadesi büyük yaştaki çocuklar için zikredilerek, küçük yaşta olan çocuklarına ise “*sagir-sagire*” ifadeleri ile miras taksimi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çocuğa kalan miras babadan mı anneden mi kaldığını öğrenmek için de bilgi verilmiştir. Miras babadan kalmış ise, “*sulbi sulbiyye*”, anneden kalmış ise, “*sadri sadriyye*” ifadeleri kullanılmıştır. Ölen kişinin diğer eşinden bahsederken “*diğer zevce-i metrûkesi*” ifadesi geçmiştir. Ayrıca bir kaydımızda “*diğer zevce-i menkâha-i metrûkesi gâibe-i ani'l-beled*” ifadesinde kişinin iki eşi olduğunu ve bir eşinin miras paylaşılırken orada bulunmadığı belirtilmiştir²⁷³. Aynı kayıta “*sulbî kebîre kızı gâibe-i ani'l-beled Alime*” ifadesinde, kızının da nerede yaşadığı bilinmemekle beraber tereke kaydında miras paylaşım esnasında isminin geçmesi kayıtların titizlikle tutulduğunu göstermektedir.

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nde Helvacı Rikeş Basmazoğlu Hacı Ömer'in veraseti için alınan ifadede paylaşım şu şekilde yapılmıştır²⁷⁴.

TABLO 5: Helvacı Rikeş Basmazoğlu Hacı Ömer'in Miras Dağılımı

HİSSE SAHİBİ	HİSSE MİKTARI
Eşi Gülsüm Hatun	565
Kızı Ayşe ve Hacer	1532
Torunu Halit	260
Torunu Tevfik	260
Torunu Hüsnü	260
Torunu Saadet	130
Babası Hacı Osman Ağa	35
TOPLAM	3042

²⁷³ BŞS., 225/21/2, H. 7 Zilkade 1314 – M. 9 Nisan 1897.

²⁷⁴ BŞS., 225/26/2, H. 25 Zilkade 1314/ M. 27 Nisan 1897.

Kayıtlarda geçen Helvacı Rikeş Basmazoğlu Hacı Ömer'in oğlu Mehmet vefat ettiği için, Mehmet'e düşen hissenin Mehmet'in çocuklarına Halit, Tevfik, Hüsni'ye paylaştırıldığı zikredilmektedir. Ayrıca Hacı Ömer'in diğer oğlu Nuri'de vefat etmesiyle Nuri'ye düşen hisselerin çocukları olmaması sebebiyle, dedesi Hacı Osman Ağa'ya verilmesi kararı alınmıştır.

Osmanlı Devleti'nde kadının hukuki statüsünü belirleyen konulardan birisi de miras hukukundaki konumudur. Osmanlı hukuk sisteminin ikili yapısı çerçevesinde her türlü mülk menkul ve gayrimenkul mal mirasçılar arasında İslam Miras Hukuku hükümlerine göre paylaştırılmıştır. Ana kaynaklarda yer alan düzenlemelere göre kadınlar bazı durumlarda kendileriyle aynı konumda olan erkeklerin yarısı kadar mirastan pay alabilmişlerdir²⁷⁵. Yukarıda sicil defterindeki bilgiler çerçevesinde oluşturulan tabloda da kız torun Saadet'e erkek torunların almış olduğu hissenin yarısı kadar verilmiştir.

Gayrimüslimler, miraslarını kendi dinlerinin prensiplerine göre taksim edebilirlerdi. Ancak taraflardan birisi, mirasın şer'i mahkemece taksimini isterse, şer'i hukuka göre taksim olunur. Mahkemeye müracaat edilmedikçe yahut varisler arasında çocuk veya kayıp bulunmadıkça, mahkeme ne müslüman ve ne de zimmi terekesinin re'sen taksimine teşebbüs etmemiştir²⁷⁶. Sicillerde geçen tereke kayıtları göz önüne alınacak olursa miras konusunda gayrimüslimlerin de müslüman halk gibi mahkemeye başvurmaları söz konusu olmuştur. Gayrimüslimler bir zorunluluk olmamasına rağmen, devlet müdahalesi ile yapılan tereke paylaşımını kabul etmişlerdir. Terekenin paylaşımı konusunda eşe, kız evlada ve erkek evlada düşen hisseler göz önüne alınınca, mahkemede miras konusunda dini bir farklılığın gözetilmediği görülmüştür.

Burdur'un Rum Mahallesi'nden Rum Portakaloğlu Payanot'un eşi Hacı Marye Hatun ile kızı Harelkili mahkemeye başvurarak mirasın yirmi dört hisse halinde olduğunu üç hissenin eşe, on dört hissenin oğlu Hiristaki'ye, yedi hissenin de kız evladı Harelkili'ye verildiğini beyan etmişlerdir²⁷⁷.

²⁷⁵ Gül Akyılmaz, *a.g.m.*, s. 471.

²⁷⁶ Ekrem Buğra Ekinci, *a.g.m.*, Ankara 2008, s. 464.

²⁷⁷ BŞS., 225/31/1, H. 29 Zilhicce 1314/ M. 31 Mayıs 1897.

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden tüccar Berberzade Hacı Abdullah Efendi'nin vefat etmesi üzerine mirasın, iki eş, beş oğlu arasında paylaştırıldığı tespit edilmiştir²⁷⁸.

TABLO 6: Berberzade Hacı Abdullah Efendi'nin Mirasının Paylaşımı

HİSSE SAHİBİ	HİSSE MİKTARI
Eşi Züleyha Hatun	5
Eşi Ayşe Hatun	5
Oğlu Şükrü	14
Oğlu Rahmi	14
Oğlu Mustafa	14
Oğlu Necip	14
Oğlu İsmet	14
TOPLAM	70

Sicildeki bir kayda göre, Berberzade Hacı Abdullah Efendi'nin iki eşinin olduğu ve eşlerinin ikisinin de mirastan hak sahibi olduğu görülmektedir. Bu durum bize, kaç tane eş olursa olsun hepsinin miras üzerinde hakkı olduğunu göstermektedir. Bir diğer konu ise Abdullah Efendi'nin oğlu İsmet'in miras paylaşım sırasında gaip olmasına rağmen diğer erkek kardeşleri gibi hak sahibi olmasıdır.

Bazı durumlarda ise mirasın belirli bir kısmının beyt'ül mala aktarıldığı bilinmektedir. Eğer vefat eden kişinin varisi yoksa bu açıkça belirtilir ve tereke kadı tarafından hazineye gelir olmak üzere Beytülmal eminine teslim edilirdi²⁷⁹.

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Hallac İbrahim'in eşi Ayşe Hatun'un beyan ettiğine göre; eşinin elli gün önce vefat ettiğini ve kendisinden kalan mirasın çeyreğini kendisi alıp, geri kalan kısmını beytülmalaya verdiği belirtilmiştir²⁸⁰.

²⁷⁸ BŞS., 225/72/2, H. 15 Şaban 1315/ M. 9 Ocak 1898.

²⁷⁹ Aktan, *a.g.m.*, s. 48.

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nde oturan Burdur Sancağı Zabtiye Bölük Ağası Hüseyin Ağa'nın vefat ettiği bilinmektedir. Hüseyin Ağa'nın yedi yaşında Ali Yaşar adında bir oğlu ve Hatme adında dokuz yaşında bir kızı vardır. Hüseyin Ağa vasiyeti gereğince yedi yaşındaki oğlu Ali Yaşar'a evini hibe ettiği gibi, sünnetlik olarak da bazı eşyaları miras bırakmıştır²⁸¹.

TABLO 7: Bölük Ağası Hüseyin Ağa'nın Oğlu Ali'ye Sünnetlik Olarak Bıraktığı Miras

EŞYA ADI	EŞYA ADEDİ
KİLİM	3
HALI HEĞBE	1
HALI SECCADE	2
DÖŞEK	2
YORGAN	2
YASTIK	4
KABLAMA SANDIK	2
KILINÇ	3
SİMLİ EN'AM-I ŞERİF	1
GÜMÜŞLÜ KIBRAÇ	1
ELMAS YÜZÜK	1
NÜHAS KAB	30

²⁸⁰ BŞS., 225/38/3, H. 12 Safer 1315/ M. 30 Haziran 1897.

²⁸¹ BŞS., 225/50/2, H. 6 Rebiülahir 1315/ M. 2 Eylül 1897.

E. Vasiyetname

Vasiyet bir malı ölümünden sonra karşılıksız olarak bir başkasına temlik etmek demektir. Bir kimse öldükten sonra bir malının veya mallarının bir kısmının muayyen kişi veya cihetlere verilmesini isteyebilir. Bunun için irade beyanında bulunması kafidir²⁸².

Defterimizde bir adet vasiyetname kaydı bulunmaktadır. Vasiyetname örneğinin sayı bakımından tek olmasına rağmen, içerik konusunda titizlik esas alındığı için ayrı bir başlıkta incelemeye tabi tutulmuştur.

Derslik Mahallesi'nden Cebbelzade Ahmet Ağa'nın kendi isteği ile Hacı Ahmet Beyzade Mehmet'in eşi olan Züleyha Şerife Hanım'ın mührü ile bir kıta vasiyetname vermiştir. Kendisinin adli dengesinin yerinde ve sağlığının iyi olduğundan bahsetmiştir. Ahmet Ağa, iki dönüm bağının satılıp, parası ile kefaret yeminleri, cenaze masrafları ve kabrinin tamiri için harcanmasını istemektedir. Bu işlerin uygun şekilde yapılması için Ahmet Efendi isminde kişiye üç adet yüzlük liranın verildiğini ve Ahmet Efendi'yi vekil tayin ettiğini ifade etmiştir. İşlemler tamamlandıktan sonra, paradan kalır ise, üçte birini evinde bulunan Arap kızı Nuriye ile kız torunları olan Gülistan ve Refika Hanımlara verilmesini talep etmiştir ve vasiyetnamesini şahitler huzurunda vermiştir²⁸³.

Vasiyetnamede öncelikle yapılan işlem vasiyetnameyi veren kişi hakkında bilgi verilmiştir. Vasiyetname sahibinin ikamet ettiği yer, kendi ismi varsa lakabı, babasının ve dedesinin ismi belirtilerek, vasiyetnamenin tarihi ve kim tarafından nerede kayda geçirildiği belirtilmiştir.

Vasiyetname kaydı içinde geçen ve büyük bir önem arz eden “*kemâl-i akl ve sıhhatinde mâ ba'd-i mevtine izâfetle*” ifadesi kullanılarak, kişinin akli dengesinin yerinde olduğu, hür ve tasarruf ehliyetine sahip olduğunu göstermektedir.

Ölümü müteakip techiz, tekfin ve tedfin, yani cenaze ile ilgili masraflar ayrılıp hemen ardından mûsînin borçları ödeneceği için bu hususların vasiyetnâmede yer alması mecburiyeti olmasa da uygulamada bunlar zikredilmiştir²⁸⁴. “*esmânından techîz-*

²⁸² Ekinci, *Osmanlı Hususi Hukuku*, s. 472.

²⁸³ BŞS., 225/33/2, H. 6 Muharrem 1315 / M. 7 Haziran 1897.

²⁸⁴ Ekrem Buğra Ekinci, “İslam Osmanlı Hukukunda Vasiyetin İspatı”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Naci Kınacıoğlu'na Armağan*, C.1, S.2, Aralık 1997, s. 7.

i tekfîn ve keffâret-i savm ve yemîn ve hukûk-ı ibâd ve hatmiye ve devriye ve tevhîdiye için harc ve sarf ve kabrim ta'mîr oluna” ifadesi ile öncelikle cenaze işlemleri ve çeşitli masraflar için pay ayrılmıştır²⁸⁵.

Artan malların vârisler arasında nasıl taksim olunacağı da vasiyetnâmelerde yer almıştır²⁸⁶. Cebbelzade Ahmet Ağa'nın vasiyeti şahitlerin huzurunda tamamlanmıştır. Vasiyetin ispatı ise mûsînin sözle, yazıyla veya işâretle vâki olan îcabına iki şâhidin şâhitliği ile hâsıl olur. şâhitlik vasiyetin in'tikad değil, isbat şartı olarak bilinmektedir. Şâhit olmasa da vasiyet sahihtir, geçerlidir ama şahit olması vasiyetname açısından önemlidir²⁸⁷. Cebbelzade Ahmet Ağa'nın vasiyetnamesi yazı ile olmuştur. Bir kıta halinde olan vasiyetname Züleyha Şerife Hatun'un mührü vurularak ve mahkemeye vasiyetname belirtilerek resmileştirilmiştir. Böylece vasiyetname sözlü olarak kalmaktan kurtulmuş, resmîyet kazanmıştır. Bu durum vereseler arasında ileride oluşabilecek miras karışıklığını önlemesi açısından önemlidir.

²⁸⁵ BŞS., 225/33/2, H. 6 Muharrem 1315 / M. 7 Haziran 1897.

²⁸⁶ Ekinci, *a.g.m.*, s. 7.

²⁸⁷ Ekinci, *a.g.m.*, s. 12.

F. Malın Gaspı ve Mala tecavüz

Şer'i hukukta menkul veya gayrimenkul bir malı elinde bulunduran kimseye *zilyed* denir. Bir malı fiilen elinde bulunduran *zilyed*; *tasarruf-u müllak* ile tasarrufu (bu malda malik gibi tasarrufu) sabit olan kimse olarak bilinmektedir²⁸⁸. Gasp ise, mâl sahibinin malı üzerindeki *zilyedliği*ni zorla ortadan kaldırmak (izâle-i yed etmek) demektir. Gasp, hem gasp edilen malın iade borcunu doğurur; hem de suçu işleyen kişiye cezâ verilir. Mal duruyorsa aynen iade edilir. Malda noksanlık hâsıl olmuşsa, bu noksanlık dörtte birinden az ise ayrıca tazmin edilir; fazla ise malın sahibi isterse değer farkı ile beraber malı alır; isterse malı almayıp tazmin ettirir. Mal mevcut değilse veya şekil değiştirmişse, misli veya kıymeti tazmin edilir²⁸⁹.

İncelemeye almış olduğumuz Burdur Şer'iyeye Sicili'nde miras konusunda gasp olayları ağırlıklı olarak kayıtlarda geçmiştir. Gasp olayları genellikle tereke kayıtlarında mevcuttur. Mirasçılar arasında paylaşım gerçekleştikten sonra, paylaşımı kabul etmeyen aile bireylerinden kişi veya kişiler diğerinin hakkına gaspta bulunmuştur. Toplamda 54 adet olan gasp olayı, sadece aile içi anlaşmazlıklardan ortaya çıkmamış, akrabalık ilişkisi olmayan kişiler arasında da baş göstermiştir. Ayrıca gasp olayı dini olarak sınırlı kalmamış, Müslüman terekelerinde yoğun bir şekilde görüldüğü gibi bazı kayıtlarımızda gayrimüslim halkın da gasp şikâyeti ile mahkemeye başvurması söz konusu olmuştur. Birkaç örnek dâhilinde izah etmemiz gerekirse;

Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden davacı Nesimizade Süleyman Sıdkı'nın babası Hacı Ahmet Efendi vefat etmiştir. Ahmet Efendi'nin terekesinden evladları Süleyman Sıdkı, Hamdi, Şükrü, Cemal, Hayri, Feyziye, Dudu, Habibe'ye ve eşi Zübeyde Hatun'a verilmiştir. Süleyman Sıdkı Efendi terekenin paylaşımı sırasında kardeşleri Hamdi, Şükrü ve Cemal'in kendisine ait olan hisseleri gasp etmesi söz konusudur²⁹⁰.

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Demirci Hacı Ali Ağa'nın eşi Ayşe Hatun söz konusu mahallede bir mülkünün olduğunu belirtmiştir. Toplamda yetmiş iki hisse olduğunu belirten Ayşe Hatun, kırk parçasını kardeşi Ahmet Efendi'nin eşi Adile, Ahmet Efendi'nin büyük kızı Sıdika, oğlu Hüseyin, diğer erkek kardeşi Ali Efendi'nin

²⁸⁸ Ekinci, *a.g.e.*, s. 489.

²⁸⁹ Ekrem Buğra Ekinci, *İslam Fıkında Alış-veriş Bilgileri*, İstanbul 2010, s.32.

²⁹⁰ BŞS., 225/50/1, H. 4 Rebilülahir 1313 / M. 24 Eylül 1895.

eşi Dudu ve Ali Efendi'nin büyük oğlu Mustafa'nın gereksiz yere hakkına müdahale etmeleri söz konusudur²⁹¹.

Burdur'un Manastır Mahallesi'nden Davacı Kürdoğlu Emin Ağa'nın evini, kız kardeşleri Asuman Hatun ve Fatma Hatun'un gereksiz yere müdahale ettikleri için Emin Ağa mahkemeye başvurarak şikâyetle bulunmuştur²⁹².

Gayrimüslim olan Rumlardan 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili içerisinde geçen bir ailenin miras paylaşımı yapılırken, hakları olan hisselerin ailenin başka fertleri tarafından gasp edilmesi söz konusu olmuş ve bunun üzerine haklarının alınması için mahkemeye başvurdukları görülmüştür.

Kayıtlarımız arasında gayrimüslim bir aile olan Burdur'un Rum Mahallesi'nde ikamet eden Davacı Kırmızıoğlu Apostol ve kız kardeşi Elvaline'nin belirttiğine göre, babaları Kırmızıoğlu Yorgaki vefat etmiş ve kendilerine babalarından miras kalmıştır. Ayrıca anneleri olan Aneste'nin de vefat ettiğini annelerinden öz evladı olmalarından dolayı miras kaldığını ifade etmişlerdir. Fakat kalan mirasın üvey annesi Kirye ile üvey kardeşleri Anton, Pavli, Nikola ve Aneste tarafından gasp edildiği, hisselerini vermeyip müdahale ettikleri tespit edilmiştir²⁹³.

Tereke kayıtları içerisinde geçen gasp olaylarında “*fuzûlî müdâhale ve ta'arruz ider olmalarıyla*” ifadesi yer almıştır. Gasp edilen mal-mülk anlatılırken cinsi mutlaka belirtilmiştir. Gasp edilen bir hane ise, hangi mahallede bulunduğu, etrafında bulunan komşuları, kaç katlı olduğu, avlusu, ahır, bahçesi, ek kısmı, sokak kapısı vs. her türlü özelliği belirtilmiştir. Bir bağ-bahçe tarla ise yine gasp malın bütün özellikleri belirtilip yeri en iyi derecede tarif edilmiştir. Ayrıca gaspa maruz kalan kişinin yani davacının bu malı nasıl sahiplendiği, miras yolu ile mi yoksa satış yolu ile mi sahip olduğu belirtilmiştir. Gasp eden kişinin varsa akrabalık derecesi belirtilmiş olup, kişi hakkında bilgiler ayrıntılı bir şekilde kayıt edilmiştir.

Burdur'un Karaseki Mahallesi'nden davacı Anapalıoğlu Osman Ağa'nın ifade ettiğine göre, eşi Makbule, eşinin kardeşi Habibe, eşinin annesi Fatma ve Şeyhoğlu Ahmet'in evine habersizce girip, evde bulunan çeşitli eşyaları ve kendisine ait olan

²⁹¹ BŞS., 225/54/2, H. 18 Rebiülahir 1315 / M. 16 Eylül 1897.

²⁹² BŞS., 225/54/1, H. 19 Rebiülahir 1315 / M. 17 Eylül 1897.

²⁹³ BŞS., 225/44/2, H. 9 Rebiülevvel 1315 / M. 8 Ağustos 1897.

elbiseleri gasp edip, eşinin annesinin evine taşıdıklarını beyan etmiş ve bu kişilerden şikayetçi olmuştur²⁹⁴.

Aslen Teke Sancağı Astanos Nahiyesi'nden olup Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nde oturan Sipahizade Mehmet Ağa kızı Emine, on yedi yaşına girdiğini yani akl-i baliğ olduğunu belirtmiştir. Emine Hatun, Hacı Abbas Efendi'nin evinde hizmetkar olarak çalıştığı ve evlenmek için Abbas Efendi'den izin aldığını belirtmiş ise de, Kalkanizade Tefik Efendi ve kayını Tefik Efendi tarafından evlenme hakkına müdahale ve gasp ettikleri belirtilmiştir²⁹⁵.

Gasp olayları sadece aile arasında veya ailevi konularda olmamış aynı zamanda başka kişiler arasında da mal mülk konusunda anlaşmazlığa düşülmüştür. Nitekim Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nde ikamet eden Haffafzade Salih Efendi, kardeşi Koca İmamoğlu Mustafa ile birlikte Yassıgüme Köyü'nde senetli olarak kendilerine ait seksen iki dönüm tarlanın, köyde bulunan Gül Mehmetoğlu Hacı Hasan adındaki kişi tarafından gasp ettiğini belirtmiştir²⁹⁶.

Burdur'un Yar Köyü'nde Mustafa, Molla Ahmet ve Molla Mehmet adındaki kişilerin vermiş oldukları ifadeye göre, Yar Köyü etrafında bulunan komşuları belirtilerek tarif edilen iki dönüm senetli tarlalarına Akçaoğlu Hüseyin'in kerimesi Ayşe adındaki kişinin gereksiz yere müdahale ettiği anlaşılmaktadır²⁹⁷. Kayıta görüldüğü üzere mülkün senetli olarak başkasına ait olmasına rağmen gasp olayı yaşanmıştır.

Gasp olayları arasında kayıtlarda yaşanan durumlardan biri de şahsın devlet kurumlarına gasp suçu ile açmış olduğu davalardır. Nitekim Burdur'un Hecindede Mahallesi'nde oturan Emir Ahmet oğlu Demirci Mehmet'in, Kapı Mahallesi'nden Hasan'ın şahit olmasıyla beyan ettiği ifadesinde, Hacı Ömer Mahallesi'nde oturan Kara Velioğlu Hacı Mehmet Ağa'nın eşi Dudu'nun bir buçuk ay önce vefat ettiğini belirtmiştir. Hasan, kayıp olan Nalbant Ahmet ve Dudu'nun varisi olduğunu beyan eden Demirci Mehmet, söz konusu mirasa beytülmal memurlarının müdahale ve taaarruz etmesi, ayrıca eytam müdürünün gasp girişiminde bulunması nedeniyle mahkemeye başvurmuştur²⁹⁸.

²⁹⁴ BŞS., 225/49/1, H. 22 R.evvel 1315 / M. 21 Ağustos 1898.

²⁹⁵ BŞS., 225/49/2, H. 24 R. Evvel 1315 / M. 23 Ağustos 1898.

²⁹⁶ BŞS., 225/85/1, H. 27 Zilkade 1315 / M. 19 Nisan 1898.

²⁹⁷ BŞS., 225/139/2, H. 12 Şaban 1315/ M. 6 Ocak 1898.

²⁹⁸ BŞS., 225/133/1, H. 20 Receb 1316 / M. 4 Aralık 1898.

Şeyh Sinan Mahallesi'nde oturan Ahmed Efendi'nin vermiş olduğu ifadeye göre; Burdur'un Karaseki Mahallesi'nde oturan Kayseroğlu Şerife ve Emirhan adında hatunların vefat ettiklerini söylemiştir. Ahmet Efendi'den başka varis bulunmamasına rağmen Tiriloğlu Mehmet'in terekeden hak iddia ettiğini söylemiştir. Ayrıca Ahmet Efendi beytülmal memurlarının kalan miras için müdahale etmemesini istemektedir²⁹⁹. Bu kayıttan da anlaşıldığı üzere terekenin dağıtımında ölen kişinin mirascısı yoksa beytülmal memurları tarafından haksız yere terekeye el konulmasını önlemek için müdahale edilmiştir.

Burdur'un Cami-i Kebir Mahallesi'nde tüccar Yağlıkcızade Ahmet Efendi, Karaağaç Kazası'na bağlı Irla Nahiyesi'nde bulunan Aşıklar ve Kavak çiftlikleriyle, Çaltı Köyü'nün aşar mültezimi olduğunu belirtmiştir. Ahmet Efendi, bahsedilen yerlerin aşarından Divanbaba Mahallesi'nde ikamet eden Sadanzade Rıza Efendi'nin usulsuz şekilde mal ve akçe zimmetine geçirdiğini, haksız yere halkın parasını gasp ettiğini belirtmiştir³⁰⁰.

Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nde Eski Yeni Cami'nin imamı olduğunu belirten İmamzade Hacı Mehmet Ağa'nın, Eski Yeni Hamamı diğer adıyla Mahmud Çavuş Hamamının tamirâtı için ayrılan paranın vakıf müdürleri tarafından alınıp verilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca caminin imamına verilecek olan yevmiye parası olan bir akçenin de vakıf müdürleri tarafından alındığını söyleyerek şikâyetçi olmuştur³⁰¹.

Kayıtlar arasında geçen gasp kişilerin alım satım olayında da karşılaşmıştır. Burdur Kemer'e bağlı Elmacık Köyü'nden Türkmenoğlu Ali'nin beyanında, biraderi Türkmenoğlu Hasan ve validesi Ayşe'den iki katlı avlulu evi 1350 kuruş karşılığında satın aldığı halde bu kişilerin hâlâ eve gasp ve taarruz ettikleri için şikâyetçi olduğundan bahsetmiştir³⁰².

Gasp olaylarında kayıtlar arasında geçen bir diğer olay ise, su gaspıdır. Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden Çeşmeci İshak Ağa bağ ve bahçelerinin sulanması için Gölpınar ve Kemer Harkı olarak adlandırılan vakıf sulama kanallarının (arıkların) olduğundan bahsetmiştir. Hacı Ömer Mahallesi'nde oturan Nesimize Sıdkı Efendi'ye ait un değirmeninin çarkından gelen taş ve kumların vakıf kanallarının önünü

²⁹⁹ BŞS., 225/48/1, H. 21 Rebiülevvel 1315 / M. 20 Ağustos 1897.

³⁰⁰ BŞS., 225/39/2, H. 13 Safer 1315 / M. 14 Temmuz 1897.

³⁰¹ BŞS., 225/10/1, H. 2 Ramazan 1314 / M. 4 Şubat 1897.

³⁰² BŞS., 225/68/2, H. 14 Receb 1315 / M. 28 Kasım 1898.

kapatmasıyla köye su ulaşması engellenmiştir. Sıdkı Efendi'ye bu durum belirtildiği halde kabul etmek istemediğini ve gasp etmeye devam ettiğini belirtmiştir³⁰³.

³⁰³ BŞS., 225/87/1, H. 18 Zilhicce 1315 / M. 10 Mayıs 1898.

TABLO 8: 225 Numaralı Burdur Şer’iyye Sicili’ne Göre Gasp Kayıtları

NO	SİCİL KAYDI SAYFA NO	GASP KAYITLARININ NİTELİĞİ	TARİH	
			HİCRİ	MİLADİ
1.	3	MÜLK	17 ŞABAN 1314	21 OCAK 1897
2.	10	TAMİRAT AKÇESİ GASPI	2 RAMAZAN 1314	4 ŞUBAT 1897
3.	11	MÜLK	4 RAMAZAN 1314	6 ŞUBAT 1897
4.	15	MÜLK	11 ŞEVVAL 1314	15 MART 1897
5.	20	MÜLK	21 ŞEVVAL 1314	25 MART 1897
6.	28	TEREKE	17 ZİLHİCCE 1314	19 MAYIS 1897
7.	29	TEREKE	24 ZİLHİCCE 1314	26 MAYIS 1897
8.	34	DEĞİRMEN SUYU	7 MUHARREM 1315	8 HAZİRAN 1898
9.	38	ARAZİ	5 SAFER 1315	6 TEMMUZ 1898
10.	40	NAFAKA	17 SAFER 1315	18 TEMMUZ 1898
11.	42	MÜLK	28 SAFER 1313	20 AĞUSTOS 1895
12.	44	TEREKE	9 R.EVVEL 1315	8 AĞUSTOS 1898
13.	48	TEREKE	21 R.EVVEL 1315	20 AĞUSTOS 1898
14.	49(İki adet)	MÜLK	22 R.EVVEL 1315	21 AĞUSTOS 1898
		NİKAH	24 R.EVVEL 1315	23 AĞUSTOS 1898
15.	50	TEREKE	4 R.AHİR 1313	24 EYLÜL 1895
		TEREKE	6 R.AHİR 1315	2 EYLÜL 1898
16.	52 (İki Adet)	TEREKE	18 R.AHİR 1315	16 EYLÜL 1898
		TEREKE	16 R. AHİR 1315	14 EYLÜL 1898

17.	54	MÜLK	19 R.AHİR 1315	17 EYLÜL 1898
		MÜLK	18 R.AHİR 1315	16 EYLÜL 1898
18.	62	MÜLK	27 C.EVVEL 1315	24 EKİM 1897
19.	65	TEREKE	10 C.AHİR 1315	6 KASIM 1898
20.	68	MÜLK	14 RECEP 1315	9 ARALIK 1898
21.	74	TAMİRAT AKÇESİ	9 ŞABAN 1315	3 OCAK 1898
		MÜLK	1 RAMAZAN 1315	24 OCAK 1898
22.	79	MÜLK	16 ŞEVVAL 1315	10 MART 1898
23.	80	MÜLK	17 ŞEVVAL 1315	11 MART 1898
24.	82	TEREKE	20 ZİLKADE 1315	12 NİSAN 1898
25.	85	MÜLK	27 ZİLKADE 1315	19 NİSAN 1898
26.	86(iki adet)	TEREKE	5 ZİLHİCCE 1315	27 NİSAN 1898
		MÜLK	16 ZİLHİCRE 1315	8 MAYIS 1898
27.	87 (iki adet)	SU	18 ZİLHİCCE 1315	10 MAYIS 1898
		MÜLK	19 ZİLHİCCE 1315	11 MAYIS 1898
28.	89	TEREKE	18 MUHARREM 1315	19 HAZİRAN1987
29.	91	TEREKE	23 MUHARREM 1315	13 HAZİRAN 1898
30.	94	MÜLK	2 SAFER 1316	22 HAZİRAN 1898
31.	103	SU	2 R.EVVEL 1316	21 TEMMUZ 1898
32.	104	TEREKE	3 R.EVVEL 1316	22 TEMMUZ 1898
33.	107	TEREKE	6 R.EVVEL 1316	25 TEMMUZ 1898
34.	110	TEREKE	16 SAFER 1316	6 TEMMUZ 1898
35.	112	TEREKE	28 R.EVVEL 1316	16 AĞUSTOS 1898

36.	116	TEREKE	19 R.AHİR 1316	6 EYLÜL 1898
37.	125	MÜLK	7 C.AHİR 1316	23 EKİM 1898
38.	127	TEREKE	18 C. AHİR 1316	3 KASIM 1898
39.	128	TEREKE	16. C.AHİR 1316	1 KASIM 1898
40.	129	TEREKE	2 RECEP 1316	16 KASIM 1898
41.	131	MÜLK	13 RECEP 1316	27 KASIM 1898
42.	132(İki adet)	MÜLK	22 RECEP 1316	6 ARALIK 1898
		MÜLK	20 RECEP 1316	4 ARALIK1898
43.	133 (iki adet)	TEREKE	20 RECEP 1316	4 ARALIK 1898
		NİKAH	23 RECEP 1316	7 ARALIK 1898
44.	139	TEREKE	12 ŞABAN 1316	26 ARALIK 1898

G. Kaçırılma Ve Cinayet Olayları

İncelediğimiz sicil defterinde bir adet kaçırılma ve bir adet de cinayet kaydına rastlanmıştır.

Teke Sancağı'nın Astanos Nahiyesi'ne bağlı Kala Karyesi'nde oturan Karahacılı Aşiretinden Mehmet'in dört ay önce Halime'yi nikâhına aldığı beyan etmiştir. Avşar Aşireti'nden Bahurlu Uşakları denilen Molla Ahmet, Koca Mustafa, Halil İbrahim, Müslim, Koca Mustafa oğlu Hüseyin, Hüseyin Bey'in kardeşi İbrahim ve Mehmet adındaki kişiler gelip çadırını bastığını anlatır. Eşi Halime'yi kaçırdıklarını, ayrıca çadırında bulunan on beş adet yüzlük lirayı ve yüz bin lirayı, beş yüz kuruş kıymetli elbise ve eşyayı aldıklarını söylemiştir. Mehmet, bu kişilerle birlikte eşi Halime'nin de Abdülbaki Beyzade Reşid ve Ali Beylerin evinde misafir olarak ikamet ettiklerini şahitler huzurunda beyan etmiş ve gereğinin yapılması için Yörükzade Mustafa Efendi'yi kendisine vekil tayin etmiştir³⁰⁴.

Adam öldürme ve müessir fiil suçlarında faili cezalandırmak, devlet hâkimiyetinin en mühim tezahürüdür. Öldürene katil, ölene ise maktul denir. Beş çeşit katil suçu vardır. Bunlardan biri olan taammüden katil olarak bilinen katilin maktulü, bıçak, tabanca gibi öldürücü bir şeyle vurmasıdır. Ateşle, fırında, kaynar suda öldürmek taammüden katil olduğu gibi; ensesine, kalbine iğne sokup öldürmek, ağır bir şeyle döverek öldürmek, ipe ve boğazını sıkarak boğmak³⁰⁵ gibi örnekler verilebilir. Burdur Şeriye Sicili'nde ise, ipe boğarak katil ettikleri görülmektedir. Fakat Şeriye Sicili kayıtlarımızda dikkat edilmesi gereken tarafı ise, sadece bir sicilde cinayet vakasına rastlanmıştır. Bu durum kayıtlara geçmemesinden veya devletin umursamadığından kaynaklanmamaktadır. Aksine devlet cinayet olayları ile ilgilenmiştir.

Burdur Ağlasun Habeş Köyü'nden Küçük İsmailoğlu Halil'in belirttiğine göre, oğlu Küçük Haliloğlu Hasan Ali'nin öldürüldüğünü belirtmiştir. Katillerinin Dere Köyü'nden Hüseyin ve Kocaoğlu Osman'ın olduğunu oğluna hücum edip boğazını kulak olarak bilinen ipe boğup katlettiğini bu duruma şahit olarak büyük oğlu Osman'ı göstermiştir³⁰⁶.

³⁰⁴ BŞS., 225/20/2, H. 23 Şevvâl 1314 / M. 27 Mart 1897.

³⁰⁵ Ekinci, *Osmanlı Hukuku*, s. 356-357.

³⁰⁶ BŞS., 225/14/2, H. 17 Ramazan 1314 / M. 23 Ocak 1897.

2. BURDUR'DA AŞİRETLER

Osmanlı Devleti kuruluş tarihinden itibaren fethedilen yeni bölgelerde çeşitli sebeplerle uyguladığı iskân politikasının unsuru olarak konargöçerler bilinmektedir³⁰⁷. Anadolu'da ve Rumeli'de Osmanlı Devleti'nin dayandığı toplumsal yapının önemli bir parçasını oluşturan Yörükler, boy teşkilatı içerisinde özellikle oymak ve oba yapılanmasıyla yaylak ve kışlak arasında mevsim farkına bağlı olarak hareket halinde yaşayan Oğuz boylarına mensup Türkmen kitesidir³⁰⁸. Osmanlı İmparatorluğu'nun kurulup gelişmesinde, yeni fethedilen yerlerin Türkleştirilmesinde, boş kalan yerlerin şenlendirilerek sosyal ve ekonomik bir hareketlilik sağlanmasında, kasaba ve köylerin yapılandırılmasına kadar her türlü kurumsallaşmada konar-göçer aşiretlerin rolünün önemli olduğunu görülmüştür³⁰⁹. Osmanlı cemiyetini meydana getiren en önemli unsurlardan biri olan konar-göçerler, yarı göçebe hayat yaşayan aşiretleri teşkil etmektedir. Genellikle hayvancılıkla uğraşan bu aşiretler, göçebelik vasıflarını biraz da, hayvanlarına otlak temin etmek zaruriyetiyle sürdürmek zorunda kalmışlardır³¹⁰.

225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicil defterinde Karahacılı³¹¹, Avşar³¹², Tarkar³¹³, Sarıkeçili³¹⁴ isimleriyle aşiretler bulunmaktadır.

Oğuzların Anadolu'ya göç ederek Anadolu'yu vatan haline getimeleriyle Türk göçleri vuku bulmuştur. Yoğun bir şekilde yaşanan bu Oğuz göçünün içerisinde Avşar Aşiretinin önemi büyüktür. Akkoyunlu Devleti'nin kuruluşunda ve İran Tarihinde önemli bir yer teşkil eden Avşarlar, Anadolu'nu nüfusu ve yerleşiminde etkin rol oynamalarına rağmen büyük bir devlet kuramamışlardır³¹⁵. Kayıtlarımızda geçen Avşar ve Karahacılı Aşiretinin, Teke Sancağının Astanos Nahiyesi'nden Kale Köyü'nde

³⁰⁷ Celal Erdönmez, "Kıbrıs Tarihi Ders Kitaplarında Osmanlı Devrinde Kıbrıs'a Yapılan Sürgünlerle İlgili Bazı Tespitler", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Mayıs 2007, S. 15, s. 69.

³⁰⁸ Mehmet Ak, *19. Yüzyılda Teke Yöresi Yörüklerinin Sosyo-Ekonomik Durumu*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya 2012, s. 8-9.

³⁰⁹ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretleri İskân Teşebbüsü*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1963, s. 78.

³¹⁰ Yusuf Halaçoğlu, *18. yy'da Osmanlı İmparatorluğunun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1985.

³¹¹ BŞS., 225/20/2, H. 23 Şevvâl 1314 / M. 27 Mart 1897.

³¹² BŞS., 225/20/2, H. 23 Şevvâl 1314 / M. 27 Mart 1897.

³¹³ BŞS., 225/20/2, H. 23 Şevvâl 1314 / M. 27 Mart 1897.

³¹⁴ BŞS., 225/126/2, H. 8 C.Evvel 1316 / M. 24 Eylül 1898.

³¹⁵ Ali Aktan, "Anadolu'da Avşarlar", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 6, Kayseri 1995, s. 255-259.

ikamet ettikleri bilgisine rastlanılmıştır. Ayrıca Avşar Aşiretine bağlı Buhurlu (Bahurlu) Uşakları ismiyle anılan aşiret ismine rastlanılmıştır. Buhurcu olarak da geçen aşiretin başında bulunan Buhurcu İbrahim'in, Antalya, Burdur, Denizli ve Isparta çevresinde tanınmış bir efe olduğu bilinmektedir³¹⁶. Avşar aşiretinin yerleşik olup olmadığı hakkında kesin bilgiye sahip olmamamıza rağmen, Karahacılı Aşiretinin hâlâ göçebe yaşadığı *seyyar* ifadesi kullanılmasıyla tespit edilmiştir³¹⁷. Tarkar Aşiretinin Hamidabad Sancağı, Uluborlu Kazası Gencelli Köyü'nün Taşkesiği Mahallesi'nde misafir olarak yani geçici yaşadıkları bilinmektedir³¹⁸.

Korkuteli'nin Karadin Köyü'ne, Bademağacı Köyü'ne, Tefenni Eşeler Dağı çevresine göç eden Sarıkeçililer³¹⁹, kayıtlarımızda Burdur'a bağlı Büğdüz Köyü'nde yerleşik olarak ikamet ettikleri bilinmektedir. Sarıkeçililer aşiretine mensup olan Kazmacıoğlu ailesinin Büğdüz Köyü'nde arazilerinin olduğu, kendilerine ait emlak, menkul ve hayvanlarının varlığı kayıtlardan tespit edilmiştir³²⁰. Sınırlı tabiat kaynakları karşısında artan hayvan ve insan sayısı zamanla tarıma yönelmeyi zorunlu kılmıştır. Böylece tarımla da uğraşmaya başlayan konargöçer olan Sarıkeçililerden bir kısmı dışında tamamı köyleşmiştir³²¹.

Kayıtlarımızdan yola çıkarak, Burdur'da bulunan aşiretlerin arasında gayrimüslim unsura rastlanmamıştır. Müslüman oldukları kayıtlarda belirtilmiştir³²². İsimleri, Hasan, Halime, Mehmet, Ahmet, Abdullah gibi müslüman halk isimleri ile aynıdır. Sosyal hayatlarında herhangi bir farklılık görülmemiştir. Tarım ve hayvancılıkla uğraşmışlardır. Hukuki işlemler konusunda, Burdur'da yaşayan diğer halk gibi mahkemeye başvurmuşlardır. Ayrıca haklarında şikâyet olursa diğer insanlar gibi aşiretlerde, yargılamaya tabi tutulmuştur.

Burdur'a bağlı Büğdüz Köyü civârında oturan Sarı Keçilü Aşireti'nden Kazmacıoğlu Halil vefat edince varisleri olan kızı Kamile, oğlu Veli, eşi Ayşe'ye

³¹⁶ Mustafa Oral, "Bucak ve Çevresinde Çetecilik ve Eşkiyalık Faaliyetleri", *1. Teke Yöresi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, C. 2, 04 – 06 Mart 2015, s. 1093.

³¹⁷ BŞS., 225/126/2, H. 8 C.Evvel 1316 / M. 24 Eylül 1898.

³¹⁸ BŞS., 225/44/1, H. 8 R.Evvel 1315 /M. 7 Ağustos 1897.

³¹⁹ Yüksel Kaştan, "Antalya Yöresi Yörüklerine Av", *Tematik Türkoloji Dergisi*, S. 1., Ocak 2009, s. 416.

³²⁰ BŞS., 225/126/2, H. 8 C.Evvel 1316 / M. 24 Eylül 1898.

³²¹ Hilmi Dulkadir, "Sarıkeçililer", *II. Uluslar arası Karacaoğlan Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu'na Sulunan Tebliğ*, 20-23 Kasım 1991, s. 482.

³²² BŞS., 225/126/2, H. 8 C.Evvel 1316 / M. 24 Eylül 1898.

terekesinin paylaşılması söz konusudur. Gereğinin yapılması için kızı Kamile mahkemeye başvurmuştur³²³.

Teke sancağının Astanos Nahiyesi'ne bağlı Kala Karyesi'nde oturan Karahacılı Aşiretinden Mehmet'in dört ay önce Halime'yi nikâhına aldığını beyan etmiştir. Avşar Aşireti'nden Bahurlu Uşakları denilen Molla Ahmet, Koca Mustafa, Halil İbrahim ve Müslim adındaki kişilerle Koca Mustafa oğlu Hüseyin ve Hüseyin Bey'in kardeşi İbrahim ile Mehmet adındaki kişiler gelip çadırını bastığını anlatır. Halime adındaki eşini kaçırdıklarını, ayrıca çadırında bulunan on beş adet yüzlük lirayı ve yüz bin lirayı, beş yüz kuruş kıymetli elbise ve eşyayı aldıkları tespit edilmiştir³²⁴.

³²³ BŞS., 225/126/2, H. 8 C.Evvel 1316 / M. 24 Eylül 1898.

³²⁴BŞS., 225/20/2, H. 23 Şevvâl 1314 / M. 27 Mart 1897.

3. BURDUR'DA VAKIFLAR

İnsanlık tarihinin en eski devirlerinden bu yana toplumların, kendi yapıları içinde, topluma mensup kişilerin sosyal yardım, sosyal dayanışma, sosyal güvenlik ihtiyacını giderecek müesseseler oluşturdukları bilinmektedir. Geçmişte İslam Hukukunun hüküm sürdüğü toplumlarda, o toplumun sürekliliğini sağlayabilecek ve belirgin dönemlerini sembolize edebilecek ölçüde öneme sahip olan³²⁵ vakıf müessesesi, içtimaî ve iktisadî hayat üzerinde derin tesirler yapmış dinî ve hukukî bir müessese olarak büyük bir ehemmiyet kazanmıştır³²⁶. Arapça “*va-ka-fe*” geçmiş zaman kipinden mastar vakıf kelimesi “*Durma, durak, duruş*” gibi anlamlara gelmektedir. Terim olarak ise: insanın sahip olduğu arazi, bina, para, mal gibi, değeri maddi olan değerlerin karşılık beklenmeksizin, mülkiyetini Allaha havale edip yani insanların tasarrufundan çıkarıp, ondan elde edilebilecek gelir veya faydayı hukuki işlem sonucunda varlıkların faydasına sunmaktır³²⁷. Vakıf insanla beraber mevcut olan karşılıklı dayanışma ve başkasına iyilik yapma duygusunu, hukuki statüye ulaştıran ve ona süreklilik kavramı sağlayan, milletlerin sahip bulunduğu manevi güç ve değerlerin tanımlanmasına yardımcı tüzel kişiliğe sahip sivil bir toplum kuruluşudur³²⁸.

Vakıf müessesesi Emeviler ve Abbasiler devrinde büyük bir inkişaf göstermiştir. Abbasiler devrinde bu müessesenin hukuki esasları tamamen tespit edildi ve İslam dünyasının her köşesine hızla yayıldı. Vakıf yolu ile medreseler, mektepler, tekkeler, türbeler, kervansaraylar, köprüler, sulama kanalları, suyolları, hastaneler gibi tesisler oluşturuldu. Bu tesisler Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşu ile daha da hız kazandı. Selçuklu devletinde vakıflar konusunda yapılan çalışmalar Osmanlı Devleti'nde de hız kesmeden devam etmiştir. Halk ve devlet tarafından tamamen benimsenmiş olan vakıf müessesesine sahip çıkılmış, önce yapılan vakıflar korunmuş ve bunların yanına binlerce yenisi yapılarak sayıları artırılmıştır³²⁹. Özellikle Osmanlı Devleti'nin yayılma sürecinde XV. ve XVI. Yüzyılda vakıflar, yeni fethedilmiş yerlerin İslamlaştırılmasında

³²⁵ Adnan Ertem, “Osmanlıdan Günümüze Vakıflar”, *Vakıflar Dergisi*, S. 36, Aralık 2011., s. 26.

³²⁶ Fuat Köprülü, “Vakıf Müessesesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekâmülü”, *Vakıflar Dergisi*, S. 2, 1942, s. 1.

³²⁷ Mustafa Güler, “Osmanlı Devletinde Vakıflar ve Vakıf Müessesesi”, Tufan Gündüz, *Osmanlı Teşkilat Tarihi*, Ankara 2012, s. [1]317.

³²⁸ Nazif Öztürk, “Osmanlı Döneminde Vakıflar”, *Türkler*, C.X, Ankara 2002, s. 434.

³²⁹ İsmail Kurt, “Vakıf Müessesesi XV. Ve XVI. Asır Vakıfları”, *XV ve XVI. Asır Türk Asrı Yapan Değerler İçinde*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1997, s. 504-506.

önemli rol oynamıştır³³⁰. Şer’i hukukun hakimiyetinde yönetilen Osmanlı Devleti’nde bir dinsel hukuk kurumu olarak kabul edilen bu vakıflar, pek çok hayır işlerini ve hizmetlerini bazen bütünüyle, bazen kısmen üstlenmiş ve böylece merkezi yönetime katkılarda bulunmuşur³³¹. Böylece Osmanlı Devleti, vakıfları, halkı düşünen, koruyan devletin bir sembolü olarak görmüş, vakıf kurup yaşatmayı kendilerine temel görev saymışlardır³³².

Bir vakfın sahih olabilmesi için bazı şartları taşıması gerekmektedir. Öncelikle vakfın İslam hukukunun esaslarına uygun yapıda olması gerekmektedir³³³. Bu esaslara göre bazı İslam hukukçuları, vakfın dört unsuru olduğunu belirtmişler ve bunları vakfeden (vakıf), vakfedilen mal (mevkuf), vakıftan yararlananlar (mevkufun aleyh) ve irade beyanı (sıyga) olarak sıralamışlardır. Halbuki Hanefi hukukçularının yerinde beyanıyla ilk üç unsur için aranan şartlar vakfın kurucu unsuru değil belki sıhhat şartlarıdır³³⁴.

Vakfın oluşması için diğer şartlar ise, vakıf tasarrufunun tahakkuku belirli şart ve zamana bağlı olmaması gerekmektedir. Vakfın geçerli olabilmesi için hakim tarafından tescil edilmesi gerekir. Vakfedilen her şeyin mülk veya akar, maddi bir değer taşıması ve ortada olması gerekmektedir³³⁵.

Aile vakfında vakfiyeler, ailenin mallarını ve mülklerini, önce kendilerine ve ölümlerinden sonra “*evlad-ı evlad-ı evladlarına*”, ondan sonra kölelerine ve uzak akrabalarına; evlad ve yakınlarının nesilleri kesilince Haremeyn gibi dini kurumlara tahsis ettikleri ve böylece şeklen şer’i vakıflara benzer tasarruflarda buldukları görülmektedir³³⁶. Defterimizdeki kayıtlarımızı incelediğimizde Burdur’un Şeyh Sinan Mahallesi’nde Hoca Balı Hamamı olarak bilinen vakfın “*evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı vâkıfa meşrût olduğu*”³³⁷ ifadesi geçmektedir. Burada ifade edilen durum, vakfın babadan oğula, oğuldan toruna geçtiği v nesillerce bu şekilde devam ettiği belirtilmiştir. Aile bireyleri arasında vakıf hizmetine hamamı meşru kıldıkları görülmektedir. Hoca Bali Hamamı 3-13 Temmuz 1582 tarihinde Gaybî Tekkesi yanında Hoca Bâli b. Muslihiddin

³³⁰ Bahaeddin Yediyıldız, “Vakıf”, *İslam Diyanet Ansiklopedisi*, C. 42, İstanbul 2012, s.484.

³³¹ Mustafa Güler, *a.g.m.*, s. 318.

³³² Kurt, *a.g.m.*, s. 505-506.

³³³ Güler, *a.g.m.*, s. 318.

³³⁴ Ahmet Akgündüz, “Osmanlı Hukukunda Vakıflar, Hükümleri ve Çeşitleri”, *Türkler*, C.X., Ankara 2002, s. 449.

³³⁵ Güler, *a.g.m.*, s. 318.

³³⁶ Hasan Yüksel, “Türk Toplumunda Vakıf Aile İlişkisi”, *Türkler*, Ankara 2002, C.X, s. 460.

³³⁷ BŞS., 225/56/2, H. 18 R.Ahir 1315 / M. 16 Eylül 1897.

Efendi tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. Hamama müteveli³³⁸ olarak da İskender Çelebi b. Bayezid Çelebi atanmıştır. Hamamın gelirlerinden, sekiz kişinin Kur'ân-ı Kerim tilavet etmesi için her birine günde bir akçe verilmesi kararlaştırılmıştır. Hamam suyunun geldiği Kemer Arğı'na ise günlük bir akçe ödenek verilmesi kararlaştırılmıştır. Hamamın rakabesine, mütevellie ve hamamın tamirine birer akçe ayrılması şart koşulmuştur. Daha sonraki müteveli de evlâdı tevliyet olan Mustafa Efendi olmuştur. Vakfiyeye de yedi kişi şahitlik etmiştir³³⁹. Genel ifade ile Hoca Bali Hamamı olarak bilinen vakfiye hakkında çok fazla bilgi ne yazık ki kaynaklarda geçmemektedir.

Burdur'un Yoğurtçu Mahallesi'nde ikamet eden merhum Hamamcıoğlu Hacı Osman'ın eşi Hürmüz Hatun'un Hoca Muhaddiszade Nuri Efendi tarafından alınan ifadesinde; on yedi yaşındaki Hasan Hüsnu, on dört yaşındaki Bekir Sıdkı ve on yaşındaki Osman Nuri'nin vasiliğinin hüccet ile Nuri Efendi'ye verildiğinden bahsedilmektedir. Ayrıca Nuri Efendi, babaları olan Hacı Hafız Osman'ın ve dedeleri Hüseyin'in, Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nde Hoca Bali Hamamı olarak adlandırılan müstemilatlı bir oda hamamın olduğundan bahseder. Kayıtta Hoca Bali hayatta iken tevliyetinin kendisine ait olduğu, vefat edince de oğlu Mustafa'ya kaldığını belirtir. Nuri Efendi hamamın tevliyeti uzun zaman boyunca evladından evladına geçtiğini, en son babaları olan Hacı Osman'a tevliyet ettiği zikredilmiştir. “*Ebnaen ebna-i ebna vakfi*” ifadesi kullanılarak dededen babaya babadan oğula geçtiği fakat hamamın tevliyeti oğullarına düşmesine rağmen yaşları buna yeterli olmadığı için berat-ı sultani ile ifade edilmiştir. Evkaf Nezareti Celilesi, çocuklarının yaşı dolana kadar kassam defterine kayıt edilmesini ve Nuri Efendi'yi bu iş için vekil etmelerini yazı ile beyan etmişlerdir. Ayrıca Ahmet, Mustafa, kayıp olan Halil Efendi, Rıza bin Derviş Ahmet, Hüsnu bin Hasan Ali, İsmail ve Mehmet, Hafız Osman bin Bekir ve Mehmet adındaki kişilerin vefat ettiklerini ve evlad-ı vakıftan hak sahibi olduğu belirtilmiştir³⁴⁰. Hamamcı oğlu Hasan Ali'nin eşi Hacer Hatun'un ifade ettiğine göre Hasan Hüsnu'nün vasiliğinin kendisinde olduğundan ve vakıf için Hürmüz Hatun'un tayin ettiği Mehmet

³³⁸ Müteveli: Sözlükte “başkasının işini gören, dostluk gösteren, bakımını üstlenen” gibi anlamlar taşıyan müteveli kelimesi terim olarak vakfiye şartları, şer'î hükümler ve mer'î mevzuat çerçevesinde vakfın işlerini idare etmek üzere görevlendirilen kimseyi ifade eder. Bu görev ve yetkiye velâyet (vilâyet), görevlendirmeye tevliyet denilmektedir. Osmanlı uygulamasında mütevellinin yaptığı iş için çoğunlukla tevliyet kullanılır. Geniş bilgi için Bkz., Nazif Öztürk, “Müteveli”, *İslam Diyanet Ansiklopedisi*, C. 32, s. 217.

³³⁹ M. Sadık Akdemir, “Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında Burdur'daki Vakıf Hizmetleri”, *1. Burdur Sempozyumu*, Kasım 2005, s. 69.

³⁴⁰ BŞS., 225/55/2, H. 19 R.Ahir 1315 / M. 17 Eylül 1897.

Nuri Efendi'yi vekil olarak kabul etmiştir. Ayrıca şahitlerinde Hürmüz Hatun ve Hacer Hatun'u bildiklerini ve vekil olarak Hoca Mehmet Nuri Efendi'nin kabul edildiğine şahit olduklarını belirterek, parmak ile imzaları alınıp mühürlenmiştir³⁴¹.

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nde oturan Ahmet, Mustafa ve oğlu Ömer adındaki kişilerin vakıftan hak sahibi olduklarını beyan etmişlerdir. Ayrıca kayıp kardeşleri Halil Efendi, Hafız Hacı Osman Efendi'nin çocukları Hasan Hüsni, Bekir Sıdkı, Osman Nuri, Hasan Ali'nin oğlu Hasan Hüsni, kayıp olan Hafız Mehmet, Osman, Bekir bin Hacı Mehmet, Ali Rıza, ağabeyleri olan vefat eden Mehmet ile birlikte toplamda on iki kişi olduklarını belirtmişlerdir³⁴².

Hayır müesseselerinin en ulvisi olarak görülen cemiyette tefrik yapılmaksızın herkesin yararına hasır ve tahsis edilmiş olan ve ecdadımız tarafından kurulan su yollarında, çeşmelerde, şadırvanlarda, kuyularda, su kemerlerinde, menba sularında, su bentlerinde ve su havuzlarında abideleştirildiğini gösteren su vakıflarıdır. Vakıf yolu ile vücut bulan su hayratları ve bu hayratların yaşatılması için onlara gelir getiren vakıflara memleketimizin her yerinde rastlamak mümkündür³⁴³.

Geçmiş dönemlerde günümüzde olduğu gibi yerel ve merkezi yönetimler, her ev veya sair yaşanan mahallelere su getirme teamülünde olmadıklarından, yerleşim alanlarının hem içme hem de kullanma suları için bireysel veya kurumsal çözümleri aranmıştır. Osmanlı asırlarında kurumsal çözümler genelde diğer birçok alanda olduğu gibi vakıflar kanalıyla yerine getirilmiştir. Vakıf kurucuları İstanbul başta olmak üzere şehirlerin ve sair küçük yerleşim yerlerinin ve ihtiyaç duyulan mahallerde gereken suyu temin etmeleri için müstakil vakıflar kurmuşlardır. Ayrıca camii, medrese gibi vakıf eserlerinin suyu içinde vakıflara şartlar ilave edilmiştir. Sonuçta sayıları hiç de azımsanmayacak ölçüde olan su vakıfları, insanlara su temin etmiş ve hatta bugün bile etmektedir³⁴⁴.

Nitekim Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden Çeşmeci İshak Ağa'nın, bağ ve bahçelerinin sulanması için Gölpınar ve Kemer Harkı olarak adlandırılan vakıf sulama kanallarının (arıkların) olduğundan bahsetmiştir. İshak Efendi şikâyetinde, Hacı Ömer Mahallesi'nde bulunan Nesimize Sıdkı Efendi'nin un değirmeninin çarkından gelen taş

³⁴¹ BŞS., 225/56-57, H. 18-19 R.Ahir 1315 / M. 16-17 Eylül 1897.

³⁴² BŞS., 225/56-57, H. 18-19 R.Ahir 1315 / M. 16-17 Eylül 1897.

³⁴³ Hasan Güneri, "Vakıf Suları ve Su Vakıfları", *Vakıflar Dergisi*, C.IX, 2006, s. 67.

³⁴⁴ Güler, *a.g.m.*, s. 333.

ve kumların vakıf kanallarının önünü kapatmasına ve köye su ulaşmasına engel olduğunu belirtir. Sıdkı Efendi'ye bu durum belirtildiği halde kabul etmek istemediği gibi, değirmen çarkı için şikâyette bulunan olursa karşı dava açacağını belirtmiştir³⁴⁵. Kayıttan anlaşıldığı üzere vakıf olarak bilinen su arıklarının kontrolünün devlet tarafından sağlandığı ve sulama kanallarının kontrolü için görevli birinin olduğu ifade edilmiştir.

Osmanlıların vakıf kurumunda, *icareteyn* (uzun vadeli kiralama sistemi) anlayışı 16. yüzyıldan itibaren etkin hale gelmeye başlamıştır. Osmanlı vakıf sistemi içerisinde, uzun vadeli kiralamadan ziyade bir veya üç yıl gibi kısa süreli mukavelelerle kiralama işlemi yapılmaktadır. Genellikle bina ve tesislerden oluşan vakıflar; zamanla yangın, deprem, sel gibi çeşitli afetlere maruz kalarak bu tesisleri kaybettikleri zaman onları yenilemeye yetecek kadar ekonomiye sahip olmadıkları için vakfın sona erme riski karşısında, çare olarak *icareteyn* (çift-kira) sistemi geliştirilmiştir³⁴⁶.

Burdur'a bağlı Kemer Nahiyesi'nin Bademli Köyü'nden Sündük oğlu Hacı Ahmet'in Belekli Köyü civarında vakıf olan un değirmeninin bakım işi ile uğraştığı belirtilmiştir. Kayalıoğulları olarak anılan Mikail ve Yanako ise belirli bir miktar ödeyerek değirmeni icarladıkları, fakat dört yıllık kirasını vermediklerini şahitler huzurunda belirterek gereğinin yapılması için mahkemeye başvurmuşlardır³⁴⁷. Bu kayıtlarda da görüldüğü üzere vakıf sisteminde bozulmanın meydana geldiği aşikârdır.

Burdur Şer'iyye Sicili'nde vakıflarla ilgili olarak dikkatimizi çeken bir diğer olay ise evkaf müdürlerinin yolsuzluklarıdır. Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nde Eski Yeni Cami'nin imamı olduğunu belirten İmamzade Hacı Mehmet Ağa'nın, Eski Yeni Cami olarak bilinen yerin yakınlarında Eski Yeni Hamamı diğer adıyla Mahmud Çavuş Hamamının tamirâtı için ayrılan paranın vakıf müdürleri tarafından alınıp verilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca caminin imamına verilecek olan yevmiye parası olan bir akçenin de vakıf müdürleri tarafından alındığını ortaya çıkmıştır³⁴⁸.

Üçdibek Mahallesi'nde Eski-Yeni Cami vakıf kayıtlarında Mehmed Kethüda Camii olarak da gösterilmektedir. Yanında Mehmed Kethüda Hamamı da bulunmaktadır. 13 Kasım 1822 tarihli Burdur Kadısının darsaâdete göndermiş olduğu

³⁴⁵BŞS., 225/87/1, H. 18 Zilhicce 1315 / M. 10 Mayıs 1898.

³⁴⁶ Mehmet Genç, "Klasik Osmanlı Sosyal-İktisadi Sistemi ve Vakıflar." *Vakıflar Dergisi*, 2014, S. 42, s.17.

³⁴⁷ BŞS., 225/113/2, H. 29 Rebiülevvel 1316 / M. 17 Ağustos 1898.

³⁴⁸ BŞS., 225/10/1, H. 2 Ramazan 1314 / M. 4 Şubat 1897.

bir arzuhalde, Mehmed Kethüda Hamamı ve Eski Yeni Camii vakfının mütevelliliğini yürüten Müftizâde Salih Efendi vefat ettiğinden, görev oğulları Mehmed, Ali ve Mahmud Efendilere intikal etmiş ancak bu kişiler yeterince hamam ve cami ile ilgilenmediklerinden bu mekânlar harap olmuştur. Buna binaen erbâb-ı istihkaktan ve evlâd-ı vâkıf olan Abdullah b. Hacı Mehmed bu görevi talep etmiş, bunun sonucunda da tevliyet görevi yeni bir berât tevcih edilerek bu zata tevdi edilmiştir³⁴⁹.

³⁴⁹ Sadık Akdemir, *a.g.m.*, s. 69.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BURDUR'DA EKONOMİK HAYAT

A. Tarım ve Hayvancılık

İnsanoğlunun yerleşik hayata geçtiği günden beri tarım iktisadi bir faaliyet kolu olarak önem kazanmıştır. İlkel dönemlerde dahi tarımsal faaliyetler uygulanmış, o dönemde mevcut olan araç ve tekniklerle tarım devam ettirilmiş, ilerleyen zamana paralel olarak bölgelerarası iletişimin yaygınlık kazanmasıyla diğer alanlarda olduğu gibi zirai alanda da uygulanan tekniklerin geliştirilmesi sonucu tarımda ileri metotlar uygulanmaya başlamıştır. Ancak tarımsal sahada kullanılan alet ve uygulanan teknikler, Sanayi İnkılâbı'nın başladığı döneme kadar köklü bir gelişme göstermemiştir. Buna rağmen tarım, bireyin beslenmesi için birincil önem taşıdığından tüm çağlar boyunca hiç önemini yitirmeden yüzyıllar boyunca birçok devletin ekonomisini tarım ve tarımdan alınan vergiler oluşturmuştur³⁵⁰.

Uygun iklimi ve geniş arazileriyle bir ziraat toplumu olan Osmanlı Devleti³⁵¹, iktisadi hayatının temelini kanunnamelerde açıklıkla tayin edilmiş olan zirai ekonomi oluşturmaktaydı. Ziraat hayatı, Osmanlı toplumunda öyle etkin bir iktisadi faaliyet idi ki, sadece kırsal yerlerdeki nüfus değil, kasaba ve hatta şehir niteliğindeki yerlerin önemli bir kesimi de ziraatle meşgul olmakta idi³⁵². Bu sebeple Osmanlı Devleti'nde de halkın büyük bir kesimi geçimini tarımdan sağlıyor, ihracatın çoğu tarım ürünlerinden gerçekleştiriliyordu. Ayrıca vergi gelirlerinin çoğu tarımsal ürünlerden alınıyordu³⁵³.

Osmanlı Devleti'nde tarım 19. yüzyıla gelindiğinde hakim üretici grup olarak küçük köylülük bulunmaktaydı. Üretimde yağmur suyuna olan bağımlılık, bazı bölgelerde genel güvenliğin sağlanamaması ve ağır gelen vergiler küçük köylülük üzerinde belirleyici faktörlerdi. Tarımsal kredi bulma güçlüğü küçük köylülüğü

³⁵⁰ Durmuş Volkan Karaboğa, *Klasik Dönemde Osmanlı'da Tarım*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2010, s. VIII.

³⁵¹ Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, İstanbul 2003 s. 329

³⁵² Turan Gökçe, *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Lâzıkıyye (Denizli) Kazâsı*, Ankara, 2000, s.320.

³⁵³ Eftal Ş. Batmaz, "XV- XVI. Yüzyıl Kanunnamelerine Göre Osmanlı Devleti'nde Tahıl Üretimi", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. XXIII, S. 36, Ankara 2004, s. 36.

tefecilere mahkum ediyor ve sonuçta mülksüzleşmelerine yol açabiliyordu. Ayrıca binlerce yıldır değişmeyen tarım teknikleri ıskellikten kurtulamamıştı. Köylüler üretim yaptıkları sırada, geçimlik düzeyde ve istikrarsız olan varlıklarını tehlikeye atabilecek riskleri göze alamıyordu. Kişilerin yasalarla garanti altına alınmış mülkiyet hakları olmayışı olgusu da bu faktörle birleşince ortaya düşük verimlilikte ve durağan bir üretim yapısı çıkıyordu. Ulaşım imkânlarının yetersizliğinin yanı sıra iç gümrükler ve devletin tarım ürünlerini saban alma politikası da tarımda mevcut durağan yapının sürmesine yardımcı oluyordu. Ürün çoğu zaman devletçe görevlendirilen kimseler tarafından tek taraflı saptanan fiyat üzerinden saban alınıyor, alınan ürünün İstanbul ve belli başlı merkezlere taşınması işi de angarya olarak köylüye yaptırılıyordu³⁵⁴.

Tanzimat döneminde tarımı geliştirmek amacıyla bazı çalışmalar yapılmıştır. Çiftçilerin üretim alanlarını genişletmek, ticari değeri yüksek olan ürünlerin üretimini artırmak için bu ürünlere geçici de olsa vergi muafiyetleri sağlanmış, üretimde modern araç kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla yurt dışından getirilecek araç ve gereçlerin gümrüksüz ithal edilmesi gibi çalışmalar yapılmıştır. Tanzimatın zirai üretimin teşviki amacıyla getirdiği, zirai ürün ticaretinin serbestleştirilmesi, bu konuda yapılan en önemli çalışmadır. Devlet tekelleri ve devlet mübayaları büyük ölçüde tasviye edilmiştir³⁵⁵. Tarımda ticarileşme başladıkça tarımsal emeğin önemi ortaya çıktı. Hükümetin göçebeleri ve savaşlar nedeniyle Balkanlar ve Rusya'dan göç eden Müslüman nüfusu Anadolu'da iskân etme politikası 19. Yüzyılda tarımda oluşan emek kıtlığını gidermede etkili olmuştur³⁵⁶.

Burdur Şer'iyye Sicili kayıtlarını esas alarak halkın genel geçim kaynağının tarım olduğu bilinmektedir. Tereke kayıtlarında mal varlığının ağırlıklı kısmı tarla, bağ, bahçe olarak bilinmektedir. Tarım ürünleri olarak da başta buğday, arpa, haşhaş, afyon, mısır gelmektedir. Haşhaş ve afyona genellikle nafaka davalarında rastlanmaktadır. Kadının eşinden nafaka yolu ile haşhaş ve afyon akçesi aldığı da bilinmektedir³⁵⁷. Burdur'da; mısır, yulaf, haşhaş, nohut, fasulye gibi tarım ürünlerinin yetiştirildiği,

³⁵⁴ Murat Baskıcı, "Osmanlı Tarımında Makineleşme 1870-1914", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 58, S. 1, Ocak- Mart 2003, s. 31.

³⁵⁵ Tefik Güran, "Zirai Politika ve Ziraatte Gelişmeler 1839-1876", *150. Yılında Tanzimat*, Ankara 1992, s. 224-225.

³⁵⁶ Baskıcı, *a.g.m.*, s. 34.

³⁵⁷ BŞS., 225/88- 93- 99.

ayrıca gül üretimi için uygun bir toprak yapısına sahip olduğu bilinmektedir. İthal edilen ürünler arasında, kuru fasulye, iplik, şeker, sabun, pirinç, gaz ve çam zikredilmiştir³⁵⁸.

Sosyal ve ekonomik bakımdan Osmanlı toplumunun en canlı merkezlerini oluşturan şehirlerin sulak alanlarında bağlar ve bahçeler önemli yer tutmakta idi³⁵⁹. Osmanlı döneminde Anadolu'da üretimi yapılan meyve türleri içerisinde üzüm üretiminin yani bağcılığın öne çıktığı görülmektedir³⁶⁰. Her türlü iklim şartlarında yetişen asma bitkisinin meyvesi olan üzüm, hububat ekimi açısından elverişli olmayan dağlık ve kır arazilerde de yetişebilmesi dolayısıyla hem Anadolu'da hem de Rumeli'de fazla miktarda üretilmekteydi³⁶¹. Tereke kayıtlarında geçen bağ ve bahçeler Burdur'da bulunan halkın önemli geçim kaynaklarından birisidir.

Ürün çeşitliliğinin az olmasındaki en önemli sebep ise ulaşım imkânlarındaki yetersizliktir. Çünkü ulaşım alanında yeterli gelişme sağlanmış olsa idi insanlar para kazanmak için pazara yönelik çok çeşitli ürünler yetiştireceklerdi. Fakat ulaşım eksikliği insanları kısa sürede bozulan meyve ve sebze gibi ürünleri yetiştirmek yerine, uzun süre dayanabilen tarımsal ürünleri yetiştirmeye yöneltmiştir. Meyve ve sebze türü ürünleri ise sadece kendi tüketimlerine yetecek kadar yaptıkları ve iktisadi açıdan gelir getirecek boyutta üretmedikleri düşünülmektedir. Bu düşüncemizin en önemli dayanağı da bulunan bölgede arazinin sadece % 13'ünün bağ ve bahçe ziraatına ayrılmış olmasıdır³⁶².

Osmanlı Devleti'nde tarımsal üretimin yapıldığı yerler olarak bilinen çiftlik bir yandan köylünün devlete ödemekle yükümlü bulunduğu bir çeşit arazi vergisi olan çift resminin matrahı olarak bilinirken, diğer taraftan da bir köylü ailesinin tasarrufunda bulunan küçük ziraat işletmesidir³⁶³. Zirai işletmenin en önemli unsuru olan arazi, Osmanlı düzeninde "miri" denilen bir statü içinde değerlendiriliyordu. Böylece köylü ailelerine arazi, tapu rejimi denilen özel bir sistem içinde veriliyordu. Tapu rejiminde, tasarruf edilen arazi satılamayan, hibe ve vakıf edilemeyen, fakat babadan oğula bir işletme birliği olarak geçen raiyyet çiftlikleridir. Köylünün bu toprağı kendi işlemek

³⁵⁸ *Konya Vilayet Salnamesi*, H. 1317 – M. 1899, s. 265.

³⁵⁹ Yücel Özkaya, *18. Yüzyılda Osmanlı Toplumı*, İstanbul 2007, s. 67.

³⁶⁰ İbrahim Solak, "Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Meyve ve Sebze Üretimi", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 24, Konya 2008, s. 221

³⁶¹ Mehmet Ali Ünal, *XV. Yüzyıl Çemişgezek Sancağı*, Ankara 1999, s. 108.

³⁶² Güngör Göçer, *a.g.e.*, s. 92-93.

³⁶³ Lütfi Güçer, *XVI-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul 1964, s. 44-45.

zorunluluğu bulunmaktaydı. Üretim işini, kendisi düzenleyerek üretim vasıtaları olan öküz, sapan ve tohumu kendisi sağlar ve bağımsız bir işletme ünitesi olarak toprağı bizzat kendisi işlerdi. Böylece, bir çift öküzü ve onun işleyebileceğı kadar toprağı, tapu rejimi kuralları çerçevesinde tasarrufu altında bulunduran köylü ailesi, zirai rejimin ana ünitesi olarak sistemin temelini oluşturmaktaydı³⁶⁴.

Çiftliklerin sınırlı bir bölümünde üretim, yıl boyu olduğu gibi gerektiğinde mevsimlik olarak kiralanan ücretli işçiler tarafından gerçekleştirilmekteydi. Bu çiftlikler kâhyalar tarafından yönetiliyor ve ücretli işçiler topraksız veya az topraklı köylülerle göçerler arasından kiralanıyordu. Büyük bir birim olarak çalıştırılan bu işletmelerde her türlü tarım aletleri, çekim hayvanları ve tohumluk, çiftlik sahibi tarafından sağlanmaktaydı. İkinci işletme biçiminde ise çiftlik topraklarının bir bölümü büyük bir birim olarak işletiliyor ancak geri kalan bölümü ufak parçalara ayrılarak reaya ailelerine kiralanıyordu. Üçüncü işletme biriminde ise çiftlik olarak adlandırılan işletmelerin büyük çoğunluğu ise tümüyle köylü ailelerine kiralanıyordu. En yaygın olarak kullanılan kiracılık biçimi ortaklıktı. Bu yöntemde yükümlü olunan vergiler ödendikten sonra, ürün çiftlik sahibi ile üretici köylü arasında önceden kararlaştırılan oranlarda paylaşılıyordu³⁶⁵.

Kayıtlarımızda Burdur ve çevresinde bulunan çiftlikleri kiralayan kişilerin genellikle yolsuzluklarıyla karşılaşılıyordu. Nitekim Burdur'un Yoğurtçu Mahallesi'nde ikamet eden Dudu Hatun Mazlum Paşazade'nin kızı olduğunu ve babasının Karaçalı, Pınarbaşı, Hacılar adında çiftliklerinin bulunduğunu ifade etmiştir. Dudu'nun babası vefat edince, Hacı Hamzazade Ömer Efendi adındaki kişinin babasına ait çiftliklerden zimmetine para geçirdiğini beyan edip dava açmıştır³⁶⁶.

Burdur'un Nar Köyü'nden Sarı İmamoğlu Molla Mustafa, Kemer Nahiyesi'ne bağılı İlhan ve Esenli adındaki çiftliklerin gelirinde zimmete para geçirme olayının yaşandığını beyan ederek şikâyette bulunmuştur³⁶⁷.

³⁶⁴ Halil İnalçık, Köy, Köylü ve İmparatorluk, *Osmanlı İmparatorluğu, Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 1993, s. 4-6.

³⁶⁵ Şevket Pamuk, *Osmanlı-Türkiye İktisat Tarihi (1500-1914)*, İstanbul 2007, s. 157-158.

³⁶⁶ BŞS., 225/74/2, H. 1 Ramazan 1315 / M. 24 Ocak 1898.

³⁶⁷ BŞS., 225/131/2, H. 13 Receb 1316 / M. 27 Kasım 1898.

TABLO 9: 225 Numaralı Deftere Göre Burdur'daki Çiftlikler ve Buldukları yerler

NO	ÇİFTLİK ADI	BULUNDUĞU YER
1	KARAPINAR	TEFENNİ KASABASI
2	SORTUN	BURDUR
3	KARAÇALI	BURDUR
4	YENİCE	KEMER NAHİYESİ
5	HACILAR	BURDUR
6	PINARBAŞI	BURDUR
7	SEYDİLER	TEFENNİ KASABASI
8	İLHAN	KEMER NAHİYESİ
9	ESENLİ	KEMER NAHİYESİ
10	KAPAKLI	AĞLASUN NAHİYESİ
11	BAŞKAPI	IRLA NAHİYESİ DENİZLİ
12	GÖKÇEYAKA	KARAAĞAÇ KAZASI DENİZLİ
13	YAZIR	KARAAĞAÇ KAZASI DNİZLİ
14	EŞENLİ	BİLERLİ KARYESİ DENİZLİ
15	ALEMAN	SATARLAR KAZASI DENİZLİ
16	AŞIKLAR	KARAAĞAÇ KAZASI DENİZLİ
17	KAVAK	KARAAĞAÇ KAZASI DENİZLİ

Defterimizde tarım alanında bilgiler mevcuttur. Fakat hayvancılık hakkında ne yazık ki yeterli bilgi yoktur. Bazı mahkeme kayıtlarında hayvan besledikleri hakkında bilgi geçse de hayvanların miktarı, cinsi, maddi değeri hakkında bilgiler mevcut değildir. Bu durum Burdur'da bulunulan dönemde yoğun bir hayvancılık uğraşısının olmadığını halkın genellikle kendi ihtiyacını karşılamak adına hayvancılıkla uğraş içinde olduğu anlaşılmaktadır. Kayıtlarda geçen *üç re's ester* ve *bir re's öküz*³⁶⁸ ifadelerinden başka hayvancılık konusunda bilgi bulunmamıştır.

³⁶⁸ BŞS., 225/82/1, H. 28 Şevval 1315 / M. 22 Mart 1878.

B. Zanaatlar

İnceleme içine almış olduğumuz 225 numaralı Burdur Şer'iyye Sicili'nde zanaatlar konusunda yeterli bilgi yoktur. Bazı tereke kayıtlarında veya boşanma davalarında, nafaka başlığı altında geçen davaların içerisinde dükkân ifadesi kullanılmışsa da geniş bilgi verilmemiştir. Defterimizde geçen birkaç kayıttan yola çıkarak Burdur'da bazı mahallelerde esnafılık yapıldığı bilinmektedir. Zanaat meslekleri olarak, bakırcılık, debbağlık, marangozluk, boyacılık, kahvecilik gibi meslek grupları kayıtlarda zikredilmiştir.

Burdur'un Cami-i Kebir (Ulu Cami) Mahallesi'nde Mustafa adında bir esnafın bakırcılık zanaatı ile uğraştığı ve kendisine ait dükkânı olduğundan bahsedilmiştir³⁶⁹. Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nde debbâğ esnâfından Karakaş Hacı Mehmed Ağa'nın ve Yenice Mahallesi'nden Karakaş Hacı Mehmet Ağa'nın kayıtlarda debbağlık yaptığı geçmektedir³⁷⁰.

Burdur'un Hacı Ahmet Mahallesi'nden Mehmet Çavuş adındaki kişinin marangozluk zanaatı ile uğraştığı kayıtlar arasında mevcuttur³⁷¹.

Burdur'un Yoğurtçu Mahallesi'nde Nezir Ali Ağa'nın kahvecilik zanaatı ile uğraştığı bilinmektedir³⁷². Diğer mahallelerde kahvecilik yapan kişilerin isimlerini de zikretmek gerekirse, Burç Mahallesi'nden Kahveci Hasan³⁷³, Yenice Mahallesi'nde Kahveci Burhan³⁷⁴, Yenice Mahallesi'nden Süleyman Efendi³⁷⁵ olarak zikredilmiştir.

Kayıtlarımızdan yola çıkarak dükkânların sadece bir mahallede toplanmadığı dikkati çekmektedir. Ayrıca hayvancılık konusunda kayıtlarımızda yeteri bilgiyle karşılaşılmamasına rağmen debbağlık esnafının varlığı dikkat çekmektedir.

³⁶⁹ BŞS., 225/69/2, H. 22 Receb 1315 / M. 17 Aralık 1897.

³⁷⁰ BŞS., 225/86/2, H. 16 Zilhicce 1315 / M. 8 Mayıs 1898

³⁷¹ BŞS., 225/36/1, H. 21 Safer 1315 / M. 22 Temmuz 1897.

³⁷² BŞS., 225/2/2, H. 15 Şaban 1314 / M. 19 Ocak 1897.

³⁷³ BŞS., 225/12/2, H. 7 Ramazan 1314 / M. 9 Şubat 1897.

³⁷⁴ BŞS., 225/20/1, H. 21 Şevvâl 1314 / M. 25 Mart 1897.

³⁷⁵ BŞS., 225/59/1, H. 14 C.Evvel 1313 / M. 2 Kasım 1895.

C. Mülk Satışı

Mülk alışverişini konu edinen belgelerde, alım-satım işleminin meclis-i şer olarak bilinen mahkemede alıcı, satıcı veya vekiller aracılığıyla, hâkim ve şahitler karşısında, belirli kurallar çerçevesinde tahakkuk ettiği görülmektedir. Ayrıca mahkemede görülen muamelede, her şeyin teferruatıyla zikredilmesine ve konuyla alakalı hiçbir şeyin belirsiz kalmamasına özen gösterilmiştir³⁷⁶. Bazı kayıtlardan anlaşıldığı üzere satış işleminin mahkemenin yerine, satıcının, alıcının, papazın, dava vekilinin ya da alıcı-satıcı yakınlarının evinde gerçekleştiği tespit edilmiştir. Buralarda geçen satış işleminde de mahkemede yapılan titizlik ön planda tutulmuş, hiçbir bilgi göz ardı edilmemiştir. Bu durum, mülk satışındaki işlemlerde karışıklık çıkmaması için azami önemin gösterildiğini işaret etmektedir.

Kadınların görev ve yetkileri arasında, noter gibi alış-veriş işlemlerini tescil etme yetkisi de vardı. Bu sebeple kadınların tutmuş oldukları defterlerde, bol miktarda mülk alış-verişlerini tescil ettikleri görülmektedir. Mülk satışı diye isimlendirilen belgeler, genellikle ev, bağ, bahçe, avlu, tarla, arsa, dükkân ve değirmen gibi gayr-ı menkul satışlarını içeren hüccetlerdir³⁷⁷. Mülk satışlarında büyük bir önem arz eden hüccet, *hüccet-i şer'iyye* olarak defterimizde geçmektedir. Şer'iyye Sicillerinin içerisinde hüccet ile ilgili genel bilgi vermiştik. Mahkemeye intikal etmiş olan mülk satışlarını konu edinen belgelerin büyük çoğunluğu hüccet türünden olup bunlar kişilere veriliyordu. Hüccet, daha sonraki zamanlarda ortaya çıkabilecek bir anlaşmazlık durumunda devreye giriyordu. Mahkeme kararı olması hasebiyle kesin delil olma hüviyeti arz ettiğinden dolayı da davanın kazanılmasında etkili oluyordu³⁷⁸.

Aslen Isparta Sancağı'nın Eğirdir Kazası'ndan olup Burdur Rum Mahallesi'nde ikamet eden Hacı Payanot oğlu Anastaş Efendi, Osmanlı Devleti'nde misafir olarak bulunan Papa Vasil Efendi huzurunda vermiş olduğu ifade de; Eğirdir Kazası'nda bulunan hane arsasının Hacı Şerif Ağa'ya beş yüz kuruş akçe karşılığında sattığını şahitler huzurunda belirtmiştir. Ayrıca itiraz edenler olmaması için mahkemeden hüccet

³⁷⁶ Ramazan Günay, “Şer’iye Sicillerinde Mülk Alışverişleri Kullanılan Usul ve Din”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 27, Aralık 2012, s. 18.

³⁷⁷ İzzet Sak -Cemal Çetin, *45 Numaralı Konya Şer’iye Sicili*, Konya 2008, s. 7.

³⁷⁸ Ramazan Günay, *a.g.m.*, s. 17.

istemiştir³⁷⁹. Kayıttta geçen “...ârî bey’-i bât-ı sahîh-i şer’î..” ifadesi kullanılarak Hacı Payanot’un arsayı kesin bir şekilde sattığını, geriye dönüşünün olmadığını kabul ettiği ortaya çıkmıştır. Hatta yapılan satış işleminin kesin olduğunu teyit etmek için de hüccet almıştır. Burada geçen “...bey’-i bât...” ifadesi ise kesin satış anlamında kullanılmıştır³⁸⁰.

Kayıtlarımızdan edindiğimiz bilgiler dâhilinde, mülk satışında yapılan işlemler sıra ile büyük bir titizlik esas alınarak yapılmıştır. İşlem yapılırken kayda alınmasında da aynı özen gösterilmiştir. Öncelikle eyalet, sancak, kaza, mahalle gibi idari birim belirtilerek, kişinin sırası ile varsa lakabı, ismi, baba ismi yoksa fiziki özellikleri belirtilmiştir. Satılacak olan mülkün açık adresi, cinsi, miktarı, etrafında bulunan mülk özellikleri, komşularının mülkleri hakkında da bilgi verilerek karışıklık önlenir. Mülk ile ilgili bütün özelliklerin belirtilmesi gerekir. Satıcıdan alınan bilgiler gibi alıcı hakkında da, bulunduğu kaza, nahiyeye, mahalle belirtilerek lakabı, ismi, baba adı, dede adı belirtilir. Alıcıya mülkü satıp satmadığı sorulurken, satıcıya mülkü kabul edip etmediği sorularak teyit ettirilir. Alıcıya satmış olduğu mülkün nasıl satıldığı (peşin / taksitle), peşin satıldı ise, meblağı, taksit ile satılmış ise, ödeme şekli ve bedeli belirtilmek zorundadır. Ayrıca alıcıya mülkü satan kişinin kendisi mi yoksa vekâleten (bir başkası adına) mi sattığı sorulmuştur. Satışın kesinleştiğini gösteren hüccetin alınarak satış tarihi eklenir. Mahkemede hazır olarak bulunan şahitlerinin, imzaları alınarak işlem tamamlanmıştır.

Defterimizdeki satış işlemleri genellikle “*guruş*” dikkate alınarak yapılmıştır. Satış işlemleri genellikle peşin olarak yapılmış, bazı sicillerde bir süre veya taksitlendirme işlemi yapılmıştır. Müslim halk alıcı-satıcı durumunda satış işlemini gerçekleştirirken, gayrimüslim halk da belgelerden görüldüğü üzere satıcı ve alıcı olmuştur. Satış konusunda gayrimüslim halka herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Satış işleminde genellikle birden fazla mülk bir arada satılmıştır. Aynı ayrı satılan mülkün satış bedeli belirtilmemiş toplam olarak sunulmuştur.

Burdur’un Dibekhane Mahallesi’nde ikamet eden Hacı Ahmet Efendi’nin eşi Latife Hatun mahkemeye başvurmuştur. Tavas kazası Naib-i Şer’isi Ahmed Arslan Efendi’nin imzası ve Bidayet Mahkemesi kararı olan hüccet ile eşinin vefat ettiğini ve

³⁷⁹ BŞS., 225/18/1, H. 20 Şevval 1314 / M. 24 Mart 1897.

³⁸⁰ BŞS., 225/18/1, H. 20 Şevval 1314 / M. 24 Mart 1897.

terekesinden düşen hisseleri satmak istemiştir. Öncelikle hakkı olan mehri eşinin terakesinden almıştır³⁸¹. Tablo 8’de belirtildiği üzere bey’ adı altında tarla, arsa, değirmen satışı safka (sıfka)-i vahide (karşılıklı anlaşma- el sıkma) ile satılmıştır.

Ayrıca kişi mülkün satışını kendisi gerçekleştirir ise “asaleten” ifadesi kullanılmış, kendisi değil de onun adına bir başkası gerçekleştirmiş ise, vekâleten ifadesi kullanılmıştır. Latife Hanım Tablo 8’de de görüldüğü üzere satışlarını asaleten gerçekleştirmiş fakat geriye kalan yine Burdur’da Hacı Ahmed Mahallesinde Tabakhane civarında bulunan dört bir tarafı tarif edilmiş fevkani (üstte) üç oda ve tahtani (altta) iki oda, süthane ve sokak kapısı müştemil mülkünün kırk beş sehim itibarıyla on sehim hissesini bedeli gereğince satması için Hızır Merkûm Rahmi Efendiye vekâlet vermiştir³⁸².

Burdur’un Üçdibek Mahallesi’nde Rüştüye Mektebi öğretmeni İbrahim Nafi, doksan altı numaralı senet-i hakani adı altındaki hücceti gereğince Hamidabad sancağına bağlı Uluborlu Nahiyesi taraflarında Sultan Alaaddin Hazretleri Vakfı’ndan olan tasarrufu kendisine ait yedi dönüm araziye üç bin kuruş bedel ile komisyon karşısında Hacı Veliyüddin kızı Fatma’ya vekâleten verdiğini beyan etmiştir³⁸³.

Burdur’un Rum Mahallesi’nde oturan Ermeni Ispartalı Hacı Ohannes Kocamanoğlu Vartan’ın Isparta sınırında Dereköy Köyü’nde senet ile kendisine ait olan tarlayı otuz adet yüzlük liraya Dere Mahallesi’ndeki Çolak Mustafa’ya komisyon huzurunda sattığını belirtmiştir³⁸⁴. Bu satış işleminde dikkat edilmesi gereken durum, gayrimüslim halkın da satış işlemini gerçekleştirdiğidir. Aynı zamanda gayrimüslimlerle müslümanlar arasında mülk satışında herhangi bir engel olmadığı da bu kayıta görülmüştür.

Öte yandan alıcı ve satıcının, satış muamelesini onaylayıp onaylamadıkları ile ilgili beyanlarının belirtilmesi gerekmektedir. Zira şer’i ıstılahta satış işleminin geçerli sayılabilmesi için “icâb ve kabul” terimleriyle ifade edilen muamelenin tahakkuk etmesi şarttır. Buna göre, mal sahibinin söz konusu olan mülkle ilgili satma niyetini açık bir şekilde ifade etmesi, yani “*bahsi geçen mülkümü (şu kadar fiyata) satıyorum/sattım*”

³⁸¹ BŞS., 225/2/1, H. 15 Şaban 1314 / M. 19 Ocak 1897.

³⁸² BŞS., 225/2/1, H. 15 Şaban 1314 / M. 19 Ocak 1897.

³⁸³ BŞS., 225/70/2, H. 28 Receb 1315 / M. 23 Aralık 1897.

³⁸⁴ BŞS., 225/110/1, H. 16 Safer 1316 / M. 6 Temmuz 1898.

demesi (icâb) ve müşterinin de satın alma niyetini açık bir şekilde ifade etmesi yani “*satılmak istenen mülkü kabul ettim*” diye tasdik etmesi (kabul) gerekiyordu³⁸⁵.

Sicilde geçen kayıttan anlaşıldığı üzere, Burdur’un Ermeni Mahallesi’nden Papas Karakin’in vefat ettiği bilinmektedir. Karakin’in kızları Marye, Manşek, Sopek, Hifahi, erkek kardeşleri Nikos, üvey kız kardeşi Meryem Hatun’un Berberzade Edhem Efendi tarafından alınan ifadesinde; Papas Karakin yüz yetmiş zırâ’ mülk arazisini 1800 guruşa Papasoğlu Karabet’e komisyon karşısında devredildiğini belirtmişlerdir. Fakat Karakin vefat edince Karabet satış işleminden vazgeçtiğini durumun görülmesi için Edhem Efendi’yi vekil tayin ettiğini belirtmiştir³⁸⁶. Bu kayıta geçen “...*Karabet ala’l-usûl bey’ tahrîrini ifâdan imtinâ*” ile satış işleminden geri çekildiğini satışı kabul etmediğini beyan etmiştir.

Mülk satışlarında satılan evler genellikle klasik bir yapıya sahiptir. Çoğunluğu, iki oda, avlu, sokak kapısına sahip klasik Burdur ev tipine benzemektedir. Ev hakkında bilgi verilirken “*tahtani ve fevkani*” ifadeleri kullanılmıştır. Bu ifadeler iki katlı evler için tabir edilmiştir. Eğer ev iki katlı ise fevkani (üst kat) ve tahtani (alt kat) şeklinde ifade edilmiştir³⁸⁷. Bir evin diğer evlerden farkı ise, genellikle bulunduğu konum, oda sayısı, süthane, şaraphane, samanlık, ahır, ev ile bitişik bahçesi v.s unsurlarının olmasıydı. Defterimizde ev kelimesi “*menzil*”³⁸⁸ olarak adlandırılmış, evin odasından bahsederken de “*bab*” kelimesi kullanılmıştır. Evler konusunda kesin bir satış bedeline sahip olamamızın sebebi ev ile birlikte, bahçe, bağ, tarla gibi mülklerin de satışının yapılarak toplam fiyatının kayıtlara geçmesidir. Bazı durumlarda ise, evin tamamen bir kişiye satılmayıp parça parça başka kişilere satıldığı görülmüştür.

Burdur’un Hacı İbrahim Mahallesi’nde ikamet eden Burdur Sancağı Zabtiye Bölük Ağa’sı merhum Hüseyin’in eşi Rukiye, kocasından miras kalan Isparta’daki iki katlı evden, üst ve alt katından birer oda satın aldığını belirtmiştir. Odaya karşılık beş bin kuruş verdiğini ve kızı Azime’nin de bu evden alt ve üst katından birer oda satın aldığını beyan etmiştir³⁸⁹.

³⁸⁵ Günay, *a.g.m.*, s. 20.

³⁸⁶ BŞS., 225/112/1, H. 23 R.Evvel 1316 / M. 11 Ağustos 1898.

³⁸⁷ İsmail Kıvrım, *Şer’iye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Konya ve Ayıntâb Şehirlerinde Gündelik Hayat (1670–1680)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Konya 2005, s. 171.

³⁸⁸ BŞS., 225/112/1, H. 23 R.Evvel 1316 / M. 11 Ağustos 1898.

³⁸⁹ BŞS., 225/50/2, H. 6 R.Ahir 1315 / M. 2 Eylül 1897.

Burdur Sancağına bağlı Kemer Nahiyesi Elmacık Köyü ahalisi Türkmenoğlu Ali'nin evinin bitişiğinde olmasından dolayı alması uygun olan tahtalı bir oda ve bir miktar avluyu (ölçüleri belirtilmemiş) 1350 guruşa satın aldığı ifade etmiştir³⁹⁰.

Aslen Hamidabad sancağına bağlı Uluborlu kazasının Rum mahallesinden olup Burdur Rum Mahallesi'nde misafir olarak kalan İlye, Yanako, Kiryako adındaki kişilerin ifadelerine göre Uluborlu kazasında iki oda, bir kiler ve şaraphane, tahtalı iki oda, arsa, avlu, ve sokak kapısı, babasından kalma Kara Aslan Mahallesi'nde dört buçuk dönüm arazi, Dere Köyü'nde bir dönüm, yine dere köyünde üç evlek ve iki evlek yer, ayrıca annelerinden de yer kaldığını belirtmiştir. Ayrıca Dereköy'de toplam altı dönüm üç evlek mülklerinin olduğunu ifade etmişlerdir. İlye, Yanako, Kiryako adındaki kişilerin, sözü edilen mülklerini bedeli karşılığında satılmasını, taliplerinin çıkmaması halinde bedelinin belirlenerek komisyon tarafından satılmasını, herhangi bir müdahale olursa Reji idaresi memuru Nikolaki tarafından görülmesi için kendisini vekil tayin ettikleri belirtilmiştir³⁹¹.

Bir diğer reji idaresi komisyonu ile yapılan satış işlemi kaydı ise; Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nde oturan Mehmed Ağazâde İbrahim Ağa isimdeki kişi, Aydın vilâyetinde Güzelhisar Sancağı Tazlı Kazâsı'nda, Mastavra Köyü'nde, İtmekçi Pelidi adındaki mâhalde bulunan bağ ve tarlasını bedeli alınarak komisyon karşısında sattığını belirtmiştir³⁹².

Mülk satışları içerisinde yer alan bağın defterimizde satışı yapılırken genellikle *kıt'a kürûm*, *eşcâr*, *eşcâr-ı müsmire* kelimeleri ile tarif olunmuştur. Bağ satışlarında ölçü birimi olarak genellikle kıt'a ifadesi geçmiş olsa da, ayrıntı verilen belgelerde kürûm(bağ çubukları), tahta ve puşte gibi bağ ölçüleri kullanılmaktadır³⁹³. Bağın satış bedelini arttıran unsurların arasında bağın sulanıp sulanmadığı, bulunduğu yer, ağaçların yaşlı-genç oluşu en etkili sebebler arasında geçmekteydi.

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden Pazar Ağasızade Hasan Ağa'nın evinde bulunan Hatice Hanım, Garbi Karaağaç kazasının Irla nahiyesinin Gökçeyaka Çiftliğinde bulunan mülklerini sattığını görmekteyiz³⁹⁴.

³⁹⁰ BŞŞ., 225/68/2, H. 14 Receb 1315 / M. 9 Aralık 1897.

³⁹¹ BŞŞ., 225/120/1, H. 28 R.Ahir 1316 / M. 15 Eylül 1898.

³⁹² BŞŞ., 225/134/1, H. 24 Receb 1316 / M. 8 Aralık 1898.

³⁹³ İzzet Sak -Cemal Çetin, *a.g.e.*, s. 29.

³⁹⁴ BŞŞ., 225/23/1, H. 16 Zilkade 1314 / M. 18 Nisan 1897.

Aslen Burdur'un Hecin Dede Mahallesi'nden olup İzmir Bornova (Burunova) nahiyesinin Kavakdere Köyü'ne taşınan Sarıbaşoğlu Ali'nin on altı dönüm üzüm bağı, on adet zeytin ağacının altı dönümünü yüz adet sim mecediyeye Mehmet Ağa'ya sattığını ifade etmiştir. Satış işlemi kabul edildikten sonra, Sarıbaşoğlu Ali üzüm bağının on dönümünü iki senelik süre ile (bağ mahsulüne kadar) bakımının yapılması için Mehmet Ağa'ya verdiğini belirtmiştir. Ali, iki senelik mahsulden bir senelik mahsulün bakım işiyle uğraşan Mehmet Ağa'ya emeğinin karşılığı olarak verilmesini kabul etmiştir³⁹⁵.

Burdur'un Cami-i Kebir Mahallesi'nde oturan Mehmet Ağazade Ahmet Ağa, Denizli Sancağı'na bağlı Garbi Karaağaç Kazası'nda Irla Nahiyesi'nin Kayı Köyü'nde Dere Bağı olarak bilinen yerde on bir dönüm tarlasını iki bin sekiz yüz on kuruşa Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Berberzade Rahmi Efendi'ye komisyon huzurunda satmıştır.

Burdur'un Derslik Mahallesi ahalisinden Hacı Hasanzade Hacı Ahmet Efendi Karahisar Sancağı'na bağlı Bolvadin Kazası'nın çarşısında bedesten içi olarak bilinen, etrafı hasır pazarı ile çevrili Yeni Hamam adında bir hamamının olduğunu belirtir. Bir oda olan hamamı müstemilatı ile birlikte senetli olarak beş yüz adet yüzlük lira-i Osmaniye karşılığında Tütüncü Yan Toros ve Aritin adında gayrimüslim halka komisyon huzurunda sattığı belirtilmiştir³⁹⁶.

³⁹⁵ BŞS., 225/67/1, H. 4 Receb 1315 / M. 29 Kasım 1897.

³⁹⁶ BŞS., 225/135/2, H. 12 Şaban 1316 / M. 26 Aralık 1898.

TABLO 10: Hatice Hanım Bint-i Kasım Bey İbn-i Ahmet'in Gökçeyaka Çiftliği Mülk Satışı

NO	MÜLKÜN CİNSİ	MÜLKÜ SATAN KİŞİ	MÜLKÜ ALAN KİŞİ	MÜLKÜN MİKTARI	MÜLKÜN BULUNDUĞU YER
1	TARLA	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	2 dönüm	Yaka yakınlarında kardeşlerinin tarlaları ile komşu
2	TARLA	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	11 Dönüm	Yazır Çiftliği Odun Yolu
3	TARLA	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	10 Dönüm	Karayer Çayırı
4	TARLA	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	30 Dönüm	Karayer Çayırı
5	TARLA	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	3 Dönüm	Çayağzı
6	TARLA	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	1 Dönüm	Azat adı ile anılan Taşlı

7	TARLA	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	1 Dönüm	Yaka Yolu ve Yazır Yolu ile sınır
8	EV	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	İki kat üst kat üç oda alt kat iki oda	Bir tarafı Hacı Mustafa Bin Edhem Efendi'nin yeri üç tarafında da çıkmaz yol mevcut.
9	SAMANHANE	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	İki oda	Ev ile bitişik
10	AHIR	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim		Ev ile bitişik
11	AVLU	Hatice Hanım	Hacı Halil bin Sarı İbrahim	1 Dönüm	Ev ile Bitişik Sokak Kapısına sahip
12	BAĞ	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	1 dönüm	Bağ arasında Sarı İbrahim Bağı ve Dere ile sınır
13	HARIM ³⁹⁷	Hatice Hanım	Hacı Halil Bin Sarı İbrahim	2 Dönüm	Bağ Arasında bağ arazisi ile bitişik

³⁹⁷ Harım: defterde sulu tarla anlamında kullanılmıştır.

TOPLAM: 58 Dönüm tarla, Ev, Samanhane, Ahır, Avlu, Bağ, Harım	SATIŞ BEDELİ: 65 Adet Lira-i Osmani Peşin Alınan Miktar: 51 lira ile Bir lira Osmani Çeyreği Taksitli Alınacak miktar: 13 lira ile üç Osmani lirası Çeyreği
--	---

TABLO 11: Latife Hatun'un Hacı Abdullah Ağa'ya Mülk Satışı

NO	MÜLKÜN CİNSİ	MÜLKÜ SATAN KİŞİ	MÜLKÜ ALAN KİŞİ	MÜLKÜN MİKTARI	MÜLKÜN BULUNDUĞU YER
1	TARLA	LATİFE HATUN	HACI ABDULLAH AĞA	31 Dönüm	İsmi: Koca Tarla Burdur Ovası Göl Kenarı
2	TARLA	LATİFE HATUN	HACI ABDULLAH AĞA	2.5 Dönüm	İsmi: Çukur Tarla Mustafa bin Ahmet Efendi –Hacı Alizade Mehmet Efendi-Zehra Bint-i Hacı Ahmet'in tarlaları ile birleşiktir.
3	TARLA	LATİFE HATUN	HACI ABDULLAH AĞA	3.5 Dönüm	İsmi: Hamamcı Ali Kuyusu Bir tarafı çay olup diğer tarafı Evliyalar Ali Hüseyin Ömer ve Mustafa Bin Ahmet'in tarlaları

4	TARLA	LATİFE HATUN	HACI ABDULLAH AĞA	2 Dönüm	İsmi: Karaman Söğüdü Zehra Bint-i Ahmet Efendi-Emin oğlu Halil Efendi-Mustafa bin Ahmet tarlaları
5	ARSA	LATİFE HATUN	HACI ABDULLAH AĞA	1 Evlek yer³⁹⁸	İsmi: Lenk Değirmeni Kabristan – Çay ve Nacivan Mehmet Ağa bahçesi ile yan yanadır.
TOPLAM: 45 Sehim ³⁹⁹ Olmak üzere 10 sehim satılmıştır.			SATIŞ BEDELİ: 5000 KURUŞ		
NO	MÜLKÜN CİNSİ	MÜLKÜ SATANIN İSMİ	MÜLKÜ ALANIN İSMİ	MÜLKÜN MİKTARI	MÜLKÜN YERİ
6	Tarla	Latife Hatun	Hacı Abdullah Ağa	2.5 dönüm	İsmi: Cenbar Kavağı Çentik Köyü

³⁹⁸ 1 evlek yer olarak geçen kısım; toplamda 45 sehim olarak belirtilen mülklerden 31 dönüm Koca Tarla, 2.5 dönüm Çukur Tarla, 3.5 dönüm Hamamcı Ali Kuyusu, 2 dönüm toplamda 39 dönüm olduğu için 6 dönüm arazi olarak geçmektedir.

³⁹⁹ Sehim: Hisse

7	Tarla	Latife Hatun	Hacı Abdullah Ağa	1.5 dönüm	İsmi: Kubbe oğlan/ Emirbağı Sultan bint-i Hacı Mustafa- Abdullah Ata Efendi tarlaları ile birleşik
8	EV	Latife Hatun	Hacı Abdullah Ağa	Sokak Kapılı Tahtalı İki Oda	Çentik Köyü Etrafı mera ile çevrilidir.
TOPLAM: 45 Sehimden 10 sehim satılmıştır.				SATIŞ BEDELİ: 1100 KURUŞ	

NO	CİNSİ	SATANIN İSMİ	ALANIN İSMİ	MÜLK MİKTARI	MÜLKÜN YERİ
9	DEĞİRMEN	Latife Hanım	Hacı Abdullah Ağa	Taş devrane Değirmen	İsmi: Baş Değirmen Kemer Nahiyesi Beyler köyü Çay kenarı. Çay ve mera ile çevrili
Toplam: 45 Sehimden 10 sehim satılmıştır			SATIŞ BEDELİ: 2100 KURUŞ		

TABLO 12: 225 Numaralı Burdur Şer’iyye Sicili’ne Göre Mülk Satışı Kayıtlarının Yer Aldığı Sayfalar

NO	SİCİL KAYDI SAYFA NO	TARİH	
		HİCRİ	MİLADİ
1	2	15 ŞABAN 1314	19 OCAK 1897
2	5	19 ŞABAN 1314	23 OCAK 1897
3	7	19 ŞABAN 1314	23 OCAK 1897
4	8	29 ŞABAN 1314	2 ŞUBAT 1897
5	18 (2 Adet)	20 ŞEVVAL 1314	24 MART 1897
6	21	29 ŞEVVAL 1314	2 NİSAN 1897
7	22	7 ZİLKADE 1314	9 NİSAN 1897
8	23	16 ZİLKADE 1314	18 NİSAN 1897
9	37	29 MUHARREM 1315	30 HAZİRAN 1898
10	67	4 RECEP 1315	29 KASIM 1898
11	70	28 RECEP 1315	23 ARALIK 1898
12	110	15 SAFER 1316	5 TEMMUZ 1898
13	112	23 R.EVVEL 1316	11 AĞUSTOS 1898
14	120	28 R.AHİR 1316	15 EYLÜL 1898
15	134	24 RECEP 1316	8 ARALIK 1898
16	135 (2 adet)	1 ŞABAN 1316	15 ARALIK 1898
17	139	12 ŞABAN 1316	26 ARALIK 1898

D. Alacak Davaları

Defterimizde alacak davaları konusunda 27 adet kayıt bulunmaktadır. İncelemiş olduğumuz kayıtların şahsi veya devlet tarafından alacaklarını tahsis etmek için mahkemeye başvurmaları söz konusudur. Kayıtlarımızda geçen şahsi alacak davalarının, kurum ve kuruluşlar adına açılan alacak davalarından sayıca daha yoğun olduğu tespit edilmiştir.

Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nde oturan Salalı Hacı İshak Efendi'nin eşi Hacı Hatice'nin ifade ettiğine göre; Burdur'un Lengüme Köyü'nde resmi senetle kendisine ait olan tarlanın, resmiyette eşi Salalı Hacı İshak Efendi üzerine kayıt edilmiştir. Eşinin kendisini boşadığını beyan ederek hakkı olan tarlayı geri almak için mahkemeye başvurmuştur⁴⁰⁰.

Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nde ikamet eden Müftizade Numan Efendi'nin eşi ve kayınvalidesinden alacak şikâyeti ile mahkemeye başvurmuştur. Numan Efendi'nin kayınvalidesi Hatice Hanım'dan alınan ifadeye göre, kendisinden davacı olan damadının aleyhinde açtığı alacak davasını kabul etmeyerek itiraz etmiştir. Kendisinin damadına borcu olmadığı gibi, damadından iki buçuk adet yüzlük lira alacağını belirterek temini için Agop Fikri Efendi'yi vekil tayin etmiştir⁴⁰¹.

Burdur'un Düğür Köyü'nde Rıza Ağa'nın eşi Azime Hatun'u boşadıktan sonra, Azime Hatun'un açmış olduğu eşya, nafaka, elbise ve akçe istediğini reddetmiştir. Ayrıca, Rıza Ağa Azime Hatun'un zimmetinde on adet yüzlük Osmanlı lirası, elbise, eşya alacak hakkının olduğunu bütün bunların görülmesi için Hacı Agop Efendi'yi vekil tayin ettiğini belirtmiştir⁴⁰².

Burdur'un Hecin Dede Mahallesi'nde Yorgancızade Şakir, Burdur Bağarası'nda Halil Ağa sokağında altı dönüm bağının üç dönümünü gelini (merhum oğlu Yorgancıoğlu İbrahim'in eşi) tarafından el konulduğu ve altı yüz guruş alacak hakkının kendisine verilmemesi üzerine mahkemeye başvurmuştur⁴⁰³.

⁴⁰⁰ BŞS., 225/100/1, H. 19 Safer 1316 /22 Temmuz 1898.

⁴⁰¹ BŞS., 225/6/1, H. 19 Şa'bân 1314 / M. 23 Ocak 1897.

⁴⁰² BŞS., 225/66/2, H. 29 Cemâziyelahir 1315 / M. 25 Kasım 1897.

⁴⁰³ BŞS., 225/78/1, H. 12 Şevval 1315 / M. 6 Mart 1898.

Sicillerde görüldüğü üzere kayıtların çoğunda aile ve yakın akraba arasında alacak davaları olduğu görülmekte ve borcun ödenmemesi halinde alacaklı olan kişinin haklarını arama yoluna gitmişlerdir.

Burdur'un Heçin Dede Mahallesi'nde Hocasade Mehmet Efendi ve oğulları İsmail ve Mehmet'in ifadesinde yer aldığı üzere; Hocasade Mehmet Efendi ile kardeşi Ahmet Efendi kurmuş oldukları şirket için mukavele yapmışlardır. Şirketin kurulması için, Mehmet Efendi 6000 guruş Ahmet Efendi 1000 guruş vermiştir. Hocasade Mehmet Efendi vefat edince, şirketten 6000 guruş alacak hakkının olduğunu beyan eden İsmail ve Mehmet, amcaları Ahmet Efendi'nin de hissesini sattığını beyan etmişlerdir. Ahmed Efendi, Hocasade Mehmet Efendi'nin mirasından 2560 guruş zimmetine geçirdiğini İsmail ve Mehmet'e toplamda 8560 guruş borcunun olduğu zikredilmiştir. İsmail ve Mehmet, Ahmet Efendi'nin 2750 guruşluk bağ, 2150 guruşluk mülk verip borcun tamamını ödemedi vefat ettiğini, malını mülkünü eşi Valide Hatun'un devraldığını ve borçlarını ödememeleri üzerine Hacı Agop Efendi'yi vekil tayin ettiklerini belirtmişlerdir⁴⁰⁴. Kayıtta *akd-i şirket-i mukavele* ifadesi kullanılmıştır. Bu ifadeye göre bir yazılı mukavele yaparak ortakların kabul etmesi üzerine şirket kurulur. Birinin vazgeçmesi ile şirket bozulur. Sermayenin para olması, mevcut ve malum bulunması lazımdır⁴⁰⁵.

Burdur'un Derslik Mahallesi'nde tüccar Edhem Efendi, İzmir'de Ermeni Avadikyan Kardeşler diğer adı Avadikyan Kumpanyası olarak bilinen kurumdan alacağının olduğunu ve Bayındır Köyü'nde Medikoğlu Ahmet, Alaybeyzade Halil Ağa'nın babası Emin Ağa gibi kişilerden senetli olarak alacak hakkının olduğunu gereğinin yapılması için İbrahim Edhem Efendi'yi vekil tayin etmiştir⁴⁰⁶.

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nde Sıdika Hatun, Burdur'un Hacı Ahmet Mahallesi'nden İranlı Hüseyin Ağa ile Ispartalı Yusufaki tarafından açılan iki ayrı hane davasında alacağı olduğu zikredilmiştir. Ayrıca babası olan Dokuzzade Salih Efendi, Sendirne Köyü'nden Recep oğlu Mahmud, Osman Çavuş'un zimmetinde senetli olarak 796 guruş, Marmara Köyü'nden Kara Veliyüddin adında, Yar Köyü'nden Sullu oğlu Molla Hüseyin zimmetinde bulunan üç yüz kırk beş guruş, Yar Köyü'nden Karaoğlan oğlu Mustafa'dan dört yüz altmış guruş, Kemer yakınlarından Kozcalık Köyü'nden Deli

⁴⁰⁴BŞS., 225/36/1, H. 21 Safer 1[1]315 / M. 28 Temmuz 1897.

⁴⁰⁵Ekinci, *Osmanlı Hususi Hukuku*, s. 531.

⁴⁰⁶ BŞS., 225/66/1, H. 21 Cemâziyelahir 1315/ M. 17 Kasım 1897.

Mehmet oğlu Halil zimmetinde yedi yüz seksen bir guruş, Deli Mehmet oğlu Osman'dan bin dokuz yüz kırk guruş, Akviran Köyü'nden Osman Kahya oğlu Hasan Ağa'dan bin yüz yirmi beş guruş alacak hakkının olduğunu Hacı Agop Efendi'yi alacaklarının tahsili için vekil tayin ettiği ifade edilmiştir⁴⁰⁷.

Burdur'un Cami-i Kebir Mahallesi'nden Nebevzade Nebevi Efendi, Derslik Mahallesi'nde oturan Dedeoğlu Hafız Süleyman Efendi'den senetli olarak yetmiş dokuz buçuk adet sim mecidiye alacak hakkının olduğunu belirtmiştir. Hafız Süleyman vefat edince alacağın temini için terekesine başvurulmuş, Nebevi Efendi eşi Azime Hatun ile diğer mirasçılara haciz gönderilmesi istenmiştir⁴⁰⁸.

Burdur Belediye Reisi Hacı Süleyman Bey, 41 numaralı ticaret mahkemesi ilamı ve Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi Pazarağası Mehmet Ağa'nın da şahit olduğunu ifade ederek, merhum Nakip Hacı Mehmet Ağa hayatta iken belediye malından menafi sandığına para aktardığını beyan etmiştir. Borcun tahsil edilmesi için, Nakip Hacı Mehmet Ağa terekesinden Burdur'un Kurna Köyü'nde bulunan un değirmeniyle Yenice Mahallesi'nde bulunan mülkün haciz olduğunu belirtir. Hacı Mehmet Ağa'nın eşi olan Zübeyde Hanım'ın hacize itiraz ederek dava açtığını bu durumun görülmesi için Vastan Süreyya Efendi'yi vekil tayin etmiştir⁴⁰⁹. Menafi sandıkları bir nevi günümüz bankaları şeklindedir⁴¹⁰. Mithat Paşa tarafından kurulan Menafi Sandıkları'nın amacı ziraatçilerin her zaman ihtiyaç duydukları parayı, bu sandıktan küçük bir faiz karşılığı borç olarak almalarıydı⁴¹¹. 1863 tarihinde bir tarifname ile çalışmaya başlayan Memleket Sandıkları, 1867 yılında hazırlanan bir nizamname ile biçimlendirilmeye çalışılmıştır. Memleket Sandıklarının sermayesi, köylüden alınan aşar fazlası ve köylülerin gönüllü katılma paylarından meydana gelmiştir⁴¹².

⁴⁰⁷BŞS.,225/92-93, H. 29 Muharrem 1316 / M. 19 Haziran 1898.

⁴⁰⁸ BŞS. 225/42/1, H. 25 Safer 1315 / M. 27 Temmuz 1897.

⁴⁰⁹ BŞS., 225/10/2, H. 2 Ramazan 1314 / M. 4 Şubat 1897.

⁴¹⁰ Cengiz Sunay, *a.g.m.*, s. 124.

⁴¹¹ Selda Kılıç, "1864 Vilayet Nizamnamesinin Tuna Vilayetinde Uygulanması ve Mithat Paşa", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2005, C. 24, S. 37, s. 107.

⁴¹² M. Bülent Varlık, "1930-1940 Yılları Arasında Türkiye'de Tarımsal Kooperatifler Üzerine Bir Deneme", *Ekonomik Yaklaşım*, C. 1, S. 3, 1980, s. 101.

TABLO 13: 225 Numaralı Burdur Şer'iyeye Sicili'ne Göre Alacak Kayıtlarının Yer Aldığı Sayfalar

NO	SİCİL KAYDI SAYFA NO	TARİH	
		HİCRİ	MİLADİ
1.	6	19 ŞABAN 1314	23 OCAK 1897
2.	10	2 RAMAZAN 1314	4 ŞUBAT 1897
3.	15	17 RAMAZAN 1314	19 ŞUBAT 1897
4.	29	24 ZİLHİCCE 1314	26 MAYIS 1897
5.	32	1 MUHARREM 1315	2 HAZİRAN 1898
6.	36	21 SAFER 1315	22 TEMMUZ 1898
7.	42	25 SAFER 1315	27 TEMMUZ 1898
8.	43	2 REBİÜLEVVEL 1315	1 AĞUSTOS 1898
9.	47(İki tane)	18 R.VVEL 1315 20 R.EVVEL 1315	17 AĞUSTOS 1898 19 AĞUSTOS 1898
10.	48	23 R.EVVEL 1315	22 AĞUSTOS 1898
11.	58	23 R.AHİR 1315	21 EYLÜL 1898
12.	66	21 C.AHİR 1315	17 KASIM 1898
13.	69	22 RECEP 1315	17 ARALIK 1898
14.	71	4 ŞABAN 315	29 ARALIK 1898
15.	73	15 ŞABAN 1315	9 OCAK 1898
16.	78	12 ŞEVVAL 1315	6 MART 1898
17.	79	17 ŞEVVAL 1315	11 MART 1898
18.	81	21ŞEVVAL1315	15 MART 1898

19.	85	29 ZİLKADE 1315	21 NİSAN 1898
20.	90	22 MUHARREM 1316	12 HAZİRAN 1898
21.	92	29 MUHARREM 1316	19 HAZİRAN1898
22.	98	16 SAFER 1316	19 TEMMUZ 1898
23.	100(iki adet)	19 SAFER 1316 22 SAFER 1316	22 TEMMUZ 1898 12 TEMMUZ 1898
24.	102	H.27 SAFER 1316	M.17 TEMMUZ 1898
25.	118	H. 20 R.AHİR 1316	M. 7 EYLÜL 1898
26.	121	H. 18 R. AHİR 1316	M.5 EYLÜL 1898

SONUÇ

Osmanlı hukuku açısından büyük bir öneme sahip olan Şer'iyeye Sicilleri, toplumun işleyişi, ekonomik refahı, sosyal düzeni, yönetim şekli, dini unsurları ve daha birçok konu hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayan önemli kaynaklardır. Bu sebeple Osmanlı toplumunun yaşam sahası içinde kanuni unsurların devlet tarafından halka yansıtıldığını gösteren vesikalardır. Sosyal tarih alanında temel kaynak olarak ileri sürebileceğimiz şer'iyeye sicilleri, merkezden taşraya kadar aile yapısının hukuk düzeni altında işleyişini teşkil etmiştir.

Şer'iyeye sicilleri, kadıların aldığı kararlar, hüccetler, merkezden gelen fermanlar gibi resmi evrakları barındırması ve toplumsal ilişkilerini yansıtması açısından büyük bir ehemmiyet arz etmiştir.

Araştırmamızın konusunu teşkil eden H.1314-1316/ M. 1897-1898 yıllarını kapsayan 225 Numaralı Burdur Şer'iyeye Sicili Osmanlı hukukunun temelini oluşturan şer'i mahkemeler ve burada alınan kararlar hakkında bize ışık tutan kaynaktır. Araştırmamızı ihtiva eden defterin içeriği, Burdur'un daha çok sosyo-ekonomik yönüyle ayrıntılı bir şekilde incelenmesini sağlamıştır.

Eski yerleşim yerlerinden biri olan Burdur, eski çağlardan günümüze kadar birçok millete ev sahipliği yapması nedeniyle tarihi bir geçmişe sahiptir. Osmanlı hakimiyeti süresince kaza, sancak gibi idari statüler kazanmış olan şehir, iç karışıklıkların haricinde olağanüstü bir duruma maruz kalmamıştır.

Müslüman ve gayrimüslim unsurları bir arada barındıran Burdur, toplumsal anlaşmazlıklar veya dini unsurlar sebebiyle problemler yaşadığı görülmemiştir. Kayıtlarda geçen bilgilerden anlaşıldığı üzere, gayrimüslim olarak Rum ve Ermenilerin yaşadığı ve kendilerine ayrı mahalleler tahsis edildiği tespit edilmiştir. İdari alanda sorun oluşturmayan gayrimüslim halka hukuk alanında serbestlik tanındığı, herhangi bir meselenin çözümünde müslüman halk gibi Şer'iyeye Mahkemelere başvurduğu dikkat çekmektedir. Dolayısıyla mahkemelerde herhangi bir dini ayırım söz konusu olmamıştır.

Kayıtlarımız arasında büyük bir yer kaplayan tereke, Burdur'un hayat şartlarını, ekonomisini, aile yapısını, mahkemelerin işleyişini ve taşrada devlet düzenini en iyi şekilde yansıtmış halkın devlete olan güvenini gözler önüne sermiştir. Burdur'da yaşayan halkın hiçbir statü, din, dil, ırk ayrımı gözetmeden devletin adaletine sığınarak

şer'i hukuku esas alması ve mahkemelerin ayırım gözetmeden tüm tebaaya açık olması bize Osmanlı hukukunun adaletli yapısını bir kez daha göstermiştir. Ölen kişinin mal varlığını, eş veya eşleri hakkında bilgilerini, çocuk sayısını, dinini ve ikamet ettiği haneyi, borçlarını ve alacaklarını, miras paylaşımının nasıl gerçekleştiğini, miras paylaşımına konu olan eşya ve mülklerini ayrıntısına kadar anlatması, mimari yapılar hakkında bilgi vermesi çalışmamızda büyük fayda sağlamıştır.

Burdur'un aile yapısının incelenmesinde evlilik, boşanma, nafaka ve tereke kayıtları bize yardımcı olmuştur. Burdur aile yapısı içinde genellikle evlilik kurumuna sahip çıkıldığı bilinmektedir. Kadın erkek ilişkilerinde kadınların haklarına riayet edildiği görülmüştür. Nikâh için genellikle olağanüstü durumlarda mahkemeye başvurmuşlardır. Böylece kayıtlarda, evlenmesinde sorun olmayan reşit kişilerin mahkemeye evlenmek için talep etmeleri söz konusu değildir. Bu durum evliliğin olmadığını göstermemektedir. Evliliğin daha çok mahalle imamı, muhtarlar veya şahitler huzurunda yapıldığını göstermektedir. Mahkeme huzurunda yapılan evlilik, reşit olmayan kızların evlendirilmesi için aile büyüklerinin vasiliği ile gerçekleştirilmiştir.

Aile yapısı hakkında kayıtlarda önemli yeri olan boşanmanın nafaka istemi ile deftere yansıtıldığı görülmüştür. Kadının hukuki hakkını kullanmak için rahat bir şekilde mahkemeye başvurması dikkat çekmektedir. Kayıtlarda kadınların hayatlarını devam ettirmek ve vasiliği kendilerinde kalan çocukların ihtiyaçlarını karşılamak adına mahkemeye başvurmaları bilinmektedir. Burdur'da incelenen tarihler arasında azımsanamayacak ölçüde boşanmanın gerçekleştiğine kayıtlar dahilinde şahit olduk. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin sosyal hayatında büyük bir rolü olan kadınların durumu hakkında defterimizdeki kayıtlardan yola çıkarak miras hakları, evlilik ve boşanma hakları ile bilgiler edindik.

Çok eşlilik kavramının Burdur'un sosyal hayatında çok fazla olmasa da var olduğunu bilinmektedir. Tereke kayıtlarında geçen birkaç dava içerisinde en fazla iki eşle evlilik söz konusu olmuş, bir kayıtta da *erkeğin bütün cariyelerini boşadığı* ifadesi yer almıştır. Çocuk sayılarının ise en fazla 4 ya da 5 olduğu tereke kayıtlarında görülmüştür.

Defterimizde büyük bir yer kaplayan tereke, alacak davaları ve mülk satışları ile ilgili kayıtlar, Burdur'un ekonomik yapısı hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamıştır.

Halkın temel geçim kaynağının tarım olduğunu bize aksettiren durum, bağ-bahçe ve tarlaların satışları ve tereke kayıtlarında geçen paylaşım olmuştur. Halkın genelinin hububat işi ile uğraştığı bilinmektedir. Nafaka taleplerinde kadınların eşlerinden “*haşhaş*” ve “*afyon*” parasını talep etmeleri ise Burdur’da dönem içinde haşhaş ve afyon üretiminin yapıldığını bize göstermektedir. Sulu alanları bağ ve bahçe olarak kullanan Burdur halkı susuz alanlarda ise genellikle buğday, arpa üretimi yapmıştır. Kayıtlarda geçen tarla bağ ve bahçelerin buldukları yerlere isimler verilmiştir. “*Azat, Taşlı, Çayağzı, odun yolu, Karayer Çayırı, Koca Tarla, Çukur Tarla, Karaman Söğüdü, Hamamcı Ali Kuyusu*” gibi çeşitli isimler, arazinin yeri tarif edilmekte kolaylık sağlanmıştır. Böylece Satış işlemine ortaya çıkabilecek olumsuzluklar ve karışıklıklar önlenmiştir. Bağ konusunda kayıtlarda geçen “*Burdur Bağları*” ve “*Bağarası*” olarak adlandırılan yerlerde bağcılık yapıldığı görülmüştür. Defterimizde “Pazar” konusunda herhangi bir bilgiye sahip olmamız bölge halkının kendi geçimini sağlayacak derecede üretim yaptığını tarım ve hayvancılık alanında ticaretin gelişmediğini göstermektedir.

Hayvancılık konusunda kayıtlarda yeterli bilgi sahibi olmasak da, kendi ihtiyaçlarını karşılamak adına uğraşları içerisinde hayvancılığın var olduğu bilinmektedir.

Şehir merkezinde genellikle farklı mahallelerde esnafların olduğu kayıtlarda geçmektedir. Mülk satışlarında veya tereke kayıtlarında şahıslara ait dükkanların olduğu belirtilmiştir. Fakat belirtilen dükkanların ne amaçla hizmet ettiği konusunda bilgi verilmemiştir. Kayıtlar arasında esnaf ve esnaf teşkilatı hakkında geniş bilgilere rastlamamış olsak da, bu dönemde *debbağlık* ve *bakırcılık* adı altında birkaç kayıttan yola çıkarak dönem içinde bu işlerle uğraşan kişilerin isimlerine rastladık.

Mülk satışları mahkeme huzurunda yapılmış ve işlem yapılırken kayıt altına alınmıştır. Satış işlemi *satış komisyonu* adı altında devlet görevlilerinin huzurunda gerçekleştirilmiş, olası durumlara karşı bazı satış işlemlerinde şahit bulundurulmuştur. Bu işlemler yapılırken alıcı-satıcı arasında anlaşmazlığa mani olmak için *hüccet* verilmiş ve önceki tarihlerde alınan *hüccet* beyanları esas alınmıştır. Alacak konusunda anlaşmazlığa düşen halk, hakkını almak için mahkemeye başvurmuş, devlet kontrolünde alacağını temin etmek için beyanda bulunmuştur. Alacak temininde genellikle alacağın

doğruluğunu ispatlaması açısından *senet* kullanılması makul görülse de şahitler de önemli bir yer teşkil etmiştir.

Burdur'da tarihi bir ehemmiyet arz eden Hoca Bali Hamamı'nın kayıtlarımızda aile üyeleri arasında vakfedilişi gerçekleşmiştir. Vakfeden aile üyeleri hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmamızı sağlayan kayıtlar, vakfediliş esaslarını, vakfedilmenin sırasıyla gerçekleşme şeklini ayrıntılı olarak yerine getirmesi açısından önemlidir.

Defterimizde kayıtlarda yer alan hırsızlık, kaçırma, cinayet ve darp olaylarına az da olsa rastlanmıştır. Müslümanlar arasında gerçekleşen bu durumlar, halk arasında anlaşmazlıklara sebep olsa da, kişilerin ceza konusunda mahkemenin vereceği karara güvenmeleri dikkat çekmektedir. Dönem içinde Burdur'da bulunan eşkiyaların varlığı ve toplumsal düzene yapmış oldukları saldırıları kayıt altına alınmış, evli kadını kaçırma ve haneyi yağmaladıkları tespit edilmiştir. Sadece bir kayıtta geçen cinayet olayının haricinde herhangi bir toplumsal olumsuzluğa rastlanmamıştır. Bu durum Burdur'da toplumsal alanda olumsuzlukların araştırma yaptığımız tarihler arasında pek fazla görülmediğini izah etmiştir.

Toplumun en küçük yapı taşı olan aile kavramından başlayarak idari statüsüne kadar bilgi sahibi olmamızı sağlayan 225 Numaralı Burdur Şer'iyye Sicili, Burdur'un 1897-1898 tarihleri arasında sosyo-ekonomik aksaklıklarını da gözler önüne sermiştir. Defterimizde büyük bir yer kaplayan gasp, sadece şahsi bir olay olarak ortaya çıkmamış, aynı zamanda bu dönemde görevli bulunan önemli devlet adamlarının da haksız yere kazanç elde ettikleri durumunu ortaya çıkarmıştır. Aile arasında fazlaca görülen başkasının malına el koyma olayı genellikle tereke kayıtlarında görülmüştür. Şahsa düşen payın, eşi, annesi, babası, kardeşi veya üvey kardeşleri tarafından alınıp verilmemesi sonucu olay mahkemeye intikal etmiştir. Kadının boşanmadan sonra çocuğunun vasiliği kendisine verilmesine rağmen erkeğin çocuğunu vermemesi de bir diğer ailevi gasp olayı olarak ortaya çıkmıştır. Boşanmadan sonra kadının nafaka isteminde bulunurken, eşyalarının, ziynetlerinin, mehrinin eşi tarafından verilmemesi de bu duruma başka bir örnek olarak verilebilir. Bu durum aile arasında çıkan anlaşmazlıkları göstermesi açısından önem arz etmektedir. Gasp olayları sadece aile arasında yaşanmamış akrabalık ilişkisi olmayan başka şahıslar arasında da görülmüştür. Ayrıca bu dönemde görev yapan önemli devlet adamlarının, eytam müdürleri gibi

bürokratik kişilerin Burdur’da hizmet eden kişilerin maaşlarını gasp etmeleri de söz konusu olmuştur.

Defterimizde yer alan kişinin aleyhinde açılan davalar, bir nevi itiraz şeklinde olup, şahsın hakkını savunmak için mahkemeye başvurması neticesinde ortaya çıkmıştır. Genellikle boşanma gerçekleşikten sonra, kadınların eşlerinden nafaka talebine başvurmalarına karşılık, erkeğin itiraz davası açtığı görülmüştür. Alacak söz konusu olan bir davada kişinin belirtilen şahsa karşı borcunun olmadığını beyan etmek açısından da önemlidir. Aleyh konusunda mahkemeye başvuran kişiler, belirtilen davayı ve davayı açan kişinin bilgilerini sunarak, itirazını belirtmiştir. Bu genellikle şahitler huzurunda olmuştur.

Sonuç itibariyle, 225 Numaralı Burdur Şer’iyye Sicili’nin transkripsiyon ve değerlendirmesi yapılarak, Burdur’un 1897-1898 tarihleri arasında bulunduğu sosyo-ekonomik durumu incelenmiştir.

KAYNAKÇA

1. Arşiv Belgeleri

Burdur Şer'iyye Sicilleri: 225, H. 1[1]314 -1[1]316 / M. 1897- 1898.

Konya Vilayet Salnamesi, H. 1300 – M. 1883.

Konya Vilayet Salnamesi, H. 1308 – M. 1890.

Konya Vilayet Salnamesi, H. 1310 – M. 1892.

Konya Vilayet Salnamesi, H. 1313 – M. 1896.

Konya Vilayet Salnamesi, H. 1[1]314- M. 1896.

Konya Vilayet Salnamesi, H. 1[1]317- M. 1899.

2. Bibliyografyalar

3. Telif eserler

_____, “Burdur” *Ana Britannica*, C.V, İstanbul 1987.

_____, “Burdur”, *Yurt Ansiklopedisi*, C.III, İstanbul 1982.

_____, *Burdur 1960 İl Yıllığı*, İstanbul 1960.

_____, *Burdur 1967 İl Yıllığı*, Ankara 1967.

_____, *Burdur 1973 İl Yıllığı*, Ankara 1974.

ACAR, H. İbrahim, “Talak”, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 39, İstanbul, 2010, s. 496-500.

AKDEMİR, M. Sadık, Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığı Altında Burdur'daki Vakıf Hizmetleri, *1. Burdur Sempozyumu*, Kasım 2005, s. 66- 81.

AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Mukayeseli İslam ve Osmanlı Külliyyatı*, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Diyarbakır 1986.

_____; *Şer'iyye Sicilleri*, C. 1, İstanbul 1988.

_____; “İslam Hukukunun Osmanlı Devletin’de Tatbiki: Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri”, *Türkler*, C.X, Ankara 2002, s.54-68.

_____; “Osmanlı Hukukunda Vakıflar, Hükümleri ve Çeşitleri”, *Türkler*, C.X., Ankara 2002, s. 447-460.

AKTAN, Ali, “Anadolu’da Avşarlar”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal BilimlerEnstitüsü Dergisi*, S. 6, Kayseri 1995, s. 255-262.

- _____ ; “Kayseri kadı sicillerindeki tereke kayıtları üzerinde bazı değerlendirmeler (1738-1749)”, *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu (16-17 Nisan1998) ’na Sunulan Bildiriler*, Kayseri 1998, s. 47 – 68
- AKTAN, Hamza, “Zevi’l-erham”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 44, 2013 s. 307-308.
- AKYILDIZ, Ali, “Muhtar”, *DİA.*, C.XXXI, Ankara 2003, s. 51- 53.
- _____ ; “Türkiye’de Muhtarlık Teşkilâtının Kuruluşu ve Gelişimine Genel Bir Bakış”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S. 14, 2006, s. 11- 30.
- AKYILMAZ, Gül, “Osmanlı Aile Hukukunda Kadın” *Türkler*, C.X, Ankara 2002, s.365-374.
- _____ ; “Osmanlı Miras Hukukunda Kadının Statüsü”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XI, S. 1-2, 2007, s. 471-502.
- ALTAN, Yakup, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Tanzimat Dönemi Reform Çabaları ve Osmanlı Kamu Yönetimi Teşkilatı*, SDÜ Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 1998.
- ANIL, Yaşar Şahin, *Osmanlı’da Kadılık*, İletişim Yayınları, İstanbul 1993.
- ARMAĞAN, Abdüllatif “Klasik Dönemde Osmanlılarda Devlet Yönetim Anlayışına Dair Bazı Düşünceler”, *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, C. 5, S. 9, 2011, s. 139-156.
- ATAYETER, Yıldırım “Burdur İli’nin Coğrafi Konumu ve Tarihi Dönemler içerisindeki Önemi Hakkında bir Değerlendirme”, *Geçmişten Geleceğe Burdur Halk Kültürü ve Turizm Sempozyumu (2. Burdur Sempozyumu)*, Ankara 2010, s. 27 – 33.
- AYBAKAN, Bilal, “İvaz”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 23, s. 488.
- AYGÜN, Necmettin, “Osmanlı Devleti’nde İdarî Taksimat Alanındaki Düzenlemelerin Taşradaki Yansımaları: Vakfikebir, Şarlı Ve Tonya Örneği (1840–1918)”, *Karadeniz Araştırmaları*, 2010, S.26, s. 35-77.
- AYDIN, M. Akif, “Osmanlı Hukukunda Nikâh Akitleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, III, İstanbul, 1982, s. 1-12.
- _____ ; *İslam- Osmanlı Aile Hukuku*, İstanbul 1985.
- _____ ; “Aile”, *İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1989, C. 2, s. 196-200.
- _____ ; “Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekâmülü”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, 2.Cilt, T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları No:71, Ankara, 1992, s. 434–455.

- _____; *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 1996.
- _____; “Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi”, *Türkler*, C. X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 15-20.
- _____; *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 2005.
- AYDIN, Mehmet, “İslamda Ailenin Yeri ve Önemi”, *TDV İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)*, *Mehir*, S. 2, 1998, s. 26-29.
- BARKAN, Ömer Lütfü “ Edirne kassamına ait tereke defterleri (1545–1659)”, *Belgeler* III/5-6, Ankara 1966, s. 1- 479.
- BASKICI, Murat, “Osmanlı Tarımında Makineleşme: 1870-1914”, A.Ü. S.B.F. Dergisi, C. 58 S. 1, Ocak-Mart 2003, s.29-53.
- BATMAZ, Eftal Ş., “XV- XVI. Yüzyıl Kanunnamelerine Göre Osmanlı Devleti’nde Tahıl Üretimi”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. XXIII, S. 36 Ankara 2004, s. 35-42.
- BAYAR, Mesut, “İslam Aile Hukukunda Karı-Koca Arasında Meydana Gelen Anlaşmalara Önerilen Çözümler”, *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi* -www.e-sarkiyat.com, S. V, Nisan 2011, s. 87- 111.
- BAYARTAN, Mehmet, “Osmanlı Şehrinde bir İdari Birim: Mahalle”, *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, İstanbul 2005, S.13, s. 93-107.
- BEYDİLLİ, Kemal, “İmam: Osmanlı Devleti’nde İmamlık”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. XXII, İstanbul 2000, s. 181-186.
- BİLİRLİ, Tahir “111 Nolu Tokat Şer’iye Sicilinin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi”, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat 2006.
- BOZCU, Mustafa Murat, *Burdur İlinde Türk Mimarisi Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı Eserleri*, Burdur 2013, Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları.
- BÜTÜN, Şevket, *Temettuat Defterine Göre (H. 1260- M. 1844) Burdur’un Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2001.
- CANATAR, Mehmet, “1009/1600 Tarihli İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri’ne Göre Nefs-i İstanbul’da Bulunan Mahalleler ve Özelliklerine Dair Gözlemler”, *Osmanlı İstanbul’u I: I. Uluslararası Osmanlı İstanbul’u Sempozyumu*, İstanbul 29 Mayıs – 1 Haziran 2013, s. 283-310.

CEYHAN, Muhammet, Tanzimat Dönemi Sonrası Şer'iyeye Sicil Defterlerinin Muhteva ve Diplomatik Açından Tahlili, *OTAM*, S. 29, Bahar 2011, s. 49- 82.

CİN, Halil, *Eski Hukukumuzda Boşanma*, Konya 1988.

_____ ; *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, Konya 1988.

_____ ; "İslam Hukukunda Mehir", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 29, S. 1-2, s. 199-254.

CİN Halil-Ahmet Akgündüz, *Türk İslam Hukuk Tarihi*, C. 2, İstanbul 1990.

CİN Halil - S. Gül Akyılmaz, *Tarihte Toplum ve Yönetim Tarzı Olarak Feodalite ve Osmanlı Düzeni*, Çağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Adana 2000.

_____ ; *Türk Hukuk Tarihi*, Konya 2003.

ÇADIRCI, Musa, "Türkiye'de Muhtarlık Teşkilâtının Kurulması Üzerine Bir İnceleme" *Belleten*, Ankara 1970, C. XXXVI, S. 135, s. 409-420.

_____ ; *Tanzimat Süresince Türkiye: Ülke Yönetimi*, Ankara 2007, İmge Kitapevi Yayınları.

_____ ; *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, TTK, Ankara 2013.

ÇAKIR, Latife, *İslam Hukuku Kaynaklarında Evlilikte Denklik Meselesi ve Günümüz Türk Toplumundaki Yansıması*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana 2006.

ÇAKMAK, Biray, "Uşak Kazası'nda Mekânın Mülkî-İdarî-Askerî-Adlî-Ticarî Organizasyonu ve Mülkî Nahiyelerin Yönetimi (1870-1908)", *Edebiyat Fakültesi Dergisi/ Journal of Faculty of Letters*, Aralık 2014, C. 31 S. 2, s. 47-76.

ÇANLI, Mehmet; "Eytam İdaresi ve Sandıkları (1851-1926)", *Türkler*, C. XIV, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, s. 57-73.

DANIŞMAN, Muhammet Ali, "İslam Hukukuna Göre Evlilikte Velayet ve Kapsamı", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 8, 2006, s.239-258.

DEMİR, Abdullah, "Osmanlı Hukuku ve Adliye Teşkilatı", *Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı*, Ed. Tufan Gündüz, Ankara 2012.

DEMİR, Alpaslan, *XVI. Yüzyılda Samsun-Ayıntab Hattı Boyunca Yerleşme, Nüfus ve Ekonomik Yapı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2007.

- DEMİRBAŞ ŞAHİN, İmran, “Şer’iyye Sicillerinin Önemi ve Çanakkale Şer’iyye Sicilleri”, *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Dergisi*, S. 3, Mart 2005, s. 137-155.
- DEMİRKAYA Hilmi– Kenan Arıbaş, “Göhlisar, Çavdır ve Altınyayla (Burdur) İlçelerindeki Kırsal Yerleşme Adlarının Kaynakları”, *Türk Coğrafya Dergisi*, S. 46, İstanbul 2006, s. 77-88.
- DİNÇ, Güven “Şer’iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Antalya’da Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi (OTAM)*, S. 17, 2005, s. 1-19.
- DULKADİR, Hilmi, “Sarıkeçililer”, *II. Uluslar arası Karacaoğlan Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu’na Sunulan Tebliğ*, 20 – 23 Kasım 19991, Adana, s. 481 – 488.
- DURSUN, Aysun, Dede Korkut Hikâyelerinde Halk Hukuku, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/4 Fall*, 2011, s. 107-122.
- DÜZBAKAR, Ömer, “Osmanlı Döneminde Mahalle ve İşlevleri”, *U.Ü Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 5, Şubat 2003, s. 97-108.
- _____; “Osmanlı Toplumunda Çok Eşlilik: 1670-1698 Yılları Arasında Bursa Örneği”, *Osmanlı Tarihi Araştırma Ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, S. 23, Ankara 2008, s. 85-100.
- EFE. Ahmet, “İslam Miras Hukukunda Kadın-Erkek Hisselerinin Farklı Oluşu Üzerine Bir Değerlendirme”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, 2011, S. 18, s. 157-168.
- EKİNCİ, Ekrem Buğra, “İslam Osmanlı Hukukunda Vasiyetin İspatı”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Naci Kınacıoğlu’na Armağan*, C.1, S.2, Aralık 1997, s. 105-120.
- _____; *Osmanlı Hukuku*, İstanbul 2008.
- _____; *Osmanlı Hususi Hukuku*, Ankara 2008.
- _____; *İslam Fıkında Alış-veriş Bilgileri*, İstanbul 2010.
- EMECEN, Ferudun, “Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan Fetret Dönemine”, *Türkler*, C. IX, Ankara 2002, s. 15-32.
- ERBAY, Celal, “İslâm Hukukunda Evlilik ve Hısımlık Nafakası”, *Bakü*, 1995, s. 14-21.
- ERCOŞKUN, Tülay, “Osmanlı Devleti’nde Muhtarlık Kurumunun İşleyişine İlişkin Düzenlemeler ve Gözlemler”, *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 60, Kış 2012, s. 131-154.

ERDÖNMEZ, Celal, *Şer'iyeye Sicillerine Göre Kıbrıs'ta Toplum Yapısı (1839-1856)*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta 2004.

_____ ; “Kıbrıs Tarihi Ders Kitaplarında Osmanlı Devrinde Kıbrıs'a Yapılan Sürgünlerle İlgili Bazı Tespitler”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Mayıs 2007, S. 15, s. 65-90.

ERGENÇ, Özer, “Osmanlı Şehrindeki Mahalle'nin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine”, *Osmanlı Araştırmaları IV*, İstanbul 1984, s. 69- 78.

ERTEM, Adnan “Osmanlıdan Günümüze Vakıflar”, *Vakıflar Dergisi*, S. 36, Aralık 2011, s. 25-65.

ERTEN, Hayri, “Sosyolojik Veri olarak Şer'iyeye Sicillerinin Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. X, Konya 2000, s. 531- 546.

_____ ; *Konya Şer'iyeye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı*, Ankara 2001, Kültür Bakanlığı Yayınevi.

ERTUĞ, Nejdet “18. Asır İstanbul Şer'iyeye Sicillerinde, Miras ve Satış Hüccetlerindeki, Sosyal Nitelikli Verilerin Değerlendirilmesi”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, S. 11, İstanbul 2004, s. 1- 30.

ERYILMAZ, Bilal, *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*, İşaret Yayınları, İstanbul 2010.

FAROQHİ, Suraiya, “16. Yüzyılda Batı ve Güney Sancaklarında Belirli Aralıklarla Kurulan Pazarlar (İçel, Hamid, Karahisar-ı Sahib, Kütahya, Aydın ve Menteşe)”, *Türkiye İktisat Tarihi Üzerine Araştırmalar*, *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 1978 Özel Sayısı, s.39-85.

_____ ; “Tartışma”, *Kent Tarihçiliği Sempozyum*, İstanbul 1994.

_____ ; *Osmanlı Tarihi Nasıl İncelenir*, Tarih Vakfı Türk Yayınları, İstanbul 2003.

FEYZİOĞLU, Hamiyet Sezer, *Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu ve Şer'i Mahkemelerde Düzenlemeler*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2010.

GEDİKLİ, Fethi, “Sosyolojik Veri olarak Şer'iyeye Sicillerinin Değerlendirilmesi”, *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Konya 2000, S. X, s. 531-546.

_____ ; “Şer'iyeye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar”, *Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Tespitler-Problemler-Teklifler*, İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM), İstanbul 2007, s. 73-96.

- GENÇ, Mehmet, "Klasik Osmanlı Sosyal-İktisadi Sistemi ve Vakıflar." *Vakıflar Dergisi*, S. 42, 2014, s. 9-18.
- GENÇOĞLU, Mustafa, "1864 ve 1871 Vilâyet Nizamnamelerine Göre Osmanlı Taşra İdaresinde Yeniden Yapılanma", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 2, S. 1, s. 29-50.
- GÖÇER, Güngör, *220 ve 221 Numaralı Şer'iyeye Sicillerine Göre Burdur'un Sosyo-ekonomik Tarihi (1880-1893)*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2010.
- GÖK, Necdet, "Osmanlı Diplomatasında Ferman ve Berat arasında Benzerlik ve Farklar", *Bilkent Üniversitesi Ders Notları (1995-1996)*, s. 211-226.
- GÖKALP, Ziya, "Makaleler IX Yenigün, Yeni Türkiye, Cumhuriyet Gazetelerindeki Yazılar", Hazırlayan; Şevket Beysanoğlu, Ziya Gökalp Serisi 15, Kültür Bakanlığı Yayınları 359, s. 116-119.
- GÖKBİLGİN, Tayyip *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, İstanbul 1992, Enderûn Yayınları.
- GÖKÇE, Evren, "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Hamid Sancağında Ailenin Oluşumu Üzerine Bazı Gözlemler", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 19, 2014/1, s. 35-72.
- GÖKÇE, Turan, XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Lâzıkıyye (Denizli) Kazâsı, Ankara 2000.
- GÖYÜNÇ, Nejat, "Osmanlı Devletinde Taşra Teşkilatı (Tanzimat'a Kadar), *Osmanlı Ansiklopedisi*, C. 6, Ankara 1999, s. 77-88.
- GÜÇER, Lütfi, *XVI-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı imparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul 1964.
- GÜLER, Mustafa, "Osmanlı Devleti'nde Vakıflar ve Vakıf Müesseseleri", *Osmanlı Teşkilat Tarihi*, Ankara 2012, s. [1]317-342.
- GÜLER, İbrahim, "XVIII. Yüzyılda Aile: Sinop Örneği", *Türkler*, C. 14, Ankara 2002, s. 28-40.
- GÜMRÜKÇÜOĞLU, OKUR Saliha "İslam Aile Hukukunda Kadının Mehir Hakkına Toplumun Bakış Açısı Üzerine Bir Değerlendirme", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XVII, S. 4, 2013, s. 223-256.
- GÜNAY, Ramazan, "Mülk Satışlarında Kullanılan Usul ve Din", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 27, Aralık 2012, s. 15-24.

- GÜNERİ, Hasan, Vakıf Suları ve Su Vakıfları, *Vakıflar Dergisi*, S. 9, Ankara 1971, s. 67-81.
- GÜRAN, Tevfik, Zirai Politika ve Ziraatte Gelişmeler 1839-1876, *150. Yılında Tanzimat*, Ankara 1992, s. 219-233.
- HÂLÂÇOĞLU, Yusuf, 18. yy'da Osmanlı İmparatorluğunun İskan Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1985.
- İNALCIK, Halil, "Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak", *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi, (DTCFD)*, C.1, S.2, Ankara 1943, s. 89-96.
- _____ ; "Mahkeme", *DİA*, C. 7, İstanbul 1970, s. 149- 151.
- _____ ; "15. Asır Türkiye İktisadi Ve İçtimai Tarihi Kaynakları", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi Arşiv Çalışmaları, İncelemeler*, İstanbul 1983, s. 187- 199.
- _____ ; "Osmanlı Arşivlerinin Türk ve Dünya Tarihi İçin Önemi", *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu* , Türk Arap İlişkileri İnceleme Vakfı, 17 Mayıs 1985 İstanbul, s. 31-45.
- _____ ; "Eyüp Sultan Tarihi Ön Araştırma Projesi", *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyüp'te Sosyal Yaşam*, İstanbul Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1988.
- _____ ; Köy, Köylü ve İmparatorluk, *Osmanlı İmparatorluğu, Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 1993, s. 1- 14.
- KARABOĞA, Durmuş Volkan, *Klasik Dönemde Osmanlı'da Tarım*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2010.
- KARACA, Behset, "XVI. Yüzyılda Gölhisar Kazasının Sosyal ve Ekonomik Durumu", *I. Burdur Sempozyumu*, C. 1, Burdur 2007, s. 759-774.
- _____ ; "XV. Ve XVI. Yüzyıllarda Ağlasun Kazası", *1. Teke Yöresi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, C. 2, 04-06 Mart 2015, s. 919- 949.
- KAMA, Sezen "Osmanlı Hukukunda Evlilik Akdi Ve Söz Konusu Akdin 1869 Tarihli Tabiiyet-i Osmaniye Kanunnamesine Göre Osmanlı Tabiiyetine Etkisi", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. LXXI, S. 1, 2013, s. 673-708.
- KAŞTAN, Yüksel , "Antalya Yöresi Yörüklerine Av", *Tematik Türkoloji Dergisi*, S. 1., Ocak 2009, s. 413-433.
- KAYA, Ali, "17. Yüzyıl Bursa Şer'iyeye Sicillerinin İslam Aile Hukuku Açısından Tahlili", *U.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2008, C.17, S.1, s. 81-107.

- KELEŞ, Erdoğan, “XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Muğla'da Evlilik Kurumu”, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C. 21, S. 1, Ankara 2004, s.183-202.
- KESKİNKILIÇ, Erdoğan, “Bir Osmanlı Özelleştirme Modeli: Reji- Tütün İdaresi”, *Liberal Düşünce*, Mayıs 1999, s. 151-154.
- KILIÇ, Selda, “Tanzimat'ın İlanından 1864 Düzenlemesinin Uygulanmasına Kadar Geçen Dönemde Valilik Kurumu”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, Ankara 2009, s.43-62.
- KIVRIM, İsmail, *Şer'iyeye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Konya ve Ayıntâb Şehirlerinde Gündelik Hayat (1670–1680)*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2005.
- _____; “Osmanlı Mahallesiinde Gündelik Hayat (17. Yüzyılda Gaziantep Örneği)”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 8, 2009, s.231- 255.
- _____; “17. yüzyılda Osmanlı Toplumunda Boşanma Hadiseleri (Ayıntâb Örneği; Talâk, Muhâla'a ve Tefrîk)”, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 10, S. 1, 2011, s. 371-399.
- KÖPRÜLÜ, Fuat, “Vakıf Müessesesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekamülü”, *Vakıflar Dergisi*, S. 2, 1942, s. 1-36.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri, *Sosyal Tarih Perspektifinden Yalvaç'ta Aile (1892-1908)*, Konya 1996.
- _____; “Osmanlı- Türk Aile Kurumu Araştırmalarında Tereke Defterlerinin Yeri Ve Önemi (19. Yy. Örnekleri Çerçevesinde)”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 1, Uşak 2008, s. 17-26.
- KUBAN, Doğan, “Anadolu Kentlerinin Tarihsel Gelişimi ve Yapısı Üzerine Gözlemler”, *Türk ve İslâm Sanatı Üzerine Denemeler*, İstanbul 1995, s. 163- 197.
- KURT, İsmail, “Vakıf Müessesesi XV. Ve XVI. Asır Vakıfları”, *XV ve XVI. Asır Türk Asrı Yapan Değerler İçinde*, İstanbul 1997, Ensar Neşriyat, s. 501-535.
- KÜR, Hasan, *210 Numaralı Şer'iyeye Siciline Göre Burdur'da Sosyal, Kültürel, Ekonomik Hayat (1839-1845)*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2008.
- MAYDAER, Saadet, “Klâsik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma (Bursa Şer'iyeye Sicillerine Göre)”, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2007, C. 16, S. 1, s. 299-320.

- METİN, Rafet, *XVI. Yüzyılda Orta Anadolu'da Nüfus ve Yerleşme*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 2007.
- OĞUZOĞLU, Yusuf “Şer’iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 14, S. 25, Ankara 1981, s. 343-360.
- ONGAN, Halit, *Ankara'nın İki Numaralı Şer’iyye Sicili*, No 307, Ankara 1974.
- ORAL, Mustafa, “Bucak ve Çevresinde Çetecilik ve Eşkiyalık Faaliyetleri”, *1. Teke Yöresi Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, C. 2, 04 – 06 Mart 2015, s. 1093 – 1097.
- ORHONLU, Cengiz , *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretleri İskan Teşebbüsü*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul 1963.
- ORTAYLI, İlber , *Osmanlı Toplumunda Aile*, İstanbul 2000.
- _____ ; “Türk Osmanlı Aile Yapısı”, *Perşembe Konferansları*, Haziran 2001, s. 29-53.
- _____ ; “Kadı”, *DİA*, C. XXVI, İstanbul 2001, s. 69-73
- ÖZBİLGİN, Erol, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, İstanbul 2010.
- ÖZKAYA Yücel, *18. Yüzyılda Osmanlı Toplumunu*, İstanbul 2007.
- ÖZDEMİR, Rıfat, “Şer’iyye Sicillerinin Sosyo-ekonomik Tarihi ve Halk Kültürü Açısından Önemi”, *Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu'na Sunulan Bildiriler*, Malatya 1986, s. 179- 187.
- ÖZTÜRK, Nazif, “Evkâf-ı Hümayun Nezareti'nin Kuruluş Tarihi ve Nazırlarının Hal Tercümeleleri I”. *Vakıflar Dergisi*, S. 15, 1982, s. 89-99.
- _____ ; “Osmanlı Döneminde Vakıflar”, *Türkler*, C.X, Ankara 2002, s. 433-446.
- _____ ; “Mütevelli”, *İslam Diyanet Ansiklopedisi*, C. 32, s. 217-220.
- ÖZTÜRK, Said, *İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)*, İstanbul 1995.
- _____ ; “Osmanlı'da Çok Evlilik”, *Türkler*, C. X, Ankara 2002, s. 375-384.
- PAÇACI, İbrahim, “Sosyal Hayattaki Değişim Sürecinde İslam Aile Hukuku (Evllenme ve Boşanma Örneği)”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 11, 2008, s. 59-92.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. 3, İstanbul 1993.
- PAMUK, Şevket, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*, İstanbul, 1983.
- _____ ; *Osmanlı-Türkiye İktisat Tarihi (1500-1914)*, İstanbul 2007,
- SAK, İzzet -Cemal Çetin, 45 Numaralı Konya Şer’iyye Sicili, Selçuklu Belediyesi Kültür Yayınları, Konya 2008.

- SEVİCİ, Hatice, *54 Numaralı Konya Şer'iyeye Sicili'nin (1-190) Değerlendirme Ve Transkripsiyonu (H. 1150 1152/M. 1738-1740)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 2011.
- SEYİTDANLIOĞLU, Mehmet, "Yerel Yönetim Metinleri VI: 1871 Vilayet Nizamnamesi ve Getirdikleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Eylül 1996, C. 5, S. 5, s. 89-103.
- SOLAK, İbrahim, "Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Meyve ve Sebze Üretimi", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Konya 2008, S. 24, s.217-251.
- SUNAY, Cengiz, "Belediyeciliğin Doğuşu Sürecinde Osmanlı Mirası", *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2002, S.3, s. 113-133.
- SUNGUR, Mutullah, "XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Taşra İdaresi ve Vilayet Yönetimi", *Türkler*, Ankara 2002, C. XV, s. 750-761.
- ŞAHİN, Bekir, "Katalogda Yer Almayan ve Ortaya Yeni Çıkan Burdur Şer'iyeye Sicili", *1. Burdur Sempozyumu Bildiriler (16-19 Kasım 2005)*, C. 1, s. 50-54.
- ŞAHİN, İmran, Şer'iyeye Sicillerinin Önemi ve Çanakkale Şer'iyeye Sicilleri, *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ Dergisi*, Mart 2005, S. 3, s. 137-155.
- _____; "Milli Mücadele Döneminde Burdur'da Sosyal Hayat", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Aralık 2010, S. 22, s. 61- 74.
- TABAKOĞLU, Ahmet, "Osmanlı İçtimai Yapısının Ana Hatları", Osmanlı, C. IV, Ankara 1999.
- _____; *Türk İktisat Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2003.
- TORUN, Fatih Sadık, *Tanzimat'tan Meşrutiyet'e Türkiye'de Kaza Yönetimi (1842-1876)*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2005.
- _____; "Osmanlı Taşra İdaresinin Yeniden Yapılanma Süreci (1842-1876)", *Karadeniz Araştırmaları*, Kış 2012, S. 32, s. 81-97.
- TUNCEL, Metin, "Burdur", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.VI, İstanbul 1992, s. 426-429.
- TURAL, Erkan, *Osmanlı İmparatorluğu ve Avrupa'da Devlet Sistemi*, İstanbul 2009, Kültür ve Sanat Yayıncılık.

- TÜRKDOĞAN, Orhan, “Türk Ailesinin Genel Yapısı”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara 1992, C. 1, s. 22-59.
- UYSAL, M. Ali, *Salnamelere Göre Burdur (1868-1914)*, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 1998.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, “Şer’î Mahkeme Sicilleri”, *Ülkü*, C. 5, S. 29, Ankara 1935, Ulus Basımevi, s. 365- 368.
- _____; *Osmanlı Devleti’nin İlimiye Teşkilatı*, Ankara 1965.
- _____; *Osmanlı Tarihi*, Ankara 1998.
- ÜNAL, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı*, Ankara 1999.
- _____; “Osmanlı Devleti’nde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, C. 6, Ankara 1999, s. 111 - 122.
- VARLIK, M.Bülent, 1930-1940 Yılları Arasında Türkiye’de Tarımsal Kooperatifler Üzerine Bir Deneme, *Ekonomik Yaklaşım*, C. 1, S. 3, 1980, s. 101- 133.
- YAKUT, Esra, Çatalcalı Ali Efendi’nin Fetva Mecmuasına Göre Aile Kurumunun Ortaya Çıkışı ve Dağılması, *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, S.7, Ankara, 1996, s. 287-318.
- _____; Klasik Dönem Osmanlı Aile Hukukunda Kadının Konumu, *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.1, S. 1, Ocak 2015, s. 1-23.
- YAZICI, Abdurrahman, “Osmanlı Hukûk-I Âile Kararnâmesi (1917) Ve Sadreddin Efendi’nin Eleştirileri”, *Ekev Akademi Dergisi*, Yıl 19, S. 62, Bahar 2015, s. 567- 584.
- YEDİYILDIZ, Bahaeddin, “Vakıf”, *İslam Diyanet Ansiklopedisi*, C. 42, İstanbul 2012, s. 479- 486.
- YILMAZÇELİK, İbrahim, “Şer’iyye Sicillerinin Bir merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülâhazalar”, *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumuna Sunulan Bildiriler*, İstanbul 1985, s. 155-160.
- YÜCEL, Yaşar -Ali Sevim, *Türkiye Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, C. II, Ankara 1990.
- YÜKSEL, Hasan, Türk Toplumunda Vakıf Aile İlişkisi, *Türkler*, C.X, Ankara 2002, s. 461-469.

BELGE 4: H.1314-1316/ M. 1869-1898 Tarihli 225 Numaralı Burdur Şer'iyeye Sicil Defterinde Geçen Gasp Olayı

بوردور کت هذکت قره نده سکنه ذاتی زیزده مجرای اسکلر مسلمان نور بقیر لیه معرفه فالده نیت جبر هین اغان
 بن علی نام خانقوتک بکس شکر عده روحی و لیم مخطات کرافت کانی بن حسین اقا محمد زده آغانا فاده سید

بدم اولوب بوندیم اقدم وفات اینم لوردور کت او جید بک عمده سن کر بیک اوغلی جبر هین اغان
 علیت زود منکوه منور کبر اسید خانم نیت عباد بن عبد البرکت علی هده اغان ایلدکی خانده رایج
 واروات نیته و اشیا اس نره دعوا نیک عاندا اولدین سر عیظای کتک لیزده بداتنا و نیترا و اعتراف
 مرقده و نیتله و من کجه و ددم منونای مرقوتک حین وفاتیه بن و یار آفرزده لولنه نیتیم بد حکمت ترکله
 مد عینه نزلده اقد و بقیر و ضبط ایله اولملم ترک کت کتیز و معرفت تر علم تو شیخ و تقسیم و تقرب و عطف
 منور کت ص ملک و روحی و اقد و قفق و باکر ارا و تیل و پرا تکی جیتلم اغانه نیته و استماع شهوده استماع
 و عقیده عربیه و لاج بقه نیت و وضع اسغایه اقد اوراق و ابر اکی مطالبه یه و بوندک متوقف اولدین
 امور کت کلین و طبع و ابرایه و کالت عده مطلقه صیحو نیر صایله نظر موالیه فقط شکر اقد نیت و لیم و نیت
 مناب نصب و تعیین ایلمه ۱۲۶ در حال کت

و ۲۶ و ۲۷
 بوردور کت هذکت قره نده
 سکنه خانده نیت جبر هین
 اغان ابن علی اغان

BELGE 5: H.1314-1316/ M. 1869-1898 Tarihli 225 Numaralı Burdur Şer'iyeye Sicil Defterinde Geçen Sayfa 31, Hüküm 1, H. 29 Zilhicce 1[1]314 / M. 31 Mayıs 1897 Gayrimüslim Tereke Kaydı

بورجون دوم غدره سخته لرده دنده دوروردونک ووم من سوننده اولوب دنوز زبده کور کور کور
 نوننور بر موروز نوش بورشای اوقی سنا بول حوستا سنا بول به کرا قو به ملک زودا سرودکس هر ما به
 نیت هر بقوه به باا نام قو به حاکمکد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 دور ویکه نیت دوروردونک هر بقوه نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه

بورجون دوم غدره سخته لرده دنده دوروردونک ووم من سوننده اولوب دنوز زبده کور کور کور
 سنا بول به کرا قو به ملک زودا سرودکس هر ما به نیت هر بقوه به باا نام قو به حاکمکد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 وید کورس قو به کرا قو به ملک زودا سرودکس هر ما به نیت هر بقوه به باا نام قو به حاکمکد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 اوق سراس زودا قو به هر ما به دونه دره سراس رقوم خوستا به ویری سراس نیت زبده حاکمکد
 اصابت ایوب بورجون زده کورس اوقی بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 باردا اوقی هر بقوه به باا نام قو به کرا قو به ملک زودا سرودکس هر ما به نیت هر بقوه به باا نام قو به حاکمکد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 بیا به ملک نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 اولوب بعد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 سراس بقوه به کرا قو به ملک زودا سرودکس هر ما به نیت هر بقوه به باا نام قو به حاکمکد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 اقلند ذرا قو به کرا قو به ملک زودا سرودکس هر ما به نیت هر بقوه به باا نام قو به حاکمکد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 حاکمکد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 دستور سراس اقلند و خیف اقلند و اجرائی بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 زده بقوه سراس اقلند و خیف اقلند و اجرائی بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 حاکمکد نیت بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 دنیسه بون زبده هر سراس اقلند و خیف اقلند و اجرائی بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه
 بوققل اوقی سنا بول به کرا قو نام خلاز ده هر بر کورس بقوه

225 Numaralı Burdur Şer'iyeye Sicili Transkripsiyonu

SAYFA 2

HÜKÜM 1

Aydın vilayet-i celîlesine tâbi' Denizli Sancağına mülhak Tavas kazâsına muzafe Yarangüme Kasabası ahalisinden olup zati ve şahsi Burdur'un Burç Mahallesi ahalisinden Yanıkzâde Mehmed Ağa ibn-i ... Ağa ve Yoğurtçu Mahallesi ahalisinden Berber 'Ali Ağa ibn-i Münadi Mehmed Ağa nam kimesne ta'rifleriyle Muarrif Hocasâde Mustafa Efendi ibn-i Şeyh Mehmed Efendi ibn-i Mustafa Efendi nam kimesne meclis-i şer'imizde Burdur'un Derslik Mahallesi ahalisinden Berberzâde Abdurrahman Rahmi Efendi ibn-i Hacı Abdullah Efendi Ağa mahzarında alınan ifadesidir.

İşbu yedimde olup ibrazımla muayene olunan Fi 14 Cemaziyel Ahir [1]314 tarihli bâlâsı hâlâ Tavas kazâsı na'ib-i şer'isi Ahmed Arslan Efendi'nin imza ve hıdmedi hâvi zahri kaza-i mezkûr mahkeme-i bidâyet a'zasından Es-seyyid Mehmed Efendi ibn-i Ömer Lütfi Efendilerin imzalarıyla mahzı ve mühr-i resmi ile memhur mukayyetli bir kıta ve velâyet-i hüccet-i nâtik olduğu üzere zikr olunan Tavas Kazâsı na'ib-i şer'isi Ahmed Arslan Efendi tarafından me'zunen mürsel mahkeme-i şer'iyeye na'ibi Ali Fehmi Efendi'nin zikr olunan Yarangüme Karyesinde sakinel Burdur Sancağının Debbağhane Mahallesi'nden Müteveffâ Hacı Kaymakzâde Hacı Ahmed Efendi zevce-i metrûkesi zati' mu'arrifleri Latife Hanım bint-i Salih Bey'e Emin Latif sakın olduğu menzile varıp kaza-i mezkur mahkeme-i bidâyet azasından Ömer Efendi ibn-i Süleyman Efendi ve Samanlık Mahallesi Hâfız Ali Efendi ibn-i Mehmed Efendi ve Abdülfettah bin Süleyman ve Hacı Ahmed oğlu (silik) Abdullah nam kimseler mahsarlarına mak'ud meclis-i şer'imizde mezbûre Latife Hanım bint-i Salih Bey ibn-i Emin Bey mûmâileyh Hacı Ahmed Efendi'nin habibe-i kebire kızı Seciye Hanım mahzarında ben hazır olduğum halde mezbûre Seciye Hanım'ın tasdikimle beraber üç ve pederleri müteveffâyı merkûm Hacı Ahmed Efendi'den mürüvvet ve müntakil Burdur'da ve ... nevahisinde bulunan bi'l cümle hane ve değirmeni ve bağ ve bahçesiyle terekât-ı sairesinden evvel emirde hazre-i mezbûre Latife Hanım'la mihr-i muaceli ba'det-tenzil mütebaki metrûkatından hazır-ı mezbûrenin isabet edene hisse-i irsiyyelerini ve

müteveffâyı mezbûrun kezalik vuku'a vefâtıyla Medine-i mezbûrede ve nevâhide bulunup hasb-el kanun müvekkilatan ile verese-i sairesine intikal eden tarif ve tahditten müstağni bulunan arazi hisselerini ahire bey' ve firağa ve kabzı bedel tembih ve kendilere irsal ve isale ve ahiri tevkile mezun olduğum halde kabulümü havi beni tevkil eylediklerine binad ben dahi müvekkillerimle mevrusları müteveffâyı merkûm Hacı Ahmed Efendi'den mevrus ve müntakil Burdur ovasında Göl Kenarı nam mahalde kâin Koca Tarla denilmekle marûf tarafları Aişe Hatun ve Zehra Hatun bint-i Ahmed Efendi Lütfi ibn-i Beyza Mehmed Ağa ve tarafeyni müteveffâ Hacı Mahmud Beyzâde Bahaeddin Bey vereseleri tarlaları ile mahdûd bir kıtasına ile otuz bir dönüm ve mahal-i mezkûrda vâki' Çukurlu tarla denmekle marûf tarafları Mustafa bin Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Ağa ve Hacı Ali Zâde Mehmed Bey Efendi ve tarafını Zehra Hatun bint-i Hacı Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Ağa tarlaları ile mahdûd iki buçuk dönüm ve Hamamcı Ali Kuyusu nam mahalde vâki' tarafları çay ve evliyalar Ali Hüseyin Ömer ve Mustafa bin Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Ağa tarlaları ve tarik-i mevzu Hacı ile mahdûd üç buçuk dönüm ve Karaman Söğüdü nam mahalde vâki' tarafını Zehra bint-i Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Ağa ve tarafını Emin Efendi oğlu Halil Efendi ve Mustafa bin Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Ağa tarlaları ile mahdûd iki dönüm ve çay boyunda Leng Değirmeni denmekle marûf tarafları çay ve kabristan ve bahçevâna Mehmed Ağa ibn-i Mehmed Ağa bahçesiyle mahdûd bir evlek bahçeden kırk beş sehim itibarıyla on sehim hisselerini hokka-i vahide ile beş bin kuruş bedel medfû'u ve makbuzu mukabilinde ve Burdur'a tâbi' Çendik Karyesinde Canbar Kavağı nam mahalde vâki' tarafları Hüseyin oğlu İbrahim bin Mustafa bin Ahmed ve Veli Hoca oğlu Mehmed Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi ibn-i Abdullah ve Bedirzâde Hacı Abdullah Ağa ibn-i Hacı Mustafa Ağa tarlalarıyla mahdûd iki buçuk dönüm ve Emir Bağı nam diğeri Kubbe Oğlan yeri denmekle marûf tarafları Sultan bint-i Hacı Mustafa bin Abdullah ve Abdullah Ata Efendi tarlaları ve tarik-i amm ve Kasab oğlu Mehmed tarlalarıyla mahdûd bir buçuk dönüm tarla ki ceman dört tarla ile yine Çendik'te vâki' etraf-ı erba'ası mera' ile mahdûd tahtani iki oda ve sulu ve sokak kapısı müştamil bir bab mülk-i menzilden kırkbeş sehim itibarıyla on sehim hisselerini safka (sıfka)-i vahide bin yüz kuruş bedel ile ve Burdur'a tâbi' Kemer Nahiyesinde Beyler Karyesinde çay kenarında vâki' tarafları çay ve mera' ile mahdûd Baş Değirmen denmekle marûf bir taş devrane eder bir bab on değirmenden lezlek kırk beş sehim itibarıyla on sehim

değirmen hissesini iki bin yüz kuruş bedel medfû ve makbuzu nam mukabilinde Hacı Abdullah Ağa ibn-i Hacı Mustafa Ağa'ya bey' ve firağa ve Burdur Kasabası derûnunda Hacı Ahmed Mahallesinde Tabakhane civarında vâki' şarken tarik-i amm ve garben Akkofzâde müteveffâ Ahmed Efendi vereseleri menzili ve şimalen Hafız Mustafa Efendi ibn-i Abdülkerim Efendi ve cenûben Debbağ Köse oğlu Süleyman bin Osman Ağa menzilleri ve tarik-i amm ile mahdûd tevekkâtı fevkanî üç oda ve tahtani iki oda ve bir cama süthane ve solu ve sokak kapısı müştemil bir bab mülk menzilden kırk beş sehim itibarıyla on sehim hisse-i şayialarını bedel-i misliyle talibine bey' ve firağa Hızır merkûm Rahmi Efendiyi vekalet-i mezkûreye bina vekalet-i amme-i mutlaka-i sahiha-i şer'îye ile vekil ve na'ib-i münab nasb ve tayin eyledim.

15 Şaban [1]314

Müvekkil-i Merkûme Yarengümeli Mustafa Efendi	Müvekkil-i merkûm Keçeci oğlu Mehmed bin Bekir
---	--

İşbu müvekkil-i merkûm Yarengümeli Mustafa Efendi ibn-i Şeyh Mehmed Efendi ibn-i Mustafa Efendidir bilir ve tarif ederiz.

Burç Mahallesi'nden merkûm Keçeci oğlu Mehmed bin Bekir bin Hacı Hasan Yoğurtçu Mahallesi'nden Kahveci Nezir Ali Ağa ibn-i Mehmed Ağa

SAYFA 3

Vekil-i merkûm Rahmi Efendi'nin ifadesidir.

Ben dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lazımesini ki yenbağı oraya taahhüd ve iltizam eyledim.

15 şaban [1]314 vekil-i merkûm inha olmuştur Ser katip

HÜKÜM 1

Burdur'un Yoğurtçu Mahallesinde sakin zatı zirde muharrir-ül esami müslimin tarifleriyle mu'arref Hacer Hatun bint-i Abdullah ibn-i Hacı Hasan meclis-i şer'de

Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden dava vekili Hafız Şükrü Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mehmed Ağa müvacehesinde alınan ifadesidir.

Zevcim olup bundan akdem vefât eden Hamamcı oğlu Hasan Ali bin Osman bin Abdullah Bey veraseti zevce-i menkûha-i metrûkesi olduğum halde benimle Hacı Cafer oğlu Hasan ve sulbiye kızı Zeliha'ya münhasır ve mesele-i mirasımız yirmi dört sehinden olup sehm-i mezkûreden üç sehmî bala ve üç sehmî sefir-i merkûm Hasan ve yedi sehmî sefiren mezbûre Zeliha'ya isabet edip müteveffâyı merkûmun hayatında yedinde müstakilen mani-i zekatı olup buyûd-u vefâta bir tashih-i mezkûr üzere benimle verese-i saire-i merkûmeye mevrus olan Burdur'un Bağ Arasında Aişe oğlu Pınarı civarında kâin bir taraftan yani kible-i Fatıma Hâce bint-i Hacı Ahmed Efendi ibn-i Ahmed ve şimalen Cebel-i Hafızzâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i Mustafa Efendi şarken Veli Kölezâde Süleyman Efendi ibn-i Ali Efendi ibn-i Abdullah ve garben tarik-i amm ile mahdûd üç dönüm miktarı kürum ve eşcârı mülk-ü eşcâr-ı müstemereyi havi bir bab bağdan canib-i şarkisinden merkûm Cebel-i Hafızzâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Mustafa Efendi bağı ve Veli Kölezâde Süleyman Efendi bağı ve mezbûre ve Fatıma Hacı bağı ile mahdûd bir salma bağı nısf bağı hayatında karındaşı Hafız Osman Efendi'ye zikr olunan üç dönüm miktarı bağın semini beher sene imar ve eşcârı kat ve ıslah eylemek üzere icar ve teslim edip buyûd-u vefâta icar-ı münkabin olup mezkûr bağı bize red ve iade etmek lazımeden iken merkûm Osman Efendi mezkûr bağı fuzuli ve bigayr-ı hak zapt etmek daiyesinde olmakla sagir-i merkûm Hüsnü ile sagira-i mezbûre züleyha'nın tesviye-i umurlarına kabl-i şer'ani Beduhi mensupları olmaklığım hasebiyle mezkûr bağı isdarane eden üçyüz on senesi Ramazan-ı şer'inde on birinci günü tarihli ve ...sabık Burdur na'ib-i şer'isi Mehmed Rüştü Efendi'nin imza ve sami i'lâm-ı şer' metrûkunca merkûm Osman Efendi'den talep ve dava eylediğimde merkûm Osman Efendi vekili Vastan Efendi dahi mahdûd mezkûr nısf-ı bağı tarih-i i'lâmdan yirmi beş sene mukaddem bin sekiz yüz kuruş bedel medfû'u ve makbuz mukabilinde Mevlevi Osman Efendi bey'ettiğini inkarına makarin-i davama i'lâm-ı mezkûrda isimleri mücerrer Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi ahalisinden Sofizâde Rüştü Efendi ibn-i Hacı Osman Efendi ve Şeyh Sinan Mahallesi ahalisinden İshak oğlu Hilmi ibn-i İshak şehadetleriyle ispat etmekle vaz'ı dava ve ol suretle bir kıt'a i'lâm tanzim bir nüshasını tarafıma tebliğ ettirip i'lâm-ı mezkûrun hükmüne adem-i kanaatle tetkiken temyizini talep ve Cenab-ı Ali Hazret-i meşinbahiye takdim-i i'lâm-ı mezkûrun mührü

mutâbık ise de noksan ve halelden hali olmadığı deyü üçyüz on iki seneyi Rebiül evvelinin on altıncı günü tarihiyle tahşiye ve takdim ve 'iade olunmakla ... merkûm Osman Efendi kemafis sabık def-i davayı mesruresini ledül mürâfaa ikmal etmek üzere gıyaben dava vekili Yörükzâde Mustafa Efendi vekil-i mashar tayin olunarak müvacehesinde def'i davayı mezkûrunu vekil mashar-ı merkûmun inzarına mukarine dava ve zikr olunan İbrahim Mahallesi ahalisinden şâhid merkûm Rüştü Efendi ile müvekkil-i merkûm Osman Efendi'nin karındaşı Hafız Mehmed Efendiibn-i Bekir Ağa nam kimseler kardeşleriyle bil müvacehe isat-ı müddeâ etmiş olsa da bu babta istihsal edildiği sabık Burdur na'ib-i şer'isi Ali Murtaza Efendi imza ve mührünü havi işbu üç yüz on dört senesi Cemaziyelahirinin yirmi dokuzuncu günü tarihli tarafıma tebliğ ettirdiği i'lâm dava münderecatı yek diğerine muhalif ve şâhid-i merkûm Mehmed Efendi tedarik olup ve Rüştü Efendi'nin şهادeti dahi i'lâm-ı evveldeki takrîrine gayrı muvaffık ettiği görülmekte olduğundan başka evvelce vermiş olduğu zabt-ı dava zeylinde tarafından nasb ve tayin eylediği Vastan Süreyya Efendi'nin imzası tahtında ismi münderiç olmadığı halde imza eylediğine ve bu ise tarifât-ı şer'iyeye dairesinde gördüğünden bil müvacehe bağı davasının icrayı mürâfaasına ve husumet ve müdafaasınave istima-ı şuhûda istimlak ve temliga ve bu husûsun mütevakkıf olduğu umurun klişe vekalet-i amme-i mutlaka-i mühimme-i şer'iyeye ile tarafımdan Hızır mûmâileyh Hafız Şakir Efendi ibn-i Saydani ibn-i Hacı Mehmed Ağayı vekil ve na'ib-i münab nasb ve tayin eyledim.

SAYFA 4

Vekil-i merkûm Hafız Şakir Efendi'nin ifadesidir

Ben dahi vekalet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lazımesini ifaaya taahhüd ve iltizam eyledim

17 Şaban [1]314

Vekil-i merkûm Hafız Şakir Efendiibn-i Hasan Ağa

İşbu müvekkile-i mezbûre Hacer Hatun Atiye Abdullah nam hatunu bilir ve tarif ederiz ve ...bala Hızır merkûm Hafız Şakir Efendi'ye huzurumuzda vekil eylediğini olduğu vekalet-i merkûmeyi kabul eylediğini iş'ar ve tasdik ederiz

Müvekkil-i merkûm	Cami-i Kebir	Müvekkil-i merkûme	Yoğurtçu
-------------------	--------------	--------------------	----------

İşbu vekalet takrîr ve tasdiki inha olunur.

İmza imza

HÜKÜM 1

Mazeret-i meşruaya nebar-ı hususi ati'l beyânın mahallinde istima takrîr ve kütüb ve tahrir için kabl-i şer'ane me'zunen irsal olduğuma sebad-ı daileri Burdur'un Divanbaba Mahallesinde sakin iken bundan akdem vefât eden Saadetzâde Hacı İsmail Ağaibn-i Abdullah Ağaibn-i Hacı Ali Ağa hayatında sakin olduğu Burdur'un Divanbaba Mahallesinde vâki'' haneye varıp derûnunda bulunan zirde muharrir-ül esami Süleyman huzurlarında akd-i muhibbi şer'i şerif olundukta müteveffâyı mûmâileyh verese-i meşruasından zevce-i müvekkile-i metrûkesi olup zati zirde muharr-ül esami müslimin tarifleriyle muaarref sahibe-i arzuhal-i Aişe Hanım Atiye Hacı Abdullah Bey ibn-i Ahmed Bey nam hatun ile müteveffâyı mûmâileyh Hilmi Bekir oğulları Mehmed ve Süleyman Beylerden her birinin meclis-i mak'ud ve mezkûrda takrîr-ül kelam ve tâbi'r-i aynel mer'am eylediğinden müteveffâyı mûmaileyh Hacı İsmail Ağa'nın veraseti menkume-i metrûkesi ve sulbi kübra oğulları olduğumuz halde bizimle sulbi kebire kızları Hatice-i Kübra ve Ziyet ve sulbi kebire kızı Münire'ye münhasır olup ba'de sagira-i mezbûre dahi vefât edip zikr-i hali arazi ve mer'a hissesi validesi zevce-i mezbûre Ayşe Hanım bint-i Hacı Abdullah Bey müstakil olduğu gibi müteveffâyı mûmâileyh sulbi kübra oğlu olup kendine ol vefât eden Salih Efendi'nin sulbi evlatları gaib Abdulmecid Rıza Efendi ve Halime ve vahide ve Dudu ve Züleyha Hatunlarla yine müteveffâyı mûmâileyh hayatında Züleyha kızı olup kendinden evvel vefât eden Zeliha Hatunun Sadriye-i kebire kızı Aişe-ı Sıddıka Hatundan her biri müteveffâyı mûmâileyhin hayatında havza-i tasarrufunda olup buyûd-u vefât hasbel kanun araziden hakk-ı intikale nail olduğu bila habar indeş şer'ül enver zahir ve mütehakkık olduktan sonra zevce-i mezbûre Aişe Hatun ibn-i Hacı Abdullah Bey ile ebnan-ı merkûman Mehmed ve Süleyman Beylerden her birinin meclis-i ma'kûd-u mezkûrden alınan ifadeleridir.

.....olup bundan akdem vefât eden Saadetzâde Hacı İsmail Ağa ibn-i Abdullah ibn-i Hacı Ali Ağa'nın hayatında taht-ı tasarrufunda olup buyûd-u vefâta bizimle verese-

i saireden bulunan Züleyha kızının gaibane Abdülmecid Hatice ve Ziyet Hanım'lar ve Sabay Kübra oğlu olup evvel vefât eden Salih Efendi evlatları Rıza Efendi ve Alime ve Vahide ve Dudu Zeliha Hatunlarla Hatice-i Kübra kızı olup yine evvel vefât eden diğer Züleyha'nın sadriye-i kebire kızı Aişe-i Sıddıka'ya hasbel kanun intikal eden Burdur Sancağına tâbi' Tefenni Kasabasına merbut Gölhisar Nahiyesine muzafe Karapınar Çiftliği denilmekle marûf tarif ve tahdidine müstağni bulunan çiftlikten Hacı İsmail Ağa namına mukayyid bin beş yüz dönüm miktarı merzu' arazi ile ve gayr-i mezru' arazi ve mera' ve müştemilât-ı saire ve harab-ı ebniye-i arsalar otuz beş bin sehim itibarıyla on beş sehim hisse-i şeliamızı on bin iki yüz seksen beş buçuk kuruş bedel medfû' ve makbûz mukabilinde Burdur'un Hacı Ömer Mahallesinde sakin eşraftan Kuzucuzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Osman Ağa ibn-i Ömer Ağa namına mahallesinde makbûz ve komisyon-u mahsus huzurlarında alel ahvel firağ-ı takrîrini ifaya şayed çiftlik-i mezkûrun arazi ve müştemilât-ı saire-i mezkûresinde her birine müdahale ve taarruz eden bulunur ise men'i müdahale ve taarruz davasını ait olduğu muhakkem ve devairden ve hükümet-i mülkiyenin her şubesinde akmaya ve ahz-i evrak ve icrasını mutalaaya ariza ve devayic takdimine mühr-ü imzaya ve ledül iktiza ahiri tevkil ve terkife ve bu husûsun mütevekkîf olduğu umurun küllisini ifaya vekalet-i amme-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyye ile tarafımızdan Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesinde sakin gaib Abdülmecid Caferzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Ali Ağaibn-i İbrahim Ağa'yı kabulüne mevkûf vekil ve na'ib-i münab nasb ve tayin eyledik bir kıta hüccet-i şer'iyye-i adli buyrulmasını talep eyleriz.

19 Şaban [1]316

Müvekkil-i merkûm Süleyman b. Hacı İsmail	Müvekkil-i merkûm Mehmed Ağa b. Hacı İsmail	Müvekkil-i mezbûre Ayşe Hanım bint-i Hacı Abdullah
--	--	--

SAYFA 5

HÜKÜM 1

Mahallemiz Divanbaba Mahallesi ahâlîsinden olup bundan akdem vefât iden Saadetzâde Hacı İsmail Ağa'nın hayâtında taht-ı tasarrufunda olup ba'de vefâtihî hasbü'l-kânûn veresesine intikâl iden arâzîlerden hakk-ı intikâline nâil olan sulbî kebîr oğulları hâzır-ı bi'l-meclis Mehmed ve Süleyman Efendiler ile sulbiye kebîre kızları Hatice ve Zinet Hatunlarla sulbiye sağîre kızı Münire'ye ve kendünden evvel vefât iden sulbî oğlu Salih Efendi'nin sulbî evlâdları Ali Rıza Halime ve Vahide ve Züleyha ve Dudu ve sulbiye kızı olup kendünden evvel vefât iden Züleyha'nın sadriye kızı Ayşe Sıdika'ya munhasır olup ba'dehû sağîre-i mezbûre Münire'nin vefâtiyle arâzî hıssası vâlidesi olup mezbûre Ayşe Hanım'a isâbet eylediği ve mezbûre Ayşe Hatun ibnet-i Hacı Abdullah Bey ibn-i Ahmed Bey'i bilür ve ta'rîf ve alâ tarîki'ş-şehâde ihbâr ve iş'âr ve ol vecihle Karapınar Çiftliğinde bulunan bi'l-cümle arâzî müştemilâtından hıssasını oğulları Mehmed ve Süleyman Efendilerle berâber Kuzucuzâde Edhem Efendi nâmına ferâğa ve tefvîza taraflarından bedel-i medfû' ve makbûzları bulunan üçer bin üç yüz küsûr kuruş mukâbilinde ferâğ takrîrini îfâya Caferzâde Edhem Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa ibn-i Ahmed Ağa'yı tevkîl eylediklerine ve zîrdeki imzâlar ve mühürler mühr-i zâtîleri olup huzûrumuzda vaz' eylediklerini tasdîk ideriz fi 19 Şa'bân sene [1]314

Mu'arrif	Mu'arrif	Mu'arrif	Mu'arrif
Mahalle-i	Mahalle-i	Mahalle-i	Divanbaba
Mezbûreden	Mezbûreden	Mezbûreden	Mahallesi İmâmı
Kabzımâl Hacı	Saadetzâde İshak	Hatibzâde Hacı	Nebevîzâde
Ahmed Ağa ibn-i	Efendi ibn-i Hacı	Mustafa ibn-i	Mehmed Efendi
İbrahim bin	Ali ibn-i Hacı	Abdullah bin	ibn-i Mustafa bin
Abdullah	Abdullah	Mustafa	Nebevî

HÜKÜM 2

Saadetzâde müteveffâ Hacı İsmail Ağa zevce-i menkûha-i metrûkesi mu'arrifetü'z-zât Ayşe Hanım ibnet-i A'mâ Hacı Abdullah Bey ile müteveffâ-yı mûmâileyhin sulbî kebîr oğulları Mehmed ve Süleyman Efendilerden her biri müteveffâ-yı mûmâileyhden müstakil Gölhisar Nâhiyesinde vâki' Karapınar Çiftliğinde bulunan bin beş yüz dönüm mikdârı arâzîlerinden otuz beş sehim i'tibâriyle on beş

sehim hissa-i şâyi'alarını on bin iki yüz seksen beş kuruş bedel-i medfû' mukâbilinde mahallinde Kuzucuzâde Edhem Efendi ibn-i Hacı Osman Ağa nâmına ferâğ ve tefvîza Caferzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Ağa'yı ber-vech-i muharrer kabûlüne mevkûf vekîl nasb eyledikleri huzûr-ı şer'î şerîfe inhâ olunur fî 19 Şa'bân sene [1]314

Ümenâ	Ümenâ	Serkâtib-i şer'iyye	Mahkeme-i
-------	-------	------------------------	-----------

Mûmâileyhâ Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Abdullah Beyi ibn-i Ahmed Bey nâm Hatun ba'de't-ta'rif meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda alınan ifâdesidir

Zevcim olup müteveffâ-yı mûmâ ileyh Hacı İsmail Ağa ibn-i Hacı Ali Ağa ibn-i Hacı Abdullah Ağa'nın hayâtında taht-ı temellük ve tasarrufunda bulunan hâlen Denizli Sancağına mülhak Garbi Karaağaç Kazâsına tâbi' İrle Nâhiyesinde vâki' şöhretine binâen Başkapu Çiftliği dimekle ma'rûf ta'rif ve tahdîden müstağnî çiftlik emlâk ve arâzî ve müştemilât-ı sâiresiyle berâber üç sehim i'tibâriyle bir sehmini bana ve bir sehmini sulbiye sağîre kızı Münire'ye ve bir sehmini dahi sulbiye kebîre kızı Zeyneb Hanım'a temlik ve ferâğ ve teslîm idüp ba'dehû sağîre-i mezbûre Münire dahi vefât idüp uhde-i tasarrufunda bulunan arâzî hasbû'l-kânûn vâlidesi bulunduğum ecilden bana intikâl eylediği gibi çiftlik ebniyesi dahi vâlidesi olduğum hâlde benimle li-ebeveyn er karındaşları merkûmân Mehmed ve Süleyman ve karındaşı mezbûre Zeyneb Hanım'a mevrûs olmağla çiftlik-i mezkûr arâzîsinden bâlâda yazıldığı üzere üç sehim i'tibâriyle iki sehim arâzî hissamdan bir sehmini ve ebniyesinden dahi nisf şâyi'ini oğullarım hâzır-ı bi'l-meclis Mehmed ve Süleyman ibn-i Hacı İsmail bin Hacı Ali Ağa vârislerine me'muru huzûrunda usûlüne tevkîfan me'muru mahsûsu ve komisyonu huzûrunda meccânen bey' ve ferâğ takrîrini îfâya mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine bâlâ-yı zabtda bast ve beyân olunduğu üzere vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile Burdur'un Üçdibek Mahallesi ahâlîsinden Alaybeyizâde İzzet Efendi ibn-i Abdullah Ata Efendi ibn-i İbrahim Ağa nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim ol vecihle bir kıt'a hüccet verilmesi matlûbumdur.

Fî 19 Şa'bân sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Ayşe Hanım

İbneti Hacı Abdullah bin Ahmed Bey

İşbu müvekkile-i mezbûre Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Abdullah Bey ibn-i Ahmed Beyi bilür ve ta'rif ideriz ve zikr olunan çiftlik hissasında iki sehim i'tibâriyle bir sehmîni oğulları Mehmed ve Süleyman Efendiler nâmların münâsakaten ferâğ ve tefvîz tarafından İzzet Efendi ibn-i Abdullah Ata Efendi ibn-i İbrahim Ağa'yı huzûrumuzda vekîl-i muvaffaka ile vekîl eylediğini ve zîrdeki mührü huzûrumuzda vaz' eylediğini tasdîk ve iş'âr ideriz

Fî 19 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Saadetzâde İshak Efendiibn-i Hacı Ali Ağa	Mu'arrif Hatibzâde Hacı Mustafa ibn-i Abdullah bin Mustafa	Mu'arrif Divanbaba Mahallesi'nden Nebevîzâde Mustafa Efendi ibn-i Nebevî
--	--	---

Saadetzâde müteveffâ Hacı İsmail Ağa zevcesi ma'rifetü'z-zât Ayşe Hanım bint-i A'mâ Hacı Abdullah Bey nâm Hatun İrle Nâhiyesinde vâki' Başkapu Çiftliğinde bulunan üç sehim i'tibâriyle iki sehim hissamdan bir sehmîni müştetilâtiyle berâber sadrî oğlum Mehmed ve Süleyman nâmlarına meccânî ferâğa Alaybeyizâde İzzet ibn-i Abdullah Ata Efendi'yi kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yîn eylediği inhâ ve arz olunur.

Ümenâ-i şer'	Ümenâ-i şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i şer' iyye
--------------	--------------	-----------------------------------

SAYFA 6

HÜKÜM 1

Zikri âtî husûsun mahallinde istimâ'-i takrîr ve ketb ve tahrîri için savb-ı şer'i enverden me'zûnen irsâl olduğuma binâen dâ'îleri Burdur'un Üçdibek Mahallesinde vâki' Müftîzâde Numan Efendi ibn-i Ali Efendi ibn-i Halil Efendi'nin zevce-i menkûhası Ganime Hanım ibnet-i Osman Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa ile kayınvâlidesi Hatice Hanım ibnet-i Hacı Abdullah ibn-i Ahmed Bey nâm Hatunun ma'an sâkinler

oldukları hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i şerîf olundukda merkûmun kayınvâlidesi olup zâtı zeyl-i kitâbda isimleri muharrer müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Hatice ibnet-i Hacı Abdullah Bey ibn-i Ahmed Bey'in meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda alınan ifâdesidir

Dâmâdım Numan Efendi ibn-i Ali Efendi ibn-i Halil Efendi tarafından aleyhimde bidâyet mahkemesine ikâme eylediği alacak da'vâsıyla hayvân ve sâire da'vâlarıyla berâberi şer'iyye mahkemesine dahi ikâme ideceği her nev'de'âvînin mehâkim-i âidesinde murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'aya ve merkûm Numan Efendi zimmetinde cihet-i farzdan alacak hakkım olan iki buçuk aded yüzlük Lira-yı Osmanî ile iki aded sîm mecidiye alacak hakkımı âid olduğu mehâkim ve devâirde taleb ve davâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve taht-ı hükme alınacak hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve lede'l-hâce sulh ve ibrâya ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile Burdur'un Rum Mahallesinde mütemekkin teba'i Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîli Agop Fekri Efendi Filyosyan vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim

Fî 19 Şa'bân sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Hatice Hanım

İbneti Hacı Abdullah Bey

Bâlâda ismi mezkûr Saadetzâde müteveffâ Osman Efendi zevcesi Hatice bint-i A'mâ Hacı Abdullah Bey damâdı Müftîzâde Numan Efendi tarafından ikâme olunan davânın mürâfa'asına davâ vekîli nasb eylediği arz ve inhâ olunur

Ümenâ-i şer'	Ümenâ-i şer'	Serkâtib-i şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	---------------------	-----------

Vekâlet-i mezkûreyi huzûr-ı hâkimde kabûl eyledi

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Numan Efendi zevcesi zâtı mu'arref Ganime Hanım ibnet-i Osman Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa'nın alınan ifâdesi zevcim Numan Efendi ibn-i Ali Efendi ibn-i Halil Efendi yed ve zimmetinde bulunan zeyli imzâsıyla mumzî ve memhûr bir kıt'a müfredât defteri mantûkunca mehr-i mu'accelemlle mâl-ı cihâzımdan alacak hukûkumu ve bâ-hüccet nafaka-i mukadderemi âid olduğu mahkemede taleb ve da'vâya ve merkûm tarafından aleyhimde ikâme olunmuş olacak de'âvînin mürâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'asına ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile Burdur'un Rum Mahallesi'nde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'den davâ vekîli Agop Fekri Efendi ibn-i Filyos kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim fî 19 Şa'bân sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Ganime Hanım bint-i

Osman Efendi

İşbu müvekkiletân-ı mezbûretân Hatice Hanım ibnet-i Hacı Abdullah Beyi ibn-i Ahmed Bey ile kerîmesi Ganime Hanım ibnet-i Osman Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa nâm hatunları bilür ve ve ta'rîf ider olduğumuz gibi zevc ve dâmâdları Numan Efendi ile mürâfa'a ve muhâsama ve zimmetinde bulunan hukûklarını taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza vekâlet-i âmme ile Hacı Agop Efendi'yi vekîl eylediklerini ve zeyli imzâlarını tasdîk ideriz.

Fî 19 Şa'bân sene [1]314

Mu'arraf Mahalle-i Mezbûreden Yassıörenlioğlu Ahmed bin Osman	Mu'arraf Mahalle-i Merkûmedin Hacı Hamzazâde Hacı Memduh Efendi ibn-i Ömer Efendi	Mu'arraf Üçdibek Mahallesi'nden Telgraf Çavuşu Abdullah Çavuş ibn-i Velîyüddin	Mu'arraf Câmi'-i KebîrMahallesi'nden Hacı Bekir ibn-i Hâfız Mehmed bin Süleyman
---	--	---	--

Mezbûre Ganime Hanım zevci Numan Efendi'den ber-vech-i bâlâ mühr-ı ma'mâlûyle mâl-ı cihâz da'vâsına Hacı Agop Fekri Efendi'yi vekîl eylediği arz ve inhâ olunur fi 19 Şaban sene 1[1]314

Ümenâ-i şer'	Ümenâ-i şer'	Serkâtib-i şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	---------------------	-----------

Huzûr-ı hâkimde kabûl eylediğini ikrâr eyledi fi 8 Ramazan sene [1]314

İlyas Veysi

SAYFA 7

HÜKÜM 1

Burdur'un Manastır Mahallesi'nden Çolakoğlu Ömer bin Mehmed bin Ömer'in meclis-i şer'de Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden davâ vekîli Hafız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Sulbî kebîr oğlum olup taht-ı iyâlimde iken güzerân iden üç yüz on üç senesi berâ-yı nüsük-i hacc-ı şer'îf emrimle Hicâz-ı Şerîf'e azîmet idüp kable'l-edâi'l-hacc Mekke-i Mükerrreme'de vefât iden Hüseyin'in zevce-i menkâha-i metrûkesi Hâce Emine bint-i Hacı Hasan bin Abdullah oğlum merkûmun hîn-i vefâtında yanında bulunmağla terekesi meyânında zuhûr iden kırk iki aded yüzlük lirâ-yı Osmanî ile sekiz aded beş yüz kuruşluk lira-yı Osmanî ki cem'an seksen iki aded lira-yı Osmanî'yi zevce-i mezbûre Hâce Emine Hatun bana edâ ve teslîm eylemek iktizâ iderken zikr olunan seksen iki liradan bana ancak üç aded Lira-yı Osmanî virüp bâkîsi olan yetmiş dokuz aded Lira-yı Osmanî mezbûre Hâce Emine fuzûlî ve bigayr-i hak ahz ve kabz ve zabt ve ketm ve ihfâ itmekde olduğu misillü yine oğlum merkûm Hüseyin yine hayâtında hacc-ı şerîfe azîmet etmezden yedi sene evvel Burdur'un Câmi'-i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Derya Hacı Yusuf Efendi nâm kimesneden sîm mecidiye yirmi iki kuruş ve yüzlük Lira-yı Osmanî yüz on sekiz kuruş hesâbiyle sekiz bin kuruş bedel-i medfû' mukâbilinde iştirâ eylediğim Burdur bağları arasında Ayşeoğlu Pınarı civârında

vâki' şarkan tarîk-i âmm cenûben Derya Hacı Yusuf Efendi ibn-i Abdurrahman ve şimâlen Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ve garben Deli Ağaoğlu Mehmed bin İbrahim bin Mehmed bâğları ile mahdûd arz-ı mîrî üzerine mağrûs kürûm ve eşcârı mâlik ve eşcâr-ı müsmireyi hâvî bir kıt'a bâğımı oğlum merkûm mezkûr bâğlara alâkası olmayup benim mülk-i müşterâm olduğunu mahzar-ı şuhûdda ikrâr dahi itmiş iken mezbûre Hâce Emine mezkûr bâğı zevci oğlum müteveffâ-yı merkûmun mâlî olmak zu'muyla müstakillen gasb ve ahz ve kabz ider olmağla zikr olunan yetmiş dokuz aded Lira-yı Osmanî ile mezkûr bâğı âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde taleb ve davâya ve mezbûre tarafından aleyhimde ikâme-i davâ olunur ise mezbûre ile murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'aya ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabz ve bana edâ ve teslîme ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine hâzır-ı mûmâileyh Hâfız Şakir Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 20 Şa'bân sene [1]314

Müvekkil-i Merkûm Ömer bin Mehmed

Bin Ömer

Vekîli-i merkûm Hâfız Şakir Efendi'nin ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i merkûm Hafız Şakir Efendi

İbni Hüseyin Ağa

İşbu müvekkil-i merkûm Ömer'i bilür ve ta'rîf ideriz

Mu'arrif ...zâde Hacı Mehmed Efendi	Mu'arrif Burdur'un Kurna Karyesinden ...oğlu Ahmed bin İbrahim
--	--

Vekâlet-i mezkûre huzûrumuzda cereyân eyledi fî târîh-i mezbûr

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Zikri âtf husûsun mahallinde istimâ'-i takrîr ve ketb ve tahrîri için savb-ı şer'i enverden me'zûnen irsâl olunduğuma binâen Burdur'un BurçMahallesiinde vâki' Çakırzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa'nın hânesine varılıp derûnunda bulunan zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf olanda hâne-i merkûmda sâkine zâtı hazirûn-ı merkûmûn ta'rîfleriyle mu'arrefe Hatice Hatun ibnet-i Hacı İsmail Ağa ibn-i Hacı Ali nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda sadrî kebîr oğlu merkûm İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa bin Hacı Ahmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Saadetzâde Hacı İsmail Ağa ibn-i Hacı Ali Ağa'dan mevrûs ve müntakil emlâk arâzî ve zimemâttan Isparta Kazâsında vâki' çarşuda bulunan Saadetzâde Hacı İsmail Ağa Hânı denilmekle ma'rûf üç taraftan tarîk-i âmm ve kıble tarafı müteveffâ Pirzâde Hacı Salih Efendi vereseleri menzilleri ile mahdûd fevkânî ve tahtânî büyüü-ı adîde ve müştemilât-ı sâireyi muhtevî nâmıma mukayyed bir bâb hânda benim müstakil mülk ve yedimde zemîni mukâta'alu vakf-ı mahlût bulunmağla mülk kıymetinden sekizde bir vakf kısmından ve dörtde bir hissa-i şâyi'amı ve Garbi Karaağaç Kazâsında İrle Nâhiyesinde Beylerli karyesinde kâin kıbleten cebel ve şimâlen nehir ve tarîk ve dîger tarafı dahi yine cebel ile mahdûd bir bâb döner un değirmeninden on altı sehîm i'tibâriyle bir sehîm ve Beylerli Karyesinde ve Satırlar Karyesinde ve Gölhisar Nâhiyesinde kemâl-i şöhretine binâen tahdîd ve ta'rîfden

SAYFA 8

Müstağnî Karapınar Çiftliğinde bulunan nısfından yedi sehîm hissa i'tibâriyle bir sehîm hissası müştemilâtıyla berâber ve Çam Karyesinde Çam ve Sak ve Yusufça kurâlarında bulunan perâkende bulunan arâzîlerimi her birini mahallinde me'mur-ı mahsûs ve komisyonu huzûrunda bedel-i misilleriyle tâliblerine bey' ve ferâğa ve bedellerini ahz ve kabzına virgü ve düyûnât-ı sâire-i müteferrikama harc ve sarfa bâkaîsini bana edâya ve Isparta'da ve Antalya ve bilâd-ı sâirede bulunan zimem-i nâs olan kâffe-i hukûkumu mahallinde medyûnlarımdan ve emlâk ve arâzîlerime müdâhale ve ta'aruz iden bulunur

ise men'-i müdâhale ve da'vâya ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve bi'l-îcâb âharı tevkîl ve terfîka ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i sahîha-i şer'iyye-i umûmiyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm oğlum İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa ibn-i Hacı Ahmed Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eylediğim gibi aleyhimde gerek pederim müteveffâ-ı merkûmun terekesinden emlâk ve akâr ve arâzîden ve gerek husûsât-ı (silik) dolayı ikâme olunmuş ve olunacak her nev'de'âvînin âid olduğu mehâkim ve devâirde usûlüne tevfikân murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'aya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve kezâlik suver-i meşrûha üzere mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan oğlum merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim

Fî 29 Şa'bân sene [1]314

Müvekkile-i Merkûme Hatice

Bint-i Hacı İsmail bin Ali

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim

Çakırzâde İbrahim Edhim

Bin Ali bin Ahmed Ağa

HÜKÜM 1

Yine hâne-i mahdûda-i mezkûrede ma'kûd meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda müsâfereten sâkine ve zâtı yine hâzirûn-ı merkûmûn ta'rîfleriyle mu'arrefe Saadetzâde Hacı İsmail Ağa hafîdesi Ayşe Sıdika Hatun ibnet-i Saadetzâde Hacı Ali Ağa ibn-i Ali nâm hatun bâlâda ismi muharrer İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa ibn-i Ahmed Ağa ile zevc-i dâhili Çilzâde Hacı Raşid Efendi ibn-i Mehmed Ağa bin Hacı Ömer Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Ceddim olup bundan akdem vefât iden Saadetzâde Hacı İsmail Ağa ibn-i Hacı Ali Ağa ibn-i (silik)den mevrûs ve müstakil Gölhisar Nâhiyesi dâhilinde kâin kemâl-i şöhretine binâen tahdîd ve ta'rîfdan müstağnî Karapınar Çiftliğinde bulunan yedi sehim i'tibâriyle bir sehim hıssa-i şâyi'amı cemî' müstemilâtıyla berâber Çam Karyesinde ve Yusufça ve Sak Karyelerinde ve Garbî Karaağaç Kazâsında Beylerli ve Satırlar Karyelerinde bulunan nâmıma mukayyed kâffe-i arâzîlerimi bedel-i misilleriyle

mahallinde me'mur ve komisyon-ı mahsûs huzûrlarında tâliblerine bey' ve ferâğa ve esmânını ahz ve kabza ve bana edâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i sahîha-i şer'iyye ile tarafından hâzır-ı merkûm İbrahim Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eylediğim misillü Kemer Nâhiyesine tâbi Eşenli ve Alaman'a çiftlikleri dinmekle ma'rûf ceddinden muntakil nâmıma mukayyed müştemilâtıyla berâber iki kıt'a çiftlikâtında bulunan emlâk ve arâzîlerimi müdâhale itmekde bulunan sehimdârândan ve sâir efrâd-ı ahâlîden aleyhimde ikâme olunmuş ve olunacak her nev'de'âvînin murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'asına ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve lede'l-hâce sulh ve ibrâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine her ikisini âharı tevkîle me'zûn oldukları hâlde zevc-i dâhilim hâzır-ı mûmâileyh Hacı Raşid Efendi'yi dahi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 29 Şa'bân sene [1]314

Müvekkile-i Merkûme Ayşe Sıdika

bint-i Hacı Ali Ağa ibn-i Ali

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim

Hacı Esed bin Mehmed bin Ömer	İbrahim Edhem bin Hacı Ali bin İbrahim
-------------------------------	--

Müvekkilân-ı mezbûretân Hatice bint-i Hacı İsmail Ağa ibn-i Hacı Ali Ağa'yı şer'an bilür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi Ayşe Sıdika bint-i Hacı Ali'yi dahi şer'an bilür ve ta'rîf ideriz ve mezbûretândan her biri vekîl-i merkûmân Hacı Raşid ve İbrahim Edhem Efendileri huzûrumuzda tevkîl eylediklerini anların dahi kabûl eylediğini iş'âr ve tasdîk ederiz fî 29 Şa'bân sene [1]314

Muhtâr-ı Evvel Ahmed bin Mehmed bin Abdulah	İmâm-ı Mahalle Hakkı Efendi ibn-i Mustafa ibn-i Abdülkadir	Mu'arrif Kuzûcuzâde Ahmed Tevfik Efendi ibn-i Salih Efendi	İmâm Hâfiz Hakkı Efendi ibn-i Mustafa ibn-i Abdülkadir	Hamzazâde Abdullah Efendi ibn-i Hacı Hamza ibn-i Abdullah
--	--	--	--	---

		ibn-i Ömer Efendi		
Mu'arrif Mahalle-i Merkûme Ahâlîsinden Hızır Dâmâdı Ali Efendi ibn-i Ahmed ibn-i Abdullah				

SAYFA 9

Bâlâda isimleri muharrer Hatice bint-i Hacı İsmail bin Hacı Ali nâm hatun ber-vech Müşiroğlu İbrahim Edhem ibn-i Hacı Ali Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eylediği gibi Ayşe Sıdıka bint-i Hacı Ali Ağa ibn-i Abdullah dahi zevci Çilzâde Hacı Raşid Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eylediği arz ve inhâ olunur fî 29 Şa'bân sene [1]314

Ümenâ-i şer' Muhzır Hasan Ağa	Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i şer'
----------------------------------	--------------	--------------

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-i takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den irsâl olunduğumuza binâen dâ'îleri Burdur Divanbaba Mahallesinde vâki' Saadetzâde Hacı İsmail Ağa ibn-i Hacı Ali Ağa'nın veresesi Ayşe Hanım ibnet-i A'mâ Hacı Abdullah Bey'in sâkin olduğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'i şerîf olunduktan sonra hâne-i merkûmede müsâfereten sâkine zâtı hâzirûn-ı merkûmûn ta'rîfleriyle mu'arrefe Hâce Fatma bint-i Ahmed bin Ali

Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Açelioğlu Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman ibn-i Abdullah mahzarında alınan ifâdesidir

Burdur'un Hecin Dede Mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Tekeli kızı Hatice bint-i Ahmed Ağa'nın verâseti zevc-i metrûkü olduğu bi'l-i'lâm-ı şer'î sâbit olan Burdur'un Kışla Karyesinden Mustafa bin Abdullah bin Ömer ile li-ebeveyn karındaşı olduğum hâlde bana munhasıra ve mes'ele-i mîrâsımız iki sehinden olup nısfı olan bir sehmi zevcim merkûma ve dîger bir sehmi bana isâbet eylediği şer'an sâbit ve hükm-i şer'î lâhık olduğu gibi müteveffât-ı mezbûrenin hayâtından mâ-ba'd mevtine izâfetle cemî' terekesinin sülüsünü vasiyyet ve ta'yîn ve tenfîzini huzûr-ı müsliminde Hacı Ömerzâde Bekir Efendi'yi vasiyy-i muhtâr nasb ve ol dahi kabûl eyledikten sonra hasreten alâ îsâihâ vukû-ı vefâtıyla müteveffât-ı mezbûrenin terekesinin sülüsü vasiyyet-i mu'ayyenesine sarf ve harcına kezâlik kîbel-i şer'den bâ-i'lâm sâbit ve terekesinin sülüsü beş bin kuruştan ibâret olup iki bin beş yüz kuruş benim hissama isâbet idüp menkûl terekesinden sülüsü ifrâz ve harc olunduktan sonra emlâk ve terekesinin sülüsü dahi harc ve sarf olunmak lâzımeden iken bin bu def'a hacc-ı şerîfe azîmetim musammem ve karındaşım müteveffât-ı mezbûrenin dahi bedel-i hac olmak üzere ta'yîn eylediği iki bin kuruştan bin kuruş hissamı virmek bâkîsini indimde hıfz itmek üzere müteveffât-ı mezbûrenin terk etmiş olduğu Hecin Mahallesinde vâki' bir taraftan Zâbit Çavuşlar nâm Marmaralı Mustafa Ağa ibn-i Abdullah ve bir taraftan Hanımoğlu Hasan Hüseyin bin Ali Ağa bin (silik) bir taraftan Berber Mahmud bin Ömer Ağa bin Abdullah menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî iki oda ve bir nerdibân odası ve tahtânî iki bâb matbah çamşûrhâne ve bir mikdâr havlu ve sokak kapusunu müştemil mülk menzilden nısf hissa-i şâyi'amı bedel-i misliyle tâlibn-ie bey' ve ferâğ ve tefvîz ve bedelini ahz vasiyyetinden hissanın sarf ve harcına ve bedel-i hac îfâsına vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine me'zûn olduğu hâlde tarafımdan hâzır-ı merkûm Açelioğlu Hacı Mehmed Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 24 Şa'bân sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Hâce

Fatma

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Fî târîh-i mezbûr

Müvekkile-i mezbûre Hâce Fatma bint-i Ali Ağa bin Abdullah nâm Hatun bâlâda zikr olunduğu üzere hâne-i mezkûreden nısf hıssa-i irsiyye-i şâyı'asının bedel-i misliyle âhara bey' ve ferâğına ve bedel-i mezkûrdan karındaşı müteveffîye Hatice'nin bedel-i haccını îfâya tarafından Açelioğlu Hacı Mehmed Ağa'yı huzûrumuzda vekîl ta'yîn eylediğine ol dahi kabûl eylediğine alâ tarîki's-şahâde ihbâr ve iş'âr ve ta'rîf ıderiz. fî 24 Şa'bân sene [1]314

İmâm (silik) ibn-i Mustafa	Muhbir ve Mu'arrif Mahalle-i Merkûmeden Tekâ'üd Mustafa bin Ahmed	Mu'arrif ve Muhbir Hecin Mahallesi'nden Hacı Habibzâde Süleyman bin İbrahim	Muhbir ve Mu'arrif Mehmed Hâfız ibn-i Hacı Hasan Ağa	Muhbir ve Mu'arrif Hacı İbrahim Mahallesi'nden Suluzâde Mehmed Efendi ibn-i Osman
-------------------------------	---	---	--	---

SAYFA 10

HÜKÜM 1

Burdur'un Üçdibek Mahallesinde vâki' Eski Yeni Câmi'-i Şerîfi'nin imâmet ve hitâbet cihetlerine bâ-berât mutasarrıf olduğunu da'vâ iden İmâmzâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i İsmail Efendi ibn-i Mehmed'in meclis-i şer'de da'vâ vekîli Nesimizâde Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi ibn-i Mehmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Eski Yeni Câmi'-i Şerîfi'nin imâmet ve hitâbet cihetlerine câmi'-i mezkûr civârlarında bulunan Eski Yeni Hamâmı denilmekle ma'rûf bir taraftan câmi'-i şerîfi mezkûr ve bir taraftan İkincizâde Hacı Hâfız Osman Efendi ibn-i Ahmed Efendi menzili ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd Mahmud Çavuş Hamâmı denilmekle ma'rûf bir bâb hamâmdan gayr-i ez-ta'mîrât her ne kadar fazla îcâra olur ise câmi'-i

mezkûrun imâmına meşrût vakıf olduğu gibi hamâm-ı mezkûre muttasıl Mehmed Kethüdâ Hamâmı denilmekle ma'rûf bir bâb hamâmın îcârından dahi câmi'-i mezkûrun hitâbetine dört yüz kuruş virilegelmekte ise de hamâm-ı mezkûrunu üç bin iki yüz kırk akçe hesâbiyle iki bin yüz altmış akçesi ki sülûsân mikdârı hitâbet-i mezkûreye meşrût olup dört yüz kuruştanmâ'adâsı evkâf müdürleri tarafından zabt olunmakta olduğu gibi yevmiye bir akçe dahi câmi'-i mezkûrun imâmına meşrût vakf olunmuş ise de anı dahi evkâf müdürleri zabt itmekte olduğundan bunların meşrûtası üzere evkâf müdürlerinden ve sâire vâzı'ü'l-yed bulunanlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve keyfiyetin netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Sıdkı Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 2 Ramazan sene [1]314

Müvekkil-i Merkûm Hacı Mehmed Efendi

İbni İsmail Efendi

Vekîl-i merkûm Sıdkı Efendi'nin ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi

Fî târîh-i mezbûr

Huzûrumuzda tevkîl itdi

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur Sancağı Belediye Reisi Hacı Süleyman Bey ibn-i el-Hâc Hamid Bey meclis-i şer'de alınan ifâdesi derdest ve ma'rifet-i şer'le mu'âyene olunan 18 Kânûn-ı Sâni sene 301 târîhli ve kırk bir numarolu bir kıt'a mahkeme-i ticâret i'lâmı mantûkunca Burdur'un Yenice Mahallesi'nden olup bundan akdem vefâf iden Nakîb Hacı Mehmed Ağaibn-i Ali Ağa'nın hayâtında kezâlik mukaddemâ vefât iden Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden PazarAğası Mehmed Ağa ibn-i Hüseyin Efendi ibn-i Ali Ağa'nın kezâlik hayâtında Menâfi' Sandığına belediye mâlından ikrâz ve deyn etmiş olduğu

meblağın te'mîn-i istîfâsı için müteveffâ-yı mûmâileyh Nakîb Hacı Mehmed Ağa'nın emlâk ve terekesinden bulunan Burdur'un Kurna Karyesinde vâki' bir bâb un değirmeniyle Yenice Mahallesinde vâki' ma'lûmü'l-hudûd menziline usûlüne tevfiķan hacz olunmuş idi bu def'a müteveffâ-yı mûmâileyh Hacı Mehmed Ağa'nın zevce-i menkûha-i metrûkesi Zübeyde Hatun tarafından fekk-i hacz da'vâsı ikâme olunmağla mezbûre Zübeyde Hatun tarafından meclis-i beledî riyâsetinden dolayı aleyhimde ikâme olunmuş ve olunacak her nev'de'âvînin lâzım gelen devâir ve mehâkimde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye arıza ve levâiyh takdîmine ve vaz' imzâya ve bemleğ-i müdde'â-yı mezkûrun hîn-i tahsiline değin mütevakıf olduğu umûrun küllisine tarafında vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyye ile da'vâ vekîli Vastan Süreyya Efendi ibn-i Kiryako Efendi'yi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

SAYFA 11

HÜKÜM 1

Burdur'un Rum Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kisân ta'rîfleriyle mu'arrefe teba'Devlet-i Aliyye'den Suzana bint-i Kırmızıoğlu Kostanti veled-i Yorgi ile zevci Mahalle-i merkûmede sâkin teba'Devlet-i Aliyye'den Şekeroğlu İlyas veled-i Kiryako bin Anderye'nin meclis-i şer'de Derslik Mahallesi'ndenda'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir

Sulbî ve sadrî oğulları gâib-i an'l-meclis Nikola nâm kimesne yedimizde münâsafaten ve şirâen mâl ve mülkümüz olan Burdur Şeyh Sinan Mahallesinde Vakıf Sokak'da vâki' şarkan Tarakçioğlu müteveffâ Veliyüddin bin Ali Hoca İlyasoğlu Enine veled-i İlyas bin Atam ve kıbleten Makamcı Estori veled-i Panayot bin Astavri ve şimâlen Tobyasoğlu Mehmed bin Mustafa bin Abdullah hâneleri ve garben tarîk-i hâs ile mahdûd fevkânî iki oda ve bir kilar ve bir mikdâr havlu ve furun ve sokak kapusunu müştemil mülk menzilimizi oğlumuz gâib-i merkûm Nikola fuzûlî ve bigayri hakk müdâhale ve ta'aruz ve bununla berâber ber-takrîb tazyikât ile yedimizden almak dâ'iyesinde bulunduğundan menzil-i mahdûd-ı mezkûrun men'-i müdâhelesiyle zimmetinde matlûbumuz bulunan mebâliğin âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bizlere edâ ve

teslîme ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve hakem i'lâmını ahz ve icrâsını talebe ve bu husûsda mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 4 Ramazan sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Suzana bint-i Kostantif	Müvekkil-i Merkûm İlyas veled-i Şeker
---	---------------------------------------

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm Mustafa Efendi

İbni Ahmed Efendi

Müvekkile-i mezbûre Suzana veled-i Kostanti veled-i Yorgi nâm hatun'u bilür ve ta'rîf ideriz ve zevc-i hâzır-ı merkûm Şekeroğlu İlyas ile berâber hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl eylediklerini ve vaz' imzâ eylediklerini ihbâr ve iş'âr ve tasdîk ideriz.

Fî târîh-i mezbûr

Rum Mahallesi'nden Tarakçioğlu Hacı Yori	Muhbir ve Mu'arrif Rum Mahallesi'nden Bursalioğlu Yosef veledi Yorgi
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 12

HÜKÜM 1

Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Hâce Emine bint-i Hacı Hasan bin Abdullah'ın meclis-i şer' de Ermeni Mahallesi'nden da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filipos mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Manastır Mahallesi'nden olup geçen bin üç yüz on üç senesi zarfında cânib-i Hicâz-ı Şerîf'de vefât iden Çolakoğlu Hacı Hüseyin bin Ömer bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-ı metrûkesi olduğum hâlde benimle vâlidesi Adile bin Abdullah ve babası Ömer bin Mehmed ve sulbiye-i sağîre kızı Sıdika'ya munhasıra olup verese-i merkûmeden eb-i merkûm Ömer tarafından aleyhimde ikâme olunan yetmiş dokuz Lira-yı Osmanî ile bir bâb bâğ da'vâsının âid olduğu mehâkimde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 13 Şevvâl sene [1]314

Müvekkile-i mezbûr Hâce Emine bint-i

Hacı Hasanbin Abdullah

Vekîl Efendi'nin ifâdesidir

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 13 Şa'bân sene [1]314

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Hâce Emine bint-i Hacı Hasan bin Abdullah'ı bilür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi işbu parmak işâreti mezbûre Hâce Emine'nin olduğunu ve huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Burdur'un Yenice Mahallesi'nde Odacı Mustafa bin Hacı Mehmed bin Ali	Mu'arraf Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Zabıta Çavuşu Hasan Ağa ibn-i İsmail ibn-i Ömer
---	---

Cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Burç Mahallesi'nden Edhem Çavuş Ömer bin İbrahim'in Hacı Agop ibn-i Filipos mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un BurçMahallesi'nden olup bundan akdem vefât iden Semercioğlu Mehmed kerîmesi Ayşe bint-i Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevc-i metrûku olduğum hâlde benimle vâlidesi Şerife bint-i Abdullah ve sadriye sağîre kızı Zehra ve sadrî sağîr oğlu Mehmed'e munhasıra olup ve müteveffât-ı mezbûrenin terekesinden olup müvekkilime virmiş olduğum bir kıt'a defter-i müfredât mantûkunca Mahalle-i merkûmed vâki' etrâf-ı erba'ası Çengioğlu Hacı Mustafa bin Hacı İbrahim ve tarîk-i âmm ve Kahveci Hasan bin

SAYFA 13

Burdur'un Yazı Karyesinde sâkine verâseti zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Kezbân bint-i Hüseyin bin Ali nâm hatun meclis-i şer'de Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Emir Alizâde Mustafa Efendi ibn-i Osman Ağa mahzarında alınan ifâdesidir

Burdur'un (silik) Karyesi ahâlisinden olup zevcim bulunan Kenanoğlu Mestan bin Osman nâm kimesne zevc-i dâhilim olup lâkin târîhden iki sene mukaddem ben tatlık itmekle mühür-i mu'accel ve müeccelimle berâber mâl-ı cihâzımda ber-mûceb-i defter-i müfredât elbîse ve eşyâmı zevcim merkûmm Mestan fuzûlî ve bigayr-i hak zabt itmekde olmağın elbîse ve eşyâ-ı sâiremi merkûm Mestan'dan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve tislîme ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Hâfız (silik) Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 7 Ramazan sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Kezban

Bint-i Hüseyin bin Ali

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim

Emir Alizâde Mustafa Efendi

İşbu müvekkile-i mezbûre Kezban bint-i Hüseyin bin Ali'yi bilür ta'rîf ider olduğumuz gibi imzâsı zeylini dahi huzûrumuzda parmağıyla işâret eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Burdur'un Karyesinden Hüseyin bin Ali	Yazı Osman bin	Burdur İcrâ Mübâşiri	Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden
---	-------------------	----------------------	--

SAYFA 14

HÜKÜM 1

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi ahâlîsinden Muhâsebe Kalemi Ketebesî'nden İbrahim Efendi ibn-i Ömer Ağa'nın meclis-i şer' de Harbendezâde Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Karındaşım Tahir Efendi ibn-i Ömer Efendi tarafından aleyhimde ikâme olunup Burdur Mahkeme-i şer' iyyesi'nden istihsâl itmiş olduğu bir kıt'a i'lâm-ı şer'î mantûkunca hâne da'vâsının mürâfa'a ve i'tirâz-ı ale'l-hükm da'vâsına hâne-i mezkûrenin ta'mîr ve termîmi için Tefenni Kazâsından göndermiş olduğum üç bin kuruşun âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen talep ve da'vâ ve ahz u kabza ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve kabz ideceği hukûkumu bana edâ ve teslîme ve hükm-i i'lâmı icrâya ve karındaşım merkûm Tahir'in yed-i gasb ve zabtında olan hâne hissamin kezâlik suver-i meşrûha üzere talep ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bunları mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan Hâfız Şakir Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 9 Ramazan sene [1]314

Müvekkil-i Merkûm

İbrahim Efendi ibn-i

Ömer Efendi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm Hafız Şakir Efendi

İbin Hüseyin Ağa

Müvekkil-i merkûm İbrahim Efendi vekîl-i merkûm Şakir Efendi'yi ber-vech-i muharrer huzûrumuzda vekîl eylediği arz ve i'lâm olunur. fî 9 Ramazan sene [1]314

Ümenâ-i şer'	Ümenâ-i şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

HÜKÜM 2

Burdur'un Ağlasun Nâhiyesine muzâfe Habeş Karyesi ahâlîsinden Küçük İsmailoğlu Halil ibn-i İsmail'in meclis-i şer' de sulbî kebîr oğlu Osman mahzarında alınan ifâdesidir.

Sulbî oğlum olup bundan akdem mahnûken vefât iden Küçük Haliloğlu Hasan Ali'nin kâtilleri nâhiye-i merkûmenin Dere Karyesinden Beşeoğlu Hüseyin bin Abdullah ve Kocaoğlu Osman bin İbrahim ma'an ve müttefikan ve cebren fi'l-i şenî' icrâ etmek emeliyle müsellahan üzerine hücum idüp boğazını kolan ta'bîr olunur ip ile boğup ol sûretle katl ve itlâf eylediklerinden ve merkûmun verâseti dahi babası olduğum hâlde bana münhasıra olmağla oğlum müteveffâ-yı merkûmu ber-vech-i muharrer katl ve itlâf eylediklerinden dolayı müceb-i şer'isi merkâmândan taleb ve da'vâya ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile oğlum hâzır-ı merkûm Osman'ı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 17 Ramazan sene [1]314

Müvekkil-i Merkûm Halil

İbni İsmail

Vekîl-i merkûm Osman'ın ifâdesidir

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm Osman bin Halil

Müvekkil-i merkûm Halil bin İsmail oğlu Osman'ı ber-vech-i muharrer huzûrumuzda vekîl eylediğini oğlu Osman dahi kabûl eylediğini ve zeyl-i imzâlarını parmaklarıyla temhîr eylediklerini iş'âr ve tasdîk ideriz. fi târîh-i mezbûr

Hasan Efendi ibn-i Ahmed Efendi	Ve Mehmed Ali Ağa ibn-i Hasan Ağa	Yenice Mahallesi'nden Mustafa bin Hacı Mehmed Ağa
---------------------------------	-----------------------------------	---

SAYFA 15

HÜKÜM 1

Burdur'un Divanbaba Mahallesinde sâkine Teknecizâde Süleyman Efendi'nin dâmâdı olup bundan akdem vefât iden Bucaklıoğlu Ali bin Katırcı Hacı Mehmed bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Vahide bint-i Süleyman Efendi ibn-i Hacı Hasan ile sulbiye-i sağire kızları Hadiye ve Şerife ve Şefika ile haml-i mevkûfe munhasıra olduğu bi'l-ihbâr inde'ş-şer'il- enver zâhir ve mütahakkık oldukdan sonra husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olduğuma binâen dâ'ileri Burdur'un Divanbaba Mahallesinde vâki' müteveffâ-yı merkûmun hayâtında sâkine olduğu hâneye varup derûnunda bulunan isimleri muharrer zevât huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf olundukda sığâr-ı mekûmûnun vâlideleri ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan zevce-i mezbûre zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe mezbûre Vahide Hatun'un ifâdesidir.

Taht-ı vesâyetimde bulunan sağirât-ı mezbûrât Hadiye ve Şefika ve Şerife'nin pederler ve benim zevcim olup bundan akdem vefât iden Bucaklıoğlu Ali bin Hacı Mehmed bin Abdullah'ın terekesinden dolayı aleyhimizde bin kuruş alacak (silik) kuruş vasiyyet ve vesâyet da'vâ iden pederim Teknecioğlu Süleyman Efendi ibn-i Hacı Hasan ile âid olduğu mehâkimde murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'âya ve bizim dahi hukûkumuzu âid olduğu mahkemelerde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve bana edâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan karındaşım gâib-i ani'l-meclis Abdullah ibn-i Süleyman Efendi'yi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî Ramazan sene [1]314

Müvekkile-i Vasiyye-i Mezbûre Vahide bint-i Süleyman bin Hacı

Hasan Ağa

Müteveffâ Katırcı Bucaklıoğlu Ali bin Hacı Mehmed bin Abdullah'ın verâseti halîle-i kebîre kızları Hadiye ve Şefika ve Şerife ve haml-i mevkûf ile zevce-i menkûha-i metrûkesi zâtı ilm-i şer'î ile ma'lûmumuz olan işbu müvekkile-i mezbûre Vahide bint-

i Teknecioğlu Süleyman Efendi ibn-i Hacı Hasan munhasıra olduğu ve huzûrumuzda tevkîl eylediği ve zeyl-i imzâsını parmağıyla işâret eylediğini iş'âr ve tasdîk eyleriz.

Katırcı Ali bin Osman	Mu'arrif ve Muhibr Boyacızâde Ali Efendi Mahdumu	Yakub Ağa ibn-i Hacı İbrahim Ağa	Sinanoğlu Mehmed bin Hacı Ali
İmâm Nebevîzâde Mehmed bin Mustafa			

Müvekkile-i mezbûre Vahide bint-i Süleyman bin Hacı Hasan nâm hatun karındaşı Abdullah'ı ber-vech-i bâla kabûlüne mevkûf vekîl eylediğini huzûr-ı şer'-i şerîfe arz ve inhâ eyleriz.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye Nuri
--------------	--------------	------------------------------------

Merkûm Abdullah dahi huzûr-ı hâkime gelerekden vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd eylediğini söyledi.

Cerâ indî nâibü'ş-şer'

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Bidâyet Mahkemesi Mukâvelât Muharriri Süleyman Efendi ibn-i Mehmed Ağa'nın meclis-i şer'de Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîli Fikri Efendi ibn-i Filipos mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Yenice Mahallesinde vâki' bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan tarîk-i has ve bir taraftan Ulvi Hacı Mehmed oğulları Ali ve İsmail vereseleri menzilleri ve taraf-ı râbi'i kendi bağçem ile mahdûd fevkânî iki ma'a taht ve tahtânî ...oda ve bir câme süthâne ve iki anbâr ve bir çeşme ve havlu ve sokak kapusunu müştemil bir bâb mülk ile menzil-i mezkûre muttasıl bir taraftan menzil-i mahdûd-ı mezkûr ve iki taraftan kendi bağçem ve bir taraftan Endâz oğulları Ali has ibn-i Musa Efendi ve

Kadıoğlu Şükrü bin Mustafa Efendi menzili ve taraf-ı râbî'i Mustafa Beşe kızı Vesîle bint-i Mustafa ve Tokluoğlu İbrahim bin Ali menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir buçuk dönüm mikdârı kürûmî mülk bir bâb bağçem ile Kışla Karyesi tarîkinde vâki' bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan Büyük Dere ve bir taraftan İmâm Bekir kızı Zübeyde bint-i Hâfız Mustafa tarlası ile mahdûd sekiz dönüm mikdârı tarla müstakillen taht-ı temellük ve tasarrufumda iken karındaşım gâib-i ani'l-meclis

SAYFA 16

İbrahim Edhem ile kız karındaşım Ayşe Hatun'dan her biri fuzûlî ve bigayr-i hak müdâhale ve ta'arruz itmekde olmalarıyla zikr olunan hâne ve bağçe ve tarladan men'-i müdâhalelerini ve yalnız karındaşım merkûm İbrahim zimmetinde matlûbum olan bâ-sened ve defter altı bin kuruşun alıvirilmesini lâzım tanzîm ve i'tâ ideceğim defterde aded ve fîâtı muharrer mecmû'u istihsâlini taleb ve da'vâ ve hâzır ve kabza ve karındaşım merkûm Edhem ile Ayşe Hatun tarafından aleyhimde ikâme olunacak her nev'de âvîlerinin kezâlik mehâkim-i âidinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve bana edâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve lede'l-iktizâ temyîz ve istînâfa ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayra ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya lâzım gelen makâmâta arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 11 Şevvâl sene [1]314

Süleyman bin Mehmed

Vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 11 Şevvâl sene [1]314

Hacı Agop Bilosyan

Müvekkil-i mûmâileyh Süleyman Efendi yine meclis-i şer'a gelüp vekîl-i merkûm Hacı Agop Efendi mahzarında bâlâ-yı zabtda yazdırılıp ba'dehû çizdirdiğim

beş bin kuruş kıymetlü mefrûşât ve edâvat-ı beytiyyeyi taleb ve da'vâya ve kezâlik müteveffâ merkûm Hacı Agop Efendi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Müvekkil

Vekîl-i merkûm ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim

Vekîl

İbşu tevkîl ve kabûl-i vekâlet huzûr-ı âcizîde vâki' oldu fî 11 Şevvâl sene [1]314

Nâib

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Şeyh Sinan Mahallesinde sâkine zâtı muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Ayşe bint-i İbrahim bin Abdullah meclis-i şer'de Ermeni Mahallesinde mütemekkin teba'î Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos müvâcehesinde

Zevcim olup geçen üç yüz on üç senesi Ramazan-ı şerîfinin dokuzuncu günü vefât iden Ayaksızoğlu Mustafa bin Süleyman bni Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi olduğum hâlde benimle li'ebeveyn kız karındaşı olup kendünden evvel vefât iden Züleyha'nın sadrî kızı vesîle bint-i Ömer bin Abdullah'a munhasıra olmağla mezbûre Vesile Hatun tarafından aleyhimde ikâme olunan irs da'vâsının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arıza ve levâyih takdîmine vaz' imzâya ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 13 Şevvâl sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Ayşe bint-i İbrahim

Bin Abdullah

Vekîl Efendi'nin ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Ayşe bint-i İbrahim bin Abdullah'ı bilür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi işbu parmak işâreti mezbûre Ayşe'nin olduğunu ve huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif	Mu'arrif
Burdur'un BurçMahallesi'nden Hakkı Efendi bin Mustafa ibn-i Abdülkadir	Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden Behuroğlu Mehmed Ali bin Abdullah

Kad cerâ indî

Nâib-i Livâ-i Burdur

İlyas Veysi

SAYFA 17

HÜKÜM 1

Burdur'un Burç Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Zeyneb bint-i Abdullah bin Abdullah meclis-i şer'de Ermeni Mahallesinde mütemekkin teba'i Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîli Agop Efendi ibn-i Filyos müvâcehesinde alınân ifâdesidir.

Zevcim olup geçen üç yüz on dört senesi Saferü'ül-Hayrın sekizinci günü vefât iden zikr olunan Burç Mahallesi'nden Hacı Türkmenoğlu Hasan bin Ahmed bin Hasan'ın karındaşları Şerife ve Sıdika bintân mezbûr Ahmed Ağa taraflarından zevcim müteveffâyı merkûmun terekesinden olmak üzere aleyhimde ikâme olunan hâne ve eşyâ da'vâlarının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve

i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirazen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arıza ve levâyih takdîmine ve vaz'ı imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 13 Şevvâl sene [1]314 ve fî 5 Mart sene [1]313

Müvekkile-i Mezbûre Zeyneb bint-i Abdullah

Bin Abdullah

Vekîl Efendi'nin ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Zeyneb bint-i Abdullah bin Abdullah'ın bilür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi işbu parmak işâreti mezbûre Zeyneb'in olduğu huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz. fî 5 Mart sene [1] 313

Mu'arrif Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Odacı Mustafa bin Hacı Mehmed bin Ali	Mu'arrif Burdur'un Zabtiye Neferatından Yenice Mahallesinde Sakin Mustafa bin Hacı Mehmed bin Osman
--	--

Cerâ hâzîhi'l-vekâlet indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Emiroğlu Hasan bin Ahmed bin Mehmed'in meclis-i şer'de da'vâ vekîli Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Karındaşım Mehmed bin Ahmed'in bu def'a aleyhimde hâne ve bâğ ve samanlık ve tarla da'vâsının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'a ve mühâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza takdîmine ve vaz' imzâya temyîz ve istinâfa ve imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bunları mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet i'tâ oluna.

Fî 19 Şevvâl sene [1]314 ve 11 Mart sene [1]313

Müvekkil-i Merkûm Hasan bin Ahmed

Bin Mehmed

Vekîl-i merkûmun ifâdesidir ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

19 Şevvâl sene [1]314 ve fî 11 Mart sene [1]313

Vekîl-i Merkûm Mustafa bin Ahmed

Huzûrumuzda cârî olmuştur

Nâib-i Livâ-i Burdur

İlyas Veysi

SAYFA 18

HÜKÜM 1

An asıl Isparta Sancağının Eğirdir Kazâsının Nis Mahallesi mütemekkinlerinden olup hâlen Burdur'un Rum Mahallesinde vâki' Hacı Panayotoğlu Anastaş Efendi'nin hânesinde müsâfereten ve müste'ciren sâkin teba' Devlet-i Aliyye'den Papa Vasil Efendi ibn-i Papa Kiryako ibn-i Yani'nin ikâmetgâhı varılup derûnunda bulunan zîrde muharrerü'l-esâmî kisân huzûrlarında akd-i meclis-i şer' olunduktan sonra merkûm Papa Vasil Efendi ibn-i Papa Kiryako meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp ol vecihle alınan ifâdesidir.

Isparta Sancağına tâbi Eğirdir Kazâsında Nis Mahallesinde vâki' yedimde müstakillen mâlim ve mülküm olan şarkan leb-i deryâ şimâlen Hacı Hüseyinoğlu Hacı Şerif Ağa ibn-i Halil bin Hacı Şerif Ağa ve garben tarîk-i âmm ve cenûben amûcem müteveffâ Hoca Pandili bin Yorgi vereseleri menzilleri ile mahdûd arzen altı arşun ve tûlen on beş arşun terbi'an doksan arşun mikdârı muhterik hâne arsamı beş yüz kuruş râyic akçe bedel-i medfû' ve makbûzum mukâbelesinde bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile kazâ-i mezkûr ahâlîsinden Hacı Şerif Ağa ibn-i Hacı Hüseyin ibn-i Hacı Şerif Ağa'ya bey' ve temlik eyledim ve teslimine ve arsa-i mezkûreye müdâhale ve ta'arruz iden bulunur ise müdâhalelerinin men'ini talep ve da'vâya lâzım gelen makâmâta arıza takdîmine ve vaz' imzâya ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve arsa-i mezkûrenin merkûm Hacı Şerif Ağa'ya mahallinde ferâğ ve teslimine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan gâib-i ani'l-beled nefsi-i Isparta Kazâsında Rum Mahallesinde mukîm teba' Osmaniye'den da'vâ vekîli İstiradî Yuvanidi Dervişoğlu nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bu bâbda hüccet-i şer'îyye i'tâ oluna fî 20 Şevvâl sene [1]314

Nisli Papa Vasil bin Papa Kiryako

Bin Yorgi

İşbu vekâlet bi'ibâreti bâ-huzûrumuzda cereyân eylediğini ve Papa Vasil kendi yediyle vaz' imzâ eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz fî târîh-i mezbûr

Panayot bin Yorgi	Kuyumcu Hacı Hardoni bin Hacı Panayot	Papa Boli Karyoz Eftimoğlu
Panayotoğlu Panayot		

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur fî t-târîhi'l-mezkûr

Emîn	Emîn	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'îyye
------	------	----------------------------------

Takrîr-i vekâleti mahkeme bâşkâtibi Osman Efendi ile ümenâ-i şer' Hayrullah ve Hasan Efendilerle ma'an inhâ eylediklerine binâen hüccetin tanzîmi

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Hâne-i merkûmede sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kisân ta'rîfleriyle mu'arref Anastasya Hatun bint-i Lazari bin Kiryako meclis-i mezkûrda alınan ifâdesidir

Isparta Sancağına tâbi Eğirdir Kazâsında Nis Mahalle ve cezâresinde Odunluk ve Karabağlar nâm mahalde vâki' şarkan ve garben ve şimâlen Hoca İbrahim Efendi ibn-i Osman Efendi ibn-i İbrahim bâğları ve cenûben tarîk-i âmm mahdûd yeri arz-ı mîrî kürûm ve eşcârı mülk eşcâr-ı müsmireyi hâvî bir dönüm mikdârı yedimde ve taht-i temellük ve tasarrufumda bulunan bâğımı bedel-i misliyle mahallinde tâlibine bey' bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve semeni ahz u kabza ve bana teslîme hâzır-ı bi'l-meclis Hacı Şerîf Ağa yediyle irsâl ve teslîmine ve mezkûr bâğa müdâhale ve ta'arruz iden bulunur ise men' müdâhalelerini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde taleb ve da'vâ ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz'ı imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye mezkûr bâğı tâlibine teslîmine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan gâib-i ani'l-beled nefsi-i Isparta Kasabasında Rum Mahallesinde mukîm teba'Osmaniye'den da'vâ vekîli İstiradi Yuvandi Dervişoğlu nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bu bâbda hüccet-i şer'iyye i'tâ oluna. fi 20 Şevvâl sene [1]314

Burdur'un Rum Mahallesinde Sâkine

Anastasya bint-i Lazari bin Kiryako

İşbu müvekkile-i mezbûre Anastasya bint-i Lazari bin Kiryako'yu bilür ve ta'rîf ideriz ve işbu parmak işâreti mezbûre Anastasya huzûrumuzda vaz' itdiğini ve bâlâda ismi muharrer Papa Vasil bin Papa Kiryako bin Yorgi'yi dahi bilür ve ta'rîf ider ve zeyl-i imzâsını kendi hattıyla vaz' eylediğini iş'âr ideriz. fi 20 târîh-i mezbûr.

Nisli Pavli bin Kostanti	Eğirdir Kazâsının Nis Mahallesi'nden Hacı Şerif Ağa ibn-i Hacı Hasan bin Şerif
--------------------------	--

SAYFA 19

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân itdiğini ve Papa Vasil bin Papa Kiryako bin Yorgi ve Anastasya bint-i Lazari bin Kiryako ve Nisli Pavli bin Kostanti nâm kimesnelerin imzâ ve kendi hattıyla ve parmak işâreti vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Fî 20 târîh-i mezbûr

Panayot bin Hacı Yorgi	Kuyumcu Hacı Hardoni bin Hacı Panayot	Papa Pavli Karyoz Eftimoğlu
------------------------	--	--------------------------------

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur fî't-târîhi'l-mezkûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib
--------------	--------------	----------

Takrîr-i vekâleti Mahkeme-i Şer'iyye Başkâtibi Osman Efendi ile Ümenâ-i Şer' Hayrullah ve Hasan Efendiler ma'a inhâ eylediklerine binâen hüccetin tanzîmi

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

An asl Niğde Sancağına tâbi Ürgüp Kazâsının Sübhân Virdi Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden olup hâlen BurdurSancağında nefsi BurdurKasabasının Derslik Mahallesinde sâkin Burdur Evkâf Müdîri merhemetlü Ahmed Cemil Efendi ibn-i Halil bin Halil Efendi'nin meclis-i şer' de alınan ifâdesidir.

Hazîne-i Celîle tarafından ve gerek teba'Devlet-i Aliyye'den ve gerek teba'düvel-i ecnebiyyeden bi'l-umûm efrâd-ı ahâlî tarafından aleyhimde açılmış ve açılacak her nev'de'âvînin âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'a ve muhâkemeye ve benim dahi gerek Hazîne-i Celîle'de ve gerek efrâd-ı ahâlî yed ve zimmetlerinde bulunan her nev' hukûkumu kezâlik mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha dâiresinde taleb ve da'vâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyih

takdîmine vaz' imzâya ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve lede'l-iktizâ âharı tevkîl ve tescîle tefrîk ve azle ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i sahîha-i şer'iyye-i umûmiye ile tarafımdan gâib-i ani'l-beled zikr olunan Ürgüp Kasabasının Dere Mahallesinde sâkin Fehmi Efendi bin Hacı Mustafa Efendi ibn-i Hasan Efendi'yi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 26 Şevvâl sene [1]314

Burdur Sancağı Evkâf Müdîri

Ahmed Cemil bin Halil bin Halil

Sulh ve ibrâ ibâresi evvelce yazdırmış idim âhiren çizdirdim

Hâkezâ cerâ indî

Nâib-i Livâ-i Burdur

İlyas Veysi

SAYFA 20

HÜKÜM 1

Burdur'un Yenice Mahallesinde Etmekci Abdullah bin Mehmed Ali bin Abdullah'ın meclis-i şer' de Üçdibek Mahallesi'nden Emir Alizâde Mustafa Efendi ibn-i Osman bin Mustafa mahzarında ifâdesidir.

Burdur'un Yenice Mahallesinde vâki' bir taraftan Kahveci Burhan bin Hacı Yakub bin Halil Ağa ve bir tarafından karındaşım Ömer bin Mehmed Ali ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd ve taraf-ı râbi'i merkûm Ömer bin Mehmed Ali bin Abdullah menzilleri ile mahdûd tahtânî iki oda ve âhûr ve sokak kapusunu müştemil mülk menzilime vâlidem Etmekci kızı Şerife bint-i Hacı Abdullah bin Ömer nâm hatun ile karındaşım merkûm Ömer'den her biri fuzûlî müdâhale ve ta'arruz ider olmalarıyla müdâhale-i vâki'alarının men'i âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâz-ı ala'l-hüküm ve'l-gayr sûretleriyle taleb ve da'vâya ve vâlidem mezbûre Şerife ile karındaşım Ömer taraflarından aleyhimde olunacak her nev'de'âvînin mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha üzere marâfa'a ve muhâsama ve

muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'î şühûda istihlâf ve ahz-i evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bu husûsun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 21 Şevvâl sene [1]314 ve fî 13 Mart sene 1312

Müvekkîl-i merkûm Abdullah bin Mehmed Ali bin Abdullah

Vekîl-i merkûmun ifâdesidir.

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâ ve îfâyâ ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 21 Şevvâl sene [1]314

Vekîl

Emir Alizâde Mustafa Efendi

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediğini ve tarafeynin imzâ ve mühürlerini huzûrumuzda vaz' ve tahrîr olunduğu arz ve inhâ olunur fî 21 Şevvâl sene [1]314.

Cerâ indî nâib-i Livâ-i Burdur

Emîn-i Mahkeme	Emîn-i Şer'-i Şerîf	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
----------------	---------------------	------------------------	-----------

HÜKÜM 2

Teke Sancağına tâbi İstanos Nâhiyesine merbût Kaala Karyesi civârında müsâfereten sâkin seyyâr KaraHacılı Aşîreti'nden olduğu zîrde isimleri muharrer kesân ta'rîfleriyle mu'arref Mehmed bin Hacı Hasan bin Abdullah meclis-i şer'de Dirsek Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Tazkâr Aşîretinden olup 136 senesi bundan dört ay mukaddem nefsinin bana akd-i nikâh idüp ol vecihle hâlâ taht-ı nikâhımda bulunan Halime bint-i Hasan bin Hüseyin'i işbu bin üç yüz on dört senesi Şa'bân-ı şerîfinin yirmi sekizinci günü gâib-i ani'l-beled Avşar Aşîreti'nden Buhurcu Uşakları denilen Molla Ahmed ve Koca Mustafa ve Halil İbrahim ve Müslim nâm kimesnelerle ve merkûm Koca Mustafa Oğlu

Hüseyin bin mustafa ve merkûm Hüseyin Bey karındaşı İbrahim ve Mehmed binân-ı merkûm Koca Mustafa nâm kimesnelerden ma'an ve müttefikân leylen çadırımı basup zevcem mezbûre Halime'yi cebren kaldırdıkları gibi çadırımda bulunan on beş aded ve yüz bin lira-yı Osmaniyemi ve takdîm edeceğim adet ve kıymet ve fıatı muharrer mecmû' beş yüz kuruş kıymetlü elbesi ve eşyâmı çadırımdan cebren ahz ve kabz ve ihfâ etmekde olmalarıyla eşyâ-ı mezkûrları merkûmün Molla Ahmed ve Koca Mustafa ve İbrahim ile merkûm Koca Mustafa'nın oğulları Hüseyin ve dîger İbrahim ve Mehmed'den âid olduğu mehâkim ve devâirde ve zevcem mezbûre dahi Abdûlbaki Beyzâde Reşid ve Ali Beylerin dâirelerinde müsâfereten ikâmet etmekde olmağla mezbûrenin bana itâ'atla tenbîh olunmasını dahi kezâlik gerek Burdur'da ve gerek bilâd-ı sâirede vâki' mehâkim ve devâirde ve cezâ mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istînâfen i'tirazü'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâya ve ahz-i evrâk ve i'lâm ve icrâsını talebe arıza ve levâiyih takdîmine ve vaz'-i imzâya ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'ı şühûda ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâle-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafından hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet i'tâ oluna. fi 23 Şevvâl sene [1]314.

Müvekkil-i merkûm KaraHacılı Aşîreti'nden Mehmed bin Hacı Hasan bin Abdullah

İşbu müvekkil-i merkûm KaraHacılı Aşîreti'nden Mehmed bin Hacı Hasan bin Abdullah'ı bilür ve ta'rif ideriz.

Teke Mahallesi'nden Katiboğlu Mustafa bin Hacı Mehmed	Ercik? Mahallesi'nden Hancızâde
---	---------------------------------

Vekîl Efendi'nin ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim ve işbu vekâlet hizmetine nefsimi azl eyledim.

Fî 20 Şevvâl sene [1]313

Vekîl-i Merkûm

Yörükzâde

Cerâ indî İlyas Veysi

SAYFA 21

HÜKÜM 1

Ma'zeret-i meşrû'aya binâen husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ' takrîr ve ketb ve tahrîri için savb-ı şer'-i enverden me'zûnen irsâl olduğuma binâen ahîleri ümenâ-i şer'le ma'an Burdur'un Üçdibek Mahallesinde vâki' Raşid ve Ali Beyler ibn-i Abdülbaki ibn-i Raşid Beylerin konağına varup zîde muharrerü'l-esâmî kesân huzûrlarında akd-i meclis-i şer'i şerîf olunduktan sonra hâne-i merkûmede müsâfireten sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Tatar Aşîreti'nden Halime bint-i Hasan bin Hüseyin nâm hatunun alınan ifâdesidir.

KaraHacılı Aşîreti'nden Hacı Hasan oğlu nâm-i diğeri Gömlüksiz oğlu Mehmed bin Hacı Hasan bin Abdullah tarafından zevce-i menkûhası olduğumdan bahisle ikâme olunan da'vâ ile berâber eşyâ ve sâir da'vâlarının ve bununla berâber umûm efrâd ve ahâlî taraflarından ikâme olunmuş ve olunacak her nev'de'âvînin âid olduğu şer'î ve nizâmî ve cezâ mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ani'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve ahz-ı i'lâm ve icrâsını mütâlebeye istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bahs-i hükm alındığı her nev' hukûkum ahz ve kabzına ve bana edâya ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan da'vâ vekîli Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa'yı vekâlet-i âmme-i sâhiha-i şer'iyye ile tarafından vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bu sûretle mûmâileyh Hâfız Şakir Efendi'ye bir kıt'a vekâlet hücceti tanzîm ve i'ta buyurulması matlûbumdur fi 29 Şevvâl sene [1]314.

Tatar Aşîreti'nden Müvekkile-i Mezbûre Halime bint-i Hasan bin Hüseyin

Hâzır-ı mûmâileyh Hâfız Şakir Efendi'nin ifâdesidir

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eylediğimi müş'ir bu mahalle temhîr eyledim.

Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden Harbendezâde? Hafız Şakir bin Hüseyin bin Abdullah

İşbu hâzıra bi'l-meclis müvekkile-i mezbûre Tatar Aşîreti'nden Halime bint-i Hasan bin Hüseyin'i bilür ve ta'rîf eyleriz imzâsını kendi parmağıyla nakş ve işâret eylediğini tasdîr eyleriz.

Hâzır Derslik Mahallesi'nden Bekir Ağa ibn-i Sinan bin Hacı Ahmed	Hâzır Reşid Beyzâde	Mu'arrif Reşid Beyzâde	Mu'arrif Üçdibek Mahallesi'nden Kayyim Hüseyin bin Mehmed bin Yusuf
--	------------------------	---------------------------	---

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda ceryân eylediğini huzûr-ı şer'i şerîfde arz ve inhâ eylerim ol bâbda.

Mahkeme-i Şer'iyye Serkâtibi Osman Nuri bin Hüseyin Rüşdi bin Abdullah

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediğini iş'âr ve ihbâr ideriz.

Fî 29 Şevvâl sene [1]314

Ümenâ Muhzır Mehmed Ali Ağa ibn-i	Ümenâ
--------------------------------------	-------

Tarafıma inhâ olunduğu işbu Mahalle şerh virildi.

Nâib-i livâ-i Burdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

An asıl Hamidâbâd Sancağında medîne-i Isparta'nın Hilebaz Mahallesi'nden olup hâlâ Burdur Sancağından Burdur Kasabasının Câmi'i Kebîr Mahallesinde sâkin icrâ me'muru Abdülhamid Efendi ibn-i Mehmed Efendi ibn-i Osman Ağa'nın hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i şerîf olundukda hâne-i merkûmede sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kesân ta'rîfleriyle mu'arref Şerife Hatun ibnet-i Ahmed Efendi ibn-i Mehmed nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda sulbiye kebîre kızı kezâlik ma'rifetü'z-zât Havva Ana bint-i Mehmed ibn-i

Osman nam hatun ile mûmâileyh Abdülhamid Efendi hâzır oldukları hâlde alınan ifâdeleridir

Zevcim olup bundan akdem vefât iden Ispartalı Semercioğlu Mehmed Efendi ibn-i Osman bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi olduğum hâlde benim ile diğer zevce-i menkâha-i metrûkesi gâibe-i ani'l-beled Şerife bint-i Abdullah ve sulbî sağıre kızı hâzıra-i mezbûre Havvâ Ana ve sulbî kebîre kızı gâibe-i ani'l-beled Alime ve sulb-i kebîr oğlu hâzır-ı mûmâ-ileyh Abdülhamid Efendi münhasıra ve tashîh-i mes'ele-i mîrâsımız otuz iki sehimden ibâret olup sihâm-ı mezbûreden ikişer

SAYFA 22

Sehimden dört sehmi zevceleri bulunduğumuz cihetle benimle diğer Şerife Hatun ve yedişerden on dört sehmi benât-ı mezbûretân Havva Ana ve Alime'ye on dört sehmi hâzır-ı mûmâileyh Abdülhamid Efendi'ye isâbet idüp ve müteveffâ-yı mûmâileyhin hayatında yedinde müstakillin mâl ve mülkü olan Isparta'nın Celebler Mahallesinde kâin tarafları şarkan Temircizâde Mehmed Efendi ibn-i Ali Ağa ibn-i Osman garben hâzır-ı mûmâ-ileyh Abdülhamid Efendi şimâlen Böcüzâde Süleyman Efendi Hacı Hasan Efendi ibn-i Abdullah menzilleri ve cenûben târîk-i hâss ile mahdûd fevkânî iki oda ve bir evlek mikdârı havlu ve sokak kapusunu müştemil bir bab mülk menzil tashîh-i mes'ele üzere mevrûs olup ol sûretle taht-ı tasarrufumuzada iken bu def'a verese-i merkûmeden hâzıra-i mezbûre Havvâ'nın ve hâzır-ı mûmâ-ileyh Abdülhamid Efendi'den her birimiz ber-vech-i bâla taht-ı tasarrufumuzda olan hâne-i mezkûreden otuz iki sehim i'tibâriyle yirmi üç sehim hisse-i irsiyye-i şâyi'alarımızı safka-i vâhîde ile yirmi üç aded yüzlük Osmanlı Lirası bedel ile tâlibine me'muru huzûrunda bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve temlîk ve teslîm ve bedel-i mezkûru ahz ve kabz ve bikaderi'l-hisâs bizlere edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine benim ile hâzıra-i mezkûre Havva'nın ve Abdülhamid Efendi'den her birimiz vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile taraflarımızdan Isparta tüccâr-ı mu'teberândan Kaçkınızâde Hacı Ahmed Efendi ibn-i Ağa ile Afşarlızâde Kamil Efendi ibn-i Ali Ağa ibn-i Abdullah Ağa nâm kimesnelerden her birini münferiden ve müctemi'an îfâ-yı vekâlet eylemeleri üzere kabûllerini mevkûfen vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 7 Zilkâde sene [1]314 ve fî 28 Mart sene [1]313

Müvekkile-i Mezbûre Şerife bint-i Ahmed bin Mehmed

Hâne-i merkûmede vâki' ber-vech-i bâlâ yedi sehim hissesi vâlidem mezbûre Şerife Hatun'un vekîl eylediği gibi ben dahi tâlibn-ie yedi Lira-yı Osmanî bedel ile bey' ve temlîk ve teslîme vekîl-i mûmâileyh Kaçkınızâde Hacı Ahmed Efendi ile Afşarîzâde Kamil Efendi'yi kabûlleri mevkûfen vekîl nasb ve ta'yîn eyledim fî 7 Zilkâde sene [1]312 ve fî 28 Mart [1]313.

Müvekkile-i Mezbûre Havva Ana bint-i Mehmed bin Osman

Mûmâ ileyh Abdülhamid Efendi'nin ifâdesi

Hâne-i mezkûrede vâki' ber-vech-i bâlâ on dört sehim hissemi on dört Lira-yı Osmanî bede ile tâlibn-ie bey' ve temlîk ve teslîme mûmâ-ileyh Kaçkınızâde Hacı Ahmed Efendi ile Afşarlızâde Kamil Efendi'yi vâlidemin vekîl eylediği gibi kabûlllerine mevkûfen ben dahi vekîl nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 7 Zilkâde sene [1]312 ve fî 28 Mart sene [1]313

Müvekkile-i hâzıra Şerîf Hatun ibnet-i Ahmed Efendi bin Mehmed Ağa ve hâzıra Havva Ana ibnet-i Mehmed Efendi bin Osman Ağa'yı her birimiz şer'an bilür ve ta'rîf edirik ve zeyillerine huzûrumuzda kendi parmaklarıyla vaz' işâret eylediklerini iş'âr ve tasdik ideriz. fî 7 Zilkâde sene [1]314 ve fî 28 Mart sene [1]313

Kabzımal Ömer Efendi bin Hüseyin bin Ömer	Mahalle-i Mezbûreden Musa Efendi bin Mehmed bin Ali	Hacı İbrahimzâde Fahredden bin Said bin Halil Efendi	Mahalle-i Merkûmeden Ispartalı Said Efendi bin Halil bin Mustafa	Mahalle-i Merkûmeden İçelli Mehmed Efendi bin Hacı Mehmed bin Abdullah	Eytâm Müdîri Hacı Hasan Efendi ibn- i Abdullah
---	---	--	---	---	--

İşbu vekâlet takrîrleri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'
--------------	--------------

İnhâ olunmuştur

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Hâne-i merkûmede sâkin bâlâda ismi muharrer icrâ me'muru mûmâileyh Abdülhamid Efendi meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda ânifü'z-zikr hâne-i mahdûde-i mezkûrede vâki' ber-vech-i muharrer otuz iki sehm i'tibâriyle şirâen ve teferruğan mâlik ve mutasarıf olduğum dîger zevce-i mezbûr Şerif Hoca Hatun'un hisse-i irsiyyesi olan iki sehm hisse-i şâyi'a ile berâber hâne-i mahdûda-i mezkûre müstakil bir taradan şarkan hâne-i mezkûre ve garben Bayramoğlu İbrahim bin Abdullah ve şimâlen Böcüzâde Süleyman Efendi ibn-i Hacı Hasan Efendi ibn-i Abdullah ve cenûben Ağâhoğlu Mehmed bin Bekir bin Abdullah menzilleri ve ba'zan târîk-i hâss ile mahdûd fevkânî iki oda ve iki evlek mikdârı bağçe ve havlu ve sokak kapusunu müştamil bir bâb mülk menzilinden ber-minvâl-i meşrûh iki sehim hisse-i müşterâ-yı şer' iyyemi iki aded Lira-yı Osmanî tâlibini ve ikinci derecede muharrer başkaca bir bâb hânemi doksan sekiz aded yüzlük Lirâ-yı Osmanî bedel mukâbilinde me'mur-ı mahsûs huzûrunda bey'sahîl-i şer'î ile tâlibine bey' ve temlîk ve teslîme ve ahz-ı bedel ve bana edâ ve teslîme ve mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer' iyye ile Isparta'da tüccârdan Kaçkınızâde Hacı Ahmed Efendi ile Afşarlızâde Kamil Efendi ibn-i Ali Efendi ibn-i Abdullah'dan her biri münferiden ve yâhûd müctemi'an îfâ-yı vekâlet eylemek üzere vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 7 Zilkâde sene [1]314 ve fî 28 Mart [1]313.

Burdur Sancağı İcrâ Me'mûru Abdülmecid Efendi bin Mehmed bin Osman

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 23

HÜKÜM 1

Ma'zeret-i meşrû'aya binâen husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'ı takrîr ve ketb ve tahrîri için savb-ı şer'i enverden ümenâ-i şer'le ma'an me'zûnen irsâl olunduğuma binâen âcizleri Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesinde vâki' Pazar Ağasızâde Hasan Ağa ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Ali Ağa'nın sâkin olduğu hâneye varup derûnunda bulunan zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikten sonra hâne-i merkûmede sâkine zâtı ârifân zîrde muharrerü'l-ismi zevât ta'rîfleriyle mu'arref Hatice Hanım bint-i Kasım Bey ibn-i Ahmed nâm hatun meclis-i ma'kûd mezkûrda Garbî Karaağaç Kazâsının İrle Nâhiyesine tâbi Gökçeyaka Çiftliği ahâlîsinden zâtı ma'rûf Ali Efendi ibn-i Molla Hüseyin bin Ali mahzarında alınan ifâdesi.

Garbî Karaağaç Kazâsına muzâfe İrle Nâhiyesine tâbi Gökçeyaka Çiftliği hudûdu dâhilinde kâin Yaka kurbunda vâki' tarafları Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Hüseyin bin Abdullah ve Hacı Mustafa Ağa ibn-i Edhem Efendi ibn-i Hacı Mustafa ve Mustafa Efendi zevcesi kız karındaşım Hüsna Hanım bint-i Kasım Bey ibn-i Ahmed Bey ve Hacı Molla Halil bin Sarı İbrahim bin Abdullah tarlalarıyla mahdûd iki dönüm ve Yazır Çiftliği Odun Yolunda vâki' tarafeyni karındaşım mezbûre Hüsna Hanım bint-i Kasım Bey bin Ahmed Efendi ve bir tarafı merkûm Hacı Mustafa bin Edhem Efendi bir dîger Hacı Mustafa tarlaları ve bir tarafı Yazır yolu ile mahdûd on bir dönüm ve Kuyudibi nâm-ı dîgeri Karayer Çayırı civârında vâki' tarafları iki taraftan yol ve bir taraftan karındaşı mezbûre Hüsna Hanım ve bir taraftan Hacı Hüseyin Ağa oğulları Hasan Efendi bin Hüseyin tarlalarıyla mahdûd ve on dönüm ve yine Karayer Çayırı nâm mahalde vâki' iki tarafından karındaşım mezbûre Hüsna Hanım bint-i Kasım bin Ahmed Bey ve iki tarafı daha Hacı Mustafa bin Edhem Efendi tarlalarıyla mahdûd otuz dönüm ve Çayağzı'nda vâki' iki tarafı karındaşım mezbûre Hüsna Hanım bint-i Kasım bin Ahmed Bey ve bir tarafı karındaşım Hâce Zehra Hanım bint-i Kasım Bey bin Ahmed ve taraf-ı râbi'i yine karındaşım mezbûre Hüsna Hanım bint-i Kasım bin Ahmed Bey tarlalarıyla mahdûd üç dönüm ve Azat nâm-ı dîgeri Taşlı dimekle ma'rûf mevki'de tarafları kız karındaşım mezbûre Hüsna Hanım bint-i Kasım Bey ve bir tarafı kendi tarlam ve bir taraftan dere ve taraf-ı râbi'i mer'â ile mahdûd bir dönüm ve Yaka Yolu ittisâlinde vâki' bir tarafı kendi tarlam ve bir tarafı mer'â ve bir taraftan Yaka

Yolu ve bir taraftan Yazır Yolu bu hudûdlar ile mahdûd bir dönüm cem'an elli sekiz dönüm tarla ile çiftlik-i mezkûr derûnunda vâki' tarafları Hacı Mustafa bin Edhem Efendi bin Hacı Mustafa ve üç taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî üç oda tahtında iki oda ve iki bâb samanhâne ve bir âhûr ve bir dönüm mikdârı havlu ve sokak kapusunu müstemil bir bâb mülk menzilimi ve bâğ arasında vâki' bir taraftan dere ve bir taraftan karındaşım mezbûre Hüsna Hanım bâğı ve bir tarafı tarîk-i âmm ve bir tarafı Sarı İbrahim bâğı ile mahdûd bir dönüm mikdâdı eşcâr-ı müsemireyi hâvî bir bâb bâğımı ve bâğ-ı mezkûrma muttasıl hudûd-ı mezkûreler ile mahdûd iki dönüm mikdârı Harim ta'bîr olunur tarlamı safkaten vâhide ile altmış beş adet yüzlük Lira-yı Osmanî bedel ile zikr olunan Gökçeyaka Çiftliği ahâliden Hacı Halil oğlu Mustafa bin Hacı Halil bin Sarı İbrahim vâsıtasıyla pederi merkûm Hacı Halil Ağa'ya sattım ve bedel-i mezkûrdan elli bir lira ile bir Lira-yı Osmanî çeyreği peşinen aldım ve bâkî on üç lira ile üç Osmanlı lirası çeyreği alacağımı esnâ-yı ferâğda ahz ve kabz idüp takrîr-i ferâğı mahallinde me'muru huzûrunda ifâya ve bunların mütevâkkîf olduğu umûrun küllîsine ve meblağ-ı mezkûrdan üç lira ile üç lira çeyregini bana edâ ve teslîme vekâlet-i âmm-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Ali Efendi bin Molla Hüseyin ibn-i Ali Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 16 Zilkâde sene [1]314.

Müvekkile-i mezbûre Hatice Hanım bint-i Kasım Bey

İbn-i Ahmed Bey

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm Ali Efendi ibn-i Molla Hasan

İşbu müvekkile-i mezbûre Hatice Hanım bint-i Kasım Beyi ibn-i Ahmed Bey'i bilür ve ta'rîf eyleriz imzâsı zeylindeki parmak işâreti huzûrumuzda vaz' eylediğini ve vekâlet-i mezkûreyi merkûm Ali kabûl eylediğini iş'âr ve tasdîk ıderiz.

Hacı Safizâde Hacı Rüşdü Efendi ibn-i Hacı Osman Efendi	Ve PazarAğasızâde Ali Ağa ibn-i Mehmed Ağa	Hacı İbrahim Mahallesi'nden Hafız Hasan bin Hamza Efendi	Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hasan Efendi ibn-i Ahmed Efendi
Hâzır Hacı İbrahim	Hâzır Mahalle-i		

Mahallesi'nden Hacı İbrahim Efendi ibn-i Hacı Mehmed Çavuş	merkûmeden PazarAğasızâde Hüseyin Efendi ibn- i Mehmed Ağa		
---	---	--	--

SAYFA 24

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediğini ve tarafeynin imzâ ve mühürleri huzûrumuzda tahrîr ve vaz' eylediklerini arz ve inhâ eyleriz ol bâbda irâde hazret-i men lehü'l-emrindir fî 16 Zilkâde sene [1]314.

Emîn-i şer'-i şerîf	Emîn-i şer'-i şerîf	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
---------------------	---------------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur Nâib-i Livâ-i Burdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Ma'zeret-i meşrû'aya binâen husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri için kibel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an me'zûnen irsâl olduğumuz binâen Burdur'un Hacı Ömer Mahallesinde vâki' Nüfûs Kâtibi İbrahim Edhem Efendi ibn-i Ömer Efendi ibn-i İbrahim'in hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf olundukda mûmâileyh Edhem Efendi zevcesi olup zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Züleyha bint-i Hacı Ömer Efendi ibn-i Esad Efendi nâm hatun ile mezbûre Züleyha Hatun'un li-ebeveyn kız karındaşı Hatice Hatun ibnet-i el-mezbûr Hacı Ömer Efendi ibn-i Esad Efendi nâm hatundan her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm idüp alınan ifâdeleridir.

Pederimiz olup bundan akdem vefât iden Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hacı Ömeri Efendi ibn-i Esad Efendi ibn-i Ömer Efendi hayâtında taht-ı tasarrufunda olup ba'de ve fâtiyhâ hasebü'l-kânûn bizimle er karındaşımız Emin Efendi ve kız karındaşımız Kamile Hatun'a itikâl iden kâffe-i arâzîden beş sehim i'tibâriyle iki sehim hissemizi ve yine pederimiz müteveffâ-yı merkûm Hacı Ömer Efendi'nin hayâtında

yedinde müstakillen mâlî ve mülkü olup ba'de vefâtihî kırk sehim i'tibâriyle beş sehmi vâlidemiz Dudu Hatun ibnet-i Emin Efendi ibn-i Şeyh Mehmed Efendi'ye ve on dört sehmi karındaşımız merkûm Emin Efendi'ye ve yedişer sehimden yirmi bir sehmi bizimle mezbûre Kamile'ye mevrûs olan Burdur'da Şeyh Sinan Mahallesinde vâki' Müftûzâde Benvi? Efendi ibn-i Emin Efendi ibn-i Benvi? Efendi ve Faruk Hüseyin bin Ali bin Abdullah ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan yine merkûm Faruk Hüseyin menzili ile mahdûd tahtânî bir oda ve firun ve havlu ve sokak kapusunu müştemil bir bâb hânenin nısfı ve yine Mahalle-i merkûmede vâki' tarafları Hoca İbrahim Efendi ibn-i Hasan ve müteveffâ Hoca Sarı İsmail Efendi ibn-i Ömer Ağa ve ba'zen Boyacı Hasan Efendi ibn-i Ali ve bir taraftan amûcamız Hacı Mehmed Efendi ibn-i Esad Efendi bağçeleri ve tarîk-i âmm ve dere ile mahdûd iki dönüm mikdârı eşcâr-ı müsmireyi hâvî bağçeden ve Ağlasun Nâhiyesinin Ervai Karyesinde vâki' tarafları mer'â ve çay ve tarîk ile mahdûd bir bâb âsiyâb nısfından ve Burdur bâğları arasında Aktoprak'da vâki' tarafları Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Abdullah ibn-i Hasan ve iki taraftan tarîk-i âmm ve tarafı-ı râbî'i pederimizden müntakil kendi tarlamız ile mahdûd on dönüm mikdârı eşcâr-ı müsmireyi hâvî bâğdan altı dönümden re'âyâ kabrinde vâki' tarafları amûcamız Hacı Mehmed Efendi ibn-i Esad Efendi ve Çeşmeci Hacı Yusuf ibn-i Mehmed ve bir taraftan müteveffâ Hacı Ali Bey ibn-i Mehmed Bey veresesî tarlası ile mahdûd bir dönüm mikdârı eşcâr-ı müsmireyi hâvî bir bâb ve Burdur'un Sorkun Çiftliğinde vâki' tarafları iki tarafı tarîk-i âmm ve iki tarafı Hasan Dede Vakfî müstegillatı ile mahdûd büyût-ı adîde ve müştemilât-ı sâreyi hâvî bir bâb mülk menzil ve İncirdere Karyesinde vâki' tarafları tarîk-i âmm ve bir tarafı Halil Abdullah ve bir tarafı Hasiboğlu Mehmed bin Osman menzilleriyle mahdûd kezâlik bir bâb hâne ile kâff-i arâzîleri ve kuruş kıymetlü müfredât defteri mantûkunca tereke-i menkûle ve Burdur'da ve tevâbî'i bulunan kurâ ve nevâhî ahâlîleri zimmetlerinde bulunan matlûbâtımızdan hisse-i irsiyyemizi vâzi'ü'l-yed bulunan medyûnlardan hisse-i meşrû'alarımızı âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istînâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayri sûretleriyle taleb ve da'vâya ve müteveffâ-yı merkûm pederimiz Hacı Ömer Efendi'nin terekesinden dolayı aleyhimize müdde'î zuhûr ider ise müdde'îlerle kezâlik âid olduğu mehâkim ve devâirde ve hükûmet-i mülkiyede ve her şu'besinde suver-i meşrûha üzere mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve usûlüne tevfikân bikaderi'l-hass bizlede edâ ve teslîme ve her

iki cihetle ikâme-i sebte ve istimâ'-i şuhûdda istihlâf ve tahlîfe ve lâzım olan makâmâta arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâ ve ahz-i evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve lede'l-hâce sulh ve ibrâya ve kezâlik bedel-i sulhu ahz ve bizlere îfâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımızdan Burdur'un

SAYFA 25

Ermeni Mahallesi'nden teba 'Devlet-i Aliyye'den da'vâ [vekîli] Heci Agop ibn-i Filibos Efendi'yi kabûlene mevkûfen vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik bu vecih üzere bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye tanzîm ve i'tâ buyurulmasını talep istirhâmımız bâbında fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

Fî 18 Zilkâde sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Hatice bint-i Hacı Ömer Efendi	Müvekkile-i Mezbûre Züleyha bint-i Hacı Ömer Efendi
--	---

İşbu mevekkiletân-ı mezbûretân Züleyha ve Hatice Hatunlar benât Hacı Ömer Efendi ibn-i Esad Efendilerden her biri hükm-i şer'î ile bilür ve ta'rîf ider ve huzûrumuzda ber-vech-i bâlâ Heci Agop Efendi'yi vekîl eylediklerini ve zeyli imzâlarını kendi parmaklarıyla işâret eylediklerini iş'âr ve ihbâr ve tasdîr eyleriz.

Hâzır Mahalle-i Merkûmeden Muhdeszâde Hâfız Ali Efendi ibn-i Halil Efendi	Mu'arrif Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hacı Esad Efendi ibn-i Hacı Mehmed Efendi	Mu'arrif Receb Mahallesi'nden Hacı Hulusi Efendi ibn-i Emin Efendi	Receb Mahallesi'nden Şeyh Mehmed Efendi ibn-i Emin Efendi	Mahalle-i Merkûme Muhtâr-ı Evveli İmâm Ahmedzâde Salih Efendi ibn-i Abdullah
---	--	--	---	--

İnhâ olunmuşdur Nâib-i Livâ-i Burdur

İlyas Veysi

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye Livâ-i Burdur
--------------	--------------	--

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ-ı takrîr ve tahrîri için kibel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an me'zûnen bi'l-irsâl Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesinde vâki' Cebelzâde müteveffâ Sıdkı Ağa ibn-i Mustafa Ağa'nın zevce-i menkûha-i metrûkesine Zekiye Hanım bint-i Behaeddin Bey ibn-i Mahmud Bey'in hânesine varulup zîrde muharrerü'l-esâmî zevât huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf olundukda hâne-i merkûmede sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe mezbûre Zekiye Hanım ibnet-i Bahaeddin Bey ibn-i Mahmud Bey'in meclis-i mezkûrde da'vâ vekîli Hâfız Şakir Efendi ibn Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mehmed Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevce-i dâhilim olup bundan akdem vefât iden Cebelzâde Sıdkı Ağa ibn-i Mustafa Ağa'nın sulbî sağır oğlu Hamdi Bey ve sağire kızı Nâime ve Melek Hanım'lardan her biri sadrî evlâdım olup hakk-ı hisâneleri bana âid olmağla ol vecihle hâlen hânemde ve hicr ü terbiyemde bulunmalarıyla fi 13 Zilkâde [1]306 târihiyle sağîrân-ı merkûmân için kibel-i şer'den ale'l-usûl farz ve takdîr olunup istidâneye dahi izin verilmiş olan sığâr-ı merkûmûndan her birine şehriye yüz ellişer kuruştan cem'an dört yüz kuruş râyic akçeyi sığâr-ı merkûmûnun tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den vasiyy-i mansûbeleri bulunan kibelü'l-eb ceddleri Şerîfe Hatun ibnet-i Hacı Mehmed Ağa ibn-i Hacı Hasan Ağa ma'rifet-i sağîr-i merkûm Hamdi Bey ile sağîretân-ı mezbûretânın pederlerinden mevrûs bi'l-cümle emlâk ve akâr ve çiftlikât ve arâzî ve âsiyâb ve tereke-i menkûl ve gayr-i menkûle ve nükûddan olarak mâllarından olmak üzere infâk ve iksâ olunmam üzere izin virilmiş ise de târih-i mezkûrden berü sağîr-i merkûm ile sağîretân-ı mezbûretânın pederlerinden mevrûs ve müstakil emvâl ve akâr ve arâzî ve çiftlikât ve emvâl-i menkûl ve gayr-i menkûl ve âsiyâb ve çiftlikât vâridâtı ve sâireden her bir amûceleri Cebelzâde Ahmed Ağa ibn-i Mustafa Ağa'nın şirket-i mu'avaza târikiyle yed ve tasarrufunda olun lâkin mûmâileyh Ahmed Ağa ber-vech-i bâlâ mukadder olan şehriye dört yüz elli kuruş nafaka-i mefrûzadan ancak bir mikdâr

virüp mütebâkî hâzır-ı mûmâileyhe virilen defter-i müfredât mantûkunca mebâliği gerek vasiyye-i mezbûre Şerif Hatun ile gerek mûmâileyh Ahmed Ağa'dan ve bununla berâber zevcim müteveffâ-yı mûmâileyhdan mevrûs emlâk ve akâr-ı menkûl ve gayr-i menkûl emvâl-i sâireden hisse-i irsiyyem musîbe-i şer'iyemi kezâlik vasiyye-i mezbûre Şerife Hatun ile Ahmed Ağa'da ve sâir vâzi'ü'l-yed olanlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerde ve devâir-i sâirede ve ale'l-usûl taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkuma ahz ve bana edâ ve teslîme ve husûs-ı mezbûreden dolayı aleyhimde müdde'î zuhûr iderse zuhûr iden müdde'îlerle mürâfa'a ve muhâsebe ve müdâfa'a-i mehâkimeye ve ahz-i evrâk ve icrâ-yı mütâlebeye arıza ve levâyh takdîmine ve vaz' iimzâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şühûdda istihlâf ve tahlîfe ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-kayd

SAYFA 26

Sûretleriyle i'tirâz ve lede'l-iktizâ ya'nî esnâ-yı da'vâda hâdisen ve gerek doğrudan doğruya cihet-i cezâiyeyi müstelzim ricâl vukû'unda kezâlik âid olduğu mahkeme-i cezâ ve devâir-i istintâkda zabt ve teşrîh-i da'vâ ile ta'kîbe ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve vasiyye-i mezbûrenin eytâm-ı merkûmûn haklarında hukûklarını muhâfazaya mukayyed olamadığından ve esbâb-ı sâireden dolayı vasiyye-i mezbûrenin azliyle yerine yerine bir muktedir vasî ta'yîn husûsunu taleb ve istirhâm ve'l-hâsıl bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile hâzır-ı mûmâileyh Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Mehmed Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye tanzîm ve i'tâ buyurulması murâdımdır. fî 25 Zilkâde sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Zekiye Hanım

Bint-i Bahaeddin Bey

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm iderim.

Vekîl-i Merkûm Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa

İşbu müvekkile-i mûmâileyhâ Zekiye Hanım bint-i Bahaeddin Bey bin Hacı Mahmud Bey'i şer'an bilür ta'rîf ideriz ve huzûrumuzda hâzır mûmâ ileyh Hâfız Şakir

Efendi'yi vech-i meşrûh üzere tevkîl eylediğini ve zeyl-i imzâsının huzûrumuzda temhîr eylediğini ve vekâlet-i mezkûreyi mûmâileyh Hâfız Şakîr Efendi kabûl eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Hâzır Derslik Mahallesi'nden Ahmed Efendi ibn-i Ali Ağa	Hâzır Mahalle-i Merkûmeden Abdülbaki Beyzâde Ali Bey	Mu'arrifÜçdibekMahallesi'nden Abdülbaki Beyzâde Reşid Bey ibn-i Abdülbaki Bey	Mu'arrif Hacı Ahmed Mahallesi'nden Hacı Mahmud Beyzâde Hasan Bey ibn-i Hacı Mahmud Bey
---	--	---	--

Vekâlet-i mezkûre bi'ibâretihâ huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur. fî 25 Zilkade sene [1]314

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib
--------------	--------------	----------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Helvacı Dikenbasmazoğlu Hacı Ömer bin Hacı Osman bin Mehmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Gülsüm bint-i Hasan bin Osman ile sulbiye kebîre kızları Ayşe ve Hacer ve kendünden evvel vefât iden sulbî kebîr oğlu Mehmed'in hâlâ sulbî kebir oğulları Hâlid ve Tevfik ve Hüsnu ve Nuri ve sulbiye kebîre kızı Saadet'e münhasır olup ba'dehû Nuri dahi vefât idüp verâsetimin kilebil'l-ümm ceddî Hacı Osman Ağa ile li-ebeveyn er karındaşları merkûmûn Halid ve Tevfik ve Hüsnu ve li-ebeveyn kız karındaşı Saadet'e munhasıra olup mes'ele-i mîrâsları dahi 4536 sehinden olup sihâm-i mezkûreden 565 sehmi zevce-i mezbûre Gülsüm'e 1512 sehmi benât-ı mezbûretân Ayşe ve Hacer'den birbirine ve ikişer yüz altmış sehinden cem'an 780 sehmi ibnü'l-ibn-i merkûmûn Hâlid ve Hüsnu ve Tevfik'e ve 130 sehmi bint-i'l-ibn-i mezbûre Saadet'e ve 35 sehmi cedd-i merkûm Hacı Osman Ağa'ya isâbeti iddi'â iden verese-i

merkûmeden olup zâtları zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe zevce-i mezbûre Gülsüm ile bintân-ı mezbûretân Ayşe ve Hacer'den birbirinin meclis-i şer' de Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Burdur'da Hacı İbrahim Mahallesi vâki' bir taraftan Sipahioğlu İsmail bin Halil bin Halil ve bir taraftan At? Ağa hafidi Ahmed bin Mustafa ve bir taraftan Hüsnü bin Mehmed bin Hacı Osman menzilleri ve tarîk-i hâs ile mahdûd bir bâb harâbhâne arsası ve çarşuda vâki' bir taraftan Bediroğlu Hacı Abdullah Efendi ibn-i Hacı Mustafa bin Bedir ve bir taraftan harâbhâne arsası ve bir taraftan hâlâ Karagözzâde Ömer Efendi ibn-i Hacı Osman bin Ömer dükkânı ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb muhterik helvacı dükkânı arsası ve yine Burdur'da Kanlıkuyu civârında re'âyâ kabrinde vâki' bir taraftan Anderyas ibn-i Avâki'm ibn-i Mıgırdic ve Mıgırdic ibn-i Atam bin Atam bâğları ve tarafeyn tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb bir dönüm mikdârı bağçe yeri müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Hacı Ömer'in hayâtında yedinde mâlî ve mülkü olup ba'de vefâtihî tashîh-i mezkûr vechile bizimle verese-i sâre-i merkûmeye mevrûs olmuş iken ibnü'l-ibn-i merkûmûn Halid ve Hüsnü ve Tevfik ile mezbûre Saadet'den her biri hâne ve bağçe ve arsalardan hisse-i irsiyyelerimizi zabt itmekde oldukları gibi dükkân arsasını dahi Karagözzâde merkûm Ömer Efendi'ye üç yüz aded sîm mecdiye bedeli ile bey' etmiş olmalarıyla hâne ve bağçe arsalardan a'yânen hisse-i irsiyyelerimin keff-i yediyle tefrîk ve taksîmini ve mezkûr dükkân arsasından dahi ya aynen ve yâhûd bedelen hisse-i irsiyyelerimiz verese-i merkûmûn ile merkûm Ömer Efendi'den her birinden ve sâir vâzi'ü'l-yed olanlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerde bidâyet ve temyîz ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükme sûretleriyle i'tirâz taleb ve da'vâya ve müteveffâ-yı merkûmun terekesinden ve sâiresinden dolayı aleyhimizde ikâme olunmuş ve olunacak her nev'de'âvînin mehâkim-i âidesinde vech-i meşrûh üzere

SAYFA 27

Mürâfa'a ve musâhama ve mehâkime ve müdâfa'asına ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'î şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuz tefrîk ve taksîm ve ahz ve kabza ve yedimize edâ ve teslîme ve ahz-ı evrâk ve cerâid

mütâlebeye ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımızdan her birimiz hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik ve bu bâbda bir kıt'a hüccet tanzîm ve i'tâ oluna.

Fî 26 Zilkâde sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Hacı	Bint-i	Müvekkile-i Mezbûre Ayşe	Bint-i	Müvekkile-i Mezbûre Gülsüm bint-i Molla Osman	Zevce-i
-----------------------------	--------	-----------------------------	--------	---	---------

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Gülsüm bint-i Molla Osman bin Hasan ve bintân-ı mezbûretân Ayşe ve Hacer Hatunları şer'an bilür ve ta'rîf ideriz ve zeylî imzâlarını kendi parmaklarıyla vaz eylediklerini iş'âr ideriz.

Baş Mahallesi'nden Nasibzâde Edhem Efendi ibn-i Mustafa Ağa	Mu'arraf ÜçdibekMahallesi'nden Emir Alizâde Hâfiz Mustafa Efendi ibn-i Osman
--	---

İşbu vekâlet-i mezkûre huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur fî 6 Zilkade sene [1]314

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'îyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

Mâl-ı yâve nâmıyla bi'l-emâne müddet-i örfiyyesi hitâmında bi'l-müzâyede âhara bey' olunup esmânı cedvel (silik) üzere vaz' yed olunan hayvânâtın müstahaklarıyla mürâfa'a-i şer'îyyesinin icrâsına ikâme-i beyyine ve istimâ'ı şuhûda ve mütevakıf olduğu umûrun küllîsine Beytûlmâl Me'mûru makâmına kâim muhâsebeci vekîli olduğum gibi ben dahi suver-i meşrûha üzere murâfa'a olmak üzere tarafımdan bi'l-vekâle mâl kalemi ketebesinden Mumcuâde İbrahim Efendi ibn-i Ömer Efendi'yi vekâlet-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

16 Zilhicce sene [1]314

Müvekkil-i Mûmâ ileyh

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl eyledim

Vekîl-i Merkûm İbrahim Efendi

İşbu vekâlet takrîri ve kabûlü huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Mukayyid Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	-----------------------	------------------------	-----------

SAYFA 28

HÜKÜM 1

Bihî

Burdur'un Çendik Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Halide bint-i Hacı Hüseyin Ağa bin Ali nâm hatunun meclis-i şer'de da'vâ vekîli Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Giridlioğlu Hacı Hüseyin Ağa ibn-i Ali'nin zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine Hanım bint-i Abdullah bin Abdulah'ın aleyhinde ikâme eylediği hâne ve bâğ ve edevât-ı beytiyye ve eşyâ-yı sâire da'vâsının aîd olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve pederim müteveffâyı merkûmun hîn-i vefâtında ben diyâr-ı âharda bulunduğumdan pederimin terekesine müdde'îye-i mezbûre ahz ve kazb ve zabt ider olmağla terekesinin tahrîr ve ma'rifet-i şer'le tevzî' ve taksîm ve tefrîr ve hisse-i meşrû'amı talep ve da'vâ ve ahz ve kabz ve bana edâ ve teslîme ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'ı şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve sulh ve ibrâya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı mûmâileyh Hâfız Şakir Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 17 Zilhicce sene [1]314

Ve fi 6 Mayıs sene 1313

Burdur'un Çendik Karyesinde

Sâkine Hatun bint-i Hacı Hayri

Ağa ibn-i Ali Ağa

Ben dahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Mezbûr

İşbu müvekkile-i mezbûre Halide bint-i Hacı Hüseyin Ağa bin Ali'yi bilür ve ta'rîf eyleriz ve huzûrumazda mezbûre Halide Hatun'a mûmâileyh Hâfız Şakir Efendi'yi ber-vech-i bâlâ vekîl nasb eylediğini ve imzâsı zeylini kendi parmağıyla vaz' ve işâret eylediğini iş'âr ve tasdûk eyleriz. fi 17 Zilhicce sene [1]314

Mu'arrif Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hasan Efendi ibn-i Hamed Efendi bin Abdullah	Mu'arrif Burdur'da Zabtiye Halil Ağa ibn Hasan bin Abdullah
---	---

Cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Kışla Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Gülsüm bint-i Mehmet bin Ali nâm hatunun meclis-i şer' de da'vâ vekîli Agop Fekri Efendi ibn-i Filibos mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevc-i dâhilim karye-i merkûme ahâlîsinden Bozoğlu Hacı Abdullah bin Veliyüddin bin Abdullah nâm kimesneden nafaka ve kisve ve mesken-i şer'î talebine ve altmış kîl âsitânî şa'îr ile otuz yük samanımı zevcim merkûmdan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyet ve temyîzen ve i'tirâzen talebine ve da'vâya merkûm tarafından aleyhimde ikâme-i da'vâ olunur ise anın dahi müdâfa'a ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arâza ve levâyih takdîmine vaz' imzâya ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bunların mütevakkıf olduğu

umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye i'tâ olunması matlûbumdur. fî 23 Zilhicce sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Gülsüm

bint-i Mehmed Mehmed bin Ali

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesine edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

(imza)

İşbu müvekkile-i mezbûre Gülsüm bint-i Mehmed bin Ali nâm hatunu şer'an bilür ve ta'rîf eyleriz zeyl-i imzâsını kendi parmağıyla vaz' ve işâret eylediğini ihbâr ve iş'âr ideriz. fî 23 Zilhicce sene [1]314

Burdur İcrâ Mübâşiri Mehmed bin İsmail bin Abdullah	Karye-i Merkûmeden Ahmed Çavuş bin Mehmed ibn-i Ahmed	Mu'arrif Kışla Karyesinden İbrahim Efendi ibn-i Mehmed bin Ali
---	---	--

Cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 29

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an mezûn olduğumuz binâ-i Burdur'un Rum Mahallesiinde vâki' müteveffâ Ribab oğlu Heci Nikola bin Heci Dimitri bin Dimitri nâm kimesnenin hayâtında sâkin olduğu hâneye varup derûnunda bulunan zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ma'rifetiyle mu'rrefe Hâce Senedliye bint-i Kiryako bin Setker ile sadrî kebîr oğlu Kirleyos ve Heci Dimitri ve sadriye kebîre kızı Hâce Sitmaniye'den her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede alınan ifâdeleridir.

Zevc ve pederimiz olup bundan akdem vefât iden teba' Devlet-i Aliyye'den Dibab oğlu Hacı Nikola bin Hacı Dimitri'nin terekesinden dolayı aleyhimizde alacak da'vası iden Burdur'un Rum Mahallesi'nden müteveffâ Eciden oğlu Hacı Sava'nın kızı

Hâce Varvara ile âid olduğu şer'i ve nizâmî muhâkelerinde bidâyeten ve temyizen ve istinâfen i'tirâz-ı ala'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen mürâfa'a ve muhâseme ve muhâkemeye kezâlik mezbûre tarafından ikâme olunacak her nev'de 'âvînin mahkeme-i âidinde suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûd ve istihlâf ve tahlife arâza ve levâiyh takdîmine ve vaz' imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve âheri tevkîl ve terfika ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan her birimiz Burdur'un Rum Mahallesi mütemekkin ve teba'dan da'vâ vekîli Dastane Süreyya Efendi ibn-i Kiryako'yu vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik. fî 24 Zilhicce sene [1]314 ve fî 14 Mayıs sene [1]313

Müvekkil-i Merkûm Hacı Dimitri bin Hacı Nikola	Müvekkil-i Merkûm Kirilyos bin Hacı Nikola Dimitri	Müvekkile-i Mezbûre Semanya bint-i Hâce Nikola Dimitri	Müvekkile-i Mezbûre Hâce Metdelet bint-i Şekeroğlu Kiryako
---	---	---	---

İşbu müvekkile-i mezbûre Hâce Madeliye bint-i Şekeroğlu Kiryako ile Hâce Simaniye bint-i Hacı Dimitri olduğunu bilirüz ve ta'rîf eyleriz ve mezbûre Hâce Madeliye zeylini imzâsını huzûrumuzda kendi parmağıyla vaz' ve işâret eylediğini mezbûre Hâce Simaniye dahi kendi hatt-ı destiyle imzâ eylediğini ve bâlâda yazıldığı üzere Vastana Efendi'yi vekîl eylediği iş'âr ve ihbâr ideriz.

Hekimoğlu Nakvindi bin Hacı Ankotaki	Efendra bin Yani bin Aslan	Halosoğlu Seyarmi bin İstefani bin Panayot	Seririoğlu Hacı Avram Efendi ibn-i Panayot bin Hacı Petraki
--	-------------------------------	--	--

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl

İşbu vekâlet takrîrleri huzûrumuzda icrâ olunduğu ve vekîl-i merkûm Vastani Efendi dahi kabûl eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'-i Şerîf	Ümenâ-i Şer'-i Şerîf	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyyeBurdur
----------------------	----------------------	-------------------------------------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Burç Mahallesiinde sâkin zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Emin Hatun ibnet-i Abdullah bin Abdullah'ın meclis-i şer'iyede Burdur'un Hacı Ömer Mahallesiinde sâkin da'vâ vekîli Sıdkı Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Zevcim olup bundan akdem vefât iden Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Giridlioğlu Hacı Hüseyin bin Ali bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi olduğum hâlde benimle dîger zevcesi Hatice bint-i Abdullah ile sulbiye kebîre kızı Halide ve kendünden evvel vefâd iden oğlum Ali'nin sulbiye kebîre kızı Ayşa ve sulbî kebîr oğlu Ali'ye olup lâkin müteveffâ-yı merkûmun kâffe-i terekesinden

SAYFA 30

Benim hisseme isâbet iden on altı sehm i'tibâriyle bir sehim hisse-i irsiyemi müteveffâ-yı merkûmun kerîmesi mezbûre Halide ile sağîr-i merkûm Ali ve sağîre-i mezbûre Ayşe'den her biri fuzûlî ve bigayr-i hak ahz ve kabz ve ketm ve ihfâ idüp virmediklerine binâen müteveffâ-yı merkûmun terekesinin tahrîriyle tereke-i menkûle ve emlâk ve sâiresinden hisse-i irsiyye-i musûbemi âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyet ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kebza bana edâ ve teslîme ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe ve arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile

tarafımdan hâzır-ı merkûm Sıdkı Efendi'yi vekîl-i ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet tanzîm ve i'tâ oluna. fî 25 Zilhicce sene [1]314

Müdde'î Müvekkile-i Mezbûre Emine bint-i

Abdullah bin Abdullah

İşbu müvekkile-i mezbûre Emine Hanım bint-i Abdullah bin Abdullah'ı bilür ve ta'rîf eyler ve zeyli imzâsını huzûrumuzda vaz' ve işâret eylediğini iş'âr ve ihbâr ideriz. fî 25 Zilhicce sene [1]314

Mu'arrif Muhzır Hasan Ağa ibn-i Said Ağa ibn-i Hasan Ağa	Mu'arrif Zabtiye Mülâzımı Bekir Ağa ibn-i Hâfız İshak bin Emin
--	--

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 25 Zilhicce sene [1]314

Vekîl-i Merkûm Sıdkı Efendi

İbni Ahmed Efendi

Cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

An asl Antalya'nın Hatib Süleyman Mahallesi'nden olup hâlâ Burdur'un Hecindede Mahallesinde mütemekkin Zibzâde? Abdi Efendi ibn-i Mehmed bin Abdullah'ın meclis-i şer' de alınan ifâdesidir.

Antalya'nın Hatib Mahallesinde sâkinler olup taht-ı vesâyetde bulunan müteveffâ Mustafa Çavuş ibn-i Alaiyyeli Kadri Ağa ibn-i Abdullah'ın sağır evlâdları Hakkı ve Latife'nin pederleri müteveffâ-yı merkûmenin hayâtında Antalya'nın Kemiklik Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Tahtaloğlu Ali Ağa ibn-i Ali'nin hayâtında merkûm Ali Ağa vasîleri olduğum sağırân-ı mekûmânın pederleri Mustafa Çavuş'dan mevrûs benim yedimde bulunan mâllarından istidâne ve kabz ve

umûruna sarf idüp ol vecihle zimmetinde sağırûn-ı merkûmûna deyni olan üç bin yüz kuruşu kable'l-edâ merkûm Ali Ağa vefât idüp meblağ-ı mezkûru vereseşi tarafına dahi henûz îfâ olunmadığından meblağ-ı mezkûru ribh-i mülzemi ile berâber müteveffâ-yı merkûmun terekesine vaz'ü'l-yed olan oğlu Ali Ağa'den ve kızı Züleyha ve zevcesi Cemile bint-i nâm hatundan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve dâire-i sâirede bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâz-ı ala'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâya ve ahz ve kabz ve b'l-vesâyeye bana edâ ve teslîme ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe markûmlar taraflarından aleyhimde ikâme-i da'vâ iden bulunur ise müdde'îlerle her nev'da'vânın suver-i meşrûha üzere âid olduğu mahâkim ve devâirde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine arıza ve levâyah takdîmen ve vaz' imzâya vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile Antaly'da sâkin da'vâ vekîllerinden Burdurî Şükri Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Abdullah Ağa'yı tarafımdan bi'-vesâyeye kabûlüne mevkâfen vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 27 Zilhicce sene [1]314

Müvekkil-i Merkûme Abdi Efendi

İbni Mehmed bin Abdullah

İşbu müvekkil-i merkûm Abdullah Efendi ibn-i Mehmed bin Abdullah'ı bilür ve ta'rîf ideriz.

Fî 27 Zilhicce sene [1]314

Muhzır Hasan Ağa ibn-i Said Ağa	Uncu Bekirzâde Bekir Efendi ibn-i Hacı Bekir
---------------------------------	--

Cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 31

HÜKÜM 1

Burdur'un Rum Mahallesi mütemekkinlerinde ve teba' Devlet-i Aliyye'nin Rum milleti nisvânından olup zâtları zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriye mu'arrefeler müteveffâ Portakaloğlu Panayot bin Kiryako bin Atam'ın zevce-i metrûrkesi Hâce Marye bin Heci Nikola bin Bali nâm hatun ile Harlekelye bint-i Portakaloğlu Panayot bin Kiryako nâm hatunlardan her bir meclis-i şer'de da'vâ vekîli teba' Devlet-i Aliyye'den Heci Agop Efendi ibn Filbos mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Rum Mahallesinde sâkin iken târîh-i zabtdan tahmînen iki sene mukaddem vefât iden zevc ve peder-i müverrisimiz Portakaloğlu Panyot bin Kikyako ibn-i verâseti zevce-i metrûkesi Hâce Marye bint-i Heci Nikola bin Bali ile sulbî kebîr oğlu Hiristaki ve sulbiye kebîre kızı olduğumuz hâlde bizlere munhasıra ve mes'ele-i mîrâsımız yirmi dört sehinden olup sihâm-ı mezkûreden üç sehmi zevce-i mezbûre Hâce Marya'ya ve on dört sehmi merkûm Hiristaki'ye ve yedi sehmi bint-i mezbûre Harelkili'ye isâbet idüp Burdur'un Karasenir Mahallesinde vâki' bir taraftan Hekimoğlu Ahmet Efendi ibn-i Andernaki ve iki taraftan Barelioğlu Heci Nikola bin Bali hânesi ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd büyü-tü âdiye ve müstemilât-ı sâireyi hâvî bir bâb mülk menzil arsa ve bağçe müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Portakaloğlu Panayot'un hayâtında yedinde müstakillen mâl ve mülkü olup ba'de vefâtihî tashîh-i mezkûr üzere bizlere mevrûs olmuş iken hâne ve bağçe-i mezkûreden ber-tashîh-i mezkûr yirmi dört sehim i'tibâriyle on sehim hisse-i irsiyyemiz vereseden merkûm Hiristaki mâlî olmak üzere hazîne-i celîle tarafından hacz olunmuş olmağla zikr olunan mehcûz hâne ve bağçeden on sehmi hisse-i irsiyyelerimizin fekk olunmasını lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istînâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve tefrîk ve taksîm ve ahz ve kabz ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâ ve hukûkumuzu bize bikaderi'l-hisas edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine âharı tevkîl ve terfîke me'zûn olduğu hâlde vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımızdan hâzır-ı merkûm Heci Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ oluna. fi 29 Zilhicce sene [1]314

Müvekkile-i Mezbûre Harelkilet bint-i Panayot bin Kiryako	Müvekkile-i Mezbûre Marya bint-i Heci Nikola bin Bali
---	---

Müvekkile-i mezbûre Hacı Marya bint-i Hacı Nikola bin Bali ve Harelkilet bint-i Panayot bin Kiryako nâm hatunları şer'an bilür ve ta'rîf ideriz ve imzâları zeylindeki işâretleri huzûrumuzda kendü parmaklarıyla vaz' eylediklerini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Fî 29 Zilhicce sene [1]314

Burdur'un Rum Mahallesi'nden Şekeroğlu Pandeli bin İlyas bin Kiryako	Belediye Doktoru Astavraki bin Yuvanidi
--	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 29 Zilhicce sene 1[1]314

Vekîl Hacı Agob bin Filyos

Cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 32

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ-ı takrîr ve tahrîri için kibel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an me'zûn olduğumuza binaen Burdur'un Yoğurtcu Mahallesinde vâki' Kara Haliloğlu Hacı Halil bin Mehmed Çavuş bin Abdullah'ın hânesine varup Mahalle-i merkûme ahâlîsinden zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarından akd-i meclis-i şer'i şerîf olundukda hâne-i merkûmede sâkine zâtı zîrde isimleri muharrer kimesneler ta'rifleriyle mu'arref Hacer bint-i Hâfız Süleyman bin Hüseyin nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Hâfız Süleyman bin Hüseyin'den mevrûs Eytâm Müdüri ma'rifetiyle âhara irbâh olunmakta iken ben bu def'a reşîde olduğum huzûr-ı şer'-i şerîfde ber-nehc-i şer'î sâbit ve hük-i şer'î lâhik olmağla pederimden mevrûs mâlımı mehâkim-i âidesinde Eytâm Sandığı'ndan ve yâhûd müstakrızlarından her kimler zimmetinde matlûbüm var ise medyûnlarımdan taleb ve da'vâ ve rü'yet-i muhâsebe ve ahz ve kabza ve aleyhime müdde'î zuhûr ider ise müdde'îlerle mürâfa'a ve muhasame ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arâza ve levâyih takdîmen ve vaz' imzâya ve temyîz ve istinâfa ve i'tirâz-ı hükm ve'l-gayrihî ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hükme alınacak hukûkumu ahz ve bana edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'îyye i'tâ olunması bâbında

Fî 1 Muharrem sene [1]315

Müvekkil-i mezbûre Hacer bint-i Hâfız

Süleyman Efendi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm Mustafa Efendi

İşbu müvekkile-i mezbûre Hacer Hatun bint-i Hâfız Süleyman bin Hüseyin nâm hatunu şer'an bilür ve ta'rîf ider ve zeyl-i imzâsını kendü parmağıyla vaz' ve işâret iderek hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi huzûrumuzda vekîl eylediğini ol dahi kabûl eylediğini ihbâr ve iş'âr ideriz.

Mu'arrif YoğurtçuMahallesi'nden Kara Haliloğlu Hacı Halil ben Mehmed Çavuş	Mu'arrif Halil Ağa ibn-i Abdullah	Hâzır Muhtâr-ı Evveli Hasan Yusuf bin Hacı Mehmed bin Abdullah	Hâzır YoğurtçuMahallesi'nden İmâm Hâfız Ahmed Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi
--	---	---	--

İşbu vekâlet-i mezkûre huzûrumuzda icrâ olunuduğunu huzûr-ı şer'-i şerîfde arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ-ı takrîr ve tahrîri için kibel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an me'zûn olduğumuza binâen Burdur'un Derslik Mahallesi vâki Cebelzâde İzzet Efendi ibn-i Mustafa Ağa'nın hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Şerife Hatun ibnet-i Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Hasan meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde alınan ifâdesidir.

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi sakîne Bahaeddin Bey kerîmesi Zekiye Hanım ibnet-i Bahaeddin Bey bin Hacı Mehmed Bey nâm hatun ile bi'l-umûm efrâd-ı ahâlî tarafından aleyhimde ikâme olunmuş ve olunacak her nev'de'âvînin lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ale'l-usûl murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve ben dahi pederim müteveffâ Hacı Hasanzâde Hacı Mehmed Efendi'den mevrûs emlak ve akâr ve arâzî ve menkûlât ve hayvânât ve zimemât ile sadrî oğlum müteveffâ Sıdkı Ağa ibn-i Mustafa Ağa ibn-i Ömer Ağa'dan mevrûs ve müstakil kezâlik emlak ve akâr ve arâzî ve hayvânât ve menkûlât ve zimemât ve sâirden hissa-i musîbelerimi kezalik âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve devâir-i âidesinde bidâyeten ve temyîzen ve istînâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve şahs-ı sâlis sûretiyle dahi kezâlik da'vâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'ı şuhûdda istihlâf ve tahlîfe ve arîza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve lede'l-iktizâ hâkim ve mümeyyiz nasb ve azline ve iştikâ an'l-hükkâma ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye redd-i a'zâya ve taht-ı hükme

SAYFA 33

Alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabz ve emlâk ve arâzînin tefrîk ve taksîmine ve'l-hâsıl bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine îfâyâ vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye-i umûmiye ile tarafımdan gâib-i an'îl-meclis Burdur'un Derslik Mahallesi ahâlîsinden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Musafa ile Ermeni Mahallesi mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîli Hacı Agop Fikri Efendi ibn-i Filyos'dan her birini müctemi'an ve münferiden icrâ-yı vekâlet eyledim ve bi'-îcâb sulh teklîf olduğunda benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve âharı tevkîl ve terfîka dahi kezâlik suver-i meşrûha üzere ve son dereceye kadar me'zûn oldukları hâlde kabûllerine mevkûfen vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bu sûretle bir kıt'a hüccet-i şer'îyye tanzîm ve i'tâ buyurulması murâdıdır.

Fî 2 Muharrem sene [1]315

Müvekkile-i mûmâileyhâ Şerife

bint-i Hacı Mehmed Efendi

İşbu müvekkile-i mûmâileyha Şerife Hatun ibnet-i Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Hasan Ağa'yı ilm-i şer'î ile bilür ve ta'rîf eyler ve huzûrumuzda vech-i meşrûh üzere Yörükzâde Mustafa Efendi ile Agop Efendi'yi vekîl eylediğini ve zeyl-i imzâsını temhîrdahi eylediğinin iş'âr ve tasdîk ideriz.

Mu'arrif Hacı İbrahim Mahallesi'nden Soğanlızâde Osman Efendi ibn-i Ahmed Ağa	Mu'arrif Mahalle-i Merkûmeden Üveyszâde Mehmed Efendi ibn-i Osman	Hâzır Mahalle-i Merkûmeden Hakzâde İzzet Efendi ibn-i Mustafa Ağa	Hâzır Mahalle-i Merkûme Muhtâr-ı Evveli Solakzâde Ali ibn-i Hasan bin Abullah	Hâzır Derslik Mahallesi İmâmı Hacı İbrahim Efendi ibn Mehmed bin Abdullah
---	---	--	--	---

İşbu vekâlet-i mezkûreyi huzûrumuzda alındığı arz ve inhâ olunur.

İşbu vekâlet-i mezkûreyi Kabûl eyledim Vekîl Yörükzâde	Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyeye	Hacı İbrahim Mahallesi'nden Safizâde Hacı Rüşdi Efendi ibn-i Hacı Osman Efendi	Vekâlet-i Mezkûreden İsti'fâ Eylerim
--	-----------------	-----------------	--------------------------------------	---	---

HÜKÜM 1

Burdur'un Derslik Mahallesi eşrâfından Cebbelzâde Ahmed Ağa ibn-i Mustafa Ağa ibn-i Ömer Ağa meclis-i şer' de Derslik Mahallesi'nden Ahmed Efendi ibn-i Ali Ağa ibn-i Ahmed Ağa müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

İşbu yedimde olup ibrâzımla mu'âyen olunan fi 23 Nisan sene [1]311 târîhlü zeyli Hacı Ahmed Beyzâde Mehmed'in zevcesi Züleyha Şerife Hanım ibnet-i Reşid Bey ibn-i Yahya'nın mührüyle mehmûr bir kıt'a vasiyyetnâme mantûkunca müteveffâh-ı mûmâileyhâ Züleyha Hanım hayâtında güzerân iden üç yüz on bir senesi Nisanının yirmi üçüncü gününde sâkine olduğu hânesinde kemâl-i akl ve sıhhatinde mâ ba'd-i mevtine izâfetle Burdur'un Hacı İlyas Pınarı civârında vâki' bir tarafı müteveffâ Reşid Beyzâde Abdülbaki'nin vere Burgulzâde? Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Hacı Mehmed Ağa bâğları ve iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd aras-i emîrî üzerine mağrûs kürûm ve eşcârı mülk iki dönüm mikdârı bir kıt'a eşcâr-ı müsmireli bâğı bi'l-müzâyede âhar bey' olunup esmânından techîz-i tekfîn ve keffâret-i savm ve yemîn ve hukûk-ı ibâd ve hatmiye ve devriye ve tevhîdiye için harc ve sarf ve kabrim ta'mîr oluna ve mûmâileyh Ahmed Efendi'ye üç aded yüzlük Lira-i Osmanî verile fazla kalur ise üçde birini hânesinde bulunan Arab kızı Nuri ile hafîdeleri Gülistan ve Refika Hanım'lara virile deyü vasiyyet ve beni dahi merkûm Ahmed Efendi'yi nâzır ta'yîn idüp bir buçuk sene sonra musırraten alâ îsâihâ vefât idüp meblağ-ı mûsâbe-i mezkûr bâğ-ı mütevvât-ı mezbûrenin terekesinin sülüsü olmağla mezkûr bâğı vesâyetim hasebiyle bi'l-müzâyede regabât-ı nâs intiktâ'iyile Müezzinoğlu Hacı Halil bin Ali nâm kimesne üzerinde üç bin yüz elli kuruşda tekarrür itmiş ise de verese-i müteveffât-ı mezbûre ... olmadıkları gibi merkûm Hacı Halli dahi mezkûr bâğı ahz ve bedel-i mezkûru meblağ-ı mezkûr üç bin

yüz elli kuruşu merkûm Hacı Halil'den verese-i müteveffât-ı mezbûrenin men'-i müdâhalelerini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz'-i imzâya ve lede'l-iktizâ âharı tevkîl ve terfika ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve bedel-i mezkûru bana edâ ve teslîme vekâlet-i âmm-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafından hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb ta'yîn eyledim. fî 6 Muharrem [1]315

Müvekkil-i mûmâileyh

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 6 Muharrem sene-i mezbûre

Vekîl-i merkûm

SAYFA 34

HÜKÜM 1

Medîne-i Burdur mahallâtından olup kıdem-i gayr-ı mahsûr bulunduğu mahkeme-i bidâyet a'zâsından Hasan Bey Efendi ibn-i Mehmed Bey ve Divanbaba mahallisi ahâlîsinden Hatibzâde Hacı Mustafa Ağa ibn-i Abdullah bin Mustafa ve Burç Mahallesi ahâlîsinden Hacı Mustafa Ağa ibn-i Hacı İbrahim bin Mehmed Ağa ihârlarıyla zâhir olan Manastır Mahallesi ahâlîsinden Kallubi? Oğlu Hasan Ağa ibn-i Hacı Mehmed ve Kürtoğlu Emin Ağa ibn-i Mustafa Ağa ibn Mehmed Ağa ve Çiftbaşoğlu Mustafa Ağa ibn-i Süleyman bin Ali ve Kara Hüseyinoğlu Hüseyin bin Mehmed bin Mehmed bin Hüseyin ve Kadioğlu Salih bin Süleyman bin Salih ve Çiftbaşoğlu Mehmed bin Süleyman bin Ali ve Hacıoğlu İsmail bin Kara Mehmed bin Abdullah ve Koca Mestanoğlu Mestan bin Salih bin Mestan Ağa ve Saroğlu Emin Ağa ibn-i İsmail bin Abdullah her birinin meclis-i şer'de alınan ifâdeleridir

Ahâlîsinden olduğumuz Burdur'un kıdem-i gayr-ı mahsûr Manastır Mahallesi'nden Oratalu cânibine giden tarîk-i âmm civârına işbu sene-i mübâreke zarfında Burdur'un Üçdibek Mahallesinde Nesimizâde Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi ibn-i bir bâb un değirmeni ihdâs ve inşâ ve binâ idüp mezkûr değirmenin döndürülmesi için nehr-i âmm kurbunda kezalik ihdâs eylediği su harkının mecrâsı

mahzûrdan sâlim olmadığı cihetle tarîk-i âmm-ı mezkûr üzerine yeniden hark ihdâs idüp değirmen'i mezkûrun suyunu icrâ ve ol sûretle mahallemiz ahâlîsinin hayvânât ve araba ve kendülerini mürûr ve ubûrda izrâr eylediği gibi yine mahalle-i mezkûreden Bağçeli Değirmen tarafına giden tarîk-i âmm üzerine dahi değirmen'i mezkûrun binâsıyla sed ve bend idüp ol sûretle tarîk-i âmm-ı mezkûrdan mürûrumuza mahal kalmadığından değirmen'i mezkûrun ref' olunmasını lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve yine mahalle-i mezkûreden nehr-i âmma doğru giden diğer bir tarîk-i âmm üzerine dahi müceddeden köprü binâ ve inşâ idüp ol tarîk-i mezkûrdan dahî murûr-ı ubûrumuzu kat' eylediğinden zikr olunan köprünün dahi ref'ıyla tarîk-i mezkûrun tahliyesi husûsunun kezâlik âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve hükûmet-i mülkiyenin her şü'besinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve mûmâileyh tarafından dahi aleyhimizde ikâme-i da'vâ olunur ise mûmâileyh ile ve şahs-i sâlis sûretiyle dahi kezâlik aleyhimizde müdde'î zuhûr ider ise gerek mûmâileyh Sıdkı Efendi ile ve gerek şahs-ı sâlis sûretiyle ikâme-i da'vâ iden kimesne ile mehâkim ve devâir-i âidesinde suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve lede'l-iktizâ istihlâf ve tahlîfe arâza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bi'l-icâb âharı tevkîl ve terfika ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye-i umûmiye ile tarafımızdan Burdur'un Rum Mahallesinde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'den Honazlıoğlu Yorgaki Efendi ibn Astavri bin Yorgi nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf her birimiz vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm ve i'tâ buyurulması murâdımızdır. fi 7 Muharrem sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Hacıoğlu Salih	Müvekkil-i Merkûm Kara Hüseyinoğlu Hüseyin	Müvekkil-i Merkûm Çiftebaşoğlu Mehmed	Müvekkil-i Merkûm Çiftebaşoğlu Mustafa Ağa	
Müvekkil-i Merkûm Kürtzâde Emin Ağa	Müvekkil-i Merkûm Kallavioğlu Hasan Efendi	Müvekkil-i Merkûm Hacı Alioğlu İsmail	Müvekkil-i Merkûm Sarıoğlu Emin Ağa	Müvekkil-i Merkûm Koca Mestanoğlu

				Mestan
--	--	--	--	--------

Burdur'un Manastır Mahallesi ahâlisi yüz nüfusu mütecâviz kıdem-i gayr-i mahsûr olduğunu huzûr-ı şer'-i şerîfe iş'âr ve ihbâr ideriz.

Fî 7 Muharrem sene [1]315

BurçMahallesi'nden Tayyazâde Hacı	Divanbaba Mahallesi'nden Mustafazâde
Mustafa Ağa	Hacı Mustafa Efendi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi huzûr-ı şe'de kabûl eyledime

Burdur'un Rum Mahallesi'nden Honazlıoğlu

Yorgi bin Hiristo bin Yorgi

SAYFA 35

HÜKÜM 1

Ma'zeret-i meşrû'aya binâen husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istima'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an me'zûn olduğuma binâen Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesinde vâki' Azime Hanım ibnet-i Mehmed Bey bin Hacı Ahmed Bey hânesine varup zîrde isimleri muharrer müslimîm hâzır oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i şerîf oldukta hâne-i merkûmede sâkine zâtı zeyl-i zabtda muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle muharref mezbûre Azime Hanım bindi Mehmed Bey bin Hacı Ahmed Bey'in meclis-i ma'kûd-ı mezkûre Burdur'un Yenice Mahallesinde sâkin Hocaâde Osman Nuri Efendi ibn-i Hâfız Hasan Efendi ibn-i Hâfız Mustafa mahzarında alınan ifâdesidir.

Vâlidem müteveffiyeye Züleyha Hanım ibnet-i Reşid Bey ibn-i Yahya Bey nâm hatunun mâ ba'd-ı mevtine izâfetle hayâtında Burdur'un bâğları arasında Hızır İlyas Pınarı civârında vâki' bir bâb bâğını vasiyyet ve dâmâdı Celizâde Ahmed Ağa ibn-i Mustafa Ağa'yı vasî nasb ve ta'yîn eylediğinden bahisle mûmâileyh Ahmed Ağa tarafından aleyhimde ikâme olununan da'vânın âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve i'tirâzen murâfâ'a muhâkeme ve muhâsamaya ve istimâ'-

ı şuhûda arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâ ve bu husûsun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Osman Nuri Efendi ibn-i Hâfız Hasane Efendi ibn-i Mustafa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 15 Muharrem sene [1]315 ve fî 3 Haziran sene [1]313

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesinde sâkine

Azime Hanım bint-i Mehmed Bey bin Hâfız Hasan

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 15 Muharrem sene [1]315 ve fî 3 Haziran sene [1]313

Vekîl Osman Nuri bin Hasan

Bin Mustafa

Müvekkile-i mezbûre Azime Hânım bint-i Mehmed Bey bin Hacı Ahmed Bey'i şer'an bilür ve ta'rîf eyler ve kevâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği ve vekîl-i merkûm Nuri Efendi dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eylediği ve zîren imzâlarını kendüleri huzûrumuzda tahrûr eyledikleri iş'âr ve tasdîk olunur. fî târîhi mezbûr

Hâzır mu'arrif Hasan Efendi ibn-i Hacı İsmil ibn Mehmed Ağa	Hâzır mu'arrif Halil Bey ibn-i Hacı Mehmed Bey ibn-i Mehmed Bey	Muhtâr-ı Sâni Abdurrahmen ibn-i Mehmed Ağa
Muhtâr-ı Evvel Mehmed Hamid ibn-i Ahmed ibn-i Hacı İbrahim	İmâm Nuri Efendi ibn-i Hasan bin Mustafa	Hâzır Cemâl Bey ibn-i Bahaeddin Bey ibn-i Hacı Mahmud Bey
Hâzır Ahmed Bey ibn-i Bahaeddin Bey ibn-i Hacı Mahmud Bey		

Bâlâda yazıldığı üzere mûmâileyhâ Azime Hanım ber-minvâl-i meşrûh murâfa‘a ve muhâkemeye ve mütevakıf olduğu umûrun küllîsine hâzır-ı merkûm Osman Nuri Efendi’yi vekîl ve nasb ve tâ’yîn eylediği ol dahi kabûl eylediği arz ve inhâ olunur. fî târîh-i mezbûr

Ümenâ	Ümenâ	Serkâtib-i Şer’iyye
-------	-------	---------------------

İnhâ olunmuştur

İlyâs Veysî

SAYFA 36

HÜKÜM 1

Burdur’un Hecin Dede Mahallesinde müteveffâ Hocazâde Mehmed Efendi ibn-i Mustafa bin Mehmed’in sulbî sağır oğulları İsmail ve Mehmed’in tesvîye-i umûrlarına kıbel-i şer’den mansûb vasîleri Hacı Ahmed Mahallesi’nden Marangoz Mehmed Çavuş bin Ali’nin meclis-i şer’de da‘vâ vekîli Agop Fikri Efendi bin Filipoz mahzarında ifâdesi.

Yedimde olup ibrâzımla mu’âyene olunan esbak Burdur Nâibi Adem Fehmi Efendi’nin hatemini hâvî 1 Şa’bân sene 311 târîhlü hüccet ile taht-ı vesâyetimde bulunan İsmail ve Mehmed’in babları müteveffâ Hocazâde Mehmed Efendi ile merkûm Mehmed Efendi’nin karındaşı Ahmed Efendi ibn-i Mustafa bin Mehmed’den her biri hayâtlarında beyenlerinde cereyân iden akd-i şirket mukâvele üzerine merkûm Mehmed Efendi sermâye olarak mâlından ve yedinden 6000 kuruş ve merkûm Ahmed Efendi 1000 kuruş vaz’ ve cem’ ve halt idüp ah vecihle merkûm Ahmed Efendi bey’ ve şirâ eylemekte iken şirket-i mezkûru kable’l-fesh vasîsi olduğum sağırân-ı merkûmânın pederleri merkûm Mehmed Efendi vefât etmekle merkûm Ahmed Efendi zimmetinde cihet-i şirketten re’sü’l-mâldan 6000 kuruş alacak hakkım kaldığı gibi merkûm Mehmed Efendi’nin terekesinden dahi merkûm Ahmed Efendi 2560 kuruş zimmetine geçirüp ol vecihle vasîleri olduğum sağırân-ı merkûmânın merkûm Ahmed Efendi zimmetinde cem’an 8560 kuruş alacak hakları olup meblağ-ı merkûme mahsûben müteveffâ-yı sâni merkûm Ahmed Efendi’yi iki bin yediyüz elli kuruşluk nısf bâğ ile bin iki yüz elli

kuruşluk mülk menzil iştirâ idivirüp dört bin kuruşluk emlâk iştirâ idivirüp mütebâkî dört bin beş yüz altmış iki kuruş zimmetinde deyni kalup deyn-i mezkûru kable'l-edâ vefât eylediği gibi zikr olunan nısf bâğ ile nısf hâneyi dahi veresesinden zevce-i mezbûre Vesile Hatun fuzûlî zabt etmekde olduğundan zikr olunan nısf hâne ile nısf bâğından verese-i merkûmenin keff-i yedini ve sâni-i mezkûr dört bin beş yüz altmış iki kuruş dahi âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyizen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve verese-i merkûme tarafından ahi vasîleri olduğum sığâr-ı merkûm aleyhinde ikâme olunmuş ve olacak her nev'da'vânın mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve heri iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâiyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-i evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile bi'l-vesâye hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 21 Safer [1]315

Hacı Mehmed Mahallesi'nden Mehmed Çavuş ibn-i Ali

Bin Hüseyin

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 37

HÜKÜM 1

An asl Kütahya'nın Hacı İbrahim Mahallesi'nden olup hâlen Burdur'un Yenice Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Hatice Hatun bint-i Hacı Ahmed'in meclis-i şer'îmizde zevc-i dâhili şahsı mu'arref ta'rîfleriyle kezâlik ma'rûf Yenice Mahallesi ahâlîsinden Beyoğlu Halil bin Hüseyin Efendi bin Mehmed mahzırında alınan ifâdesidir.

Bursa vilâyetine tâbi Kütahya Sancağında nefsi-i Kütahya'nın Hacı İbrahim Mahallesinde vâki' tarafları Cerrecioğlu Şükrü bin Mehmed Efendi ibn-i Abdullah ve

Salih Efendi ibn-i Ahmed Efendi Raşid Ağa ve Hacı Ali Ağa ibn-i Hacı Hüseyin bin Ömer menzil ve bağçeleri ve târik-i hass ile mahdûd fevkânî üç oda ve tahtânî bir oda ve âhûr ve samanlık ve mâ-i lezîz musluğu ve havlu ve sokak kapusunu müştemil bir bâb mülk menzil pederim müteveffâ-yı merkûm Hacı Ahmed bin Ahmed'in hayâtında ba'de vefâtihî hasren vârisleri bulunan zevcesi Ümmühan ve sulbî sağîr oğlu Veliyüddin ve sulbiye sağîre kızı Ayşe ile sulbiye-i kebîre kızı olduğum hâlde bana mevrûs olduğu gibi bint-i sağîre-i mezbûre Ayşe dahi vefât idüp verâseti vâlidesi zevce-i mezbûre Ümmühan ile ibn-i sağîr merkûm Veliyüddin li-ebeveyn karındaşı olduğum hâlde bana mevrûs olduğu gibi ba'dehû ibn-i sağîr-i merkûm Veliyüddin dahi vefât idüp verâseti vâlidesi mezbûre Ümmühan ile li-ebeveyn kebîre kız karındaşı olduğum hâlde bana mevrûs olan menzil-i mahdûd-ı mezkûrdan ümm-i mezbûre Ümmühan hissa-i irsiyye-i meşrû'alarını makeddemâ iki bin kuruş râyic akçe ya'nî sîm mecidiye yirmi kuruş hesâbiyle iki bin kuruş bedel-i medfû' ve makbûz mukâbilinde bana bey' -i sahîh-i şer'î ile bey' ve temlik ben dahi kabûl idüp lâkin henûz mahallede me'mur-ı mahsûs huzûrunda nâmina teferrûğ ve kabûl ve ba'de'l-kabûl ânifü'z-zikr mülk-i müşterâm ile berâber ber-vech-i bâlâ pederim ve karındaşılarımdan mevrûs menzil hissalarını ma'an bedel-i misliyle mahallinde me'mur-ı mahsûs huzûrunda tâlibine bey' ve takrîrini ifâya ve şâyet vâliden mezbûre Ümmühan Hatun ile taraf-ı âhardan müdâhale ve ta'arruz iden bulunur ise müdâhale ve ta'arruzlarını men'ini lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâyaya ve bedelini ahz ve kabz ve bana edâ ve teslîme ve ahz-ı evrâk icrâsını talebe ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan zevcim işbu hâzır-ı merkûm Halil Ağa ibn-i Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed'i vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 29 Muharrem sene [1]315

Müvekkil-i Mezbûre Hatice

Bint-i Hacı Ahmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

29 Muharrem sene-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Hatice bint-i Hacı Ahmed bin Ahmed'i şer'an bilür ve ta'rif ider olduğumuz gibi zevc-i vekîl-i merkûm Halil bin Hüseyin bin Mehmed'i kezâlik bilür ve ta'rif ideriz müvekkile-i mezbûrenin zevc-i merkûm Halil huzûrumuzda vekîl nasb ve ta'yîn eylediğini ol dahi kabûl eylediğini iş'âr ve ihbâr ideriz. 29 Muharrem sene-i mezbûr

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Kürdoğlu Ali bin Abdullah bin Mustafa	Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Deveci Hacı Mehmed bin Salih bin Abdullah
--	--

Cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 38

HÜKÜM 1

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesinde sâkin teba' Devlet-i Aliyye'den Rum milletinden Şekeroğlu Nikola bin İlyas bin Kiryako'nun meclis-i şer'de Rum Mahallesinde mütemekkin teba' Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîlim Vastane Şiri Efendi ibn-i Kiryako mahzarında alınan ifâdesidir.

Vâlidem Mahalle-i merkûmede sakine Susan bint-i Kosti bin Yorgi ile pederim Şekeroğlu İlyas bin Kiryako taraflarından aleyhimde ikâme olunan hâne da'vâsı ile sâir her nev'da'vâlarının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz'-i imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını tâlibe ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Vastane Efendi ibn-i Kiryakoyu vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim fî 29 Muharrem sene [1]315 ve fî 17 Haziran sene [1]313

Müvekkil-i Merkûm Nikolaki

Bin İlyas bin Kiryako

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Hacı Ahmed Efendi ibn-i Ahmed bin Mehmed'in meclis-i şer' de da'vâ vekîli Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi bin Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Yedimde şirâ-i mâlîm ve mülküm olan Burdur'un Üçdibek Mahallesinde vâki' bir taraftan müteveffâ Hacı Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim veresesi menzilleri ve bir taraftan müteveffâ Kasab Pekmezcioğlu Mehmed bin Osman bin Mehmed vereseleri menzilleri ve bir taraftan Sadık Efendi ibn-i Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim Efendi menzili ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd yarım dönüm mikdârı harâbhâne arsasının üç sehim i'tibâriyle iki sehmi hissa-i şâyi'âme Velicanzâde Hacı İbrahim Efendi tarafından müdâhale ve ta'arruz itmekde bulunduğundan merkûm Hacı İbrahim Efendi ile sâir tarafından müdâhale iden bulunur ise müdâhale men'inin âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza ve taksime ve netîce-i mürâfa'a ve muhâmeye değîn mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îye ile tarafından hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi tarafından vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 25 Haziran sene [1]313 ve fî 5 Safer sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Hacı Ahmed

bin Ahmed bin Mehmed

vekîl-i merkûmun ifâdesidir. Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

vekîl-i Merkûm Yörükzâde

Cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 3

Burdur'un Yenice Mahallesiinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Ayşe bint-i Abdullah bin nam hatun meclis-i şer'iyede Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Yenice Mahallesiinde sâkine iken târîh-i zabttan elli gün mukaddem vefât iden Hallâc İbrahim bin Abdullahın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi olduğum hâlde bana munhasıra ve terekesinden rub'u bana ve bâkîsi cânib-i Beytulmâle aid olup ol vecihle zevcem müteveffâ-yı merkûmun hayâtında sâkin olduğu hânesiyle tereke-i menkûlesi ale'l-usûl tahrîr ve müzâyede eylemek üzere hâne-i mezkûre Eytâm Müdürî tarafından taht-i temhîre alınıp lâkin müteveffâ-yı merkûm İbrahim hayâtında Mahalle-i merkûmede vâki' bir taraftan tarîk-i âmm ve üç taraftan tarîk-i hâss ve Dilsizoğlu Havva bint-i Abdullah menzili ile mahdûd tahtânî bir oda ve havlu ve sokak kapusunu müştemil bir bâb mülk menzirimden ifrâz ve alâmet-i fâsıla vaz' ile bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan tarîk-i hâs ve hâne-i mütebâkiyesi ile mahdûd nısf-ı hîbe-i sahâha-i şer'iyeye ile kabûlü havî bana hîbe ve temlîk

SAYFA 39

Ve teslîm idüp fakat me'mur-ı mahsûs huzûrunda nizâmen lâzım gelen ferâğ takrîrinin ifâ etmeden vefât idüp müdür-i mûmâileyh tarafından dahi hâne-i mezkûre müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olmak üzere müstakillen taht-ı temhîre alınmış olduğundan ale'l-usûl ber-vech-i muharrer benim hissa-i mevhûbumu lâzım gelenlerden âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûd ve istihlâf arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâ ve temhîre ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve ba'de'l-hükm hâne-i mezkûremin tefrîr ve taksîmiyle ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve netîce-i mahkeye değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahâha-i şer'iyeye ile tarafımdan merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 12 Safer sene [1]315 ve fî 30 Haziran sene 1313

Müvekkil-i mezbûre Ayşe bint-i Abdullah bin Mahmud

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim

Fî tarîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Ayşe bint-i Abdullah bin Mahmud'ı bilür ve ta'rîf ideriz ve imzâsı zeylindeki huzûrumuzda mezbûr Ayşe kendü parmağıyla vaz' eylediğini iş'âr ve tasdik ideriz. fî târîh-i mezbûr

Yenice Mahallesi'nden Eşmeoğlu Hasan Çavuş ibn-i İbrahim bin Abdullah	Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Kuşcuzâde Süleyman Efendi ibn-i Hacı Mustafa
--	--

Cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Câmî'-i Kebir mahallisinde tüccârdan Yağlıkcızâde Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mahmed Efendi ibn-i Abdullah Ağa'nın meclis-i şer'de Hacı Ömer Mahallesi'nden Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mehmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Vâlidem olup bu def'a vefât iden Züleyha Hatun ibnet-i Hacı İbrahim Efendi ibn-i Hacı Hamza nâm hatunun hayâtında Burdur'un Derslik Mahallesi ahâlîsinden Hayraberlizâde Hacı Mehmed Efendi zimmetinde bulunan matlûbatından hissa-i irsiyyemi ve bâ-sened kendi matlûbatımı ve geçen üç yüz on senesi hubûbat a'sârından Karaağaç Kazâsına muzâfe İrle Nâhiyesinde vâki 'Işıklar ve Kavak çiftlikleriyle Çaltı Karyesi a'sâr mültezimi olduğum cihetle a'sâr-ı mezkûre emvâlinden Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Sadanzâde Rıza Efendi ibn-i Salih Efendi ibn-i Hacı İsmail Ağa haylice mâl ve akce zimmetine geçirmiş olmağla mûmâileyh Rıza Efendi'den bu

bâbda olan hukûkumu ve vâlidem mezbûre hayâtında hafîdeleri Sadanzâde Mehmed Efendi vereseleri zimmetinde bulunan matlûbâtından hissa-i irsiyyemi aîd olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen ale'l-hükm ve'l-gayr tarîkiyle i'tirâzen ve istînâfen taleb ve da'vâya ve mûmâileyh Hayraberlizâde Hacı Mehmed Efendi ile Sadanzâde Raza Efendi ve yine Sadanzâde müteveffâ Mehmed Efendi vereseleriyle hemşîrelerim Zehra ve Sıdika bintân Hacı Mehmed Efendi bin Abdullah taraflarından aleyhimde ikâme olunmuş ve olunacak her nev' da'vânın kezâlik âid olduğu mehâkime ve devâirde suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve lede'l-iktizâ emlâk taksîmine ve hâlen taht-ı temellük ve tasarrufumda bulunan emlâkime müdâhale ve ta'arruz iden bulunur ise kezâlik usûl-ı meşrû'ası dâiresinde ve mehâkime-i âidesinde suver-i meşrûha üzere men'-i müdâhale ve ta'arruz da'vâsına ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe hâkim ve mümeyyiz nasb ve azline ve a'zâ ve iştikâ ani'l-hükme ve taht-i hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu olduğu umûrun küllîsine benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve âharı tevkîle me'zûn olduğu hâlde hâzır-ı mûmâileyh Hâfiz Şakir Efendi'yi vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 13 Safer sene [1]315

Müvekkil-i Merkûme Ahmed Efendi

İbni Hacı Mehmed Ağa

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 40

HÜKÜM 1

Burdur'un Yenice Mahallesiinde sâkine zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Zeyneb bint-i Salih bin Mehmed'in meclis-i şer'de mahalle-i merkûmeden da'vâ vekîli Berberzâde Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Halil müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden zabtiye neferâtından Berber Hacıoğlu Mustafa bin Hacı Mehmed zevc-i dâhilim olup lâkin târîh-i zâbıttan on yedi gün mukaddem tatlık idüp nafaka-i iddetimle mehr-i mü'eccelimi virmediğin başka hâl-i zevciyyet beynimizde kâim iken merkûmun firâşından hâsıla ve benden mütevellide ve hâlâ hicr ü terbiyyemde bulunup ma'rifet-i şer'le mu'âyene olunan tahmînen iki yaşında Hayriye nâm sağıreyi bilâ-nafaka bıraktığından iddet nafakamla sağıre-i mezbûrenin hadd-i ma'rûfuna değin nafaka takdîr olunması ve yedine virmiş olduğum defter-i müfredât üzere mehr-i mu'accel ile mâl-ı cihâzımdan beri mâlım olan elbise ve sâiremi pederim ahz idüp virmediğin eşyâlarımın dahi alıvirilmesini usûl-i meşrûhasına tevfiikan âid olduğu mahkemede talep ve da'vâya ve merkûm tarafından aleyhimde ikâme olunmuş ve olunacak de'âvînin murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine arıza ve levâyah takdîmine ve vaz'-i imzâya ve her iki vecihle ikâme- beyyine istihlâf ve tahlîfe ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve bunların netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 17 Safer sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre

Zeyneb

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Zeyneb bint-i Salih bin Mehmed'i bilür ve ta'rif ideriz ve imzâsı zeylindeki vaz' olunan parmak işâreti kendi parmağıyla işâret eylediğini iş'âr ve tasdîk eyleriz fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Divanbaba Mahallesi'nden Dedezâde Mehmed Efendi ibn-i İsmail	Mu'arrif Mahalle-i Merkûmeden Berber Koca Ağa Mehmed bin Süleyman	Mu'arrif Yenice Mahallesi'nden Mustafa bin Hacı Mehmed
--	--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Cezayirizâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Mustafa Ağa ibn-i Abdulah'ın meclis-i şer' de alınan ifâdesidir.

Zevce-i menkûham olduğu hâlde bu sene-i mübârekede vefât iden Züleyha Hatun ibnet-i Hacı İbrahim Efendi ibn-i Hamza'nın zevc-i evvelinden mütevellid olan evlâdları Ahmed ve Zehrâ ve Sadıka hatunlar ben diyâr-ı âharda bulunduğum sırada terekesinden bazıları meyânelerinde taksîm idüp hukûkumuzu zabt eylediklerinden merkûm Ahmed Efendi ile mezbûretân Zehra ve Sıdika hatunların celbleriyle yedine vireceğim defter-i müfredât mantûkunca emlâk ve menkûl ve nükûd ve zimem ve akâr ve esâs-ı beyt ve zimem-i nâsda olan hukûmu mezkûrlardan ve terekesinden hıssa-i irsiyyemi vâzı'u'l-yed olanlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hüküm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen talep ve da'vâya merkûm Ahmed Efendi ile mezbûretân Zehra ve Sıdika hatunlar tarafından aleyhimde ikâme-i da'vâ olunur ise müdde'iler ile mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve mehâkim ve devâire arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâyâ ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hüküm alınacak her nev' hukûkumuz tefrîk ve taksîme ve ahz ve kabza ve bana edâyâ ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve âharı tevkîl ve bunların mütekkîf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan Burdur'un Derslik Mahallesi'nden da'vâ

vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi bin Mustafa kabûlüne mütevakkıf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 17 Safer sene [1]315

İşbu müvekkil merkûm Hacı Mehmed Efendi

Mustafa bin Abdullah Ağa

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 41

HÜKÜM 1

Ma'zeret-i şer'iyeye binâne husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve istimâ'-i takrîr ve tahrîr için kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olduğumuza binâen Burdur'un Yoğurtçu Mahallesinde vâki' Müftîzâde Semerci Mehmed Usta ibn-i Hacı Ahmed'in hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oluğu hâlde akd-i meclis şer'-i şerîf olundukda hâne-i merkûmede müste'cireten sâkine Isparta'nın Yaylızâde Mahallesi'nden olup zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kezâlik müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Şefika bint-i İsmail bin Süleyman (silik) nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Burdur'un Yoğurtçu Mahallesi'nden olup bu def'a zevce-i menkûhası olduğumdan bahisle aleyhimde fuzûlî ve bigayri hak ikâme eylediği da'vânın âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde Mehmed bin Abdullah bin Osman ile mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve ale'l-usûl temyîz ve istinâfa ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tiraza ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve merkûmun bu bâbda men'i müdâhalesine usûl-i meşrûha üzere taleb ve da'vâya ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve her iki vecihle murâfa'anın netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyeye ile hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Müvekkile-i Merkûme Şefika

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Şefika bint-i İsmail bin Süleyman Kovacı nâm hatunu şer'an bilür ve ta'rîf ederiz ve ber-vech-i bâlâ Yörükzâde Mustafa Efendi'yi vekîl nasb ve ta'yîn idüp imzâsı zeylini huzûrumuzda parmağıyla vaz' ve işâret eylediğini ve aldığı kabûl eylediğini iş'âr ve tasdîk ederiz.

Mu'arrif Mahallesi'nden Ahmed Ağa ibn-i Mehmed	Burç Arabacı Hacı	Hâzır Hacı Mahallesi'nden Abdullah bin Hacı Hasan	İbrahim Hacı	Mu'arrif ÜçdibekMahallesi'nden Hancızâde Yahya Efendi ibn-i Ahmed Efendi
---	-------------------------	--	-----------------	---

İşbu tescîl-i vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve iş'âr olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

HÜKÜM 2

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesinde sakine zatı zîrde muharrer olan ... tarifleriyle mu'arrefe meclis-i şer'ide dava vekili alınan ifadesidir.

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesinde vâki' bir taraftan Nelioğlu Hacı Mehmed bin Ali bin Abdullah ve bir taraftan Gülmanoğlu Yuvan bin Gülman bin Atam ve diğer taraftan dahi kezâlik merkûm Yuvan ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd büyütlü adîdeyi hâvî bir bâb mülk menzilden hissa-i irsiyyemi iki buçuk senelik hissa-i mezkûremin icârını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr tarîkiyle i'tirâzen taleb ve da'vâya ve Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden Karakaş Hacı Mehmed Ağa bin Ahmed tarafından ve müvekkilim Civacı Hacı Ali Ağa zevcesi Fatma Hanım tarafından aleyhime ikâme olunmuş ve olacak her nev'de'âvinin mehâkim-i âidinde suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle beyyine

ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlife arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bunlardan mutahaddis de'âvînin kezâlik mürâfa'a ve muhâsamasına ve mütevakkıflar olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Vastan Süreyya Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile âharı tevkîle dahi me'zûn olduğu hâlde kabûlüne mevkûfen vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 25 Safer sene [1]315

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden

Civacı Hacı Halil Zevcesi

Dudu bint-i Hüseyin bin Ali

SAYFA 42

İşbu müvekkile-i mezbûre Dudu Hatun bint-i Hüseyin bin Ali'yi şer'an bilür ve ta'rîf ideriz ve imzâsındaki parmak işâretini kendü parmağını huzûrumuzda vaz' eylediğini ihbâr ideriz fî 25 Safer sene [1]315

Mu'arrif Mübâşir Mehmed Efendi ibn-i İsmail bin Abdullah	Mu'arrif Yoğurdcu Mahallesi'nden Terzi Abdullah oğlu Ahmed Onbaşı bin Abdullah bin Ahmed
--	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim

Vekîl

Cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÛM 1

Burdur'un Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nden Nebevîzâde Nebevi Efendi meclis-i şer'de da'vâ vekîli Heci Agop Efendi ibn-i Filyos müvâcehesinde ifâdesi

Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Dedeoğlu Hâfız Süleyman Efendi bin Hacı Ali bin Abdullah'ın hayâtında yedinde bulunan bir kıt'a deyn senedi mûcebi yetmiş dokuz bir buçuk aded sîm mecidiye zimmetinde bana

deyni olup kable'l-edâ vefât etmekle terekesine vâzi'u'l-yed olan veresesinden zevcesi Azime bint-i Hacı İbrahim Efendi bin Hamza nâm hatun ile verese-i sâireden taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve bana edâ ve teslîme ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve temyîz ve istinâf ve i'tirâz ve istid'â takdîmine ve vaz'ı imzâyâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûd istihlâf ve tahlîfe ve bunların mütekkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Heci Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Burdur'un Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Nebevîzâde

Nebevil bin Hacı Mehmed bin Hacı Nebevi

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

HÜKÜM 2

Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Ayşe bint-i Mustafa bin Süleyman nâm hatunun meclis-i şer'de da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi bin Ahmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Derslik Mahallesinde vâki' bir taraftan Öksüzoğlu Süleyman bin Abdullah bin Süleyman ve bir taraftan Kayyimoğlu Mustafa bin Mustafa bin Abdullah ve bir taraftan Zabtiye Onbaşı Süleyman Ağa ibn-i Mustafa bin Ali ve bir taraftan Pehlüvan Ömer bin Mustafa bin Ömer menzilleriyle mahdûd üç bâb tahtânî oda ve havlu ve sokak kapusunu müştemil pederim Mustafa'dan mevrûs melk menzilin bir mikdârına sadriye kızım Hatice bint-i Araboğlu Mehmed bin Abdullah tarafından müdâhale olunmakta olduğundan müdâhale-i vakı'asının men'i âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen da'vâyâ ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arıza takdîmine ve vaz' imzâyâ istihlâf ve tahlîfe ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet i'tâ oluna.

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden

Ayşe bint-i Mustafa bin Süleyman

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmetini îfaya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

SAYFA 43

İşbu müvekkile-i mezbûre Ayşe bint-i Mustafa bin Süleyman'ı bilür ve ta'rîf ıderiz ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve ihbâr ıderiz fî 15 Temmuz seni [1]313

Mu'arrif Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Rahmi Efendi ibn-i İshak Ağa ibn-i Hacı Ali Ağa	Mu'arrif Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Ramazan Yağcızâde Mehmed Ağa ibn-i Ali Ağa bin Mehmed
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Azime bint-i Hüseyin bin Mehmed meclis-i şer'de ÜçdibekMahallesi'nden Nesimizâde da'vâ vekîli Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Zevcem olup bundan akdem vefât iden Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Uzunoğlu Yakub bin Mehmed bin Abdullah'ın hemşîrezâdesi tarafından aleyhimde ikâme olunan de'âvînin âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve ben dahi zevcim müteveffâ-yı merkûme terekesinden bâ-sened alacak hakkım olan iki bin sekiz yüz kûsûr kuruş kezâlik âid olduğu mehâkim ve devâirde taleb-i da'vâya ve her iki cihetle suver-i meşrûha üzere ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve arıza takdîmine ve vaz' imzâya ahz-i evrâk ve icrâsını talep ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve bana edâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisini

ifâya tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile hâzır-ı mûmâileyh Sıdkı Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 28 Safer sene [1]313

Müvekkile-i Mezbûre Azime

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

İşbu müvekkile-i mezbûre Azime bint-i Hüseyin bin Mehmed'i bilür ve ta'rîf ider olduğumuz cihetle ve imzâsı zeylindeki parmak işâretini vaz' eylediğini tasdik ve iş'âr ideriz fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Şeyh Sinan Mahallesi'nden Zabtiye Ahmed bin Süleyman	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Tavaslı Ali bin Mehmed Ali	Mu'arrif Hacı İbrahim Mahallesi'nden Soğanlızâde Osman Efendi ibn-i Ahmed
--	---	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Rum Mahallesi'nden olup bundan akdem vefât iden Kırmızıoğlu Yorgaki veled-i Kiryako veled-i veresesinden zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rîfiyle mu'arrefe Kirye bint-i Yani Kiryako ile ibn-i kebîr oğulları Bedros ve Nikola ve sulbiye kebîre kızı Eneste'den her biri meclis-i şer'de da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa ibn-i Halil mahzarında alınan ifâdesidir.

Mevrûsumuz müteveffâyı merkûm Yorgaki'nin veresesinden sulbî oğlu Apostol ve dîger kebîre kızı Elvana taraflarından aleyhimizde ikâme olunmuş olan hâne ve meblağ ve eşyâ ve sâir da'vâsını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve cezâen murâfa'a ve muhâkeme ve muhâsamaya ve bizim dahi merkûm Apostol ile Burdur'un Rum milleti ahâlîsinden Araboğlu Dimirti bin

Nikola ve Maradoğlu Kiryako bin Dimitri bin Marad yed ve zimmelerinde bulunan pederimiz müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs alacaklarımızı kezâlik âid olduğu mehâkim ve devâirde suver-i meşrûha dâiresinde taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine vaz' imzâya ve taht-ı hükme alınacak hukûkumuzun tefrîk ve taksîmine ve ahz-ı kabza ve bizle edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan her birimiz hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet i'tâ olunmak matlûbumuzdur fî 2 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Nikola	Müvekkil-i Mezbûre Eneste	Müvekkil-i Merkûm Bedros	Müvekkile-i Mezbûre Kirye
-----------------------------	------------------------------	-----------------------------	------------------------------

SAYFA 44

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfaya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Kirye ve Eneste ve ibn-i-ı merkûm Bedros ve Nikola'yı bilür ve ta'rîf ider olduğumuz cihetle ve imzâsı zîrindeki parmak işâreti vez' eylediklerini tasdîk ideriz fî târîh-i mezbûr

Rum Milletinden Bakırcı Yorgi veled-i Fille Usta	Mu'arrif Rum Milletinden Neshanoğlu Haralamboz veled-i Astavri
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olunduğumuza binâen Burdur'un Derslik Mahallesinde vâki' Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'nin hânesine varılup zîrde muharrerü'l-

esâmî müslimîn huzurlarında akd-i meclis-i şer'îmiz oldukda hâne-i merkûmede müsâfereten sâkine Tarkâr Aşireti'nden Taşkesiği Mahallesi'nden olup Hamidabad Sancağına tâbi Borlu Kazâsına muzâfe Gencelli Karyesi civârında sâkin hayme-nişîn Parmaksız Hüseyin bin Hüseyin bin Süleyman meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Yörükzâde merkûm Mustafa Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Sulbiye kızım olup hâlen Burdur'da Reşidoğlu Bekir ibn-i Abdülbaki Bey ibn-i Reşid Bey'in ve ba'zan Kayyimzâde Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed Efendi hânelerinde durmakta olan genç ve nefesine emîne olmayan kızım Halime'yi bana teslimatı hakkında kızım mezbûre Halime ve merkûmûn Reşid ve Ali Beyler ile merkûm Hüseyin Efendi'den âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve âharı tevkîl ve terfika ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ buyurulması murâdıdır.

Fî 8 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Parmaksız Hasan

Bin Hüseyin

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu Tarkâr Aşireti'nden Taşkesiği Mahallesi'nden Parmaksız Hüseyin bin Hüseyin nâm şahsı bilür ve ta'rif ider olduğumuz cihetle ve hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi huzûrumuzda tevkîl eylediğini ihbâr ve iş'âd ideriz. fî târîh-i mezbûr

Hâzır	Hâzır	Mu'arrif	Mu'arrif
Mahalle-i	Derslik	Mahalle-i	ÜçdibekMahallesi'nden
Merkûmeden	Mahallesi'nden	Merkûmeden	Çekirgezâde Hüseyin
Konakcızâde Hacı	Hoşyâbzâde Hâfız	Hancızâde Necib	Efendi ibn-i Hüseyin

Mehmed Efendi ibn-i Hacı Mustafa	İbrahim Efendi ibn-i Mehmed	Efendi ibn-i Ahmed Efendi	
-------------------------------------	--------------------------------	------------------------------	--

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur fî 11 Rebiülevvel sene [1]315

Ümenâ	Ümenâ	Serkâtib Nuri
-------	-------	---------------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Rum Mahallesinde mütemekkin teba' Devlet-i Aliyye'den Kırmızıoğlu Apostol ile kız karındaşı zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe Elvaline bint-i Yorgaki bin Kiryako'nun meclis-i şer'de da'vâ vekîli Vastan Süreyya Efendi ibn-i Kiryako mahzarında alınan ifadesidir.

Pederimiz olup bundan akdem vefât iden Kırmızıoğlu Yorgaki bin Kiryako'nun hayâtında yedinde mâl ve mülkü olup ba'de'l-vefât emlâk terekesinden bizim hissamıza isâbet iden yerlerimizi vâlidem olup mukaddemâ fevât iden Aneste bin Nikola bin Atam'ın kezâlik hayâtında yedinde mâlî ve mülkü olup ba'de vefâtihî sadrî evlâdları ve vârisleri olduğumuz cihetle bizâ isâbet iden hâne hissasına üvey vâlidem Kirye bint-i Yani ile üvey karındaşlarım Anton ve Pavli ve Nikola ve Aneste'den her biri müdâhale etmekde olduklarından müdâhale-i vâki'alarının men'i ve pederimin imzâsını hâvî bir kıt'a sened mücebince vâlidemin pederim zimmetinde alacak hakkı olan bin yedi yüz kuruşu kable'l-ahz vâlidem mezbûrûre Aneste'nin vefâtıyla meblağ-ı mezkûr bizlere mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûru pederimizi merkûmun terekesinden

SAYFA 45

Ve pederimizi müteveffâ-yı merkûmun zimem-i nâsda bulunan matlûbâtдан üvey vâlidemiz mezbûre Aneste'nin başkaca istihsâl iderek kendüsüyle berâber üvey karındaşlarımızın umûruna sarf idüp bizim hissamızı virmediğinden tahsîl etmiş olduğu on altı bin kör kuruştan hissa-i meşî'alarımızı âid olduğu şer'î ve nizâmî

mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâya ve vâlidemiz mezbûre ile karındaşlarımız merkûmûn taraflarından aleyhimize ikâme olunmuş ve olunacak her nev' de'âvînin kezâlik mahkeme-i âidesinde usûl-i meşrûha üzere mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arzihâl takdîmine ve vaz'-i imzâya ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabza ve bizlere teslîme değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımızdan hâzır-ı merkûm Vastan Efendi ibn-i Kiryako'yu vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 9 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Elvaniye bint-i Yorgaki Yorgaki Bin Kiryako	Müvekkil-i Merkûme Apostol bin Yorgaki bin Kiryako Kırmızızâde Apostol
---	--

İşbu müvekkile-i mezbûre Elvaniye bint-i Yorgaki bin Kirkyako'yu bilür ve ta'rîf eyleriz ve müvekkil-i merkûm Apastol bin Yorgaki bir Kiryako mezbûre Elvaniye'nin imzâları tahtını merkûm Apostol kendi hattıyla imzâ ve mezbûre Elvaniye parmak işâretiyle nakş eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin Rum Milletinden Antonaki bin Filibaki Antonaki	Mu'arrif Tebe'a-i Devlet-i Aliyye'nin Rum Milletinden Panayot bin Heci Pandali
---	--

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i merkûm

Vastan bin Kiryako

HÜKÜM 1

Burdur'un Derslik Mahallesi ahâlîsinden Manav Yakub Ağa ibn-i Osman Ağa bin Mehmed'in meclis-i şer' de da'vâ vekîli Burdur'un Üçdibek Mahallesinde Nesimizâde Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi ibn-i mahzarında alınan ifâdesidir.

Yedimde bulunan Burdur mahkeme-i şer'iyyesinin bir kıt'a i'lâmı mantûkunca Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkin iken târîh-i i'lâmdan tahmînen bir buçuk sene mukaddem vefât iden Hatice bint-i Hacı Mustafa bin Osman'ın verâseti vasî ve kayyimi olduğum pederim ma'kûd Osman bin Mehmed bin munhasıra olduğu sâbit ve hüküm-i şer'î lâhik olup lâkin müteveffât-ı mezbûrenin terekesine vâz'u'l-yed olan zikr olunan Derslik Mahallesi'nden Bayrakdaroğlu Mustafa bin Ali bin Ömer'den zimem-i nâsda bulunan hukûkumu medyûnlarından âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz-i kabza ve lâzım gelen makâmâta arzihâl takdîmine ve vaz' imzâya ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda arîza ve levâyih takdîmine ve taksîm-i emlâke ve taht-i hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe istihlâf ve tahlîfe ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini ifâya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Sıdkı Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 13 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm

Yakub bin Osman bin Mehmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi edâ ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd eyledim.

fî 13 Rebiülevvel sene [1]315

Vekîl-i merkûm Nesimizâde

SAYFA 46

HÜKÜM 1

Burdur'un Yenice Mahallesi ahâlîsinden Elbeylioğlu Süleyman bin Hacı Süleyman Ağa'nın meclis-i şer' de Üçdibek mahallesinden Nesimizâde Sıdkı Efendi ibn-i Mustafa Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevce-i mütevveffiyem Ayşe bint-i Hasan bin Abdullah nâm hatunun sadriye-i kebîre kızı Fatma bint-i Hacı Hasan bin Ahmed tarafından aleyhimde ikâme olunan irs ve hukûk-ı sâire da'vâsının lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'ı şuhûda ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe arzihâl takdîmine ve vaz' imzâya istihlâf ve tahlîfe ve da'vâyı mezkûrenin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Sıdkı Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 30 Temmuz sene [1]313

Müvekkil-i Merkûm

Elbeylioğlu Süleyman bin Abdullah bin Hacı Süleyman

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi edâ ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 3 Temmuz sene [1]313

Vekîl-i Merkûm

Nesimizâde

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 47

HÜKÜM 1

Burdur'un Ermeni Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba' Devlet-i Aliyye'den Mardoros Efendi ibn-i Hacı Mıgırdıç bin Hacı Arakil meclis-i şer' de da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdesidir.

Karındaşlarım Artini ve Serkiz ve Karabet ve Arakil ve Parem ile meyânemizde müşterek bulunan Mahalle-i merkûmede kâin tarafları Toscalı Hacı Halil bin Mehmed Ali bâğçesi ve Andaryas Efendi ibn-i Avâkim hânesi ve diğer tarafı tarîk-i hâss ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî büyü-tü adîdeyi müstemil ve her biri ikişer kanad üç aded sokak kapusunu şâmil hânemizle ve Kanlıkuyu civârında kâin tarafları Andaryas Efendi ibn-i Avâkim ve Dikenebasmaz Hacı Ömer bin Hacı Osman bağçesi ve bir tarafı Hacı Hasanzâde Hacı Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Efendi ve Palancı Hacı Ali bin Hacı Mahmud bâğçesi ve tarîk-i âmm ile mahdûd arz-ı mîrî üzerine mağrûs kürûm ve eşcâr-ı müsmireyi hâvî üç dönüm mikdârı bir kıt'a bâğçe ile eşyâ ve sâiremizi merkûmûnlar tefrîk ve taksîmini âid olduğu bi'l-cümle mehâkim-i Osmaniye'de taleb ve da'vâya ve imzâsı tahtında arzihâl ve lâyiha tanzîm ve takdîmine mürâfa'a ve muhâsama ve isbât-ı müdde'â zımmında ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda tahlîf ve istihlâfa hâkim ve mümeyyiz ve ehl-i hibre ve erbâb-ı vukûf nasb ve azline sulh ve ibrâya ve âharı tevkîl ve terfîka ve hissa-i maksûme veyâ şâyı'amı talib olanlara bey' ve furuhta me'muru huzûrunda takrîr-i ferâğa ve bedelini ahz ve kabzla bana irsâl ve îsâla ve bir de merkûm Artini zimmetinde olan bâ-sened yedi bin kuruş alacağımı ber-minvâli- ma'rûz mehâkim-i âidesinde taleb ve da'vâya ve bu bâbdaki i'lâmât-ı müstahsama ahkâmının icrâsına ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîmiyle yedime i'tâsı matlûbumdur dediği tescîl olundu. fî 18 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Mardoros

Bin Hacı Mıgırdıç

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî 18 sene-i mezbûre

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkil-i merkûm Mardoros Efendi bizim huzûrumuzda vekîl merkûm Hacı Agop Efendi'yi tevkîl ve bâlâda muharrer imzâ merkûm Mardoros'un kendi kendi imzâsı olduğunu tasdîr ideriz. fî 18 sene-i mezbûr

Hasan Efendi ibn-i Mustafa Efendi	Hacı Salihzâde Hasan Efendi ibn-i Ahmed Efendi
-----------------------------------	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Makbule bint-i Mustafa Efendi bin Mehmed nâm hatunun meclis-i şer'de da'vâ vekîli Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibi Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir

Zevc-i dâhilim olup Burdur'un Karasenir Mahallesi'nden Enebalıoğlu? Osman Ağa ibn-i bin bundan üç gün mukaddem nefsimi tatlık idüp mehr-i mü'eccel ve mu'accelimden ma'dûd ber-mûceb-i defter-i müfredât elbîse ve döşek ve yorgan ve sâir eşyâlarımı merkûm Osman Ağa ahz ve kabz ve zabt itmede olduğu gibi merkûmun firâşından hâsıl ve benden mütevellid olup hâlâ hicr ü terbiyyemde bulunan ma'rifet-i şer'le mu'âyene olunan tahmînen dört yaşında Mustafa ile tahmînen bir yaşında Ayşe nâm sağırların nafaka ve levâzım-ı sâireleri için kibel-i şer'den kader-i ma'rûf nafaka ve kisve bâhâ farz ve takdîr olunmuş ve nafaka-i iddetimi taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve merkûm tarafından aleyhimde ikâme-i da'vâ ider ise mürâfa'aya temyîz ve istinâfa arıza ve levâyih takdîmine ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve tayîn eyledim.

Fî 20 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Makbûle

Bint-i Mustafa Efendi ibn-i Mehmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Makbule Hatun'u bilür ve ta'rîf ided olduğumuzu gibi zeyl-i imzâsındaki parmak işâreti mezbûrenin kendi işâreti olduğunu tasdîk ederiz.

SAYFA 48

HÜKÜM 1

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi ahâlîsinden Ahmed Efendi ibn-i Abdullah bin Salih'in meclis-i şer'de da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Amed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Karasenir Mahallesinde sâkine iken bu def'a vefât iden Kayseroğlu Şerîfe bint-i Emirhan bin dîger Emirhan nâm hatunun verâseti zevi'l-erhâm cihetinden bana munhasıra olup benden başka vârisi ve terekesine müstahak âhar kimesnesi yok iken müteveffâ-ı mezbûrenin terekesine ecnebîden zabta Tiriloğlu Mehmed bin Mahmud nâm kimesne fuzûlî ve bigayr-i hak müdâhale etmekde olmağla merkûmun celbiyle isbât-ı verâsetim ile müteveffât-ı mezbûrenin terekesinden keff-i yediyle bana teslîmine tenbîh olunmasını ve beytûlmâl cânibiden dahi müdâhale olunur ise kezâlik beytûlmâl me'muru müvâcehesinde müdâhale-i vâki'alarının men'i âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzü'l-gayr ve'l-hükm sûretleriyle i'tirâzen mürâfa'a ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve taht-ı hükme alınacak hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 21 Rebiülevvel sene [1]315

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden

Ahmed Efendi ibn-i Abdullah bin Salih

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Yörükzâde

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Vesile bint-i Hâfız Hüseyin bin Hüseyin'in meclis-i şer' de sadr-i kebîr oğlu Nebevi Efendi ibn-i Emin Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Kız karındaşım olup bundan akdem vefât iden Zeyneb bint-i Hâfız Hüseyin bin Hüseyin'in hayâtında zimmetinde üç bin kuruş alacak hakkım olup meblağ-ı mezkûru kable'l-edâ vefât eylediği gibi müteveffât-ı mezbûre Zeyneb Hatun benim li-ebeveyn karındaşım olup babamız isim Hüseyin ve dedemiz ismi yine Hüseyin olmağla verâseti zevc-i metrûkü Hacı Mehmed ile bana münhasıra olmağla müteveffât-ı mezbûrenin terekesinden hissa-i irsiyye-i şer' iyyemi vâzı'ü'l-yed olan zevc-i merkûm Hacı Mehmed Ağa'dan vesâir vâzı'ü'l-yed olanlardan âid olduğunu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb-i da'vâya ve ahz-ı kabza ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer' iyye ile oğlu hâzır-ı merkûm Nebevi Efendi ibn-i Emin Efendi bin Emin Nebevi Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 23 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Vesile Hatun bint-i Hâfız Hüseyin Efendi bin Hüseyin'i bilür ve ta'rîf ideriz ve zeyl-i imzâsındaki işâret kendi parmağıyla huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Mu'arref Derslik Mahallesi'nden Muhzır Hasan	Mu'arref Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hasan Efendi
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 49

HÜKÜM 1

Burdur'un Karasenir Mahallesi ahâlîsinden Anapalıoğlu Osman Ağa ibn-i Süleyman bin Hasan'ın meclis-i şer' de Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Berberzâde İbrahim Edhem bin Mehmed bin Halil mahzarında alınan ifâdesi.

Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkine zevce-i mutallâkım Makbule bint-i Mustafa bin Mehmed Ali ile mezbûre Makbule'nin karındaşı Habibe bint-i el-mezbûre Mustafa bin Mehmed Ali vâlidesi Fatma bint-i Ömer bin Abdullah ve mezbûre Makbule'nin (silik) Şeyhoğlu Ahmed bin Hacı Ali bin Hacı İbrahim nâm kimesneler benim gıyâbımda hâneme gelerek hânemde bulunan edevât-ı beytiyyeye müte'allik eşyâlarım ile kendüme mahsûs olan elbisemi fuzûlî ve bigayr-i hak ahz ve vâlidesi hânesine nakl etmiş olduklarından elbîse ve eşyâ-i mezkûrelerimin zevce-i mutallâkam mezbûre ile mezbûretân Fatma ve Habibe ve merkûm Ahmed'den âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb-i da'vâ ve ahz-ı kabza ve zevcem mezbûre ile merkûm Ahmed ve mezbûretân Fatma ve Habibe taraflarından aleyhime ikâme olunmuş ve olacak her nev'de'âvînin mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe istid'â takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 22 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Osman

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

An asl Teke Sancağına tâbi İstanos Nâhiyesine muzâfe Ürkütlü Karyesinden olup hâlen Burdur Kasabasının Şeyh Sinan Mahallesinde vâki‘ Hoca Hacı Abbas Efendi ibn-i Hacı Halil Efendi’nin hânesinde müstahdemeten sâkine olup zâtı zîrde muharrerü’l-esâmî müslimîn ta’rifleriyle mu‘arrefe Sipahizâde Mehmed Ağa kerîmesi Emine bint-i Mehmed bin Hüseyin nâm bâliğanın meclis-i şer’de alının ifâdesidir.

Ben hâlen âkile ve bâliğa olduğum on yedi yaşında bulunduğum ve bir gûnâ mâni’-i şer’î ve nizâmiyyem olmadığı cihetle bu def’a hademesi bulunduğum Hacı Abbas Efendi’nin izni icâzetiyle nefsimi tâlibime tezvîc etmek emelinde isemde nefsimi tezvîce Kalkanîzâde Tevfik Efendi ibn-i Emin Efendi ile kaynı bulunan dîger Tevfik nâm kimesneler tarafından fuzûlî müdâhale ve ta’arruzla mâni’ olmakda bulduklarından merkûmânın men’-i müdâhale ve ta’arruzlarını âid olduğu şer’î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i’tirâzen taleb ve da‘vâya ve merkûmân taraflarından aleyhimde ikâme olunmuş ve olunacak de‘âvînin murafa’a ve muhâsama ve muhâkemesine ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer’iyye ile Burdur’un Derslik Mahallesinde mukîm da‘vâ vekîllerinden gâib-i ani’l-meclis Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi’yi kabûlünü mevkûfen vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta’yîn eyledim.

Fî 24 Rebiülevvel sene [1]315

Müvekkile-i mezbûre Emin bint-i Mehmed

Sonra müvekkile-i mezbûre ile berâber Mustafa Efendi huzûr-ı şer’e gelerek kelâm-ı âtiyi tekrâr eyledikte Mustafa’nın ifâdesidir.

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî ifâya ta’ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 24 sene-i mezbûre

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Emine bint-i Mehmed Ağa ibn-i Hüseyin Ağa nâm hatunu bilür ve ta'rîf ideriz ve zeyl-i imzâsındaki işâreti kendü parmağıyla huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz. fî 24 sene-i mezbûre

Mahalle-i Mezkûreden Hacı Hamza Dâmâdı Osman Efendi ibn-i Hacı Emin	Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hacı Abbas Efendi ibn-i Hacı Halil Efendi
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 50

HÜKÜM 1

Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Nesimizâde Süleyman Sıdkı ibn-i Hacı Emin Efendi bin Hacı Ahmed Efendi'nin meclis-i şer'de Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed bin Mustafa mahzarında ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Hacı Ahmed Efendi bin Hacı Ahmed'in hayâtında yedinde müstakillen mâl ve mülkü olup ba'de vefâtihî benimle karındaşlarım Hamdi ve Şükrü ve Cemal ve Hayri ve Feyziye ve Dudu ve Habibe'ye ve zevcesi Zübeyde Hatun'a mevrûs olan bir bâb mülk menzilden irsen ve şer'an zabt-ı da'vâda teşrîh olacağı vecihle hissalarımı vâzi'ül-yed olan karındaşlarım merkûmûn Hamdi ve Şükrü ve Cemal fuzûlî ta'arruz zabt ve taksîmden imtinâ' ider olmalarıyla merkûmundan her birinden bi'l-münâsaha hissa-i meşrû'amı berâber karındaşlarımdan şer'an mâlım ve mülküm olan hissa-i müşterâlarımı âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâya ve tevzî' ve taksîme ve ahz-ı kabza ve mütekkîf olduğu umûrun küllîsine ve'l-hâsıl son dereceye kadar murâfa'a ve muhâkeme ve muhâsamaya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile nefsimden aslâ farkı olmamak üzere hâzır-ı merkûm Yörükzâde Mustafa

Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm ve i'tâ olunması murâdıdır.

4 Rebilülahir sene 313

Müvekkil-i Merkûm

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesinde sâkin iken bu def'a vefât iden Burdur Sancağı Zabtiye Bölük Ağası Hüseyin Ağa ibn-i Ali Ağa ibn-i Abdullah'ın hayâtında sâkin olduğu hâneye varup zîrde mektûbü'l-esâmî kimesler hâzirûn oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i şerîf olunduktan sonra müteveffâ-yı mûmâileyhin sulbî sağır oğlu Ali ile sulbiye-i sağîre kızı Hatme'nin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan müteveffâ-yı mûmâileyhin refîka-i menkûha-i metrûkesi zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Rukiye bint-i Ahmed bin Abdullah nâm hatunun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde Burdur'un Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alının ifâdesidir.

Sadrî evlâdlarım olup ma'rifet-i şer'le mu'âyene olunan ve hâlen taht-ı vesâyetimde bulunan yedi yaşında Ali Yaşar ve dokuz yaşında Hatme'nin pederleri müteveffâ-yı mûmâileyh Hüseyin Ağa hayâtında Isparta'da vâki' bir bâb mülk menzilinden zabt-ı da'vâ cerîdesinde tafsîl ve teşrîh olunacak bir bâb fevkânî oda ma'a tahtehâ kabûlümü hâvî beş bin kuruş bedel-i medfû' mukâbilinde bana bey' ve temlîk eylediği gibi ve bir fevkânî ma'a tahtehâ bir odasını sulbiye-i kebîre kızı Azime Hanım'a bey' ve temlîk ve teslim eylediği gibi mütebâkî menziline dahi sadrî oğlum sağır-i merkûm Ali'ye hîbe ve temlîk ve taksîme eylediği sünnetlik olarak üç kilim bir halı heybe ve iki adet halı seccâde ve iki döşek ve iki yorgan ve dört yasdık ve iki adet

kaplama sandık ve üç kılınc ve bir simli en'âm-ı şerîf ve bir gümüşlü kıbraç ve bir elmas yüzük ve otuz kıyye nühâs kab bu eşyâları dahi yine sünnetlik olarak sağîr-i merkûm Ali'ye temlik ve teslîm idüp ol vechile hâne-i mahdûd-ı mezkûre benim ve Azime'nin ve Ali'nin taht-ı temellük ve tasarrufumuzda olduğu gibi eşyâ-i mezkûrları dahi yalnız sağîr-i merkûm Ali'nin müstakillen mâlî ve mülkü olmuş iken müteveffâ-yı mûmâileyhin verese-i meşrû'asından sulbiye-i kebîre kızı Hamide Hatun tarafından fuzûlî müdâhale olunmakta olduğundan müdâhale-i vâki'asının men'ini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve tereke aleyhinde ikâme-i da'vâ iden bulunur ise müdde'ilerle kezâlik mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve bunların mütevakkıf olduğu

SAYFA 51

Olduğu umûrun küllîsine tarafımdan bi'l-verâse ve bi'l-vesâye vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile nefsimden farkı olmamak üzere hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet verilmesi

6 Rebiülahir sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Rukiye bint-i

Ahmed bin Abdullah

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Rukiye bint-i Ahmed bin Abdullah'ı bilür ve ta'rîf eder olduğumuzu huzûrumuzda merkûm Mustafa Efendi ber-vech-i muharrer vekîl nasb ve ta'yîn eylediğini ve imzâsı zeylindeki parmak işâretini huzûrumuzda kendi parmağıyla vaz' eylediğini ihbâ ve iş'âr ideriz. fî târîh-i mezbûr

HecinMahallesi'nden	Derslik	(silik)	Mustafa	BurçMahallesi
---------------------	---------	---------	---------	---------------

Zabtiye Ramazan bin Ahmed bin Veliyüddin	Mahallesi'nden Helvacı Hacı Veliyüddin bin İshak bin Abdurrahman	Efendi ibn-i Mustafa Efendi bin Mustafa	İmamı Halil Efendi ibn-i Mustafa Efendi ibn-i Abdülkadir Efendi
--	--	---	---

Ma'zeret-i meşrû'aya binâen zikri âtî husûsun mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kibel-i şer'den me'zûnen irsâl olunduğumuza binâen müteveffâ-yı merkûm Hüseyin Ağa ibn-i Ali Ağa ibn-i Abdullah'ın hayâtında sâkin olduğu hâneye varup bâlâda isimleri muharrer kesân huzûrlarında akd olunun meclis-i şer'i şerîfde vasiyye-i mezbûre Rukiye Hatun merkûm Mustafa Efendi'yi ber-vech-i bâlâ vekîl nasb ve ta'yîn eylediğinde ol dahi kabûl eylediği arz ve inhâ olunur. fi târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	---------------------	-----------

İhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden olup sâbık Gölhisar Nâhiyesi Müdürü Ali Rıza Efendi ibn-i Ahmed bin Hacı Mustafa meclis-i şer'de Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi ahâlîsinden Salcızâde Ahmed Efendi ibn-i Ömer bin Hacı Mustafa mahzarında alınan ifâdesidir.

İstanbul Mahkeme-i Şer'iyyesinden tanzîm olunup bir nüshası tarafıma 18 Temmuz sene 313 târîhiyle yedime tebliğ olunan ve ibrâzımla mu'âyene olunun fi 6 Zilhicce sene [1]314 târîhlü ve 93 numarolu bir kıt'a hüccet meâlîne nazaran İstanbul'da Uzun Çarşu kurbunda Saman Virân-ı Evvel Mahallesinde sâkine zevce-i mutallakam Azime bint-i Yusuf bin Hacı Mustafa nâm hatundan mütevellide Ahmed Tevfik'in infâk ve iksâsına sarf olunmak üzere İstanbul Mahkemesi'nden şehriye doksan üzerime farz ve takdîr olunup ol sûretle hüccete rabt olunmuş ise de oğlum merkûm Ahmed Tevfik hâlen on yedi yaşına dâhil olup terbiyye-i nisâdan müstağnî olmağla hücceti mezkûre

kaydının ibtâli ve derûnunda tahrîr olunan nafaka-i mesfûre külliyyetden men' olunmasını ve merkûm Ahmed Tevfik'in hâlen Bahriye Sanâyi' İ'dâdiye şâkirdânından bulunduğu hâlde vâlidesi nezdinden ahziyle bu tarafa i'zâmını mahallinde âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve devâir-i sâirede mezbûreden sâir lâzım gelenlerden bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâya ve mezbûre Azime Hatun tarafından aleyhimde ikâme olunan nafaka-i mukaddere da'vâsının mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'ı şuhûda lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bu bâbda nefsimden farkı olmamak üzere mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan işbu hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi ibn-i Yusuf bin Hacı Mustafa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bu sûretle yedine bir kıt'a vekâlet hücceti tanzîm ve i'tâ olunmasını istihâm eylerim ve merkûm Ahmed Efendi kayınbiraderim bulunmakla hüccet-i mezkûre derûnunda derc olunması murâdıdır.

Fî 16 Rebiülahir sene [1]315

Karakedizâde

Ali Rıza

Vekîl-i merkûm Ahmed Efendi'nin ifâdesidir ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl eyledim.

Fî târih-i mezbûr

Ahmed bin Ömer

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 52

HÜKÜM 1

Burdur'un Yenice Mahallesi ahâlîsinden Artıkoğlu Musa ve birâderi Mehmed Ali ebnân Hasan bin Hasan nâm kimesnelerden her biri meclis-i şer'de da'vâ vekîli Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi bin Ahmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdeleri.

Burdur'un Yenice Mahallesinde sâkine iken bu def'a bilâ-veled vefât iden Kezban bizim li-ebeveyn karındaşımız olup mezbûre Kezban ile bizim babamız ismi Hasan dedemiz ismi yine Hasan olmağla verâseti usûbet-i neseb cihetinden bizlere munhasıra iken müteveffât-ı mezbûrenin kızı olup kendünden evvel vefât iden Gülsüm'un sadrî kebîr oğulları Mehmed ve müteveffât-ı mezbûrenin zevi'l-erhâm cihetinden vârisleri ise de henûz asabe cihetinden verâseti bizlere munhasıradır ve müteveffât-ı mezbûrenin hayâtında yedinde müstakillen mâlî ve mülkû olup ba'de vefâtihâ hasbû'l-verâse bizlere mevrûs olan Burdur'da Akdere'de vâki' bir taraftan Endazoğlu Halil bin Hasan ve bir taraftan Nesimizâde müteveffâ Hacı Ahmed Efendi vereseleri bâğları ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb kürümlü bâğ müteveffât-ı mezbûrenin hafîdi merkûm Mahmud tarafından müdâhale olmakda olduğu gibi müteveffâ Çarhılı Ömer Hâfiz bin Ali nâm kimesnenin vereseleri tarafından müdâhale olunmakda bulunduğu Yenice Mahallesinde vâki' bir taraftan Kadıoğlu Hacı Ali bin Abdullah ve bir taraftan Karaosmanoğlu Osman bin Hacı Ahmed ve bir taraftan Beyoğlu müteveffâ Halil İbrahim vereseleri menzilleri ve tarafı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb mülk menzile merkûm Mahmud müdâhale ider olmağla merkûm Mahmud ile müteveffâ Çarhılı Ömer Hâfiz vereselerinin ve sâirenin müdâhale-i vâki'alarının men'ini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arzihâl takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımızdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi nefsimizden farkı olmamak üzere her birimizi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik bir kıt'a hüccet i'tâ buyurula. fî 18 Rebiülahir sene [1]315

Müvekkil Mehmed Ali bin Hasan bin Hasan	Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Müvekkil Musa bin Hasan bin Hasan
---	--

Vekîl-i merkûm Mustafa Efendi'nin ifâdesi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Yörükzâde

Cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Yenice Mahallesinde sâkine Atiye bint-i Bacaksız Hacı Ali nâm hatunun müsâfereten sâkine olduğu Burdur'un Derslik Mahallesinde vâki' Solakoğlu Cafer bin Hüseyin bin Hüseyin'in hânesine varılıp derûnunda bulunan zikr olunan Derslik Mahallesi İmâmı Hâfız İbrahim Efendi ibn-i Mehmed ve Yanızkâde Ömer Çavuş ibn-i Hacı Osman ibn-i Mehmed ve Mahalle-i merkûmeden Aşıkoğlu Hasan bin İbrahim bin Süleyman ve Müstecâboğlu Mehmed Ali bin Müstecab bin Abdullah ve Kapu Mahallesi ahâlîsinden Solakoğlu Mehmed Ali ibn-i Mustafa bin Mehmed Veliyüddin bin Mehmed Ali bin Mehmed nâm kimesneler hâzır oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i şerîf olundukda zâtı hâzirûn-ı merkûmundan Müsetcaboğlu Mehmed Ali ve Solakoğlu diğer Mehmed Ali ta'rîfleriyle mu'arref mezbûre Atiye bint-i Bacaksız Hacı Ali'nin meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde alınan ifâdesi.

Ben Burdur'un Kemer Nâhiyesine muzâfa Eğniş[Eğneş] karyesi ahâlîsinden olduğum ve hâlen vâlidemin pederi Dülger Osman nâm kimesnenin hânesinde ikâmet etmekte isem de hâl-i sabâvetimde babam merkûm Bacaksız Hacı Ali vefât etmekle ben yetîme ve sağîre kalup ol vecihle vâlidemin pederi ceddîm bulunan merkûm Dülger Osman'ın hânesinde ve ma'yyetinde ikâmet etmekte iken vâlidem Emine'nin babası ceddîm merkûm Dülger Osman hâl-i sağırında Burdur'un Karaçal Karyesi ahâlîsinden Hacı Veli oğlu Osman bin İbrahim nâm kimesneye akd-i nikâh etmiş olduğu söylenmekte iken ben hıyâr-ı bulûğla şâyed akd-i nikâh olunmuş isem fesh-i nikâh maksadında bulunmakta iken işbu târîh-i zabtdan bir hafta mukaddem bâliğa olduğum anda fesh-i nikâh iderek âhara işhâd ve i'lâm eyledim ol vecihle nefsimi Burdur'un Derslik

SAYFA 53

Mahallesi'nden Solakoğlu Hüseyin bin Cafer nâm kimesneye tezvîce tâlibe olduğum ve hâlen âkile ve bâliğa ve nefsimi dilediğim kimesneye akd-i nikâh ve tezvîce

muhtâr olmamla nefsimi merkûm Hüseyin'e tezvîc olmaklıgımı ve bir gûnâ mâni'-i şer'î ve nizâmîyem bulunmadığı ve merkûm Osman tarafından bu bâbda nefsimi âhara tezvîce mûmâna'at göstererek müdâhale olunmak iktizâ eylediği hâlde merkûmun men'-i müdâhalesiyle nefsimi tâlib bulunan merkûm Solakoğlu Hüseyin'e akd-i nikâh ve tezvîce kıbel-i şer'den müsâ'ade olunmasını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-gayr ve'l-hükm sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâya ve merkûm Osman'ın müdâhale da'vâsının muhâsamaya ve müdâfa'a ve muhâkemesine ve pederimden müntakil zikr olunun Eğniş[Eğneş]Karyesi hudûdu dâhilinde ve civâr kurâsında bulunan kâffe-i arâzîlerimi merkûm (silik) Osman bin İbrahim pederi İbrahim fuzûlî ve bigayr-i hak zirâ'at etmekte oldukları gibi ceddim merkûm Osman dahi zirâ'at etmekte (silik) kâffe-i arâzîler kimi îcâr ve menâfi'yle berâber (silik) ve pederim müteveffâ-yı mûmâileyhden mevrûs kâffe-i emvâl ve eşyâ ve hukûkumu ve vâliden müteveffîye Emine Hatun'dan mevrûs kezâlik emvâl ve eşyâ ve emlâkimi ve hukûk-ı sâiremi ceddim merkûm Osmandan (silik) mehâkim-i âidesinde taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arîza ve levâyah takdîmine ve vaz'-i imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile nefsimden farkı olmamak üzere Burdurda'vâ vekîllerinden teba'Devlet-i Aliyye'den Vastan Süreyya Efendi ibn-i Kiryako nâm kimesneyi tarafından kabûle mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a vekâlet hücceti tanzîm ve i'tâ olunması matlûbumdur. fî 16 Rebiülahir sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre

Atiye bint-i Bacaksız Hacı Ali bin Osman

İşbu müvekkile-i mezbûre Atiye bint-i Bacaksız Hacı Ali nâm hatunu şer'an bilür ve ta'rîf ider ve huzûrumuzda zeyl-i imzâsına kendü parmağıyla vaz' işâret iderek Vastan Efendi'yi ber-vech-i muharrer vekîl nasb ve ta'yîn eylediğini iş'âr ve tasdîk eyleriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Kapu Mahallesi'nden Solakoğlu Mehmed Ali bin Veliyüddin	Mu'arrif Müstecaboğlu Mehmed Ali bin Müstecab bin Abdullah	Mu'arrif Kapu Mahallesi'nden Veliyüddin bin Mehmed Ali bin Mehmed
---	--	--

İşbu müvekkile-i mezbûre ber-vech-i muharrer ma'urrifûn-ı merkûmûn ta'rîfleriyle huzûrumuzda mu'arrefe olduğunu ve Vastan Efendi'yi huzûrumuzda vekîl eylediğini tasdîk eyleriz. fî târîh-i mezbûr

Âşikoğlu Hasan bin İbrahim bin Süleyman	Yanıkzâde Ömer Çavuş ibn-i Hacı Osman ibn-i Mehmed	Derslik Mahallesi İmâmı Hâfız İbrahim Efendi ibn-i Mehmed
--	--	---

İşbu vekâlet nasb ve ta'yîni huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Fî târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye-i Burdur Nuri
--------------	--------------	--

İşbu vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

SAYFA 54

HÜKÜM 1

Burdur'un Manastır Mahallesi'nden Kürdoğlu Emin Ağa ibn-i Mustafa bin Yusuf nâm kimesnenin meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Manastır Mahallesinde vâki' bir taraftan vâlidem Emine bint-i Mustafa bin Ali menzili ve bir taraftan Hatiboğlu Hacı Mustafa bin Abdullah bin Abdullah bağçesi ve bir taraftan karındaşım Yusuf bin Mustafa bin Yusuf menzili ve

bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd fevkânî ve tahtânî büyü-tü adîdeyi hâvî bir bâb hânemin bir mikdârına merkûm Yusuf ile kız karındaşım Asuman Hatun ve dîger kız karındaşım Fatma Hatun'dan her biri fuzûlî ta'arruz ve müdâhale itmekte oldukları gibi Burdur bâğları arasında Akdere nâm mahalde vâki' bir taraftan Muhzır Hasan Efendi ibn-i Said Ağa ibn-i Hasan bâğı ve bir taraftan birâderim Yusuf bin Mustafa bin Yusuf ve bir taraftan Kuzucuzâde Derviş Efendi ibn-i İbrahim Efendi bâğları ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir dörüm üç evlek mikdârı kürûm ve eşcâr-ı müsmire mülk bir bâb kürûmlu ve eşcârlı bir bâb bâğım karındaşım merkûm Yusuf tarafından müdâhale olunmakta olduğundan müdâhale-i vâki' asının men'ini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb-i da'vâya ve karındaşım merkûm Yusuf ile kız karındaşlarım mezbûretân Asuman ve Fatma hatunlar taraflarından aleyhimde ikâme olunan hâne ve bâğ ve tarla da'vâlarının murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arâza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile nefsimden farkı olmamak üzere hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ buyurulması murâdıdır.

Fî 19 Rebiülahir sene [1]315

Burdur'un Manastır Mahallesi'nden

Kürdoğlu Emin Ağa ibn-i Mustafa bin Yusuf

Vekîl-i merkûm Mustafa Efendi ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Mustafa

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye Nuri	Mahkeme-i
--------------	--------------	--------------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde İstimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kibel-i şer' den Ümenâ-i Şer' le ma'an me'zûnen irsâl olunduğumuza binâen Burdur'un Derslik Mahallesinde vâki' Demirci Hacı Ali Ağa zevcesi Ayşe bint-i Mustafa bin Ahmed nâm hûtûnun sâkine olduğu hâneye varup derûnunda bulunan mahalle-i merkûmede sâkin Yeşilzâde Mustafa Efendi ibn-i Halil Efendi ve Hacı Hasanzâde Süleyman Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Zayalioğlu Süleyman bin Osman bin Hasan nâm kimesneler hâzır oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'-i şerîf olundukda mezbûre Ayşe Hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa huzûrunda ba'de't-ta'rîfi's-şer'î alınan ifâdesi.

Burdur'un Derslik Mahallesinde vâki' tarafları Demirci Ali Efendizâde Veliyüddin Efendi ibn-i Ali ve müteveffâ Hoca Demirkalem Mehmed Efendi ibn-i Mustafa Efendi ibn-i Abdullah ve bir taraftan Ayşe Hatun bint-i Osman bin Ömer menzilleri ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb mülk menzilden yetmiş iki sehim i'tibâriyle kırk sehim hissa-i müferrezemi karındaşım müteveffâ Ahmed Efendi zevcesi Adile bint-i Osman bin Abdullah ve sadriye kızları Hüseyin ve Sıdika nâm hatunlarla dîger birâderim müteveffâ Ali Efendi zevcesi Dudu bint-i Hacı Osman bin Hasan ile sulbî kebîr oğlu Mustafa tarafından fuzûlî ve bigayr-i hak müdâhale olunmakda olduğundan müdâhale-i vâki'alarının men'ini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza arzihâl takdîmine ve vaz' imzâyâ ve bu hâne husûsunda mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile nefsimden farkı olmamak üzere hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a vekâlet-i şer'iyye hücceti tanzîm ve i'tâ olunmak murâdımdır. fi 18 Rebiülahir sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Ayşe bint-i

Mustafa bin Ahmed

SAYFA 55

Vekîl-i merkûm Mustafa Efendi ifâdesi ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl Yörükzâde Mustafa

İbni Ahmed bin Mustafa

Müvekkile-i mezbûre Ayşe bin Hacı Mustafa bin Ahmed'i şer'an bilür ve ta'rîf ıderiz ve merkûm Mustafa Efendi'yi ber-vech-i muharrer vekîl nasb ve ta'yîn eylediğini ve zeyl-i imzâsında parmak işâretini huzûrumuzda kendü parmağıyla vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk eyleriz.

Ve Mahalle-i Merkûmeden Zayalioğlu Süleyman bin Osman bin Hasan	Ve Hacı Hasanzâde Süleyman bin Hacı Ahmed bin Hacı Mehmed	Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Nesilzâde Hoca Mustafa Efendi bin Halil Efendi ibn-i İbrahim
---	---	--

İşbu müvekkile-i mezbûre Ayşe Hatun merkûm Mustafa Efendi'yi huzûrumuzda vekîl nasb eylediği ol dahi kabûl eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Başkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye
--------------	--------------	----------------------------------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için savb-ı şerr-i enverden me'zûnen irsâl olunduğumuza binâen Burdur'un Yoğurtçu Mahallesinde vâki' müteveffâ Hamamcızâde Hacı Osman Efendi ibn-i Hüseyin Ağa'nın zevce-i menkâha-i metrûkesi Hürmüz Hatun bint-i Ali Efendi bin sâkine olduğu hâneye varup zîrde mektûbü'l-esâmî cevâz huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf oldukda zâdı zîrde mektûbü'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle mu'arref mezbûre Hürmüz Hatun ibnet-i Ali Efendi ibn-i meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde Burdur'un Hacı Ömer

Mahallesi ahâlîsinden Hoca Muhaddiszâde Mehmed Nuri Efendi ibn-i Hasan Efendi ibn-i Halil Efendi mahzarında alınan ifâdesi.

Yedimde bulunan bir kıt'a vesâyet hücceti mantûkunca hâlâ taht ve meyânemde bulunan sadrî oğlum on yedi yaşında Hasan Hüsnü ve on dört yaşında Bekir Sıdkı ve on yaşında Osman Nuri'nin pederleri isim Hâfız Hacı Osman ve pederinin pederleri ismi Hüseyin olup sığâr-ı merkûmûndan her biri Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesinde vâki' Hoca Balı Hamâmı demekle ma'rûf ma'a müştemilât bir bâb hamâmın vâkıfı mûmâileyh Haca Balı hayâtında tevliyeti kendüye ba'de vefâtihi aslah ebnâsı olan Mustafa'ya ve ba'de vefâtihi batnen ba'de batnin ve neslen ba'de neslin ebeden mâ tenâsülû ebnâ-i ebnâsına meşrût olarak vakf ve habes ve teslîm-i mütevellî ve tescîl-i şer'î idüp ol vecihle tevliyet-i mezkûre ber-vech-i meşrût te'âmül idegelmekde iken sığâr-ı merkûmun pederleri müteveffâ Hacı Osman bin Hâfız bin Hüseyin bin Osman'dan her biri hayâtlarında ber-mûceb-i te'âmül ve meşrût-ı tevliyet-i mezkûreyi ifâ etmekte oldukları gibi vasîleri olduğum sığâr-ı merkûmûn dahi el-hâletü hâzihî ebnâen ebnâ-i ebnâ vâkıfdan buldukları ve diğer tevliyet erbâbından ve ebnâ-ı vâkıfdan bulunan kimesneler ile derecede muhâzî oldukları mukaddemâ bâ-i'lâm ve mazbata makâm-ı mu'allâya arz ve takdîr olunmuş ise de henüz yedlerine berât-ı sultânî i'ta olunmadığından ve sığâr-ı merkûmûnun ebnâ-i vâkıfdan buldukları ber-bech-i şer'î sübûtu iktizâ eylediği Evkaf Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-tahrîrat iş'âr olunmağla sığâr-ı merkûmûndan her birinin derecede muhâzî tevliyete müstahak ebnâ-i vâkıfdan bulduklarını ale'l-usûl lâzım gelen mahkeme ve devâirde ber-nehc-i şer'î taleb ve da'vâ ve üzerlerine tevcîh-i berât olununcaya değin tevliyet-i mezkûreden dolayı sığâr-ı merkûmûndan her birinin ber-vech-i meşrût istihkâkların lâzım gelenlerden kezâlik taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve sığâr-ı merkûmûndan her birinin defter-i kassâmını idhâl ile Eytâm Sandığı'na idhâl ile ve vaz'a ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile nefsimden farkı olmamak üzere bi'l-vesâye hâzır-i mûmâileyh Nuri Efendi bin Hasan Efendi bin Halili Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim ve sığâr-ı merkûmûnun rüfekâsı işbu hâzır-ı bi'l-meclis bulunan Ahmed ve Mustafa ve gâib-i ani'l-beled Halil Efendi ibnûn Ömer bin Hacı Mustafa ve Rıza bin Derviş Ahmed ve Hüsnü bin Hasan Ali ve İsmail ve Mehmed ve Hâfız Osman bin Bekir ve bundan akdem vefât iden Mehmed dahi evlâd-ı vâkıfdan olup vefât eyledi.

Fî 19 Rebiülahir sene [1]315

Burdur'un Yoğurtçu Mahallesi Sâkine Hürmüz bint-i Ali Efendi

Vekil Efendi'nin ifâdesi Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

İşbu müvekkile-i zevce-i mezbûre Hürmüz bint-i Ali bin Ahmedî şer'an bilür ve ta'rîf eyler ve huzûrumuzda vekîl nasb ve eylediğini iş'âr ideriz.

Mu'arrif İshak	Mu'arrif Hacı Abdurrahman
-------------------	------------------------------

SAYFA 56

HÜKÜM 1

Burdur'un Yoğurtçu Mahallesi sâkine iken bundan akdem vefât iden Hamâmciöğlü Hasan Ali bin Hasan bin zevce-i menkûha-i metrûkesi zâtî zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ma'rîfetleriyle mu'arref Hacer Hatun bint-i Abdullah bin Hasan'ın meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda vekîl-i mûmâileyh Nuri Efendi ibn Hasan Efendi bin Halil Efendi mahzarında alıman ifâdesi.

Hâlen bâ-hüccet-i şer'iyye taht-ı vesâyetimde bulunan sadrî oğlum on dört yaşında Hasan Hüsni ibn-i Hasan Ali ibn-i Hasan Burdur'un Şeyh Sinan vâki' Hoca Balı Hacı dimekle ma'rûf ma'a müştemilât bir bâb vakıf hamâmın vâkıfı Hoca Balı nâm kimesnenin batnen ba'de batnin ebeden mâ tenâselû ebnâ-i vakfa meşrût olarak derecede muhâzû isimler ber-vech-i bâlâ zikr olunan dokuz nefer kimesneler ile batn-ı evvel evlâdından bulunduğu cihetle evlâdına meşrûtiyyet üzere tevliyyete müstahak bulunduğu mukaddemâ bâ-i'lâm-ı şer'î ve bâ-mazbata makâm-ı mu'allâya arz olunmuş ise de tekrâr tevliyyet-i mezkûreyi müstahak olan vâkıfdan bulduklarını isbât etmek iktizâ eylediği cihetle vakf-ı mezkûrun tevliyyetine müstahak evlâd-ı vâkıfdan bulunduğu lâzım gelen mehâkim ve devâirde ala'l-usûl isbât etmek üzere tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tevliyyet-i mezkûrenin vasîsi olduğum sağîr-i merkûm Hasan Hüsni nâmına rüfekâsıyla berâber tevcihîne değin mütevakkıf olduğu umûrun küllisine nefsimden farkı olmamak üzere hâzır-ı merkûm Mehmed Nuri Efendi

ibn-i Hasan Efendi ibn-i Halil Efendi'yi dîger vasiyye-i mezbûre Hürmüz Hatun'un vekîl eylediği gibi ben dahi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 19 Rebiülahir sene [1]325

Burdur'un Yoğurçu Mahallesi'nden

Hacer bint-i Abdullah bin Hasan

Vekîl Efendi'nin ifâdesi Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Vekâlet-i mezkûre huzûrumuzda cereyân eylediği arz olunur.

İşbu sığâr-ı merkûmûn Hasan Hüsni ve Bekir Sıdkı ve Osman bin Nuri'nin tesviye-i umârlarına kıbel-i şer'den dahi mansûbeleri zâtı ilm-i şer'î ile ma'lûmumuz olan Hürmüz Hatun bint-i Ali Efendi ibn-i ile sağîri-i merkûm Hasan Hüsni'nün vasiyy-i mansûbesi vâlidesi kezâlik zâtı ma'lûmumuz olan Hacer Hatun bint-i Abdullah bin Hasan'ın bilür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi mezbûretân Hürmüz ve Hacer'den her biri ber-vech-i bâlâ tevliyet cihetinin tevcîhine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine Hoca Mehmed Nuri Efendi ibn-i Hasan Efendi ibn-i Halil Efendi'yi vekîl nasb eylediklerini ve zeyl-i imzâlarındaki parmak işâretiyle mührü huzûrumuzda kendüler vaz' eylediklerini iş'âr ve tasdîk ideriz fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hocazâde İshak Efendi ibn-i Yahya ibn-i Hasan	Mu'arrif Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hacı Abdurrahman bin Osman bin Ömer
---	--

HÜKÜM 2

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesinde sâkinler şahısları zîr-i zabıtta isimleri muharrer kimesneler ta'rîfleriyle ma'rûf Ahmed ve Mustafa ebnân Ömer bin Hacı Mustafa nâm kimesnelerden her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda vekîl-i merkûm Mehmed Nuri Efendi ibn-i Hasan Efendi mahzarında alınan ifâdesi

Burdur'un Şeyh Mahallesinde vâki' Hoca Balı Hamâmı dinilmekle ma'rûf ma'a müştemilât bir bâb vakıf hamâmın tevliyeti ebeden mâ tenâselû batnen ba'de batnin evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı vâkıfa meşrût olduğu ve abâ-i cedd tevliyet-i mezkûre bu sûretle te'âmül idegelmekde bulunduğu ve bizlerden her birimiz dahi derecede müsâvî ebnâ-i vâkıfdan bulunduğumuz gibi li-ebeveyn karındaşımız gâib-i ani'l-beled Halil Efendi dahi bizimle berâber derecede muhâzî ebnâ-i vâkıfdan bâlâda isimleri muharrer Hâfız Hacı Osman Efendi ibn-i Hüseyin bin Hacı Osman sağır evlâdları Hasan Hüsnü ve Bekir Sıdkı ve Osman Nuri ve Hasan Ali oğlu Hasan Hüsnü ve gâib-i ani'l-meclis Hâfız Mehmed ve Osman ve diğer Bekir

SAYFA 57

Bin Hacı Mehmed ve Ali Rıza bin Ahmed bin Ali ve li-ebeveyn birâderimiz olup bundan akdem vefât iden Mehmed bin Ömer ibn-i Hacı Mustafa dahi on iki nüfûs olduğumuz hâlde derecede müsâvî evlâd-ı vâkıfdan bulunduğumuz mukaddemâ bâ-i lâm ve mazbata der-bâr-ı ma'delet-karâra arz olunmuş idi lâkin i'lâm-ı mezkûre nâkıs olduğundan mütevelliyân-ı merkûmândan her birimizin derecede müsâvî evlâd-ı vâkıfdan bulunduğumuz ber-nehc-i şer'î isbât olunmak iktizâ eylediği Evkâf Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-tahrîrât-ı aliyye iş'âr olunmağla binâen aleyh bizimle rüfekâlarımızın derecede müsâvî tevliyete müstahak evlâd-ı vâkıfdan bulunduğumuzu âid olduğu mehâkim ve devâirde vech-i meşrûh üzere isbât ve arza ve tevcîhine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan her birimiz vekâlet-i âmmе-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Mehmed Nuri Efendi ibn-i Hasan Efendi ibn-i Halil Efendi'yi nefsimizden farkı olmamak üzere vekîl nasb ve ta'yîn eylediğimiz gibi tevliyet-i mezkûreden dolayı her nev' hukûkumuzu lâzım gelenlerden âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve bizlere edâ ve teslîme kezâlik mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine dahi suver-i meşrûha dâiresinde merkûm Nuri Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 19 Rebiülahir sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Mustafa bin Ömere bin Mustafa	Müvekkil-i Merkûm Ahmed bin Ömer bin Mustafa
---	--

İşbu müvekkilân-ı merkûmân Mustafa bin Ömer bin Mustafa'yı bilür ve ta'rif ider ve huzûrumuzda tevkîl eylediklerini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Mu'arrif-i Merkûm İshak Efendi bin Yahya	Mu'arrif-i Merkûm Hacı Abdurrahmen bin Osman
---	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Mezbûr Nuri bin Hasan

Bin Halil

Vekâlet-i merkûme huzûrumuzda cereyân eylediği arz olunur

HÜKÜM 1

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi ahâlîsinden Hacıoğlu İsmail bin Bekir bin Hacı Mehmed'in meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Muhaddiszâde Nuri Efendi ibn-i Hasan Efendi ibn-i Halil Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesinde vâki' Hoca Balı Hamâmı dimekle ma'rûf bir bâb vakıf hamâmın tevliyeti batnen ba'de batnin ebeden mâ-teneselû derecede muhâzî evlât-ı vâkıfa meşrût ve ben dahi gâib-i ani'l-meclis Hâfiz Mehmed ve Hâfiz Osman ile berâber bâlâda zikr olunan sağır Hasan Hüsnü ve Bekir Sıdkı ve Osman Nuri ve diğer sağır Hasan Hüsnü bin Hasan Ali bin Hacı Hasan ve hâzır-ı bi'l-meclis Ahmed ve birâderleri Mustafa ve gâib-i ani'l-beled Halil Efendi'yi ve bundan akdem vefât iden Mehmed ibnün Ömer bin Hacı Mustafa ve yine gâib-i ani'l-beled Ali Rıza bin Ahmed bin Ali nâm kimesnelere derecede müsâvî tevliyete müstahak evlâd-ı vâkıfdan bulunduğumuz mukaddemâ i'lâm-ı şer'î ve mazbata merci'ine arz ve takdîm olunmuş ise de i'lâm-ı mezkûr nâkıs görülüp mütevelliyân-ı merkûmândan her birimiz evlâd-ı vâkıfdan olarak derecede müsâvî bulunduğumuz ber-nehc-i şer'î sâbit olmak iktizâ etmekle tevliyet-i mezkûrenin ber-nehc-i şer'î isbât ile yedimize berât-ı şerîf sadaka ve ihsân olununcaya değin lâzım gelen hizmetin îfâsına ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tevliyet-i mezkûreden dolayı her nev' istihkâkımızı dahi lâzım gelenlerden âid olduğu mehâkim ve devâirede ale'l-usûl taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza

ve bana edâ ve teslîme tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile hâzır-ı merkûm Nuri Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 19 Rebiülahir sene [1]315

Müvekkil Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden

Hâfız İsmail bin Bekir bin Hacı Mehmed

Vekîl Efendi'nin ifâdesi Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i merkûm

Nuri bin Hasan bin Halil

İşbu müvekkil-i merkûm Hâfız İsmail bin Bekir bin Hacı Mehmed'i bilür ve ta'rîf ideriz.

Mu'arrif-i Merkûm İshak Efendi	Mu'arrif-i Merkûm Hacı Abdurrahman
-----------------------------------	---------------------------------------

Vekâlet-i mezkûre huzûrumuzda cereyân eylediği inhâ olunur.

SAYFA 58

HÜKÜM 1

Burdur'un Rum Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Kırmızıoğlu Yoryaki bin Hacı Kıryako bin Adem'in sulbiye-i kızı Elvane'nin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olunan er karındaşı Apostol bin Yoryaki bin Kıryako'un meclis-i şer'de da'vâ vekîli Vastan Süreyya Efendi ibn-i Kıryako mahzarında alınan ifâdesi.

Vasîsi olduğum karındaşım mütevaffiye Elvane ile benim pederimiz olup bundan akdem vefât iden Kırmızıoğlu Yoryaki ibn-i Hacı Kıryako'nun hayâtında vâlidemiz olup vefât iden Aneste bint-i Nikola'nın terekesinden pederimiz merkûm Yoryaki bin yedi yüz elli kuruşluk eşyâ-i menkûle alup zimmetinde bizlere deyni olup ve ol sûretle bir kıt'a deyn senedi virüp kable'l-edâ pederimiz vefât eylediği gibi

pederimiz müteveffâ-yı merkûmun emlâk terekesinden Mahalle-i merkûmede vâki‘ bir bâb hânesinden hissa-i irsiyyemizi ve vâlidem müteveffiye-i mezbûrenin hayâtında yedinde müstakillen mâlî ve mülkü olup ba‘de vefâtihi benimle vasîsi olduğum kız karındaşım mezbûre Elvane’ye mevrûs olan mülk menzilimizi üvey vâlidem Kirya ile lieb er karındaşlarım teba‘Devlet-i Aliyye’den Anton nâm-i dîgeri Belebide ve Pavli ve Nikola ve lieb kız karındaşımız Aneste’den her biri zabt etmek olduklarından meblağ-ı mezkûr ile zikr olunan pederimizden mevrûs mülk menzilden hissamızı ve vâlidemiz müteveffiye-i mezbûreden mevrûs ancak benimle vasîsi oluşum Elvane’nin ayrıca menzilleri âid olduğu şer‘î ve nizâmî mahkemelerinde mezbûre Kirya ile merkûmün Anton ve Nikola ve Pavli ve kız karındaşımız Aneste’den bidâyeten ve temyîzen ve i’tirâzen ve istinâfen taleb ve da‘vâ ahz ve kabza ve bizlere edâya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer‘iyye ile tarafımdan bi’l-asâle ve bi’l-vesâye husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine hâzır-ı merkûm Vastan Efendi’yi nefsimden farkı olmamak üzere vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta‘yîn eyledim.

(pulların üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta’ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

HÜKÜM 2

Burdur’un Hacı Ömer Mahallesi ahâlîsinden ve İzmir tüccârından Karagözzâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Osman’ın meclis-i şer’de alınan ifâdesidir.

Bursa vilâyetine tâbi’ Kütahya Sancağına mülhak Uşak Kazâsında nefsi Uşak Kasabası ahâlîsinden olup bundan akdem vefât iden Balıkesiriyelizâde dimekle ma‘rûf tüccâr mu’teberânından Hacı Emin Efendi hayâtında bir kıt’a bilanço mücebince üç bin beş yüz otuz iki kuruş ya’nî sîm mecdiye yirmi ve Lira-i Osmanî yüz sekiz kuruş hesâbiyle zimmetinde bana deyni olup kable’l-edâ vefât etmekle terekesine vâzı’ü’l-yed olan veresesinden müctemi’an ve hasbe’l-icâb her birinin hissası hakkında münferiden âid olduğu şer‘î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i’tirâzen taleb ve da‘vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ teslîme ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve istid’â takdîmine ve vaz’ imzâya ikâme-i beyyine ve istimâ‘-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe sulh ve ibrâya ve taht-i hükme alınacak her nev‘ hukûkumu ahz ve kabza ve bunların

mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vech-i meşrûh dâiresinde âharı tevkîl ve terfika vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan gâib-i ani'l-beled zikr olunan Uşak Kasabası ahâlîsinden ve tüccâr-ı mu'teberândan Kayazâde denmekle ma'rûf Hacı Mustafa Efendi'yi kabûlüne mevkûfen vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 23 Rebiülahir sene [1]315

Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden

Ve Tüccârdan Karagözzâde

Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Osman

SAYFA 59

HÜKÜM 1

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden ve debbâğ esnâfindan Karakaş Hacı Mehmed Ağa ibn-i Ahmed bin Abdullah'ın meclis-i şer'de Mahalle-i merkûme ahâlîsinden da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi bin Mehmed Ağa ibn-i Halil mahzarında alınan ifâdesidir.

İşbu yedimde olup bi'l-ibrâz ma'rifet-i şer'le mu'âyene olunan hâlâ mahmiyye-i Mısır Mahkeme-i Şer'îyye-i Kübrâsı Kadısı semâhetlü Bereketzâde Es-Seyyid Cemaleddin Efendi hazretlerinin mührünü hâvi ve mühr-i kibâriyle memhûr zahdî fî 12 Safer sene [1]315 târihiyle muvarrah i'lâmât-ı şer'îyye mümeyyizi tarafından musaddak mazbatalu yüz yirmi beş numarolu bir kıt'a vekâlet hüccet-i şer'îyyesini nâtik olduğu üzere mahmiyye-i mezkûrede (silik) Saray civârında sâkin ve el-hâletü hâzihî ma'tûh ve mecnûn İsmail Efendi ibn-i Sıvacı Kaya Sarı Hacıoğlu Ali Ağa ibn-i İsmail'in tesviye-i umûruna bâ-hüccet-i şer'îyye vasiyy-i mansûbesi vâlidesi zâtı Burdur'un Derslik Mahallesi'nden olup mahmiyye-i mezkûreye nakl-i hâne iden Yörükzâde Ahmed Efendi ibn-i Ahmed bin Mustafa Efendi ve Hidiv-i Mısır hazretleri ma'îyyet-i seniyyelerinde kahveci hizmetinde müstahdem olan Süleyman Efendi ibn-i Kayyumî bin Mehmed ta'rîfleriyle mu'arref Hacı Fatma bint-i Abdülkadir Efendi ibn-i Mustafa nâm hatun mahkeme-i mezkûrede ma'kûd meclis-i şer'-i münîrde takrîr-i kelâm idüp Konya vilâyetine tâbi Burdur Sancağında Burdur Kasabasında Çarşu-yı Kebîr kurbunda Hacı İbrahim Mahallesinde vâki' vasîsi olduğu ma'tûh (silik) İsmail'in müstakillen mâlî ve

mülkü olan kırk yedi numarolu bir bâb mülk menzil ile yine Kasaba-i merkûmede vâki' ma'tûh-ı merkûmun babası ve vasiyy-i mezbûre zevci müteveffâ-yı merkûm Hacı Ali Ağa'dan mevrûs sekiz sehm i'tibâriyle bir sehmi vasiyye-i mezbûrenin ve yedi sehmi ma'tûh-ı merkûmun mâlı ve mülkleri olan bir bâb bâğ ve yine Burdur'da vâki' yalnız vasiyye-i mezbûrun taht-ı temellük ve tasarrufunda bulunan dîger bir bâb bâğdan her birini ve hâne ve bâğ-ı mezkûrların her birinin geçen bin üç yüz dokuz senesi Recebinin on sekizinci gününden şimdiye kadar îcâr-ı mütârekemelerini mahallinde vâzı'u'l-yed bulunan kimesnelerden âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'âdeten ve tashîhen taleb ve da'vâ ve ma'tûh-ı merkûm ile vasiyye-i mezbûre aleyhinde müdde'î zuhûr iderse müdde'îlerle kezâlik mahallinde mahâkim-i âidesinde suver-i meşrûha üzere ve muhâsama ve muhâkemeye ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve bu bâbda âharı tevkîl ve terfika tarafından bi'l-asâle ve bi'l-vesâye kabûlümü hâvî beni vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn etmekle yine beni vekâlet-i mezkûreme binâen ma'tûh-ı merkûm İsmail Efendi'nin yine ber-vech-i bâlâ yedinde müstakillen mâlı ve mülkü olan Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesinde vâki' garben ve cenûben Neslioğlu Hacı Mahmed bin Hüsyeyin bin Mehmed ve şarkan ve cenûben Yuvan ibn-i Kirkor bin Atam menzilleri ve şimâlen tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî dört oda ve iki anbar ve müştemilâtıyla berâber bir bâb hâne ile hâne-i mezkûrenin îcârını üç yüz dokuz senesi Martından üç yüz on iki senesi Martına değin üç senelik îcâr-ı müterâkimesini Hacı Toma oğlu Kostanti Efendi'den ve Ayşeoğlu Havva Pınarı civârında vâki' bir bâb bâğ ile mezkûr bâğın îcâr-ı müterâkimesini müste'ciri bulunan sıvacı dâmâdı Hacı Halil bin İbrahim nâm kimesneden yalnız Borlu bâğı dimekle ma'rûf bir bâb bâğın kezâlik îcâr-ı müterâkimesini merkûm Hacı Halil'den âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâz-ı ale'l-gayr ve'l-hükm sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve bana edâ ve teslîme ve hüküm evrâkını ahz ve icrâsını mütâlebeye arıza ve levâyh takdîmine ve vaz'-i imzâya ve ma'tûh-ı merkûm ile vasiyye-i mezbûre aleyhinde vukû' bulan de'âvînin usûl-i dâiresinde murâfa'a ve musâhama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan bi'l-vekâle hâzır-ı merkûm Edhem Efendi ibn-

i Mehmed ibn-i Halil'i vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet tanzîm ve i'tâ oluna.

Fî 14 Cemâziyelevvel sene [1]313

Ve aleyhimde îcâr da'vâsı iden Sıvacı Hacı Halil bin ile murâfa'a ve muhâkemeye kezâlik İbrahim Efendi'yi vekîl ve nâib nasb ve ta'yîn eyledim. fî Cemâziyelevvel sene 1313

Müvekkil-i Merkûme Hacı Mehmed bin Ahmed bin Abdullah	Müvekkil-i Merkûm Hacı Mehmed bin Ahemed bin Abdullah
--	--

Vekîl-i merkûm EdhemEfendi'nin ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 60

HÜKÜM 1

(silik) karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Azime bint-i Hacı Yusuf bin Ömer'in meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevc-i dâhilim olup Karye-i merkûmeden Raşid mahdûmu Rıza bin Raşid bin Ali bundan iki mâh mukaddem nefsimi taklîk idüp mehr-i müeccel ve mehr-i mu'accelimden ma'dûd ber-mûceb-i defter-i müfredât eşyâlarımı merkûm Rıza ahz ve kabz ve zabt itmekde olduğu gibi merkûmun firâşından hâsıl ve benden mütevellid hâlâ bihakki'l-hisâne hicr ü terbiyyemde bulunan ve ma'rifet-i şer'le mu'âyene olunan tahmînen iki yaşında Mehmed nâm sağîrin nafaka ve kisve-bahâ ve levâzımât-ı sâireleri

içün kibel-i şer'den kader-i ma'rûf nafaka farz ve takdîr olunmasını ve batnımda mütebeyyin dört buçuk mâhlık ... içün nafaka-i iddetimi taleb ve da'vâya ve ahz-ı kabza ve bana edâ ve teslîme ve merkûm tarafından aleyhimde ikâme-i da'vâ olunur ise mürâfa'aya temyîzen ve istinâfen ve arâza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâyaya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 22 Cemâziyelevvel sene [1]315

(pulun üstündeki yazılar okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

İşbu müvekkile-i mezbûre Azime bint-i Hacı Yusuf bin Ömer nâm hatunu bilür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve merkûm Mustafa Efendi'yi huzûrumuzda vekîl ve parmak işâretini kendüsünün parmağı işâreti olduğunu ihbâr ve iş'âr ideriz.

Fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Hasan Ağa ibn-i Said Ağa	Mu'arrif KarasenirMahallesi'nden Hoca Halil Efendi ibn-i Mehmed Emin Efendi
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri içün kibel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an me'zûnen irsâl olduğumuza binâen Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Çilzâde Sıdkı Ağa ibn-i Mustafa Ağa'nın kayınvâlikesi Hacı Ahmed Mahallesinde sâkine zâtı zîde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arefe olan Azime Hanım ibnet-i Mehmed Bey ibn-i Ahmed Beyi sâkine oluğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i

meclis-i şer'î âlî olundukda mûmâileyhâ Azime Hanım bint-i el-mezbûr Mehmed Bey ibn-i Ahmed Bey'in meclis-i mezkûrde dve Yörükzâde Mustafa Efendi bin Ahmed Efendi ibn-i Mustafa hâzır olduğu hâlde alınan ifâdesi.

Dâmadım olup bundan akdem vefât iden Sıdkı Ağa ibn-i Mustafa Ağa ibn-i Hacı Ömer Ağa'nın sulbî sağır oğlu Hemdi'nin ve sulbîye sağır kızları Melek ve Naile hânımların tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den mukaddemâ vasî nasb ve ta'yîn olunan min kibli'l-eb ceddeleri Şerife Hatun ibnet-i Hacı Mehmed Ağa bin Hacı Hasan nâm hatun sağır-i merkûm ile sağıretân-ı mezbûretânın pederlerinden mevrûs ve müstakil kâffe-i emlâk ve akâr ve menkûl yedinden hissa-i irsiyyelerimi usûlüne tevfikân ... kezâlik mukaddemâ sağır-i merkûm Hamdi Bey ile sağıretân-ı merkûmetân Melek ve Naile Hanım'ların beheri için kibel-i şer'den farz ve takdîr olunan şehriye yüz ellişer kuruştan cem'an dört yüz elli kuruş nafaka ve kisve-bahâlarını vasiyye-i mezbûre vermemekte sağır-i merkûm ve sağıretân-ı mezbûretândan her biri ise yedi aydın berü benim hânemde ve hicr ü terbiyyemde olup ol vecihle ben sağır-i merkûm ve sağıretân-ı mezbûretândan her birini istidâne ve infâk etmekte olmamla sağır-i merkûm ve sağıretân-ı mezbûretândan her birinin nafaka-i mefrûza-i müstedâne-i mütârekemelerini vasiyy-i mezbûreden ve sâir umûm ve emlâk ve akâr ve menkûl ve arâzîden hissalarını îcâr ve menâfi'yle berâber vâzî'ü'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkumu medyûnlarından ve sağır-i merkûm ve sağıretân-ı mezbûretânın vâlideleri kerîmem Zekiye Hanım bundan akdem nefsinî ecnebîye tezvîc etmekle sağır-i merkûm

SAYFA 61

Ve sağıretân-ı mezbûretândan her birinin liûm ceddeleri olmaklığım hasebiyle hakk-ı hizâneleri bana intikâl etmekle hakk-ı hizâne talebine ve vasiyye-i mezbûrenin adem-i idâresinden nâşî sığâr-ı merkûmân haklarında gadr-i küllî olmadan idüğünü ale'l-usûl lâzım gelen mahallî şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şühûda ve sığâr-ı merkûmûn için dadi bir muktedir ve mütedeyyin kimesnenin vasî nasb olunmasına ihbâr ve iş'âra ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve taht-ı hükme alınacak hukûkumu ahz ve bana edâ ve teslîme ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve âharı dahi tevkîl ve tekfir ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i

mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye-i sahîha ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 25 Cemâziyelulâ sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Azime bint-i Mehmed bin Ahmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd eyledim. fî târîh-i mezbûr

İşbu müvekkile-i mezbûre Azime Hanım bint-i Mehmed bin Ahmed Bey'i şer'an bilür ve ta'rîf ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Manav Abdullah bin Hüseyin bin Abdullah	Mu'arrif Hacı Ahmed Mahallesi Muhtar-ı Evveli Abdurrahman bin Mustafa bin Mehmed	Mu'arrif Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Ahmed Efendi bin Ali bin Ahmed
--	--	---

İşbu vekâlet-e mezkûre bi'aynihâ huzûrumuzda cereyân eylediği huzûr-ı şer'-i şerîfe arz ve inhâ olunur.

Fî târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyeye
--------------	--------------	-----------------------------------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Müvekkile-i mûmâileyhâ Azime Hanım'ın sadriye-i kebîre kızı olup zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Zekiye Hanım ibnet-i Bahaeddin Bey ibn-i Hacı Mahmud Bey'in meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed bin Mustafa hâzır olduğu hâlde alınan ifâdesi

Zevcim olup bundan akdem vefât iden Çilzâde Sıdkı Ağa ibn-i Mustafa Ağa bin Ömer Ağa'nın hayâtında taht-i temellük ve tasarrufunda olup ba'de vefâtihâ hasren ve

irsen ve zevce-i menkûha-ı metrûkesi bulunduğum hâlde benimle vâlidesi Şerife Hatun'a ve sulbî sağır oğlu Hamdi Bey ve sulbiye-i sağire kızları Naile ve Melek hânımlara mevrûs olan kâffe-i emlâk ve arâzî ve tereke-i menkûle ve zimem-i nâsda bulunan terekeden hissa-i irsiyye-i musûbemi vâzı'ül-yed olanlardan ve sağır-i merkûm Hamdi Bey ile sağîretân-ı mezbûretân Naile ve Melek Hanım'ların tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den mukaddemâ vasî nasb ve ta'yîn olunan min-kıbeli'l-eb ceddeleri Şerife Hatun ibnet-i Hacı Mehmed Ağa bin Hacı Hasan sağır-i merkûmle sağîretân-ı mezbûretânın mukaddemâ bihakki'l-hizâne hicr-i terbiyyemde buldukları sırada sağır-i merkûmle sağîretân-ı mezbûretânın her birine vasiyy-i mezbûrenin ... hânemde hicr ü terbiyyemde istidâne ile infâk ve iksâ idüp lâkin vasiyye-i mezbûre nafaka-i mukaddere-i mezkûreden kuruş nakden ve bedelen îfâ idüp mütebâkî kuruş i'tâdan imtinâ' etmekte olduğu gibi mütebâkî meblağ-ı mezkûru âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve aleyhimde tereke-i mezkûreden ve meblağ-ı müterâkemedan dolayı müdde'î zuhûr ider ise müdde'îler ile kezâlik mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha üzere mürâfa'a ve muhâkeme ve muhâsamaya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûdda istihlâf ve tahlîfe lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyih tekdîmine ve vaz' imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve emlâk taksîmine ve taht-i hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve bana edâya ve lede'l-iktizâ âhar-ı tevkîl ve terfîka ve benimle bi'l-müzâkere sulh ve ibrâya ve vasiyye-i mezbûrenin umûr-ı vesâyeti îfâda âcize olmağla vasiyye-i mezbûrenin azliyle yerine mukdedir vasî nasb ve ta'yîn olunması iktizâ eylediğini ihbâr ve ihtâra ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine îfâya ve mukaddemâ bu bâbda vekîl etmiş olduğum Hâfız Şâkir Efendi'yi azl eylediğimi dahi

SAYFA 62

Huzûr-ı şer'-i şerîfe iş'âr ve ihbâra vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim fî 25 Cemâziyelula sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Zekiye Hanım bint-i Bahaeddin

İbni Mahmud Bey

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

İşbu müvekkile-i mezbûre Zekiye Hanım bint-i Bahaeddin Bey bin Mahmud Bey'i şer'an bilür ve ta'rîf ideriz.

Mu'arrif Hacı Ahmed Mahallesi'nden Ali bin Hacı Ali bin Abdullah	Mu'arrif Hacı Ahmed Mahallesi Muhtâr-ı Evveli Abdurrahman bin Mustafa bin Mehmed	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Ahmed Efendi bin Ali bin Ahmed
---	--	---

İşbu vekâlet-i mezkûre bi'aynihâ huzûrumuzda cereyân eylediği huzûr-ı şer'-i şerîfe arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye
--------------	--------------	----------------------------------

İnhâ olunmuştur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi ahâlîsinden Gök Alioğlu İbrahim Edhem bin Hasan bin Ali'nin meclis-i şer'de da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi bin Ahmed müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Zıkr olunan Hacı İbrahim Mahallesinde vâki' tarafları Yüzbaşı Hacı Ali bin Hacı Abidin bin Ali ve bir taraftan Keçeci Gök Ali Hacı Ali bin Mehmed bin Ali ve iki tarafı tarîk-i hâss ile mahdûd bir bâb sağır karındaşım Hüsnü ile müşterek hânemizin ba'zı mahalline merkûm Yüzbaşı Hacı Ali Ağa ile zevcesi Vesile bint-i Mehmed bin Abdullah ve Kebiroğlu İzzet taraflarından fuzûlî müdâhale olunmakta olduğundan müdâhale-i vâki'alarının men'ini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen talep ve da'vâya ve mezbûre ile merkûmân taraflarından ikâme olunmuş ve olunacak mülk menzil

da'vâsının mürâfa'ası ve suver-i merûha üzere mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arzihâl takdîm ve vaz' imzâya ve keşf ve mu'âyene talebine ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. bir kıt'a hüccet-i şer'îyye i'tâsı bâbında

Fî 27 Cemâziyelevvel sene [1]315

Müvekkil-i merkûm İbrahim Edhem

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ve ifâya ta'ahhüd eyledim.

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 3

Burdur'un Derslik Mahallesi ahâlîsinden Helvacızâde Süleyman Efendi ibn İbrahim Ağa ibn-i Hacı Mehmed Ağa'nın meclis-i şer'de Mahalle-i merkûme ahâlîsinden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed bin Mustafa müvâcehesinde alınınan ifâdesidir.

Burdur'un Derslik Mahaltesinde sâkine iken güzerân iden bin üç yüz on bir senesi Ramazan-ı Şerîfnde vefât iden Fatma bint-i Hacı Hüseyin bin Hacı Mehmed'in verâseti zevc-i metrûku Hacı halil bin Mustafa bin Mehmed ile müteveffât-ı merkûmenin amûcazâdesi olup kendünden evvel vefât iden İbrahim Ağa'nın sulbî oğlu olduğum hâlde bana münhasıra olup lâkin zevc-i merkûm Hacı Halil müteveffât-ı mezbûreden mevrûs emlâk ve akâr ve menkûl ve esâs-ı beyt ve zimem terekelerinden benim hissa-i irsiyyemin âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen merkûm Hacı Halil'den ve yâhûd vasî ve vekîllerinden talep ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve Burdur'a tâbi Ağlasun Nâhiyesinin Kayış Karyesi ahâlîsinde Taburoğlu Mehmed bin İsmail

SAYFA 63

Ve merkûmun zevcesi Zeyneb bint-i Bekir ve Taburoğlu Mustafa ve zevcesi Fatma bint-i Hüseyinoğlu Kotonak? Bin Mustafa ve Kırmızı Ali bin Abdullah ve Enzeloğlu Kara Mehmed bin Mustafa ve Kıcıroğlu Salih vereseleri ve Bekiroğlu Süleyman bin Bekir ve İmâmoğlu Ahmed bin Ali Efendi ve Kır Ahmed zevcesi Fatma bint-i İbrahim ve Sağıroğlu Mahmud bin Abdullah ve oğlu Mehmed Ali bin Mahmud ve Kara Yusuf veresesi Ahmed bin Yusuf ve Ömeroğlu zevcesi Nesli bint-i Ahmed ve Taburoğlu Ali bin İsmail ve Kicioğlu Halil bin Ahmed nâm kimesneler zimmetlerinde bulunan matlûbâtımı kezâlik mehâkim-i âidesinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâmesine ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabz ve bana teslim ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve âharı tevkîl ve terfika ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'ye vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 2 Cemâziyelahir sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Süleyman Efendi ibn-i İbrahim Ağa

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Karaçalı Çiftliği ahâlîsinden Hacı Veliyüddinoğlu Osman bin İbrahim bin Osman'ın meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Zevce-i menkâham bulunan Burdur'un Yenice Mahallesinde sâkine müteveffâ Eğneşli Bacaksız Hacı Ali kızı Atiye bint-i Hacı Ali nâm bâkireyi güzerân iden bin üç yüz on senesi Zilhiccesinin yedinci günü târîhlü bir kıt'a izinnâme-i şer'iyye

mantûkunca bin kübeli'l-ümm ceddi Koca Osman bin bi'-velâye pederim işbu hâzır-ı bi'-meclis İbrahim Ağa benim için akd-i nikâh ve tezvîc idivirüp ol vecihle mezbûre Atiye hâlâ benim menkûham olup lâkin mezbûre Atiye tarafından bu def'a aleyhimde fesh-i nikâk da'vâsı ikâme etmekle mezbûre Atiye tarafından aleyhimde ikâme olunan fesh-i nikâh da'vâsının mürâfa'a ve müdâfa'a ve muhâkeme ve muhâsamasına ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-i evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve mezbûreye tarafımdan it'aâtle beyyine talebine ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye temyîz ve istinâfe arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 2 Cemâziyelahir sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Osman bin

Veliyüddin

İşbu parmak işâreti merkûm Osman'ın kendi parmağı işâreti olduğunu tasdîk ederiz.

Muhzır Hasan Ağa ibn-i Said Ağa	Burdurî Nesimizâde Sıdkı Efendi ibn-i Ahmed Efendi
---------------------------------	--

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm Yörükzâde

Mustafa Efendi ibn-i Ahmed

Vekâlet-i mezkûre huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ	Ümenâ	Serkâtib
-------	-------	----------

İnhâ olunmuştur.

İlyas Veysi

SAYFA 64

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-i takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an me'zûnen irsâl olunduğuma binâen Burdur'un Rum Mahallesiinde vâki' Hacı Şerefoglu Ayvaz bin Biganî bin Şeref'in hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî kesân huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i şerîf eyledikten sonra hâne-i merkûmede sâkine zâtı zîrde mektûbü'l-esamî kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe Ane bint-i Ayvaz bin Bigan bin Şeref nâm hatun meclis-i mezkûrde Yörükzâda Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesi.

Zevcim olup bundan on gün akdem vefât iden teba'Devlet-i Aliyye'den Luka bin Panayot bin Luka'nın verâseti zevce-i metrûkesi bulunduğum cihetle benimle er karındaşı Nikola ve kız karındaşı dîger Ane ve vâlidesi Banis bint-i Seradi bin Atam'a munhasıra olup zevcim müteveffâ-yı merkûm emlak ve akâr ve menkûl ve gayr-i menkûl ve zimem terekesini karındaşı merkûm Nikola ile vâlidesi mezbûre Banise ve kız karındaşı mezbûre dîger Ane'den her biri müstakillen ahz ve kabz ve zabt ve ketm ve ihfâ etmek dâ'iyesinde bulduklarından zevcim müteveffâ-yı merkûmun Mahalle-i merkûmede vâki' bir bâb hâne ile Rum kurbunda vâki' iki bâb bâğ ve tereke-i menkûle ve gayr-i menkûle ve esâs-ı beyt ve yedine virmiş olduğum bir kıt'a deftere-i müfredât mantûkunca zimem-i nâsda bulunan matlâbâtdan hisse-i irsiyye-i şayi'amı verese-i merkûmeden ve medyûnlarından ve zevcim merkûmun nâmına mukayyed kâffe-i arâzîden kezâlik hissa-i müntakilemi vâzî'ü'l-yed olanlardan mahallined âid oldğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen talebe ve da'vâya ve verese-i merkûme ile sâir âhad nâss tarafından tereke-i mezkûreden dolayı aleyhimde ikâme-i da'vâ iden bulunursa müdde'îlerden kezâlik mehâkim-i âidesinde mürâfa'a ve muhâsam ve muhâmeye ve müteveffâ-yı merkûmun hânesini temhîr ve terekesinin tahrîrini dahi taleb ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istim'a-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve lâzım gelen makâmâta arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayrihî ve mu'tariz-i aleyh olmaklığa ve lede'l-iktizâ âharı tevkîl ve terfika ve

bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet tanzîm olunmak murâdımdır.

Fî 4 Cemâziyelahir sene [1]315

Müvekkile-i Mezbâre Ane bint-i Ayvaz

Bin Bigani

İşbu müvekkile-i mezbûre Ane bint-i Ayvaz bin Bigan'ı bilür ve ta'rîf ider ve zeyl-i imzâsındaki parmak işâretini huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Becimoğlu Vasil bin Kostanti bin Yordan	Mu'arrif Daberoğlu Kosti bin Gülman bin Kosti	Mu'arrif Rum Mahallesi'ndenteba'Devlet- i Aliyye'den Kahya Umuroğlu Racaret bin Ayvaz bin Atam	Mu'arrif Rum Mahallesi'ndenteba'Devlet- i Aliyye'den Halmasoğlu Nikola bin Pandlaki bin Mardaros
--	---	---	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîli-i Merkûm Yörükzâde

İşbu vekâlet-i mezkûre hâne-i merkûmede huzûrumuzda cereyân eylediğini huzûr-ı şer'-i şerîfe arz ve inhâ eyleriz.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye
--------------	--------------	--------------	----------------------------------

İnhâ olunmuştur.

İlyas Veysi

SAYFA 65

HÜKÜM 1

Burdur'un Yenice Mahallesi ahâlîsinden Hacı Yakub Ağa ibn-i Muzaffer bin Hacı Ali Ağa'nın meclis-i şer' de Burdur'un Hacı Ömer Mahallesinde mukîm da'vâ vekîli Nesimizâde Süleyman Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi ibn-i Ahmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Yedimde olup ibrâzımla mu'ayene olunan zeyli güzerân iden üç yüz on iki senesi Rebiülevvelinin on dokuzuncu günü târîhiyle muvarrah ve bâlâsı esbak Burdur Nâib-i Şer'îsi Adem Fehmi Efendi'nin imzâsıyla mumzî ve hâtemiyle mukaddem iki yüz yetmiş beş numarolu bir kıt'a hüccet-i şer'iyye nâtik olduğu üzere Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden Süleyman Efendi ibn-i Hacı Hüseyin bin Hacı Mehmed'in verâseti zevce-i menkâha-i metrûkesi Züleyha Hatun ibnet-i İbrahim bin Hacı Mehmed ile li-ebeveyn kebîre kız karındaşı Fatma bint-i Hacı Hüseyin bin Hacı Mahmed ve li-ebeveyn ammîsi olup kendünden evvel vefât iden İbrahim Ağa'nın sulbî kebîr oğlu Süleyman Ağa'ya munhasıra ba'dehû uht-i mezbûre Fatma Hatun dahi vefât idüp verâseti zevc-i metrûkü Hacı Halil bin Muzaffer bin Hacı Ali ile li-ebeveyn ammîzâdesi merkûm Süleyman Ağa ibn-i İbrahim bin Hacı Mehmed Ağa'ya munhasıra olduğu inde's-şer'i'l-enver zâhir ve tahakkukundan sonra verese-i merkûmeden müteveffât-ı sâniye Fatma Hatun'un zevci merkûm Hacı Halil Ağa medfîne-i merkûme Adliye Dâiresi'nde mahkeme-i şer'iyyeye mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'îmizde ben dahi olduğum hâlde müteveffâ-yı merkûm Süleyman Efendi'nin bi-tarîki'l-münâsaha zevcesi Fatma Hatun'dan mevrûs ve müstakil kâffe-i tereke-i menkûl ile emlâk ve akâr ve arâzîden ve zimem-i nâsda olan matlûbâtlarından hissalarını merkûm Süleyman Ağa ile mezbûre Züleyha Hatun'dan her biri ahz ve kabz ve zabt itmekde olmalarıyla ber-minvâl-i meşrûh tereke-i menkûle ve emlâk ve akâr ve arâzî ve zimem-i nâssda olan matlûbâtlarından hissasıyla berâber yedinde müstekillen ve şirâen mâl ve mülkü olan Derslik Mahallesinde vâki' bir taraftan müteveffâ Derviş Hacı Hüseyin Ağa verese-i menzilleri ve bir taraftan Küçük Şeyh Efendi Medresesi dinilmekle ma'rûf vakıf medrese ve bir taraftan Kalkanîzâde Mustafa Efendi ibn-i Süleyman Efendi ibn-i Mustafa menzili ve taraf-ı râbi'i Senirkentli Cafer bin Hüseyin bin Abdullah menzili ile mahdûd ve büyût-ı adîde ve müstemilât-ı sâireyi hâvî bir bâb hâne ile derûnunda bulunan mefrûşât ve edevât-ı beyt ve sâir emvâl ve eşyâya fuzûlî ve

bigayr-i hak merkûm Süleyman ile mezbûre Züleyha Hatun'dan her biri müdâhale ve ta'arruz etmekde bulduklarına menzil-i mezkûr ile mefrûşât ve edevât-ı beyt ile sâir emvâl ve eşyâya müdâhale-i vâki'anın men'ini merkûm Süleyman Ağa ile mezbûre Züleyha Hatun'dan ve sâir vâzî'ü'l-yed olanlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve devâir-i sâirede bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve kendüye edâ ve teslîme ve tereke-i mezkûre ile cihât-ı sâireden dolayı aleyhinde müdde'î zuhûr ider ise müdde'îlerle kezâlik mehâkim-i âidesinde mürâfa'a ve mahâsama ve muhâkemeye lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe redd-i a'zâ ve iştikâ ani'l-hükkâma ve lede'l-iktizâ âharı tevkîl ve terfîka ve azl ve tecdîde ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini ifâyâ vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile beni vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eylediğimde ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâ ve ifâyâ ta'ahhüd eyledim idi binâne aleyh husûsât-ı zâtiyemin rüi'yyet ve tesviyesiyle meşğûl olup ba'de zîn hizmet-i vekâleti ifâyâ vaktim müsâid olmadığına binâen ben dahi âharı tevkîle me'zûn olmamla suver-i meşrûha üzere der-uhde etmiş olduğum vekâlet hizmeti kemâ yenbağî edâ ve ifâ itmek üzere tarafımdan işbu hâzır-ı bi'l-meclis Süleyman Sıddık Efendi ibn-i Hacı Ahmed bin Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 10 Cemâziyelahir sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâyâ ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 66

HÜKÜM 1

Burdur'un Derslik Mahallesi ahâlisinden tüccârdan Edhem Efendi ibn-i Abdullah ibn-i Halil Ağa'nın meclis-i şer' de Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesinde sâkin da'vâ vekîli İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Halil Efendi mahzarında alınan ifâdesi.

Medîne-i İzmir'de sâkinler tüccârdan Avadikyan karındaşlar dimekle ma'rûf teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Avadikyan Kumpanyası tarafından aleyhimde ikâme olunan alacak da'vâlarının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten ve muhâsebeten murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve müdâfa'aya ve ben dahi medyûnlarım bulunan Burdur'a tâbi Bayındır nâm Karyede sâkinler Medikoğlu Ahmed bin Halil ve Çakıroğlu Mehmed Ali bin Çakır Ali ve Alay Beyizâde Halil Ağa ibn-i Emin Ağa ile merkûm Halil Ağa'nın pederi merkûm Emin Ağa ibn-i Halil Ağa nâm kimesneler zimmetlerinde bulunan ber-mûceb-i defter ve sened matlûbâtımı kezâlik âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve istihlâf ve tahlîfe lede'l-îcâb a'zâ reddine ve iştikâ ani'l-hükkâma ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve bana teslîme ve benimle bi'l- müzâkere sulh ve ibrâya ve âharı tevkîl ve terfîka ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ımerkûm İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Halil Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasbb ve ta'yîn eyledim.

Fî 21 Cemâzeyelahir sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm

Edhem Efendi ibn-i Abdullah bin Halil

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edây ve îfaya ta'ahhüd eyledim. fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İbrahim Edhem Efendi bin Mehmed bin Halil

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Düğer Karyesinde sâkin Rıza bin Raşid Ağa bin Ali Ağa'nın meclis-i şer' de Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin teba' Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîli Hacı Agob Fekri Efendi ibn-i Filibos mahzarında alınan ifâdesi.

Hâlen zevce-i mutallakam bulunan Burdur'un Düğer Karyesinde sâkine Hacı Yusuf kızı Azime bint-i Hacı Yusuf bin Ömer nâm hatun tarafından aleyhimde ikâme olunmuş olan mehr-i mu'accel ve mü'eccel ve nafaka ve elbîse ve akçe ve sâire da'vâsının şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzü'l-gayr ve'l-hükm sûretleriyle i'tirâzen ve istinâfen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ve müdâffa'aya ve benim dahi mezbûre Azime zimmetinde alacak hakkım olan on aded yüzlük Osmanlı Lirası ile elbîse ve eşyâ-i sâire ve edevât-ı beytiyyemi mezbûreden kezâlik suver-i meşrûha dâiresinde taleb ve da'vâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve tescîle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve bedel-i sulhu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer' iyye ile hâzır-ı merkûm Hacı Agob Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 29 Cemâziyelahir sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Rıza bin Raşid bin Ali

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd eyledim. fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm Hacı Agop bin Filibos

Vekâlet-i mezkûre huzûrumuzda cereyân eylediği ve müvekkil-i merkûm Rızâ'nın imzâsı zeylinde parmak işâreti huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk olunur. fî târîh-i mezbûr

Yörükzâde Mustafa ibn-i Mustafa bin	Eytâm Müdîri Hacı Hüseyin Efendi ibn-i
-------------------------------------	--

Mehmed	Abdullah Çelebi
--------	-----------------

SAYFA 67

İşbu vekâlet huzûr-ı âcizânemizde cereyân eylediği huzûr-ı fâzilânelerine arz ve inhâ olunur. fî târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye
--------------	--------------	--------------	----------------------------------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Fî'l-asl Burdur'un Hecin Dede Mahallesi'nden olup medîne-i İzmir'e tâbi Burunova Nâhiyesine muzâfe Kavakdere Karyesine nakl-i hâne iderek karye-i merkûmenin yüz birinci hâne ve ikinci numerosunda mukayyed idüğü yedimde olup ibrâz eylediği fî 12 Teşrîn-i Evvel sene 301 târîhlü Tezkere-i Osmaniye'sinden anlaşılan ve şahsı dahi zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Sarıbaşoğlu Ali bin Veliyüddin bin Hasan nâm kimesnenin meclis-i şer'de zikr olunan Kavakdere Karyesinin ikinci hânesinde seksen birinci numerosunda mukayyed bulunduğu kezâlik ibrâz olunan Tezkere-i Osmaniye'sinden müstebân olan Mestanoğlu Mehmed Ağa ibn-i Süleyman bin Mestan Ağa mahzarında alınan ifâdesi.

İzmir'e tâbi Nif nâhiyesine merbût Olacak Karyesinde Taşkahve civârında Büyükalın nâm mevki'de vâki' şarkan tarîk-i âmm ve kıbleten rençber esnâfından Bodineli Arnavut Yusuf Ağa ibn-i Abdullah Ağa bâğı ve garen teba'Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden kasap esnâfından Hacılarlı Kuyruksuz Esbero bin Adam bâğı ve şimâlen Hacı Mehmedoğulları Topal Mustafa ve Eyyüb ebnân Hacı Mehmed bâğları ile mahdûd arâzî-i emîrî üzerine mağrûs kürûm ve eşcârı mâlik yedimde müstakillen mâlım ve mülküm olan on altı dönüm üzüm eşcârına hâvî bir kıt'a bâğ ile tarîk-i âmm-ı mezkûrede vâki' on aded zeytûn eşcârımdan bir taraftan şarkan zikr olunan tarîk-i âmm ve merkûm Arnavut Yusuf Ağa bâğları ve ânîfü'z-zikr kendi bâğım ile mahdûd altı

dönüm mikdârını ifrâz ve bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yüz aded sîm mecidiye bedel mukâbilinde bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile işbu hâzır-ı merkûm Mehmed Ağa'ya kabûlünü hâvî bey' ve temlîk ve teslîm idüp ve bedel-i mezkûr yüz aded sîm mecidiye'yi zimmetinde cihet-i farzdan deynim olan yüz aded sîm mecidiye'ye takâs ve mahsûb eyledikte ol dahi takâs ve kabûl eylediği gibi bâlâda zikr ve beyân olunduğu üzere zikr olunan bâğdan on dönümünü iki senelik bâğ mahsûlünden hitâmına değin beher sene kendi mâliyle eşcârının usûlü vechile kat' ve ıslâh ve arâzîsini ta'dîl ve terbiye idüp her iki senelik hâsılâtının bir seneliği münâsakatan taksîm olunmak üzere akd ve mukâvele eylediğimde ol dahi kabûl idüp lâkin merkûm Mehmed Ağa'ya bey' eylediğim altı dönüm bâğımın bey'-i takrîrini mahallinde me'mur komisyon huzûrunda îfa eymek ve kad-i mukâvele-i mezkûreyi dahi yine mahallinde kontorato me'muru huzûrunda kezâlik ifâde ve ikrâr eylemek üzere tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile Burunova Nâhiyesinin zikr olunan Kavakdere Karyesinde sâkin rençber esnâfindan Kara Haliloğlu Ahmed Ağa ibn-i Halil Ağa ibn-i Ahmed Ağa nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bu bâbda bir kıt'a hüccet-i şer'îyye tanzîm ve i'tâ buyurulması murâdıdır.

Fî 4 Receb sene [1]315

Müvekkil-i merkûm Ali bin Veliyüddin

Bin Hasan

İşbu müvekkil-i merkûn Sarıbaşoğlu Ali bin Veliyüddin bin Hasan Ağa'yı şer'an bilür ve ta'rîf ediz ve zeyl-i imzâsına vaz' eylediği huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz. fî 4 Receb sene [1]315

Mu'arrif Mahalle-i Merkûmeden Ali Bey ibn-i Ahem Efendi ibn-i Hacı Ali	Mu'arrif Yenice Mahallesi'nden Kahveci Mustafa bin Hacı Mehmed	Mu'arrif Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Derya Hacı Yusuf Efendi ibn-i Abdurrahman bin Yusuf
---	---	---

SAYFA 68

HÜKÜM 1

Burdur'a tâbi Kıravgaz Karyesinden Pirimoğulları Mehmed ve Mustafa ve Hüseyin ibnetân Osman bin Mehmed'den her biri meclis-i şer'îmizde Burdur'un Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed bin Mustafa müvâcehesinde alınan ifâdeleridir.

Kız karındaşlarımız Hatice ve Şerife bintân Osman bin Mehmed nâm hatunları taraflarından aleyhimizde bidâyet mahkemesinde ikâme olunan arâzî ve emlâk ve tereke-i menkûle da'vâlarının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâz-ı ala'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye keşf ve mesâhaya ve bizim dahi mezbûretân Hatice ve Şerif ile mezbûre Hatice'nin zevci Derviş Mehmed'dan vâlidemiz müteveffîye Gülsüm bint-i Hacı Hüseyin bin Abdullah ile pederimiz müteveffâ Pirimoğlu Osman bin Mehmed'den mevrûs terekeden hissa-i irsiyyelerimizi ve birâderimiz müteveffâ Mahmud'dan mevrûs kezâlik menkûl ve nakid terekeden hissa-i irsiyyelerimizi âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve bizlere edâ ve teslîme ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve lede'l-iktizâ îzâh iktizâ iden kelâmı bizden suâl ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik fî 14 Receb sene [1]315

Müvekkil-i Hüseyin bin Pirimoğu Hasan	Merkûm Osman	Müvekkil-i Mustafa bin Osman	Merkûm	Müvekkil-i Mehmed bin Osman	Merkûm
---	-----------------	---------------------------------	--------	--------------------------------	--------

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve eyledim.

Vekîl-i Merkûm Yörükzâde

Burda gösterilen parmak işâreti merkûm Mehmed ile Mustafa'nın kendi parmağı işâretleri olduğu gibi merkûm Hüseyin dahi huzûrumuzda kendi kalemiyle imzâsını vaz' eylediklerini tasdîk ideriz. fî 14 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Şekerci Hacı Mehmed bin Veli	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden İzzet Çavuşoğlu Ömer bin Hüseyin
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur Sancağına tâbi Kemer Nâhiyesine muzâfe Elmacık Karyesi ahâlîsinden Türkmenoğlu Ali bin Mehmed bin İsmail'in meclis-i şer'de Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin teba 'Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdesi.

Zikr olunan Elmacık Karyesinde sâkin birâderzâde Türkmenoğlu Hasan bin İsmail bin Mehmed ile merkûm Hasan'ın vâlidesi Karye-i merkûmede sâkine Ayşe bint-i Osman bin Abdullah nâm hatundan her biri Karye-i merkûmede vâki' bir taraftan Halil Ağa ibn-i Veliyüddin ibn-i Halil ve bir taraftan Abdülcelil oğlu Ali bin Abdülcelil bin Abdullah ve iki tarafından kendü menzilim ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahtânî bir oda ve bir mikdâr havluyu müştamil mülk menzillerini bin üç yüz elli kuruş bedel mukâbelesinde bana bey' ve temlîk ve teslîm etmişler ise de ba'dehû müdâhale ve ta'arruz etmekde olduklarından müdâhale-i vâki'alarının men'ini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirazen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe arîza takdîme ve vaz' imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 14 Receb sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Ali bin Mehmed bin İsmail

SAYFA 69

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî îfâya ta'ahhüd ve iltzâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkil-i merkûm Ali bin Mehmed bin İsmail'i şer'an bilür ve ta'rîf ıderiz ve zeyl-i imzâsını huzûrumuzda kendü parmağıyla vaz' ve işâret eylediğini iş'âr ve tasdîk eyleriz fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Mahalle-i Mezkûreden Ali bin Hasan bin Said	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Hasan Ağa ibn-i Said Ağa bin Hasan Abdülhalim
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Hecin Mahallesi'nden Senirkentli Koca Mehmedoğlu Mehmed bin Halil bin Mehmed'in meclis-i şer'de da'vâ vekîli Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed ibn-i Halil mahzarında alınan ifâdesi.

Karındaşlarım Koca Mehmedoğulları Hüseyin ve Ali ebnân Halil bin Mehmed taraflarından aleyhimde bidâyet hukûk mahkemesinde açmış oldukları alacak da'vâlarının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve ticâret mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve benim dahi merkûmân Hüseyin ve Ali zimmetlerinde ve yedlerinde bulunan her nev' hukûkumu ya'nî mukaddemâ beynimizde akt olunan şirketten dolayı istihkâmım merkûmândan âid olduğu şer'î ve nizâmî ve ticâret mahkemelerinde ve devâir-i sâirede suver-i meşrûha üzere bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen müdâfa'a ve muhâkeme ve muhâsamaya ve rü'iyet ve i'âde-i muhâsebeye her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyah takdîmine ehl-i hibre ve hakem nasb ve azline ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana teslîme

ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve lede'l-iktizâ âharı tevkîle vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim ol vecihle bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm ve i'tâ buyurulması murâdıdır. fi 22 Receb sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Mehmed bin Halil bin Mehmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fi târîh-i mezbûr

Vekîl-i Mekûm Berberzâde

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÛM 2

Burdur'un Kemer Nâhiyesine muzâfe Kaya Karyesinde sâkineler Hatici bint-i Mehmed bin Hasan ile vâlidesi Fatma bint-i Mustafa bin Halil'den mezbûre Hatice'nin ba'de't-ta'rîfi'ş-şer'î alınan ifâdesi.

Zevcim olup bundan üç mâh mukaddem beni tatlık iden Burdur'un Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden ve bakırcı esnâfindan Mustafa bin Mustafa bin Abdullah beni tatlık eylediği esnâda mukaddemâ zevciyyet beynimizde kâim iken firâşından hâsıl ve benden mütevellid olup ol târîhde bihakki'l-hidâne hicr-ü terbiyyemde bulunan tahmînen üç buçuk yaşında Süleyman'ın nafaka ve kisve ve sâire levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarf etmek üzere merkûm Süleyman borçlu olduğu mâhiye bir Mecidiye cem'an on dört mahlık müterâkim nafakası merkûm Mustafa'dan âid olduğu şer'î mahkemesinde taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabz ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arîza ve levâyih takdîmine ve meblağ-ı mezkûrun tahsîline değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 22 Receb sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Hatice

Bint-i Mehmed bin Hasan

SAYFA 70

HÜKÜM 1

Mezbûre Fatma bint-i Mustafa bin Halil'in meclis-i şer' de hâzır-ı merkûm Edhem Efendi müvâcehesinde ba'de't-ta'rîfi'ş-şer'î alınan ifâdesi.

İşbu müvekkile-i mezbûre Hatice Hatun benim sadriye kızım olup bu def'a nefsini ecnebîye tezvîc etmekle sağîr-i merkûm Süleyman'ın hakk-ı hidânesi bana intikâl idüp ve sağîr-i merkûmun dahi aslâ mâlı olmayup nafaka-i kisveye muhtâc olmağla babası merkûm Solmaz Mustafa bin dîger Mustafa bin Abdullah üzerine kader-i ma'rûf nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunup istidâneye dahi izin virilmek üzere tarafımdan takdîr-i nafaka da'vâsına ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 22 Receb sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Fatma bint-i

Mustafa bin Halil

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Müvekkile-i mezbûre Hatice bint-i Mehmed bin Hasan ile vâlidesi dîger müvekkile-i mezbûre Fatma bint-i Musafa bin Halil nâm hatunları şer'an bi'lür ve ta'rîf ider ve zeyl-i imzâlarındaki parmak işâretlerini kendüleri huzûrlarımızıda vaz' eylediklerini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Mu'arrif İcrâ Mübâşiri Mehmed Efendi ibn-i İsmail	Mu'arrif Burdur'un Yenice Kuşcuzâde Süleyman Efendi ibn-i Hacı Hasan bin Hacı Mustafa
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Üçdibek Mahallesiinde mukîm Mekteb-i Rüşdiyye Mu'allim-i Evveli mekremetlü İbrahim Nafi Efendi ibn-i Hacı Hasan Efendi ibn-i İbrahim Efendi'nin meclis-i şer' de Mahalle-i merkûmede sâkin Rüşdiyye Mektebi Bevvâbı Ali Çavuş ibn-i İbrahim bin Ali mahzarında alınan ifâdesi

Yedimde olup ibrâzımla mu'âyene olunan fî 1 Rebiülâhir sene 97 târîh ve doksan altı numarolu bir kıt'a sened-i hâkânî mantûkunca Hamidâbâd Sancağına tâbi nefis-i Uluborlu Nâhiyesinde kâin evkâf-ı mazbûtadan Sultan Alaaddin Hazretleri vakfi müstegallâtından olup hâlâ zabt ve tasarrufumda bir taraftan Bekir Ustaoglu Bekir bin Abdullah ve bir taraftan Yüzbaşı Hacı Mehmed Ağa bin Abdullah ve bir taraftan Saliha Hatun bint-i Ali Ağa tarlaları ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd yedi dönüm tarlamı üç bin kuruş bedel-i medfû' ve makbûz mukâbilinde mahallinde me'mur ve komisyon-ı mahsûs huzûrunda nâhiye-i merkûmede sâkine Hacı Veliyyüddin kızı Fatma bint-i Veliyyüddin bin Abdullah nâm hatun nâmına ferâğ takrîrini ifâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan işbu hâzır-ı merkûm Ali Çavuş bin İbrahim Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 28 Receb sene [1]315

Müvekkil-i mûmâileyh

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm Ali Çavuş bin İbrahim

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 71

HÜKÜM 1

Burdur'un Kayış Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Hatice bint-i Ahmed bin Mustafa meclis-i şer'de Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Kayış Karyesinden Celiloğlu Molla Hüseyin bin Abdülcilil bin Hüseyin târîhden altı gün mukaddem sen vâliden hânesine git senin gibi karı bana lâzım değildir deyü tatlık maksadıyla zimmetinde mütakarrir ma'kûdün aleyh mehr-i mu'accelimden ma'dûd altı yüz kuruşla beş yirmilik altun ve bir kat yatak ve bir çul ve bir takım elbîse ve mehr-i mü' eccel ve takdîr-i nafakadın talep ve da'vâ ve ahz u kabza ve bana edâ ve teslîme ve merkûm tarafından aleyhimde ikâme-i da'vâ olunur ise mürâfa'aya temyîz ve istinâfen ve arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâyâ ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'îyye i'tâ buyurulmasını istihâm eylerim.

4 Şa'bân sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Hatice bint-i

Ahmed bin Mustafa

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Hatice bint-i Ahmed bin Mustafa nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi merkûm Mustafa Efendi'yi huzûrumuzda tevkîl ve parmak işâreti mezbûrenin kendü parmağı işâreti olduğunu tasdîk eyledik. fî târîh-i mezbûr

Mu'arref Kayış Karyesinden Osmanoğlu Halil bin Osman bin Ahmed	Mu'arref Hacı Ahmed Mahallesi'nden Ahmed Usta ibn-i Mustafa bin İbrahim
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

An asl Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden olup İstanbul'da vefât iden Yağlıkcı Hacı Mustafa Efendi ibn-i Abdullah bin dîger Abdullah Ağa'ya verâset da'vâ iden Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi ahâlîsinden Abdullah bin Hacı Hamza bin Abdullah ve Câmî'-i Kebîr Mahallesi'nden Yağlıkcızâde Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Efendi ibn-i Abdullah Efendi'nin meclis-i şer' de kezâlik müteveffâ-yı merkûm Hacı Mustafa Efendi'nin birâderzâdesi ve vârisi olduğunu iddi'â iden Hacı İbrahim Mahallesi'nden Hasan Efendi ibn-i Hacı Hamaz Efendi ibn-i Abdullah mahzarında alınan ifâdesi

An asl Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden olup İstanbul'da Çarşu-yı Kebîr derûnunda İbrahim Paşa Mahallesinde müstakillen sâkine iken bundan akdem bi'lâ-veled vefât iden Yağlıkcı Hacı Mustafa Efendi ibn-i Abdullah bin dîger Abdullah ile her birimizin pederleri Hacı Hamza Efendi ile Yağlıkcı Hacı Mehmed Efendi li-ebeveyn karındaşlar olup müteveffâ-yı mûmâileyh Hacı Mustafa Efendi'nin ve bizim babalarımız Hacı Hamza Efendi ve Hacı Mehmed Efendi'nin babaları ismi Abdullah ve dedeleri ismi dîger Abdullah ve vâlideleri ismi Sare bint-i Mehmed ve maskat-i re'sleri zikr olunan Hacı İbrahim Mahallesi olup ol vecihle müteveffâ-yı mûmâileyh Hacı Mustafa Efendi'nin verâseti İstanbul'a sâkine Eda Hanım ile li-ebeveyn er karındaşı oğulları olduğumuz ecilden hâzır-ı merkûm Hasan Efendi ve birâderi Nuri Efendi ile bizlere munhasıra olup bizlerden başka vârisi ve terekesine müstahak âhar kimesnesi olmayup ve müteveffâ-yı merkûmun mârû'z-zikr Hacı İbrahim Mahallesi ahâlîsinden Sarioğlu Süleyman zimmetinde cihet-i farzdan alacak hakkı olup kable'l-ahz fevt ve meblağ-ı mezkûr bizleri mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûrdan bizim hissa-i irsiyyelerimizi âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve müteveffâ-yı mûmâileyh Hacı Mustafa Efendi'den mevrûs İstanbul'da ve mahall-i sâireden bulunan emlâk ve akâr ve nükûd ve zimem ve menkûl terekeden kezâlik hissa-ı irsiyye-i musîbelerimizi mahallinde âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâze talep ve da'vâya ve tereke

aleyhinde dahi müdde'î zuhûr ider ise müdde'iler dahi mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve bizimle sulh ve ibrâya ve inde'l-îcâb âharı tevkîl ve terfîka ve taht-i hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabz ve bizlere edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Hüseyin Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik. bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ buyurulması bâbında fermân

Fî 4 Şa'bân sene [1]315

Müvekil-i Merkûm Ahmed Efendi Müvekkil-i Merkûm Abdullah Efendi

SAYFA 72

Vekîl-i merkûm Hasan Efendi'nin ifâdesi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim

Fî 4 Şa'bân sene [1]315

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkilân-ı merkûmân Abdullah bin Hamza bin Abdullah Efendi ile Yağlıkcızâde Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed ibn-i Abdullah Efendileri bi'lür ve ta'rîf ederiz fî 4 Şa'bân sene [1]315

Mu'arrif Karasenir Mahallesi'nden Muradzâde Sadık Efendi ibn-i Hasan	Mu'arrif Şeyh Sinan Mahallesi'nden Hacı Salih Efendizâde Hasan Efendi ibn-i Ahmed
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den me'zûnen bi'l-irsâl olduğumuza binâen Burdur'un Derslik Mahallesiinde sâkin iken bundan akdem vefât iden tüccârdan Berberzâde Hacı Abdullah Efendi ibn-i Hacı Mustafa ibn-i Ahmed hayâtında sâkin olduğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî meclis huzûrunda oldukları hâled akd-i meclis-i şer'i şerîf olundukda müteveffâ-yı mûmâileyhin zevce-i menkûhâ-i metrûkeleri zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arref Ayşe Hatun ibnet-i Hacı Hüseyin ibn-i Hasan Ağa ile dîgeri Züleyha Hatun ibnet-i Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Hasan Ağa'lardan her birinin meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Mahalle-i mezkûreden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa mahzarında müteveffâ-ı mûmâileyhin oğulları Şükrü Efendi ve Rahmi Efendi ve Mustafa Efendi ve Necib Efendiler hâzirûn oldukları hâlde alınan ifâdeleri

Zevcimiz ve mevrûsumuz müteveffâ-yı mûmâileyh Hacı Abdullah Ağa'nın verâseti zevce-i menkûhâ-i metrûkesi olduğumuz hâlde bizimle sulbî kebîr oğulları işbu hâzir-ı bi'l-meclis bulunan Şükrü ve Rahmi ve Mustafa ve Necib Efendiler gâib-i ani'l-meclis İsmet Efendi'ye munhasıra ve mes'ele-i mîrâsımız seksen sehinden olup sihâm-ı mezkûreden beşer sehmi bizlere ve on dört sehinden cem'an yetmiş sehim beş nefer oğulları hâzirûn-ı merkûmûn Şükrü ve Rahmi ve Mustafa ve Necib ve gâib-i merkûm İsmet Efendi'ye isâbet idüp ve müteveffâ-yı mûmâileyhin terekesinden dolayı aleyhimizde Burdur Bidâyet Hukûk Mahkemesi'ne ikâme-i da'vâ etmiş olan Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Haffâfzâde Salih Efendi ibn-i Hacı İbrahim ibn-i Halil Ağa ile bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleri ile âid olduğu mehâkim ve devâirde ale'l-usûl mürâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'a ve muhâsebe ve muhâkemeye ve yine tereke aleyhinde müdde'î zuhûr ider ise kezâlik suver-i meşrûha dâiresinde ve bizim dahi müteveffâ-yı mûmâileyhin terekesinden dolayı müdde'î merkûm Salih Efendi ile Burdurî Kazâsı eşrâfından Mesud Beyzâde Mahmud Bey ibn-i Mesud Bey ve Burdur'un Receb Mahallesi'nden Çöllü Yusuf bin ve Hacı Hakkı Bey ibn-i Kasım Bey ibn-i Ahmed Bey ve Burdur'a tâbi Kemer Nâhiyesinin Mürseller Karyesi ahâlîsinden Parmaksızoğlu Kadı Ahmed nâm kimesneler ile Burdur'un Rum Mahallesi'nden ve teba'Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Anderyaoğlu Yorgi bin Kostanti nâm kimesneler yed ve zimmetlerinde ve yine Rum

milletinden Neslihanoglu Ramyanos ve biraderi Adiguzel nam kimesneler yed ve zimmetlerinde bulunan her nev' hukukumuzu lazim gelen ser'i ve nizami mahkemelerinde bidayeten ve temyizen ve istinafen ve i'tiraz-ı ale'l-hukm ve'l-gayr suretleriyle kezalik i'tirazen taleb ve da'va ve ahz-ı kabza ve her iki cihetle ikame-i beyyine ve istimâ-i şuhûda istihlâf ve tahlife ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukukumuzu ahz ve kabz ve bizlere edâ ve teslime arıza ve levâyh takdîmine ve vaz' imzâ ve temhîre ve lede'l-iktizâ hâkim ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ ani'l-hükkâma ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve âharı tevkîl ve terfika ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan hazirûn-ı merkûmûn Şükrü ve Rahmi ve Mustafa ve Necib Efendilerle ma'an ve müttefikan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i ser'iyye ile hâzır-ı merkûm Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi vekil ve nâib-i münâb nasb

SAYFA 73

Ve ta'yîn eyledik. fi 10 Şa'bân sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Züleyha bint-i Hacı Mehmed bin Hacı Hasan	Müvekkile-i Mezbûre Ayşe bint-i Hacı Hüseyin Ağa bin Hasan Ağa
--	---

İşbu müvekkiletân-ı mezbûretân Ayşe bint-i Hacı Hasan bin Hasan Ağa ile Züleyha bint-i Hacı Mehmed bin Hacı Hasan nam hatunlardan her birini ser'an bi'lür ve ta'rîf ider ve huzûrumuzda Mustafa Efendi'yi ber-vech-i muharrer vekil eylediklerini iş'âr ideriz

Mahalle-i Mezkûrdan Abdullah bin Hacı Mustafa bin Ahmed	Mahalle-i Mezkûrdan Çavuşoğlu Ömer bin Hüseyin bin Ömer	Burdur'un Derslik Mahallesi'nden İbrahim Hafız ibn-i Mehmed ibn-i Mustafa
--	--	---

İbnûn-ı merkûmûnun alınan ifâdeleri

Bizlerden her birimiz kezâlik vâlidelerimiz hatunların ifâde ve takrîrleri gibi hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi suver-i meşrûh üzere vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik. fî târîh-i mezbûr

Necib Efendi ibn-i Hacı Abdullah bin Mustafa	Mustafa Efendi ibn- i Hacı Abdullah bin Mustafa	Rahmi Efendi ibn-i Hacı Abdullah bin Mustafa	Şükrü Efendi ibn-i Hacı Abdullah bin Mustafa
--	---	--	--

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Yörükzâde

HÜKÜM 1

Müvekkiletân-ı mezbûretân mu'arrefetândan zevce-i mezbûre Züleyha Hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda hâzır-ı merkûm Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed mahzarında tekrâr alınan ifâdesi.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Hacı Hasanzâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Hasan'dan mevrûs zimem-i nâsda bulunan matlûbâtımdan Burdur'un Burç Mahallesi'nden Uzun Ahmedzâde Mustafa Efendi ibn-i Hacı Mehmed Efendi ibn-i Ahmed ile müteveffâ Hamamcı Hacı Azmi Efendi ibn-i Hacı Salih veresesi ve Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Sahakoğlu Avadisyan ve Avâkim oğlu Avadis nâm kimesneler zimmetlerinde bulunan bâ-sened ve fâiz alacak hakkımı kezâlik bâlâda tahrîr olunduğu üzere lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve bana edâ ve teslîme hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. bir kıt'a hüccet tanzîm ve i'tâ oluna

Müvekkile-i Mezbûra

Züleyha bint-i Hacı Mehmed bin Hacı Hasan

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî îfâyâ ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm Yörükzâde

İşbu hazıra-i mezbûre Züleyha Hatun ibnet-i Hacı Mehmed bin Hacı Hasan Ağa'yi bi'lür ve ta'rîf ider ve zeyl-i imzâsındaki mührü huzûrumuzda vaz' eylediğini ve Mustafa Efendi'yi vekîl eylediğini iş'âr ve tasdîr ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mahalle-i Mezkûreden Abdullah bin Hacı Mustafa bin Ahmed	Mahalle-i Mezkûreden Çavuşoğlu Ömer bin Hüseyn bin Ömer	Derslik Mahallesi'nden İmâm İbrahim Hâfız bin Mehmed bin Mustafa
--	---	--

İşbu vekâlet-i mezkûreler huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur. fî 15 Şa'bân sene [1]315

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Kâtib-i Şer'
--------------	--------------	--------------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

SAYFA 74

HÜKÜM 1

Yedinde olup ibrâz eylediği fî 10 Mayıs sene 305 târîhli iki yüz altmış altı numaralı bir kıt'a Nüfûs-ı Osmanî Tezkeresi yine ibrâz eylediği 19 Kânûn-ı Evvel sene 311 târîhli mürûr tezkeresi mantûkunca an asl Rodos cezîresi ahâlîsinden ve teba' Devlet-i Aliyye'den olup Burdur'un Karasenir Mahallesi'nden Anapalıoğlu Osman Ağa'nın müsâfirhânesinde müsâfereten mukîm Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden İstefanoğlu Sava bin İstefan bin İstelyo meclis-i şer'îmizde Burdur'un Yenice Mahallesi ahâlîsinden Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Kemer Nâhiyesine muzâfe Yenice Çiftliği hudûdunda vâki' çiftlik-i mezkûra cereyân etmekte olan mâ-i lezîz pınarının mecrâsının ta'mîrini çiftlik-i mezkûr mutasarrıflarından Sa'denzâde Mehmed Ağa ibn-i Hacı İsmail Ağa ibn-i Salih Ağa ve Hacızâde Edhem Efendi ibn-i Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim Ağa ve Hasan Alioğlu İsmail ve karındaşı Mehmed ve çiftlik-i mezkûr Muhtâr-ı Evveli Mustafa Ağa ve Muhtâr-ı Sânisî Kahyaoğlu Hasan Ağa nâm kimesneler iki bin altı yüz kuruş râyic akçe ya'nî sîm mecdiye yirmi iki buçuk kuruş hesâbiyle ücret-i üsdâdiye virmek ve mecrâ-yı mezkûrun kâffe-i masârıfâtı ve benimle mu'ayyetimde bulunan dokuz nefer amelenini it'âm-ı ta'âmiyesini virmek üzere mukâvele idüp ol vecihle yine ma'iyetime on nefer amele alarak mezkûr pınarın suyu mecrâsını ta'mîr ederek ta'yîn olunan Mahalle icrâ itdürüp ol vecihle zimmetlerinde bulunan iki bin altı yüz kuruşla it'âm-ı ta'âmiyemize mahsûben ancak bin dört yüz kuruş ahz ve kabz idüp bâkîsi olan bin iki yüz kuruşla berâber erzâk bedelini merkûmûndan ale'l-usûl lâzım gelen mehâkim ve devâirde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve rüi'yyet-i muhâsebeye ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve levâyh takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan işbu hâzır-ı merkûm Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 9 Şa'bân sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Sava

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd eyledim. fî 9 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Hacı Hamzazâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim Ağa'nın meclis-i şer' de alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem Burdur'da vefât iden Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim Ağa ibn-i Hamza'nın verâseti zevce-i menkûha-i metkrûkeleri Burdur'da sâkineler Hatice bin Hacı Mehmed Efendi bin Hacı Hüsün ile

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için savb-i şer'i şerîften me'zûnen ümenâ-i şer'le irsâl olunduğuma binâne Burdur'un Yoğurtçu Mahallesinde vâki' Hacı Hâfizzâde Hacı Hasan Efendi ibn-i Abdullah bin Mustafa Efendi'nin hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akdi meclis-i şer'i şerîf olundukda hâne-i merkûmede sâkine zâtı zeyl-i kitâbta isimleri muharrer zevât ta'rîfleriyle mu'arref Dudu bint-i el-müteveffâ Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hacı Hamza nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda alınan ifâdesi.

Babam ve mevrûsum olup târîh-i zabtdan .. sene mukaddem Mazlum Paşazâde taht-ı tasarrufunda bulunan Karaçalı ve Pınarbaşı ve Hacılar çiftlikleri dimekle ma'rûf üç kıt'a çiftlik nezâretinde iken vefât iden Burdur'un Üçdibek Mahallesi ahâlîsinden Hacı Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın hayâtında çiftlik-i mezkûrların hâsılâtından zimmetine geçirmiş olduğundan bahisle Mazlum Paşazâde Fuad Bey ibn-i Atıf Bey bin Tayfur Bey nâm kimesne tarafından bu def'a çiftlik-i mezkûrlar nâzırı bulunan Hacı Ali Beyzâde izzetlü Hasan Bey ibn-i Mehmed Bey ibn-i Hacı Ali Bey ve da'vâ vekîli Vastan Süreyya Efendi ibn-i Kiryako tarafından ikâme olunun kuruş da'vâsından an-inkâr pederim müteveffâ-yı merkûmun dîger vereselerinden karındaşlarım Sadık ve Edhem ve Memduh ve Mustafa Efendilerle kız karındaşım Sıdika Hatun'dan her birimizin rızâ ve muvâkatımızı hâvî olarak yirmi aded yüzlük Lira-yı Osmanî ile pederimiz müteveffâ-yı mûmâileyhden mevrûs İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda Çeltik câddesinde vâki' kırk beş ve kırk üç numarolu iki bâb gedik düğmeci ve çilingir dükkânlarında bulunan hissalarımız üzerine musâlaha-i sahîha-i şer'îyye ile bâ-tavassut-ı muslihûn musâlaha olup ve tarafeynden her birimiz

SAYFA 75

Musâlaha-i mezkûreyi kabûl ile kat'ı nizâ eyledik ise de bizler Burdur'da bulunup İslambola'a azîmetimiz müte'azzir olup ol vecihle mahallinde me'muru huzûrunda ferâğ takrîrini îfâdan âciz olmamızla dükkân-ı mezkûrede vâki' dokuz sehim i'tibâriyle bir sehim hıssa-i şer'îyyemi bâlâda beyân olduğu üzere bedel-i sulh

makâmında İstanbul'da sâkin çiftlik-i mezkûreler mutasarrıfı sa'âdetlü Fuad Bey Efendi nâmına mahallinde me'mur ve komisyon-ı mahsûs huzûrunda ferâğ-ı mu'teber-i kat'î ile ferâğ takrîrini îfâyâ vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan Burdur Kasabasının Hacı Ahmed Mahallesi'nden olup berâ-yı ticâret İstanbul'da bulunan tüccardan (silik) zâde Hacı Mustafa Efendi ibn-i bin bin nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm olunmak murâdımdır.

Fî 1 Ramazân sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Dudu bint-i Ömer Efendi bin Hacı İbrahim

Bin Hacı Hamza

İşbu müvekkile-i mezbûre Dudu bint-i Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hacı Hamza'yı şer'an bi'lür ve ta'rîf ider imzâsı zeylindeki parmak işâreti kendü parmağıyla vaz' iderek ve ber-vech-i bâlâ takrîri üzere Hacı Müezzinzâde Hacı Mustafa Efendi'yi gıyâbında kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eylediğini ihbâr ve iş'âr ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Burdur'un YoğurtçuMahallesi'nden Hacı Hâfizzâde Hacı Hasan Efendi ibn-i Abdullah	Mu'arrif Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden Esadzâde Hacı Esad Efendi ibn-i Hacı Mehmed ibn-i Esad Efendi
--	---

Bâlâdaki isimler muharrer mu'arrifler ta'rîfleriyle mu'arref bulunan Dudu bint-i Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim Efendi bin Hacı Hamza bâlâdaki suver-i meşrûha dâiresinde mûmâileyh Hacı Müezzinzâde Hacı Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eylediğini tasdîk eyleriz. fî târîh-i mezbûr

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi'nden Arif Efendi ibn-i Yakub bin Hacı Ali	Burdur'un Receb Mahallesi'nden Müftüzâde Mehmed Efendi ibn-i Emin Efendi ibn-i Şeyh Mehmed
---	--

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği huzûr-ı şer'î şerîfe inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için savb-i şer'-i şerîfden me'zûnen ümenâ-ı şer'le irsâl olunduğuma binâen Burdur'un Câmi'i Kebîr Mahallesinde vâki' Hacı Ali Beyzâde Ali Bey'in hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'î şerîf olundukda hâne-i merkûmede sâkine zâtı zeyl-i kitâbda esâmîleri muharrer zevât ta'rîfleriyle mu'arref Sıdika bint-i Ömer Efendi bin Hacı İbrahim bin Hacı Hamza nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda karındaşları Edhem ve Sâdık ve Mustafa ve Hacı Memduh Efendileri ibnûn Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim mahzarlarında alınan ifâdeleri.

Pederimiz ve mevrûsumuz olup târîh-i zabtdan .. sene mukaddem Mazlum Paşazâdelerin taht-ı tasarruflarında bulunan Karaçalı ve Pınarbaşı ve Hacılar Çiftlikleri denilmekle ma'rûf üç kıt'a çiftlik nezâretinde iken vefât iden Burdur'un Üçdibek Mahallesi ahâlîsinden Hacı Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın hayâtında çiftlik-i mezkûrların hâsılâtından zimmetini geçirmiş olduğundan bahisle Mazlum Paşazâde Fuad Bey ibn-i Atıf Bey bin Tayfur Bey nâm kimesne tarafından bu def'a çiftlik-i mezkûrlar nâzırı bulunan Hacı Ali Beyzâde izzetlü Hasan Bey ibn-i Mehmed bin ibn-i Hacı Ali Bey ve da'vâ vekîli Vastan Süreyyâ Efendi ibn-i Kiryako tarafından ikâme olunan kuruluş da'vâsından an inkârin pederimiz müteveffâ-yı merkûmun diğer vereselerinden karındaşlarım Sadık ve İbrahim ve Memduh ve Mustafa Efendilerle kız karındaşım Dudu Hatun'den her birimizin rızâ ve muvâkatlarını hâvî olarak yirmi adet yüzlük Lira-yı Osmanî ile pederimiz

SAYFA 76

HÜKÜM 1

Müteveffâ-yı mûmâileyhden mevrûs İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda kırk beş ve kırk üç numarolu iki bâb çilingir dükkânlarında bulunan hissalarımız üzerine musâlaha-i sahîha-i şer'iyye ile bâ-tavassut-ı muslihûn müsâlaha olup ve tarafeynden her birimiz musâlaha-i mezkûreyi kabûl ile kat'ı nizâ' eyledik ise de bizler Burdur'da bulunup İstanbul'a azîmetimiz müte'azzir olup ol vecihle mahallinde me'muru huzûrunda ferâğ takrîrini îfâdan âciz olmamızla dükkân-ı mezkûrda vâki' dokuz sehm i'tibâriyle bir sehim hissa-i şâyı'amızı bâlâda beyân olunduğu üzere bedel-i sulh mukâbilinde sâkin çiftlik-i mezkûrları mutasarrıfı sa'âdetlü Fuad Bey Efendi nâmına mahallinde me'mur ve komisyon-ı mahsûs huzûrunda ferâğ-ı mu'teber-i kat'î ile ferâğ takrîrini îfâyâ vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafimdan Burdur Kasabasının Hacı Ahmed Mahallesi'nden olup berâ-yı ticâret İstanbul'da bulunan tüccardan Müezzinzâde Hacı Mustafa Efendi ibn bin bin nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm olunmak murâdıdır.

Fî 2 Ramazân sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Sıdika bint-i Ömer Efendi bin Hacı İbrahim

Bin Hacı Hamza

İşbu müvekkile-i mezbûre Sıdika bint-i Ömer Efendi bin Hacı İbrahim bin Hacı Hamza'yı şer'an bi'lür ve ta'rîf ider imzâsı zeylindeki parmak işâreti kendü parmağıyla vaz' iderek ve ber-vech-i bâlâ takrîri üzere Hacı Müezzinzâde Hacı Mustafa Efendi'yi gıyâbında kabûlüne mevkûf vekîl eylediğini ihbâr ve iş'âr ve tasdîk ideriz.

Fî târîh-i mezbûr

Hâzır	Mu'arrif	Mu'arrif
Hacı Hamzazâde Edhem Efendi	Burdur'un Yoğurtçu Mahallesi'nden Hacı Hâfizzâde Hacı Hasan Efendi ibn-i Abdullah	Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Hacı Hamid Bey ibn-i Hacı Selman Bey

Ben dahi İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda bulunan kırk beş ve kırk üç numarolu iki bâb pederimiz olup bundan akdem vefât iden Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'dır mevrûs çilingir dükkânlarında bulunan dokuz sehim i'tibâriyle bir sehim hissa-i irsiyyemi mahallinde me'muru huzûrunda bâlâda ismi muharrer Mazlum Paşazâde Fuad Bey Efendi nâmına ferâğ takdîrini îfâyâ ve semenini medyûn olduğu elli Lira-yı Osmaniyeden hissa-i irsiyyemi takâs ve mahsûbe hâlen İstanbul'da bulunan Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Müezzinzâde Hacı Mustafa Efendi ibn-i ibn-i nâm kimesneyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kezâlik kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm olunmak murâdımdır. fî 3 Ramazan sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Edhem Efendi

İbni Ömer Efendi

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

Ben dahi İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda bulunan kırk beş ve kırk üç numarolu iki bâb dükkânı pederimiz olup bundan akdem vefât iden Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'dan mevrûs çilingir dükkânlarında bulunan dokuz sehim i'tibâriyle bir sehim hissa-i irsiyyemi mahallinde me'muru huzûrunda bâlâda ismi muharrer Mazlum Paşazâde Fuad Bey Efendi nâmına ferâğ takrîrini îfâyâ ve semenini medyûn olduğumuz elli Lira-yı Osmanîden hissa-i irsiyyeme takâs ve mahsûb hâlâ İstanbul'da bulunan Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Müezzinzâde Hacı Mustafa Efendi ibn-i ibn-i nâm kimesneyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kezâlik kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm olunmak murâdımdır. fî 3 Ramazan sene [1]315

Müvekkil Hacı Memduh Bey

İbni Ömer Efendi

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 77

HÜKÜM 1

Ben dahi İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda bulunan kırk beş ve kırk üç numarolu iki bâb dükkânı pederimiz olup bundan akdem vefât iden Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'dan mevrûs çilingir dükkânlarında bulunan dokuz sehim i'tibâriyle bir sehim hissa-i irsiyyemi mahallinde me'muru huzûrunda bâlâda ismi muharrer Mazlum Paşazâde Fuad Bey Efendi nâmına ferâğ takrîrini ifâyâ ve semenini medyûn olduğumuz elli Lira-yı Osmanîyeden hissa-i irsiyyeme takâs ve mahsûba hâlâ İstanbul'da buhunun Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Müezzinzâde Hacı Mustafa Efendi ibn-i ibn-i nâm kimesneyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kezâlik kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bir kît'a hüccet-i şer'îyye tanzîm olunmak murâdımdır. fî 6 Ramazan sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Sadık Efendi ibn-i

Ömer Efendi

Ben dahi İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda bulunan kırk beş ve kırk üç numarolu iki bâb dükkânı pederimiz olup bundan akdem vefât iden Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'dan mevrûs çilingir dükkânlarında bulunan dokuz sehim i'tibâriyle bir sehim hissa-i irsiyyemi mahallinde me'muru huzûrunda bâlâda ismi muharrer Mazlum Paşazâde Fuad Bey Efendi nâmına ferâğ takrîrini ifâyâ ve semenini medyûn olduğumuz elli Lira-yı Osmanîyeden hissa-i irsiyyeme takâs ve mahsûba hâlâ İstanbul'da buhunun Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Müezzinzâde Hacı Mustafa Efendi ibn-i ibn-i nâm kimesneyi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kezâlik kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bir kît'a hüccet-i şer'îyye tanzîm olunmak murâdımdır. fî 6 Ramazan sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ	Ümenâ	Serkâtib-i Şer'îyye	Mahkeme-i
-------	-------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Saniye bint-i Hacı Rüşdi Efendi ibn-i Hacı Osman Efendi meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Burdur'un Karasenir Mahallesinde sâkin Uncu Bekiroğlu Süleyman bin Abdülkadir bin Abdullah nâm zevc-i dâhilim olup lâkin târîh-i zabıtdan dört gün mukadem benimle firâşından hâsıl ve benden mütevellid ve bihakki'l-hidâne hicr ü terbiyyemde bulunan tahmînen iki mâhlık Hakkı nâm sağîri bi'lâ nafaka hânesinden ihrâc eylediğine binâen zevcim merkûmun üzerine kıbel-i şer'den kader-i ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunmak ve yedimde mâlim ve mülküm olan beş yüzlük bir Lira-yı Osmanî ile bir kıt'a defter-i müfredât mantûkunca bir ayna bir yorgan ve bir döşek ve bir yasdık ve bir kilim ile mâl-ı cihâzından ber-mûceb-i defter-i müfredât emvâl ve eşyâmı yedimden ahz ve zabt ider olmağla eşyâlarımın usûlüne tevfikân lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve bana edâ ve teslîme ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda tahlîf ve istihlâf arıza ve levâyih takdîmen ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bir kıt'a hüccet-i şer'iyye i'tâ buyurulması bâbında fi 15 Ramazan sene [1]315

Müvekkil-i Mezbûre Saniye bint-i

Hacı Rüşdi Efendi ibn-i Hacı

Osman Efendi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Saniye bint-i Rüşdi Efendi'yi bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve huzûrumuzda Mustafa Efendi'yi vekîl eylediği ve imzâsı zîrindeki olan parmak işâreti mezbûrenin kendi parmağı işâreti olduğunu ihbâr ve iş'âr ideriz.

Mu'arrif Divanbaba Mahallesi'nden İcrâ Mübâşiri Mahmed Efendi ibn-i İsmail	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden İcrâ Mübâşiri Ali Ağa ibn-i Ahmed
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 78

HÜKÜM 1

Mahallinde istimâ'î takrîr ve ketb ve tahrîri için ümenâ-i şer'le ma'an me'zûnen irsâl olunduğuma binâen Burdur'un Hecin Dede Mahallesinde vâki' müteveffâ Yorgancızâde Şâkir bin Hacı Hüseyin bin Abdullah'ın hâyatında sâkin olduğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır olduğu hâlde akd-i meclis-i şer'-i âlî oldukda müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkâha-i metrûresi hâne-i mezkûrda sâkine zâtı hâzirûn-ı merkûmûn ta'rîfleriyle mu'arref Vahide bint-i Mahmud bin Mehmed nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Ahmed mahzarında alınan ifâdesi

Burdur'un bâğları arasında Halil Ağa sokağında vâki' tarafları Hocaoğlu Hacı Mustafa bin Ali bin Abdullah ve Kılavuz Osman bin Halil bin Osman ve Tavlacı Hacı İbrahin bin Ali ve Şadoğlu Hasan bin Yakub ve Kaçakcıoğlu halîlesi Züleyha bint-i bâğları ile mahdûd altı dönüm mikdârı tarladan müferrez üç dönüm mikdârı kürûm ve eşcâr-ı mülk bâğıma sadrî oğlum olup vefât iden Yorgancıoğlu İbrahim'in zevcesi tarafından müdâhale olmakda olduğu gibi ve oğlum müteveffâ-yı merkûm İbrahim'in hayâtında zimmetinde cihet-i farzdan altı yüz kuruş alacak hakkım olup kable'l-edâ vefât etmekle meblağ-ı mezkûru müteveffâ-yı merkûmun terekesinden almak üzere bana edâdan imtinâ' etmekde bulunduğu ve oğlum müteveffâ-yı merkûm hayâtında mâ ba'de mevtine izâfetle bin kuruş ifrâz ve ta'yîn ve mahzar-ı şuhûdda beni vasî nasb idüp

musirren alâ isâe vefât vuku'uyile meblağı mezkûru kezâlik edâdan imtinâ' etmekde olmalarıyla mezkûr bâğdan müdâhalesinin men'i ve alacağımın tahsiline ve mezkûr bin kuruluşun tenfiz-i vesâye için talebime ve lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyizen ve i'tirâzen da'vâ ve ahz-ı kabz ve tereke aleyhinde müdde'î zuhûr ider ise mehakim-i âidesinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâmeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların icrâsını dahi talebe ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yin eylediğim gibi sulh olmak iktizâ ider ise benimle bi'-müşâvere ve bi'-müzâkere sulh ve ibrâya ve kezâlik âharı tevkîl ve tescîhe me'zun olduğu hâlde mûmâileyh Edhem Efendi kemâ fi's-sâbık vekîl nasb ve ta'yin eyledim

Fî 12 Şevvâl sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Vahide bint-i Hacı

Mahmud bin Mehmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd eyledim

İşbu müvekkile-i mezbûre Vahide bint-i Hacı Mahmud bin Mehmed'i şer'an bi'lür ve ta'rîf ider ve merkûm Edhem Efendi'yi huzûrumuzda vekîl nasb ve ta'yin eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz. fi târîh-i mezbûr

Hecin Mahallesi'nden Hacı Raşidoğlu Ali Efendi bin Hacı Raşid bin Ali	Yenice Mahallesi Muhtâr-ı Evvli Abdullah Efendi bin Hacı Ali bin Ali	Mahalle-i Mezkûreden Hacı Habiboğlu Yakub bin Hacı İbrahim bin Hacı Ahmed	Hecin Mahallesi'nden Urgancızâde Ali Efendi bin Veliyüddin bin Ali
---	--	---	--

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediğini huzûr-ı şer'-i şerîfe inhâ eyleriz.

Fî târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkem-i Şer'
--------------	--------------	--------------------------

SAYFA 79

HÜKÜM 1

Burdur'un Hecin Dede Mahallesiinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Havva bint-i İbrahim bin Emin'in meclis-i şer'de da'vâ vekîli Hacı Ömer Mahallesi'nden Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mehmed müvâcehesinde alınan ifâdesi.

Burdur'un Akdere civârında vâki' şarkan tarîk-i âmm ve şimâlen Abdullah Efendi ibn-i Hacı Osman bin Ömer bâğı ve kıbleten tarîk-i hass ve garben zevcim Halil ve Hoca Bekir Efendi bin Ömer bin Bekir ve ba'zen Gülbaba oğulları Ali bin Abdullah bâğı ile mahdûd bir dönüm evlek mikdârı kürûm ve eşcâr mülk eşcâr-ı müsmireyi hâvî bir bâb bâğıma Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Süzekoğlu Hacı Mehmed bin Hasan bin Abdullah ile Mahalle-i merkûmeden Kâşifoğlu Mustafa bin Hacı Mehmed bin Ali nâm kimesneler fuzûlî müdâhale ve ta'arruz etmekde bulduklarından müdâhale-i vâki'alarının men'ini ve yine Burdur'da Kaymakçı Kuyu civârı nâm mahalde vâki' tarafları şarkan Habkân? Velioğlu müteveffâ Hacı Süleyman vereseleri bâğları ve garben müteveffâ Tekeli Hatice bint-i Ali bin Abdullah ve şimâlen Salamalı Hacı İshan Efendi ibn-i Ali Ağa ibn-i Abullah bâğı ve kıbleten Rodekoğlu? İbrahim bin Ali bin (silik) bâğları ile mahdûd üç dönüm mikdârı bir kıt'a bâğdan beş sehîm i'tibâriyle bir sehîm bâğ hissama kezâlik merkûm Kâşifoğlu Mustafa müdâhale etmekde olduğundan müdâhale-i vâki'asının men'ini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen talep ve da'vâ ve tefrîk ve taksîme ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve merkûmân tarafından dahi ikâme olunan her nev'de'âvînin kezâlik mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha üzere murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye tahlîf-i istihlâfa ve inde'l-keşf ehl-i hibre nasb ve ta'yînine ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talep ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı mûmâileyh Hâfız Şakir Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm ve i'tâ buyurulması matlûbumdur.

Fî 16 Şevvâl sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre

Havva bint-i İbrahim bin Emin

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini îfâya ta'ahhüd eyledim

İşbu müvekkile-i mezbûre Havva bint-i İbrahim bin Emin'i şer'an bi'lür ve ta'rîf ider ve imzâsı zîrindeki parmak işâretini kendüsü parmağıyla vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîr ideriz. fî târîh-i mezbûr

Hecin Mahallesi'nden Hâfız İbrahim Efendi bin Mustafa	Dede Hocazâde İbn-i	Yence Mahallesi'nden İcrâ Mübâşiri Mehmed Efendi ibn-i	Yenice Mahallesi'nden Muhzır Mehmed Ali bin Hasan bin Hasan
--	---------------------------	--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve takrîr-i istimâ'ı için kıbel-i şer'den ümenâ-yı şer'le ma'an irsâla olduğumuza binâen Burdur'un Yoğurtçu Mahallesinde vâki' Hacı Hamzazâde müteveffâ Ömer Efendi ibn-i İbrahim bin Hamza'nı kerîmesi Dudu Hatun'un sâkine olduğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'i 'alî oldukda zât-ı zeyl-i kitâbda isimleri muharrer zevât ta'rîfleriyle mu'arrefe mezbûre Dudu Hatun ibnete Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim nâm hatunun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza hayâtında Mazlum Paşa dâmâdı Atıf Bey Efendi'nin mukaddemâ taht-ı tasarrufunda bulunan Burdur'a tâbi Karaçalı ve Hacılar ve Pınarbaşı nâm çiftlikâtın nezâretinde bulunduğu bahisle çiftlik-i mezkûr vâridâtından pederim müteveffâ-yı mûmâileyhin zimmetini geçirmiş olduğu iddi'âsında bulunan mûmâileyh Atıf Bey'in mahdûm-ı mükerrerleri sa'âdütlü Fuad Bey Efendi tarafından aleyhimizde pederim müteveffâ-yı mûmâileyhin terekesinden ikâme olunan alacak da'vâsının ale'l-

usûl âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'a ve muhâkemeye ve arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve iştikâ ani'l-hükm ve bi'-îcâb an inkârin sulh ve ibrâya ve âharı tevkiim ve terfika ve bu husûsda mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile gâib-i ani'l-meclis Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi

SAYFA 80

Kabûlüne mevkûfen vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet tanzîm ve i'tâ olunması murâdıdır.

Fî 17 Şevvâl sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Dudu bitî Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim

İşbu vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmetini îfâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl

HÜKÜM 1

Yine hâne-i mezkûrede sâkine müteveffâ-yı mûmâileyh Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın zevce-i menkûha-i metrûkesi kezâlik zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Hacer bint-i Hüseyin Ağa ibn-i Osman nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda müteveffâ-yı mûmâileyhin sulbiye-i kebîre kızı olup yine zâtı zeyli kitâbda isimleri muharrer kimesneler ta'rîfleriyle mu'arref Sıdık Hatun ibnet-i Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim nâm hatun hâzır olduğu hâlde ma'an alınan ifâdeleri.

Benim zevcim ve hâzıra-i mezbûre Sıdık Hatun'un pederi olup bundan akdem vefât iden mûrisimiz Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın terekesinden dolayı aleyhimizde alacak da'vâsı iden Burdur'a tâbi Çal ve Hacılar ve Pınarbaşı çiftlikleri mutasarrıfı sa'âdetlü Fuad Bey ibn-i Atıf Bey ibn-i ile âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve muhâkemenin netîce-i hükmüne değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve vereseden mezbûre Dudu

Hatun'un vekîl eylediği gibi benimle hâzıra-i mezbûre Sıdika Hatun'dan her birimiz gâib-i ani'l-meclis Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa'yi vekîl-i umûmî ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Müvekkile-i Mezbûre Sıdika bint-i Ömer Efendi	Müvekkile-i Mezbûre Hacer bint-i Hüseyin Ağa
---	--

İşbu huzûrumuzda Yörükzâde Mustafa Efendi'yi vekîl nasb ve ta'yîn iden müteveffâ Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın zevce-i menkûha-i metrûkesi Hacer Hatun bint-i Hüseyin bin Osman ile sulbiye-i kebîre kızları Dudu ve Sıdika bintân Ömer ibn-i Hacı İbrahim nâm hatunları şer'an bi'lür ve ta'rîf ider ve zeyl-i imzâlarındaki imzâ ve mühürleri kendüleri vaz' eyledikleri iş'âr ve tasdik ideriz.

Fî 17 Şevvâl sene [1]315

İşbu vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim

Vekîl

Mahalle-i Merkûmeden Alay Beyizâde Sâim Bey ibn-i Ali Paşa	YoğurtçuMahallesi'nden Hacı Mustafazâde Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Abdullah	Şeyh Sinan Mahallesi'nden Esadzâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i Esad Efendi
--	---	---

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Battâl

Burdur'un Üçdibek Mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefâtî den Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın hâlen sulbî kebîr oğulları İbrahim Edhem ve Hacı Memduh ve Mustafa Efendilerin meclis-i şer'de da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdeleridir.

Pederimiz ve mevrûsumuz olup bundan akdem vefâti iden Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın hayâtında Burdur Sancağına tâbi Hacılar ve Karaçalı ve Pınarbaşı çiftliklerinin nezâretini ifâ idüp ol târîhde çiftlikât-ı mezkûreler hâsılâtından pederimiz müteveffâ-yı merkûm Ömer Efendi zimmetine akçe geçürmüş olduğundan bahisle çiftlik-i mezkûrelerin hâlen mutasarrıfı olan Atıf Beyzâde sa'âdetlü Fuad Bey Efendi tarafından pederimizin terekesinden dolayı aleyhimizde ikâme olunan alacak da'vâsının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâkeme ve muhâsamaya ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâ ve temhûre rü'yyet-i muhâsebeye ve lede'l-iktizâ hakem ve mümeyyiz intihâb ve azline ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve iştikâl-i ani'l-hükm ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûsun netîcesine deği mutevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik. Bir kıt'a vekâlet hüccet-i şer'iyyesinin tanzîmi taleb ve istirhâm ıderiz .

Fî 17 Şevvâl sene [1]315

Müvekkil-i Mustafa Efendi	Merkûm	Müvekkil-i Memduh Efendi	Merkûm Hacı	Müvekkil-i İbrahim Edhem Efendi ibn- i Ömer	Merkûm
------------------------------	--------	-----------------------------	-------------	---	--------

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ve ifâyâ ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu vekâlet karşı sayfaya nakl olunmuştur.

SAYFA 81

HÜKÜM 1

Burdur'un Hecin Mahallesinde sâkine zâtı zırde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Cemile Hatun ibnet-i Ahmed bbin Mehmed'in meclis-i şer'de da'vâ vekîli Yörükzâde Mustaf Efendi ibn-i Ahmed bin Mustafa mahzarında alınan ifâdesidir.

Ordu-yı şâhanede bulunan zevcim Yorgancızâde İbrahim bin Hâfız Şakir'in vefât eylediğinden bahsen aleyhimizde kayınvâlidem Vahide Hatun'un açmış olduğu hâne ve bâğ ve akçe ve vasiyyet da'vâsının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hüküm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine vaz' imzâya ve lede'l-iktizâ hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve lede'l-hâce tevzî' ve taksîm ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûsun netîcesine değın mütevakıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

(pulun üzeri okunmuyor)

Müdde'iyeye-i müvekkile-i mezbûre Cemile bint-i Ahmed nâm Hatun'u bi'lür ve ta'rîf ideriz.

Kahve Mustafa bin Hacı Mehmed Mu'arrif	Muhzır Hasan Ağa ibn-i Said Ağa Mu'arrif
---	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

İşbu vekâlet kaydında kayınvâlidem Vahide'nin hâne ve bâğ ve akçe da'vâsının murâfa'asına Mustafa Efendi'yi vekîl ettim bu def'a oğlum Şükrü ve kızım Refika'nın tesviye-i umûrlarına kibel-i şer''den vasî nasb olduğum cihetle sağırân-ı merkûmân taraflarından dahi merkûm Mustafa Efendi'yi kezâlik bi'-vesâye vekîl nasb ve ta'yîn eyledim.

Müvekkile-i Vasiyye-i Mezbûre Cemile

Bint-i Ahmed bin Mehmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Mustafa

Müvekkile-i mezbûre Cemileyi bi'lür ve ta'rîf ideriz.

HÜKÜM 2

Burdur'un Üçdibek Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Hamzazâde Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın hâlen sulbî kebîr oğulları Sadık ve İbrahim Edhem ve Hacı Memduh ve Mustafa Efendilerin meclis-i şer' de da'vâ vekîli teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdeleridir.

Pederimiz ve mûrisimiz olup bundan akdem vefât iden Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hamza'nın hayâtında Burdur Sancağına tâbi Hacılar ve Karaçalı ve Pınarbaşı çiftliklerinin nezâretini îfâ idüp ol târîhde çiftlikât-ı mezkûrlar hâsılâtından pederimiz müteveffâ-yı merkûm Ömer Efendi zimmetine akçe geçirmüş olduğundan bahisle çiftlik-i mezkûrların hâlen mutasarrıfı olan Atıf Beyzâde sa'âdetlü Fuad Bey Efendi tarafından pederimizin terekesinden dolayı aleyhimizde ikâme olunan alacak da'vâsının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve temhîre rü'yet-i muhâsebeye ve lede'l-iktizâ hakem ve mümeyyiz intihâb ve azline ve redd-i a'zâyâ ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve iştikâ-i ani'l-hükkâm ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûsun netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan hâzır-ı merkûm Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer' iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik bir kıt'a vekâlet hüccet-i şer'îsinin tanzîmin taleb ve istirhâm ideriz.

Fî 21 Şevvâl sene [1]313

Müvekkil-i Merkûm Mustafa ibn-i Ömer	Müvekkil Hacı Memduh Efendi ibn-i Ömer	Müvekkil İbrahim Edhem Efendi ibn-i Ömer	Müvekkil Sadık Efendi ibn-i Ömer Efendi
---	--	--	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 82

HÜKÜM 1

Burdur'a tâbi Arvallı Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Emine bint-i Mustafa bin Ahmed nâm Hatun'un meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Bekiroğlu Mustafa bin Ahmed bin Bekir'in tereke-i mankûlesinden ve emlâk terekesinden hissa-i irsiyye-i meşrû'amı vâzî'ü'l-yed olan karındaşım Bekiroğlu Ahmed bin Mustafa ile amûcazâdem Bekiroğlu Halil Ağa ibn-i İbrahim bin Bekir'den pederim müteveffâ-yı merkûmun hayâtında havza-i tasarrufundan olup ba'de vefâtihi hasbe'l-kânûn benimle karındaşlarım Ahmed ve Mehmed ve Hasan'nâib-i münâb her birimize intikâl iden arâzî hissamı dahi karındaşlarım ile amûcem merkûm Halil Ağa'dan ve kendi akçem ile iştirâ eylediğim üç re's ester ile bir re's öküzü yine karındaşım Ahmed'den ve târîh-i zabtdan dört mâh kadar evvel sol elimin orta parmağı amûcezâdem Bekiroğlu Bekir bin İbrahim bin Bekir nâm kimesne darb ve cerh ve amel-mânde idiğinden dolayı mahkeme-i cezâiyece mu'âmele-i nizâmîyesi icrâ olunmuş ise de henûz şer'an murâfa'amızın icrâ olunamadığından bu bâbda dahi şer'an lâzım gelen hukûkumun talebi husûsunda âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ale'l-usûl bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâya vu bu husûslardan dolayı aleyhimde bâlâda isimleri muharrer kesân taraflarından ikâme olunmuş ve

olunacak de'âvînin kezâlik suver-i meşrûha üzere mürâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâ ve temhîre ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumun ahz ve tefrîk ve taksîm ve kabz ve bana edâ ve teslîme ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bi'l-îcâb hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâm ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'yye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 28 Şevvâl sene [1]315

Müvekkile-i mezbûre Emine bint-i Mustafa

bin Ahmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Emine bint-i Mustafa nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti kendüsünün olduğunu ihbâr ve iş'âr ideriz. fî târîh-i mezbûr

Arvalı Karyesinden Sarı Alioğlu Molla Ali bin Ömer	Hacı Ahmed Mahallesi'nden Matcıoğlu Ahmed bin Mustafa
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'a tâbi Ağlasun Nâhiyesinde nefsi-i Ağlasun Kasabasının Kum Mahallesinde sâkineler zâtları zîde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Sıdika ve Fatma bintân Yüzbaşı Hasan Ağa ibn-i Abdullah nâm hatunları meclis-i

şer' de nâhiye-i merkûmenin Bad Mahallesi'nden Mustafa Ağaoğlu Hasan bin Mustafa bin Hacı Hasan Ağa müvâcehesinde alınan ifâdeleridir.

Târîh-i zabtdan bir sene mukaddem vefât iden pederimiz KolAğası Hasan Ağa ibn-i Abdullah bin Abdullah'ın hayâtında taht-ı temellük ve tasarrufunda olup ba'de vefâtihî bizimle karındaşımız gâib-i ani'l-meclis Mehmed ve Halil ile diğer kız karındaşımız Havva'ya mevrûs ve müntakil olan Kasaba-i merkûmede vâki' emlâk ve akâr ve arâzî ve menkûl ve zimem vesâir terekesinden bizim hissa-i irsiyyelerimizi karındaşımız merkûmân Mehmed ve Halil'den her biri fuzûlî ve bigayr-i hak zabt itmekde bulduklarından kâffe-i terekeden ve arâzîden ve zimem-i nâsda bulunan matlûbâtından hissa-i musîbelerimizi karındaşımız merkûmân Mehmed ve Halil ile sâir vâzî'ü'l-yed olanlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyizen ve i'tirâzen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle talep ve da'vâya ve anlar tarafından dahi bu husûsdan dolayı ikâme-i da'vâ olunur ise kezâlik âid olduğu mehâkim ve devâirde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâiyih takdîmine ve vaz' imzâya ve taht-i hükme alınacak her nev' hukûkumuz ahz ve kabza ve bi-kaderi'l-hısas bizlere edâ ve teslîme ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun

SAYFA 83

Küllisine tarafımızdan hâzır-ı merkûm Hüseyin bin Mustafa Ağa'yı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer' iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 20 Zilkade sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Fatma bint-i Hasan Ağa	Müvekkile-i Mezbûre Sıdika bint-i Hasan Ağa
---	--

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkiletân-ı mezbûretân Sıdıka ve Fatma bintân Hasan Ağa'yı bulür ve ta'rîf ideriz ve imzâları zeylindeki parmak işâretleri kendülerinin olduğunu ihbâr ve iş'âr ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Bad Mahallesi'nden Ali Efendi bin Ahmed bin Oğlu Ali Efendi	Mu'arrif Bad Mahallesi'nden Sipâhîoğlu İbrahim bin Mustafa bin Hüseyin
--	--

Balâda muharrer mu'arrif-i merkûmân Ali Efendi ve İbrahim'in mühr-i zâtiyeleri olmayup kendi parmaklarıyla bizim huzûrumuzda parmak işâreti eylediklerin tasdîr ideriz fî târîh-i mezbûr

Musaddık İbrahim Efendi ibn-i Arif Ağa	Musaddık Kemerli Hâfız Mehmed Efendi ibn-i Mustafa
---	--

HÜKÜM 1

Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Esmâ bint-i Hacı Azmi bin Salih Ağa nâm hatunun meclis-i şer' de yine Mahalle-i merkûmeden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât iden kız karındaşım Hâce Zübeyde Hatun ibnet-i Hacı Azmi bin Hacı Salih Ağa'nın verâseti li-ebeveyn kız karındaşı olduğum hâlde benimle zevc-i metrûku Molla Alizâde Hacı Ali bin Mahmud bin Ali Ağa'ya munhasıra ve mes'ele-i mîrâsımız dahi iki sehimden olup bir sehmi bana ve bir sehmi zevc-i merkûma isâbet itmiş iken mütevefât-ı mezbûrenin hayâtında yedinde müstakillen mâl ve mülkü olup ba'de vefâtihâ munâsakatan benimle zevc-i merkûm Hacı Ali'ye mevrûs olan Balta Hamâmı dimekle ma'rûf hamâmın bir cüz'üne ben nısf hissa-i şâyi'amı ve Üçdibek Mahallesinde vâki' pederi Hacı Azmi'den mevrûs bir bâb hânedan ve zevc-i merkûm Hacı Ali Ağa'dan temellük eylediği Hacı İbrahim Mahallesinde vâki' hânedan kırk mankâl incüden ve nakd ve tereke-i mankûlesinden nısf hıssamı merkûm Hacı Ali Ağa zabt itmekte olduğundan hissa-i

mezkûrelerimi usûlen âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükme ve'l-gayr sûretleriyle talep ve da'vâya ve anlar taraflarından dahi bu husûslardan dolayı ikâme-i da'vâ olunur ise kezâlik âid olduğu mehâkim ve devâirde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûmuzu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 20 Zilkade sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Esmâ

Hatun

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

İşbu müvekkile-i mezbûre Esmâ bint-i Hacı Azmi nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ideriz ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti kendüsünün olduğunu ihbâr ve iş'âr ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Muhzır Hasan Ağa ibn-i Said Ağa	Mu'arrif Üçdibek Mahallesi'nden Emir Alizâde Mustafa Efendi ibn-i Osman
---	---

Mar cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 84

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olunduğuma binâen Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden tüccârdan Bedirzâde Hacı Abdullah Ağa ibn-i Hacı Mustafa Ağa hayâtında sâkin olduğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn hazirûn oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i şerîf olduktan sonra müteveffâ-yı merkûmun verâseti zevce-i menkûhâlârı Ayşe bint-i Hüseyin bin Mestan ve Züleyha bint-i Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Hasan ve sulbî kebîr oğulları şükrü ve Rahmi ve İsmet ve Mustafa ve Necib Efendilere munhasıra olduğu bi'l-ihbâr inde'ş-şer'ü'l-enver zâhir ve tahakkukdan sonra verese-i merkûmeden zevce-i mezbûre zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arrefe Ayşe Hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda yine verese-i merkûmeden ibn-i kebîr merkûm Rahmi Efendi mahzarında yine verese-i merkûmeden Şükrü ve Hacı İsmet Efendiler oldukları hâlde alınan ifâdeleridir.

Benim zevcim ve hâzır-ı merkûm Rahmi ve hazırân-ı merkûmân Şükrü ve Hacı İsmet Efendilerin pederi ve mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûm Hacı Abdullah bin Hacı Mustafa bin Abdullah Ağa'nın hayâtında yedinde müstakillen mâlî ve mülkü olup ba'de vefâtihî benimle hâzirûn-ı merkûmûn Rahmi ve Şükrü ve Hacı İsmet ve diğer zevcesi Züleyha bin Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Hasan ve diğer sulbî kebîr oğulları Mustafa ve Necib Efendilere mevrûs ve müntakil olan gerek Burdur'da ve gerek diyâr-ı âharda bulunan emlak ve akâr ve arâzisinde hissa-i irsiyye-i şer'îyye-i nizâmîyelerimizi vâzî'u'l-yed olanlardan ve zimem-i nâssda bulunan kâffe-i matlûbâtımızı medyûnlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'âdeten ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen talep ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve bizlere edâ ve teslîme ve tereke-i mezkûreden dolayı aleyhimizde Mahmud Bey ile efrâd-ı ahâlî taralarından ikâme olunmuş ve olunacak her nev'de'âvînin kezâlik âid olduğu mehâkim ve devâirde suver-i meşrûha üzere murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ve müdâfa'aya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şühûda arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâyaya ve istihlâf ve tahlîfe ve lede'l-hâce sulh ve ibrâya ve gerek emlak ve akâr ve zimemden hissalarımızın da'vâsının ve gerek aleyhimizde zuhûr iden müdde'îlerin da'vâsının murâfa'a ve muhâkemesinin netîcesine değin mütevakkıfla olduğu umûrun küllîsine benimle hazırân-ı merkûmân Şükrü ve Hacı

İsmet efedilerden her birimiz yine verese-i merkûmeden hâzır-ı merkûm Rahmi Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımızdan her birimiz vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 24 Zilkade sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Ayşe

Bint-i Hasan

Vereseden hazırân-ı merkûmân Şükrü ve Hacı İsmet Efendilerin ifâdeleridir.

Bizlerden her birimiz hâzır-ı merkûm Rahmi Efendi'yi bâlâda yazıldığı üzere tarafımızdan vekâlet-i âmme ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik. fî 24 Zilkade sene [1]315

Hâzır-ı Merkûm Hacı İsmet Efendi	Hâzır-ı Merkûm Şükrü Efendi
----------------------------------	-----------------------------

Hâzır-ı merkûm Rahmi Efendi'nin ifâdesidir.

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm Rahmi bin Hacı Abdullah

HÜKÜM 2

Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Bedirzâde Hacı Abdullah Ağa ibn-i Hacı Mustafa Ağa ibn-i Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkeleri Ayşe Hatun ibnet-i Hüseyin bin Mestan ve Züleyha bin Hacı Mehmed bin Hacı Hasan ve sulbî kebîr oğulları Şükrü ve Rahmi ve Hacı İsmet ve Mustafa ve Necib Efendilere munhasıra olduğunu bi'lür ve ihbâr ider olduğumuz gibi işbu zevce-i müvekkile-i mezbûre Ayşe bint-i Hüseyin bin Mestan nâm hatunu dahi bi'lür ve ta'rîf eyler ve imzâları zeylindeki mühür ve parmak işâretlerini mezbûre Ayşe Hatun ile merkûmân ve Hacı İsmet Efendilerin huzûrumuzda vaz' eyledikleri iş'âr ideriz. fî 24 Zilkade sene [1]315

Mu'arrif	Mu'arrif
----------	----------

Mahalle-i Merkûmeden Hacı Habibzâde Edhem Efendi ibn-i Mahmud Efendi	Cezâirîzâde Hamdi Efendi ibn-i Hacı mehmed Efendi
---	--

İşbu vekâlet bi'ibâretihâ huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olundu. fî 24
Zilkade sene [1]315

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye-i Burdur
--------------	--------------	---

İnhâ olunmuştur

İlyas Veysi

SAYFA 85

HÜKÜM 1

Burdur'un Yassıgüme Karyesi sâkinelerinden olup zâdı Burdur'un Üçdibek Mahallesi ahâlîsinden haffâfzâde Salih Efendi ibn-i Hacı İbrahim bin Hacı Halil ve Mahalle-i mezkûreden Emir Alizâde Hâfız Mustafa Efendi ibn-i Osman bin Abdullah nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe Koca İmâm kızı Gülsüm bint-i Molla Ahmed bin Hüseyin nâm hatun meclis-i şer' de alınan ifâdesidir.

Karındaşım olup mukaddemâ diyâr-ı âhara azîmet iderek gaybet-i munkatı'a ile bir müddet gâib olup el-yevm vefât eylediği bi'l-ihbâr sâbit ve mütehakkık olan Koca İmâmoğlu Mustafa bin Ahmed bin Hüseyin ile benim munâsakatan ve müştereken taht-ı temellük ve tasarrufumuzda bulunan Yassıküme Karyesinde vâki' dokuz kıt'a sened meyânında mecmû'u seksen iki dönüm tarlaya Karye-i merkûme ahâlîsinden Gül Mehmedoğlu Hacı Hasan bin Mehmed bin Abdullah nâm kimesne fuzûlî ve bigayr-i hakk müdâhale ider olmağla müdâhale-i vâki' asının men'ini lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten taleb ve da'vâya ve bu bâbda merkûm Hacı Hasan tarafından aleyhimde ikâme olunacak de'âvînin kezâlik mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'a ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe lâzım gelen makâmâta

arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve iştikâ-i ani'l-hükkâm ve intihâb ve redd-i a'zâyâ hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve zikr olunan arâzîlerden men'i müdâhale da'vâsının netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine isbât-ı verâste ve ahz-ı evrâr ve icrâsını mütâlebeye ve lede'l-iktizâ âharı tevkîl ve terfîka ve benimle bi'-müştâvere sulh ve ibrâya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olup Burdur'un Ermeni Mahallesiinde mütemekkin da'vâ vekîli Hacı Agop Fikri Efendi ibn-i Filyos'u kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'îyyesinin tanzimini istirhâm iderim. fî 27 Zilkade sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Gülsüm bint-i

Molla Ahmed

İşbu müvekkile-i mezbûre Gülsüm bint-i Molla Ahmed nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti mezbûrenin parmağı işâreti olduğunu ihbâr ve iş'âr ideriz. fî 27 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Emir Alizâde Hâfız Mustafa Efendi ibn-i Osman bin Abdullah	Mu'arrif Haffâfzâde Salih Efendi ibn-i Hacı İbrahim Ağa
---	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesiinde sâkin tüccârdan Rahmi Efendi ibn-i İshak Ağa ibn-i Hacı Ali Ağa'nın meclis-i şer'de Mahalle-i merkûm ahâlîsinden Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa ibn-i Ahmed Ağa müvâcehesinde alınan ifâdesi

Yedimde bulunan bin üç yüz on senesi Kânûn-ı Evvel on dokuz târîhlü yetmiş numarolu zeyli Burdur'un Ermen Mahallesiinde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Kocatabanoğlu Agop ibn-i Mardiros Makalo merkûm Agop'un İzmir'de mukîm Lis Yamahos Misaranka? Şirketi'ne malifatura esmânından yetmiş

aded sîm mecidiye borçlu olduğunu nâtik olup şirket-i mezkûre tarafından ciro tarîkiyle benim nâmıma havâle olunmuş idüğü zâhırında muharrer bulunan bir kıt'a deyn senedi mantûkunca ale'l-usûl ciro tarîkiyle havâle olunmuş olduğu cihetle istihkâkım olan yetmiş aded sîm mecidiye ile târîh-i senedden i'tibâren meblağ-ı mezkûrun tahsiline değin güzerân idecek güzeşte-i nizâmeyesinin âid olduğu mehâkim ve devâire merkûm Agop'dan ticâret ve bidâyet hukûk mahkemeleriyle sâir mehâkim-i âidinde taleb-i da'vâya ve merkûm tarafından dahi bu husûsda îrâd olunacak müdâfa'a murâfa'a ve muhâsama ve müdâfa'ası ve lede'l-iktizâ temyîz ve istinâf ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâz ve i'âde-i muhâmesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe redd-i a'zâ ve iştikâ-i an'i'l-hükkâma hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ahz-ı evrâk ve icrâsın mütâlebeye ve taht-i hükme alınacak hukûkumun ahz ve bana edâ ve teslîme ve bu bâbda mütvakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'yye ile işbu hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'yyeye rabt olunması bâbında

Fî 29 Zilkade sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm Rahmi Efendi

İbni İshak Efendi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 86

HÜKÜM 1

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Mehmed bin Hâfız Mehmed bin Kel Hüseyin'in meclis-i şer' de Mahalle-i merkûmeden Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Halil mahzarında alınan ifâdesidir.

Vâlidem olup bundan akdem vefât iden Ayşe bint-i Hacı Habib bin Abdullah'ın terekesinden hissama isâbet iden hâne sehmi pederim merkûm Hâfız Mehmed beş yüz kuruş semen mukâbilinde âhara bey' ve semeni ile vâlidem müteveffîye-i mezbûre ile karındaşı teyzem Vesile Hatun'dan mevrûs tereke-i menkûleden hissa-i irsiyelerimle benim için pederim merkûm Hâfız Mehmed'in iştirâ eylediği bir bâb bâğ ile üç yüz doksan dört kuruş kıymetinde nakd ve edevât-ı beyt ve eşyâ-i sâirenin pederim merkûm Hâfız Mehmed zabt idüp virmemekde olmağla bâğ ile eşyâ-yı mezkûreleri yâhûd bedeliyâtını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabz ve bana edâya ve bunların tahsîline değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ikâme-i beyyine ve istimâ-ı şûhada ve istihlâf ve tahlîfe ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya tarafımdan hâzır-ı merkûm İbrahim Efendi'yi vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 5 Zilhicce sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târih-i mezbûr

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn takrîrleriyle mu'arrefe Fatma Dudu bint-i Hüseyin bin Musa nâm hatunun

meclis-i şer' de da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi bin Filyos mahzarında mezbûrenin zevc-i dâhili Hacı Halil Ağa ibn-i Hüseyin bin İbrahim hâzır olduğu hâlde alınan ifâdesidir.

Yedimde müstakillen mâlım ve mülküm olan Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nde vâki' tarafları Yuvan bin Astaman bin Yuvan ve sıvacı Hacı Ali Usta ibn-i İsmail bin Abdullah menzilleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd mülk menzilime Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden debbâğ esnâfindan Karakaş Hacı Mehmed Ağa ibn-i Ahmed bin Abdullah tarafından müdâhale olunmakta olduğu gibi müdâhale-i vâki'asının men'ini ve zevcim hâzır-ı merkûm Hacı Halil Ağa'nın dahi yedinde müstakillen mâl ve mülkü olan Ayşeoğlu Pınarı civârında kâin bir bâb bâğ da'vâsının aid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen murâfa'a ve muhâkeme ve muhâsamaya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya istihlâf ve tahlîfe ve lede'l-iktizâ âharı tevkîl ve terfîka temyîz ve istinâfa i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâza tefrîk ve taksîm ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâma ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik bir kıt'a hüccetin tanzîmin taleb ederim. fî 16 Zilhicce sene [1]315 hâne-i mezkûrun bedel-i îcârını dahi taleb ve da'vâya vekîl itdim fî 16 Zilhicce sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Fatma Dudu

Bint-i Haseyin bin Musa

Zevc-i merkûm Hacı Halil Ağa'nın ifâdesi

Bâlâda yazıldığı üzere ben dahi merkûm Hacı Agop Efendi'yi tarafımdan vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 16 târîh-i mezbûr

Müvekkil-i Merkûm Hacı Halil bin Hüseyin

Bin İbrahim

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî 16 târîh-i mezbûr

Müvekkile-i mezbûr Fatma Dudu bint-i Hüseyin bin Musa nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ideriz fî 16 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Yoğurtçu Mahallesi'nden Ahmed Ağa ibn-i Abdullah	Mu'arrif Divanbaba Mahallesi'nden Dedezâde Mehmed bin İsmail
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 87

HÜKÜM 1

Burdur'un Şeyh Sinan Mahallesi ahâlîsinden Çeşmeci İshak Ağa ibn-i Hüseyin bin Hacı Ali meclis-i şer'imizde Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur Kasabasında vâki' Kasaba-i merkûme derûniyle bâğ ve arâzilerine mahsûs olan Gölpınar ve Kemer Harkı dinilmekle ma'rûf vakıf hark derûnundan cereyân iden mâ-i cârî mecrâsıyla mâ-i mezkûrun hüsn-i cereyânına yedimde bulunan bir kıt'a berât-ı âlişân ile mütevellî nasb ve ta'yîn olduğum cihetle vakf-ı mezkûrların hizmet-i tevliyetini bihakkin îfâ eylemekte iken bu def'a Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi ahâlîsinden Nesîmîzâde Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi vakıf hark-ı mezkûrun ittisâsiline müceddeden un değirmeni binâ ve ihdâs idüp değirmen'i mezkûrun harkı derûnundan seyelân itmekde olan sular haylice taş ve kum getirüp vakıf hark-ı mezkûru sed ve bend iderek Kasaba-i mezkûreye cereyân itmekde olan kadîm mâ-i cârînin cereyânına mâni' olarak vakf-ı mezkûru ızrâr itmekde olmağla mûmâileyh Sıdkı Efendi'nin ihdâs eylediği harkın sed ve bendini olamadığı takdir îrâs eylediği mazarratın def' ve ref'ini ve bu misillü vakf-ı mezkûre ızrâr-i kâsd iden bulunur ise anların dahi mazarratlarının kezâlik ref'ini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve devâir-i sâirede bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâya ve bu bâbda aleyhimde müdde'î zuhûr iderse müdde'îlerle murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle keşf ve mu'âyene talebine ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyh takdîme ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve lede'l-

iktizâ hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve ciheteyn-i mezkûreteynden her birinin nefîce-i hükmüne değin mütevakkıf olduğu umûrun küllisine âharı tevkîl ve tescîle me'zûn olduğu hâlde vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan işbu hâzır-ı bi'l-meclis bulunan Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim

Fî 18 Zilhicce sene [1]315

Müvekkil-i Merkûm İshak Ağa ibn-i Hüseyin

İbni Hacı Ömer Efendi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Rum Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe Elene bint-i Kiryako bin Portakal meclis-i şer'îmizde Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Yedimde müstakillen zevcim Şekeroğlu Yuvan'dan hibeten mâlım ve mülküm olan Burdur'un Rum Mahallesinde vâki' tarafları Şekeroğlu Hacı Anderye bin Kiryako ve HacıYali bin Ecevid bin Atam hâneleri ve tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî bir oda ve bir mikdâr havlu ve sokak kapusunu müştemil menzile Şekeroğlu Hacı Anderye bin Kiryako bin Atam fuzûlî ve bigayr-ı hak müdâhale itmekde olmağla müdâhale-i vâki'asının men'ini lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve murâfa'a ve muhâkeme ve muhâsamaya ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya istihlâf ve tahlîfe ve lede'l-iktizâ âharı tevkîl ve terfîka tefrîk ve taksîme hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâma ve hakem i'lâmını icrâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine

tarafımdan merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. Bir kıt'a hüccetin tanzîmini talep iderim. fî 19 Zilhicce sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Elene bint-i Kiryako

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 19 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Mezbûre Elene bint-i Kiryako bin Portakal nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ideriz. fî 19 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Rum Milletinden Arslanoğlu Apostol bin Astavri	Mu'arrif İcrâ Mübâşiri Dedezâde Mehmed Efendi bin İsmail
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 88

HÜKÜM 1

Burdur'un Manastır Mahallesiinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Zeyneb bint-i Ömer bin Süleyman Burdur'un Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Divanbaba Mahallesi'nden zevcim Sarracoğlu Ömer bin Ahmed Abdullah bundan beş gün akde câriyelerini tatlık idüp zimmetinde alacak hakkım olan nafaka-i iddet ve mehr ve cihâz ile elbîse ve nakd ve matlûbât ve haşhaş ve afyon akcesi ve sâir eşyâlarımı virmediğinden âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen talep ve da'vâya ve zevcim merkûm tarafından bu bâbda da'vâ zuhûr iderse murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve lede'l-iktizâ

benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûs-ı mezkûrların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 24 Zilhicce sene [1]315

Müvekkile-i Mezbûre Zeyneb

Bint-i Ömer bin Süleyman

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Zeyneb bint-i Ömer bin Süleyman nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylinde bulunan parmak işâreti ile merkûm Mustafa Efendi'yi müvâcehemizde vekîl eylediğini ihbâr ve iş'âr ideriz.

Mu'arrif Yenice Mahallesi'nden Kahveci Mustafa bin Hacı Mehmed	Mu'arrif Manastır Mahallesi'nden Mustafa Efendi ibn-i Mustafa Efendi
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Sarracoğlu Hacı Ömer bin Ahmed bin Hacı Ömer meclis-i şer'i münîrde Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi ahâlîsinden Berberzâde Edhem Efendi ibn-i Mehmed Usta mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevce-i mutallakam Manastır Mahallesinde sâkine Zeyneb bint-i Ömer bin Süleyman nâm hatunun aleyhimde açmış olduu nafaka-i iddet ve mehir ve cihâz ile elbîse ve nakd ve matlûbât ve haşhaş ve afyon akcesi vesâir eşyâ da'vâlarının murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve yedimde anın aleyhinde açacağım alacak da'vâsının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya istihlâf ve tahlîfe i'tirâz-ı ani'l-hükm ve'l-

gayr sûretleriyle i'tirâz ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûs-ı mezkûrların mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Edhem Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'yye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî gurre-i Muharrem sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Hacı Ömer bin Ahmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 89

HÜKÜM 1

Aydın vilâyet-i celîlesine tâbi Denizli Sancağına mülhak Garbi Karaağaç Kazâsına muzâfe Kayadibi Karyesi ahâlîsinden olup şahsı Karye-i merkûme ahâlîsinden Çil A'ayânoğlu Mehmed Emin bin Mehmed bin İsmail ve Burdur Sancağında nefsi Burdur Kasabasında vâki Üçdibek Mahallesi ahâlîsinden Saadetzâde Rıza Efendi ibn-i Salih Efendi ibn-i Hacı İsmail Ağa ta'rîfleriyle ma'rûf kazâ-i mezkûrun zikr olunan Kayadibi Karyesi ahâlîsinden Feyzullah ibn-i Mehmed bin İsmail nâm kimesne Konya vilâyetine tâbi Burdur Sancağı Adliye Dâiresi'nde mahkeme-i şer'yyeye mahsûs odada ma'kûd meclis-i şer'i münîrde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i merâm idüp mârû'z-zikr Kayadibi Karyesi ahâlîsinden Hatiboğlu kerîmesi Salih bint-i Ahmed bin Hatîb Abdullah Efendi nâm bîkr-i bâliğa-i âkile târîh-i zabtdan iki mâh mukaddem mahzar-ı şuhûdda bana tezvîc ve tenkîh eylediğinde ben dahi tezevvüc ve tenekküh ve kabûl idüp ol vecihle mezbûre Saliha zevce-i menkûha-i gayri medhûlün bihâm olmuş iken mezbûre Saliha nefsinin bana teslîmden ebâ ve imtinâ' iderek bu def'a âhara tezvîc olunmak maksadında bulunduğundan usûl-i mevrû'asına tevfikân bi'l-mürâca'a nefsinin bana teslîmiyle kıbel-i şer'den olunmasını (silik) lâzım gelen şer'î ve nizâmî ve cezâ mahkelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâya ve i'tirâza ve bu bâbda mezbûre tarafından ikâme olunacak de'âvînin murâfa'a ve muhâsama ve

muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve lâzım gelen makâmât arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan Tavas Kazâsına tâbi Kızılca Karyesi ahâlîsinden olup Acıbadem Karyesinde mukîm da'vâ vekîli Onbaşı Mustafa Ağazâde Halil Rıfat Efendi ibn-i Mustafa Ağa nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

(pulun üstü okunmuyor)

İşbu müvekkil-i merkûm Feyzullah ibn-i Mehmed bin İsmail nâm kimesneyi Garbi Karaağaç Kazâsının İrle Nâhiyesine muzâfe Kayadibi Karyesinden olduğunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti merkûmun bi'z-zât kendü parmağı işâreti olduğunu tasdîk ve iş'âr ideriz.

Mu'arrif Kayadibi Karyesinden Çil A'yânoğlu Mehmed Emin bin Mehmed bin İsmail	Mu'arrif Üçdibek Mahallesi'nden Saadetzâde Rıza Efendi ibn-i Salih Efendi
---	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bin Hacı İbrahim bin Mehmed'in meclis-i şer'de Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Sulbiye kızım olup bundan akdem vefât iden Ayşe Sıdika bint-i Mustafa bin Ahmed ile müteveffiyeye-i mezbûrenin sadrî oğulları olup ahîren vefât iden Mustafa bin Şekerci Hacı Mehmed bin 'nin terekelerinde ber-mûceb-i ferâiz hâne ve nakd ve menkûl ve hayâtında satmış olduğu arâzî ve hâne esmânından hıssa-i irsiyyemi müteveffât-ı mezbûrenin veresesinden bulunan zevci merkûm Şekerci Hacı Mehmed zabt itmekde olduğundan bu hukûklarımı merkûm Şekerci Hacı Mehmed'den ve zimem-i nâsda bulunan matlûbâtından hıssa-i irsiyyemi medyûnlardan âid olduğu şer'î

ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza merkûm tarafından aleyhimde bu husûsdan dolayı ikâme-i da'vâ olunur ise ikâme ideceği da'vânın mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istihâd-ı şuhûda arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve istihlâf ve tahlîfe i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâza ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûsun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 18 Muharrem sene [1]316 ve fî 26 Mayıs sene [1]316

(pulun üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâ ve îfâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

SAYFA 90

İşbu müvekkile-i mezbûre Fatma bint-i Hacı İbrahim bin Mehmed nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti mezbûrenin kendi parmak işâreti olduğunu tasdik ve ihbâr ideriz. fî 17 Muharrem sene [1]316

Mu'arrif Hacı Ahmed Mahallesi'nden İlyasoğlu Hasan Çavuş bin Mehmed bin İlyas	Mu'arrif Karamanlı Karyesinden Hatiboğlu Halil İbrahim bin Mehmed Ali bin Mustafa	Mu'arrif Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Başçavuş Mehmed bin Abdullah bin Mehmed
---	---	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Rahke? Bint-i Yusuf Çavuş ibn-i Ahmed Ağa nâm hatunun meclis-i şer' de karındaşı Ahmed Efendi ibn-i Yusuf Çavuş ibn-i Ahmed Ağa mahzarında alınan ifâdesi.

Zevc-i dâhilim olup târîh-i zabtdan bir hafta mukaddem tatlık iden Hacı İbrahim Mahallesi'nden Kartoğlu Ali bin Abdullah ibn-i Hâfız Mehmed Efendi nâm kimesne zimmetinde bulunan elbîse ve eşyâ-yı sâire ile iddetim munkaziye oluncaya değin nefaka ve kisve-bahâ ile merkûmun firâşından hâsıla ve benden mütevellide olup hâlen hicr ü terbiyyemde olan sağîre Lutfiye'nin dahi hadd-i ma'rûfa değin pederi üzerine lâzım gelen nafaka ve kisve-bahâ farz olunmasını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâya ve merkûm tarafından dahi husûs-ı mezkûrdan ikâme olunacak de'âvînin murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve ciheteyn-i mezkûreteynin her birinin netîcesine değin ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şühâda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine vaz' imzâya ve âharı tevkîl ve tescîle ve mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 22 Muharrem sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre

Rahke?

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Rahke? Bint-i Yusuf Çavuş ibn-i Ahmed nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylinde bulunan parmak işâreti mezbûrenin bi'z-zât kendi parmak işâreti olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz.

Fî târîh-i mezbûr

Derslik Mahallesi'nden Muhzır Hasan Ağa ibn-i Said Ağa	Mu'arrif Hacı Ahmed Mahallesi'nden Berberzâde Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa
---	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Değirmencizâde Hâfız İsmail Efendi bin Hasan bin İsmail'in meclis-i şer' de Hacı Ömer Mahallesi'nden Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin mahzarında alınan ifâdesi.

Karındaşım Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Değirmencizâde Hacı İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hasan bin İsmail tarafından aleyhimde ihtirâ' eylediği şehâdet-i hissiye istimâ' ve muktezâ-yı şer' iyyesi ile murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve rüfekâsının dahi kezâlik îkâ' eyledikleri şehâdet-i hissiye da'vâsının kezâlik istimâ' ve muhâsamasına ve karındaşım merkûm Hacı İbrahim Edhem Efendi zimmetde hâne esmânından alacak hakkım olan bin beş yüz kuruştan gayri-i ez-teslîm mütebâkî bin dört yüz kırk bir kuruşunu âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ale'l-usûl bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve bu husûsdan dolayı aleyhimde birâderim

SAYFA 91

Merkûmun ikâme ideceği de'âvînin kezâlik suver-i meşrûha üzere murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîzâ ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve vaz' hacz ve fekke ve bunların netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı mûmâileyh Hâfız Şakir Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer' iyye ile vekîli ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 22 Muharrem sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

Değirmencizâde

Hâfız İsmail

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkîm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

An asl Burdur'un Yenice Mahallesi'nden olup Isparta'da Debbâğhâne Mahallesinde sâkin iken bu def'a berâ-yı hizmet Burdur'a gelmiş olan Burdur'un Hecin Mahallesinde sâkine zâtı zikr olunan Hecin Mahallesi ahâlîsinden Sarı Mehmedoğlu Ali Çavuş bin Mehmed bin Ali ve Üçdibek Mahallesi'nden Hasan Efendi ibn-i Halil Efendi ibn-i Hacı Hasan ta'rîfleriyle mu'arrefe Zehra Hatun ibnet-i İbrahim bin Ali'in meclis-i şer'de Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed ibn-i Mustafa mahzarında alınan ifâdesidir.

Pederim olup Burdur'un Yenice Mahallesinde sâkin iken bundan akdem berâ-yı ticâret diyâr-ı âhara gidüp hâlâ hayât ve memâtı mechûh olarak mefkûd olan Sarı Mehmedoğlu İbrahim bin İbrahim bin Ali'nin diyâr-ı âhara azîmeti olan doksan yedi senesi târîhinde yedinde müstakillen mâl ve mülkü olan Burdur'un Dere Mahallesinde vâki' bir taraftan Muhziroğlu Hacı Mustafa bin Ömer bin Mustafa ve bir taraftan Hacı Seferoğlu Abdullah bin Mustafa bin Hüseyin bir taraftan cebel ve tarîk-i âmm ile mahdûd tahtânî üç oda ve havlu ve sokak kapusunu müştemil bir bâb hâne ile dört ayaklı sokağı nâm mahalde vâki' bir taraftan müteveffâ Ağzı Güzeloğlu Hacı Galib Efendi vereseleri bir taraftan Züleyha bint-i Abdullah bir taraftan Tokluoğlu Hacı Mustafa bin İbrahim bin Mustafa bâğları ve tarîk-i âmm ile mahdûd iki dönüm mikdârı bir bâb kürümlü bâğ ile müşrif-i harâb olup on sekiz seneden berü tedennî-i fiyât etmekte ve hâne-i mezkûre ile bâğdan her biri kız karındaşım Gülazâr Hatun tasarruf itmekte olduğu gibi ve ba'zan dahi İlyasoğlu Mehmed tasarruf itmekte ve âhara dahi îcâr idüp ücretini kendi nâmına almakda bulunduğundan hâne-i mezkûre ile bâğdan her

birinin ale'l-usûl mefkûd-ı merkûmun menâfi' için bir kayyum nasbıyla ücrâtını Eytâm Sandığı'ne alınmasını îcarlarını tâlib bulunduğu hâlde âhara bey' olup esmânının Eytâm Sandığı'nda âhara irbâh olunmasını ve yine pederim mefkûd-ı merkûmun diyâr-ı âhara esnâ-yı azîmetinde hânesinde bulunan mefrûşât ve edevât-ı beytiyye ve eşyâ-yı sâireden her birisi karındaşım mezbûre Gülazar ile İlyasoğlu merkûm Mehmed yed ve zimmetlerinde olmağla eşyâ-yı mezkûrların dahi vekîlime vermiş olduğum müfredât defteri mantûkunca kezâlik bi'l-müzâyede tâlibine bey' olup kezâlik esmânının Eytâm Sandığı'na teslim olunmasını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kebza Eytâm Sandığı'na edâ ve teslim ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve bunları mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi mefkûd-ı merkûmun sulbiye kızı bulunduğum hâlde vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 23 Muharrem sene [1]316

Müvekkile-i mezbûre

Zehra

SAYFA 92

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 23 Muharrem sene [1]316

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Zehra ibnet-i İbrahim bin Ali nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylinde bulunan parmak işâreti mezbûrenin bi'z-zât kendi parmak işâreti olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz.

Fî 23 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Hecin Mahallesi'nden Sarı Mehmedoğlu Ali Çavuş ibn-i Mehmed bin Ali	Mu'arrif ÜçdibekMahallesi'nden Hasan Efendi ibn-i Halil Efendi
--	--

İşbu vekâlet bi'ibâretihâ huzûrumuzda cereyân idüp müvekkile-i mezbûre dahi mahall-i ikâmeti olan Isparta'ya ale's-sabâh azîmet ideceği cihetle ma'zûr bulunduğuna binâen keyfiyet-i cereyân-ı vekâleti huzûr-ı şer'-i şerîfe arz ve inhâ ideriz. ol bâbda

Kâtib-i Şer'iyye	Kâtib-i Kassâm	Başkâtib-i Şer'iyye
------------------	----------------	---------------------

HÜKÜM 1

Burdur'a tâbi Lengüme Karyesinden Mustafa bin Hacı bin Mustafa'nın meclis-i şer'de Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin Ermeni milletinden da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevce-i mutallakam bulunan Burdur'un Kışla Karyesinden Hatice bint-i Hacı Mestan bin Abdullah nâm hatun yedinde bulunan hınta ve akçe ve ber-mûceb-i defter-i müfredât eşyâ-yı sâiremi mezbûre Hatice Hatunla pederi merkûm Hacı Mestan Ağa'dan her birinden âid olduğu şen bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâya ve mezbûre Hatice Hatunla pederi merkûm Hacı Mestan Ağa taraflarından husûs-ı mezkûrden dolayı aleyhimde ikâme idecekleri de'âvinin kezâlik şer'î ve nizâmî mahkemelerinde suver-i meşrûha üzere murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arızâ ve takdîmine ve bunların mütevakıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 21 Muharrem sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Mustafa

Bin Hacı Hasan bin Mustafa

Vekîl-i merkûm Hacı Agop Efendi'nin ifâdesidir

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesiinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Sıdıka bint-i Salih Efendi ibn-i Hacı Hasan Ağa'nın meclis-i şer' de alınan ifâdesidir.

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesiinde sâkin İranlı Hüseyin Ağa ibn-i Ali Ağa ibn-i Abdullah tarafından aleyhimde ikâme olunan hâne da'vâsı ile Ispartalı Yusufaki tarafından ikâme olunacak kezâlik hâne da'vâsının lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve pederim müteveffâ Dokuzzâde Salih Efendi ibn-i Hacı Hasan Ağa'dan mevrûs zimem-i nâssda bulunan matlûbâtdan Burdur'un Mandırna Karyesinden Receboğlu Mahmud ve Osman Çavuş zimmetlerinde bâ-sened alacağım olan yedi yüz doksan altı kuruş ve Marmara Karyesinden Kara Veliyüddin nâm kimesne zimmetinde bulunan bâ-sened ikiyüz kırk altı kuruş Yar[Yarı]Karyesinden Sulluoğlu Molla Hüseyin zimmetinde bulunan üç yüz kırk beş kuruş ve yine Yarı Karyesinden Karaoğlanoğlu Mustafa zimmetinde bulunan dört yüz altmış kuruş Kemer Nâhiyesinin Kozcalık Karyesinden Deli Mehmedoğlu Halil zimmetinde yedi yüz

SAYFA 93

Seksen bir kuruş ve Karye-i merkûmeden Deli Mehmedoğlu Osman zimmetinde bin dokuz yüz kırk kuruş ve Akviran Karyesinden Osman Kahyaoğlu Hasan Ağa zimmetinde bin yüz yirmi beş kuruş alacak haklarımı kezâlik lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza istihlâf ve tahlîfe ve arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve lede'l-iktizâ hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ iştikâ-i ani'l-hükm ve meblağ-ı mezkûrenin tahsîline değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mevkûf tarafımdan teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Burdur'un Ermeni Mahallesiinde mütemekkin da'vâ vekîli Hacı Agop bin Filyos'u vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 29 Muharrem sene [1]316

Müvekkile-i Merkûme

Sıdika

İşbu müvekkile-i mezbûre Sıdika bint-i Salih bin Hacı Hasan nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti mezbûrenin kendi parmak işâreti olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz.

Fî 29 Muharrem sene [1]316

Mahalle-i Merkûmeden Hacı İzzetzâde İzzet bin Hacı Ali Ağa	Mahalle-i Merkûmeden Dirioğlu İsmail bin Mehmed bin Mehmed	Mu'arrif Hacı İbrahim Mahallesi'nden Dirioğlu Süleyman bin Mehmed bin Mehmed
--	--	--

Ben dahi kabûl eyledim

Agop bin Filyos

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Saracoğlu Hacı Ömer bin Ahmed bin Hacı Ömer meclis-i şer'de Hacı Ömer Mahallesi'nden Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hasan muvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Zevce-i mutallakam Manastır Mahallesinde sâkine Zeyneb bint-i Ömer bin Süleyman nâm hatunun aleyhimde açmış nafaka-i iddet ve mehir ve cihâz ile elbîse ve nakd ve matlûbât ve haşhaş ve afyon akçesi ve sâir eşyâ da'vâlarının murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ve benim dahi anın aleyhinde açacağım alacak da'vâsının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda

arîza ve levâyih takdîmine ve vaz'ı imzâyâ istihlâf ve tahlîfe i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâza ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Hâfız Şakir Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 1 Safer sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

Hacı Ömer

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd eyledim.

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 94

HÜKÜM 1

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden İsmail bin İlyas bin Mehmed Ali'nin meclis-i şer'de Hacı Ömer Mahallesi'nden Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mehmed müvâcehesinde alınan ifâdesidir

Hâlen taht-ı nikâhında olup adem-i itâ'atda bulunan Bayındırlı Zehra ibnet-i Osman bin Ahmed nâm hatunun itâ'atla tenbîhini vâlidesi Şerife Hatun ile babası merkûm Osman'ın iğfâllerinin men'ine ve Sofuzâde Zahid Efendi ibn-i Hacı Osman Efendi Bayındır Karyesinde hizmet-i imâmete karışır olmağla zevcem mezbûrenin itâ'atine müdâhale ve ta'arruz ider olduğundan müdâhale-i vâki'asının men'ini lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâya ve zevcem mezbûre Zehra ile vâlidesi mezbûre Şerîfe ve pederi merkûm Osman ve merkûm Karye imâmı Zahid Efendi taraflarından dahi aleyhimde bu husûsdan dolayı ikâme olunmuş ve olacak her nev' deva'ının lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama

ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye sulh ve ibrâya ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve bu husûsun mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Hâfız Şakir Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 2 Safer sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâyaya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Bayındır Karyesinden Abdullah bin Mehmed Bey ibn-i Abdurrahman Ağa'nın meclis-i şer'de Hacı Ömer Mahallesi'nden Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mehmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden vârisinden zevce-i menkûha-i metrûkesi Adile Hanım ibnet-i Mehmed Ağa ibn-i İbrahim ile sulbî kebîr oğlu olduğum hâlde benimle Bayındır'da sâkin Mehmed ve sulbî sağîr oğulları Ali ve Süleyman ve sulbiye kebîre kızı Fatma ile Rukiye'ye munhasır olup ba'dehû mezbûre Rukiye vefât idüp verâseti zevc-i metrûkesi Emin Ağa ibn-i Mustafa ve sadriye sağîre kızları Nimet ve Sıdika'ya munhasıra olan Mehmed Ağa ibn-i Abdurrahman ibn-i Ali Ağa'nın terekesinden dolayı aleyhimde alacak da'vâsında bulunan Burdur Sancağı Belediye Reisi izzetlü Hacı Süleyman Bey ibn-i Hacı Hüseyin Bey tarafından ikâme olunan belediye sandığı nâmına olan mebâliğin ale'l-usûl âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve hükûmet-i mülkiyenin her dâiresinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hükme

alınacak her nev' hukûkuma ahz ve kabza ve hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ iştikâ-i ani'l-hükkâm ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya bu husûsun netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Hâfız Şakir Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim bir kıt'a hüccet-i şer'iyye rabt olunup i'tâ buyurumasını istirhâm iderim. fi 2 Safer sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Abdullah

Ve dîgeri Abdurrahman

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâya ve ifâya ta'ahhüd eyledim.

Fî 2 Safer târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 95

HÜKÜM 1

Bayındır Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Zehra ibnet-i Osman bin Ahmed'in meclis-i şer'de Hacı Ahmed Mahallesi'nden Ahmed Reşad Efendi bin Yusuf Çavuş bin Hacı Ahmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Hâlen zevc-i dâhilim Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Alacacı İlyasoğu Duran İsmail bin (silik) nâm kimesne yedinde bulunan elbîse ve nafaka ve alacak ve eşyâ-yı beytiyemi âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen talep ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve merkûm tarafından aleyhimde ikâme-i da'vâ olunur ise her nev'da'vânın murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mutâlebeye ve âharı tevkîl ve terfika ve bu husûsun mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i

âmmе-i mutlakа-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

(pulun üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Zehra bint-i Osman bin Ahmed nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti mezbûrenin bi'z-zât kendi parmak işâreti olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz.

Mu'arrif Bayındır Karyesinden Osman bin Ahmed	Mu'arrif Câmi' -i Kebîr Mahallesi'nden Madenoğlu Kasap Hacı Ali bin Veliyüddin
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'a tâbi Kemer Nâhiyesine muzâfe Bademli Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Sünekoğlu kerîmesi Ayşe bint-i Hacı Mehmed bin Ali bin Yusuf meclis-i şer'de Burdur'un Ermeni Mahallesi mütemekkinlerinde da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Üçdibek Mahallesi ahâlisinden Hancızâde Mehmed bin Ahmed Efendi ibn-i Abdullah'ın Burdur Sacağı Mahkeme-i şer'iyyesinde aleyhimde ikâme eylediği (silik) da'vâsının mahkeme-i mezkûrede murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ve redd-i cevâba ve benimle merkûm aleyhinde ikâme ideceğim fesh-i nikâh iddi'âsının muhâkeme ve muhâsamasına ikâme-i beyyine ve istimâ' ve redd-i şuhûda imzâsı altında arıza ve levâyih takdîmine maksad ve mu'terif-i aleyh müste'nif (silik) müste'nif-i

aleyh mümeyyiz ve mümeyyiz-i aleyh olmak sûretleriyle dahi muhâkemesine ve mütevakkıf olduğu umûrun küllisine îfâ ve icrâya suver-i merûha dâiresinde âharını tevkîle me'zûnen tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 3 Safer sene [1]316

Müvekkil-i Mezbûre Ayşe bint-i Hacı Mehmed

Vekâlet-i mezkûreyi ben dahi kabûl eyledim. fî 3 târîh-i mezbûr

Mezbûre Ayşe bint-i Hacı Mehmed bin Ali nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi gösterilen parmak işâreti mezbûrenin kendi parmağı işâreti olduğunun tasdîk ideriz. fî târîh-i mezbûr

Bademli Karyesinden Sündekeoğlu Hacı Mehmed bin Ali bin Yusuf	Şeh Sinan Mahallesi'nden Leylicizâde meh Efendi ibn-i Abdullah bin Osman
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 96

HÜKÜM 1

Zikri âfî vekâlet takrîrinin ma'zeret-i meşrûhaya binâen mahallinde istimâ'ını ümenâ-i şer'le ma'an irsâl olduğumuza binâen Burdur'un Derslik Mahallesiinde vâki' Hoca Yeşilzâde Mustafa Efendi ibn-i Halil Efendi ibn-i Hasan Efendi'nin hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimûn hâzır olduğu hâlde meclis-i şer'i şerîf olundukda hâne-i merkûmede sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Vesile bint-i Mustafa Efendi ibn-i Halil Efendi bin Hasan Efendi meclis-i şer'de alınan ifâdesidir.

Zevc-i dâhilim bulunan Burdur'un Karasenir Mahallesiinde sâkin Yaka Karyeli Sadık Efendi ibn-i El-Hâc Mehmed Efendi ibn-i Hacı Süleyman nâm kimesne mesken-i

şer'îsi olan hânesini âhara fûruhtla zevce-i menkûhası bulunduğum hâlde benimle firâşından hâsıla ve benden mütevellide tahmînen beş yaşında Zehra nâm sağîreyi bi'lâ-nafaka terk pederim hânesinde ikâmet itdirmekde ve câriyelerini gayr-ı me'men olan Yaka Karyesine götürmek emelinde ve mehr-i mu'accelim ve mâl-ı cihâzımdan ola ber-mûceb-i defter-i müfredât elbîse ve eşyâ ve hukûk ve sâiremi ve zimmetinde bulunan matlûbâtımı virmekden mesken-i şer'îsi alamadığı hâlde benimle sağîre-i mezbûreden her birimizi kader-i ma'rûf nafaka ve kisve levâzımı zarûriyye-i sâiremizi usûlen âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bu husûsdan dolayı zevcem merkûm tarafından aleyhime suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ-i şuhûdü istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve tarafımdan iddi'â olunacak müdde'âmmı netîcesine değın mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mevkûf Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'ndenda'vâ vekîli Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin bin Hacı Mehmed Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 5 Safer sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre

Vesîle Hatun

Ben dahi vekâlet merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Vesile bint-i Mustafa Efendi ibn-i Halil Efendi nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider oldğumuz gibi imzâsı zeylindeki parmak işâreti mezbûrenin kendi parmak işâreti olduğunu ve Hâfız Şakir Efendi'yi müvâcehesinde tevkîl eylediğın ihbâr ve tasdîk ideriz fî 5 Safer sene [1]316

Yeşilzâde Efendi Mustafa Efendi	Hilmi ibn-i	Mahalle-i Merkûmeden Yeşilzâde Mustafa	Mahalle-i Merkûmeden Kemal Efendi ibn-i Ahmde	Derslik Mahallesi İmâmı Hoşyarzâde Hafız İbrahim
---------------------------------------	----------------	--	---	--

	Efendi ibn-i Halil Efendi	Efendi ibn-i Hacı Halil	Efendi ibn-i Mehmed
--	------------------------------	----------------------------	------------------------

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur fî 5 Safer sene [1]316

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuştur

İlyas Veysi

SAYFA 97

HÜKÜM 1

Burdur'a tâbi Kemer Nâhiyesi kurâlarından nefsi-i Böbekler Karyesi sâkinelerinden zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Meryem bint-i Mustafa bin Abdullah nâm hatun meclis-i şer'-i münîrde da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevce-i mankûhası bulunduğum Karye-i mezkûr ahâlîsinden Mahmud bin Topal Ali bin Ahmed Sipâhî nâm kimesne beni hânesinden tard ve teba'Devlet-i Aliyye'den'id ve beş seneden berü bi'lâ-nafaka vâlidem hânesinde ikâmet itdirmekde bulunduğundan evvelce Kemer Nâhiyesi Niyâbet-i Şer'iyyesinden müstahsıl nafaka hücceti mücebince müterâkim nafaka dâire-i icrâ ma'rifetiyle tahsîline ve iktizâ-yı hâlde usûlen âid olduğu şer'î ve nizâmî ve cezâ mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen talep ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve bu hûsusdan dolayı zevcim merkûm tarafından aleyhimde suver-i meşrûh dâiresinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve tarafımdan iddi'â olunacak müdde'âlarımı netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun

küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 7 Safer sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Meryem bint-i

Mustafa bin Abdullah

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî 7 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müdde'îyye-i mezbûr Meryem bint-i Mustafa nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ideriz ve gösterilen parmak işâreti mezbûre Meryem'in kendi parmağı işâreti olup bizim huzûrumuzda vaz' eylediğini tasdîk ideriz. fî 7 Safer sene [1]316

Mu'arrif Akviran Karyesinden Kara Kuzuoğlu Halil bin Hasan bin Ömer Ağa	Mu'arrif Bubekler Karyesinden Hasan Çavuşoğlu Ahmed bin Hasan bin Hacı Hüseyin
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Manastır Mahallesi'nden Uncuoğlu Ahmed bin Ahmed bin Ahmed'in meclis-i şer'de Hacı Ahmed Mahallesi'nden Ahmed Reşid Efendi ibn-i Yusuf Çavuş ibn-i Hacı Ahmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevce-i mutallakam olan Burdur'un Şeyh Mahallesi'nden Demirci Abdülcelil kızı Vesile bint-i Abdullah ile beynimizde cereyân iden zevciyyet-i kâime iken firâşımdan hâsıl ve mezbûreden mütevellid sulbî sağîr oğlum Abdullah'ın nafaka ve kisvesi için târîhinde aleyhimde üzerime şehriye on sekiz kuruş ve takdîr ittürüp meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru viregelmekte ise de sağîr-i merkûmun sinni yedisine tecâvüz idüp sekizine varup terbiyesinden müstağnî ve ol vecihle mezbûrenin hakk-ı hidânesi sâkıt olmağla sağîr-i merkûmun yedime teslim olunmasını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-

gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve ikâme-i beyyine istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 14 Safer sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

Ahmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâ ve ifâya ta'ahhüd eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkil-i merkûm Ahmed bin Ahmed'in bi'z-zât kende parmak işâreti olduğunu tasdîk eyledik.

Manastır Mahallesi'nden Çelebioğlu Ali bni Mustafa	Şeyh Sinan Mahallesi'nden Abbaszâde Hâfız Rıza Efendi ibn-i Hacı Halil
---	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 98

HÜKÜM 1

Burdur'un kışla Karyesinde sâkine zâtı zırde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Hatice bint-i Hası Mestan bin meclis-i şer'de Hacı Ömer Mahallesi'ndenda'vâ vekîli Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mehmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevc-i mutallakım Burdur'un Lengüme Karyesinden Emiroğlu Mustafa zimmetinde bulunan nafaka-i mukaddere ile cihet-i karzdan alacak hakkımı ve

müteveffâ zevcim Ali'nin sulbî ve benim sadrî oğlum olup hâlen *(bu sicil yarım bırakılmış)*

HÜKÜM 2

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-i takrîr ve ketb ve tahrîr için kıbel-i şer' de me'zûnen ümenâ-i şer''le ma'an irsâl olduğumuza binâen Burdur'un Rum Mahallesi vâki' müteveffâ Şapcı Panayot'un hayâtında sâkin olduğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler hâzır oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i münîrde olundukda hâne-i merkûmede sâkine zâtı mu'arrefe Sofya bint-i Şapcı Panayot ibn-i Matos nâm hatun meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden da'vâ vekîli Hâfız Şâkir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa ibn-i Hacı Mehmed Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Şapcı Panayot bin Matos bin Atam terekesinden dolayı aleyhimde alacak iddi'âsında bulunan Burdur'un Rum Mahallesi ve teba' Devlet-i Aliyye'den Ecevid oğlu Hiristo bin Nikola bin Ecevid ile merkûm Hiristo'nun kız karındaşları Kadrine ve Resine ve zevcesi Kismaniye bint-i Vasil taraflarından ikâme olunan de'âvînin âid olduğu şer'î ve nizâmî ve ticâret mahkemelerinde ve devâir-i sâirede bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten ve meblağ-ı mezkûrdan dolayı mukaddemâ hacz itmiş oldukları emlakın fekk-i murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arâza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ iştikâ-i ani'l-hükkâma ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve taht-ı hükme alınacak hukûkumun ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve âharı tevkîl ve terfika vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Hâfız Şâkir Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

16 Safer sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre

Sofya

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Sofya bint-i Panayot bin Taso nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider ve huzûrumuzda vekîl eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz. fi 16 Safer sene [1]316

Hâzır Bağçivanoğlu Hacı Hiristo bin Mustafa	Hâzır Rum Milletinden İrikürek? Bin Mehmanos	Mu'arrif Rum Mahallesi'nden Kavaklıoğlu Nikola Efendi ibn-i Yorguf	Mu'arrif ÜçdibekMahallesi'nden Timurzâde Mustafa Efendi ibn-i Hacı Süleyman
--	---	---	---

SAYFA 99

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur. fi 16 Safer sene [1]316

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye
--------------	--------------	----------------------------------

HÜKÜM 1

Burdur'un Manastır Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Zeyneb bint-i Ömer bin Süleyman nâm hatunun meclis-i şer'de da'vâ vekîli Üçdibek Mahallesi'nden Nesimizâde Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed ibn-i Ahmed mahzarında alınan ifâdesi

Dîvânbaşa Mahallesinde zevcem Sarracoğlu Hacı Ömer bin Ahmed bin Abdullah bundan beş gün mukaddem câriyelerini tatlık idüp zimmetinde alacak hakkım olan nafaka-i iddet cihâz ve mehr-i mu'accel ve müeccelimden elbîse ve nakd ve haşhaş ve afyon akçesi ve sâir eşyâlarımın âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza ve bu bâbda merkûm tarafından da'vâ zuhûr ider ise murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her

iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlife arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı mûmâileyh Sıdkı Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 18 Safer sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Zeyneb

Bint-i Ömer

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Mûmâ ileyh

İşbu müvekkile-i mezbûre Zeyneb bint-i Ömer nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylindeki parmak işâreti bi'z-zât mezbûrenin olduğunu tasdîr ve ihbâr ideriz. fî 18 Safer sene [1]316

Mu'arrif Yenice Mahallesi'nden İmamoğlu Mustafa bin Hacı Mehmed	Mu'arrif Manastır Mahallesi'nden Mustafa Efendi ibn-i Mustafa Efendi
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Emiroğlu Şeyh Mehmed bin Halil bin Mehmed Ali'nin meclis-i şer'de da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Zevce-i menkûham bulunun Burdur'un Kapu Mahallesi'nden Abdullah Usta kerîmesi Atiye bint-i Abdullah bin Abdullah'ın aleyhimde ikâme eylediği mehr ve nafaka ve elbîse ve talak ve alacak da'vâsının murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve arıza takdîmine ve vaz' imzâya ikâme-i beyyine ve

istimâ'-i şuhûda ve bu husûsun mütevakkıfı olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Halil'i vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 19 Safer sene [1]316

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Emiroğlu

Mehmed bin Halil bin Mehmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Edhem bin Mehmed

Bin Halil

Merkûm Şeyh Mehmed bin Halil bin Mehmed'i bi'lür ve vekîl nasb eyleiğini iş'âr ideriz. fî 19 Safer sene [1]316

Ve Telgraf Hademesi Ahmed Reşad	Burdur'un Yenice Mahallesi'nden İvazzâde Mustafa bin Hacı Mahmud
---------------------------------	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 100

HÜKÜM 1

Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Salalı Hacı İshak Efendi zevce-i mutallakası Hâce Hatice bint-i Hacı Faik Efendi ibn-i Abdullah'ın meclis-i şer'de Burdur'un Ermeni Mahallesinde mukîm da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevc-i mutallakım bulunan Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Salalı Hoca Hacı İshak Efendi ibn-i Osman Efendi ibn-i Abdullah'ın zimmetinde bulunan mehr-i mu'accellele cihâzımdan bulunan elbîse ve eşyâ-i beytiyye ve dikiş makinesi ve alacak nakd hukûkumun ve Burdur'un Lengüme Karyesine kâin bâ-kayd-ı sened-i resmî bir

kıt'a tarlam ile yine Lengüme Karyesinde vâki' benim nâmıma kayd olunması lâzım gelen bir kıt'a tarlamı kendi nâmına kayd etmiş olduğundan kaydının tashîh ve terkîni ve yâhud bedelini ve merkûmun firâşından hâsıl ve benden mütevellid sağır oğlu Mehmed Emin için nafaka takdîrini ve yine firâşından hâsıl ve benden mütevellid bi-hakki'l-hidâne terbiye ve hidânem bana âid olan üç yaşında bir nefer sağîre kızı mezbûr İshak Efendi zabt itmekte olduğundan sağîre-i mezbûre bana eda ve teslîme tembih ve üzerine takdîr-i nafaka olunmasını lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâya ve merkûm tarafından aleyhimde ikâme olunacak de'âvînin dahi murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve ciheteyn-i mezkûreteynin netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos'u vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

19 Safer sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre

Hacı Hatice bin Hacı

Faik Efendi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbâğî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Hâce Hatice bint-i Hacı Faik Efendi nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zîrindeki parmak işâreti mezbûrenin bi'z-zât kendi parmak işâreti olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz. fî 19 târîh-i mezbûr

Mu'arrif KarasenirMahallesi'nden Mehmed Efendi ibn-i Hüseyin	Sucuzâde	Mu'arrif Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Dedezâde Mehmed Efendi ibn-i İsmail ibn-i Hasan Ağa
--	----------	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Rum Mahallesiinde mütemekkin zâtları zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rifleriyle mu'arrefe müteveffâ Dibaboğlu zevcesi Hacı Masdala bint-i Hacı Kiryako bin Anderye ile müteveffâ-yı merkûmun kebîre kızı Yasmana bint-i Hacı Nikola ibn-i Hacı Dimitri ile kebîr oğlları Hacı Dimitri ve Kirilyos'dan her biri meclis-i şer'de Ermeni Mahallesiinde mukîm da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdeleri.

Mevrûsumuz müteveffâ Dibaboğlu Hacı Nikolan ibn-i Hacı Dimitri ibn-i Atam'ın terekesinden dolayı aleyhimizde ikâme-i da'vâ iden Burdur'un Rum Mahallesiinde mütemekkin Araboğlu Dimitri Efendi zevcesi Hacı Varvara tarafından Burdur Ticâret Mahkemesi'nde alacak iddi'âsında bulunduğundan mezbûre Hacı Varvara ile lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen (silik) murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe hakem ve mümeyyiz ve ehl-i hibre ve erbâb-ı vukûf tasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ-i ale'l-hükkâm mu'âmelât ve müstedi'âtının icrâ ve tanzîm ve takdîne ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve i'lâmât (silik) ahkâmının icrâsına ve suver-i meşrûha dâiresinde âharı tevkîl ve terfîka ve bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Müvekkil-i Merkûm Kirilyos	Müvekk-i Merkûm Hacı Dimitri	Müvekkile-i Mezbûre Besmaniye	Müvekkile-i Mezbûre Hacı Madele bint-i Hacı Kiryako
-------------------------------	---------------------------------	-------------------------------------	--

SAYFA 101

HÜKÜM 1

Mezbûre Hacı Mefdelye bint-i Hacı Kiryako bin Anderye'nin meclis-i mezkûrde Hacı Agop Efendi mahzarında alınan ifâdesi.

Kız karındaşım olup bundan akdem vefât iden Hacı Sultane bint-i Kiryoka bin Anderye'in kâffe-i terekesinden yedi sehim i'tibâriyle bir sehim hissa-i irsiyyemi mezbûra Hâce Varvara zabt ve vaz' yed itmekde olduğundan hissa-ı irsiyyemi taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîmine ve suver-i meşrûha dâiresinde kezâlik mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi (silik) vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 22 Safer sene [1]316

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimelerini kemâ yenbağî edâ ve îfaya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkilân-ı mezbûrân Mefdelye bint-i Kiryako ve Lismaniye bint-i Nikola'yi bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi imzâları zîrindeki parmak işaretleri vaz' eylediklerini ihbâr ve tasdîk ideriz.

Fî 22 Safar sene [1]316

Mu'arrif Rum Milletinden Kırmızıoğlu Yevâki'm bin İlyas	Mu'arrif ÜçdibekMahallesi'nden Dedaloğul Ali Efendi ibn-i Hasan Ali
---	---

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Şekerci Hacı Mehmed Ağa ibn-i Veliyüddin bin Mehmed'in meclis-i şer'de Ermeni Mahallesi mütemekkinlerinden teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevce-i menkûha-ı medhûlüm bihâm olup bundan akdem vefât iden Sıdika bint-i Mustafa Fikri bin Abdullah ile sulbû sağır oğlum olup müte'âkiben fevt olan Mustafa'dan mevrûs ber-mûceb-i defter-i kassâm ve hâric-i kassâm olan terekelerinden hıssa-i irsiyye-i şer'iyelerimi Eytâm Müdüri Hacı Hüseyin Efendi ile Burdur zabtiye neferâtından Mehmed Çavuş ibn-i ile sâir medyûnlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyizen ve istinâfen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve bena edâ ve teslîme ve kayınvâlidem Fatma Hatun tarafından aleyhimde Burdur Mahkeme-i Şer'iyesi'ne ikâme olunan ve olacak da'vâsının âid olduğu mahkemede kezâlik bidâyeten ve temyizen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve bu husûsları netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 2 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

Hacı Mehmed Ağa

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

SAYFA 102

HÜKÜM 1

Burdur'un Ermeni Mahallesinde mukîme zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından Uzun Terzi kızı Anna bint-i Kiryakos bin Karabet meclis-i şer'de da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa ibn-i Halil müvâcehesinde mezbûre Anna'nın zevc-i dâhili Mahalle-i merkûmede sâkin teba'Saltanat-ı Senîyye'den Tabanoğlu Hacı İstifan ibn-i Avâkim bin Ohannes hâzır olduğu hâlde alınan ifâdesidir.

Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin teba 'Devlet-i Aliyye' den Ispartalı Kocamanoğlu Hacı Ohannes ibn-i nâm kimesneden ciro tarîki üzere Burdur'un sâlifü'z-zikr Ermeni Mahallesinde mütemekkin yine teba 'müşârün ileyhden da'vâ vekîli Abur bin Karabet bin Hacı Kokan nâm kimesneye ihâle olunarak merkûm Abur dahi zevcem merkûm aleyhinde Burdur mahkeme-i ticâretinden istihsâl itmiş olduğu i'lâm üzerine zevcim merkûmun yedinde mâl ve mülkü olmak zu'muyla yedimde müstakillen mâlim ve mülküm olan Mahalle-i merkûmede vâki' sâkin olduğum hânem ittisâlinde bulunan üç evlek mikdârı bir kıt'a bâğçemi hacz etmiş olmağla usûlüne tevfikân zikr olunan bâğçemi fekk-i hacz ile merkûm Abak'ın men'i müdâhalesini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'âdeten ve i'tirâzen ve itirza sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe hakem ve mümeyyiz ve ehl-i hibre ve erbâb-ı vukûf nasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ-i an'il-hükkâm ve mu'amelâtın icrâ ve tanzîm ve takdîmine ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve i'lâmât-ı müstahsile ahkâmının icrâsına ve suver-i meşrûhe dâiresinde âharını tevkî ve terfika ve bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan hâzır-ı merkûm Edhem Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fi 27 Safer sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Anna bint-i

Kiryakos

Zevc-i merkûm Hacı İstefan bin Avâki'm bin Ohannes'in meclis-i mezkûrde alınan ifâdesidir.

Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin bâlâda ismi muharrer Kokanoğlu Abur ibn-i Karabet tarafından aleyhimde Burdur Bidâyet Mahkemesi'nin ticâret kısmından istihsâl etmiş olduğu bir kıt'a i'lâmın münderecâtı olan üç bin dört yüz otuz altı kuruşa karşı yirmi yedi aded yüzlük Lira-yı Osmanî teslimâtım olup meblağ-ı mezkûru merkûm Abur müvâcehesinde ifâde etmiş isemde meblağ-ı mezkûrun muhayyel-i müvâcehesinde dermeyânı iktizâ eylediği ifâde olunmağla bâlâ-yı zabtda muharrer ciro olunun üç bin dört yüz otuz altı kuruşa karşı dâyinim bulunan Ispartalı Kocamanoğlu Hacı Ohannes üzerine teslimât dermeyânıyla müdâfa'aten mürâca'at ve ol sûretle âid olduğu mahkemede suver-i meşrûha üzere talep ve da'vâya ve rüi'yyet-i

muhâsebe ve i'âde-i muhâkemeye ve bu husûsun netîcesine deĝin tarafımdan zevcem mezbûrenin vekîl eylediĝi gibi ben dahi hâzır-ı merkûm Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 27 Safer sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Hacı İstefan

Bin Avâki'm

Ben dahi her ikisinin vekâletini kabul ve hizmet-i lâzımesini kemâ yenbaĝî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîli Merkûm

Uzun Terzi kızı Anna bint-i Kiryakos ve zevci İstefan bin Avâki'm nâm kimesneleri bi'lür ve ta'rîf ideriz ve gösterilen imzâ ve parmak işâreti kendülerinin olup bizim huzûrumuzda vaz' eylediklerini tasdîk ideriz. fî 27 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Hacı Agop ibn-i Hacı Bolos Hacı İstefan	Mu'arrif Ermeni Milletinden İstefanoĝlu Karabet bin İstefan bin Resis
---	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 103

HÜKÜM 1

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Helvacızâde Mehmed Efendi ibn-i Hacı Ömer bin Hacı Osman'ın sulbiye kebîre kızı olup zâtı zîder muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Sariye ile sulbî kebîr oĝulları Hüsnü ve Tefvik Efendilerden her birinin meclis-i şer'de da'vâ vekîli Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Aĝa ibn-i Hacı Mehmed Aĝa mahzarında müteveffâ-ı merkûmun dîĝer sulbî kebîr oĝlu Halid Efendi hâzır olduĝu hâlde alınan ifâdesidir.

Pederimiz olup bundan akdem veât iden Helvacı Mehmed Ağa ibn-i Hacı Ömer bin Hacı Osman Ağa'nın hayâtında bâ-sened-i resmî yedinde müstakillen mâlî ve mülkü olup ba'de vefâtihi bizimle karındaşımız hâzır-ı merkûm Halid Efendi'ye usûl-i meşrû'asını tevfikân mes'ele-i mîrâsımız üzere mevrûs olan Burdur Kasabasında atîk hân arsası civârında kâin tarafları harâb hâne arsası ve Câmî'-i Kebîr vakfı ve tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb muhterik helvacı dükkânı arsasını geçenlerde tâlibi bulunan Karagözzâde Ömer Efendi'ye bey' ve teslîm eyledikten sonra pederimiz müteveffâ-yı merkûm Mehmed Efendi'nin kız karındaşları Hacer ve Ayşe ile üvey vâlidesi Gülsüm Hatun taraflarından arsa-i mezkûre bizim ceddemiz mezbûrât Hacer ve Ayşe ve Gülsüm'un zevc ve peder ve mevrûsları müteveffâ ceddimiz Hacı Ömer'den mevrûs mülkleri olmak zu'miyle karındaşımız Hâlid Efendi ile Karagözzâde Ömer Efendi müvâcehelerinde Burdur Bidâyet Mahkemesi'nde ikâme-i da'vâ ve ol sûretle aleyhimizde bir kıt'a hükmü hâvî i'lâm istihsâl itmiş olmağla i'lâm-ı mezkûrun münderecâtı olan hüküm aleyhinde i'tirâzû'l-gayr ve i'âdeten muhâkeme sûretleriyle âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâya ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve lede'l-iktizâ bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya bu husûsun netîcesine değîn mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan merkûm Hâfız Şakir Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 29 Safer sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre

Sariye bint-i Mehmed

Ben dahi karındaşlarımın vekîl eylediği gibi Hâfız Şakir Efendi'yi vekîl nasb ve ta'yîn eyledim. fî târîh-i mezbûr

Hâzır-ı Merkûm Halid	Müvekk-i Merkûm Tefvik	Müvekk-i Merkûm Hüsni
----------------------	------------------------	-----------------------

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Sariye bint-i Mehmed nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi merkûm Tevfik ile mezbûrenin imzâları zîrinde bulunan parmak işâretleri kendülerinin olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz.

Mu'arrif Yenice Mahallesi'nden Kâtiboğlu Mustafa bin Hacı Mehmed	Mu'arrif BurçMahallesi'nden Korucazâde Hüsnü Efendi ibn-i Ömer
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Ermeni Mahallesi mütemekkinlerinden ve teba'Devlet-i Aliyye'den Hacı Karabet ibn-i Hacı Serkiz ibn-i Behak ve Karebet ibn-i Ohannes ibn-i Karabet ve Agob ibn-i Artin ibn-i Ohannes ve Karebet ibn-i Kigork ibn-i Karabet nâm kimesnelerin meclis-i şer'de da'vâ vekîli Hâfız Şâkir Efendi ibn-i Hacı Mehmed ibn-i Hüseyin mahzarında alınan ifâdesidir .

Ahâlîsinden olduğumuz Burdur'un Burç Ermeni Mahallesinde tarîk-i âmm üzerinde vâki' Çiçekler çeşmesi dinmekle ma'rûf tarîk-i âmm üzerine cereyân ider bizim dahi hakk-ı şürb ve şüphemizi mahsûs olan mâ-i lezîz çeşmesinin mecrâ-yı mahsûsu olan derûnun künk mevzû' kâkgir dehlizi keşf ve hedm ve künkü kırup mâ-i mezkûrun mecrâsını ibtâl ve fuzûlî bigayr-i hak mâ-i mezkûrdan hakk-ı şüfhe ve şürbü olmadığı hâlde kendi mâlî ve mülkü ohan hânesine bir masura su almak üzere başkaca yortu yapup ol vecihle kendisinin çeşmesine vaz' itmekte olan Mahalle-i merkûme ahâlîsinden Atam ibn-i Hacı Gokas ibn-i Atam nâm kimesneden lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten taleb ve da'vâya ve merkûm Atam'ın zevcesi Manuşke tarafından aleyhimizde Burdur Ceza Mahkemesi'ne ikâme olunmuş olan darb ve sâire da'vâsının usûlüne tevfikân lâzım gelen müdâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyah takdîmine ve vaz'üimzâya ve bunların netîcesine değin ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve keşf ve mu'âyene ve ehl-i hibre ta'yînine ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i

SAYFA 104

âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile Hâfiz Şakir Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik bu bâbda bir kıt'a hüccet-i şer'iyye tanzîm ve i'tâsı matlûbumuzdur.

Müvekkil-i Merkûm Karabet ibn-i Kigork ibn-i Kareb	Müvekkil-i Merkûm Agop ibn-i Artin ibn-i Ohannes	(pulun üstü okunmuyor)	Müvekkil-i Merkûm Hacı Karabet ibn-i Serkiz
---	--	---------------------------	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî 2 Rebiülevvel sene [1]316

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve istimâ'-ı takrîri için kabîl-i şer'den me'zûnen ümenâ-i şer'le ma'an irsâl olduğumuza binâen Burdur'un Derslik Mahallesiinde vâki' Çilzâde Hacı Fethullah Ağa ibn-i Mehmed Ağa'nın hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i âlî oldukda an asl Burdur'un Derslik Mahallesi'nden olup Konya vilâyetinde Durak Feth Mahallesiinde muvakkatan sâkine iken bu def'a berâ-yı sıla Burdur'a avdet iden Derslik Mahallesiinde müsâfereten sâkine Alimzâde kerîmesi olup zâdî zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn tam Adile Hatun ibnet-i Osman Ağa ibn-i İbrahim'in meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde sadrî kebîr oğlu Mehmed Nuri Efendi ibn-i Hacı Ahmed bin Sadık Ağa mahzarında alınan ifâdesi.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Alimoğlu Osman bin Abdullah'ın verâseti sulbî kebîr oğlu đıđer İbrahim ile sulbiye kebîre kızı olduğum hâlde bana munhasıra olup ba'dehû merkûm İbrahim dahi vefât idüp verâseti li-ebeveyn kız karındaşı bulunduğum hâlde bana munhasıra olup benden mâ'adâ vârisi ve terekesine müstahak âhar kimesne olmayup müteveffâ-yı merkûm pederim Osman Ağa'nın hayâtında yedinde müstakillen mâl ve mülkü olup ba'de vefâtihî tashîh-i mezkûr vecihle hasren bana mevrûs olan zikr olunan Derslik Mahallesinde vâki'' bir taraftan müteveffâ Aşçı Hacı Müezzîn evlâdları menzilleri ve bir taraftan müteveffâ Alimoğlu Hasan vereseleri menzilleri ve bir taraftan tarîk-i âmm ve taraf-ı râbi'i- tarîk-i hâss ile mahdûd bir bâb mülk menzil ile karındaşım müteveffâ-yı merkûm İbrahim Ağa'nın hayâtında yedimde müstakillen mâl ve mülkü olan Yenice Mahallesinde vâki' tarafları Kıcak kızı Kezbân ve bir taraftan Tekecioğlu Hâfız Ali menzilleri ve bir taraftan tarîk-i hâss ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd đıđer bir bâb mülk menzil ile tereke-i menkûlesi zevce-i menkûha-i metrûkesi ile bana mevrûs olmuş iken zevcesi mezbûre Zahide hâne-i mezkûre ile tereke-i menkûlesini fuzûlî müstakillen zabt itmekde olmağla zikr olunan iki bâb hâne ile menkûl terekesinden hissa-i irssiyyemi mezbûre Zahide ile sâir vâzı'ü'l-yed olanlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyih takdîmine vaz' imzâyaya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve suver-i meşrûha dâidesinde âharı tevkîl ve terfîka ve bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm oğlum Nuri Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 3 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Adile

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbađđ edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Adile Hatun ibnet-i Osman nâm hatunu bi'lür ve ta'rif ider olduğumuzu mübeyyin işbu Mahalle şerh ve temhîr eyledik.

Hâzır-ı Merkûm Hacı Ahmed Mahallesi'nden Helvacızâde Hacı Abdullah bin Hacı Hasan	Hâzır ve Mu'arrif Mahalle-i Merkûmeden Yeşilzâde Mustafa Efendi ibn-i Halil Efendi	Hâzır ve Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Çilzâde Hacı Fethullah Ağa bin Mehmed Ağa
---	--	--

SAYFA 105

İşbu mühürler huzûrumuzda vaz' olunduğunu tasdik ideriz. fî 3 Rebiülevvel sene [1]316

Derslik Mahallesi Muhtar-ı Evveli Ali Ağa

İbni Hasan

İşbu vekâlet-i huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur fî 3 rebiülevvele sene [1]316

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye
--------------	--------------	---------------------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Hocazâde Ali Er-Rızâ Efendi ibn-i El-Hâc Hasan Efendi ibn-i Mehmed Efendi'nin meclis-i şer'de da'vâ vekîli Nesimizâde Sıdkı Efendi ibn-i Hacı Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden olup bundan akdem vefât iden (silik) Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed bin Mustafa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Adile bint-i Hacı Mehmed Ağa ile sulbiye kebîre kızları Şefika ve Esmâ ve Zehra ve Azime ve Züleyha ve li-ebeveyn amûcezâdeleri bulunduğumuz cihetle benimle birâderim Hacı Necib Efendi'ye munhasıra olup müteveffâ-yı mûmâileyhin emlâk ve akâr ve menkûl ve nükûd ve zimem-i gayr-i menkûl kâffe-i terekesinden

hıssa-i irsiyye-i meşû'amı zevce-i mezbûre Adile Hatun ile kerîmeleri hatunlar ve sâir vâzî'ü'l-yed bulunanlardan hissa-i irsiyyemi âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve bu husûsdan dolayı aleyhimde ikâme olunacak müdâfa'anın kezâlik murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûd arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve hissa-i irsiyye-i şer'iyemin ahz ve kabzı ve bana edâsına değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Sıdkı Efendiibn-i Hacı Ahmed Efendi'yi vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 4 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkil Rıza bin Hacı Hasan

Bin Mehmed

11 Temmuz sene [1]314

Müvekkil-i Merkûm

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 4 Rebiülevvel sene [1]316

Süleyman Sıdkı bin Hacı Ahmed

Bin Ahmed

HÜKÜM 2

Burdur'un Rum Mahallesinde mütemekkiye teba'Devlet-i Aliyye'den ve Rum milleti nisvânından olup zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ma'rifetleriyle mu'arrefe Bantise bint-i Kiryako bin Atam ile sadrî kebîr oğlu Nikola bin Panayot bin 'dan her birinini meclis-i şer'de teba'müşârün ileyhâdan Mahalle-i merkûme ahâlîsinden da'vâ vekîli Yorgaki bin Esfori bin Yorgi mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevcem ve mevrûsumuz olup akdem vefât iden Burdurî Benli Panayot oğlum Luka'nın terekesinden dolayı aleyhimizde hissa-i irsiyye talebiyle ikâme-i da'vâ iden Anna bint-i Yavafın bin Şerhef ile lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve bizim dahi tereke-i mezkûreden dolayı her

nev' hukûkumuzu taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bizlere edâ ve teslîme ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve mezbûre Anna'nın da'vâsının netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile taramızdan hâzır-ı merkûm Yorgaki Efendi ibn-i Astavri ibn-i Yrogi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik. fî 4 Rebiülevvel sene [1]316

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 4 târîh-i mezbûr

Müvekkil-i Merkûm Nikola

Bin Panayot

İşbu müvekkile-i hâzıra-i mezbûre Bantise bint-i Kiryako ve Nikola bin Panayot nâm kimesneleri bi'lür ve ta'rîf ideriz ve gösterilen parmak işâreti mezbûre Bantise'nin kendi parmağı işâreti olup bizim huzûrumuzda vaz' eylediklerini tasdîk eyledik. fî 4 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Hulisioglu Bodur Mos bin Hacı Nikola	Mu'arrif Mübaya'acıoglu Yuvan bin MahAli Efendi ibn-i Anastas
--	---

Ma'zeret-i şer'iyyeye binâen vekâlet takrîri huzûrumuzda olduğu arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib
--------------	--------------	----------

SAYFA 106

HÜKÜM 1

Burdur'un Derslik Mahallesiinde sâkin Hoca Değirmencizâde Hacı İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hasan bin İsmail Efendi'nin meclis-i şer' de da'vâ vekîli Berberzâde Edhem Efendiibn-i Mehmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Karındaşım Değirmencizâde Hâfız İsmail bin Hasan tarafından Aleyhimde ikâme olunan bin beş yüz kuruluş alacak da'vâsının âid oldğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile işbu hâzır-ı merkûm Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 4 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm El-Hâc

Edhem Efendi

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî 4 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

HÜKÜM 2

Burdur'un Yenice Mahallesiinde sâkin Hamamcıoğlu Şeyh Mehmed bin Halil bin Ali Ağa'nın meclis-i şer' de Yenice Mahallesi'nden Berberzâde Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa ibn-i Halil Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevce-i mankûham olan Burdur'un Kapu Mahallesiinde Uzun Mehmedoğlu Abdullah Usta kerîmesi Atiye bint-i Abdullah ibn-i Mehmed'in bana adem-i itâ'atde bulunduğundan mezbûre Atiye'nin itâ'atle kîbel-i şer' de tenbîh olunmasını talep ve da'vâya ve zevcem mezbûre Atiye ile babası merkûm Abdullah ile vâlidesi Fatma bint-i Abdullah bin İsmail taraflarından aleyhimde ikâme olunan de'âvînin lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve cezâ mahkemesinde bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen

ve istînâfen murâfa‘a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ‘-i şuhâda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz‘ imzâ ve temhîre ve ciheteyn-i mezkûreteynden her birinin netîcesine deĝin mütevakıf olduĝu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve terfîka ve redd-i a‘zâ ve iştikâ-i ani‘l-hükkâma hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve iştikâ-i ani‘l-hükkâma vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile Burdur’un Yenice Mahallesi’nden Edhem Efendiibn-i Mehmed Aĝa ibn-i Halil Aĝa’yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta‘yîn eyledim bir kıt‘a hüccet-i şer‘iyye i‘tâ buyurulması bâbında

Fî 5 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Şeyh Mehmed

Bint-i Halil bin Ali

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta‘ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu merkûm Şeyh Mehmed bin Halil nâm kimesnenin kendi parmak işâreti olduĝunu tasdîk eyledik.

Fî târîh-i mezbûr

Yenice Mahallesi’nden Hacı Osman bin Salih	Hacı Ahmed Mahallesi’nden Ahmed Efendi ibn-i Yusuf
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 107

HÜKÜM 1

Burdur’un Hecin Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü‘l-esâmî müslimîn ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Fatma ile Divanbaba Mahallesinde sâkine zâtı kezâlik ta‘rîf-i şer‘î ile mu‘arrefe Azime bintân Hacı Ali bin Hacı İbrahim nâm hatunlardan her

birisinin meclis-i şer' de Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden da'vâ vekîli Hurşidzâde Mustafa Şakir Efendi ibn-i Hasan Ağaibn-i Hacı Mehmed Ağa mahzarında alınan ifâdeleridir.

Liebeveyn kız karındaşımız olup bundan akdem vefât iden Züleyha bint-i Hacı Ali bin İbrahim'den mevrûs kâffe-i terekeden hissa-i irsiyye-i şer' iyyemizi karındaşımız Yenice Mahallesiinde sâkin Kadioğlu İbrahim bin Hacı Ali bin İbrahim nâm kimesne zabt itmekde olduğundan hissa-i irsiyye-i şer' iyyelerimizi merkûm İbrahim'den lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bizlere bi-kaderi'l-hısas edâ ve teslîme ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve merkûm tarafından aleyhimizde ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve ciheteyn-i mezkûreteynden her birinin netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer' iyye ile tarafımızdan her birimiz hâzır-ı merkûm Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 13 Temmuz sene [1]314 ve fî 6 Rebiülevvel sene [1]316

Ve Yenice Mahallesi'nden Azime bint-i Hacı Ali bin İbrahim	Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Fatma bint-i Hacı Ali ibn-i Ali
--	--

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkilât-ı mezbûre Fatma ve Azime bintân Hacı Ali nâm hatunları bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi imzâları zîrinde parmak işâretleri kendülerinin olduğunu tasdîk ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mahalle-i Merkûmeden Mestan bin İsmail	Mu'arrif Hecin Mahallesi'nden Hasan bin Mehmed Ali
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden olup hâlen Derslik Mahallesinde mütemekkin Halil bin Ömer bin Osman nâm kimesnenin meclis-i şer' de da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa ibn-i Halil mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Derslik Mahallesinde vâki' yedimde şirâen ve müstakillen mâlîm ve mülküm olan tarafları Edhem bin Mehmed bin menzili ve Alimoğlu müteveffâ Hasan Ağa vereseşi menzilleri ve tarîk-i âmm ve tarîk-i hâss ile mahdûd ve büyü-tü adîdeyi hâvî bir bâb mülk menzilden üç sehim i'tibâriyle bir sehim hissası olduğunu iddi'â iden Konya vilâyetinde sâkine Adile bint-i Osman bin İbrahim nâm hatun ile âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve i'tirâzen ve istînâfen ve temyîzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve husûs-ı mezkûrun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine şâyed müdde'îyye-i mezbûre hissâ-i mezkûreye kesb-i istihkâk eylediği hâlde mürâca'ata ve kezâlik mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi tarafımdan vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

13 Temmuz sene [1]316

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Halil

Ağabn-i Ömer bin Osman

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim. fî 13 Temmuz sene [1]316

Vekîl

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 108

HÜKÜM 1

Burdur'un Kuyu Mahallesiinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe Atiye bint-i Abdullah ibn-i Mehmed'in meclis-i şer' de Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Ahmed Reşad Efendi ibn-i Yusuf ibn-i Hacı Ahmed müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Zevc-i dâhilim Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Şeyh Mehmed bin Halil ibn-i Ali bundan akdem nefsimi şartla tatlık eylediği esnâda zevcim merkûm Halil yedimde bulunan mehr-i mu'accelimden ve cihâzımdan olarak ber-mûceb-i defter-i müfredât elbîse ve eşyâ akçemi lâzımgelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen ve i'âdeten taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza merkûm tarafından aleyhimde ikâme olunacak i'tâ'at da'vâsının murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve bunların netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine âhırî tevkîl ve terfîka me'zûn olduğu hâlde vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 7 Rebiülevvel sene [1]316 ve fî 14 Temmuz sene [1]314

Burdur'un Kuyu Mahallesi'nden Atiye

Bint-i Abdullah ibn-i Mehmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

24 Temmuz sene [1]314

Vekîl

Müvekkile-i mezbûre Atiye bint-i Abdullah ibn-i Mehmed'i bi'lür ve ta'rif ideriz ve imzâsı zîrindeki parmak işâretini huzûrumuzda vaz' eylediğini işhâd ideriz.

Kuyu Mahallesi'nden Abdullah bin Mehmed bin Abdullah	Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Zakir Efendizâde Ahmed bin Zekeriyye bin Ahmed
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

An asl Burdur Kasabasından olup Konya vilâyetinde mütemekkin iken bu def'a berâ-ıy sıla-i rahim avdet iden Adile Hatun ibnet-i Osman Ağa ibn-i İbrahim'in sadrî oğlu olup ber-vech-i âtî hâne da'vâsına vekîl-i müseccel olduğu ve âharı tevkîl ve tescîle me'zûn bulunduğu sahîfe numeroda muharrer olduğu bi'l-mu'âyene zâhir olan Mehmed Nuri ibn-i Hacı Ahmed Efendi'nin meclis-i şer' de da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa Efendi mahzarında alınan ifâdesi.

Vâlidem müvekkilen mezbûr Adile bint-i Osman bin İbrahim nâm hatunun pederinden mevrûs Burdur Kasabasında Derslik Mahallesinde vâki' tarafları müteveffâ Alimoğlu Hasan Ağa vereseleri ve tarîk-i âmm ve tarîk-i hâss ve Aşçı Hacı Müezzîn vereseleri menzilleri ile mahdûd bir bâb hâne ile ve karındaşı İbrahim Ağa'dan mevrûs Yenice Mahallesinde vâki' tarafları Kıbcak kızı Kezban ve bir taraftan Teknecioğlu Hafız Ali menzilleri ve bir taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan tarîk-i hâss ile mahdûd dîger bir bâb mülk menzil ile tereke-i menkûlesinden hissa da'vâsına vekâlet-i umûmiye ile ahz ve kabza mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vâlidem mezbûre Adile Hatun beni âhara tevkîle me'zûn olduğum hâlde kabûlümü hâvî tarafından vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn idüp ben dahi ma'zeretime binâen vekâletim hasebiyle işbu hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi zikr olunan hânelerle tereke-i menkûleden hissa-i irsiyye da'vâsına ve zabt-ı mütakaddimede yazıldığı üzere da'vâ-yı mezkûrların netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 9 Rebiülevvel sene [1]316 ve fî 16 Temmuz sene [1]314

Müvekkil-i Merkûm

Hacı Ahmed Dedezâde

Mehmed Nuri

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 9 Rebiülevvel sene [1]316

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 109

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr ve istimâ'-i takrîri için kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olduğumuza binâen Burdur'un Hacı Ömer Mahallesinde vâki' Burgulzâe müteveffâ Hacı Hüseyin Efendi kerîmesi Azime Hatun'un sâkine olduğu hâneye varup zîrde isimleri muharrer kesân huzûrlarında akd-i meclis olundukda zâtı zeyl-i zabtda muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe Azime ve kız karındaşları Şefika ve Esmâ ve Zehra benât Hacı Hüseyin bin Mehmed ile vâlideleri Adile bint-i Hacı Mehmed bin Ali nâm hatunlardan her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Yörükzâde Mustafa Efendi bin Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevc ve pederimiz olup bundan akdem vefât iden Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed bin Abdullah'ın verâseti bizimle birâderzâdeleri Necib ve Rıza Efendi'yi ve Isparta'da sâkine dîger kebîre kızı Züleyha'ya munhasıra olmağla yedimizde mâl ve mülkümüz olan hâne ve bağçe ve dükkân ve edevât-ı beytiyye ve eşyâ-yı sâir müdde'îlerle berâber âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinin her kısmında murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve imzâ ve temhîre ahz-ı evrâk ve icrâsını talabe ve müdde'îların netîcesine değîn mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve lede'l-iktizâ temyîz ve i'tiraz ve istînâfa ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr ve bizim dahi müdde'îler aleyhinde her nev' hukûkumuzu mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha üzere taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve kezâlik mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile

tarafımızdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 16 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Adile	Müvekkile-i Mezbûre Azime	Müvekkile-i Mezbûre Esmâ	Müvekkile-i Mezbûre Şefika	Müvekkile-i Mezbûre Zehra
------------------------------	---------------------------------	-----------------------------	-------------------------------	------------------------------

Müvekkile-i mezbûrândan mezbûre Adile bint-i Hacı Mehmed nâm hatun meclis-i mezkûrda merkûm Mustafa Efendi mahzarında takrîr-i kelâm idüp müteveffâyı merkûm Hacı Hüseyin Efendi ibn-i Mehmed bin Abdullah'ın zimmetinde cihet-i emânetden otuz Lira-yı Osmanî alacak hakkım olup kable'l-ahz merkûm Hacı Hüseyin Efendi vefât etmekle meblağ-ı mezkûru veresesinden âid olduğu mahkemede kezâlik taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 16 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Adile

Ben dahi vekâlet-i mezkûrelere kabûl ve hizmet-i lâzîmelerini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkilât-ı mezbûrât Adile bint-i Hacı Mehmed bin Ali ve Azime ve Şefika ve Esmâ ve Zehra ibnât el-mezbûr Hacı Hüseyin Efendi nâm hatunları bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâları zîrindeki parmak işaretleri mezbûretânın kendi parmak işaretleri olduklarını tasdîk ideriz.

Hâzır Yenice Mahallesi'nden Dibaşzâde Hasan Efendi ibn-i	Hâzır Hacı Ömer Mahallesi'nden Körzâde Abdullah Efendiibn-i Hacı	Mu'arrif Mahalle-i Merkûmeden Kamil Efendiibn-i Ahmed Efendi	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Zühdü Efendi ibn-i Ahmed Efendi
--	--	--	---

Mustafa Efendi	Osman		
Hacı Ömer Mahallesi'nden Bekirzâde Ahmed bin Bekir	Hâzır Hacı Ömer Mahallesi'nden Necib Efendi ibn-i Hacı Halife	Hâzır Derslik Mahallesi'nden Hacı Ali Efendi ibn-i Halil	

İşbu vekâlet mahallinde huzûrumuzda cereyân eylediği arz olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

SAYFA 110

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'-i takrîr ve ketb ve tahrîri için savb-ı şer''i enverden me'zûnen irsâl olunduğuma binâen Burdur'un Rum Mahallesiinde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletindne Ispartalı Hacı Ohannes Efendi Kocamanoğlu Vartan ibn-i Ohannes Ağa'nın hânesine varup zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler hâzırûn oldukları hâlde akd-i meclis-i şerîf olundukda hâne-i merkûmede sâkin merkûm Hacı Ohannes Efendi meclis-i mezkûrda yine merkûmede sâkin teba'merkûmeden Ispartalı Asator bint-i Davile mahzarında alınan ifâdesidir.

Hamidabad Sancağında nefsi Isparta hudûdu dâhilinde Dereköy Karyesi toprağında vâki' iki taraftan tarîk-i âmm bir taraftan Mehmed ibn-i Mustafa tarlası ile mahdûd bâ-sened mutasarrıf olduğum bir kıta sunur meyânında muharrer olduğum tarlamı otuz aded yüzlük Lira-i Osmanî bedel-i medfû' ve makbûz mukâbilinde Dere Mahallesi'nden Çolak Mustafa bin Abdullah bin Abdullah nâm kimesneye ferâğ olunacağından mahallinde me'mur ve komisyon-ı mahsûs huzûrunda ferâğ takrîrinin

îfâsına ve ferâğ takrîrinin îfâsına değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımdan işbu hâzır-ı merkûm Asadoru vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 15 Safer sene [1]316 ve fî 22 Temmuz sene [1]314

Burdur'un Rum Mahallesinde Mütemekkin teba' Devlet-i Aliyye'den

Ermeni Milletinden Ispartalı Hacı Ohannes ibn-i Varkan bin Ohannes

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

İşbu vekâlet takrîrinde bizlerden her birimiz hâzır-ı bi'l-meclis oduğumuzu ve Hacı Ohannes Efendi merkûm Asadoru vekîl nasb eylediğini ol dahi kabûl eylediğini iş'âr ve tasdîk eyleriz. fî târîh-i mezbûr

Ermen Milletinden ve teba' Devlet-i Aliyye'den Apik bin Karabet bin Hacı Gokos	Şehy Sinan Mahallesi'nden Halil bin Hacı Mehmed Ali bin Halil	Tebe'a-i Müşârün İleyhâdan Hacı Ohannesoğlu Agop bin Hacı Ohannes bin Agop
---	---	---

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'îyye
--------------	--------------	----------------------------------

İnhâ olunmuştur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Manastır Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Şerife bint-i Mustafa bin Mehmed Ali nâm hatunun meclis-i şer' de da'vâ vekîli Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Oğlum İnceoğlanoğlu Mehmed'in terekesinden ve zevc-i dâhilim olup vefât iden Manastır a'yânı İsmail bin Kara Mehmed'in terekesinden hissa-i irsiyye-i şer'iyelerimden oğlumun terekesine oğlumun zevcesi Hacer bint-i Ömer Hâfız bin Hasan ve zevcim müteveffâ İsmail'in terekesine dahi zevcimın kebîr oğulları Mehmed ve Ali nâm kimesne zabt ider olmalarıyla oğlumun terekesinden hissamı mezbûre Hacer'den ve zevcim merkûm İsmail'den mevrûs hissamı kebîr oğulları merkûman Mehmed ve Ali ile kız karındaşları Ayşe ve Sıdıka bintân İsmaili bin Mehmed'den âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve kendüye edâ ve teslîme deği mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 23 Temmuz sene [1]314 ve fî 16 Safer sene [1]316

Burdur'un Manastır Mahallesi'nden Lokman kızı

Şerîfe bint-i Mustafa bin Mehmed Ali

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Yörükzâde

Müvekkile-i mezbûre Şerîfe bint-i Mustafa bin Mehmed Ali'yi şer'an bi'lür ve ta'rîf ideriz.

Fî 23 Temmuz sene [1]314

İcrâ Mübâşiri Mehmed bin Hasan Ali bin Mehmed	İcrâ Mübâşiri Ali bin Ahmed bin Ali
---	-------------------------------------

Hâkim Efendi hazretlerinin ma'zeretine binâen kıbel-i şer'den me'zûn olduğuma binâen vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Fî 23 Temmuz sene [1]314

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------	-----------

SAYFA 111**HÜKÜM 1**

Burdur'un Rum Mahallesiinde sâkine teba' Devlet-i Aliyye'nin Rum milleti nisvânından olup zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rifleriyle mu'arrefe müteveffâ Şapcı Panayot zevcesi Marye bint-i Nikola bin Atam meclis-i şer'-i münîrde da'vâ vekîli Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin bin Hacı Mehmed mahzarında alınan ifâdesidir *(bu sicil yarım bırakılmış)*

HÜKÜM 2

Burdur'un Yenice Mahallesi'nden Kadioğlu İbrahim Efendi ibn-i Hacı Ali bin İbrahim'in meclis-i şer'de Mahalle-i merkûmeden da'vâ vekîli Berberzâde Edhem Efendi ibn-i Halil müvâcehesinde alınan ifâdesi

Pederim olup bundan akdem vefât iden Kadioğlu Hacı Ali ibn-i İbrahim bin Abdullah'ın terekesinden olmak üzere kız karındaşlarım Fatma ve Azime tarafından aleyhimde ikâme-i da'vâ olduğu gibi kız karındaşımız müteveffîye Züleyha Hatun'un hâne ve bâğ ve bâğçe ve menkûl terekesinden dahi aleyhimde kezâlik mezbûretân Fatma ve Azime taraflarından ikâme olunun da'vânın âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve i'tirâzen ve temyîzen ve istînâfen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve istimâ'-i şuhûda tahlîf ve istihlâfa arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâma ve bu husûsların netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm İbrahim bin Hacı Ali

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

Bâlâdaki ifâdem gibi kız karındaşlarım Fatma ve Azime taraflarından aleyhimde ikâme olunan kâffe-i terekeden olmak üzere hıssa-i irsiyye da'vâsının murâfa'asına ve ber-vech-i bâlâ mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekîl nasb ve ta'yîn eylediğim Berberzâde İbrahim Efendi ibn-i Mehmed Ağa'ya işbu merkûm hâzır-ı bi'l-meclis bulunan Çiftcizâde Mehmed Efendi ibn-i Hasan Ağa'yı dahi terfikan suver-i meşrûha dâiresinde tarafımdan vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim münferiden ve müctemi'an ifâ-yı vekâlete me'zûnlardır.

Fî 4 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl eyledim fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 112

HÜKÜM 1

Zikr-i âtî husûsun mahallinde ketb ve istimâ-i takrîr ve tahrîri için kıbel-i şer'den ümenâ-i şer'le ma'an mez'ûnen irsâl olduğumuza binâen Burdur'un Ermeni Mahallesinde kâin müteveffâ Papas Karakin bin Attin bin Kırkor'un hayâtında sâkin olduğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî kimesne huzûrlarında akd-i meclis-i şer'i şerîf olundukda müteveffâ-yı merkûm Karakin ile sulbiye kebîre kızları Marye ve Menşek ve Sopek ve Hifohi ile müteveffâ-yı merkûmun er karındaşı Nikos bin artin bin

Kirkor ve li-ebeveyn kız karındaşı Meryem Hatun bin Artin bin Kirkor'dan her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda alınan ifâdeleridir.

Mevrûsumuz olup işbu târîh-i mîlâdiyenin bin sekiz yüz doksan üç senesi zarfında vefât iden Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin Papas Karakin Efendi ibn-i Artin bin Kirkor hayâtında işbu sâkin olduğumuz hâne derûnunda vâki' tarafları tarîk-i âmm ve dîger tarafı Potla Kigork bin Andon bin Kigork ve Hekimoğlu Felyasi Efendi ibn-i Andonaki bin Akkalpak menzilleri ve taraf-ı râbi'i babamız müteveffâ-yı merkûm Karakin menzilleri ile mahdûd tahmînen ve terbi'an 170 zırâ' mülk menzilinî mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûm Karakin 1800 kuruş bedel-i medfû' ve makbûz mukâbilinde gâib-i ani'l-meclis Papasoğlu Karabet bin Mardoros bin Karabet nâm Efendi'den iştirâ ve temellük idüp ale'l-usûl komisyon ve me'mur-ı mahsûs huzûrunda ferâğ-ı takrîr îfâ olunmaksızın mevrûsum müteveffâ-yı merkûm Karakin vefât itmekle merkûm Karabet ale'l-usûl bey' takrîrini îfâdan imtinâ' ider olmağla menzil-i mahdûd-ı mezkûrun me'mur-ı mahsûs huzûrunda bey' ve ferâğ takrîrinin îfâsını lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâya ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve keyfiyetin netîcesine değîn mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan gâib-i ani'l-meclis Burdur'un Yenice Mahallesi'nden da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Halil Ağa'yı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımızdan kabûlünü mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 23 Rebiülevvel sene [1]316

Tebe'a-i	Tebe'a-i	Tebe'a-i	Tebe'a-i	Tebe'a-i
Devlet-i	Devlet-i	Devlet-i	Devlet-i	Devlet-i
Aliyye'den	Aliyye'den	Aliyye'den	Aliyye'den	Aliyye'den
Meryem Hatun	Nikos bin Artin	Müteveffâ	Müteveffâ	Müteveffâ
bint-i Artin		Karakin	Karakin	Karakin
		Kerîmesi	Kerîmesi	Kerîmesi
		Hikohi	Sopek	Marye

İşbu müvekkilât-ı mezbûrât zâtları ma'lûmumuz olan Marya ve Sopek ve Hikohi benât Karakin bin Artin ile müteveffâ-yı merkûmun er karındaşı Nikos ve kız karındaşı Meryem Hatun bint-i Artin bin Kirkor'dan her birini bi'lür ve ta'rîf ideriz ve huzûrumuzda vekîl eylediklerini imzâları zeylini parmaklarıyla işâret eylediklerini iş'âr ve tasdîk ideriz. fî 23 Rebiülevvel sene [1]316

Kabzımâl Agop bin Hacı Ohannes	Mahkeme-i Bidâyet A'zâsından Ohannes Ağa ibn-i Mardiros	Meclis-i İdâre A'zâsından Bekar Ağa ibn- i Sehak	Meclis-i İdâre A'zâsından Kostantin	Papa Sanabre bin Serkiz
--------------------------------------	---	---	---	----------------------------

HÜKÜM 2

Burdur'un Ermeni Mahallesinde sâkine iken tahmînen sekiz sene mukaddem vefât iden teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Markirid bint-i Artin bin Atam'ın verâseti sulbiye kebîre kızları Hasbet ve Koli bintân Zekeriya bin 'den her birinin meclis-i şer'de Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Halil Ağa müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Pederimiz olup tahmînen bu tarîhden sekiz sene mukaddem vefât iden Zekeriya bin Atam hayâtında yedimizde müstakillen mâl ve mülkü olup ba'de vefâtihî zevcesi Merkirid ve bizimle gâib-i ani'l-meclis Serkiz ve Agop'a mevrûs olup ba'dehû Markirid dahi vefât idüp zekr-i âtî terekeden sümün hissası bizimle merkûm Serkiz ve Agop'a mevrûs olan Mahalle-i merkûmede vâki' bir bâb hâne ve bağçe ile ber-mûceb-i defter-i müfredât tereke-i menkûleden altı sehim i'tibâriyle iki sehim hissa-i şâyi'amızı merkûm Agop'un zevcesi Ahsime Hatun fuzûlî ve bigayr-i hak zabt ider olmağla hissa-i irsiyyelerimizi âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz-ı kabza ve bizlere edâ ve teslîme ve bu bâbda ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyah tanzîmiyle nefîcesine ve vaz'

SAYFA 113

İmzâ ile takdîme ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu da'vânın netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile hâzır-ı merkûm Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 28 Rebiülevvel sene [1]316

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimelerini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 28 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkilât-i mezbûretân Ahsit ve Koli hatunları bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi imzâları zîrindeki parmak işâretleri mezbûretânın kendi parmakları olduğunu tasdîr ve ihbâr ideriz.

Mu'arrif Burdur'un Ermeni Mahallesi'nden Serkizoğlu Ohannes Begos	Mu'arrif Millet-i Merkûmeden Mardiros bin Avâkim
---	--

Vekîl-i merkûm Edhem Efendi ma'zeret ile meşgûl olduğundan nâşî vekîl-i merkûm Edhem Efendi'ye refik olmak üzere tarafından vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile münferiden ve müctemi'an icrâ-yı vekâlet eylemek üzere merkûm Edhem Efendi'yi vekîl eylediğimiz gibi işbu hâzır-ı bi'-meclis bulunan da'vâ vekîli Yoryaki Efendi ibn-i Astavri Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

(pulun üzeri okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'a tâbi Kemer Nâhiyesinin Bademli Karyesinden Sündükoğlu Hacı Mehmed Ağa ibn-i Ali Ağa ibn-i Yusuf Ağa'nın meclis-i şer' de Burdur'in Hacı Ahmed Mahallesi'nden da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa ibn-i Halil mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Kemer Nâhiyesine muzâfe Bademli Karyesinde vâki' Sündükoğlu Mustafa Ağa ibn-i Yusuf Ağa Vakfı'ndan bir bâb misâfirhâne derûnunda it'âm-ı ta'âm ve levâzım-ı sâiresine meşrût nâhiye-i mezkûrenin Belenli Karyesi civârında kâin bir bâb vakıf un değirmenin tevliyeti bana âid olup lâkin değirmen'i mezkûre Burdur'un Rum Mahallesinde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Kayalıoğulları dimekle ma'rûf Mihâil ve Yanako nâm kimesneler değirmen'i mezkûru ücret-i maktû'a ile îcâr idüp îcârını virmedikleri cihetle merkûmândan mezkûr değirmenin dört senelik îcârını merkûmân Mihail ve Yanako'dan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle taleb ve da'vâya ve Tefenni Kazâsı eşrâfindan Mesud Beyzâde izzetlü Hacı Mehmed Beyi ve Bademli Karyesinden Köseoğlu Burhan Hâfız ve Hacı Abdullahzâde Hasan Ağa taraflarından aleyhimde açılmış olan tarla ve hınta ve alacak da'vâlarının kezâlik âid olduğu mehâkim ve devâirde suver-i meşrûha üzere murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe hakem ve mümeyyiz ve ehl-i hibre nasb ve azline istid'â ve levâyih ve evrâk-ı sâire tanzîm ve vaz' imzâ ile takdîmine ve ahz-ı evrâk ve i'lâmât-ı müstahsilenin icrâsına ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve lede'l-iktizâ cezâ mahkemesine de mürâca'at ve bunların netîcesine değin her birinin mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha ile hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 29 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Hacı Mehmed Ağa

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 29 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 114

HÜKÜM 1

Burdur'un Hacı Ahmed Mahaltesinde sâkine müteveffâ Hoca aşîret? Hacı Osman Efendi zevcesi olup zâtî zîrde isimleri muharrer kesân ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma bint-i İbrahim bin Mehmed'in meclis-i şer'de Mahalle-i merkûmeden da'vâ vekîli Berberzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Mehmed bin Halil mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevcim olup bundan akdem vefât iden Hoca aşîret Hacı Osman Efendi ibn-i Süleyman bin Abdullah'ın verâseti zevcesi olduğum hâlde benimle sulbî sağîr oğlu Süleyman ile sulbiye sağîre kızı Ayşe'ye munhasıra ve sağîrân-ı merkûmânın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den bâ-hüccet vasiyyi mansûbeleri olmamla zevcim müteveffâ-yı merkûm Hacı Osman Efendi'nin hayâtında ve Burdur'un câmi'î kebîr Mahaltesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Belenli Abdullah Efendi ibn-i Ali ibn-i Abdullah'ın kezâlik hayâtında merkûm Abdullah Efendi zevcim merkûm Hacı Osman Efendi'nin mâlından ve yedinden dört bin dört yüz beş kuruş iktirâz ve kabz ve umûruna sarfla istihlâk idüp kable'l-edâ vefât eyledikleri gibi müteveffâ-yı merkûmun zevcesi Hatice bint-i Hacı Mustafa ve sulbî kebîr oğulları Ali ve Abdülkadir'den her biri yine zevcim müteveffâ-yı merkûmun hayâtında zevcim müteveffâ-yı merkûmun mâlından ve yedinden dîger bir kıt'a sened mantûku üzere dokuz yüz yirmi kuruş iktirâz ve kabz ve umûrlarına sarfla istihlâk idüp kable'l-ahz zevcem merkûm Hacı Osman Efendi vefât idüp iki kıt'a ... cem'an beş bin üç yüz yetmiş beş kuruş hasbü'l-verâset bizlere mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûru mezbûre Hatice Hatun ile oğulları merkûmân Ali ve Abdülkadir ve sâir vereseden ale'l-usûl âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve sadriye kebîre kızım olup bundan akdem vefât iden Sıdık bint-i Mustafa bin Ahmed'in emlâk ve menkûl ve arâzî ve zimem-i nakd olarak kâffe-i terekesinden hissâmı müteveffât-ı mezbûre zevci Burdur'un Hacı Ömer

Mahallesi'nden Şekerci Hacı Mehmed nâm kimesneden kezâlik âid olduğu mehâkim ve devâirde suver-i meşrûha üzere taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bâlâda zikr olunduğu üzere ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arâza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye bidâyeten ve istinâfen ve temyîzen ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya murâfa'a ve muhâsamaya ve i'lâmât-ı mustahcilenin icrâsına ve bunların netîcesine deği mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm İbrahim Edhem Efendi'yi vekil ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 29 Rebiülevvel sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

İşbu müvekkile-i mezbûre Fatma bint-i Mehmed nâm hatun'u bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zîrindeki parmak işâreti kendüsünün parmak işâreti olduğnu tasdîk ve ihbâr eyledik. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Yenice Mahallesi'nden Mehmed Ali Ağa ibn-i Hasan Ağa	Mu'arrif Hacı İbrahim Mahallesi'nden Kamil Ağa ibn-i Hamza
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olup zîrde muharrerü'l-esâmî kesân ta'rîfleriyle mu'arrefe Agop zevcesi Ahseme bint-i Serkiz bin Karabet nâm hatun meclis-i şer'-i münîrde da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Ermeni milletinden ve Mahalle-i merkûmede sâkine teba'Devlet-i Aliyye'den Margirid kızları Ahsebit ve Koli bintân Zekeriyye bin Atam nâm hatunların aleyhimde

açmış oldukları Mahalle-i merkûmede vâki' bir bâb hâne ve bâğçe ile tereke-i menkûleden altı sehim i'tibâriyle iki sehim hissa-i şâyi'a da'vâsının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve müdâfa'ay ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya keşf-i mesâhaya ve bu da'vânın netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 11 Rebiülahir sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Ahsime

Bint-i Serkiz

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 11 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

SAYFA 115

İşbu müvekkile- mezbûre Ahsime bint-i Serkiz nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ideriz ve imzâsı zîrindeki parmak işâreti mezbûrenin kendi parmak işâreti olduğunu tasdît ve ihbâr ideriz. fî 11 Rebiülahir sene [1]316

Mu'arrif Ermeni Milletinden Avâki'moğul Avâki'm bin Avadis	Mu'arrif Hacı Agop Efendi bin Filyos
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Rum Mahallesiinde mütemekkin iken bundan akdem vefât iden Benlioğlu Luka bin Panayot (silik) verâseti zevcesi kız karındaşım Anna bint-i Eyvaz bin Bekani ile vâlidesi Baneste bint-i Seradi bin Anastaş li-ebeveyn er karındaş Nikola ve kız karındaş dîger Anna bint-i Panyot'a munhasıra olup ba'dehû zevce-i mezbûre Anna dahi vefât idüp verâseti vâlidesi Rona bint-i Panayot bin Hacı Lazari ve li-ebeveyn er karındaşları olduğumuz hâlde benimle Hacı Yefati ve Hiristo ve kız karındaş Aneste'ye munhasıra olduğu müteveffâ-yı evvel merkûm Luka'nın emlâk ve nükûd ve arâzî ve menkûl ve gayr-i menkûl ve zimem terekesinden zevce-i mezbûre Anna hayâtında hissa-i irsiyye-i meşrû'asını taleb ve da'vâ itmiş ise de da'vâsı netîcelenmeksizin kable'l-ahz fevt ve hissa-i musîbesi benimle bâlâda isimleri muharrer verese-i meşrû'asına nevrûs olmağla müteveffâ-yı merkûmdan Luka'nın kâffe-i terekesinden hissa-i irsiyye-i şer'iyye ve nizâmîyenin mahallinde âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-i şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyh takdîmine vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-i hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabza ve hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ iştikâ-i ani'l-hükkâm ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 14 Rebiülahir sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

İşbu hâzır-ı merkûm Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi bizlerden her birimiz mûrisimiz müteveffâ-yı merkûm Luka'nın kâffe-i terekesinden hissa-i musîbelerimizi ber-vech-i bâlâ veresden Eyvazoğlu Panayot'un vekîl eylediği gibi bizler dahi bu husûsda her birimiz vekîl-i merkûm Mustafa Efendi'yi taraflarımızdan vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik. fî 14 Rebiülahir sene [1]316

Müvekkil-i Merkâm Hacı Bagani	Müvekkile-i Hiristo	Merkûm	Müvekkile-i Mezbûre Dona bint-i Panayot
----------------------------------	------------------------	--------	--

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Eledene bint-i Panayot nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zeylindeki parma işâreti mezbûrenin olduğunu iş'âr ve tasdîk ideriz. fî 14 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Rum Mahallesi'nden Pirekoli bin Şekeroğlu Levani	Mu'arrif Rum Mahallesi'nden Fenalioğlu Panayot Yorgi
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 116

HÜKÜM 1

Medîne-i Burdur'un Câmi'-i Kebîr Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Havva Hatun ibnet-i Hâfız Ömer Efendi ibn-i Osman Ağa meclis-i şer'-i münîrde Şeyh Sinan Mahallesi ahâlîsinden zevcim Hatiboğlu Hacı A'yân Mehmed bin İbrahim müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Câmi'i Kebîr Mahallesi ahâlîsinden Kayyim Ömer Efendi bin Osman Ağa'dan mevrûs hâric-i kassâm bâ-defter-i müfredât terekesinden hıssa-i irsiyyemi müteveffânın zevcesi vâlidem Hacer bint-i Osman Usta nâm hatun ile karındaşım Mehmed Efendi nâm kimesneler vâzı'u'l-yed olup virmediklerinin aliverilmesini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâ ve murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ve müdâfa'aya ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve benimle bi'-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm zevcim Mehmed Ağa'yı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 19 Rebiülahir sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

İşbu müvekkile-i mezbûre Havva ibnet-i Ömer Efendi nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ideriz ve gösterilen mühü kendi mühürleri olup bizim huzûrumuzda vaz' eylediklerini tasdik ve iş'âr ideriz. fî 19 Rebiülahir sene [1]316

Mu'arrif ve Musaddık Hecin Mahallesi'nden İsaoglu Hasan Ali bin İsa	Mu'arrif ve Musaddık Hacı İbrahim Mahallesi'nden Etemekci Hacı Mehmed Çavuş ibn-i Mansur
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr ve istimâ'-ı takrîri için kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olunan kâtib-i mahkeme-i şer'iyye Osman Efendi ibn-i Hüseyin Efendi Burdur'un Divanbaba Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Hacı Abdullah Beyzâde Yusuf Bey ibn-i Hacı Abdullah Bey ibn-i Ahmed Bey'in veresesinin sâkin oldukları Mahalle-i merkûmede kâin hâneye varup zîdre muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i 'âlî olundukda müteveffâ-yı mûmâileyh Yusuf Bey ibn-i Hacı Abdullah Bey ibn-i Ahmed Bey'in sulbî kebîr oğlu olup ba'dehû vefâti iden Tevfik Bey'in sulbî sağîr oğlu Şevket ile sulbiye sağîre kızı Zekiye'nin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den kabûlünü hâvî vasî nasb ve ta'yîn olunup hâne-i merkûmede sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe sağîrân-ı merkûmânın bin kibeli'l-eb ceddeleri Hacer Hatun ibnet-i Hacı Mehmed Ağa ibn-i Ali Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda üvey oğlu Abdullah Bey ibn-i Yusuf ibn-i Hacı Abdullah Bey hâzır olduğu hâlde üvey kerîmeleri olup zâtları kezâlik mu'arrifân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arrefe Emîni ve Beyih bintân Yusuf bin Hacı Abdullah Bey nâm hatunları ile müteveffâ-yı evvel mûmâileyh Yusuf Bey'in birâderi olup müte'âkiben vefât iden Arif Bey ibn-i Hacı Abdullah Bey ibn-i Ahmed Bey'in

zevce-i menkûhâ-i metrûkesi Habibe hat ibnet-i Hacı Halil Efendi ibn-i İsmail Ağa ile sulbiye kebîre kızları kezâlik zâtları mu‘arrefân merkûmân ta‘rîfleriyle mu‘arrefeler Adile ve Azime ve Zeyneb bintân Arif Bey ibn-i Hacı Abdullah Bey nâm hatunlar hâzırân oldukları hâlde alınan ifâdesidir.

Zevcim olup bundan akdem vefât iden Yusuf Bey ibn-i Hacı Abdullah Bey ibn-i Ahmed Bey ile karındaşı olup kezâlik müte‘âkiben vefât iden Arif Bey’in hayâtlarında pederleri müteveffâ-yı Hacı Abdullah Bey’den mevrûs ve müstakil Denizli Sancağına tâbi Karaağaç Kazâsının İrle Nâhiyesine muzâfa Bayındır çiftliği

SAYFA 117

Dinilmekle ma‘rûf kemâl-i şöhretine binâen tahdîd ve ta‘rîfden müstağnî arâzî ve emlâk ve akârı müstemil bir kıt‘a çiftlik munâsakatan taht-ı temellük ve tasarraflarında iken tevdî‘ ve taksîm olunan nisf hissası müteferrikan zevcim Yusuf Bey hissasına ve nisf-ı dîgeridahi karındaşı Arif Bey hissasına ta‘yîn ve tahsîs ve ol sûretle bâ-kayd-ı resmî üzerlerine kayd ve terkîm ve tersîm olunduktan sonra zevcim müteveffâ-yı mûmâileyh Yusuf Bey zevcesi olduğum hâlde benimle sulbî kebîr oğulları gâib-i ani’l-meclis ani’l-meclis Osman ve Hızır Abdi beyler ve sulbiye-i kebîre kızları Emine Hanım ile benden mütevellid sulbî kebîr oğulları Tevfik ve Rıfat ve Yusuf beyler ve sulbiye-i kebîre kızı Behiyye Hanım’a munhasıra olduğu hâlde vefât idüp çiftlik-i mezkûrda hissa-i irsiyye ve müntakilleri benimle verese-i merkûmûna ber-mûceb-i şer’i şerîf va kânûn-ı münîf beynimizde tevzî‘ ve taksîm olunarak tasarruf itmekde iken ibn-i kebîr merkûm Rıfat Bey bi’lâ-veled ve ahfâd vefât idüp arâzî hissalarına bana intikâl ve emlâk hissası verese-i meşrû‘asına mevrûs olduğu gibi dîger ibn-i kebîr-i merkûm Tevfik dahi vefât idüp hasran vârisleri bulunan zevce-i menkûha-i metrûkesi Gülşan bint-i Ali bin Hacı Mehmed ile vâlidesi bulunduğum hâlde benimle sulbî sağîr oğlu merkûm Şevket ve sulbiye sağîre kızı Zekiye’ye ale’l-usûl ebniye hissası mevrûs ve arâzî hissası sağîr-i merkûm Şevket ve sağîre-i mezbûre Zekiye’ye intikâl eylediği gibi dîger sehimdâr olan Arif Bey dahi vefât idüp emlâk hissası zevcesi Habibe Hatun ile oğlu merkûm Ahmed Bey ve kızları mezbûrât Adile ve Azime ve Zinet ve arâzî hissası dahi kezâlik evlâdlarına usûlen intikâl idüp her iki vereseden her birimizi çiftlik-i mezkûrda umûm emlâk ve arâzî hissalarımızı usûl-i meşrû‘a ve nizâmiyesine tevfiikan tevzî‘ ve taksûm birle hissa-i musîbelerimizi temellük ve tasarruf itmekde isek de

hasbü'l-kânûn intikâl mu'âmesinin icrâsıyla yedlerimizde birer sened-i hâkânî i'tâ olunmak iktizâ itmekle ben kendi tarafımdan bi'l-verâse ve bi'l-vesâye hâzîretân-ı mezbûretân Emine ve Behiyye Hanım'larla Arif Bey veresesinden hâzîrât-ı mezbûrât Adile ve Azime ve Zinet Hanım'lar dahi müttefîkan bi'l-asâle her birimizin üzerlerimize hissa-i mu'ayyenelerimizin me'mur huzûrunda intikâl mu'âmesinin takrîr ve senedât-ı resmiyesinin ahzına ve bizlerden her birimizin ve gerek müteveffâ-yı mûmâileyh Arif Bey veresesinin takrîben sene-i sâbîka ve hâliye vergülerinden mütebâkiye altı bin kuruşa yakın duyûnumuz olup def'aten îfâdan âciz olmamızla çiftlik-i mezkûrda bulunan arâzî hissalarımızdan kader-i kifâye arâzî muhassasalarımızı mahallî bank şû'besine usûlen terhîn ve kader-i ma'rûf meblağ istikrâzına ve çiftlik-i mezkûr hissalarımızın ihyâ ve ta'mîrâtını lüzûm görülen kendimle sağîr-i merkûm Şevket ve sağîre-i mezbûre Zekiye için otuz aded Lira-yı Osmanî ve Arif Bey veresesinden bint-i kebîre Adile Hanım için kezâlik on aded Lira-yı Osmanî ve Azime için kırk aded Lira-yı Osmanî ve Zinet Hanım için yirmi aded Lira-yı Osmanî istikrâz ve yedimize teslîme ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımızdan her birimizi işbu hâzîr-ı merkûm Abdullah Bey ibn-i Yusuf Bey ibn-i Hacı Abdullah Bey'i vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

(pulun üstü okunmuyor)

İşbu mukirre-i mezbûre Hacer Hatun ibnet-i Hacı Mehmed Ağaibn-i Ali Ağa'yı mukarrir ta'yîn eylediğimiz gibi tıbkı huzûrumuzda takrîr eylediği misillü bizlerden her birimizi dahi suver-i meşrûha üzere ya'nî virgü ve intikâl borçlarımızdın mâ'adâ içimizden Adile Hanım nâmına on beş ve Azim Hanım nâmına kırk ve Zinet Hanım nâmına yirmi aded ki cem'an yetmiş beş aded Lira-yı Osmanî dahi mahallî Zirâ'at Bankası'ndan istikrâz ve yedlerimize teslîme tarafımızdan kezâlik Abdullah Bey'i vekîl nasb ve ta'yîn eyledik.

Müvekkel-i Mezbûre Emine	Müvekkel-i Mezbûre Behiyye	Müvekkile-i Müstekarrıza-i Mezbûre Zinet	Müvekkile-i Müstekarrıza-i Mezbûre Azime	Müvekkile-i Müstekarrıza-i Mezbûre Adile
--------------------------------	----------------------------------	--	--	--

Müvekkile-i Mezbûre Habibe

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

SAYFA 118

HÜKÜM 1

Mahallemiz ahâlîsinden olup yek-dîgerine müte'âkib vefât iden Hacı Abdullah Beyzâde Yusuf Bey ve karındaşı Arif Bey vereselerinden müvekkile-i mezbûre Hacer ve kerîmesi Behiyye ve Arif Bey zevcesi Habibe ve kerîmeleri Adile ve Azime ve Zînet Hanım'lardan her birini bi'lür ve şer'an ta'rîf eylediğimiz gibi mezbûretândan her biri ber vech-i muharrer Karağaç Kazâsı bank şu'besinden iki def'a olarak akçe istikrâz ve çiftlik hissalarının emlâk ve intikâl düyûnâtlarına îfâya ve ber-vech-i bâlâ Hacer Hatun otuz lira ve Adile on beş lira ve Azime kırk lira ve Zinet Hanım yirmi lira istikrâzına ve yedlerine teslîme ve çiftlik hissalarının intikâl mu'âmelesinin icrâsına taraflarından Abdullah Bey ibn-i Yusuf Beyi ibn-i Hacı Abdullah Bey'i vekîl eylediklerini ol dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Mu'arrif Mahalle-i Mezkûreden Şabanzâde Hüseyin bin Hasan	Mu'arrif Arif Efendi ibn-i Hâfız Yakub Efendi	Mahalle-i Mezkûreden Hacı Ahmed ibn-i İbrahim	Mahalle-i Mezkûreden Kürtoğlu Ali Ağa ibn-i Hüseyin	Divanbaba Mahallesi'nden Nebevizâde Mehmed Efendi ibn-i Mustafa
--	--	--	---	---

İşbu vekâlet mahallinde huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Fî 20 târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Hamidabad Sancağında merkez-i livâ olan Isparta Kasabasının Lalezâde Mahallesi sâkine zâtı zürde muharrerü'l-esâmî kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe Şerife bint-i Hacı Ali bin Abdullah nâm hatunun Burdur Mahkeme-i Şer'iyye Kalemi'nde ma'kûd meclis-i şer'de karındaşı olduğunu ifâde ve tasdîk iden medîne-i Isparta'nın Keçeci Mahallesi ahâlîsinden Marangoz Hacı Mehmed Ali bin Hacı Ali bin Abdullah nâm kimesne yine medîne-i merkûmenin Ayvazlar Mahallesi sâkine kezâlik zâtı zürde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Fatma Hatun ibnet-i Hacı Ali bin Abdullah nâm mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Kapu Mahallesi vâki' Hoca Zakir Efendi Medresesi dimekle ma'rûf dâirede hücre-nişîn bulunduğu hâlde bu def'a bi-emrillâhi te'âlâ vefât iden Isparta'nın Keçeciler Mahallesi Türkmen Hoca Hacı Veliyüddin Efendi ibn-i Hacı Ali bin Abdullah benimle hâzır-ı merkûm Hacı Mehmed Ali Ağa'dan her birimiz lieb karındaşımız olup babamız ismi Hacı Ali dedemiz ismi Abdullah olduğu gibi işbu hâzıra-i mezbûre Fatma Hatun dahi müteveffâ-yı merkûm Hacı Veliyüddin Efendi ile liebeveyn karındaşlar olup babaları ismi merkûm Hacı Ali ve dedeleri ismi Abdullah ve vâlideleri ismi Şerife bint-i Süleyman olup ol vecihle müteveffâ-yı mûmâileyhin verâseti liebeveyn kız karındaşı olduğu hâlde hâzıra-i mezbûre Fatma Hatun ile lieb kız karındaş olduğum hâlde benimle hâzır-ı merkûm Hacı Mehmed Ali Ağa'ya munhasıradır bizden başka vârisi yokdur ol vecihle benimle hâzıra-i mezbûre Fatma Hatun'dan her birimiz karındaşımız müteveffâ-yı merkûm Hacı Veliyüddin Efendi'den mevrûs kâffe-i terekesinden hissa-i irsiyye-i meşrû'alarımızı terekeye vâzı'u'l-yed bulunanlardan taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bizlere edâ ve teslîme ve tereke aleyhinde gerek vasiyyet ve gerek husûs-ı sâireden dolayı müdde'î zuhûr ider ise âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ahzı evrâk ve icrâsını talebe ve taht-i hükme alınacak hukûkumuzun kâffesini ahz ve kabza ve bizlere edâya ve âharı tevkîl ve sulh ve ibrâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımızdan mezbûre Fatma Hatun ile berâber hâzır-ı merkûm karındaşımızı Hacı Mehmed Ali Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 20 Rebiülahir sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Fatma	Müvekkile-i Mezbûre Şerîfe
---------------------------	----------------------------

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 20 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

SAYFA 119

İşbu müvekkilân-ı mezbûrân Şerife ve Fatma hatunlar ibnet-i Hacı Ali bin Abdullah'ı bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzaları zeylindeki parmak işaretleri bizzât kendilerinin olduğunu tasdik ve ihbâr ideriz.

Fî 20 Rebiülahir sene [1]316

Mu'arrif Isparta'nın Yaylazâde Mahallesi'nden Aşık Hasanoğlu Ali ibn-i Mehmed Ali bin Hasan	Mu'arrif Isparta'nın Yaylazâde Mahallesi'nden Osman bin Mehmed bin Osman
--	--

İşbu Mu'arrifân-ı merkûmân Ali Çavuş bin Mehmed ve Osman bin Mehmed nâm kimesneler Isparta'nın Yaylazâde Mahallesi'nden olduklarını bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuzu mübeyyin işbu Mahalle şerh ve temhür eyledik. fî 20 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Ispartalı Bayrakdaroğlu Ahmed bin Ali	Mu'arrif Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Ispartalı Mehmed Ağa ibn-i Süleyman
---	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Derslik Mahallesiinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müsîmîn ta'rifleriyle mu'arrefe Atiye bint-i Hacı Ali ibn-i Abdullah nâm hatun meclis-i şer'de Mahalle-i merkûme ahâlîsinden Etmekcioğlu Osman Bey ibn-i Süleyman ibn-i Osman müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Pederim müteveffâ Eğneşli Hacı Ali Ağa'dan müntakil Eğneş Karyesinde ve civârında bulunan tahmînen sekiz yüz dönüm mikdârı tarlalarım ile Karye-i merkûmede vâki' bir bâb hânemi ma'a bağçe ve diğer bir bâb hânemi vâzî'u'l-yed olanlar taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza ve arâzî-i mezkûreler ile hâneler müştemilâtiyle berâber zâten âhara îcâr olunagelmekde olmağla lâzım gelen îcârâtlarıyla vaz'ü'l-yed olanlardan ahz ve kabz ve bana edâ ve teslîme ve sene-i âtiyede dahi talibine îcâr ve teslîme ve şâyed mûmâna'at iden ve teslîm itmeyen bulunur ise âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâya ve âharı tevkîl ve terfîk ve tescîle ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan işbu hâzır-ı merkûm Osman Ağa oğlu Süleyman Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 23 Rebiülahir sene [1]316

Burdur'un Derslik Mahallesiinde Sâkine Eğneşli

Hacı Ali Ağa Kerimesi

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim fî 23 târîh-i mezbûr

Vekîli Süleyman ibn-i Osman

İbni Süleyman

İşbu müvekkile-i mezbûre Atiye bint-i Hacı Ali bin Abdullah'ın bi'lür ve ta'rif ider ve vekîl eylediğinin iş'âr ve tasdîk ideriz.

Fî 20 târîh-i mezbûr

Kapu Mahallesi'nden Veli Ağa oğlu Mehmed Ali ibn-i Veli ibn-i İbrahim	Derslik Mahallesi'nden Tokluoğlu Süleyman ibn-i Hüseyin ibn-i Abdullah
--	---

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 120

HÜKÜM 1

An asl Hamidabad Sancağına tâbi nefs-i Uluborlu Kazâsının Rum Mahallesi'nden olup Burdur'da Rum Mahallesinde misâfireten mukîm teba'Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden İlye ve Yanako ve Kiryako ibnûn Lazari ibn-i Hacı Vasili nâm kimesnelerden her birinin meclis-i şer' de alınan ifâdeleri

Hamidabad Sancağına tâbi Uluborlu Kazâsında nefs-i Uluborlu Kasabasında vâki' bir taraftan ya'nî şarkan tarîk-i âmm ve garben amûcemiz Hacı Vasil oğlu Yorgi ibn-i Hacı Vasil bin menzili ve cenûben karındaşlarımız Pandil ve Vasil ve Deyos ibn-i Lazari bin Hacı Vasil ve şimâlen yine tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî iki oda ve tahtında bir kiler ve şarabhâne ve tahtânî iki oda ve fevkânî odalara muttasıl bir evlek mikdârı arsa ve havlu ve sokak kapusunu müstemil pederimiz müteveffâ Lazariden mevrûs bir bâb mülk menzilizimiz ile Uluborlu Kazâsı hudûdu dâhilinde Kara Arslan nâm mahalde vâki' bir taraftan Fakihzâde Mustafa Efendi ve bir taraftan İlicioğlu Hacı İbrahim ve iki taraftan Ahmed ve birâderleri tarlaları hudûdlarıyla mahdûd müteveffâ-yı merkûmeden müntakil bir kıt'a tapu senedi mantûkunca dört buçuk dönüm ve kazâ-yı mezkûr hudûdu dâhilinde Dere Köyü nâm mahalde vâki' bir taraftan Berber Filyos ve iki taraftan Hacı Dimitri bir taraftan yine Berber Filyos tarlalarıyla mahdûd diğeri bir kıt'a sened mantûkunca bir dönüm ve yine Dereköy nâm mevki'de bir taraftan Hacı Mehmed ve bir taraftan Resiloğlu Mustafa ve bir taraftan Hacı Mustafa ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd diğeri bir kıt'a sened mücebince üç evlek yine zikr olunan Dere Köy nâm mahalde vâki' tarafeyni İlicioğlu Hacı İbrahim ve tarafeyni dahi Hacı İmâmoğlu Molla Mustafa nâm kimesne tarlasıyla mahdûd iki evlek vâlidemiz müteveffîye Kokşere bint-i Kiryako'dan müntakil dört kıt'a meyânında cem'an altı dönüm üç evlek mikdârı tarlalarımızı mahallinde bedel-i misilleriyle taliblerine olamadığı hâlde münâdî ma'rifetiyle reğebât-ı nâs inkitâ'ında takarrür idecek bedel ile tâliblerine bey' ve ihâle ve ahz-ı semen ve bizlere bikaderi'l-hısas edâ ve teslîme ve mahallinde komisyon ve me'mur-ı mahsûs huzûrında bey' ve ferâğ takrîrlerini ifâya şâyed hâne-i mezkûre ile arâzîlerden her birine müdâhale ve ta'arruz

iden bulunur ise âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen men'i müdâhale da'vâsına vu bu husûsdan dolayı aleyhimizde ikâme-i da'vâ iden bulunur ise murâfa'a ve müdâfa'a ve muhâsamaya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine istihlâf ve tahlîfe ve istimâ'-ı şuhûda ve bey' ve ferâğ mu'âmelâtının netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan Hamidabad Sancağında Isparta'nın Uluborlu Kazâsında sâkin hâlen Reji İdâresi Me'mûru Nikolaki Güzelliklioğlu nâm kimesneyi kabûlüne mütevakkıf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 28 Rebiülahir sene [1]316

Müvekkil-i Kiryako	Merkûm	Müvekkil-i Yanako	Merkûm	Müvekkil-i Merkûm Elye
-----------------------	--------	----------------------	--------	------------------------

İşbu vekâlet huzûrumuzda mahkeme-i şer'iyye kaleminde cereyân eylediği huzûr-ı şer'-i şerîfe arz ve inhâ olunur fî 8 târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

SAYFA 121

HÜKÜM 1

Medîne-i İzmir'de Küçük Vezir Hân'da sâkin teba'Devlet-i Aliyye'den Avadikyan karındaşları nâmıyla ma'nûn şirket-i ticâriyenin hissedâr ve müdür-i umûru Muhzırbaşı Mustafa Efendi ve Artin Efendi Ağasyan ta'rîfleriyle ma'rûf Avadis Efendi veled-i Sahak Avadisyan medîne-i mezbûrede mahkeme-i istinâf hukûk dâiresinde ma'kûd meclis-i şer'i münîrde ma'a tevâbi' Aydın vilâyetiyle sâir memâlik-i Osmaniye'nin ba'zı ahâlîsi zimmetlerinde gerek mağazaları ahz ve i'tâsından ve gerek cihet-i farzdan alacakları olan meblağ-ı ma'lûmeyi medyûnlardan şâyed vefât idenler olur ise vereselerinden ve sâir lâzım gelenlerden da'vâ ve taleb ve ahz ve kabza ve bu husûslardan dolayı aleyhlerinde müdde'î zuhûr ider ise müdde'îlerle mehâkim-i şer'î ve nizâmiyenin her kısım ve derecesiyle kâffe-i devâir-i resmîyenin her sınıfında bidâyeten ve temyîzen ve i'âdeten ve i'tirâzen ale'l-gayr ve sahs-ı sâlis sıfatları ve sâir kâffe-i

sıfatla husûmet ve redd-i cevâba ve şuhûd ikâme ve reddine ve istihlâf ve i'lâm istihsâliyle mevki'i icrâ (silik) ve hacz vaz' ve fekke ve protesto keşîdesine ve rüi'yyet-i muhâsebe ve hakem ve mümeyyiz ve ehl-i hibre nasb ve kabûlüne ve istid'â ve lâyhâ ve sâir evrâk-ı lâzimeyi tanzîm ve tarafından vaz' imzâya ve teblîğ ve tebellüğe ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine son dereceye kadar icrâyâ kendi vekâleti uhdesine bâkî kalmak ve lede'l-icâb âharı tevkîle me'zûn olmak üzere tarafımdan vekîl nasb ve ta'yîn eylediği İzmir Mahkeme-i Şer'iyyesi'nden tanzîm ve i'tâ olunan fî 28 Muharrem sene [1]315 târihlü bâlâsı İzmir Nâib-i Şer'îsi Faziletli Mehmed Emin Efendi ibn-i Osman Efendi ibn-i Ahmed Efendi imzâsıyla mumzû ve hatemiyle mahtûm ve zahrı istînâf mahkemesi a'zâsından izzetli Hüseyin Hamdi ve Hacı Yuvan ibn-i Sava Efendileri imzâ ve hatemlerini muhtevî ve İzmir Mahkeme-i İstînâf mühr-i kebîriyle musaddat on bir nomerolu bir kıt'a vekâlet hüccet-i şer'iyyesi ile vekîl bulunan kumpanya kâtiblerinden Uşak Kazâsında müsâfir Ağasyan Aramnâk Efendi veled-i Pedros Efendi'nin Burdur Mahkeme-i Şer'iyyesi'nde ma'kûd meclis-i şer'i münîrde Burdur'un Ermeni Mahallesiinde mütemekkin teba'Devlet-i Aliyye'den Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos mahzarında takrîr-i kelâm idüp Avedikyan karındaşları nâmıyla ma'nûn şirket-i ticâriyenin gerek ahz ve i'tâdan ve gerek cihet-i farzdan alacakları olan mebâliğin medyûnlardan taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza ve kumpanya aleyhine bu husûsdan dolayı müdde'î zuhûr ider ise suver-i meşrûha üzere mehâkim ve devâirin küllîsinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve lede'l-iktizâ âharı tevkîl ve terfika müvekkilim tarafından vekîl olduğum gibi ben dahi ber-minvâl-i meşrûh me'zûniyetim hasebiyle Hacı Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan bi'l-beyân vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 5 Eylül sene [1]314

(pulun üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve ber-minvâl-i muharrer hizmet-i lâzimesini îfâyâ ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

SAYFA 122

HÜKÜM 1

Burdur'un Rum Mahallesiinde sâkin teba'Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Şekeroğlu Perkoyi bin Yuvani bin Kiryako meclis-i şer'-i münîrde Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Rum Mahallesiinde sâkine teba'Devlet-i Aliyye'den Araboğlu Dimitri zevcesi Hacı Varvara bint-i Ecvidoğlu Hacı Sava bin Atam'ın aleyhimde açmış olduğu hâne da'vâsının ve benim de mezbûre Hacı Varvara zevcesi Dimitri ve oğulları Yorgi aleyhinde açacağım hâletim Hacı Sultana'nın terekesinden olmak üzere re'âyâ kurbunda vâki' bir kıt'a bâğ ve Yukarı Çarşı'da kâin bir bâb dükkân ve irâde ideceğim pusula mûcebince eşyâ ve nakd-i mevcûdun âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen talep ve da'vâ ve mürâfa'a ve muhâkeme ve müdâfa'aya ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya tevzî' ve taksîm ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bu husûsların netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

(pulun üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Receb Mahallesiinde sâkine zâtı muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Zehra bint-i Yusuf bin Süleyman meclis-i şer'de da'vâ vekîli Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Receb Mahallesi ahâlîsinden olup mukaddemâ taht-ı nikâhında bulunduğum Süleyman bin Terzi Hüseyin bin Süleyman nâm kimesne târîh-i zabtdan tahmînen bir mâh mukaddem talak maksadıyla hânesinden tard ve ihrâc idüp târîh-i mezkûrdan pederim hânesinde bi'lâ-nafaka ikâmet itdirmekde olduğu gibi firâşından hâsıla ve benden mütevellide olup hâlen on sekiz mâhlık Huriye nâm sağıreyi dahi zabt itmekde olmağla batnımda mübeyyin sekiz mâhlık hamlim olmağla sağıre-i mezbûre için kader-i ma'rûf nafaka ve farz ve takdîr ile mehr-i mu'accel ve müeccelimin alvirilmesi için âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ve müdâfa'aya ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve hüküm i'lâmını icrâya ve bu husûsun netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 22 Cemaziyelevvel sene [1]316

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Zehra bint-i Yusuf bin Süleyman nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zîrindeki parmak işâreti mezbûrenin kendi parmak işâreti olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Mahalle-i Mezbûreden Urgancı Cemil Ali bin Velîyüddîn	Mu'arrif Hecin Mahallesi'nden Hasan Efendi ibn-i Hacı Süleyman
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 123

HÜKÜM 1

Burdur'da tâbi Ağlasun Nâhiyesine muzâfe Kayış Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Hatice bint-i İbrahim bin Veliyüddin ile yine Karye-i merkûme ahâlîsinen Ali ibn-i Mehmed bin İsmail ve Kalender oğlu Hüseyin bin Veliyüddin bin Mehmed ve Gök Ömer bin İsmail bin Mehmed ve Cemaloğlu Musa bin Süleyman bin Abdullah nâm kimesnelerden her biri meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa mahzarında alınan ifâdesidir.

Ahâlîsinden olduğumuz Kayış Karyesinde vâki' taht-ı tasarrufumuzda bulunan arâzîlerden dolayı Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden Karagözzâde Ömer ve birâderi Hacı Mehmed Efendileri ibn-i Hacı Osman bin Ömer taraflarından aleyhimizde ikâme olunan da'vânın âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde ve devâir-i sâirede murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve bizim dahi merkûmân aleyhlerinde ihtiyâc-ı arâzî ve halî-i şerîk ile istihkâk-ı da'vâmıza ve ahz ve kabza ve bizlere bikaderi'l-hısas edâ ve teslîme ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîzâ ve levâyih takdîmine ve vaz' imza ve temhîre ve ahz ve kabza evrâk icrâsı ve redd-i a'zâya ve evrâk-ı sahîha talebine keşf ve mesâhaya ve hudûd da'vâsının ve bi'l-îcâb cezâ mahkemesine bi'l-mürâca'a iktizâsını dahi mütâlebeye ve muhâkemeye ve âharı terfîk ve tevkîle ve bunların nefîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 25 Cemaziyelevvel sene [1]316

Musa bin Süleyman bin Abdulah	Ömer bin İsmail bin Mehmed	Hüseyin bin Veliyüddin bin Mehmed	Kayış Karyesinden Ali bin Mehmed bin İsmail	Ağlasun Kazâsının Taş Karyesinden Hatice bint-i İbrahim bin Veliyüddin
-------------------------------------	----------------------------------	---	---	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Hatice bint-i İbrahim bin Veliyüddin'i bi'lür ve ta'rîf ıderiz ve zeyl-i imzâsındaki parmak işâretini huzûrumuzda vaz' eylediğini ve müvekkilûn-ı merkûmûn Ali bin Mehmed bin İsmail ve Hüseyin ibn-i Veliyüddin bin Mehmed ve Gök Ömer bin İsmail ve Musa bin Süleyman bin Abdullah'ı bi'lür ve ta'rîf ıderiz ve imzâları zeylindeki mühür ve imzâları zeyline parmak işâretini huzûrumuzda vaz' eylediklerini iş'âr ve tasdîk eyleriz.

Fî 25 Cemeziyelevvel sene [1]316

Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Muhzır Hasan Ağa ibn-i Said Ağa	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Kışlalızâde Osman bin Mustafa
---	---

HÜKÜM 2

Burdur'un Ağlasun Nâhiyesine muzâfa Kayış Karyesi ahâlisinden Kara Alioğlu İbrahim bin Ali bin Süleyman ve Çobanoğlu Hasan bin Hasan bin Abdullah ve Evliyâ hafidi Hasan bin Mustafa bin Osman ve Sağıroğlu Mehmed bin Mahmud bin Mustafa ve Karye-i merkûmede sâkine Elife bint-i Mehmed bin İsmail nâm hatundan her birinin meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Karyemiz Kayış Karyesinde vâkî taht-ı tasarrufumuzda bulunan arâzîlerimizle mer'â ve sınır da'vâsından dolayı aleyhimizde ikâme-i da'vâ iden Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden Karagözzâde Hacı Mehmed ve Ömer Efendileri ile âid olduğu bi'l-cümle mehâkim ve devâirde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve bizim dahi merkûmânın taht-ı tasarruflarında bulunduğunu iddi'â iden merkûmân Hacı Mehmed ve Ömer Efendilerden kezâlik istihkâkımızı talep ve da'vâya her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şehâdete tahlîf ve istihlâfa ve lede'l-iktizâ temyîz ve istînâfa ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr ve terfîka ve Karyemiz ahâlisinden olup bâlâdaki kimesnelerin vekîl itdiklere gibi bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i

âmmе-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile her birimiz taraflarımızdın hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 26 Cemaziyelevvel sene [1]316

Karye-i Merkûmeden Elife bint-i

Mehmed bin İsmail

(pulların üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Elife bint-i Mehmed bin İsmaili bi'lür ve ta'rîf ideriz ve zeyl-i imzâsındaki parmak işâreti huzûrumuzda vaz' eylediğini ve müvekkilûn-ı merkûmûn İbrahim ibn-i Ali ibn-i Süleyman ve Hasan ibn-i Hasan ibn-i Abdullah ve Hasan ibn-i Mustafa ibn-i Süleyman ve Mehmed ibn-i Malmud ibn-i Mustafa bi'lür ve ta'rîf ideriz ve imzâları zeylindeki parmak işâreti huzûrumuzda vaz' eylediklerini iş'âr ve tasdîk ideriz. fî 26 Cemaziyelevvel sene [1]316

Derslik Mahallesi'nden Hasan Çavuş ibn-i İsmail ibn-i Hasan	Ovacık Karyesinden Çavuşoğlu Mehmed bin Abdullah bin Mustafa
---	--

SAYFA 124

HÜKÜM 1

Burdur'a tâbi Ağlasun Nâhiyesinin Kayış Karyesi ahâlîsinden Abdülceliloğlu Musa bin Mustafa bin Abdülcelil ve Davudoğlu Halil bin Osman bin Ahmed ve Taburoğlu Ali bin İsmail bin Hüseyin ve Kara Osmanoğlu Osman bin Mustafa bin Kara Osman ve Saloğlu Mahmud ibn-i Süleyman bin Mehmed ve Avcıoğlu Osman bin Mehmed bin Ali ve Hatîb Ahmed Efendi ibn-i Mehmed bin Ali nâm kimesnelerden her biri meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden Karagözzâde Hacı Mehmed ve Ömer bin Osman bin Ömer taraflarından aleyhimizde ikâme olunun arâzî ve mer'â tahdîd-i hudûd ve sınır da'vâlarının âid olduğu bi'l-cümle mehâkim ve devâirde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve bizim dahi merkûmûn Hacı Mehmed ve Ömer Efendilerin iştirâ ve teferruğ eyledikleri emlâk ve arâzilerden ihtiyâc ve halît-i şerîk ve sâir istihkâk da'vâmıza ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâ ve temhîre ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabza ve keşf ve mesâha ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâma hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve temyîz ve istînâf ve suver-i meşrûha üzere i'tirâza ve tashîh-i karâr talebine ve nakl-i da'vâya ve cezâ mahkemesinde mürâca'at ve âharı tevkîl ve terfîka ve bunların mütevakıf oldu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımızdın her birimizi hâzır-ı merkûm Mustafa bin Ahmed bin Mustafa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 26 Cemaziyelevvel sene [1]316 ve fî 30 Eylül sene [1]314

Ve Ahmed Efendi Mehmed bin Ali	Ve Mahmud bin Süleyman bin Mehmed	Ve Osman bin Mustafa bin Halil	Ve Taburoğlu Ali bin İsmail bin Hüseyin	Karye-i merkûmeden Davudoğlu Halil bin Osman bin Ahmed
Ve Diğer Osman bin İmâm Mehmed bin Ali				

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl Yörükzâde

Müvekkilûn-ı merkûm İsmail ve Halil ve Ali ve Osman ve Mahmud ve Ahmed ve diğer Osman'dan her biri merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl eylediklerini ve zeyl-i imzâlarındaki mühür ve parmak işâretlerini huzûr-ı hâkimde bizim dahi huzûrumuzda vaz' eylediklerini iş'âr ve tasdîk eyledik.

Fî târîh-i mezbûr

Kahveci Mustafa Ağa ibn-i Hacı Mehmed bin Ali	Kasab Hasan Efendi ibn-i Ahmed Efendi bin Abdullah
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'a tâbi Ağlasun Nâhiyesinin Kayış Karyesinden Ramazan bin Abdullah'ın meclis-i şer' de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Karagözzâde Hacı Mehmed ve Ömer Efendiler taraflarından aleyhimizde ikâme olunan arâzî ve mer'a ve sunur da'vâlarının mehâkim-i âidinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve benim tarafımdan dahi ihtiyâc-ı arâzî ve halî-i şerkîk da'vâsına ve heri iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine Karyemiz ahâlîsinin vekîl eyledikleri vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 27 Cemaziyelevvel sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Ramazan bin Ahmed bin

Abdullah

Vekîl-i merkûm Mustafa Efendi'nin ifâdesidir

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabbûl eyledim

Yörükzâde Mustafa ibn-i Ahmed

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 3

Burdur'un Hecin Mahallesi'nden Veli Ağa ibn-i Mehmed ibn-i Velîyüddin'in meclis-i şer'de Hacı Ahmed Mahallesi'ndenda'vâ vekîli Ahmed Redaş Efendi ibn-i Yusuf Ağa mahzarında alınan ifâdesi.

Burdur'un Derslik Mahallesi ahâlîsinden ve teba'Devlet-i Aliyye'den Vasil ibn-i Hacı Güzel ibn-i tarafından aleyhimde ikâme olunun ücret-i maktû'a da'vâsının âid olduğu bi'-cümle mehâkim ve devâirde ale'l-usûl bidâyeten ve temyîzen ve i'tirâzen ve istînâfen ve i'âdeten ve muhâsebeten murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve merkûmun dahi havâle itdiğim hubûbât a'şâr mâlından zimmetine geçirmiş oluğu zehâir ve nakd olarak hukûkuma dahi âid olduğu mahkemede suver-i meşrûha üzere taleb ve da'vâ ve her iki cihetle

SAYFA 125

İkâme-i beyyine ve istima'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hükme alınacak hukûkumun ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîmine ve ciheteyn-i mezkûreteynin netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine mucâzât-ı kânûniyyesini kezâlik taleb ve da'vâya ve âharı tevkîl ve terfika vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Ahmed Redaş Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

(pulun üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edây ve îfâyâ ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl Merkûm

HÜKÜM 1

Burdur'a tâbi Cerçin Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Hatice bint-i Mustafa bin Mehmed nâm hatunun meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Ahmed Efendi ibn-i Yusuf Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevc-i dâhilim bulunun Burdur'un Cerçin Karyesinden Hatıboğlu Mehmed bin Ali bin Abdullah nâm kimesne beni tatlık itmekle zimmetinde mütakarrer ve ma'kûdün aleyh mehr-i mu'accel ve müccelimle berâber ber-mûceb-i defter-i müfredât mehr-i mu'accelimden yedinde bulunan elbîse ve altun ve eşyâ-yı sâiremi zabt itmekde olduğundan elbîse ve eşyâlarımın alıvirilmesini şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen taleb ve da'vâya ve merkûm tarafından aleyhimde bu husûsdan dolayı ikâme ideceğim da'vânın murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve mütevakıf olduğu umûrun küllîsini îfâyâ vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile işbu hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 7 Cemaziyelahir sene [1]316 ve fî Teşrîn-i Evvel sene [1]314

Burdur'un Cerçin Karyesinde Sâkine Hatice bint-i Mustafa

Bin Mehmed

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm Ahmed bin Yusuf bin Ahmed

İşbu müvekkile-i mezbûre Hatice bint-i Mustafa bin Mehmed'i şer'an bi'lür ve ta'rîf ideriz ve zeyl-i imzâsındaki parmak işâretini huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ve tasdîk ideriz.

Fî 7 Cemeziyelahir sene [1]316

Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Kayyim Mustafa bin Mustafa bin Hasan	Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Kayyim Hasan bin Mehmed bin Hasan
--	---

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur fî 7 Cemaziyelahir sene [1]316

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye-i Burdur
--------------	--------------	---

İnhâ olunmuşdur

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'a tâbi Kayış Karyesi civârında meskûn Sarı Keçili Aşîreti'nden hayme-nişîn Karkacıoğlu Veliyüddin bin Halil bin Ömer nâm kimesne olduğu zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle ma'rûf olan Veliyüddin'in meclis-i şer'de Burdur'un Ermeni Mahallesinde mukûm teba'Devlet-i Aliyye'den da'vâ vekîli Agop Fekri Efendi ibn-i Bi'lyos mahzarında alınan ifâdesidir.

Kız karındaşım olup bu def'a aleyhimde pederimden mevrûs terekeden hıssa-i irsiyye da'vâsında bulunan aşîret-i merkûme nisvânından Kamile bint-i Halil bin Ömeri ile âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr tarîkleriyle i'tirâzen ve i'âdeten murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve lede'l-iktizâ ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâye ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebiye ve taht-ı hükme alınacak hukûkumu ahz ve kabz ve bana edâ ve teslîme ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Agop Fekri Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 8 Cemaziyelahir sini [1]316

Müvekkil-i Merkûm Veli

Bin Halil

SAYFA 126

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 8 Cemaziyelahir sene [1]316

Vekîl-i Merkâb Agop Fekri bin

Filyos

İşbu müvekkil-i merkûm Veliyüddin bin Halil bin Ömer'i bulür ve ta'rif ıderiz ve imzâsı zaylini imzâ eylediğini iş'âr ve tasdîk dahi ıderiz.

Fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Hacı Ömer Mahallesi'nden Hâfız Şakir Efendi ibn-i Hüseyin bin Hacı Mehmed	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Yar Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe Akçaoğlu kerîmesi Ayşe bint-i Hüseyin ile zevci Ali'nin meclis-i şer'de Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden Şakir Efendi ibn-i Hüseyin bin Mehmed Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Yar Karyesi ahâlisinden Abdülceliloğlu Osman tarafından aleyhimizde Burdur Cezâ Mahkemesi'nde ikâme itmiş olduğu tahrîb-i hâne ve sırkât da'vâsının âid olduğu mehâkim ve devâirde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr ve'l-gayr tarîkiyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve tahrîbini iddi'â itmiş olduğu Karye-i merkûmede vâki' iki taraftan tarîk-i âmm ve bir taraftan Sultaniyeoğlu Mustafa bin Emir Ali Osman ve Tonyalıoğlu Osman nâm kimesneler menzilleri ile mahdûd olan müdde'âya hâne-i mezkûre içimizden müvekkile-i mezbûre Ayşe'nin müstakillen mâlı ve mülkü olduğunu kezâlik mehâkim-i âidinde da'vâya ve suver-i meşrûha dâirisinde mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve arîza ve levâyah takdîmine vaz' imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve taht-i hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabza ve bizlere edâ ve teslîme tarafımızdan hâzır-ı merkûm Hâfız Şakir Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 8 Cemeziyelahir sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Ali	Müvekkile-i Mezbûre Ayşe bint-i Hüseyin
-----------------------	---

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yehbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Ayşe bint-i Hüseyin nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zîrindeki parmak işâreti mezbûrenin kendi parmak mührü olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz. fî 8 târîh-i mezbûr

Mu'arrif Yenice Mahallesi'nden Mehmed Ali Ağaibn-i Hasan	Mu'arrif Hacı İbrahim Mahallesi'nden Hacı Abidinzâde Abdülkadir bin Hacı Abidin bin Ali
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'a tâbi Büğdüz Karyesi civârında sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Sarı Keçilü Aşireti'nden Karkacıoğlu kızı Kamile bint-i Halil bin Ömer'in meclis-i şer'de Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden da'vâ vekîli Ahmed Reşad Efendi ibn-i Yusuf Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Sarı Keçilü Aşireti'nden Kazmacıoğlu Halil bin Ömer bin Veliyüddin'in hayâtında yedinde müstakillen mâlî ve mülkü olup ba'de vefâtihî hasran vârisleri bulunduğumuz cihetle benimle er karındaşım Veli'ye vâlidem Ayşe'ye mevrûs olan emlâk ve akâr ve arâzî ve nakd ve menkûl ve hayvânât ve cümle terekesinden hissa-i irsiyye-i meşrû'amı âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten taleb ve da'vâya ve merkûm tarafından husûs-ı mezkûrdan dolayı vukû' bulacak de'âvînin mehâkim-i âidinde kezâlik murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve

istihlâf ve tahlîfe ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve ciheteyn-i mezkûreteyn netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve terfika me'zûn olduğu hâlde vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 8 Cemaziyelahir sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Kamile

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

SAYFA 127

İşbu müvekkile-i mezbûre Kamile bint-i Halil bin Ömer nâm hûtûnu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi zîrinde bulunan parmak işâreti mezbûrenin olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz. fî târîh-i mezbûr

Bügdüz Karyesi civârında meskûn aşîret-i merkûmeden Ali bin Mehmed bin Himmet	Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Hasan Ağa ibn-i Said Ağa
---	---

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur. fî târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

HÜKÛM 1

Burdur'a tâbi Ağlasun Nâhiyesinin Kayış Karyesi ahâlîlerinden Muhtaroğlu Hüseyin bin Süleyman bin Hüseyin ve Hüseyinoğlu Osman bin Hüseyin bin Hüseyin ve Abdülceliloğlu Molla Hüseyin bin Abdülcelil bin Hasan nâm kimesnelerden her biri

meclis-i şer' de Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Çiftcizâde Mehmed Efendi ibn-i Hasan Ağa müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden Karagözzâde Hacı Mehmed ve birâderi Ömer Efendiler ibn-i Hacı Osman bin Ömer taraflarından aleyhimizde ikâme olunan arâzî ve mer'â ve tahdîd-i hudûd ve sınır da'vâlarının âid olduğu bi'l-cümle mehâkim ve devâirde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâ ve temhîre ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabza ve keşf ve mesâha talebine ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye redd-i a'zâ ve istişkâ-i ani'l-hükkâma hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve suver-i meşrûha üzere i'tirâz ve tashîhe karâr talebine ve nakl-i da'vâya ve inde'l-îcâb cezâ mahkemesine de mürâca'at ve âharı tevkîl ve terfika ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile tarafımızdan her birimiz hâzır-ı merkûm Mehmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik. fî 16 Cemaziyelahir sene [1]316

Müvekill-i Merkûm Molla Hüseyin bin Abdülcelil	Müvekkil-i Merkûm Osman bin Hasan
--	-----------------------------------

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 16 Cemaziyelahir sene [1]316

Vekîl-i Merkûm

Müvekkilûn-ı merkûmûn Hasan ve Osman ve Molla Hüseyin'den her biri merkûm merkûm Mehmed Efendi'yi vekîl eylediklerini ve zeyl-i imzâlarındaki parmak işâretleri huzûrumuzda vaz' eylediklerini tasdîk ve ihbâr ideriz. fî 16 târîh-i mezbûr

Yoğurtçu Mahallesi'nden Kürd İbrahim Ağa ibn-i Hasan bin İbrahim	Divanbaba Mahallesi'nden Dedezâde Mehmed Efendi ibn-i İsmail
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Denizli Sancağına tâbi Garbi Karaağaç Kazâsına muzâfe İrle Nâhiyesinin Çuvallı karyesinden Molla Mehmed bin Molla Osman bin Musa meclis-i şer' de Genciller Karyesinden Abdülbaki bin Hasan bin Osman hâzır olduğu hâlde Mehmed bin Hasan Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Divanbaba Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Çeltikli Hacı Ali bin Murtaza Ali ile benim vâlidem Gülsüm ve hâzır-ı merkûm Abdülbaki'nin vâlidesi Hatice'den her bir li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Osman ve dedeleri ismi Abdullah ve vâlideleri ismi Hatice bint-i Abdullah ve meskat-ı re'sleri Çeltik Karyesi olup ol vecihle müteveffâ-yı merkûmun verâseti Burdur'da sâkine zevcesi Hacer bint-i Şakir ile li-ebeveyn karındaşları oğulları olduğumuz hâlde bizlere mevrûs olup ol sûretle kâffe-i terekesinin rub'u zevcesi ve üç rub'u bizlere mevrûs olmuş iken müteveffâ-yı merkûmun zevcesinde mâ'adâ vârisi olmak üzere müteveffâ-yı merkûmun terekesine vaz' yed ve zabt ider olmağla terereke-i mezkûreden hissa-i irsiyye-i meşrû'alarımızı vâzı'u'l-yed olan beytül mâl me'muru ile sâir vâzı'u'l-yed olanlardan ve zimem-i nâssda bulunan matlûbâtından medyûnlardan âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine ve istimâ-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâ ve temhîre ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabza ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve bunların netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımızdın hâzır-ı merkûm Hasan Ağa'yı vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Müvekkil-i Merkûm

SAYFA 128

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 18 Cemaziyelahir sene [1]316

Vekîl-i Merkûm

Müvekkilân-ı merkûmân Molla Mehmed ve Abdûlbaki nîm kimesneler huzûrumuzda merkûm Hasan Ağa'yı vekîl eylediklerini ve imzâları zîrindeki parmak işâretlerini kendüleri basdıklarını ihbâr ve tasdîk ideriz. fî 18 Cemaziyelahir sene [1]316

Mu'arrif Derslik Mahallesi'nden Hasan Ağa ibn-i Said Ağa	Mu'arrif Kara Şakir Mahallesi'nden Muradzâde Sadık Efendi ibn-i Hasan
--	---

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib
--------------	--------------	----------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Timurzâde Mehmed Efendi ibn-i Hacı Süleyman Ağa bin Mehmed Ağa'nın meclis-i şer'de da'vâ vekîli Burdur'un Ermeni Mahallesinde mütemekkin Agop Fikri Efendi ibn-i Filyos müvâcehesinde birâderi Mustafa Efendi ibn-i Hacı Süleyman bin Mehmed ile dîger birâderi olup bundan akdem vefât iden Ali Efendi'nin sulbî kebîr oğlu Ahmed Bey mahzarlarında alınan ifâdesi.

Benimle birâderim hâzır-ı bi'l-meclis Mustafa Efendi ve dîger birâderim müteveffâ Ali Efendi'nin sulbî kebîr oğlu hâzır-ı merkûm Ahmed Bey ile sâir vereseleriyle sülüsân ya'nî bir sehmine ben ve bir sehmine karındaşım Hacı Mustafa Efendi ve dîger sehmine dahi karındaşımız müteveffâ-yı merkûm Ali Efendi veresesinin müştereken taht-ı temellük ve tasarrufumuzda bulunan Burdur Sancağına tâbi Tefenni Kasabasına muzâfe Seydiler ve Pınarbaşı çiftlikleri dimekle ma'rûf tahdîd ve tavsîfden müstağnî olan Seydiler ve Pınarbaşı çiftliklerinde bulunan emlâk ve arâzî ve sâir müştemilâtını fuzûlî ve bigayri hak müdâhale ve ta'arruz itmekde bulunan çiftlik-i mezkûr müste'cirlerinden bulunan Tekyenişînoğulları Murad ve Ömer ve Osman ve Ali ibnûn Hasan ve vâlideleri Emine bint-i Abdullah ve zık karındaşları ma'lûmetü'l-

esâmiyye hatunun müdâhalelerinin men'ini ve çiftlik-i mezkûrdan ihrâcını ve merkûmûn ile mezbûreler zimmetinde bulunan kâffe-i hukûkumuzu âid olduğu mehâkim ve devâirde taleb ve da'vâ ve ahzu kabza ve husûs-ı mezkûreden dolayı aleyhimizde ikâme olunun kâffe-i devâ'inin kezâlik âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde usûlüne tevfikân murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şûhuda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya temyûz ve istînâf ve i'tirâz-ı ale'l-hüküm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâza ve lede'l-inkizâ rü'yyet-i muhâsebe ve i'âdet-i muhâkemeye ve keşîf ve mesâhaya hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâma ve lâzım gelen mücâzât-ı kânûniyeyi dahi suver-i meşrûha üzere mehâkim ve kâffe-i devâirde taleb ve da'vâya ve bu sûretle âharı tevkîl ve terfika ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve bizlere edâya ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine benimle hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi ve Ahmed Beylerden her birimiz hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi ibn-i Filyos'u vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

(pulun üstü okunmuyor)

Bizlerden her birimiz bâlada yazıldığı üzere hâzır-ı merkûm Hacı Agop Efendi'yi vekâlet-i umûmiye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 16 Cemeziyelahir sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm Ahmed Bey	Müvekkil-i Merkûm Mustafa Efendi
-----------------------------	----------------------------------

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târih-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'îyye-i Burdur
--------------	--------------	--

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

SAYFA 129

HÜKÜM 1

Ağlasun Nâhiyesinin Orakil Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Ayşe bint-i Hasan Ali bin Ali Ağa'nın meclis-i şer'de Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Çiftçizâde Mehmed Efendi ibn-i Hasan Ağa mahzarında Burdur'un Kemer Nâhiyesine muzâfe Payamlı Karyesinde sâkine zâtı kezâlik mu'arri-fân-ı merkûmân ta'rîfleriyle mu'arrefe Züleyha bint-i Hasan Ali bin Ali Ağa nâm hatun mahzarında alınan ifâdesi.

Burdur'un Hacı Ömer Mahallesinde sâkin iken târîh-i zabtdan on beş gün mukaddem vefâti iden Hacı Mehmed Ağa'nın babası Kara Veli Salih Ağa ile hâzıra-i mezbûre Züleyha ile benim babamız Hasan Ali li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Ali Ağa dedeleri ismi Abdullah vâlideleri Havva bint-i Mehmed olup müteveffâ-yı merkûmun verâseti zevce-i bint-i Hacı Hasan Ağa ile bizlere munhasıra olup müteveffâ-yı merkûme terekesi dörtde biri zevcesine bâkîsi beyt âid olmak üzere terekesinin dörtde birini zevce-i mezbûre ve bâkîsi beytül-mâl me'muru tarafından zabt idilmekte olmağla ber-vech-i muharrer bizim verâsetimizi ba'de'l-isbât hissa-i irsiyye-i meşrû'amızı âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bizlere edâ ve teslîme ve tereke-i mezkûreye sâir müstahak zuhûr ider ise anlar ile de murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve emlâk hissalarımızı tefrîk ve taksîme ve bunların netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan hâzıra-i mezbûre Züleyha ile benden her birimiz hâzır-ı merkûm Mehmed Efendi'yi ma'an vekîl ve nâib-i münâb ta'yîn eyledik.

(pulun üstü okunmuyor)

Mezbûre Züleyha'nı ifâdesi ben dahi karındaşım Ayşe'nin vekîl eylediği merkûm Mehmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî târîh-i mezbûr

Müteveffânın vereseşi Züleyha bint-i

Hasan Ali bin Ali Ağa

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 27 Cemaziyelahir sene [1]316

Vekîl Çiftçizâde Mehmed ibn-i Hasan

Bin Ömer Ağa

İşbu mevekkiletân-ı mezbûretân Ayşe ve Züleyha bintân Hasan Ali bin Ali Ağa'yı şer'an bi'lür ve ta'rîf eyleriz ve huzûrumuzda vekîl eylediklerini iş'âr ve tasdîk ıderiz. fî 27 Cemaziyelahir sene [1]316

Peyamlı Karyesinden Kadızâde Ahmed bin Mehmed bin İbrahim	Burdur'un Hacı Ömer Mahallesi'nden Mustafa bin Osman bin Mustafa
---	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde istimâ'istimâ'-ı takrîr ve ketb ve tahrîri için kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olduğumuza binânen Burdur'un Hacı Ömer Mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Kara Velioğlu Hacı Mehmed bin Salih bin Ali'nin hayâtında sâkin olduğu hâneye varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîm hazirûn olduğu hâlde akd-i meclis-i şer'i şerîf olunduktan sonra müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûha-i metrûkesi olup zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Dudu Hatun ibnet-i Hacı Hasan Ağa ibn-i Hacı Halil Ağa'nın meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir

İşbu derûnunda akd-i meclis olunan müstemilâtıyla berâber bir bâb hâne ile Burdur bâğları arasında Orta Karyede vâki' tarafları kasâb Hacı Mustafa bin Hasan ve Frakîoğlu Mustafa bin Hüseyin bin Emin Efendi ve iki taraftan tarîk-i âmm ve hâss ile mahdûd on dönüm mikdârı harîm ta'bîr olunur bâğ ve tarla ve çarşuda Yeni Câmi' civârında kâin bir taraftan Doğanbalı Hacı Yusuf ibn-i Hacı Ahmed Ağa ibn-i Yusuf dükkânı ve diğer tarafı yine merkûm Doğanbalı Hacı Yusuf dükkânı ve bir taraftan Kazgancı müteveffâ Hacı Mehmed Efendi vereseleri dükkânları ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm ile mahdûd bir bâb dükkân benim yedimde müstakillen mâlım ve mülküm olup zevcim müteveffâ-yı merkûmuna aslâ ve kat'â alâka ve medhali olmadığı gibi hâne-i mezkûre derûnunda bulunan kâffe-i mefrûşât ve müfredât defteri mantûkunca evân-ı nuhâs ve edevât-ı beytiyye ve eşyâ-i sâire dahi müstakillen kendi mâlım ve mülküm olup zevcim müteveffâ-yı merkûmun aslâ ve kat'â alâka ve medhali olmayup zevcim müteveffâ-yı merkûm dahi hayâtında ol sûretle ikrâr dahi itmiş iken bâlâda zikr olunun hâne ve bâğ ve dükkân ve mefrûşât ve eşyâ-yı sâireye zevcim müteveffâ-yı merkûmun vereselerinden oldukların iddi'â iden kimesneler taraflarından müdâhale olunmakta olduğundan müdâhale-i vâki'anın men'ini ve zevcim müteveffâ-yı merkûmun hayâtında zimmetlerinde cihet-i şer'iden alacak hakkım olan fî mîrî olarak mecmû'u altı bin altı yüz kuruş müteveffâ-yı merkûmun terekesinden âid olduğu şer'î ve nizâmî ve cezâ mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve tereke-i mezkûreden dolayı aleyhde müdde'î zuhûr ider ise suver-i meşrûha dâiresinde murâfa'a ve muhâkemeye ve zimem-i nâssda bulunan terekeden hissa-i irsiyye-i şer'iyemi kezâlik mehâkim-i âidesinde da'vâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arıza ve levâyih takdîme ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve sabz ve bana edâ ve teslîme ve âharı tevkîl ve terfîka

SAYFA 130

Keşf ve mesâhasına ve benimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve bunların netîcesine değin mütevakki'f olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

(pulun üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Dudu bint-i Hacı Hasan bin Hacı Halil nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi zeyl-i imzâsını temhîr ve merkûm Mustafa Efendi'yi tevkîl eylediğini ihbâr ve iş'âr eyledik. fi 2 Receb sene [1]316

Hâzır Mahalle-i Merkûmeden Hacı Hasanzâde Hacı Ali bin Hacı Hasan	Mu'arrif Hacı Ahmed Mahallesi'nden Hacı Ahmed Ağazâde Ali Efendi ibn-i Hacı Galib bin Hacı Ahmed	Mu'arrif Hacı Ömer Mahallesi'nden Aşçı Hacı Hüseyinzâde Hacı Mustafa bin Hacı Hüseyin bin Mustafa
--	---	---

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye
--------------	--------------	----------------------------------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Ağlasun Nâhiyesine tâbi Mamak Karyesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Havva bint-i Mehmed bin Veliyüddin meclis-i şer'de da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed mahzarında alınan ifâdesidir.

Zevc-i mutallakım karye-i mezkûre ahâlîsinden Bekiroğlu Ahmed Çavuş ibn-i Ahmed nâm kimesneden bâ-müfredât eşyâlarım ile talâk ve iddet nafakam ve hicr ü terbiyyemde olan sağıre evlâdlarının nafakalarını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten taleb ve da'vâya ve merkûm tarafımdan aleyhimde

açtığı de'âvinin mehâkim-i âidinde kezâlik murâfa'a ve muhâsama ve muhâkeme ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve ciheteyn-i mezkûreteynin netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âimme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 7 Receb sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre

Havvâ bint-i Veli

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

İşbu müvekkile-i mezbûre Havva bint-i Mehmed bin Veliyüddin nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zîrinde bulunan parmak işâreti mezbûrenin olduğunu tasdîk ideriz. fî târîh-i mezbûr

Mu'arrif Karye-i Merkûmeden Ali bin Süleyman	Mu'arrif Mamak Karyesinden Bekiroğlu Hasan bin Süleyman bin Bekir
---	---

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eyliği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

SAYFA 131

HÜKÜM 1

Burdur'un Tefenni Kazâsının Seydiler Karyesinden olup zâtı şahsı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle ma'rûf Muradoğlu Murad bin Hasan bin

Murad'ın meclis-i şer' de Burdur'un Divanbaba Mahallesi'nden Çiftçizâde Mehmed Efendi ibn-i Hasan Ağa nâm kimesne mahzarında alınan ifâdesidir.

Aleyhimde emlâk ve arâzî ve alacak iddi'âsına kıyâm iden Burdur'un Üçdibek Mahallesi'nden Timurzâde Mustafa ve Mehmed ibn-i Hacı Süleyman bin Abdullah ile karındaşları müteveffâ Ali Efendi ibn-i Hacı Süleyman ibn-i Abdullah'ın vereseleri Ahmed Bey ve sâirleri ile lâzım gelen mahallî şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten ve tevzî'an murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve husûs-ı mezkûrdan dolayı taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu merkûmûndan kezâlik mehâkim-i âidinde taleb ve da'vâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya her nev' evrâkın ahzına ve icrâsını talebe redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâm ve hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve lede'l-iktizâ bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve makbûzâtını bizlere edâ ve teslîme ve bunların netîcesine değin mütevakıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan işbu hâzır-ı merkûm Mehmed Efendi ibn-i Hasan Ağa bin Ömeri vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim. fî 12 Receb sene [1]316

Müvekkil-i merkûm Murad bin Hasan bin Murad

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl-i Merkûm

Müvekkil-i merkûm Murad bin Hasan bin Murad'ı şahsen bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi gösterilen mühür kendi muhr-i zâtiyesi olup huzûrumuzda temhîr eylediğini tasdîk ve iş'âr ideriz. fî târîh-i mezbûr

İcrâ Mübâşiri Ali Ağa ibn-i Ahmed bin Ahmed	Yenice Mahallesi'nden Berberzâde Edhem Efendi ibn-i Mehmed Ağa
---	--

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Kâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------	-----------

İnhâ olunmuştur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Nar Karyesinden Sarı İmamoğlu Molla Mustafa bin İbrahim bin Hasan'ın meclis-i şer' de teba' Devlet-i Aliyye'nin Rum milletinden Burdur'un Rum Mahallesi mütemekkinlerinden Çalusoğlu Karudmus ibn-i Hacı Nikola ibn-i Letros mahzarında alınan ifâdesidir.

İşbu bin üç yüz on dört sene-i mâliyesinde mültezimi bulunduğum Burdur Sancağına tâbi Kemer Nâhiyesine muzâfe Yenice Çiftliği ile tevdi' olunan İlhan ve Esenli çiftlikâtının her nev' hubûbât a'şarından ve gölleri? bedelâtından ber-mûceb-i defter-i müfredât zimmetlerine geçirmiş oldukları hukûkumu çiftlikât mutasarrıfları bulunan Sa'denzâde Hacı İsmail Ağa mahdûmu Mehmed Ağa ibn-i Hacı İsmail Ağa ibn-i Ali ile mûmâileyh Hacı İsmail Ağa dâmâdı Hacı Hamzazâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Ömer Efendi ibn-i Hacı İbrahim Ağa'dan ve âdem-i mahsûslarından lâzım gelen hukûkumu âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve husûs-ı mezkûrdan dolayı aleyhimde ikâme-i da'vâ olunur ise müdde'ilerle kezâlik mehâkim-i âidinden suver-i meşrûha üzere murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe lâzım gelen mehâkim ve devâire arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâ ve temhîre ahz-ı evrâk ve icrâsını dahi talebe hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâma ve vaz' ve fekkine ve gerek ikâme eylediği da'vânın ve gerek aleyhimde ikâme olunan de'âvînin netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Boermus ibn-i Hacı Nikola ibn-i Nazarus'u vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 13 Receb sene [1]316

Burdur'un Nar Karyesinden Mustafa bin

İbrahim bin Hasan

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 13 Receb sene [1]316

Burdur'un Rum Mahallesi'nden ve

Tebe'a-i Devlet-i Aliyye'den Boermus bin Nikola ibn-i Nazarus

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

SAYFA 132

HÜKÜM 1

Burdur'un Karasenir Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî ta'rîfleriyle mu'arrefe Sarı kızı Ayşe bint-i Mahmud bin Yusuf nâm hatun ile sadriye kebîri kızı kezâlik zâtı mu'arrefe Şerife bint-i Ömer bin İsmail nâm hatunlardan her biri meclis-i şer'de Mahalle-i merkûmeden Muradzâde Sadık Efendi ibn-i Hasan bin Murad müvâcehesinde alınan ifâdesidir.

Yedlerimizde bulunan bir kıt'a müfredât defterleri mantûkunca yedimizde mâl ve mülkümüz olan elbîse ve emlâk ve akâr ve mefrûşât ve edevât-ı beytiyye ve eşyâ-i sâirelerimiz oğlum müteveffâ Ali bin Hacı Ömer bin Ali nâm kimesnenin terekesinden olmak za'miyle oğlum müteveffâ-yı merkûmun zevce-i menkûha-i metrûkesi Ayşe bint-i Hacı Ahmed bin Mustafa nâm hatun ile verese-i sığâr taraflarından Burdur Sancağı Emvâl-i Eytâm Müdîri Hacı Hüseyin Efendi tarafından zabt ve müdâhale ve ta'arruz olunmağla bu emlâk ve eşyâlarımızı âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen talep ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bizlere edâ ve teslîme murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ikâme-i beyyine istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye sulh ve ibrâya ve âharı tevkîle ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumuzu ahz ve kabza ve bu husûsun netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımızdan hâzır-ı merkûm Sadık Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 22 Receb sene [1]316

Müvekkile-i Mezbûre Şerife	Müvekkile-i Mezbûre Ayşe
----------------------------	--------------------------

Ben dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Müvekkilân-ı mezbûrân Ayşe ve Şerife hatunları bi'lür ve ta'rif ider olduğumuz gibi imzâları zîrindeki parmak işâretleri olduğunu tasdîk ve ihbâr ideriz.

Fî 22 târîh-i mezbûr

Divanbaba Mahallesi'nden İcrâ Mübâşiri Mehmed Efendi ibn-i İsmail	Mu'arraf ManastırMahallesi'nden Sarioğlu Ömer bin Mehmed
--	--

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

An asl Alaşehir Kazâsından olup hâlen Burdur Kasabasında Rum Mahallesinde Zabtiye Kozma bin İlyas bin Arslan hânesinde müsâfereten sâkine zâtı Mahalle-i merkûme mütemekkin meclis-i idâre a'zâsından Köseoğlu Kostanti Efendi ibn-i Atlas bin Kostanti ve Zabtiye Apastol ibn-i Astoroli ibn-i Aslan ta'rifleriyle mu'arrefe Asavid bin Sarrafoğlu Rehid bin Astavri nâm hatunun meclis-i şer'de Burdur'ur Derslik Mahallesi'nden Yörükoğlu Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Mukaddemâ yedimde mâlım ve mülküm olup on dört bin kuruş bedel mukâbilinde Manol nâm kimesneye bey' olunan hâne esmânını zimmetine geçirmiş olan Burdur'un Rum Mahallesi'nden ve teba'Devlet-i Aliyye'den TanAlioğlu Hacı Anastaş ibn-i Astatı ibn-i Kiryako nâm kimesne ile Değirmenci Arab Kiryako ibn-i Hiristo ibn-i Bali nâm kimesnelerden gerek hânemi ve gerek mukâbili olan esmânının âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve

bana edâ ve teslîme ve şâyed merkûmân taraflarından müdâfa'a dermeyân olunur ise müdâfa'a murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda ve arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâya ve bi'l-icâb hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve redd-i a'zâya ve iştikâ-i ani'l-hükkâm ve ahz-ı evrâk ve icrâsını dahi talebe ve vaz' hacz ve fekke ve lede'l-iktizâ benimle bi'l-müşâvere ve'l-muhâbere sulh ve ibrâya ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve terfîka me'zûn olmak üzere tarafımdan hâzır-ı merkûm Mustafa Efendiibn-i Ahmed Efendi ibn-i Mustafa Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nas ve ta'yîn eyledim.

Fî 21 Teşrîn-i Sâni sene [1]314 ve fî 20 Receb sene [1]316

Alaşehir Kasabasından olup Burdur'da müsâfereten

Sâkine İlesabid bin Dimin

Bin Astavri

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim fî 20 târîh-i mezbûr

Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde

Müvekkile-i mezbûre İlesabed bint-i Dimyo bin Astavri'yi bulur ve ta'rîf ider huzûrumuzda tevkîl eylediğini iş'âr ve ihbâr ideriz. fî 20 Receb sene [1]316

Burdur'un Mahallesi'nden Kostanti Efendi Anastaş	Rum Köseoğlu veled-i	Burdur'un Mahallesi'nden Haralambos Güzel	Rum Zabtiye veled-i Hacı	Zabtiye Apostol veled-i Astavri
---	----------------------------	--	-----------------------------------	--

İşbbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur. fî 20 Receb sene [1]316

Serkâkib-i Mahkeme-i Şer'iyye

İnhâ olunmuştur.

İlyas Veysi

SAYFA 133

HÜKÜM 1

Burdur'un Hecindede Mahallesiinde sâkin Emir Ahmedoğlu Demirci Mehmed bin Osman bbin Hasan'ın meclis-i şer' de Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesiinde sâkin Ahmed Reşad Efendi ibn-i Yusuf bin Hacı Ahmed'in mahzarında Burdur'un Kapu Mahallesi'nden Hasan ibn-i Ahmed bin Hasan hâzır olduğu hâlde alınan ifâdesidir.

Tafsîlâtı zabt ve da'vâ cerîdesinde îzâh olunacağı vecihle benimle hâzır-ı merkûm Hasan'dan her birimizi Burdur'un Hacı Ömer Mahallesiinde sâkin iken târîh-i zabtdan bir buçuk mâh kadar evvel vefât iden Kara Velioğlu Hacı Mehmed Ağa ibn-i Salih Ağa ibn-i Ali Ağa'nın zevce-i menkûha-i metrûkesi Dudu bint-i Hacı Hasan bin Hacı Halil Ağa'dan mâ'adâ verâseti benimle hâzır-ı merkûm Hasan ve gâib-i an'l-beled Nalband Ahmed bin Hasan Ali bin Hasan'a usûbet cihetinden munhasıra iken müteveffâ-yı merkûmun zevcesinden mâ'adâ zâhirde vârisi olmamak üzere beytûlmâl me'murları tarafından bi'l-müdâhale kâffe-i terekesine Emvâl-i Eytâm Müdîri tarafından vaz' yed olunmağla bizim ber-vech-i muharrer isbât-ı verâsetimizle berâbere müteveffâ-yı merkûmun terekesinden hissa-i irsiyye-i şer' iyyeleri âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâya ve müteveffâ-yı merkûmun zevi'l-erhâm cihetinden verâset da'vâ iden kimesneler ile murâfa'aya ve tereke-i mezkûreden dolayı aleyhimizde müdde'i zuhûr ider ise müdde'ilerle murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyihtakdîmine ve vaz' imzâya hakem ve mümeyyiz nasb ve azline ve bizimle bi'l-müşâvere sulh ve ibrâya ve zimem-i nâsda bulunan hissalarımızı kezâlik iddi'âya ve ahz ve kabz ve bizlere edâya ve bunların netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer' iyye ile tarafımızdan her birimiz vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Fî 20 Receb sene [1]316

Burduru'un Hecin Mahallesi'nden Emir

Ahmedoğlu Demirci Mehmed

İbni Osman ibn-i Hasan

Ben dahi kezâlik suver-i meşrûha dâiresinde merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl eyledim. fî 20 târîh-i mezbûr

Kapu Mahallesi'nden Hasan ibn-i Ahmed ibn-i

Hasan

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledim fî 20 Receb sene [1]314

Hacı Ahmed Mahallesi'nden Da'vâ Vekîli

Ahmed Reşad bin Yusuf

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur. fî 20 târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Başkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuştur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'a tâbi Sala Karyesi ahâlîsinden Hatiboğlu İbrahim bin Hasan bin İbrahim'in meclis-i şer'de Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Ahmed Reşad Efendi ibn-i Yusuf Ağa'nın mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur'un Sala Karyesinde sâkine Havva bint-i Macaroğlu İbrahim bin Ahmed nâm bîkr-i bâliğayı ben askere gitmezden mukaddem ya'nî bundan dört sene mukaddem tefsime tezvîc ve tenkîh idüp velîme icrâsına esnâ-yı mübâşeretimde ismimi kur'a isâbet iderik orduya sevk olunduğumda hizmet-i askeriyemi îfâ ile avdet iderek velîme icrâsına mübâşeretimde Karye-i merkûme ahâlîsinden gâib-i ani'l-meclis yine Macaroğlu İsmail bin Mehmed nâm kimesne menkâhem mezbûre Havva'yı ben askerde iken nefesine nikâh eylediğinden benimle velîme icrâsıyla tezevvüce mâni' olmakda olduğundan akd-i nikâhımın i'lânıyla merkûmun men'i müdâhalesini âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen taleb ve da'vâya merkûm tarafından aleyhimde ikâme olunan müdâfa'anın murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemesine ve mahkeme-i cezâiye dahi murâfa'aya ve her iki cihetle ikâme-i

beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arıza ve levâyih takdîmine vaz' imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe ve âharı tevkîle ve tescîle ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayra ve gerek benim da'vâmın ve gerek merkûmun müdâfa'asının netîcelerine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 23 Receb sene [1]316 ve fî 24 Teşrîn-i Sâni sene [1]314

Burdur'un Sala Karyesinden

İbrahim bin Hasan bin İbrahim

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl itdim.

Vekîl-i merkûm

Ahmed Reşad bin Yusuf

Bin Ahmed

SAYFA 134

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur. fî 23 Receb sene [1]316

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	---------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Üçdibek Mahallesi ahâl-i eşrâfindan Mehmed Ağazâde İbrahim Ağa ibn-i Hacı Memiş Ağa ibn-i Hacı Ali Ağa'nın meclis-i şer'de Burdur'un Divanbaba Mahallesinde sâkin Gâzizâde Hâfız Mehmed Sadık Efendi ibn-i Ömer Ağa mahzarında alınan ifâdesi

Aydın vilâyetinde Güzelhisar Sancağına muzâfe Tazlı Kazâsına merbût Mastavra Karyesi hudûdu dâhilinde İtmekçi Pelidi nâm mâhalde vâki' yedimde

Mastavralı Bekir Ağa nâm kimesneden şîrâen ve müstakillen mâlîm ve mülküm olan bir taraftan Şeyh Ömerzâde Hâfız Mehmed ve İbrahim ve Bahri Efendiler ibnün Şeyh Ömer Efendi bâğları ve bir taraftan Ağazâde Ahmed ve Mustafa ibn-i dîger Mustafa ibn-i Abdullah Ağa bâğları ve bir taraftan dülger Ahmed Ağa ibn-i Abdullah bâğı ve taraf-ı râbî'î tarîk-i hâss ile mahdûd kürûm ve eşcârî mâlik kürûmlu bâğ ve ibr mikdâr tarlayı müştemil bir bâb bâğımı mahallinde bedel-i misliyle ve benim me'zûniyetim ile tâlibine komisyon me'muru huzûrunda bey' ve ferâğ takrîrini îfâya ve bedel-i misli ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve lede'l-iktizâ mahdûd-ı mezkûr bâğa bîvech müdâhale ve ta'arruz iden bulunur ise mahallinde âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen müdâhale ve da'vâsına ve bu husûsdan dolayı aleyhimde müdde'î zuhûr ider ise müdde'îlerle murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyah takdîmine ve vaz' imzâyâ ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a'zâ ve iştikâ-i ani'l-hükkâma ve husûs-ı mezkûrun ferâğına ve bedelini kabza değîn mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine suver-i meşrûha üzere âheri tevkîl ve tescîle vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyye ile tarafımdan işbu hâzır-ı merkûm Hâfız Mehmed Sadık Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 24 Recebe sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

İbrahim Ağa ibn-i Mehmed Ağa

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim. fî 24 Receb sene [1]316

Vekîl-i Merkûm Hâfız Mehmed Sadık

Kad cerâ indî

İlyas Veysi

HÜKÜM 2

Burdur'un Ağlasun Nâhiyesine muzâfe Kapaklı Çiftliğinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Ayşe bint-i Musa bin Ali nâm

hatunun meclis-i şer' de Burdur'un Hacı Ahmed Mahallesi'nden Ahmed Reşad Efendi ibn-i Yusuf Ağa ibn-i Ahmed Ağa mahzarında alınan ifâdesidir.

Pederim olup bundan akdem vefât iden Musa'nın vukû'u vefâtıyla ben sağîre olduğum hâlde Kapaklı Karyesi ahâlîsinden Sarı Hasan'ın hânesinde sebk iden hizmetim mukâbi'inde beslenerek sinnim hadd-i bulûğa vâsıl olarak mükellefe olmamla bu def'a nefsimi tezevvüce tâlib olan Karye-i merkûme ahâlîsinden Pehlûvânoğlu Molla Mehmed'e akd-i nikâh eylemek emelinde isem de merkûm Sarı Hasan beni kerye-i merkûme ahâlîsinden olup kırk yaşını mütecâviz ve müsün olan karındaşı Ali nâm kimesneye nikâhlamak emeliyle mâni'-i şer'iyem ve nizâmiyyem olmadığı hâlde i'tâsı lâzım gelen izinnâme ve ilmihaberinin i'tâsından imtinâ' itmekde olduğundan merkûmun müdâhalesinin men'ini lâzım gelen şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâzen ve cezâen taleb ve da'vâya ve bu husûsdan dolayı aleyhimde ikâme-i da'vâ iden olur ise müdde'ilerle murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve bu da'vânın netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile tarafımdan hâzır-ı merkûm Ahmed Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 25 Receb sene [1]316

Kapaklı Karyesinden Ayşe

Bint-i Musa bin Abdullah

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini ifâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 25 târîh-i mezbûr

Vekîl-i Merkûm

SAYFA 135

İşbu müvekkile-i mezbûre Ayşe bint-i Musa nâm hatunu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi ve imzâsı zîrindeki parmak işâreti mezbûrenin kendi parmak işâreti olduğunu ihbâr ve tasdîk ideriz.

Fî 25 Receb sene [1]316

Mu'arrif Kapaklı Karyesinden Pehlüvan Ahmed bin Mehmed bin Hasan	Mu'arrif Hecin Mahallesi'nden Veliyüddin Ağa ibn-i Mehmed bin Musa
--	--

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Fî târîh-i mezbûr

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer'iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	------------------------	-----------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Veysi

HÜKÜM 1

Burdur'un Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Mükevvinzâde Hacı Ahmed Efendi'nin meclis-i şer' de (silik) sûretiyle alınan ifâdesidir.

Yedimde müstakillen mâlüm ve mülküm olan Burdur bâğları arasında Zeralılı Harım? Civârında vâki' dört tarafı oğlum Mustafa bin Ali bin ve vakıf bâğ Urgancızâde Halil Efendi Medresesi Vakfı ve Necarlıoğlu Halil zevcesi bint-i bin bâğları ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd iki kadem mikdârı bir bâb bâğımı bedel tâlibine bey' -i bât ile bey' ve takrîr-i ferâğa ve bedelini ahz ve bana irsâl ve îsâle ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya kendimden farkım olmamak üzere vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan gâib-i ani'l-meclis Burdur'un Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nden Hacı Derya Yusuf Efendi ibn-i Abdurrahmen bin Yusuf'u vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Mükevvinzâde Hacı Ahmed

HÜKÜM 2

Burdur'un Derslik Mahallesi ahâlî-i eşrâfindan Hacı Hasanzâde Hacı Ahmed Efendi ibn-i Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Hasan'ın hânesinde ma'kûd meclis-i şer' de ber-vech-i âtî vekâlet-i mahsûs tarîkiyle alınan ifâdesidir

Karahisar-ı Sahib Sancağına tâbi nefis-i Bolvadine Kazâsında çarşuda bedestân içi nâm mahalde vâki‘ etrâfi- erba’ası Hasır Pazarı ve Taş Kapuluoğlu Hânı ve bedestân içi ve tarîk-i âmm bu hudûdlarıyla mahdûr Yeni Hamam dinmekle ma‘rûf yedimde müstakillen mâlım ve mülküm olan nâmıma mukayyed bâ-sened-i hâkânî bir bâb hamâmımı cemî’ müstemilâtıyla beş yüz aded yüzlük Lira-yı Osmanî bedel-i medfû‘ ve makbûz mukâbi’inde Karahisar-ı Sahib mütemekkinlerinden ve teba‘Devlet-i Aliyye’den Tütüncü Yan Toros ve Aritin nâm kimesnelere bey’ ve teslim eylediğim cihetli hamam-ı mezkûru ber-vech-i bâlâ mahallinde me’mur ve komisyon-ı mahsûs huzûrunda bey’ ve temlik idüp ol vecihle merkâmânın mâl ve mülkleri olduğunu ifâde ve takrîre ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer’iyye ile Karahisar-ı Sahib Sancağı ahâlîsinden ve teba‘Saltanat-ı Seniyye’den Tününcü Yan Takfur nâm kimesneyi kabûlüne mevkûf olarak vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta’yîn eylediğimi nâtik bir kıt’a hüccet-i şer’iyye tanzîm ve i’tâ olunması matlûbumdur.

Fî 1 Şa’bân sene [1]316 ve fî 8 Kânûn-ı Evvel sene [1]314

Müvekkil-i Mûmâ ileyh Hacı Ahmed Efendi

İşbu vekâlet mûmâileyhin hânesinde huzûrumuzda cereyân eylediği huzûr-ı şer’-i şerîfe arz ve inhâ olunur.

Mahalle-i Merkûmeden Sellizâde Ali Efendi ibn-i Osman	Hacı Ahmed Mahallesi’nden Mülklüzâde Ali Efendiibn-i Abdullah	Ümenâ-i Şer’	Ümenâ-i Şer’	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer’iyyeBurdur
---	---	--------------	--------------	---

İnhâ olunmuştur.

İlyas Veysi

SAYFA 136

HÜKÜM 1

Burdur'a tâbi Sala Karyesinden Macaroğlu İsmail bin Mehmed bin Halil meclis-i şer' de Hâzîne Vekîli Yorgazi Efendi ibn-i Astavri mahzarında alınan ifâdesi.

Sala Karyesinde sâkine Macaroğlu İbrahim kızı Havva bint-i İbrahim bin Ahmed nâm bîkr-i bâliğa târîh-i tescîl-i vekâletden dört sene mukaddem nefsinin mahzar-ı şuhûdda bana nikâh idüp ben dahi kabûl itmemele mezbûra Havva menkâham olup bu def'a velîme cem'iyetine esnâ-yı teşebbüsümde mezbûre Havva'yı kezâlik menkûhası olmak üzere Karye-i merkûme ahâlîsinden Hatîboğlu İbrahim bin Hasan bin İbrahim tarafından aleyhimde ikâme-i da'vâ olunmuş olmağla merkûm İbrahim ile mezbûre Havva menkûhası olduğundan bahisle aleyhimde ikâme olunan da'vânın âid olduğu şer'î ve nizâmî ve cezâ mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve mezbûreyi menkâham olduğu hâlde merkûmun men'-i müdâhalesini suver-i meşrûha üzere talep ve da'vâya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye arîza ve levâyih takdîmine vaz' imzâyâ ve bu husûsların netîcesine dağın mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahiha-i şer' iyye ile hâzır-ı merkûm Yorgazi Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 5 Şa'bân sene [1]316

Müvekkil-i Merkûm

İsmail

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd eyledim.

Vekîl-i Merkûm

İşbu vekâlet huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Şer' iyye	Mahkeme-i
--------------	--------------	----------------------	-----------

HÜKÜM 2

Burdur'da Divanbaba Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem vefât iden Saadetzâde Hacı İsmail Ağa ibn-i Ali bin İbrahim'in hîn-i vefâtında sulbî sağîr oğulları Mehmed bin Süleyman ve sulbiye kebîre kızı olup zâtı derûn-ı hüccetde isimleri muharrer Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden Cengeroğlu Hacı Mustafa Ağa ibn-i Hacı İbrahim ve Hakkı Efendi ibn-i Mustafa ibn-i Abdülkadir ta'rîfleriyle mu'arrefe Hatice bint-i Hacı İsmail Ağa ibn-i Ali Ağa tarafından pederi müteveffâ-yı mûmâileyh Hacı İsmail Ağa'dan mevrûs zimem-i nâssda bulunan matlûbâtını âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza fî 4 Ramazan sene [1]314 târîhlü Burdur Mahkeme-i Şer'iyyesi'nden virilen bir kıt'a vekâlet hüccet-i şer'iyyesi ile âharı tevkîle me'zûn olan Haleb-i Kebîroğlu Çakırzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa ibn-i Hacı Ahmed Ağa'nın meclis-i şer'de müteveffâ-yı mûmâileyh Hacı İsmail Ağa'nın diğeri sulbiye kebîre kızı olup zâtı zikr olunan Divanbaba Mahallesi'nden Furuncuzâde Salih Efendi ibn-i Ömer bin Salih ve Saadetzâde Hâfız Ahmed Efendi ibn-i Hacı Ali Ağa ibn-i Ahmed ta'rîfleriyle mu'arrefe Zeyneb bint-i Hacı İsmail Ağa ibn-i Ali Ağa tarafından dahi kezâlik pederinden mevrûs zimem-i nâssda bulunan matlûbâtından hissa-i irsiyyesini mehakim-i âidesinde taleb ve da'vâ ve ahz ve kazba ve âharı tevkîle ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine fî 17 receb sene 1304 târîhlü bir kıt'a hüccet-i şer'iyye ile vekîli zevc-i dâhili İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı İbrahim ile yine müteveffâ-yı mûmâileyhin sulbî kebîr oğlu Süleyman Bey'in vâlidesi tesviye-i umûrunu kîbel-i şer'den mansûb vasisi ve müteveffâ-yı mûmâileyhin zevce-i menkûha-i metrûkesi olup kezâlik zâdı Mahalle-i merkûme ahâlîsinden Saadetzâde Hacı Ali

SAYFA 137

Ağa ibn-i Hacı Abdullah ve Çakırzâde İbrahim Edhem Efendi ibn-i Hacı Ali Ağata'rîfleriyle mu'arrefe Ayşe Hanım ibnet-i Hacı Abdullah tarafından dahi sağîr-i merkûm Süleyman tarafından bi'-vesâye ve kendi tarafından bi'-verâse mevrûsları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs zimem-i nâssda olan matbûbâtdan hissa-i irsiyyelerini mahallinde âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde taleb ve da'vâya ve ahz ve kabza ve kendüye edâ ve teslîme ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine âharı tevkîle me'zûn olduğu hâlde fî 20 Cemaziyelahir sene [1]304 târîhlü bir kıt'a hüccet-i şer'iyye ile vekîl-i müseccel-i şer'îsi zevc-i dâhili Hoca Mehmed Efendi ibn-i Hacı Ahmed

Efendi ibn-i Mehmed Efendi ve müteveffâ-yı mûmâileyhin hîn-i vefâtında sulbî kebîr oğlu olup ba‘dehû yedinde olup bi‘l-ibrâz mu‘âyene olunan fî sene târîhlü Burdur Mahkeme-i Şer‘iyyesi’nin i‘lâmıyla reşîd olan Mehmed Bey mahzarında alınan ifâdeleridir.

Vâlidem müvekkilem mezbûre Hatice Hatunla hâzır-ı merkûm Edhem Efendi’nin (silik) müvekkilesi mezbûre Zeyneb Hanım’ın ve diğerk vekîl merkûm Hoca Mehmed Efendi’nin zevcem Ayşe Hanım’ın taht-ı vesâyetinde bulunan hâzırân-ı merkûmân Mehmed ve Süleyman Beyler’in peder ve zevclei ve müverrisleri müteveffâ-yı mûmâileyh Hacı İsmail Ağa’nın hayâtında Teke Sancağından medîne-i Antalya eşrâfından olup bundan akdem vefât iden tüccârdan Küçük Ahmed Tevfik Efendi ibn-i ibn-i zimmetinde bâ-sened mukaddem ve mersûm elli bin kuruş alacak hakkı olup meblağ-ı mezkûru kable‘l-ahz ve‘l-istîfâ merkûm Hacı İsmail Bey vefât eylediği gibi meblağ-ı mezkûru kable‘l-istîfâ merkûm Küçük Ahmed Efendi dahi vefât idüp ol vecihle meblağ-ı matlûb-ı mezkûr verese-i meşrû‘alarına mevrûs olup bir müddet sonra meblağ-ı mezkûrun hîn-i mütâlebesinde tarafeynden bi‘t-terâzî yirmi bin kuruş musalâha olunarak bedelden müteveffâ-yı mûmâileyhin verese-i meşrûhasından sulbî kebîr oğulları Mahmed Rıfat Efendi diğerk Niyazi ve Mustafa Cevdet Efendilerden her biri meblağ-ı musalâhaya mezkûr yirmi bin kuruşu tedeyyün idüp bir kıt‘a deyn senedi dahi virüp henûz meblağ-ı mezkûru virmediklerinden meblağ-ı mezkûru merkûmdan mahallinde âid olduğu şer‘î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i‘tirâz-ı ale‘l-hükm ve‘l-gayr sûretleriyle i‘tirâzen taleb ve da‘vâ ve ahz ve kabza ve bizlere edâ ve teslîme ve murkûmûn tarafından bu husûsdan dolayı aleyhimizde murâfa‘a zuhûr ider ise anın dahi murâfa‘a ve muhâsama ve muhâkemeye ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ‘-ı şuhûda arıza ve levâyah takdîmine ve vaz‘ imzâya ve bi‘l-icâb hakem ve mümeyyiz nasb ve azline redd-i a‘zâ ve iştikâ-i ani‘l-hükkâma lâzım gelen makâmâta arıza ve levâyah takdîmine ve vaz‘ imzaya vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile taraflarımızdan bi‘l-vekâle ve bi‘l-verâse suver-i meşrûha üzere âharı dahi tevkîle me‘zûn olduğumuz cihetle benimle hâzırûn-ı merkûmûn verese-i asîl Mehmed Bey ile vekîl-i merkûmân İbrahim Edhem ve Mehmed Efendilerden her birimiz müvekkilelerimizin Antalya’da mütemekkin Burdurî Dilsizzâde Ali Efendi ibn-i vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta‘yîn eyledik.

SAYFA 138

HÜKÜM 1

Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîk ve istimâ'-ı takrîri için kıbel-i şer'den me'zûnen irsâl olunduğuma binâen Burdur'un Üçdibek Mahallesi eşrâfindan izzetlü Reşid Bey ibn-i Abdülbaki Bey ibn-i Reşid Bey'in konağına varup zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn hâzır oldukları hâlde akd-i meclis-i şer'i şerîf olundukda mûmâileyhin vâlidesi olup zâtı hâzirûn-ı merkûmûn ta'rîfleriyle mu'arrefe iffetlü Ayşe Hanım ibnet-i İbrahim Ağa ibn-i Ömer Ağa'nın meclis-i mezkûrda alınan ifâdesi.

Yedimde bulunan deyn senedi mantûkunca Burdur'un Üçdibek Mahallesinde olup bu def'a vefât iden Balmumcu Hacı Himmet zimmetinde bulunan matlûbâtımla müteveffâ Tellizâde Ali Efendi zimmetinde bulunan matlûbümü ve Delicanzâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i Mehmed Efendi zimmetinde bulunan alacak hakkımı kable'l-edâ merkûmûn Ali Efendi ve Hacı Himmed ve Hacı Mehmed Efendi'den her biri vefât eyledikleri cihetle hukûk-ı mezkûremin müteveffâ-yı merkûmûnu terekesine vâzı'u'l-yed bulunan veresesinden ve yine Mahalle-i merkûmede sâkin Saadetzâde Rıza Efendi ibn-i Salih Efendi ibn-i Hacı İsmail ile vâlidesi Vesil Hatun ibnet-i Hacı Memiş Ağa zimmetlerinde bulunan ber-mûceb-i defter-i müfredât alacak haklarımı kendülerinden âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen ve i'âdeten ve muhasâbeten taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve merkûmûn taraflarından bu husûslardan dolayı aleyhimde müdâfa'a dermeyân olunur ise mehâkim-i âidesinde suver-i meşrûha üzere muhâkeme ve muhâsama ve murâfa'aya ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ve lâzım gelen makâmâta arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve ahz-ı evrâk ve icrâsını mütâlebeye ve taht-ı hükme alınacak her nev' hukûkumu ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve âharı tevkîl ve bunların mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile tarafımdan Burdur'un Derslik Mahallesi'nden da'vâ vekîli Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi'yi kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Fî 11 Şa'bân sene [1]316

Müvekkile-i Mûmâileyhâ

Ayşe bint-i İbrahim Ağa

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Fî 11 Şa'bân sene [1]316

Vekîl-i Merkûm

İşbu vekâlet huzûrumuzda olduğunu müvekkile-i mûmâileyhâ Ayşe Hanım ibnet-i İbrahim Ağa ibn-i Ömer Ağa'yı şer'an bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuzu iş'âr ve tasdîk ideriz. fî 11 Şa'bân sene [1]316

Hâzır Mahalle-i Merkûmeden İmamzâde Hacı Mehmed Efendi ibn-i İsmail	Mu'arraf Mahalle-i Merkûmeden Fenerci Hüseyin bin Ali bin Hüseyin	Mu'arraf Üçdibek Mahallesi'nden İzzetlü Reşid Beyi ibn-i Abdülbaki Bey
--	--	---

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye
--------------	--------------	----------------------------------

HÜKÜM 2

Burdur'un Derslik Mahallesinde sâkine zâtı zîrde muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arrefe Zeyneb bint-i Abdullah bin Hacı Mehmed'in meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde Mustafa Efendi ibn-i Ahmed Efendi mahzarında alınan ifâdesidir.

Karındaşım Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Demirci kızı oğlu Edhem bin Abdullah bin Hacı Mehmed tarafından aleyhimde ikâme olunan Mahalle-i merkûmede vâki' bir taraftan Yörükoğlu Hacı Mustafa bin Hacı Ail ve bir taraftan müteveffâ Bi'licioğlu Ahmed ibn-i Adem ve bir taraftan Fısfisoğlu Ali Hâfız ibn-i Ahmed menzilleri ve tarîk-i hâss ile mahdûd büyü-tü adîdeyi hâvî bir bâb hane ile ve Burdur bağları arasında Akdere'de vâki' bir bâb dört dönüm mikdârı bir bâb etrâf-ı erba'ası Antalyalı Abdi Efendi ibn-i Abdullah ve Zabtiye Berberoğlu Mustafa bin Hacı Mehmed

bin Abdullah ve Üzümcü Hacer bint-i Hacı Halid Efendi ibn-i Abdullah bâğları ile mahdûd bâğdan dolayı ikâme eylediği da'vânın âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve hâne-i mahdûde-i mezkûre mahdûd-ı mezkûr bâğ benim mâlım ve mülküm olmağla menzil-i mahdûd-ı mezkûrla mahdûd-ı mezkûr bâğı kezâlik mehâkim-i âidinde ve ber-mûceb-i defter-i müfredât eşyâm ile berâber merkûm Edhem'den tâleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bana edâ ve teslîme ve her iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe ahz-ı evrâk ve icrâsını talebe arıza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve benimle bi'l-müşâvere suhl ve ibrâya ve ciheteyn-i mezkûreteynden her birinin netîcesine değin mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile işbu hâzır-ı merkûm Mustafa Efendi'yi vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledim.

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Zeynep bint-i Abdullah

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

İşbu müvekkile-i mezbûre Zeyneb binti Abdullah'ı bi'lür ve ta'rîf ideriz ve zeyl-i imzâsındaki parmak işâreti mezbûre Zeynep huzûrumuzda vaz' eylediğini iş'âr ideriz.

Muhzır Mehmed Ail bin Hasan	Telgraf Me'mûru Ali bin Mehmed Ağa
-----------------------------	------------------------------------

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ-i Şer'	Ümenâ-i Şer'	Serkâtib
--------------	--------------	----------

SAYFA 139

HÜKÜM 1

Burdur'un Câmî'-i Kebîr Mahallesinde sâkin Mehmed Ağazâde Ahmed Ağa ibn-i Mahmud'un meclis-i şer'de Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Harîrîzâde Hamdi Efendi ibn-i Hacı Mehmed Efendi ibn-i Hacı Mustafa mahzarında alınan ifâdesidir.

Denizli Sancağına tâbi Garbi Karaağaç Kazâsında İrle Nâhiyesinin Kayı Karyesi hudûdları Dere Bâğında vâki' bir taraftan Akça Karyeli Mehmed bin Mahmud Ağa ve

garben hark ve cenûben tarîk-i âmm ve şimâlen çay ile mahdûd beş ve ... vâki' şarkan Burdurî Hacı Hasanzâde Hacı Ahmed ve Hacı Hüseyin Efendiler ibn-i Hacı Mehmed Efendi tarlaları ve tarîk-i âmm ve garben Alan Karyesi tarîki ve cenûben Hacı Hasanzâde Mustafa Efendi ve Hasan Ağaibn-i Mustafa bin Hasan tarlaları ve şimâlen (silik) yol ile mahdûd ... on bir dönüm tarlamı iki bin sekiz yüz on kuruş bedel ile mahallinde me'mur komisyon-ı mahsûs ... Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Berberzâde Rahmi Efendi ibn-i Hacı Hidâyet Ağa üzere ferâğ takrîrimi îfâya tarafımdan işbu hâzır-ı merkûm Hamdi Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb ve ta'yîn eyledim.

Fî 12 Şa'bân sene [1]316

(pulun üstü okunmuyor)

Ben dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim.

Vekîl

İşbu müvekkil-i merkûm Ahmed Efendi huzûrumuzda vekîl eylediğini ve imzâsı zeylini kendü parmağıyla vaz' işâret eylediğini iş'âr ve tasdîk eyleriz. fî târîh-i mezbûr

Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Yörükzâde	Hacı Agop bin Filyos
--	----------------------

HÜKÜM 2

Burdur'un Yar Mahallesi'nden Mustafa ve Molla Ahmed ve Molla Mehmed benûn Osman bin Mustafa nâm kimesnelerin meclis-i şer'de da'vâ vekîli Hacı Agop Efendi ibn-i Bi'lyos mahzarında alınan ifâdesidir.

Burdur Yar Karyesinde yedimizde mâlımız ve mülkümüz olan bir taraftan müteveffâ Sultanoğlu Osman bin Mustafa vereseleri ve bir taraftan Tombazoğlu Hasan bin Osman menzilleri ve tarafeyn-i tarîk ile mahdûd ma'a müştamilât bir bâb hâne ile ber-müceb-i defter-i müfredât eşyâ ve yine karyemiz husûsu dâhilinde bâ-sened mutasarrıf olduğumuz tarafları şarkan Hacı Mehmed Ağa ibn-i Mehmed Ağa ibn-i Hacı Mehmed Ağa tarlaları ve garben musluk şimâlen ve cenûben tarîk-i âmm ile mahdûd iki

dönüm mikdârı tarlamıza müdâhale itmekte olan ve zabt itmekte olan Akçaoğlu Hüseyin kerîmesi Ayşe'den âid olduğu şer'î ve nizâmî mahkemelerinde bidâyeten ve temyîzen ve istinâfen ve i'tirâz-ı ale'l-hükm ve'l-gayr sûretleriyle i'tirâzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve bizlere edâ ve teslîme ve keşf talebine ve bu husûsdan dolayı merkûmân taraflarından müdâfa'a dermeyân olunur ise mehâmi-i âidinde murâfa'a ve muhâsama ve muhâkemeye ve iki cihetle ikâme-i beyyine ve istimâ'-ı şuhûda istihlâf ve tahlîfe arîza ve levâyih takdîmine ve vaz' imzâya ve lede'l-hâce bizimle bi'l'-müşâvere sulh ve ibrâya ve bunlaların mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan hâzır-ı merkûm Agop Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münâb nasb ve ta'yîn eyledik.

Ve Molla Mehmed bin Osman bin Mustafa	Molla Ahmed bin Osman bin Mustafa	Burdur'un ... Mustafa bin Osman bin Mustafa
---------------------------------------	-----------------------------------	---

İşbu müvekkilûn-ı mezbûrûnu bi'lür ve ta'rîf ider olduğumuz gibi imzâları zîrlerini kendü parmaklarıyla vaz' ve işâret eylediklerin iş'ân ve tasdîk idiriz. fî 12 Şa'bân sene [1]316

Burdur'un Hacı İbrahim Mahallesi'nden Hüseyin Ağabin Abdullah bin Mehmed	Burdur'un Derslik Mahallesi'nden Berberzâde Rahmi Efendi ibn-i Hacı Abdullah
--	--

Ben dahi kabûl eyledim.

Vekîl

İşbu vekâlet takrîri huzûrumuzda cereyân eylediği arz ve inhâ olunur.

Ümenâ	Ümenâ	Serkâtib-i Mahkeme-i Şer'iyye Nuri
-------	-------	------------------------------------

İnhâ olunmuşdur.

İlyas Vey

SAYFA 140

İşbu vekâlet cerîdesi derûnunda muharrer olan kâffe-i vekâlet takrîri imzâm ve mührüm tahtında bulunduğu gibi kıbel-i şer'den istimâ'-ı takrîr-i vekâlet ve tescîline me'zûn Nâim Osman Efendi'nin mührü idüğünü tasdîkan temhîr eyledim. Fî 26 Rebiülevvel sene [1]319 ve fî 30 Haziran sene [1]317

Nemmekahu'l-Fakîr İleyhi

Azze Şânühû

İlyas Veysi

El-Müvellâ Hilâfeten Be-Medîne-i Burdur.

Ufiye Anh.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : GÜLSÜM TOP

Doğum Yeri ve Yılı :BURDUR\1990

Medeni Hali :Bekâr

Yabancı Dili : İngilizce

E-posta :glsmt1515@gmail.com

Eğitim Durumu

Lise : Burdur Bucak Yabancı Dil Ağırlıklı Süper Lisesi

Lisans : SDÜ, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü